శ్రీ గురుభ్యో నమః

నిర్ణయకమలాకరనామధేయ నిర్ణయసింధు శూద్రకమలాకర,
దానకమలాకర, వ్రతకమలాకర, ప్రముఖ నిబంధన గ్రంథ నిర్మాణనిపుణ-
శాస్త్రతంత్ర న్యాయ సాంఖ్య ధర్మశాస్త్రాది సకలదర్శనపారీణ-
సుప్రసిద్ధ విద్వన్మండలి మండన నాయమానేన-

శ్రీ కమలాకర భట్ట ప్రణీతః

శాంతికమలాకరము

శౌనకీయ బోధాయనీయాది నానాశాంతి విధాన
తత్ప్రయోగ విధానాది
సర్వశాంతి క్రమ నిర్ణయ విలసితః
ప్రవరఖండ కృత్యపుష్పతంత్ర ప్రముఖ విశేష విషయ సంమిళితశ్చ

బ్రహ్మశ్రీ సిద్ధాంతి శివశంకర శాస్త్రి ప్రముఖైః పండితవర్యైః
సమ్యక్పరిష్కృతః

బ్రహ్మశ్రీ శివగంగ సుబ్బరాయ శర్మణా
,, దావలి రామస్వామి శాస్త్రిణా
,, గరిమెళ్ళ సుబ్బరాయ శాస్త్రిణాచ

ప్రకాశకులు, ఆంధ్ర రాజధాన్యాం

శ్రీరామా పబ్లిషర్స్
15-1-513, సిద్ది అంబర్ బజార్
హైదరాబాదు - 500012.

*

ఓం

ప్రకాశకుల మనవి

ఈ "శాంతి కమలాకరము" అను గ్రంథము పండితలోకమునకు బాగా పరిచయమైనదే. ఇది 1900ల సం॥లో మద్రాసులోని "అల్బీనియన్" నామక ముద్రాక్షర శాలయందు ముద్రించబడినది. తరువాత 1986వ సం॥ము వరకు మరల ప్రింటయినట్లు కానరాలేదు. ఎన్నివిధముల ప్రయత్నించిననూ దీనిని సంకలనముచేసిన పండితులు కానీ, ప్రకాశకులు కానీ ఎచ్చటనూ కానరాలేదు. ఈ పుస్తకము ఎన్నోశాంతుల నిర్ణయముతో కూడియున్నది. ప్రస్తుతం ఈ దుర్లభమైన రోజులలో శాంతి చేసుకొనువారికిది చాలా అత్యవసరమైనది. ఇప్పటి సంతతి వారికిట్టి పుస్తక మున్నట్లుకూడా తెలియదనుట నిస్సందేహమైనది. తెలిసిన కొద్దిమంది పెద్దలకుకూడా యిది చాలా అవసరము.

మనము నివసించు ఈ భూమి కర్మభూయిష్టమైనది. కర్మ తప్పక చేయవలె ననునది పెద్దల సూచన. ధర్మము క్షీణించుచున్న ఈ తరుణములో ఈ పుస్తకము నచ్చువేయుట చాలా మంచిదని తోచినది పలువురు పండితులు; పెద్దలుకూడా దీనికి ఆమోదము తెల్పిరి. దీనిని ముద్రించుటకు ఒక్క పుస్తకముకూడా దొరకక చాలా బాధకు లోనైతిని, అట్టి సమయములో శ్రీశ్రీశ్రీ పుష్పగిరి శంకరాచార్య పీఠము నలంకరించియున్న శ్రీ స్వాములవారితో నీ సంగతి ముచ్చటించుచున్నప్పుడు వారు, వారి వద్దనున్న పాతపుస్తకము నిచ్చెదనని, తప్పకుండా అచ్చువేయగలిగితేనే ఇచ్చెదననీ చెప్పి, సరేనని నాచే ఒప్పించి శ్రీవారు నాకా పుస్తకము నిచ్చినారు. అందులో కొన్ని కాగితములు జీర్ణమై, అక్షరములు తెలియని స్థితిలో నున్నది. దీనితో నా సంకల్పము నెరవేరదని ఆలోచించు తరుణములో, నా బంధువు, తోటి వ్యాపారియైన శ్రీ కొండా వెంకయ్యగారొక పుస్తకము నిచ్చిరి. అదికూడా జీర్ణించియే యున్నది. లోగడ నేను శ్రీరామస్వామి శాస్త్రి ఘనాపాటిగార్కి ఒక పుస్తకము నిచ్చి యుంటిని. వారినుండి దానినెవరో దొంగిలించిరి. దానికొరకై శ్రీ శాస్త్రిగార్ని అడిగి, వారి మనస్సు నొప్పించితిని. శ్రీ శాస్త్రిగారు ఎన్నో వ్యయప్రయాసల కోర్చి, మద్రాసులోనున్న వారి మిత్రుల వద్దనుండి వేరొక పుస్తకమును

తెప్పించి యిచ్చిరి. ఈ మూడుపుస్తకములూకూడా ఒకేసారి ముద్రించిన వగు టచే; అన్నియు ఒకేరీతిలో నున్నవి. ఎట్లైననూ సరే వీని సహాయంతోనే ముద్రింపవలెనని నిర్ణయించు కొంటిని. పాతపుస్తకమును చూచి, క్రొత్తగా వ్రాయించినగాని, ముద్రించుటకు వీలుపడలేదు.

అప్పటి ముద్రణాశైలికి, (అచ్చు), యిప్పటిశైలికి చాలా మార్పు లున్నవి. ప్రస్తుత పాఠకులు పూర్వపుశైలిని పూర్తిగా గమనించ లేరనియే మానమ్మకము. యిందులోని యంత్రములుకూడా, చేవ్రాతతో అప్పటిశైలి ననుసరించియే వ్రాసి, అచ్చువేసిరి. మేము మాకు చేతనైనంత వరకు భాషను విడి వాక్యములలో ప్రచురించితిమి. యిందువలన గ్రంథము సుమారు 400 పేజీలు పెరిగినది. దీనిలో యంత్రములను పూర్వపు వాటి ననుసరించి క్రొత్తగా వ్రాయించి, బ్లాకులుచేయించి ముద్రించితిమి దీని ముద్రణ పూర్తగు టకు సుమారు 2 సం॥రములు పట్టినది. పై కారణములన్నింటివల్ల, లోపాలోప ములు తెల్సుకొనుటకు కూడా మాకు చాలా కష్టతరమైనది.

ఈ గ్రంథ ముద్రణకై మాకు సహకరించిన శ్రీశ్రీశ్రీ పుష్పగిరి స్వాములవారికి, చూచి క్రొత్త ప్రతిని వ్రాసిచ్చిన శ్రీ గురజాల వెంకటయ్య గారికీ; తప్పొప్పులను సవరించి యిచ్చిన శ్రీ జంధ్యాల సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రి గారికి, పాతవాటినిచూచి, అతి జాగ్రత్తగా యంత్రములను గీసిచ్చిన శ్రీ దుబ్బాక గోపాలాచారి గారికి, సకాలములో బ్లాకులు చేసిచ్చిన మూర్తి ప్రాసెస్ శ్రీ సోమవరపు రామమూర్తి గారికి మా ధన్యవాదము లర్పించుచుంటిమి.

ముట్టమొదట (1900 సం॥లో) ఈ "శాంతి కమలాకర" మను గ్రంథ మును శౌనకీయ బోధాయనీయాది, నానాశాంతి విధాన తత్ప్రయోగ విధానాది సర్వశాంతి క్రమ నిర్ణయ విలసిత ప్రవరఖండ, కచ్చపుటి తంత్ర సంమిళి తశ్చ బ్రహ్మశ్రీ సిద్ధాంతి శివశంకరశాస్త్రి అను ప్రముఖ పండితుడు సమ కూర్చగా, బ్రహ్మశ్రీ శివగంగ సుబ్బరాయశర్మ, చావలి రామస్వామిశాస్త్రి, గరిమెల్ల సుబ్బరామశాస్త్రిగార్లు పరిష్కరించిరి. వీరికి మనము, మన దేశము ఎంతో ఋణపడి యున్నాము. ఈగ్రంథమే లేనిచో, మనకీ విషయములే తెలియవని ఘంటాపదముగా నొక్కి వక్కాణించ గలను. ఈ గ్రంథమును సమకూర్చి, పరిష్కరించిన పెద్దలు ఈ భూలోకములో లేరనియే చెప్ప వచ్చును. అయిననూ ఈ గ్రంథరాజము వలన వారి భువికి చిరంజీవులే. ఈక్లిష్ట పరిస్థితులలో ముద్రించుట చాలా కష్టమైనప్పటికీ, ఆ భగవంతుని కృపా

కలాపవిశదముగా వ్రాసి సంపూర్ణముగా నుంచుటచే. దీనిని సంపూర్తిగా ముద్రించునంతకు అమితానందముగా నున్నది. దీనికి వెల ఎంత నిర్ణయించినను. చాలా తక్కువయేయగును.

దీనిలో "తప్పు-ఒప్పుల" పట్టిక సుమారు 60 పేజీలున్నది. అయినను నా: పండ; మొదలగున వింకనూ తప్పులు దొర్లియుండవచ్చును. కావున్న దీని నుపయోగించు పెద్దలు, పండితులు చూపించి సవరించుకొనవలెనని నా కోరిక.

మొట్టమొదటలో సుమారు 50 సంవత్సరముల క్రితం ముద్రాక్షరశాలలో విద్వాంసులైన విశ్వామిత్రములే అందుండి, గ్రంథములను వ్రాసిరి. వారే స్వయంగా ప్రూఫ్ కరెక్షను కూడ చేయుట నేనెరుగుదును. బ్రాహ్మణోత్తములు పనిచేసిన ముద్రాక్షరశాలలు నేను చూచినవి కొన్ని మున్ముందు చెప్పెదను. వావిళ్ల—వావిళ్ల-తెన్నేటి-లల్లా—చంద్రికా—గీతా ప్రెస్, గోరఖ్ పూర్ మొదలగు నవేకాక యింకా ఎన్నో చూచితిని. ప్రస్తుతము అట్టివారే అరుదైనందున, తప్పు-ఒప్పుల పట్టికలు సుదీర్ఘము లగుచున్నవి. యిందులోని దోషములన్నియు మాపిగనే భావించి మమ్ము క్షమించి, గ్రంథారాధనలో నిమగ్నులగుదురనియే మా ఆశయము.

ఓం ఓం ఓం ఓం ఓం

ఓం శాంతిః ఓం శాంతిః ఓం శాంతిః

ధర్మస్య విజయోస్తు
అధర్మస్య నాశోస్తు
ప్రాణేషు సద్భావ నాస్తు
విశ్వేషాం కల్యాణ మస్తు
సర్వేషాం దిగ్విజయ ప్రాప్తిరస్తు
స్వస్తి సర్వేషాం-సన్మంగళ శానిభవంతు
సర్వేజనా సుఖినోభవంతు

శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ శ్రీ

ప్రకాశకులు
పప్పా శంకరయ్య

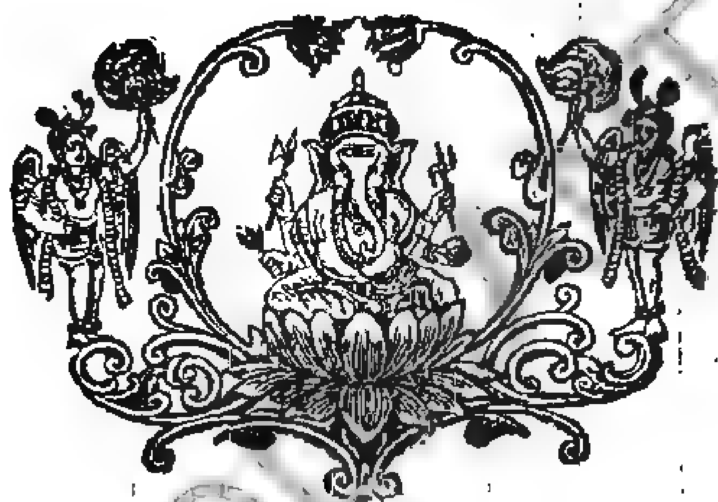
శాంతి కమలాకరే పూర్వ పీఠికాయాం

అన్యత్ర ఉద్ధృత సర్వశాంతికర్మోపయోగి స్వస్తివాచనాది విషయాః

సం॥	విషయాః	పుట

సం॥ విషయాః పుట

సం॥	విషయః	పుట
145.	శ్రీపరాశరోక్తవైదికాగమసూత్రం	 742
146.	గ్రామదేవతాప్రతిష్ఠావిచారః	.. 752
147.	శ్రీభువనేశ్వరీకల్పప్రభృతి తంత్రగ్రంథః	 755
148.	శైవాగమోక్తభీమరథశాంతిప్రారంభః	 766
149.	శౌనకోక్తభీమరథశాంతిక్రమః	 768
150.	శౌనకోక్త కలశాభిషేకవిధిః	 770
151.	సహస్రచంద్రదర్శనప్రహోత్రజపశాంతిః	 772
152.	శతసంవత్సర జీవిస్సహస్రచంద్రదర్శికర్తృకశతాభిషేక విధిః	 775
153.	సిద్ధారిచక్రకేత్యాదిమంత్రమైత్ర్యాదివిచారః	 777
154.	ఆర్తవలక్షణ-గర్భాధాన-పౌష్టికవిధాన-మాసక్రమేణ గర్భస్రావభైషజ్యకర్మాది గర్భిణీరక్షావిధానం	 779
155.	జ్యోతిర్ముహూర్తాదిగుణదోషవిచారః	... 787
156.	తద్దోషాపవాదనిరూపణం తత్రైవ	 798
157.	సమస్తవ్రతాదికాలనిర్ణయ సూచీపత్రమ్ మాసక్రమేణవ్రతాదినిర్ణయః	 808-916
158.	శుద్ధ—అశుద్ధ పట్టిక	 817-974

వాస్తుయంత్రం

ఈశ 6 — ఆగ్రేయం 66 — 58 — 68 — 50 — 67 — 46 — 54 — 76 — 75 — 67

శిఖసం 14	పర్జన్య 15	జయంత 16	కులిశాయుధం 17	సూర్య 18	సత్య 19	భృశం 20	ఆకాశం 21	వాయుమం 22
దితి 45	ఆపా 10						సావిత్ర 11	పూష 23
అదితం 44	ఆపవత్స 6	అర్యమ్లం 2				సవిత్ర 7	వితథం 24	
సర్పనాళ 43	పృథ్వీధర 5	హృదయం విష్ణు 1 బ్రహ్మాణం లక్ష్మి నాభిం సరస్వతి				వివస్వ 3	గృహక్షతం 25	
సోమం 42							యమా 26	
భల్లాటం 41							గంధర్వం 27	
ముఖ్యం 40	రాజయక్ష్మ 9	4 మిత్రం				విబుధాధిప 8	భృంగరాజం 28	
అహి 39	రుద్రం 13	శోషం 36	అసురం 35	వరుణం 34	పుష్పదంతం 33	సుగ్రీవం 32	జయం 12	మృగం 29
రోగం 38	పాపం 37						దౌవారి 31	పిత్రా 30

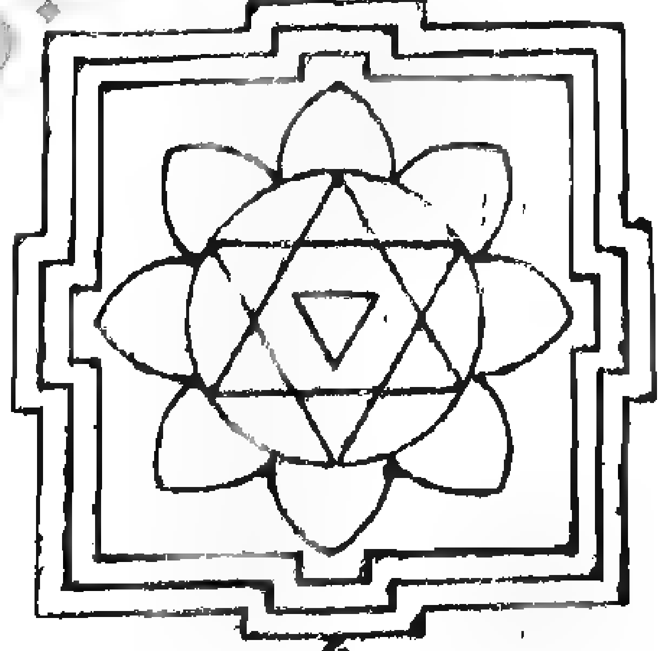
78 — 77 — 73 — 69 — 56 — 49 — 64 — 54 — 61 — 55 — 47 — 74 — 70 — 72 — 48 — 53 — 52 — 62

చతుష్షష్టియోగినీయంత్రం

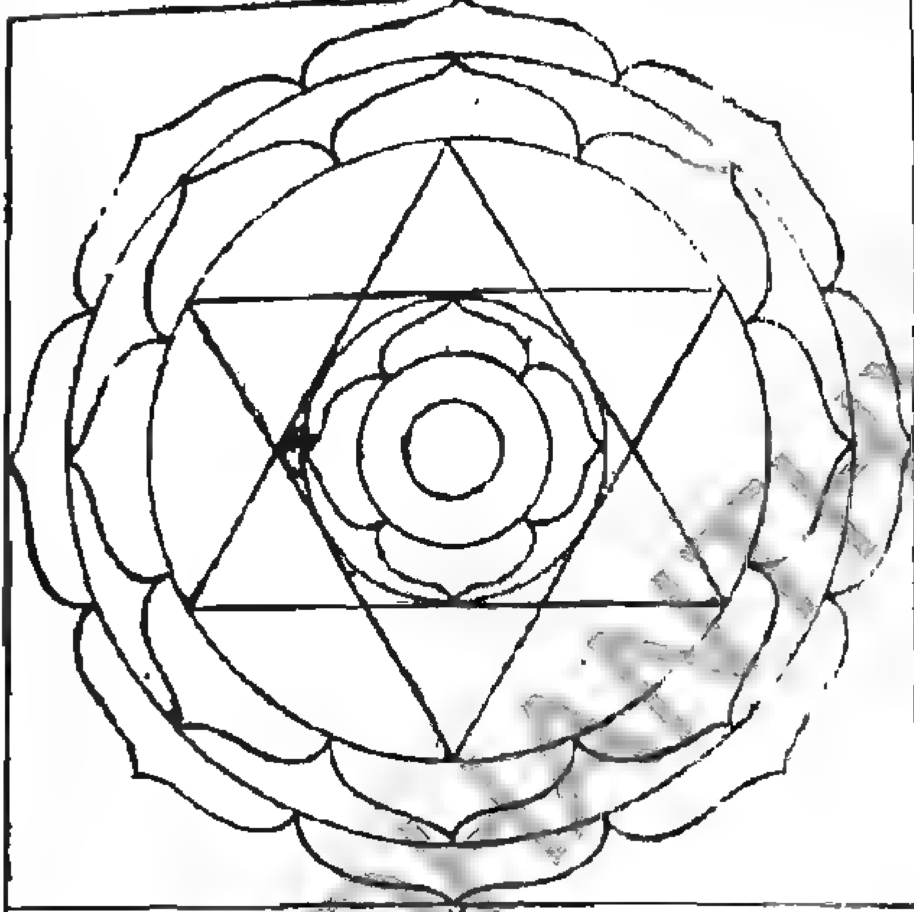
తూ — ఈ — ఆ — ఉ — ద — వా — ప — నై

63 కు / 64 వి	55 లాం / 56 ఆం	47 య / 48 క	39 మా / 40 మం	31 వా / 32 ముం	23 ధూ / 24 కు	15 రు / 16 పు	7 సి / 8 గ
61 ధూ / 62 ఘూ	53 వి / 54 కా	45 కో / 46 ఉ	37 స / 38 ది	29 చం / 30 వా	21 కు / 22 వి	13 వి / 14 టం	5 వి / 6 మ
59 కా / 60 త్రి	51 రా / 52 ని	43 కు / 44 శు	35 ఘం / 36 త్రి	27 వి / 28 భ	19 చం / 20 స	11 కా / 12 కా	3 జ / 4 అ
57 ముం / 58 వాసి	49 కు / 50 స	41 కా / 42 చ	33 భ / 34 భూ	25 రా / 26 ర	17 ఛ / 18 వి	9 త్రి / 10 దా	1 జ / 2 విజ

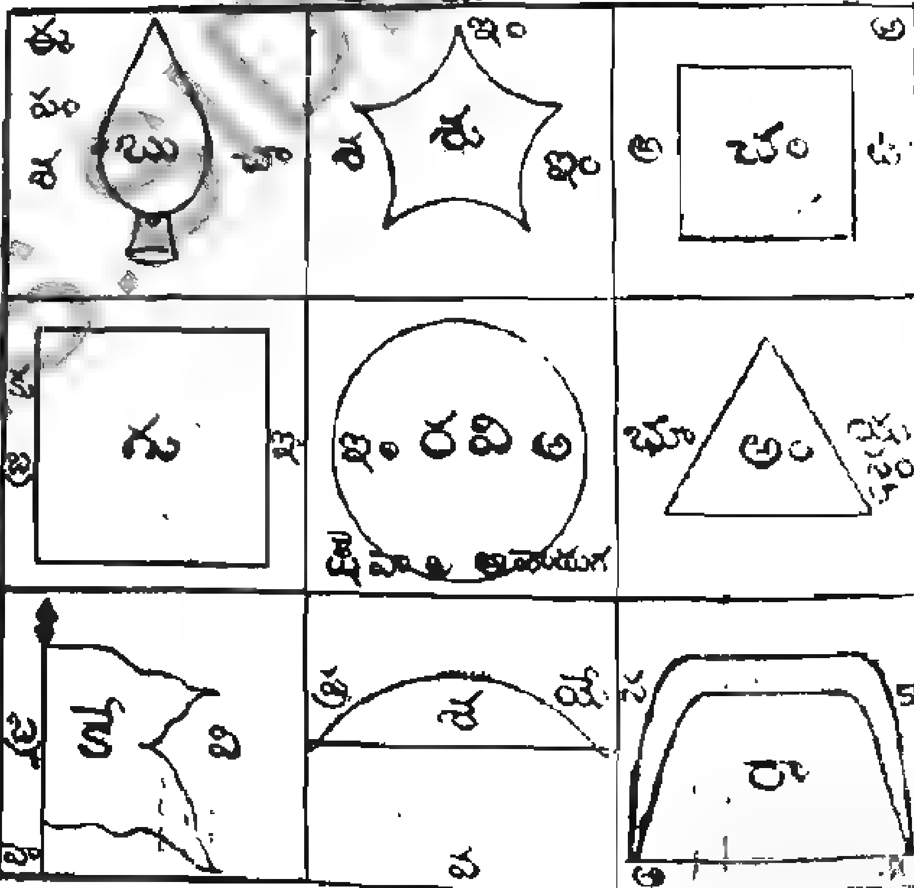
దుర్గాయంత్రం

మృత్యుంజయ యన్త్రం

నవగ్రహమండలం

వారుణ			
ఈశాన			
మృత్యుంజయ			
ద్వాదశాదిత్యాః			
12	11	10	9
8	7	6	5
4	3	2	1

ప్రత్యధిదే	నవగ్రహా	అధిదేవి
9	కే	9
8	రా	8
7	శ	7
6	శు	6
5	గు	5
4	బు	4
3	కు	3
2	చ	2
1	ర	1

శతచిత్రఘటం

ఆకాశ

ఇంద్ర

⊛	60	48	36	24	12
⊛	59	47	35	23	11
x	58	46	34	22	10
x	57	45	33	21	9
x	56	44	32	20	8
x	55	43	31	19	7
x	54	42	30	18	6
x	53	41	29	17	5
x	52	40	28	16	4
x	51	39	27	15	3
x	50	38	26	14	2
x	49	37	25	13	1

జన్మాదిషష్ట్యబ్దర

దేవతా

[illegible]				[illegible]			
శుక్ల		కృష్ణ		వరుణ		అగ్ని	
వాస్తోః				16	15	14	13
7	6	5		12	11	10	9
4	3	2	1	8	7	6	5
అష్టవసవః				4	3	2	1
8	7	6	5	11	రుద్రాః		
4	3	2	1	11	10	9	
~~				8	7	6	5
xxxxxxxxx				4	3	2	1

నక్షత్ర దేవతాః

28	27	26	25	24	23	22
21	20	19	18	17	16	15
14	13	12	11	10	9	8
7	6	5	4	3	2	1

యోగదేవతాః

27	26	25	24	23	22	21	20	19
18	17	16	15	14	13	12	11	10
9	8	7	6	5	4	3	2	1

తదేచ్ఛా త్రైలోక్యనామా అభిషేక మండపం

ఉత్తరం

దక్షిణం

పంచబ్రహ్మ

5	4	3	2	1

సప్తమరుతః

7	6	5	4	3	2	1

కరణదేవతా

11	10	9	8	7	
6	5	4	3	2	1

మీ	కుం	మ	ధ	వృ	తు	క	సిం	క	మి	వృ	మే

2	వాస్తు	అభయ	క్షేత్రపా	గణపతి	రుద్ర	విష్ణు	బ్రహ్మ		1

నవకుంభాః

*	9	8	7	6
5	4	3	2	1

వాయు వారుణ

వరుణ మహా

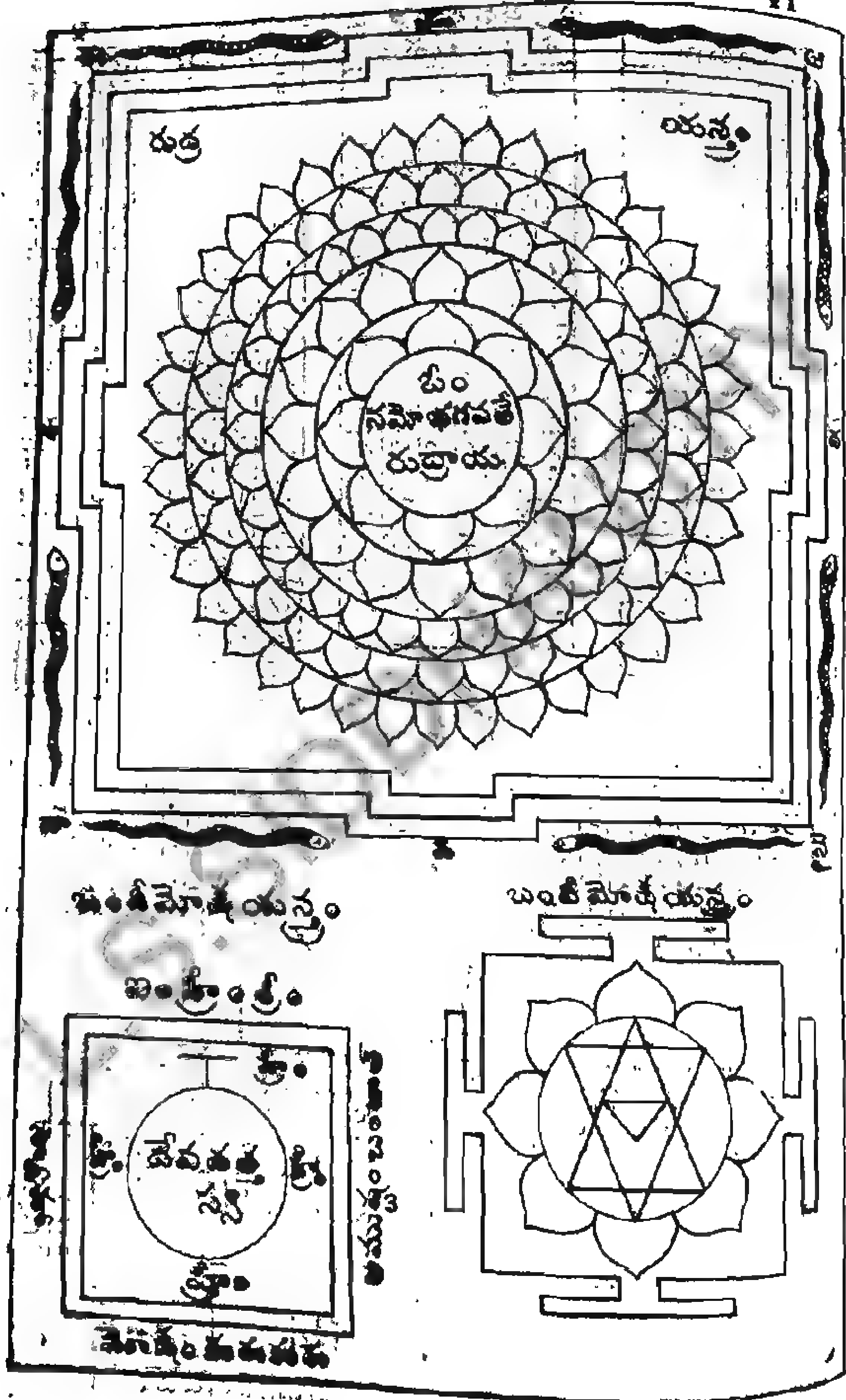
నిరృతి వారుణ

అయుత తిల హోమ కుండం ద్విహస్త ప్రమాణం

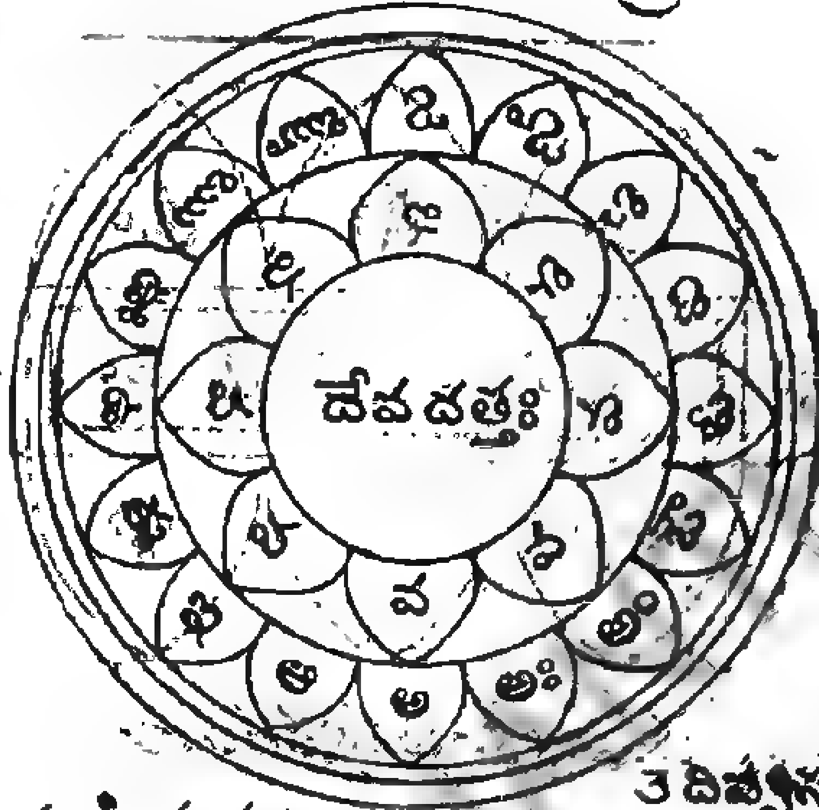
శాంతిహోమ కుండ యేక హస్తప్రమాణం

యజమానోపవిష్ట వేదికా

L.S.SIDDHANTHY

రుద్ర
యంత్రం
ఓం
నమో భగవతే
రుద్రాయ

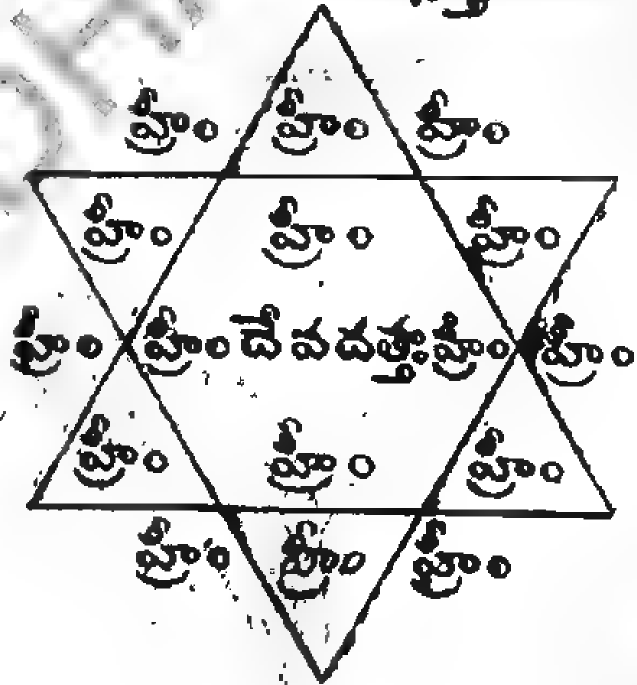
1 మహామోహనయన్త్రం

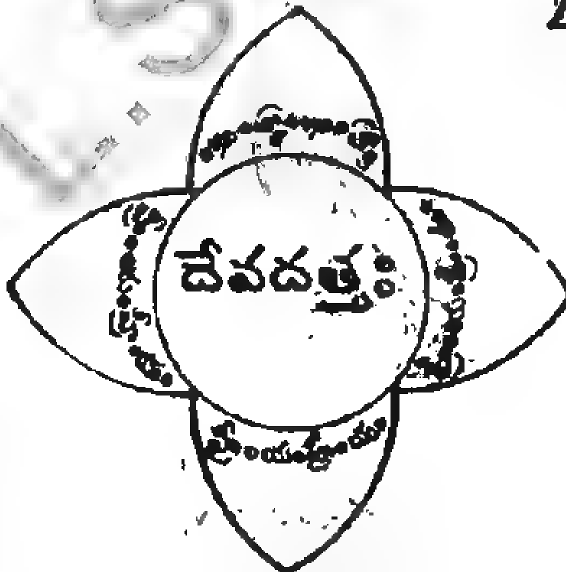

2 కోపశమన బీజసంపుటం యంత్రం

3 దిశాస్తంభనం

4 వివాద విజయం యన్త్రం

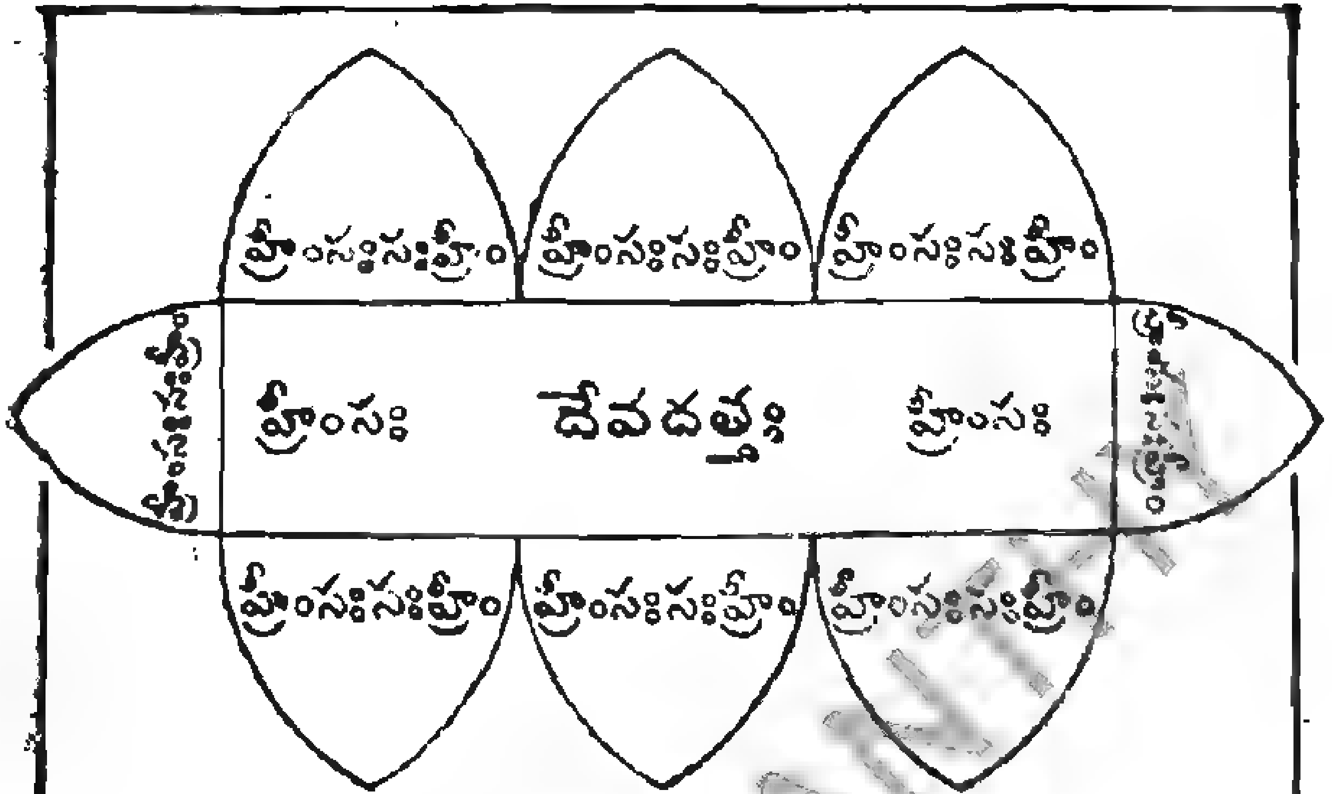
శ్రీం క్షః శ్రీం

క్షః ఓం శ్రీం దేవదత్తః శ్రీం ఓం క్షః

యావజ్జీవంస్వామి వశ్యకరం యంత్రం.5.

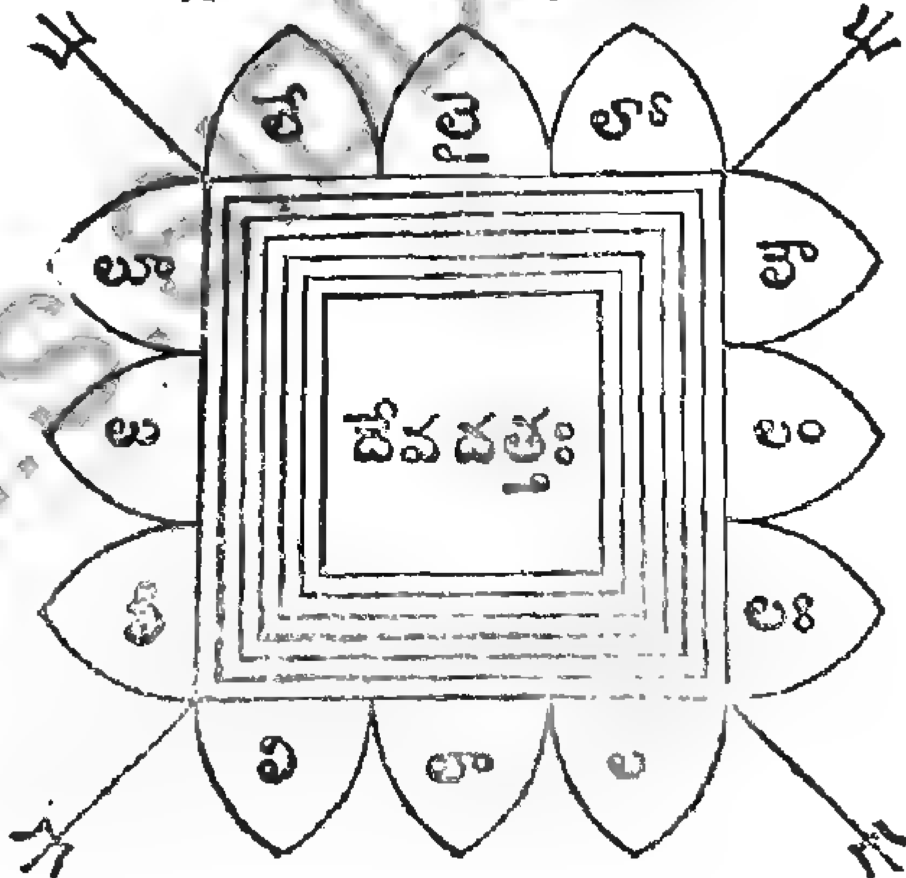
దేవదత్తం

ధనికోత్తము వణిగ్వశ్యకరం యంత్రం

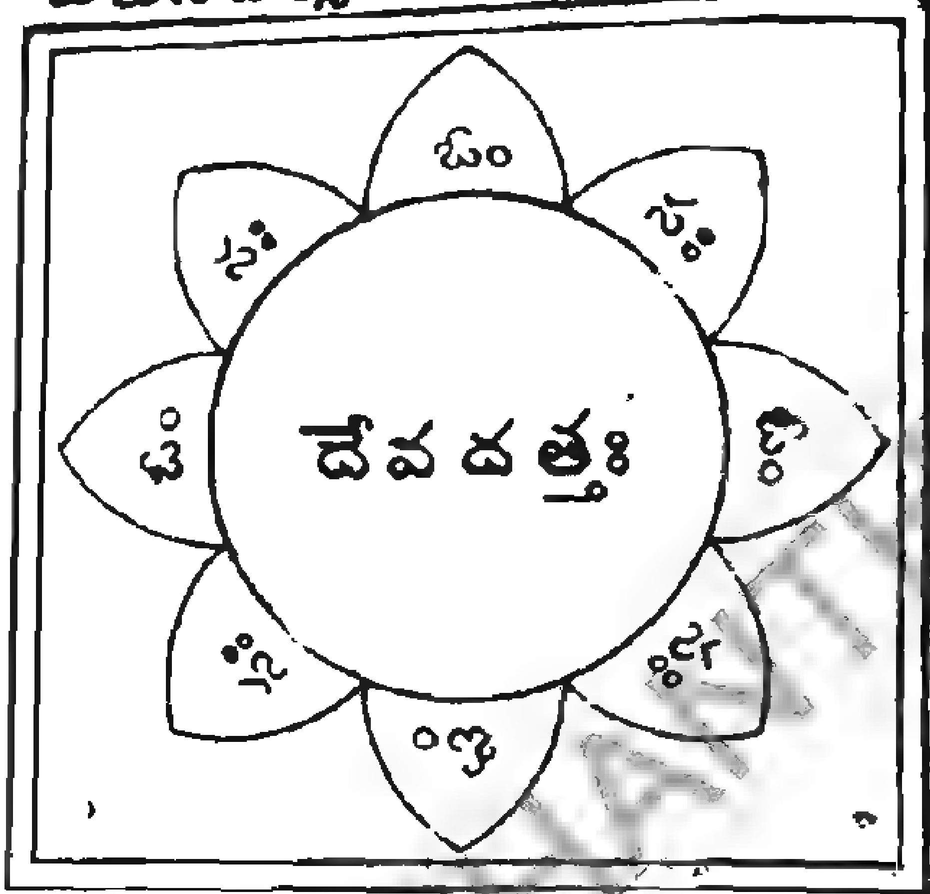

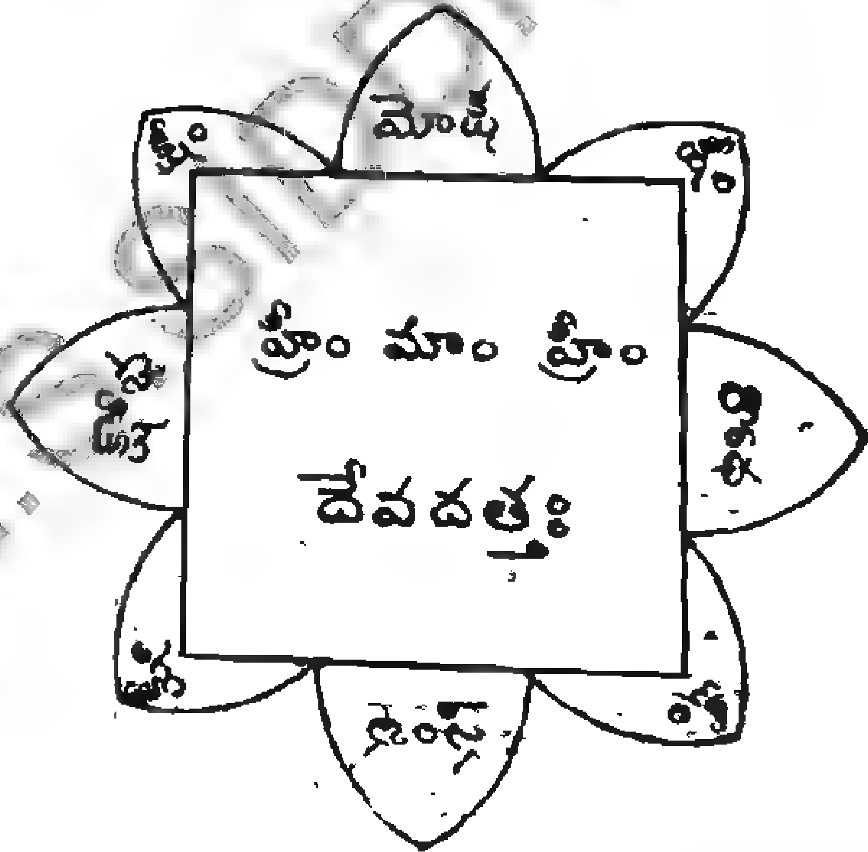
రాజమోహనం దుష్టముఖస్తంభనం యన్త్రం 7

దుష్టవశ్యకరం మహామృత్యుంజయ యన్త్రం 8.

పిశున వశ్యకరం యంత్రం-9.

వ్యవహారే వివాదేచ జయదం యన్త్రం.10.

యావజ్జీవ వశ్యకరం గణపతి యంత్రం 11.

గం గం గం గం గం గం గం గం గం గం

హ్రీం హ్రీం హ్రీం హ్రీం హ్రీం హ్రీం హ్రీం

క్రోం హ్రీం క్లీం గం దేవదత్తః గం

క్లీం హ్రీం క్రోం హ్రీం క్లీం క్రోం హ్రీం

హ్రీం హ్రీం హ్రీం హ్రీం

గం గం గం గం గం గం గం గం గం గం

గం గం గం గం గం గం గం గం గం గం

యావజ్జీవం జనవశ్యకరం యంత్రం 12.

ఓం నమో

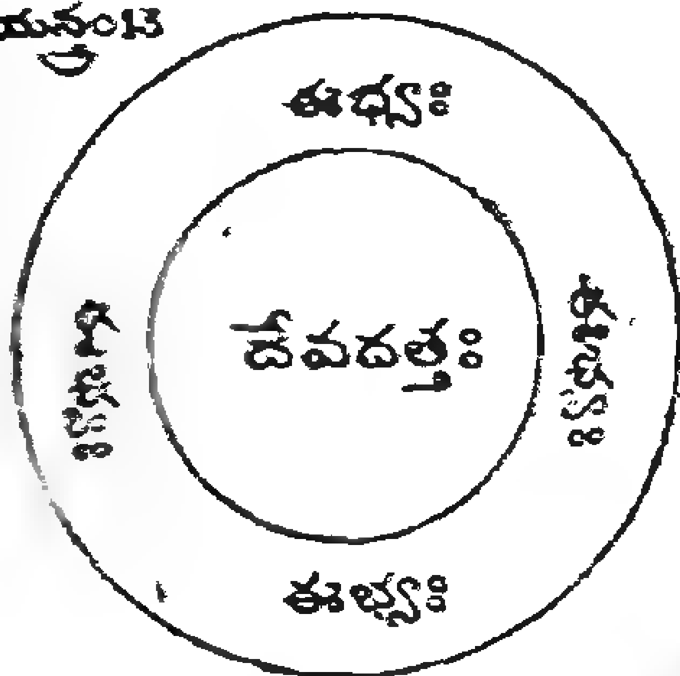
ఓం నమో

దేవదత్తః

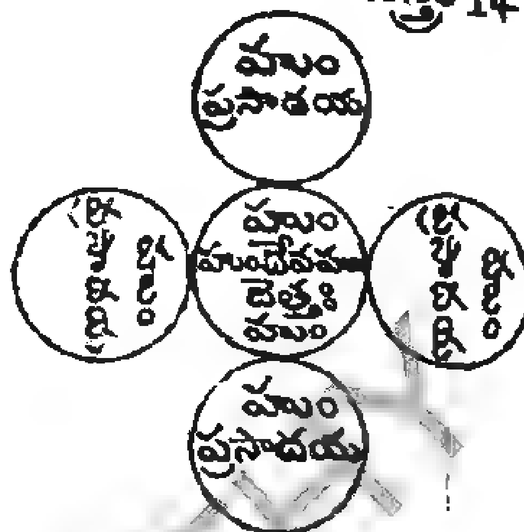
ఓం నమో

ఓం నమో

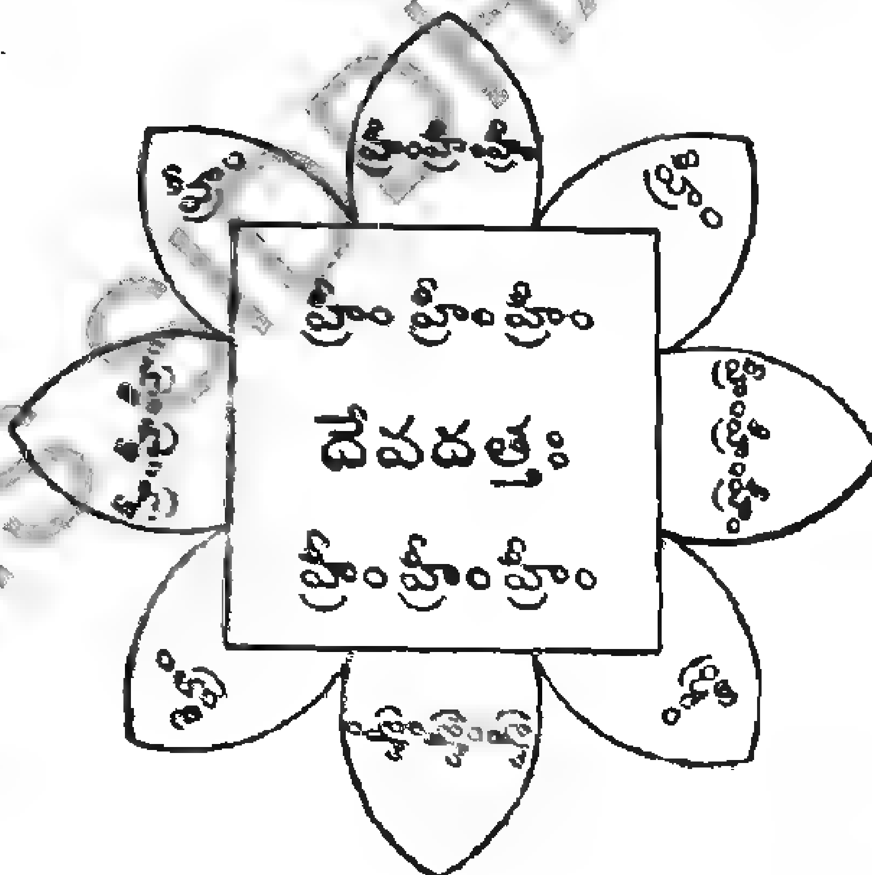
మహాశత్రుసాధకూల్యకరం కణ్ణికాఖ్యం యన్త్రం 13

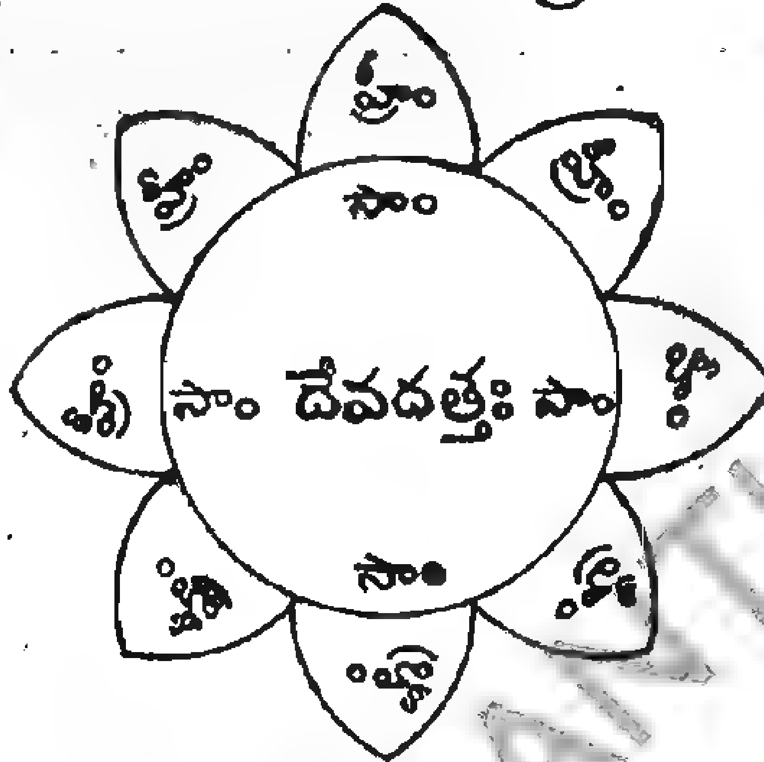
క్రోధశమనం చామరఖ్యం యన్త్రం 14

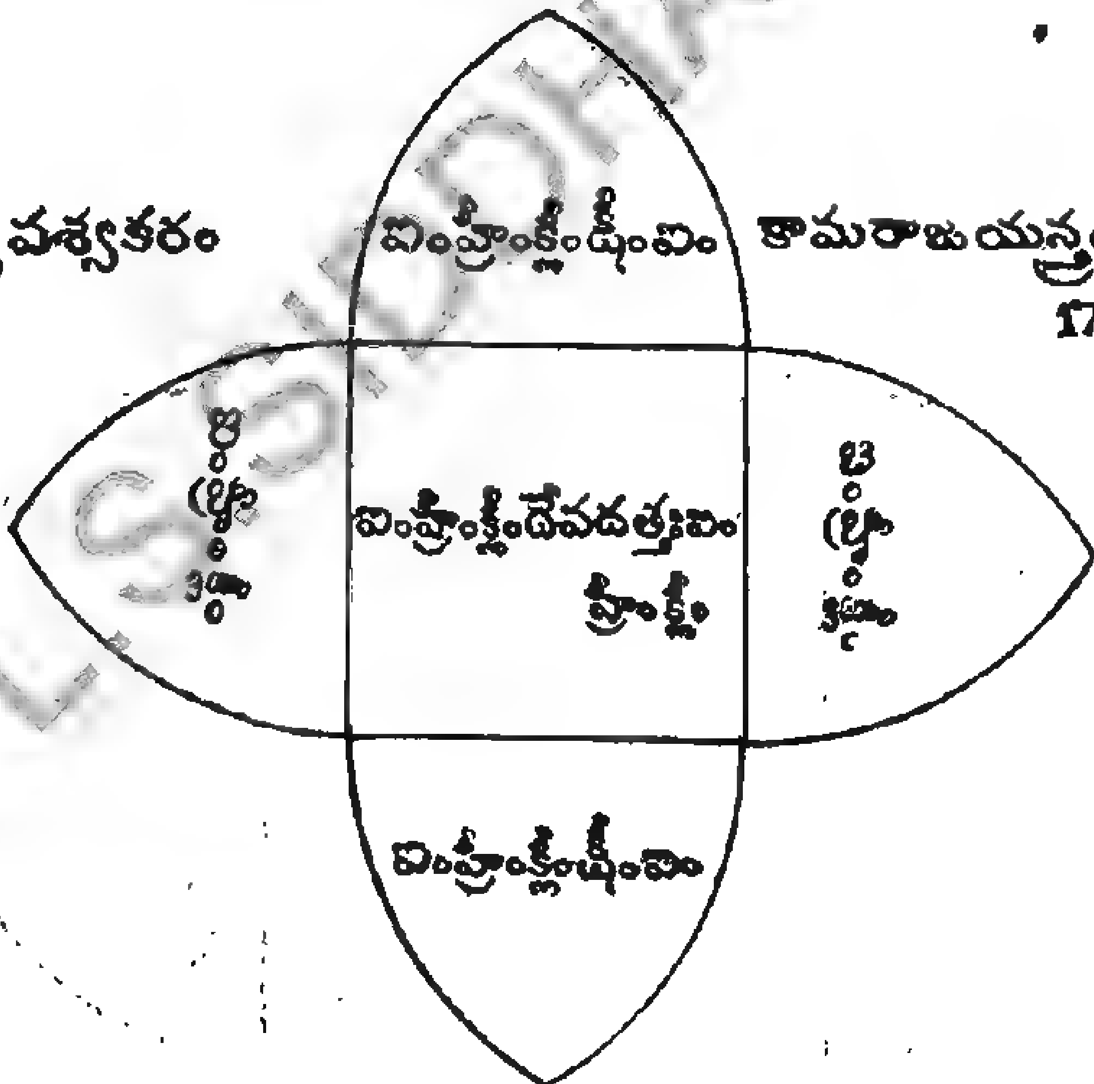

స్త్రీణాం సౌభాగ్యకరం లలితాఖ్యం యంత్రం 15

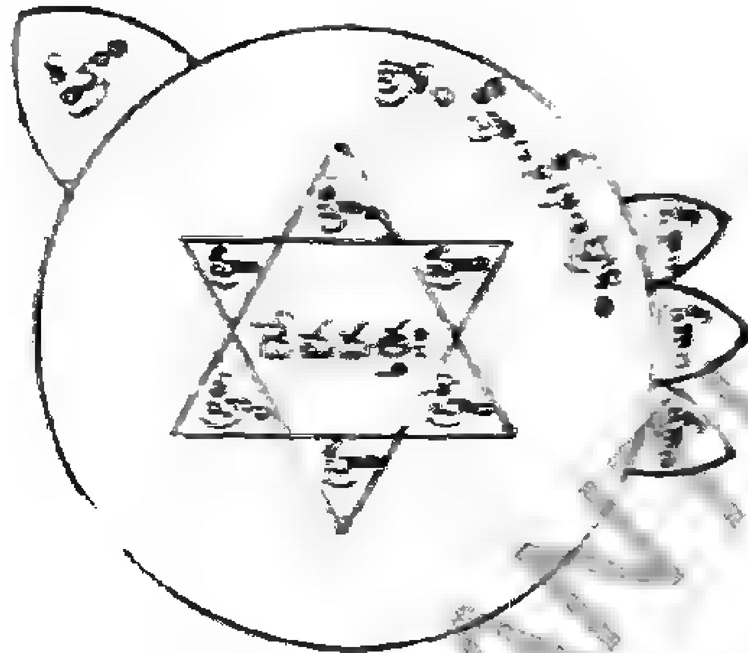

స్త్రీణాం సౌభాగ్యకరం యన్త్రం 16

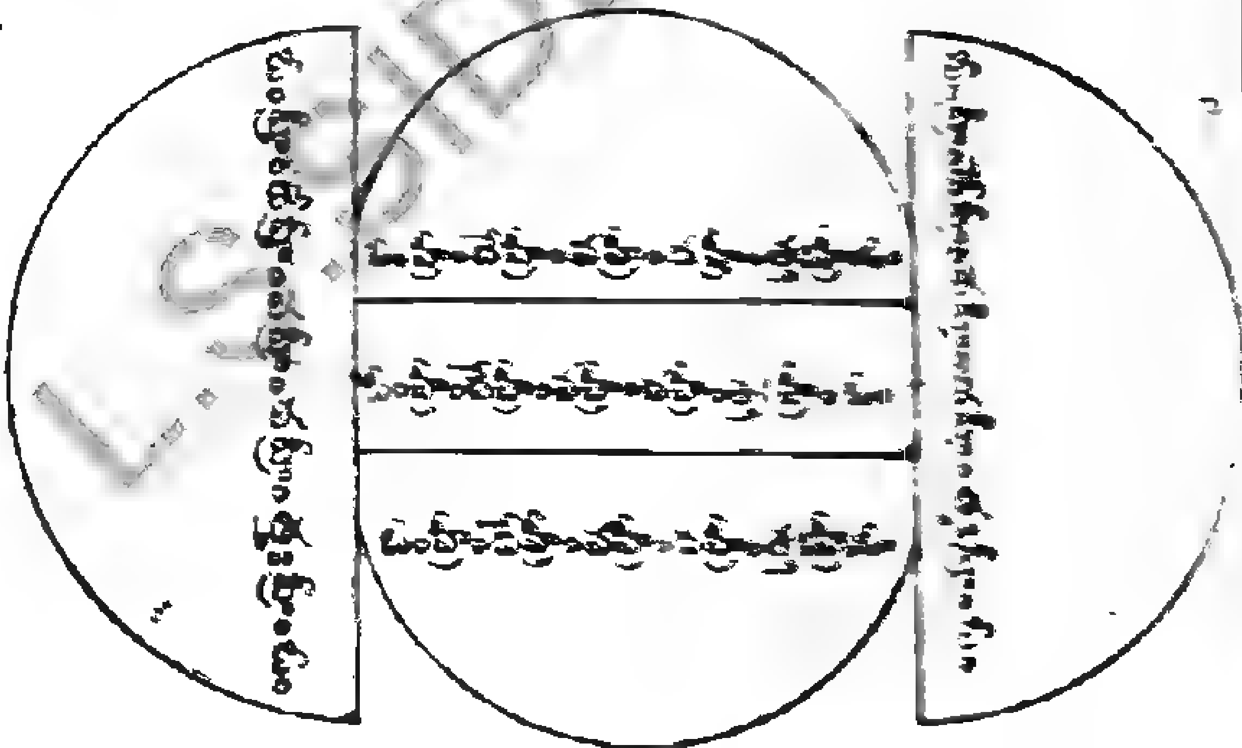

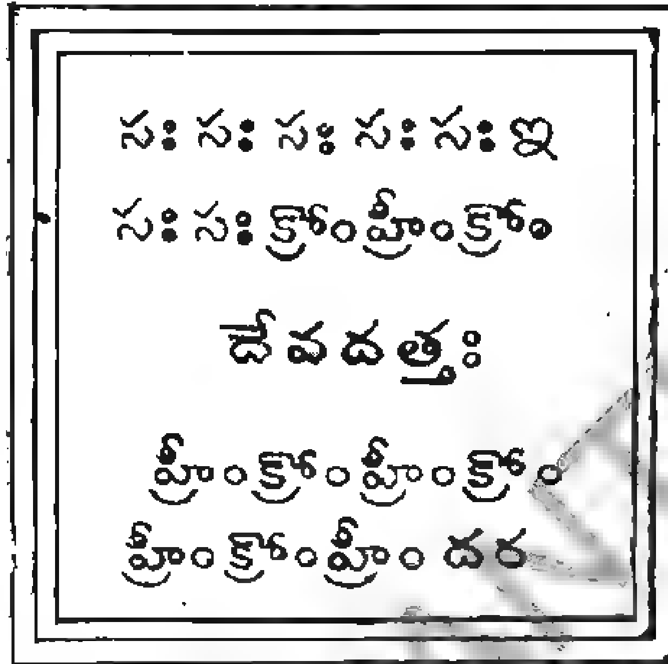
కామాక్షీం నామయన్త్రం రాజస్త్రీవశ్యకరం 18

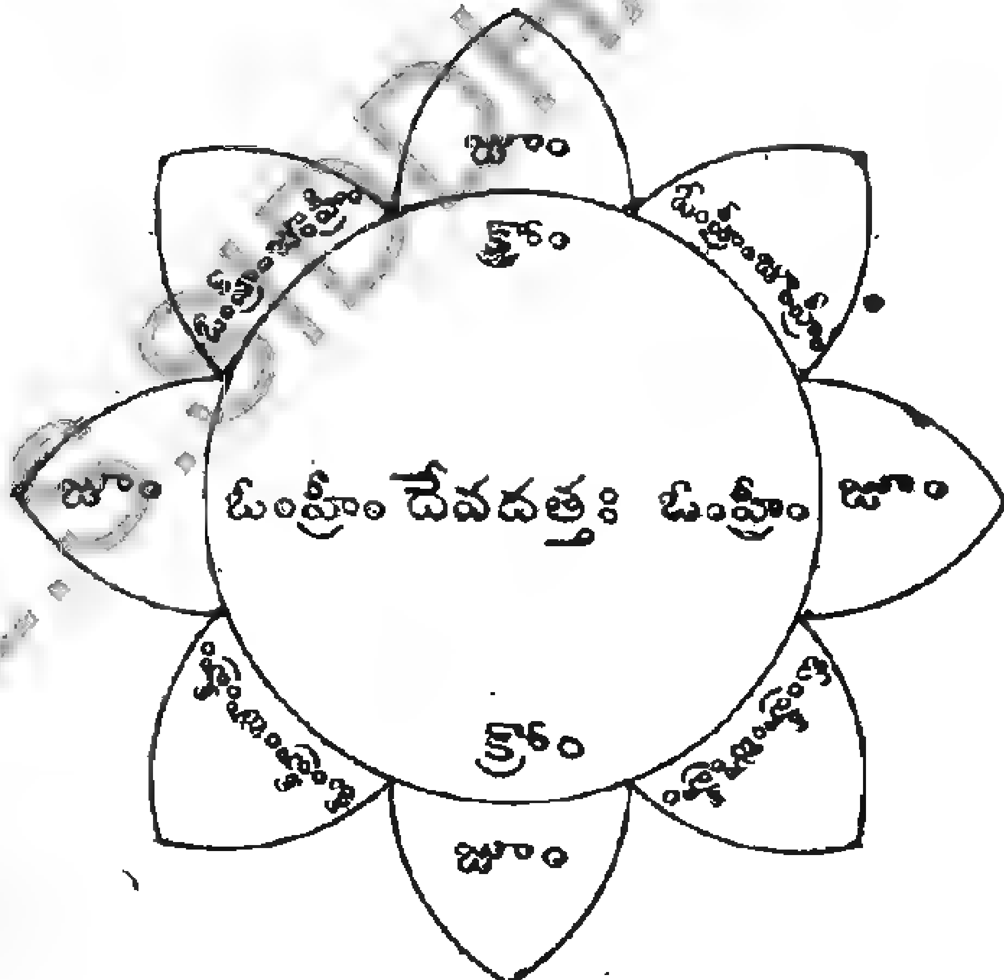

స్త్రీవశీకరణం మా——మదన నామ యంత్రం 19

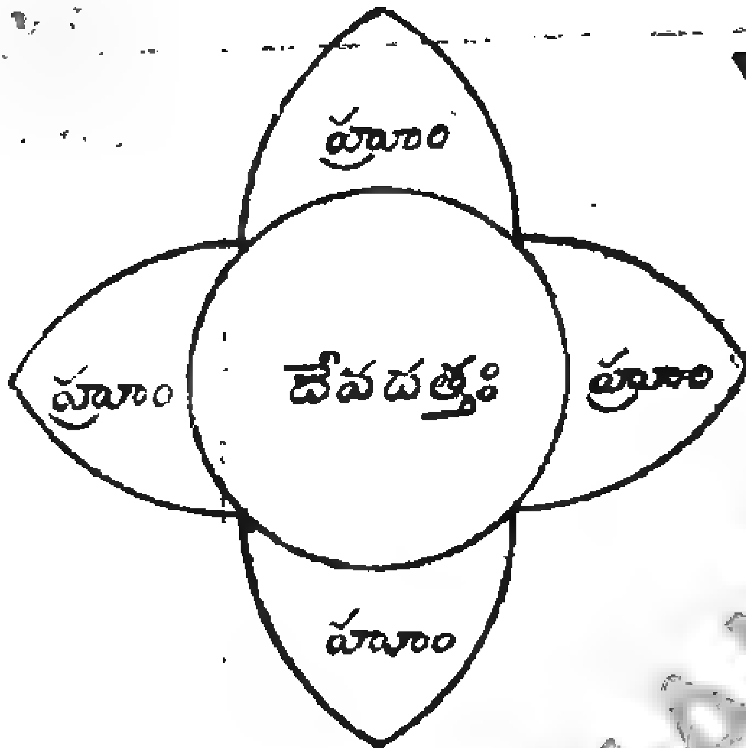
మణీభద్రం నామాకర్షణ యన్త్రం. 20.

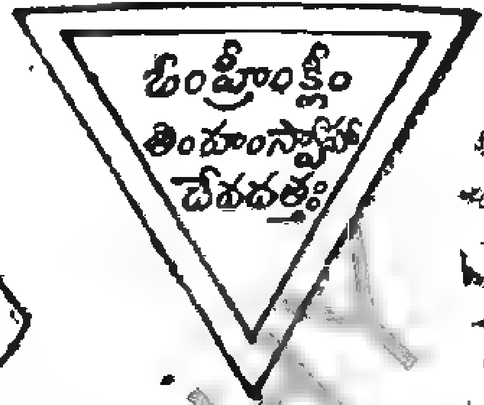

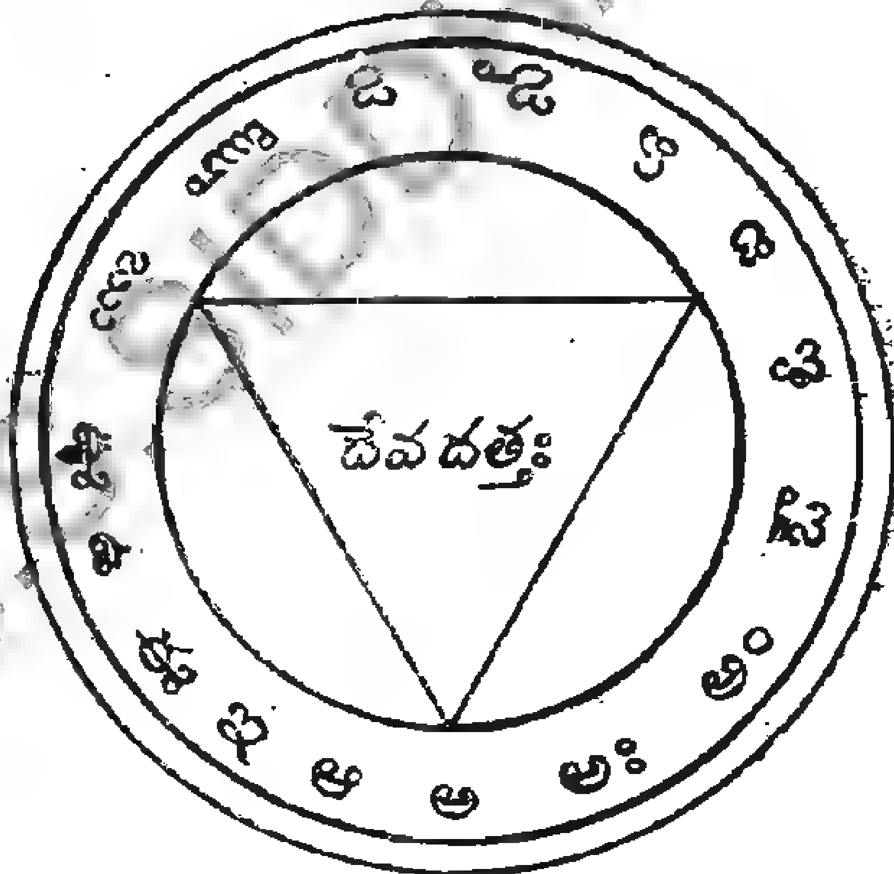
సౌభాగ్య జననం కమాలాఖ్యం యన్త్రం. 21.

మిత్రదర్శననామ యన్త్రం. 21.

కామరాజయన్త్రం 22.

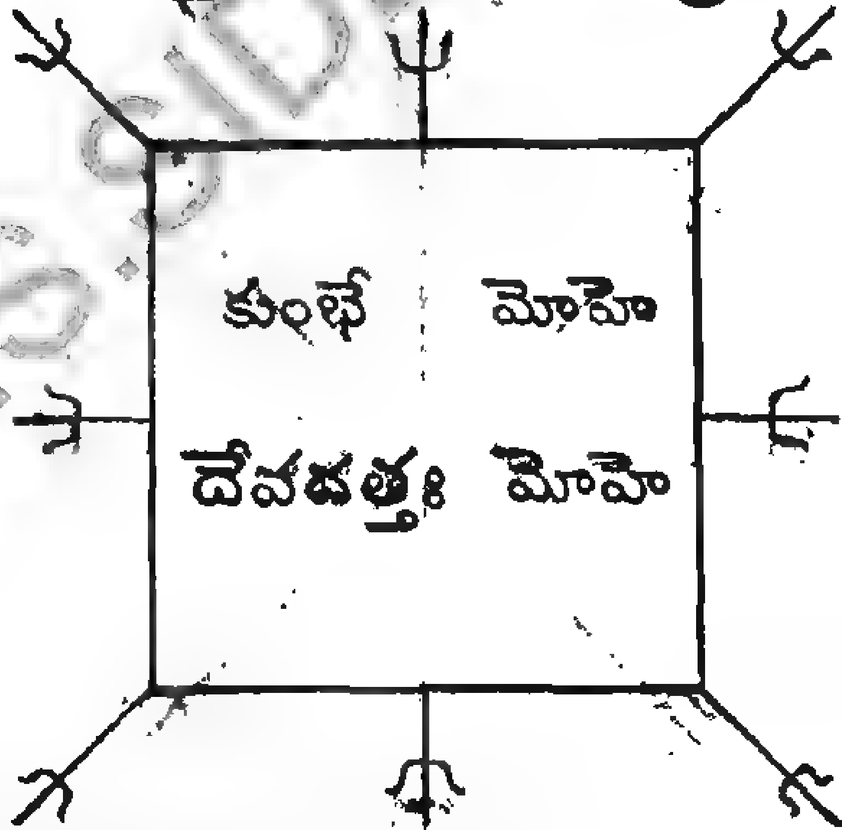

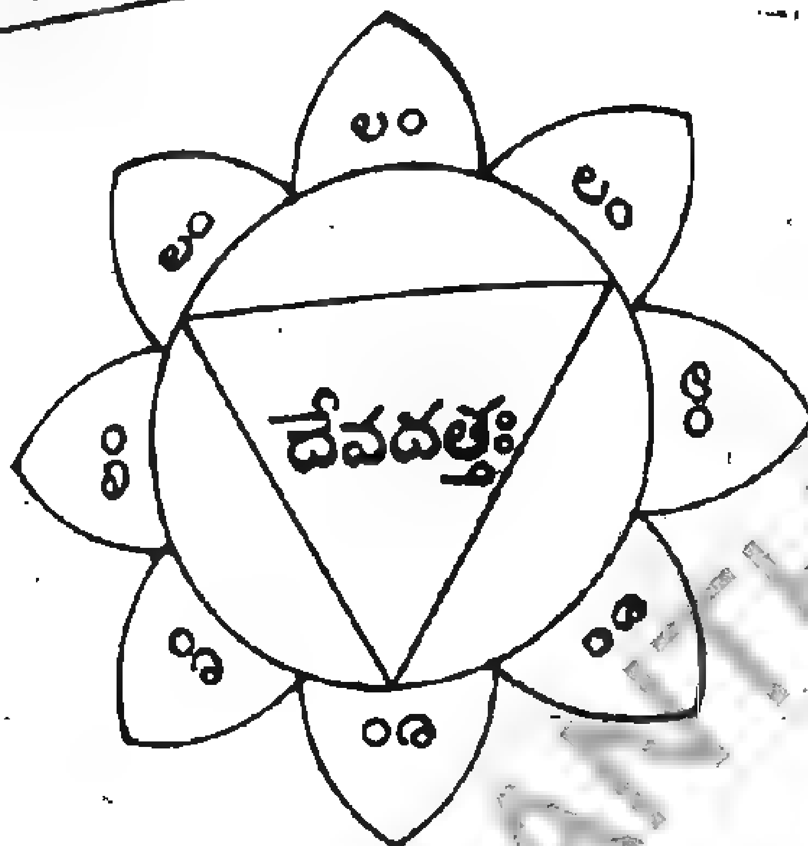
ఆకర్షణీ యన్త్రం. 23.

ఠం	ఠం	ఠం	ఠం	ఠం	ఠం
హ్రీం	హ్రీం	హ్రీం	హ్రీం	హ్రీం	హ్రీం
మణాం	మణాం	మణాం	మణాం	మణాం	మణాం
లణాం	లణాం	లణాం	లణాం	లణాం	లణాం
వణాం	వణాం	వణాం	వణాం	వణాం	వణాం
రణాం	రణాం	రణాం	రణాం	రణాం	రణాం
యగణాం	యగణాం	యగణాం	యగణాం	యగణాం	యగణాం
ఠం	ఠం	ఠం	ఠం	ఠం	ఠం

శత్రు ముఖగతి మతిస్తంభనం నామకం యన్త్రం.24.

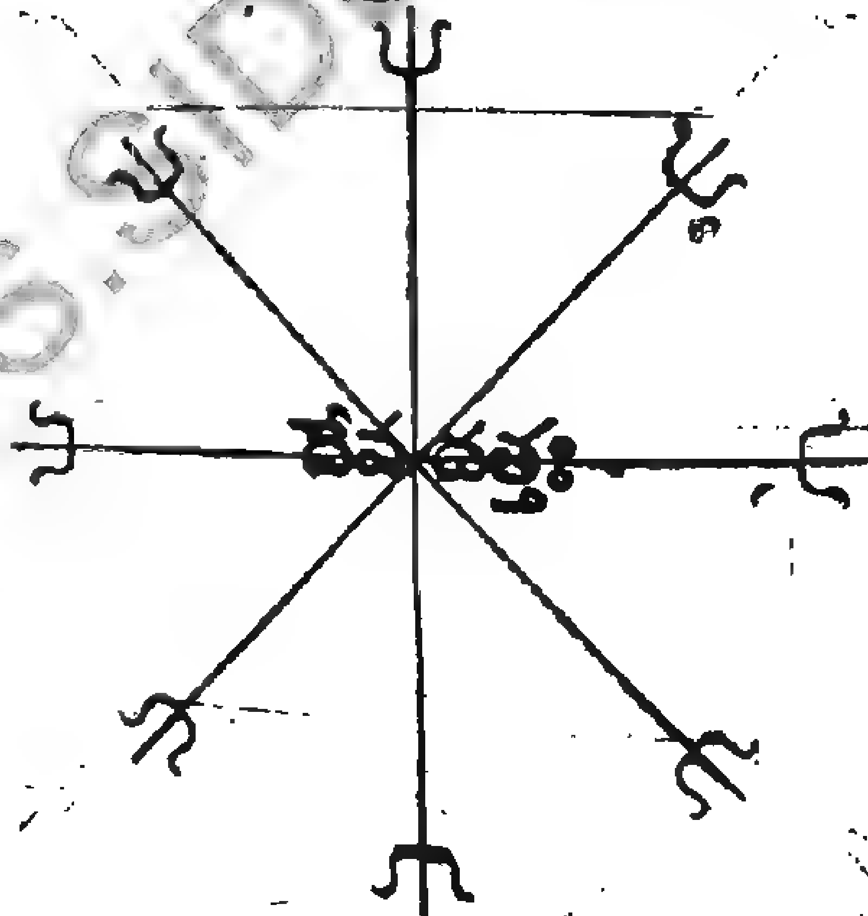
యాత్రా స్తంభనం నామకం యన్త్రం.25.

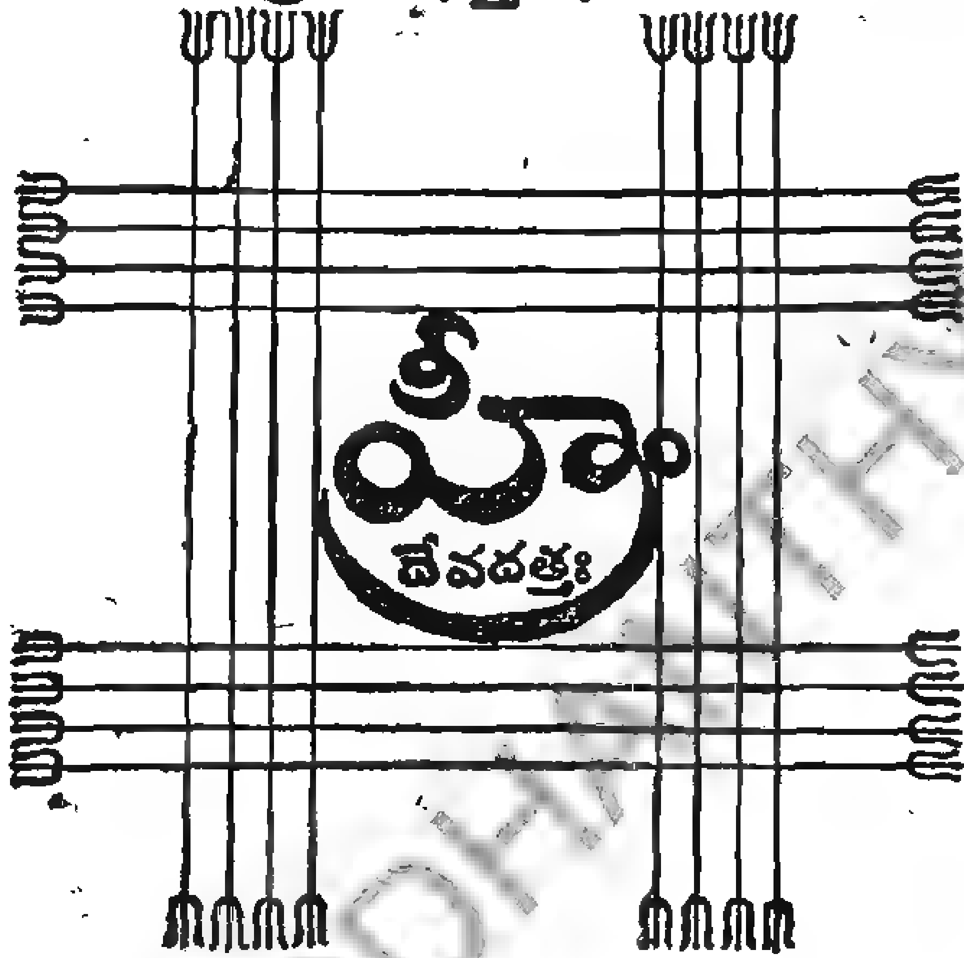

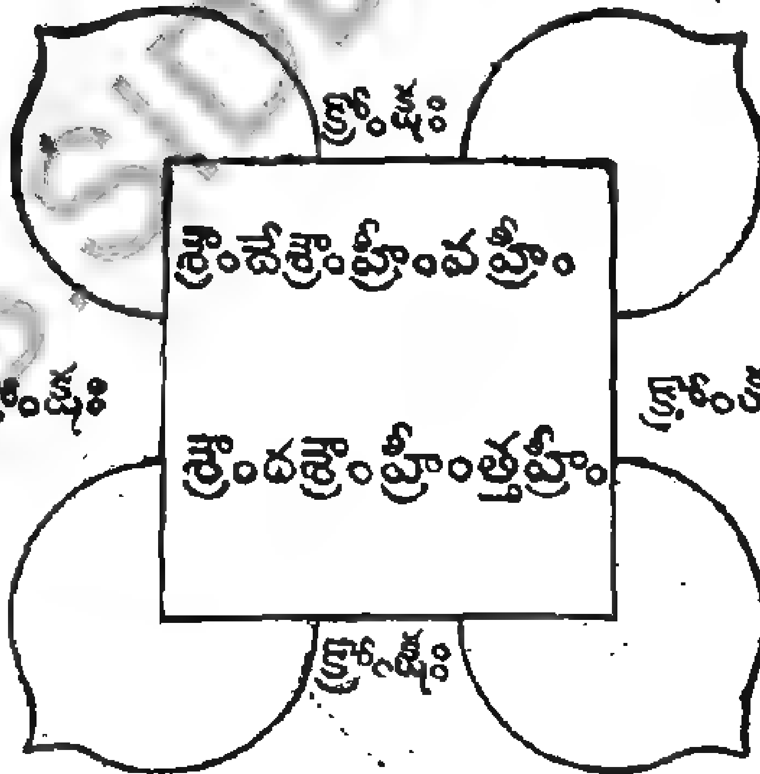
ప్రతివాదిముఖస్తంభనం. ౨౬.

ముఖస్తంభనం ౨౭.

శత్రు ముఖస్తంభనం.28.

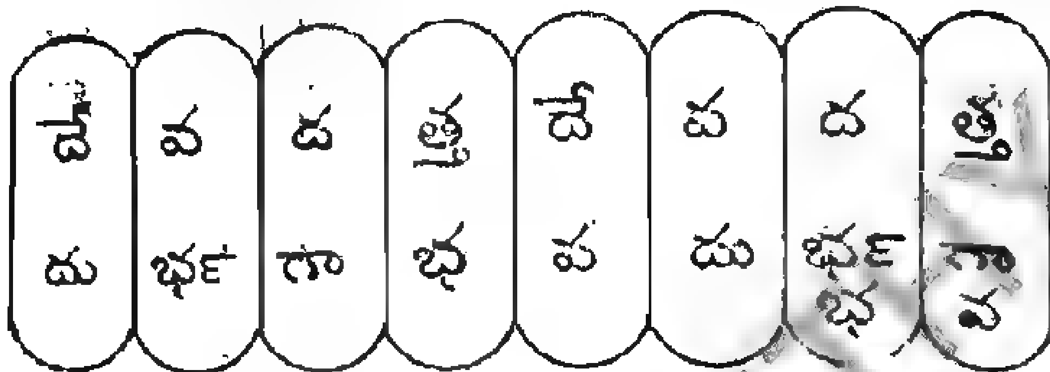

పిశున ముద్రణం నామ యన్త్రం.29.

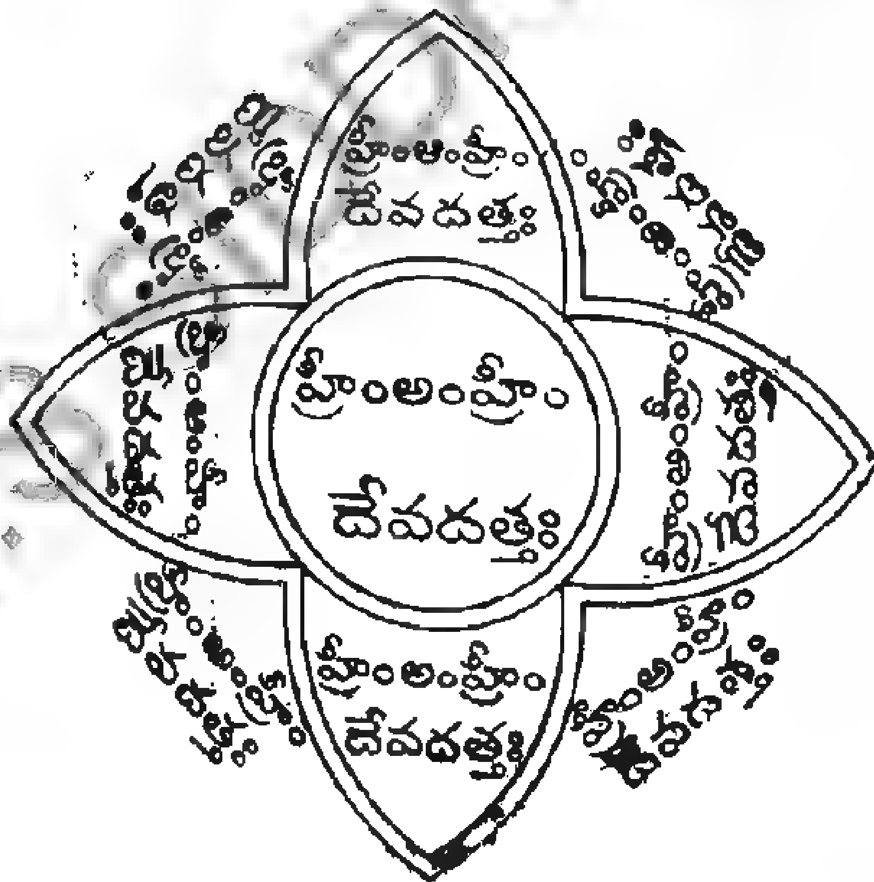
నరనారీ విద్వేషణం నామ యన్త్రం 30.

ఓం అజితే స్వాహా

ఓం అపరాజితే స్వాహా

శత్రు విద్వేషణం నామ యంత్రం 31.

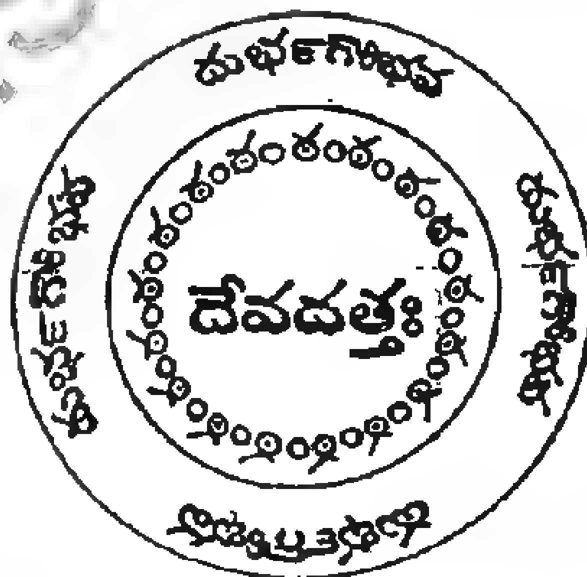

బంధువిద్వేషణం నామయన్త్రం.32.

ర ర

దేవదత్తః

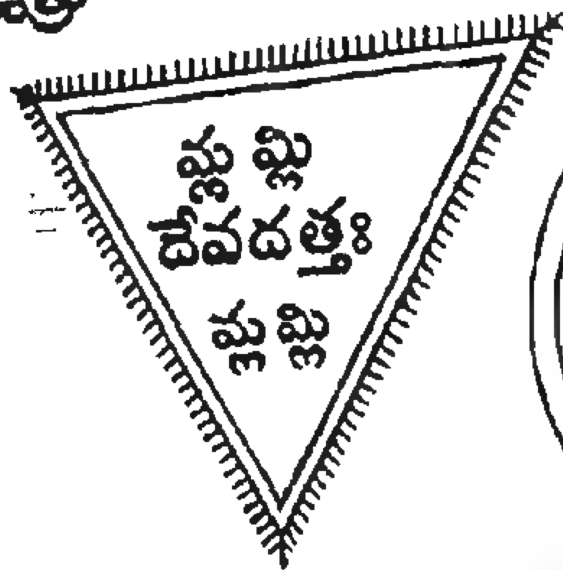
ర ర

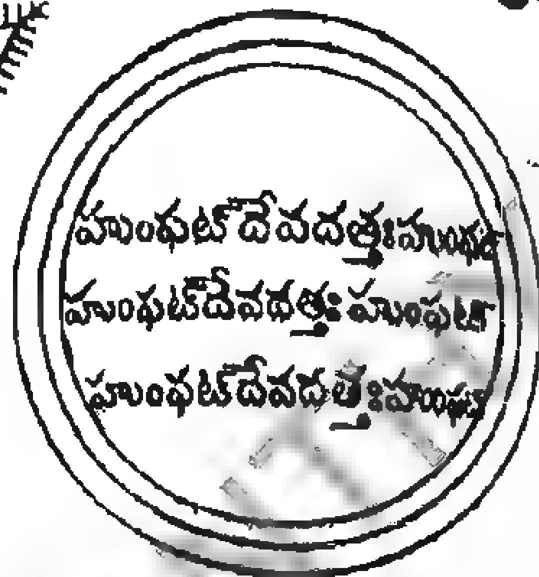

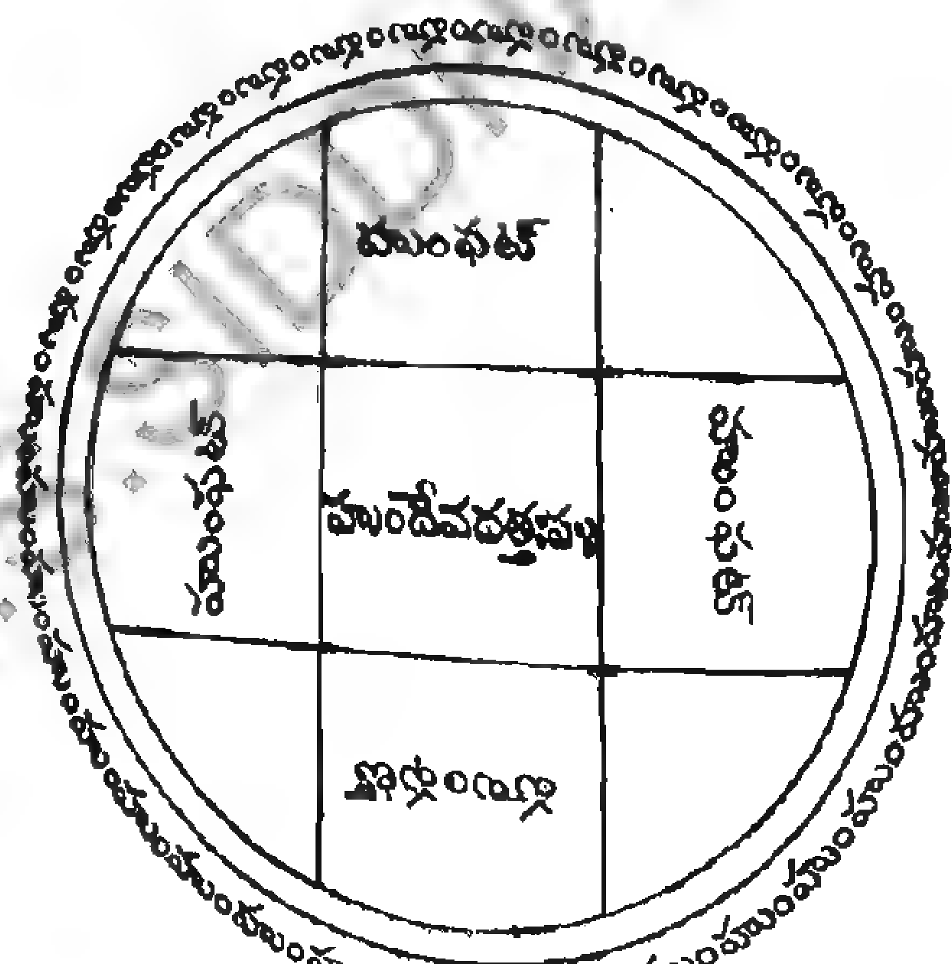
విశ్వవిద్వేషణం నామ యన్త్రం.33.

శత్రు యంత్రం 34.

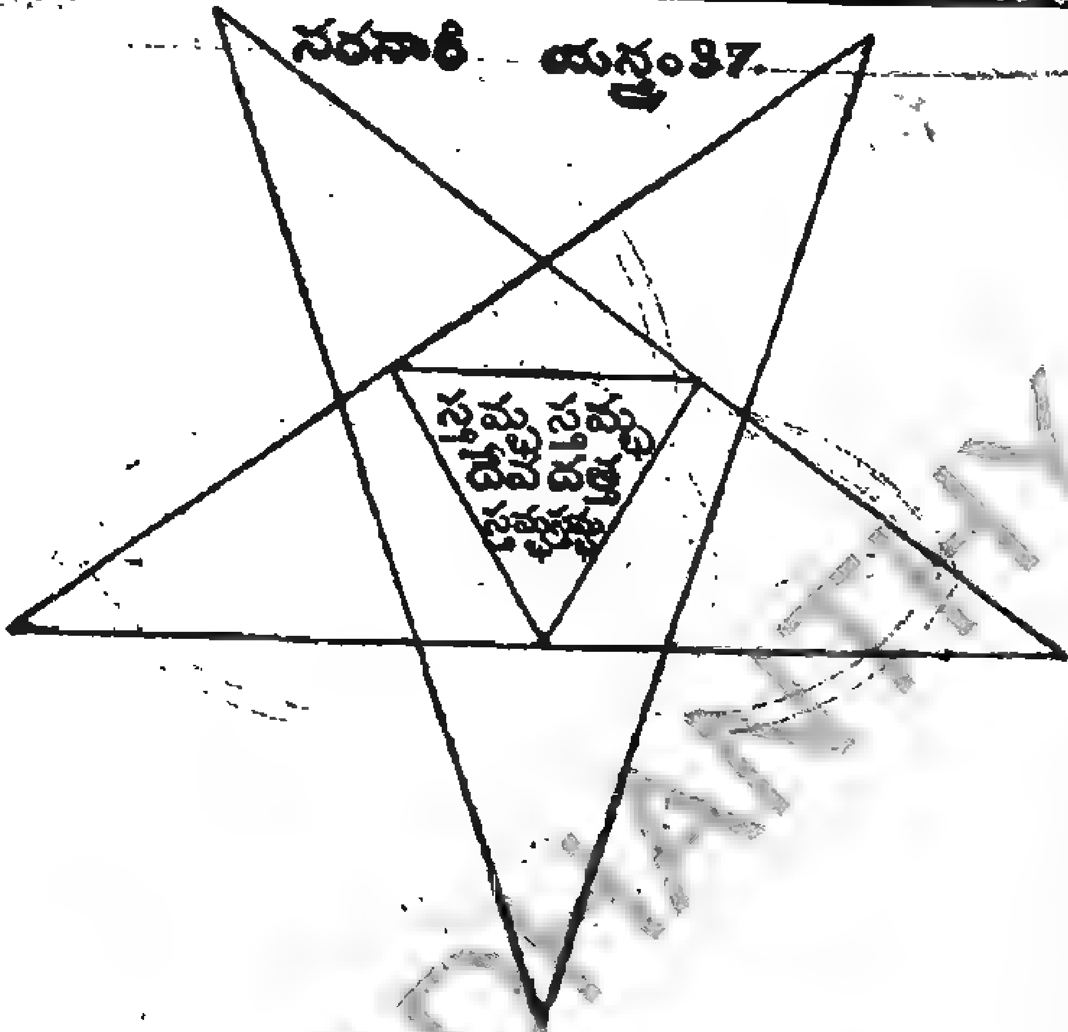
శత్రు యంత్రం 35.

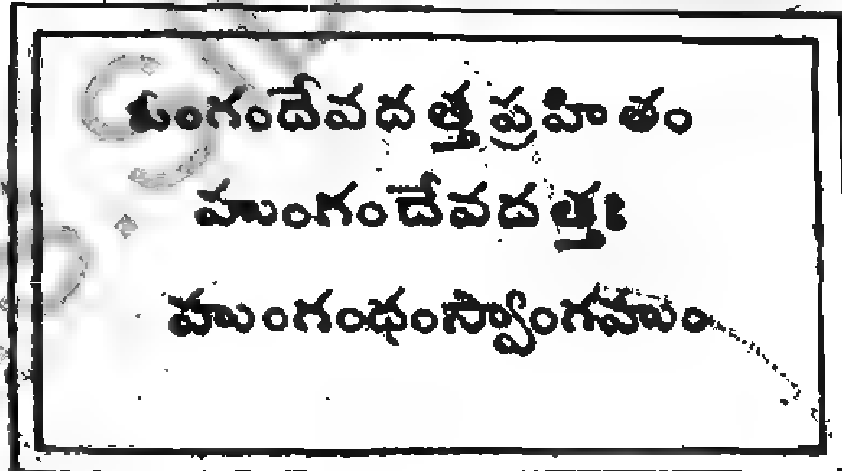

దేశాన్తరస్థశత్రు యంత్రం 36.

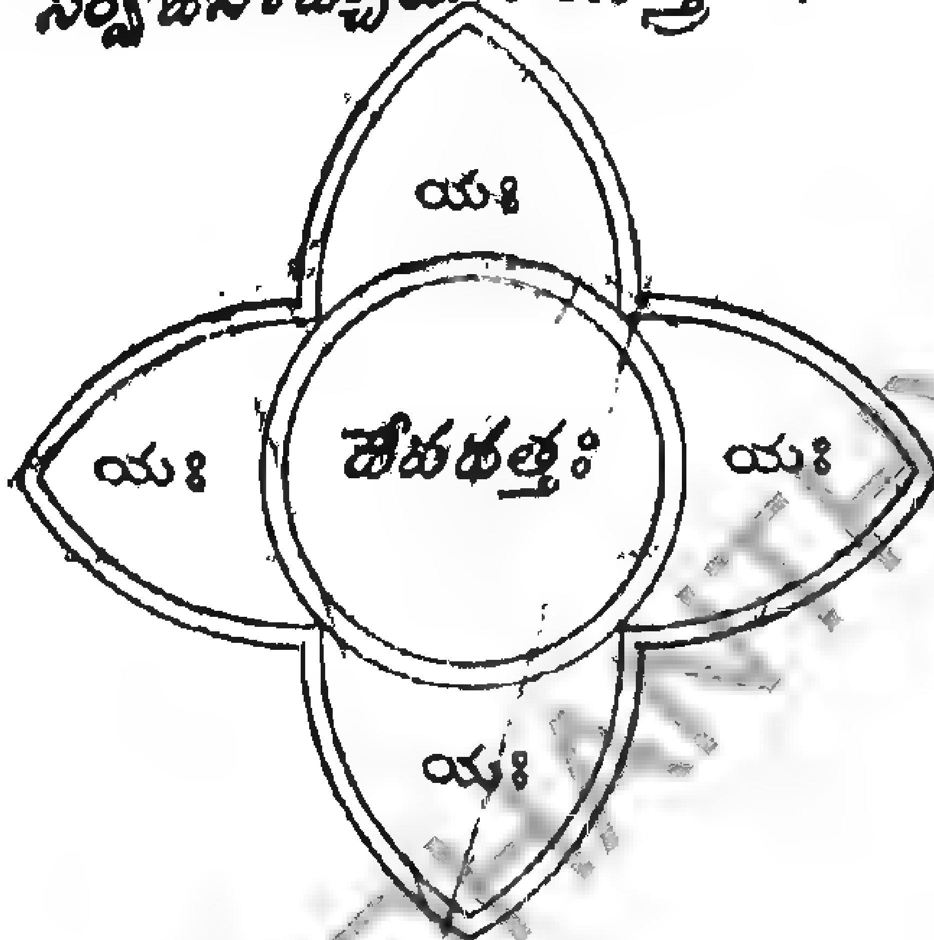
శత్రూచ్చాటనం నామ యంత్రం 38.

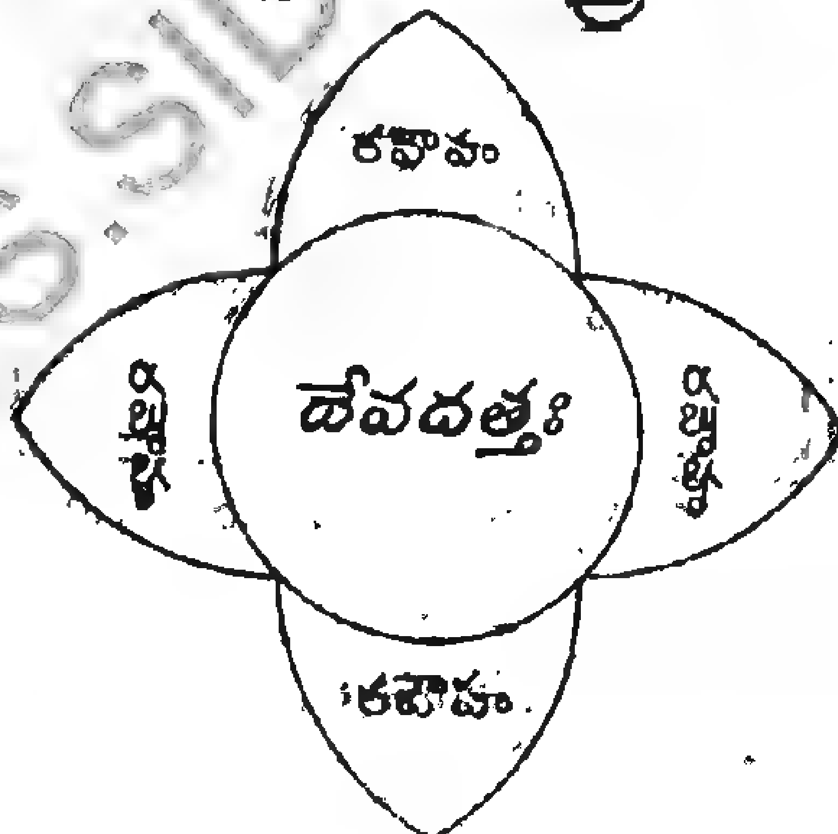
సద్యోచ్చాటనకరం యన్త్రం 39.

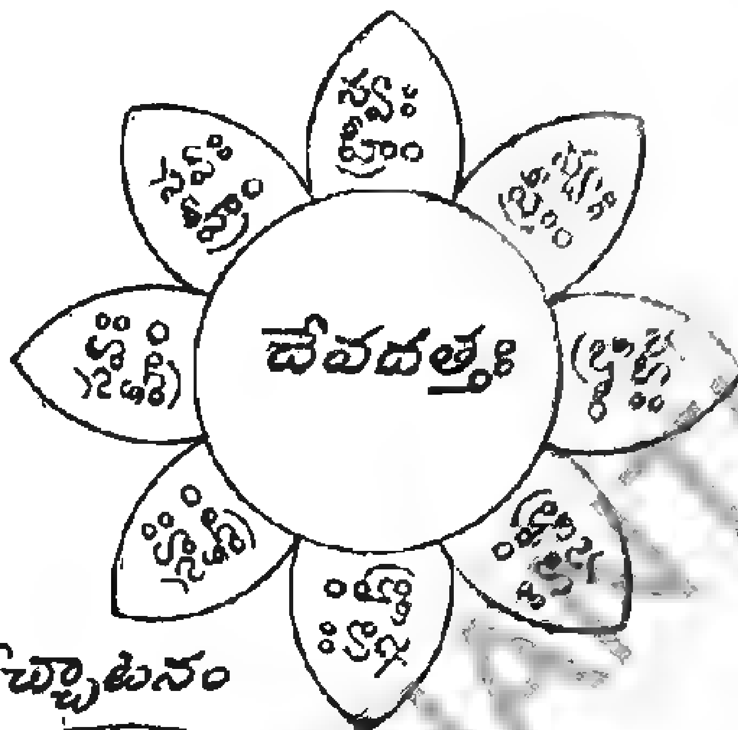
సర్వజనోచ్చాటనం యన్త్రం. 40.

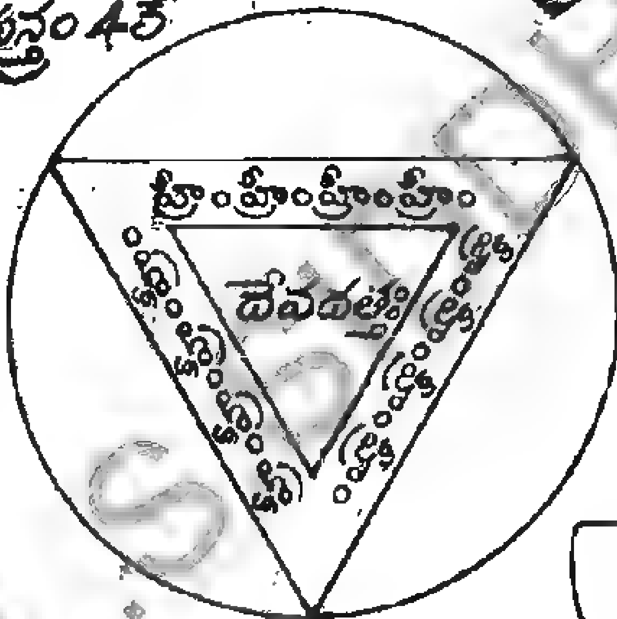
శత్రోరుచ్చాటనం యన్త్రం. 41.

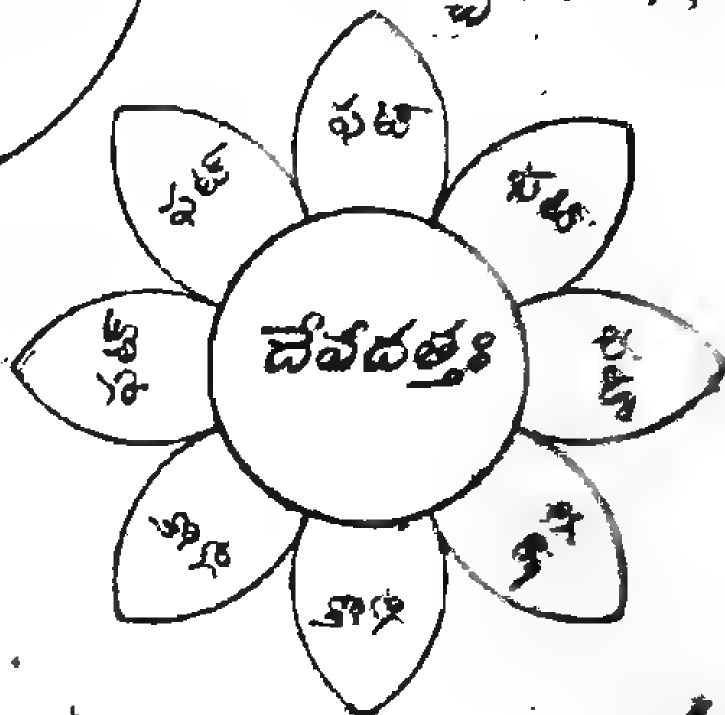
స్త్రీణాం సద్య ఉచ్చాటనం యన్త్రం 42

త్రైలోక్యోచ్చాటనం
యన్త్రం 43

పరమోచ్చాటనం 44

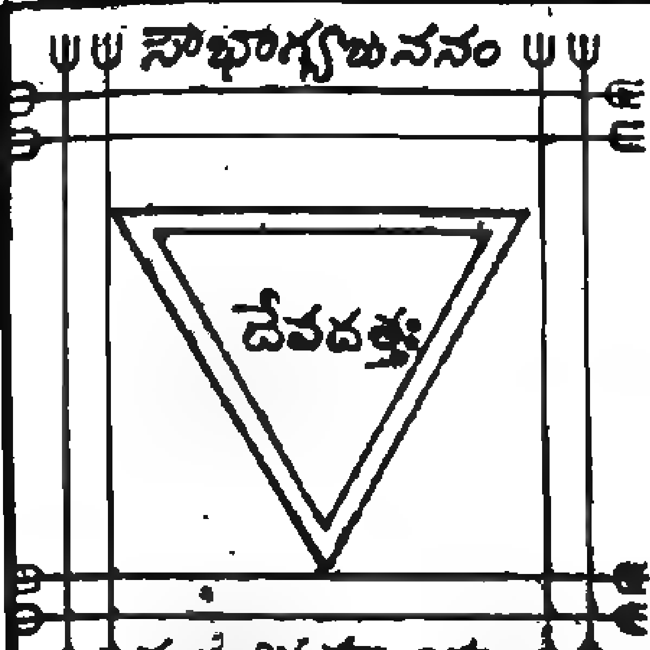

శాంతికం పౌష్టికంనామ యంత్రం 45.

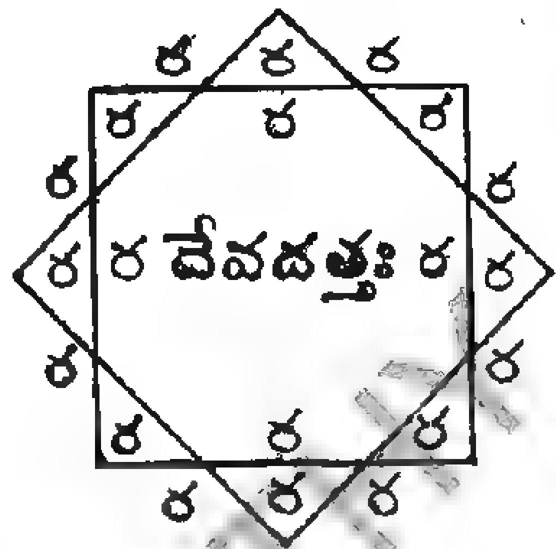
క్రోం	క్రోం	క్రోం	క్రోం	క్రోం	క్రోం	క్రోం
అం	ఆం	ఇం	ఈం	ఉం	ఊం	ఋం
ఌం	ఝుం	ఞం	టుం	ఠం	ఢం	ౠం
ఛం	భం	మం	యం	రం	థం	ఇం
చం	బం	సం	హం	లం	ఒం	ఓం
ఢం	ఫం	షం	శం	వం	తం	ఏం
ఘుం	ఫం	నం	థ	ద	థం	ఐం
గం	ఖం	కం	అః	అం	ఔం	ఓం
క్రోం	క్రోం	క్రోం	క్రోం	క్రోం	క్రోం	క్రోం

సర్వవ్యాఘ్ర చోర
భయనాశనం
నామ యన్త్రం. 46.

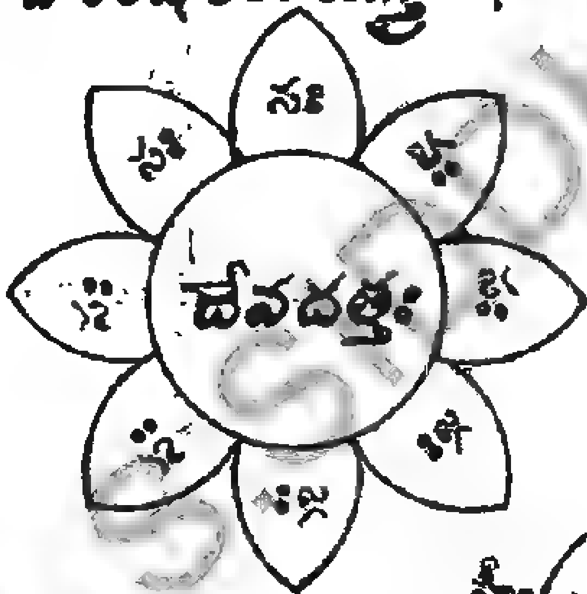

యన్త్రం. 47.

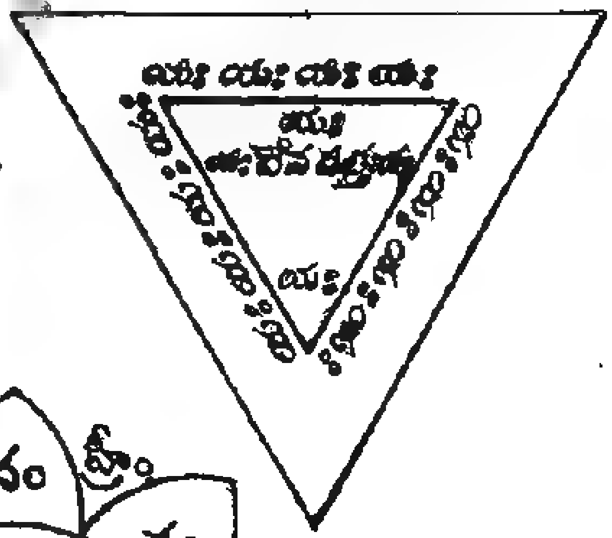

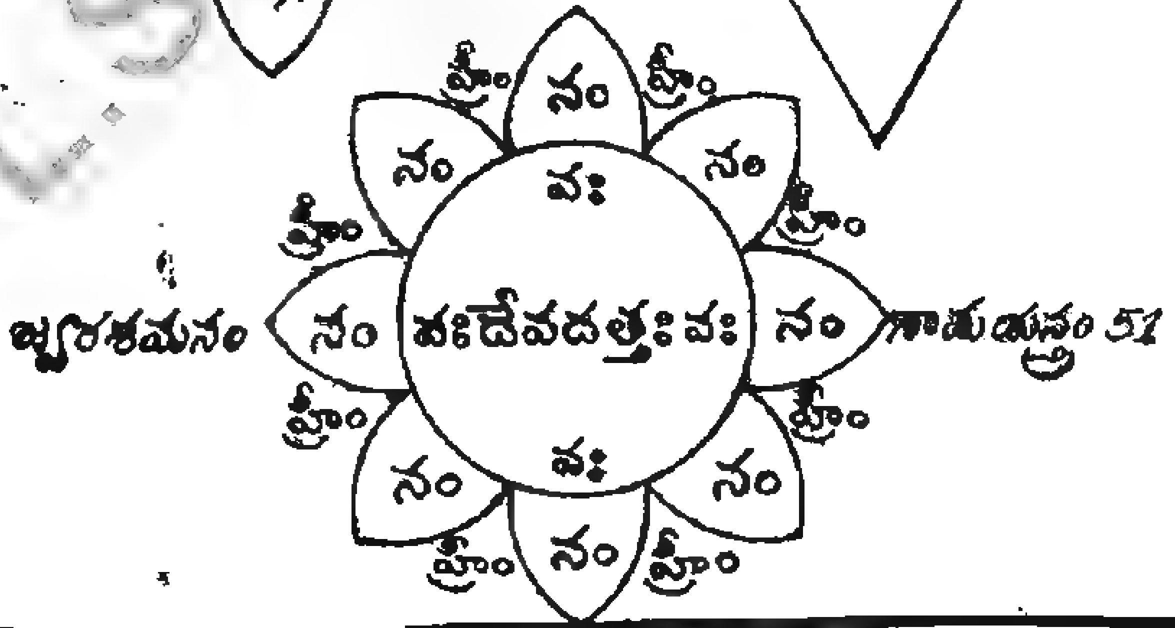
జ్వరనాశనం. యన్త్రం. 48.

బాలరక్షాకరం యన్త్రం 49

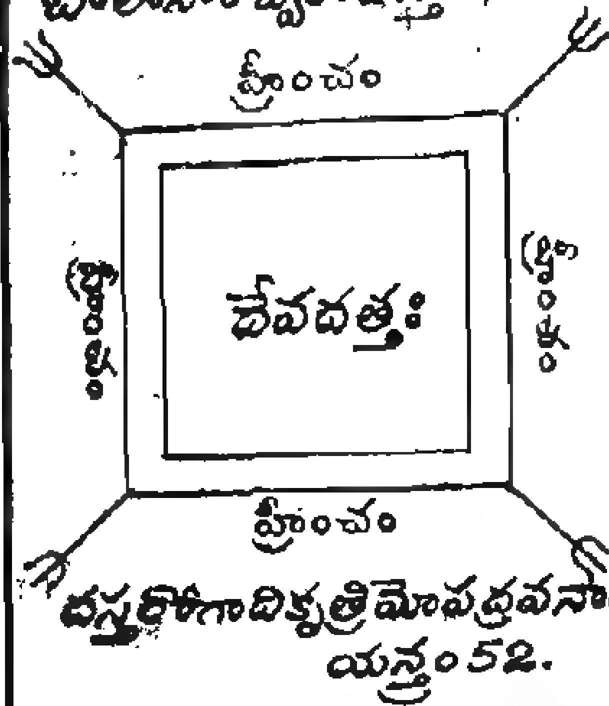
తృతీయ జ్వరనాశనం యన్త్రం. 50.

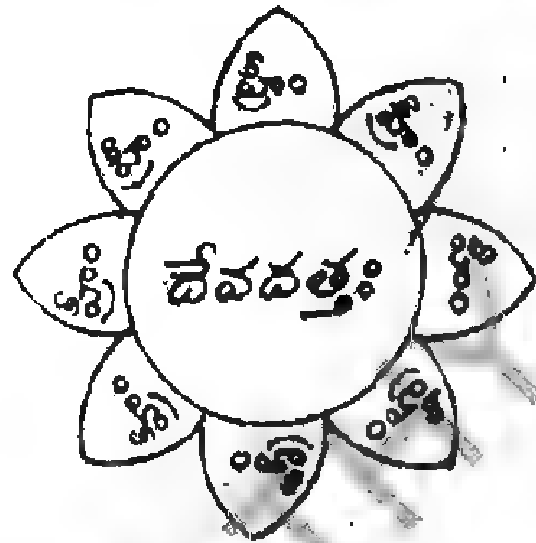
జ్వరశమనం నామ యన్త్రం 51

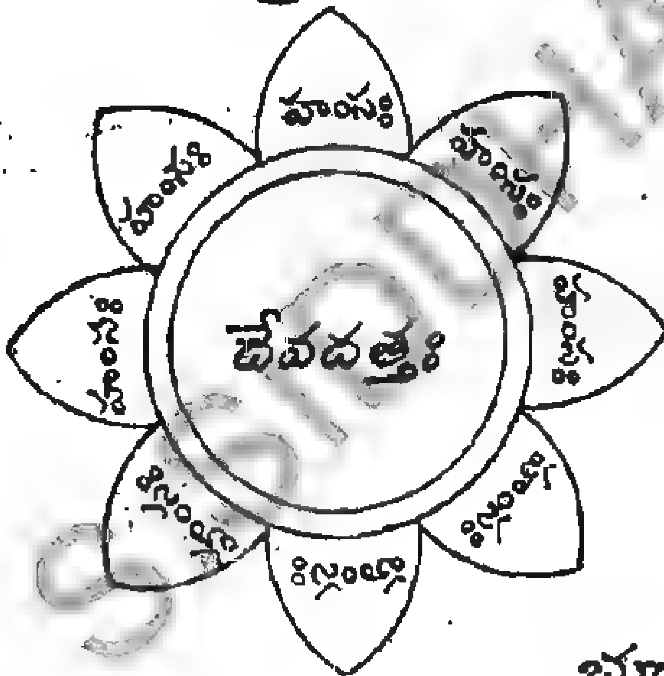
బాలానాం జ్వరాది స్తంభనం

దస్తురోగాదికృత్రిమోపద్రవనాశనం
యన్త్రం 52.

బాలానాం దోషనాశనం 53.

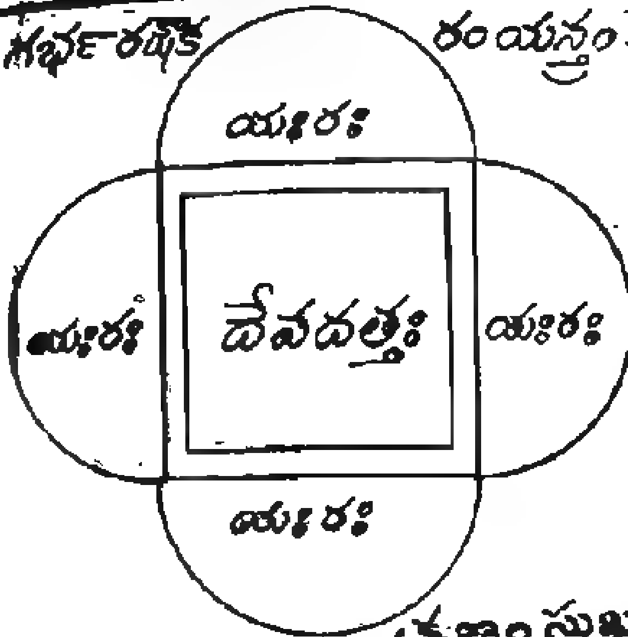

సర్వస్తంభనం 54.

భూతత్రాసనం యన్త్రం 55.

ఫ్రీం	ఫ్రీం	ఫ్రీం	ఫ్రీం
ఫ్రీం	ఫ్రీం	ఫ్రీం	ఫ్రీం
ఫ్రీం	ఫ్రీం.	ఫ్రీం	ఫ్రీం

గర్భరక్షకరం యన్త్రం 57

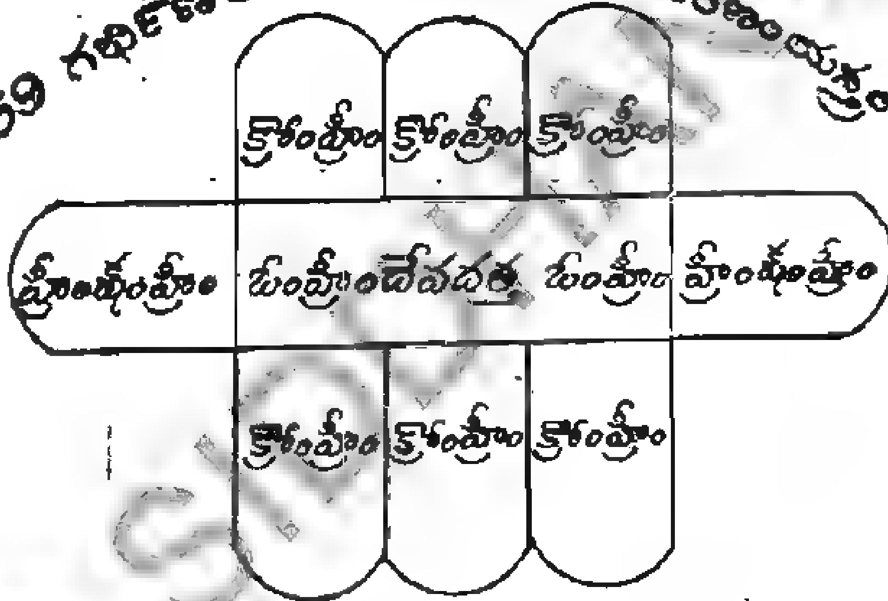
58

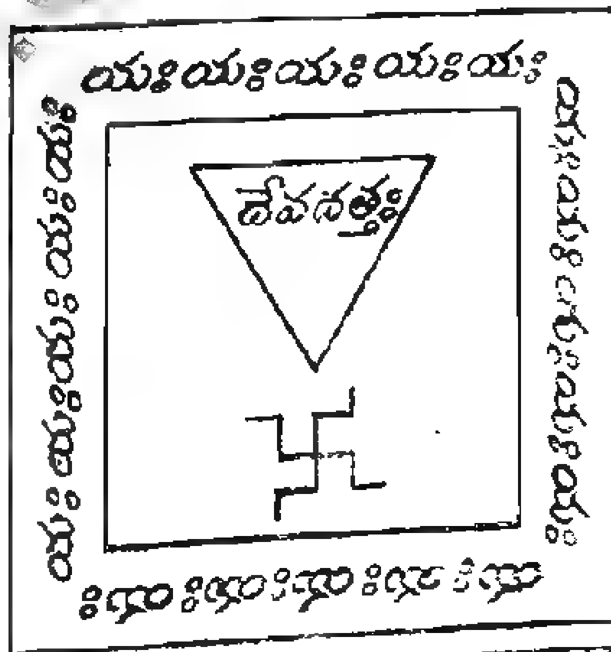
సర్వసౌభాగ్యవర్ధనం

అ	ఆ	ఇ	ఈ
ఉ	ఊ	ఋ	ౠ
ఌ	ౡ	ఏ	ఐ
ఓ	ఔ	అం	అః

సర్వసౌభాగ్యప్రదాయక యన్త్రం

59 గర్భిణీరక్షణం సుఖప్రసూతికరణం యన్త్రం

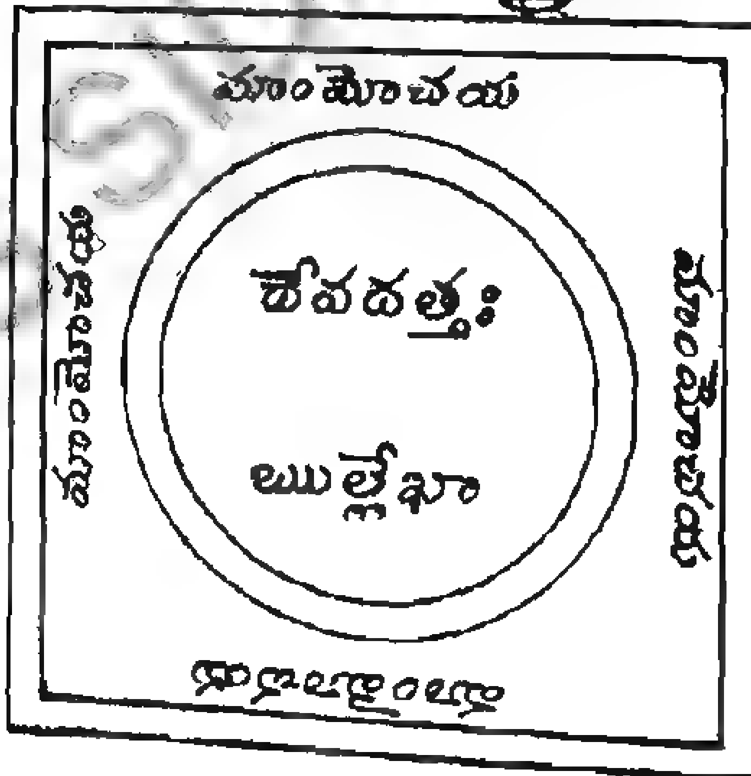

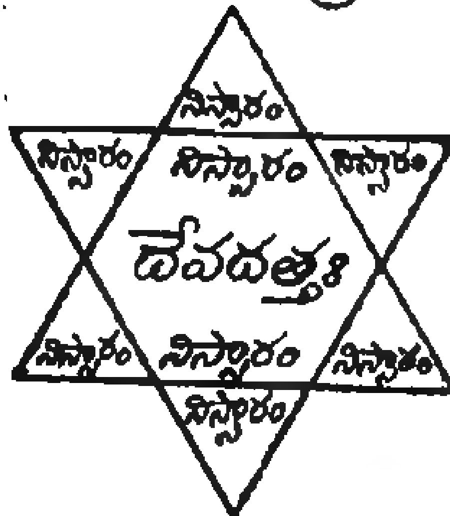
మై	షై	ర	క్తం	ద	రే	రూ	పా
క	జి	జి	తం	ద	నీ	చ	నః
ఛ	దా	వీం	య	మం	త్రం	తే	ష
హో	క్షి	వా	మో	క్షీ	ణ	పా	త్రం
త్రం	పా	ణ	క్షి	మో	వా	క్షి	హో
ష	తే	త్రం	మం	య	వీం	దా	ఛ
నః	చ	నీ	ద	తం	జి	జి	క
పా	రు	షే	ద	క్తం	ర	షై	మై

61 ద్యూతవిజయ కరం యన్త్రం

బంధమోక్షణం యన్త్రం. 62.

భవమోచనం యన్త్రం.63.

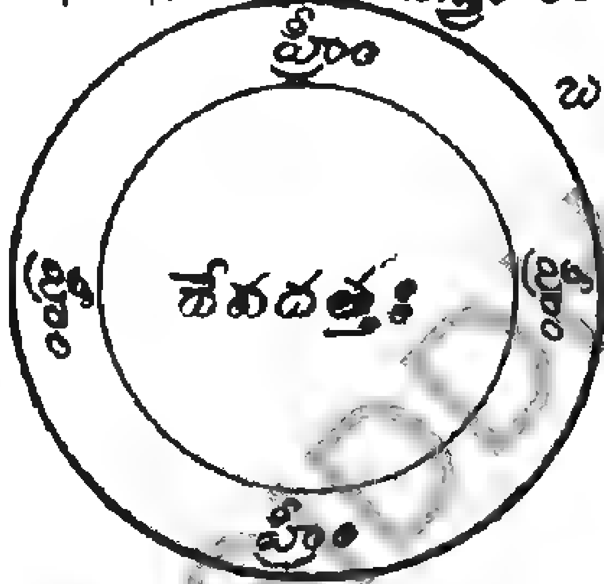

దుష్టసత్వా క్రమో

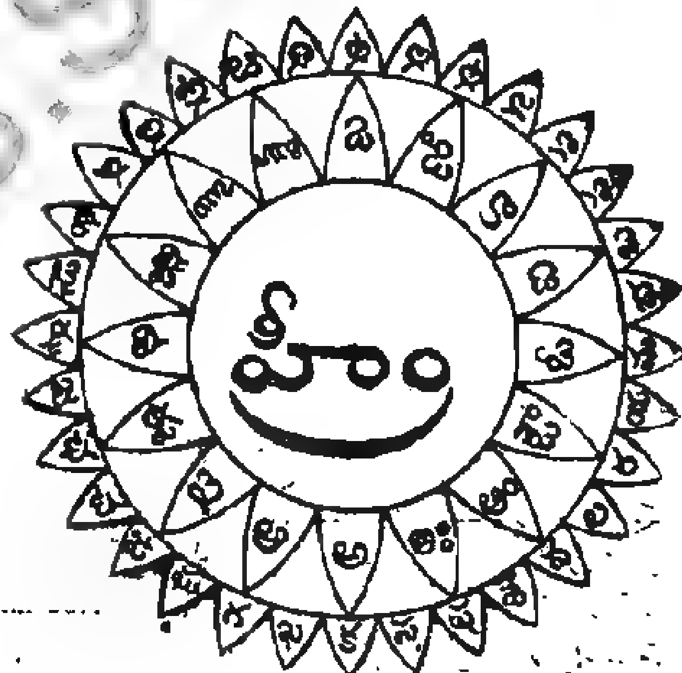
చరం యన్త్రం.64.

బంధనమోచనం - యన్త్రం.65.

బంధమోక్షకరం యన్త్రం.66.

నిగడ బంధ మోక్షకరం యన్త్రం.67.

	టు		
ష	టు		షు
ఖ	టు		ం
ద	యు		ల
ట	త్రి	క్షీ	

ఈ యన్త్రము 108 పుష్పములతో పూజించి చిలికే స్తంభమును కట్టిన వెన్నవచ్చును ([illegible] स्वाहा)

థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ
థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ
థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ
థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ
థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ	థ

ఈ యంత్రముచే సర్వగ్రహోచ్చాటనయగును శూన్యము దిగును

తమలపాకున వ్రాసి కట్టిన స్త్రీ వశ్యం

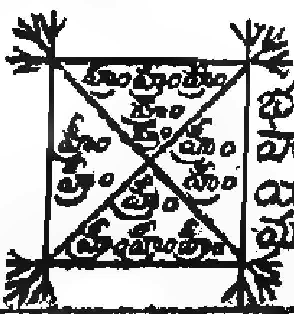
8	15	౧	7
9	౩	[illegible]	10
14	7	1	౧
4	5	13	13

గర్భము నిలుచును

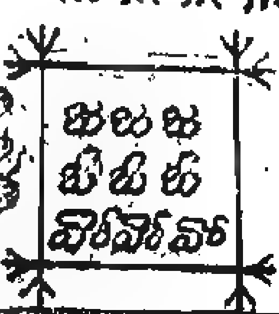
హ్రాం	హ్రాం	హ్రాం	హ్రాం	హ్రాం
హ్రీం	హ్రూం	హ్రీం	హ్రౌం	హ్రః
త్రీం	త్రీం	త్రీం	త్రీం	త్రీం
దే	వ	ద	త్తం	స్వ

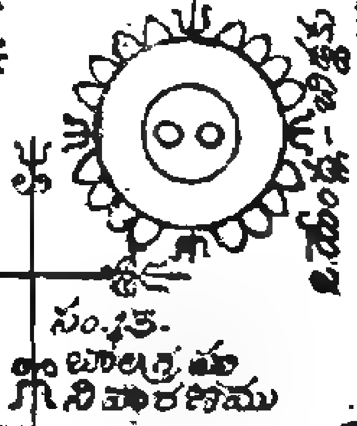
బాలగ్రహమునకు

4	5	4	5
6	3	5	4
5	5	6	1
4	5	2	8

భయనివారణ యంత్రములు

ఓం శ్రీ గణేశాయ నమః
ఓం శ్రీ గురుభ్యో నమః

శాంతి కమలాకరే పూర్వ పీఠికాయాం

అన్యత్ర ఉద్ధృత సర్వశాంతి కర్మోపయోగి స్వస్తి వాచనాది విషయాః.

తత్రాదౌ శ్రీగురు ప్రార్థనాదికమ్

గురుర్బ్రహ్మా గురుర్విష్ణుః గురుదేవో మహేశ్వరః
గురుస్సాక్షాత్పర బ్రహ్మా తస్మై శ్రీ గురవేనమః ॥

తత్రాదౌ దేవతా ప్రార్థనాదికమ్

శ్లో॥ వాగీశాద్యా స్సుమనసః సర్వార్థానా ముపక్రమే ।
యం నత్వా కృత కృత్యా స్స్యుః తం నమామి గజాననమ్ । 1

చంద్రమా ఇవరాజంతం ద్విజరాజం కలానిధిమ్ ।
వందే వాంఛిత లాభాయ సుబ్రహ్మణ్యం మహాగురుమ్ ॥ 2

తత్వజ్ఞానఫలే గ్రహీర్ఘనతర వ్యామోహ ముష్టింధయః ।
విశ్లేష వ్యసనోదరం భరి రథ ప్రాగ్భార కూలంకషః ।
లుంటాకో మద మత్సరాది వితతే స్తాపత్రయా ఽరుంతుదః ।
పాద స్స్వైర దమితంపచః కరుణయా భద్రంకర శ్శంకరః । 3

అచతుర్వదనో బ్రహ్మా ద్విబాహు రపరో హరిః ।
అఫాల లోచన శ్శంభు ర్భగవాన్ బాదరాయణః । 4

కశ్యపోఽత్రిర్భరద్వాజో విశ్వామిత్రోఽథ గౌతమః ।
జమదగ్ని ర్వసిష్ఠశ్చ సప్తైతే తు మహర్షయః ॥ 5

మన్వాద్యాః స్మృతికర్తారః కర్మ బ్రహ్మ ప్రబోధకాః ।
ఆపస్తంబాది మునయః సర్వే ధర్మైక తత్పరాః ॥ 6

వందనీయా ద్విజాతీనాం కృతజ్ఞా పూర్వకం సదా ।
శ్రేయసే భూయసేఽస్మాభిః సాధిరితాహి దయాళవః ॥

ఏత త్ప్రార్థిత దేహః ప్రాచుర భూద్యేన భగవతా గురుణా ।
సంతు నమాంసి సహస్రం తస్మై సర్వజ్ఞ మూర్తయే పిత్రే ॥ 8

తను రిద మతివృద్ధిం సమవాప్యాఽత్తే సర్వ దేవతా శక్త్యా ।
దేవ్యా యయాఽవికలయా మాత్రే తస్మై నమోస్తు భగవత్యై ॥ 9

ఏతన్ముద్రణ కార్యే వైదిక సద్విప్ర బృంద తోషార్థమ్ ।
తేషా మాశీర్వాదై స్సఫలోఽస్తు కృత ప్రయత్నోఽయమ్ ॥ 10

గుణదోషౌ బుధో గృహ్ణ న్నిందుక్ష్వేళా వివేశ్వరః ।
శిరసా శ్లాఘతే పూర్వం పరం కంఠే నియచ్ఛతి ॥ 11

విజ్ఞాప్యంతే హి విద్వాంసః పండితా గుణ మండితాః ।
సంగ్రహేస్మి న్గ్రంథజాతే దయాం కుర్వంతు సాదరమ్ ॥ 12

శ్రీ గురుభ్యో నమః

శాంతి కమలాకర పూర్వ పీఠికాయాం

స్వస్తివాచన ప్రయోగః

హరిః ఓం

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే త్సర్వ విఘ్నోప శాంతయే ॥
తదేవ లగ్నం సుదినం తదేవ తారాబలం చంద్రబలం తదేవ ।
విద్యాబలం దైవబలం తదేవ లక్ష్మీపతే తేఽంఘ్రి యుగం స్మరామి ॥

సుముహూర్తమస్తు, సుప్రతిష్ఠితమస్తు.

దేవీం వాచ మజనయంత దేవా స్తాం విశ్వరూపాః పశవో వదంతి ।

సానోమన్ద్రేష మూర్జం దుహానా ధే నుర్వా గ స్మా నుప నుష్టు తైతు ॥

సుముహూర్తమస్తు. సుప్రతిష్ఠితమస్తు.

శ్లో॥ కల్యాణాద్భుత గాత్రాయ కామితార్థ ప్రదాయినే ।
శ్రీమద్వేంకట నాథాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ।
యత్ర యోగీశ్వరః కృష్ణో యత్ర పార్థో ధనుర్ధరః ।
తత్ర శ్రీ ర్విజయో భూతి ర్ధ్రువానీతి ర్మతి ర్మమ ॥
స్మృతే సకల కల్యాణ భాజనం యత్ర జాయతే ।
పురుష స్త మజం నిత్యం ప్రణామి శరణం హరిమ్ ॥
సర్వదా సర్వకార్యేషు నా స్తి తేషా మమంగళమ్ ।
యేషాం హృదిస్థో భగవాన్ మంగళాయతనం హరిః ।
లాభ స్తేషాం జయ స్తేషాం కుత స్తేషాం పరాభవః ।
యేషా మిన్దీవర శ్యామో హృదయస్థో జనార్దనః ।
ఆపదా మపహ ర్తారం దాతారం సర్వ సంపదామ్ ।
లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయో భూయో నమామ్యహమ్ ।
సర్వమంగళ మాంగల్యే శివే సర్వార్థ సాధికే ।
శరణ్యే త్ర్యంబకే దేవి నారాయణి నమోఽస్తు తే ।

శ్రీ లక్ష్మీ నారాయణాభ్యాం నమః
శ్రీ ఉమా మహేశ్వరాభ్యాం నమః
శ్రీ వాణీ హిరణ్య గర్భాభ్యాం నమః
శ్రీ శచీ పురందరాభ్యాం నమః
శ్రీ అరుంధతీ వసిష్ఠాభ్యాం నమః
శ్రీ సీతా రామాభ్యాం నమః
శ్రీ మాతా పితృభ్యాం నమః
శ్రీ ఆచార్యేభ్యో నమః

శ్రీ గురుభ్యో నమః, సర్వేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో మహాజనేభ్యో నమః.

భూతోచ్చాటనమ్

శ్లో॥ ఉత్తిష్ఠంతు భూత పిశాచాః ఏతే భూమిభారకాః ।
ఏతేషా మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ।

ప్రాణానాయమ్య ॥ ఓం భూః ఓం భువః ఓగ్ం సువః ఓం మహః ఓం జనః ఓం తపః ఓగ్ం సత్యం.

ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గో దేవస్య ధీమహి ధియో యోనః ప్రచోదయాత్
ఓమాపోజ్యోతీ రసో అమృతం బ్రహ్మ భూర్భువస్సువరోం.

మమ ఉపాత్త సమస్త దురితక్షయద్వారా శ్రీ పరమేశ్వరం ముద్దిశ్య శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం.

శుభే శోభనే ముహూర్తే అద్యబ్రహ్మణః ద్వితీయ పరార్థే శ్వేత వరాహకల్పే వైవస్వత మన్వన్తరే కలియుగే ప్రథమపాదే జంబూద్వీపే భరతవర్షే భరతఖండే మేరోః దక్షిణదిగ్భాగే. కృష్ణా గోదావర్యోః మధ్యప్రదేశే శోభనగృహే సమస్త దేవతా బ్రాహ్మణ హరిహర సన్నిధౌ అస్మిన్ వర్తమానే వ్యావహారిక చాంద్రమానేన.............సంవత్సరే .... అయనే ....ఋతౌ.......మాసే.......పక్షే.......తిథౌ .... వాసరే శుభ నక్షత్ర శుభయోగ శుభకరణ ఏవం గుణ విశేషణ విశిష్టాయాం శుభతిథౌ, శ్రీమాన్ .... గోత్రః ...... నామధేయః ...... శ్రీమతః .... గోత్రస్య ...... నామధేయస్య ....
మమ ఉపాత్త సమస్త దురిత క్షయ ద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ముద్దిశ్య శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, ప్రారీప్సితస్య కర్మణః అంగత్వేన శుభస్య వృద్ధ్యర్థం, శాంత్యర్థం, అభ్యుదయార్థంచ మహాగణపతి న్సహ ఆదౌ స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే. తదాదౌ నిర్విఘ్నేన పరిసమాప్త్యర్థం.

శ్రీ మహాగణపతిం పూజాం కరిష్యే
తదంగ కలశారాధనం చ కరిష్యే

ఓం గణానాం త్వా గణపతిగ్ం హవామహే కవిం కవీనా ముపమ శ్రవస్తమమ్ । జ్యేష్ఠరాజం బ్రహ్మణాం బ్రహ్మణస్పత ఆన శృణ్వ న్నూతిభిస్సీద సాదనమ్ ॥

సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తికం పత్నీపుత్ర పరివార సమేతం సుముఖం శ్రీ మహాగణపతి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

ఓం అసునీతే పునరస్మాసు చక్షుః పునః ప్రాణమిహనో ధేహిభోగమ్
జ్యోక్పశ్యేమ సూర్య ముచ్చరంత మనుమతే మృడయాన స్వస్తి.

ఓం అమృతం వై ప్రాణా అమృత మాపః ప్రాణానేవ యథా స్థానముప
హ్వయతే॥ స్థిరోభవ, వరదోభవ, సుముఖోభవ, సుప్రసన్నోభవ,
స్థిరాసనం కురు.

శ్లో॥ శుక్లాంబరధరం విష్ణుం శశివర్ణం చతుర్భుజమ్ ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే త్సర్వ విఘ్నోప శాంతయే ॥

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః ధ్యాయామీత్యాదికం యథావిభవమ్. యథావిస్తరం యథావకాశం షోడశోపచార పూజాం కృత్వా.

శ్లో॥ సుముఖశ్చైకదంతశ్చ కపిలో గజకర్ణకః ।
లంబోదరశ్చ వికటో విఘ్నరాజో గణాధిపః ।
ధూమకేతు ర్గణాధ్యక్షః ఫాలచంద్రో గజాననః ।
వక్రతుండ శ్శూర్పకర్ణో హేరంబః స్కందపూర్వజః ।
షోడశైతాని నామాని యః పఠేచ్ఛృణుయాదపి ।
విద్యారంభే వివాహేచ ప్రవేశే నిర్గమేతథా ।
సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్న స్తస్య న జాయతే ॥

శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః సువర్ణ దివ్య మంత్ర పుష్పం సమర్పయామి, ఆత్మ ప్రదక్షిణ నమస్కారాన్ సమర్పయామి.

శ్లో॥ వక్రతుండ మహాకాయ కోటిసూర్య సమప్రభః ।
అవిఘ్నం కురు మే దేవ సర్వకార్యేషు సర్వదా ॥
మంత్రహీనసం క్రియాహీనం భక్తిహీనం గణాధిప ।
యత్పూజితం మయాదేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతే ॥

అనయా ధ్యానావాహనాది షోడశోపచార పూజయా భగవాన్ సర్వాత్మకః శ్రీ మహాగణాధిపతిః సుప్రీతః సుప్రసన్నోః వరదోభవతు.

ఉత్తరే శుభకర్మణ్య విఘ్నమస్తు. శ్రీ మహాగణపతి ప్రసాదం శిరసా గృహ్ణామి.

సమాప్తా శ్రీ విఘ్నేశ్వర పూజా
ఓం తత్సత్.

స్వస్తి పుణ్యాహ వాచనమ్

ఓం ఇమంమే వరుణశ్రుధీహవ మద్యాచ మృడయ త్వామవస్యుః
రాచకే తత్వాయామి బ్రహ్మణావందమాన స్తదాశాస్తే
యజమానో హవిర్భిః అహేడమానో వరిగెహ
ఉర్వ్యరశగం సమాన ఆయుః ప్రమోషీః ।

ఓం భూః వరుణ మావాహయామి
ఓం భువః వరుణ మావాహయామి
ఓగ్ం సువః వరుణ మావాహయామి

ఓం భూర్భువస్సువః వరుణ మావాహయామి వరుణాయనమః
ధ్యానా వాహనాది షోడశోపచారపూజాం సమర్పయామి
అనయా వరుణ పూజయా వరుణః ప్రీయతామ్ ॥

శ్లో॥ సర్వేషు కాలేషు సమస్త దేశే ష్వశేష కార్యేషు తథేశ్వరేశ్వరః ।
సర్వస్వరూపీ భగవా ననాది ర్మమాస్తు మాంగల్య వివృద్ధయే హరిః ॥

పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య, ఏవం......తిథౌ, అస్మాకం సకుటుమ్బానాం ఐశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం, సమస్త మంగళా వాప్త్యర్థం, శాన్తికర్మ కరిష్యమాణః, తస్మిన్ శాంతి కర్మణి ఆదిత్యాదీనాం నవానాం గ్రహాణాం యేయే గ్రహాః శుభేతర స్థానేషు స్థితాః తేషాం గ్రహాణాం అత్యంతానుకూల్య సిద్ధ్యర్థం, యేయే గ్రహాః శుభ స్థానేషు స్థితాః తేషాంగ్రహాణాం అత్యంతాతిశయ శుభ ఫల ప్రదాతృత్వ సిద్ధ్యర్థం, ఆదిత్యాది నవగ్రహ దేవతా ఉద్దిశ్య ఆదిత్యాది నవగ్రహ దేవతా ప్రీత్యర్థం నవగ్రహ మఖాఖ్యం కర్మ కరిష్యమాణః తదాదౌ శుద్ధ్యర్థం వృద్ధ్యర్థం అభ్యుదయార్థంచ మహాజనైః సృహ స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే. ఓం పుణ్యాహం దీర్ఘమాయురస్తు, శివా ఆపః సంతు, సౌమనస్య మస్తు, అక్షతం చారిష్టం చాస్తు.

ఓం అర్చత ప్రార్చత ప్రియ మేధాసో అర్చత ।
అర్చంతు పుత్రకా ఉత పురం న ధృష్ణ్వర్చత । ఋ. 6-5-6

ఓం గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్య పుష్టాం కరీషిణీమ్ ।
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయే శ్రియమ్ ॥
గంధాఃపాంతు, సౌమంగల్యం చాస్తు.

ఓం ఆయనేతే పరాయణే దూర్వారోహంతు పుష్పిణీః ।
హ్రదాశ్చ పుండరీకాణి సముద్రస్య గృహా ఇమే ॥ ఋ. 8-7-30

అక్షతాఃపాంతు, ఆయుష్యమస్తు, పుష్పాణిపాంతు, సౌమంగల్యం చాస్తు, తాంబూలానిపాంతు, ఐశ్వర్యమస్తు, దక్షిణాఃపాంతు, బహుదేయం చాస్తు, స్వస్తిశ్రేయసం మస్తు. ప్రజాపతిః ప్రియతామ్. శాంతిరస్తు. యం కృత్వా సర్వవేదయజ్ఞ క్రియా కరణ కర్మారంభా శ్శుభా శ్శోభనాః ప్రవర్తన్తే తమహ మోంకార మాదిం కృత్వా భవద్భిరనుజ్ఞాతః పుణ్యం పుణ్యాహం వాచయిష్యే. వాచ్యతామ్ (ప్రతి వచనం)

ఓం భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామ దేవాః। భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్య జత్రాః।

స్థిరై రంగై స్తుష్టు వాగం సస్తనూభిః। వ్యశేమ దేవ హితం

యదాయుః॥

ఓం ద్రవిణోదా ద్రవిణనస్తురస్య ద్రవిణోదా స్సనరస్య ప్రయంసత్।

ద్రవిణోదా వీరవతీ మిషంనో ద్రవిణోదా రాసతే దీర్ఘ మాయుః॥

ఋ. 1-7-4.

సవితా పశ్చాతాత్సవితా పురస్తా త్సవితో త్తరా త్తా త్సవితా ధరాత్తాత్।

సవితాన స్సువతు సర్వతాతిం సవితానో రాసతాం దీర్ఘ మాయుః॥

ఋ. 7-8-11.

నవో నవోభవతి జాయమానోహ్నాం కేతు రుష సామేత్యగ్రే।

భాగం దేవేభ్యో విదధా త్యాయ న్ప్రచన్ద్రమా స్తిరతి దీర్ఘ మాయుః॥

అప ఉందంతు జీవసే దీర్ఘాయుత్వాయ వర్చసే॥

ఓం యస్త్వా హృదా కీరిణా మన్యమానోఽ మర్త్యం మర్త్యో జోహవీమి ।

జాతవేదో యశో అస్మాసు ధేహి ప్రజాభిరగ్నే అమృతత్వమశ్యామ్ ॥

యస్మైత్వగ్ం సుకృతే జాతవేద ఉలోక మగ్నే కృణవ స్యోనమ్ ।

అశ్వినగ్ం సపుత్రిణం వీరవంతం గోమంతగ్ం రయింనశతే స్వస్తి ॥

సంత్వా సించామి యజుషా ప్రజామాయుర్ధనంచ ॥

దక్షిణ కలశమాదాయ. ప్రాక్కలశే కించి త్కించి దుదకం వినయతి. దీర్ఘమాయురస్తు. మనస్సమాధీయతాం. (ప్ర) సమాహిత మనసః స్మః. ప్రసీదంతుభవంతః (ప్ర) ప్రసన్నాః స్మః. శాన్తిరస్తు. పుష్టిరస్తు. తుష్టిరస్తు. వృద్ధిరస్తు. అవిఘ్నమస్తు. ఆయుష్యమస్తు. ఆరోగ్యమస్తు. స్వస్తి శివం కర్మాస్తు. కర్మ సమృద్ధిరస్తు. పుత్ర సమృద్ధిరస్తు. వేద సమృద్ధిరస్తు. శాస్త్ర సమృద్ధిరస్తు. ధన ధాన్య సమృద్ధిరస్తు. ఇష్టసంప దస్తు. ఈశాన్యాం బహిర్దేశే, అరిష్ట నిరసనమస్తు. ఇతి కలశయో రీశాన్యదేశే ఉదకం సించేత్, యత్పాపం తత్ప్రతిహతమస్తు. యచ్ఛ్రేయ స్త దస్తు. శుక్రాంగారక బుధ బృహస్పతి శనైశ్చర రాహుకేతు సోమ సహిత ఆదిత్య పురోగాః సర్వే గ్రహాః ప్రీయన్తామ్. తిథి కరణ ముహూర్త జన్మ నక్షత్ర దిగ్దేవతాః ప్రీయన్తామ్. నైరృత్యాం దిశి శామ్యంతు ఘోరాణి. శమ్యంతు పాపాని. శామ్యంతు ఈతయః. ఇతి ఉదకం శించేత్. ప్రథమ కలశే శుభానివర్ధంతాం. శివా ఋతవ స్సంతు. శివా ఓషధయ స్సంతు. శివా వనస్పతయ స్సంతు. అహోరాత్రే శివే స్యాతామ్. ఉత్తరే శుభ కర్మణ్య విఘ్నమస్తు. ఉత్తరోత్తర మహరహాభివృద్ధిరస్తు. ఉత్తరోత్తరా

ఘృణాః క్రియా స్సంతన్వన్తామ్. అగ్నిపురోగాః విశ్వేదేవాః ప్రియన్తామ్. మహేశ్వరీ పురోగాః మాతరః ప్రియంతామ్. ఇంద్ర పురోగాః మరుద్గణాః ప్రియన్తామ్. వసిష్ఠ పురోగాః ఋషిగణాః ప్రియంతామ్. శ్రీవిష్ణు పురోగా స్సర్వేదేవాః ప్రియంతామ్. ఆదిత్య పురోగా స్సర్వే గ్రహాః ప్రియంతామ్. ఋషయ శ్ఛందాంస్యాచార్యాః వేదాః యజ్ఞాః దక్షిణాశ్చ ప్రియంతామ్. బ్రహ్మచ బ్రాహ్మణాశ్చ ప్రియంతామ్. బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాశ్చ ప్రియంతామ్. శ్రద్ధా మేధే ప్రియేతామ్. ప్రియతాం భగవాన్నారాయణః. ప్రియతాం భగవాన్ పర్జన్యః. ప్రియతాం భగవాన్ స్వామీ మహాసేనః. ప్రియతాం భగవాన్ పితామహః. సత్యా ఏతా ఆశిషః సంతు. పుణ్యాహ కాలావాచ్యంతామ్. (కరిష్యమాణే కర్మణి యా దేవతాస్తాః ప్రియన్తామ్.) ఇతిపఠేత్.

ఓం ఉద్గాతేవ శకునే సామగాయసి బ్రహ్మపుత్ర ఇవ సవనేషు శంససి ।
వృషేవ వాజీ శిశుమతీ రపీత్యా సర్వతో న శ్శకునే భద్రమావద
విశ్వతో న శ్శకున పుణ్యమావద ॥

ఆవదం స్త్వం శకునే భద్రమావద తూష్ణీమాసీన స్సుమతిం చికిద్ధినః ।
యదుత్పతన్వదసి కర్కరి ర్యథా బృహద్వదేమవి దథే సువీరాః ॥

ఋ. 2-8-12,13.

యాజ్యయా యజతి ప్రత్తిర్వై యాజ్యా పుణ్యైవలక్ష్మీః పుణ్యామేవ తల్లక్ష్మీం సంభావయతి పుణ్యాం లక్ష్మీం సంస్కురుతే (ఐతరేయబ్రా).

ఓం యత్పుణ్యం నక్షత్రమ్। తద్బట్కుర్వీతో పవ్యుషమ్। యదావై సూర్య ఉదేతి। అథ నక్షత్రం నైతి। యావతి తత్ర సూర్యోగచ్ఛేత్। యత్ర జఘన్యం పశ్యేత్। తావతి కుర్వీత యత్కారీ స్యాత్। పుణ్యాహ ఏవ కురుతే॥

ఓం తాని వా ఏతాని యమ నక్షత్రాణి యాన్యేవ దేవ నక్షత్రాణి। తేషు కుర్వీత యత్కారీ స్యాత్ పుణ్యాహ ఏవ కురుతే।

ఇతి నమస్కుర్యాత్. తతః ఓం పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు(ప) ఓం పుణ్యాహం. ఇత్యేవం త్రిః వదేత్.

ఓం స్వస్తయే వాయుముప బ్రవామహై సోమం స్వస్తి భువనస్యయస్పతిః। బృహస్పతిం సర్వగణం స్వస్తయే స్వస్తయ ఆదిత్యాసో భవంతు నః॥

ఋ. 4-3-2.

ఆదిత్య ఉదయనీయ స్వస్త్యాస్త్వ ప్రియంతే వత్యం స్వస్తి మత్యు ద్యంతి స్వస్త్యై వేదః ప్రియంతే స్వస్త్యుద్యంతి॥

ఓం స్వస్తయనం తార్క్ష్య మరిష్టనేమిం మహద్భూతం వా యసం దేవతానాం। అసురఘ్న మింద్ర సఖం సమత్సు బృహద్యశో నావ మివారుహేమ।

అంహో ముచ మాంగిరసం గయంచ స్వస్త్యాత్రేయం మనసాచ తార్క్ష్యమ్ । ప్రయతపాణి శ్శరణం ప్రపద్యే స్వస్తి సంబాధేష్వభయం నో అస్తు ॥ ఋ. 4.3.7 (పరిశిష్టం)

స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తినః పూషా విశ్వవేదాః ।
స్వస్తినస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః స్వస్తినో బృహస్పతిర్దధాతు ॥

ఋ. 4.3.7

ఓం అష్టౌ దేవా వసవస్సోమ్యాసః । చతస్రో దేవీరజరాః శ్రవిష్ఠాః । తే యజ్ఞం పాంతు రజసః పరస్తాత్ । సంవత్సరీణ మమృతగ్ం స్వస్తి ॥ ఇత్యభ్యుదయం ప్రార్థయమానః మహ్యం సహ కుటుంబాయ శుద్ధి వృద్ధి అభ్యుదయ కర్మణే మహాజనాన్ నమస్కుర్వాణాయ ఆయుష్మతే స్వస్తి భవంతో బ్రువంతు. (ప్రతి) ఆయుష్మతే స్వస్తి. ఏవం త్రిః ఓం స్వస్తి భవంతో బ్రువంతు. (ప్ర) ఓం స్వస్తి. ఏవం త్రిః.

ఓం ఋధ్యామ స్తోమం సనుయామ వాజమానో మంత్రం సరథే హోపయాతమ్ । యశోను పక్వం మధు గోష్వంతరా భూతాంశో అశ్వినోః కామమప్రాః ॥ సర్వామృద్ధి మృధ్నుయామితి తం వై తేజసైవ పురస్తాత్పర్యభవ చ్ఛందోభి రృతదృశ్యశరైరుపరిష్టాద్గాయత్ర్యా స్సర్వతో ద్వాదశాహం పరిభూయ సర్వామృద్ధి మృధ్నో త్సర్వామృద్ధి మృధ్నోతియ ఏవం వేద ।

ఓం యుద్ధ్యాసన్త హవ్యై ర్నమసోప సద్య । మిత్రం దేవం మిత్రధేయం నో అస్తు । అనూరాధాన్ హవిషా వర్ధయంతః శతంజీవేమ శరదస్సవీరాః ॥

ఓం త్రీణి త్రీణివై దేవానా మృద్ధాని । త్రీణి ఛందాగ్ంసి । త్రీణి సవనాని । త్రయ ఇమే లోకాః । యుద్ధ్యామేవ తద్వీర్య ఏషు లోకేషు ప్రతితిష్ఠతి ॥

వామ దక్షిణ హస్తాభ్యాం దక్షిణోత్తర కలశౌయుగవద్గృహీత్వా, ప్రాక్కలశే :—స్వస్తి పుణ్యాహ సమృద్ధిరస్తు. వర్ష శత సంపూర్ణమస్తు. ......గోత్రాభి వృద్ధిరస్తు, శాన్తిః పుష్టిః తుష్టిశ్చాస్తు. పునరపి గో బ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభం భవదు. సర్వసంపదస్తు. భగవాన్ వాస్తోష్పతిః ప్రీయతా మితి భవంతో బ్రువంతు (ప్ర) భగవాన్ వాస్తోష్పతిః ప్రీయతామ్ ఇతి నిరంచేత్.

ఓం శుచీవో హవ్యా మరుత శ్శుచీనాం । శుచిగ్ం హినో మ్యధ్వరగ్ం శుచిభ్యః । ఋతేన సత్యమృత సాప ఆయన్ శ్శుచి జన్మాన శ్శుచయః పావకాః ॥ అగ్ని శ్శుచి వ్రత తమ శ్శుచి ర్విప్రః శుచిః కవిః । శుచిరోచత ఆహుతః ॥

ఓం ఉదగ్నే శుచయ స్తవ శుక్రాభ్రాజన్త ఈరతే । తవ జ్యోతీగ్ం ష్యర్చయః ॥

ఓం పీతో న్వింద్రం త్వావహ శుద్ధం శుద్ధేన సామ్నా ।

శుద్ధైరుక్థైర్వా వృద్ధాంసం శుద్ధ ఆశీర్వాన్మమత్తు ॥

ఇంద్ర శుద్ధోన ఆగహి శుద్ధ శ్శుద్ధా భిరూ తిభిః ।

శుద్ధో రయిం నిధారయ శుద్ధోమ మద్ధి సోమ్యః ॥

ఇంద్ర శుద్ధోహినోరయిం శుద్ధో రత్నాని దాశుషే ।

శుద్ధో వృత్రాణి జిఘ్నసే శుద్ధో వాజం సిషాససి ॥

6.6.31 (ఋ. వర్గ)

ఓం బ్రాహ్మతే హ్యమృతగం హితమ్ । యేన దేవాః పవిత్రేణ । ఆత్మానం పునతే సదా । తేన సహస్రధారేణ । పావమాన్యః పునంతుమా । ప్రాజాపత్యం పవిత్రం । శతోద్యామగం హిరణ్మయమ్ । తేన బ్రహ్మ విదో వయమ్ । పూతం బ్రహ్మ పునీమహే । ఇన్ద్రస్సునీతీ సహమా పునాతు । సోమ స్స్వస్త్యా వరుణ స్సమీచ్యా । యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా । జాతవేదా మోర్జయంత్యా పునాతు ॥

ఇతి ప్రాక్కలశోదకేన ఆత్మానం మార్జయేత్.

ప్రాచ్యాం దిశిదేవా ఋత్విజో మార్జయంతామ్ ।

దక్షిణాయాం దిశి మాసాః పితరో మార్జయంతామ్ ।

ఉదీచ్యాం దిశ్యాప ఓషధయో వనస్పతయో మార్జయంతామ్ ।

ఊర్ధ్వాయాం దిశి యజ్ఞ స్సంవత్సరో యజ్ఞపతి ర్మార్జయంతామ్ ॥

ఇతి దిశో మార్జయేత్ ।

ఏతేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో నానా గోత్రేభ్యో నానా నామభ్యః శ్రీలక్ష్మి నారాయణోమామహేశ్వరాదిత్యాది నవగ్రహ స్వరూపేభ్యః పుణ్యావాచన జప కర్తృభ్యః స్వస్తిపుణ్యాహ వాచన మంత్ర జప దక్షిణాం మానసో త్సాహ పరిమిత హిరణ్యం సంప్రదదే నమమ ॥

ఓం వాస్తోష్పతే ప్రతి జానీ హ్యస్మాన్ త్స్వావేశో అనమీవో భవానః। యత్వే మహే ప్రతి తన్నో జుషస్వశం నఏధి ద్విపదే శం చతుష్పదే ॥ వాస్తో ష్పతే శగ్మయా సగ్ం సదాతే సక్షీమహిరణ్మయా గాతుమత్యా । అవః క్షేమ ఉపయోగే వరం నోయూయం పాత స్వస్తి భి స్సదానః ॥ అమీ వహా వాస్తోష్పతే । విశ్వారూపాణ్యావిశన్ । సఖాసుశేవ ఏధినః ।

శంభగ్ం శంభమ్ ॥

ఓం స్వస్త్యయనం తార్క్ష్య మరిష్ట నేమిం మహద్భూతం వాయసం దేవతానామ్ । అసురఘ్న మింద్ర సఖం సమత్సు బృహద్యశో నావ మివారుహేమ ॥ అంహోముచ మాంగిర సంగయంచ స్వస్త్యాత్రేయం మనసా చ తార్క్ష్యమ్ । ప్రయత పాణి శర్మణం ప్రపద్యే స్వస్తి సంబాధేష్వభయం నో అస్తు ॥ శుభగం శుభమ్ ॥

శాంతా పృథివీ శివ మంతరిక్షం ద్యౌర్నో దేవ్య భయంనో అస్తు। శివాదిశః ప్రదిశ ఉద్దిశోన ఆపో విశ్వతః పరి పాంతు । సర్వత శ్శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః హరిః ఓం తత్సత్. ఇతి పుణ్యాహవాచనం సమాప్తమ్.

నవగ్రహ మఖః

ఆచమ్య...దర్భేష్వాసీనో దర్భాన్ ధారయమాణః పవిత్రపాణిః పత్న్యాసహ ప్రాణానాయమ్య సంకల్పం కరోతి. పరిషదనుజ్ఞాం గృహీత్వా. కృచ్ఛ్ర ప్రాయశ్చిత్తంచ కృత్వా. ప్రారీప్సిత కర్మణః శాంతి కమయే. యేయే గ్రహాః అరిష్ట........ప్రదాతృత్వ సిద్ధ్యర్థం అపమృత్యు పరిహార ద్వారా ఆయుష్యాభి వృద్ధ్యర్థం, ఆదిత్యాది నవగ్రహ దేవతాఉద్దిశ్య ఆదిత్యాది నవగ్రహ దేవతా ప్రీత్యర్థం నవగ్రహ మఖాఖ్యం కరిష్యే? తదంగ స్థండిలోల్లేఖనాది కరిష్యే। పరిస్తరణాంత కృత్వా. ఈశాన్య దిగ్భాగే గ్రహారాధనం కుర్యాత్. మధ్యే వర్తులమండలం మాదిత్యాయ. ఆగ్నేయాం చతురశ్రం సోమాయ. దక్షిణే త్రికోణ మంగారకాయ. ఈశాన్యాం బాణాకారం బుధాయ, ఉత్తరే దీర్ఘ చతురశ్రం బృహస్పతయే. ప్రాక్పంచకోణం శుక్రాయ, పశ్చిమే ధనురాకారం శనైశ్చరాయ, నైరృత్యాం శూర్పాకారాం రాహవే, వాయవ్యాం ధ్వజాకారం కేతవే.

అర్కసమిధామాదిత్యాయ, పాలాశం సోమాయ, ఖాదిరీ మంగారకాయ, అపామార్గం బుధాయ, అశ్వత్థం బృహస్పతయే, ఔదుమ్బరం శుక్రాయ, శమీం శనైశ్చరాయ, రాహవే దూర్వాః, కేతవే కుశాః,

సూర్యస్య - రవి గ్రహము

ఆకృష్ణే నేత్రస్య మంత్రస్య, హిరణ్య స్తూపఋషిః, సవితా దేవత త్రిష్టుప్ ఛందః, సూర్యగ్రహ దేవతా ముద్దిశ్య......ప్రీత్యర్థం, సూర్యగ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత సూర్యగ్రహారాధనే వినియోగః,

	కరన్యాసః :–	హృదయాదిన్యాస :–
ఆకృష్ణేన	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
రజసా	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసే స్వాహా
నివేశయన్	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయై వౌషట్
అమృతం మర్త్యంచ	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
హిరణ్యయేన సవితారథేన	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయావౌషట్
ఆదేవోయాతి భువనాని పశ్యన్	కరతల కరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రయ ఫట్

ఏవం కరన్యాసః, హృదయాదిన్యాసః, భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

ధ్యానమ్ :–

వేదీ మధ్యే లలిత కమలే కర్ణికాయాం రథస్థ స్సప్తాశ్వోర్కోఽరుణరుచివపుః సప్తరజ్జుర్ద్వి బాహుః । గోత్రే రమ్యే బహువిధగుణే కాశ్యపాఖ్యే ప్రసూతః కాళింకాఖ్యే విషయజనితః ప్రాఙ్ముఖః పద్మహస్తః । పద్మాసనః పద్మకరోద్విబాహుః పద్మద్యుతిః సప్తతురంగవాహః । దివాకరో లోకగురుః కిరీటీ మయి ప్రసాదం విదధాతు దేవః ॥

మంత్రః :—

ఆకృష్ణేన రజసా వర్తమానో నివేశయ న్నమృతం మర్త్యం చ ।
హిరణ్యయేన సవితా రథేనా దేవో యాతి భువనాని పశ్యన్ ॥

ఓం భూర్భువస్సువః । సూర్య గ్రహేహా గచ్ఛ । సూర్య గ్రహం, రక్త వర్ణం, రక్త పుష్పం, రక్త మాల్యాంబరధరం, రక్త ఛత్ర ధ్వజ రథ పతాకాది శోభితం, దివ్యరథ సమారూఢం, మేరుం ప్రదక్షిణీ కుర్వాణం, ప్రాఙ్ముఖం, పద్మాసనస్థం, ద్విభుజం, సప్తాశ్వం, సప్తరజ్జుం, కళింగ దేశాధిపతిం, కాశ్యపసగోత్రం, ప్రభవ సంవత్సర మాఘ శుద్ధ సప్తమ్యాం విశాఖానక్షత్రే జాతం, సింహరాశ్యధిపతిం, భానువాసర ప్రయుక్తం, కిరీటినం, సుఖాసీనం, పత్నీపుత్ర పరివార సమేతం, గ్రహమండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే మధ్యే వర్తులాకార మండలే గోధూమ ధాన్యస్యోపరి సూర్యగ్రహ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

అధిదేవత :—

అగ్నిం దూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసమ్ । అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుమ్ ॥ సూర్య గ్రహాధి దేవతా మగ్నిం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివారసమేతం సూర్య గ్రహస్య దక్షిణతః అగ్ని మావాహయామి ॥

ప్రత్యధిదేవత :—

కద్రుద్రాయ ప్రచేతసే మీఢుష్టమాయ తవ్యసే । వోచేమ శంతమగం హృదే । సూర్యగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాం, రుద్రం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివారసమేతం సూర్యగ్రహస్య ఉత్తరతః రుద్ర మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

చంద్రస్య - చంద్ర గ్రహము

ఆప్యాయస్వేత్యస్య మంత్రస్య । గౌతమఋషిః । సోమోదేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః । అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత చంద్రగ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే చంద్ర గ్రహారాధనే వినియోగః ।

	కరన్యాసః :—	హృదయాదిన్యాసః :—
ఓం ఆప్యాయస్వ	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
సమేతుతే	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసే స్వాహా
విశ్వతః	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయై వౌషట్
సోమవృష్ణియమ్	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
భవావాజస్య	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయావౌషట్
సంగథే	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

ఏవం కరన్యాసః, హృదయాదిన్యాసః, భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

ధ్యానమ్ :—

శ్లో॥ ఆగ్నేయ భాగే ప్రరథో దశాశ్వశ్చాత్రేయజో యామున దేశ జశ్చ । ప్రత్యఙ్ముఖస్థః చతురశ్ర పీఠే గదాధరాంగో హిమతవత్స్వభావః ॥ శ్వేతాంబరః శ్వేతవపుః కిరీటీ శ్వేతద్యుతి ర్దండధరో ద్విబాహుః । చంద్రోఽమృతాత్మా వరదః కిరీటీ శ్రేయాంసి మహ్యం విదధాతు దేవః ।

మంత్రః :—

ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వతః సోమ వృష్ణియమ్ । భవా వాజస్య సంగదే ॥ ఓం భూర్భువస్సువః । చంద్రగ్రహహాగచ్ఛ । చంద్ర గ్రహం, శ్వేత వర్ణం, శ్వేత గంధం, శ్వేత పుష్పం, శ్వేత మాల్యాంబర ధరం, శ్వేతచ్ఛత్ర ధ్వజ రథ పతాకాది శోభితం, దివ్యరథ సమారూఢం, మేరుం ప్రదక్షిణీ కుర్వాణం, దశాశ్వరథ వాహనం, ప్రత్యఙ్ముఖం,

ద్విభుజం, దండధరం, యామున దేశాధిపతిం, ఆత్రేయస గోత్రం, సంభవ సంవత్సర కార్తీక శుద్ధ చతుర్దశ్యాం కృత్తికా నక్షత్రే జాతం, కర్కటక రాశ్యాధిపతిం, ఇందువాసర ప్రయుక్తం కిరీటినం, సుఖాసీనం, పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్యాగ్నేయ దిగ్భాగే సమచతురస్రమండలే తండులధాన్యస్యోపరి భగవంతం చంద్రగ్రహ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

అధిదేవతా :—

అప్సుమే సోమో అబ్రవీ దంతర్విశ్వాని భేషజా ।

అగ్నించ విశ్వ శంభువ మాపశ్చ విశ్వ భేషజీః ॥

చంద్ర గ్రహాధిదేవతాః అపస్సాంగాః సాయుధాః సవాహనాః శక్తి పతి పుత్ర పరివార సమేతాః చంద్రగ్రహస్య దక్షిణతః అపః ఆవాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

ప్రత్యధిదేవత :—

గౌరీ మిమాయ సలిలాని తక్షత్యేకపదీ ద్విపదీ సాచతుష్పదీ ।

అష్టాపదీ నవపదీ బభూవుషీ సహస్రాక్షర పరమే వ్యోమన్ ।

చంద్రగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాం గౌరీం సాంగాం సాయుధాం సవాహనాం శక్తి పుత్ర పతి పరివార సమేతాం చంద్రగ్రహస్యోత్తరతః గౌరీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ।

అంగారకస్య - కుజ గ్రహము

అగ్నిర్మూర్ధేత్యస్య మంత్రస్య । విరూప ఋషిః । అంగారక గ్రహ దేవతా । గాయత్రీచ్ఛందః । అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత అంగారక గ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థం అంగారక గ్రహారాధనే వినియోగః ॥

	కరన్యాసః :–	హృదయాదిన్యాసః :–
అగ్నిర్మూర్ధా	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
దివః కకుత్	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసే స్వాహా
పతిః పృథివ్యాః	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయై వౌషట్
అయం	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
అపాగ్ం రేతాగ్ంసి	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయాయ వౌషట్
జిన్వతి	కరతల కరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

ఏవం కరన్యాస . హృదయాదిన్యాసః భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

ధ్యానమ్ :–

శ్లో॥ యామ్యే గదా శక్తి ధరత్రి శూలీ వరప్రదో యామ్యముఖోఽతిరక్త ।
కుజస్త్వవంతీ విషయ త్రికోణ స్తస్మిన్ భరద్వాజ కులే ప్రసూతః ॥
రక్తాంబరో రక్తవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో మేషగమో గదాభృతీ ।
ధరాసుత శ్శక్తిధరత్రిశూలీ సదా మమ స్యాద్వరదః ప్రశాన్తః ।

మంత్రః :–

ఓం అగ్నిర్మూర్ధా దివః కకుత్పతిః పృథివ్యా అయమ్ ।
అపాగ్ం రేతాగ్ంసి జిన్వతి ॥

ఓం భూర్భువస్సువః । అంగారక గ్రహామాగచ్ఛ ।

అంగారక గ్రహామాగచ్ఛ । అంగారక గ్రహం, రక్త వర్ణం. రక్త పుష్పం, రక్త మాల్యాంబరధరం, రక్త ఛత్ర ధ్వజ రథ పతాకాది

శోభితం, దివ్యరథ సమారూఢం, మేరుం ప్రదక్షిణ కుర్వాణం, మేష వాహనం, దక్షిణాభి ముఖం, చతుర్భుజం, గదా శూల శక్తి ధరం; అవన్తి దేశాధిపతిం, భారద్వాజస గోత్రం, అక్షయ సంవత్సర భాద్రపద శుక్ల ద్వితీయాయాం పూర్వ ఫల్గునీ నక్షత్ర జాతం, మేష వృశ్చిక రాశ్యధిపతిం, భౌదివాసర ప్రయుక్తం, కిరీటినం, సుఖాసీనం, పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం, గ్రహమండలే ప్రవిష్టమస్మిన్నధికరణే సూర్య గ్రహస్య దక్షిణ దిగ్భాగే త్రికోణాకార మండలే ఆఢక ధాన్యస్యోపరి అంగారక గ్రహ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

అ ధి దే వ త :-

ఓం స్యోనా పృథివి భవా నృక్షరా నివేశనీ ।

యచ్ఛానః శర్మ సప్రథాః ॥

అంగారక గ్రహాధిదేవతాం పృథివీం, సాంగాం సాయుధాం సవాహనాం పతి శక్తి పుత్ర పరివార సమేతాం అంగారక గ్రహస్య దక్షిణః పృథివీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ।

ప్ర త్య ధి దే వ తా :-

ఓం క్షేత్రస్య పతినావయగ్ం హితేనేవ జయామసి ।

గామశ్వం పోషయిత్న్వా సనో మృడాతీ దృశే ॥

అంగారక ప్రత్యధిదేవతాం క్షేత్రపాలకం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం అంగారక గ్రహస్యోత్తరతః క్షేత్రపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

బుధస్య - బుధ గ్రహము

ఉద్బుధ్యస్వేత్యస్య మంత్రస్య । మధుశ్ఛందఋషిః (కేచిత్ సౌమ్య ఇతి పఠన్తి) బుధగ్రహో దేవతా । త్రిష్టుప్ ఛందః । యజమానస్యాధి దేవతా ప్రత్యధి దేవతా సహితా బుధగ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే బుధగ్రహాధనే వినియోగః ।

	కరన్యాసః :—	హృదయాదిన్యాసః :—
ఉద్బుధ్య స్వాగ్నే	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
ప్రతి జాగృహ్యేనం	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసే స్వాహా
ఇష్టాపూ_ర్తే సగం సృజేథామ్	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయై వౌషట్
అయంచ	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
పునః కృణ్వగ్ స్త్వాపితరం యువానం	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయా వౌషట్
అన్వాతాగంసీ త్వయితంతు మేతం	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః అస్త్రయ ఫట్	

ఏవం కరన్యాసః, హృదయాదిన్యాసః, భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః,

ధ్యానం :—

శ్లో॥ ఉదఙ్ముఖో మాగధకో హరిస్థ శ్చాత్రేయ గోత్రః శర మండలస్థః ।
సఖడ్గ చర్మోరు గదాధరోఙ్గ స్త్వీశానభాగే వరద స్సుపీతః ॥
పీతాంబరః పీతవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దండధరశ్చ సౌమ్యః ।
చర్మాసి యుక్తోసుత స్సమేరు స్సింహాధిరూఢో వరదో బుధశ్చ ॥

మంత్ర :—

ఓం ఉద్బుధ్య స్వాగ్నే ప్రతిజాగృహ్యేన మిష్టాపూ_ర్తే సగం సృజేథా మయంచ । పునః కృణ్వగ్ స్త్వా పితరం యువాన మన్వాతాగంసీ_త్తయి తంతు మేతమ్ ॥

ఓం భూర్భువస్సువః । బుధగ్రహోహాగచ్ఛ ॥

బుధగ్రహం పీతవర్ణం, పీత గంధం, పీత పుష్పం, పీత మాల్యాం బరధరం, పీతచ్ఛత్రధ్వజ రథ పతాదికాది శోభితం, దివ్య రథ సమారూఢం, మేరుం ప్రదక్షిణీ కుర్వాణం. సింహ వాహనం ఉదఙ్ముఖం, మగధ దేశాధి పతిం, చతుర్భుజం, ఖడ్గ చర్మాంబరధరం, ఆత్రేయస గోత్రం, సౌమ్య సంవత్సర వైశాఖ శుక్ల ఏకాదశ్యాం ఉత్తర ఫల్గునీ నక్షత్రజాతం, కన్యా మిథున రాశ్యధిపతిం, సౌమ్యవాసర ప్రయుక్తం, కిరీటినం, సుఖాసీనం, పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే మార్కగ్రహస్యైశాన్య దిగ్భాగే బాణాకారమండలే ముద్గధాన్యోపరి బుధగ్రహ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

ఆ ధి దే వ త :—

ఓం ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే త్రేధా నిదధే పదమ్ ।

సమూఢ మస్యపాగ్ం సురే ॥

బుధగ్రహాధిదేవతాం విష్ణుం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం విష్ణు మావాహయామి స్థాపయామి పూజ యామి.

ప్ర త్య ధి దే వ త :—

ఓం సహస్ర శీర్షా పురుషః । సహస్రాక్షః సహస్రపాత్ ।
సభూమిం విశ్వతో వృత్వా । అత్యతిష్ఠ ద్దశాంగులమ్ ।

బుధగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాం నారాయణం సాంగం సాయుధం సవాహనం, శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం బుధగ్రహస్య ఉత్తరతః నారాయణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

బృహస్పతేః - గురు గ్రహము

బృహస్పతే అతి యదర్య ఇత్యస్య మంత్రస్య। గృత్స్న మదఋషిః। బృహస్పతి గ్రహోదేవతా । జగతీచ్ఛందః । అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత బృహస్పతి గ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే బృహస్పతి గ్రహారాధనే వినియోగః ।

	కరన్యాసః :—	హృదయాదిన్యాసః :—
బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హాత్	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
ద్యుమ ద్విభాది	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసే స్వాహా
క్రతుమజ్జనేషు	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయై వౌషట్
యద్దీదయచ్ఛవసా	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
ఋతప్రజాత తదస్మాసు	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయావౌషట్
ద్రవిణం ధేహి చిత్రం	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాంనమః	అస్త్రాయ ఫట్

ఏవం కరన్యాసః, హృదయాదిన్యాసః, భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

ధ్యానమ్ :—

శ్లో॥ సౌమ్యే సుదీర్ఘే చతురశ్ర పీఠే రథేఽఙ్గిరాః పూర్వముఖ స్వభావః।
దండాక్షమాలా జలపాత్రధారీ సింధ్వాఖ్యదేశే వరద స్సురేశః ।
కనకాంబరః కనకవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దేవగురుః ప్రశాంతః ।
తథాపి దండంచ కమండులుంచ తథాక్షసూత్రో వరదోఽస్తు మహ్యమ్॥

ఓం బృహస్పతే అతియదర్యో అర్హాద్ద్యుమద్విభాతి క్రమతు మజ్జనేషు ।
యద్దీదయ చ్ఛవసర్త ప్రజాత తదస్మాసు ద్రవిణం ధేహి చిత్రమ్ ॥

ఓం భూర్భువస్సువః । బృహస్పతిః గ్రహేహాగచ్ఛ । బృహస్పతి గ్రహం, కనకవర్ణం, కనక గంధం, కనక పుష్పం, కనక ఛత్ర ధ్వజరథ

పతాకాది శోభితం, దివ్య రథ సమారూఢః మేరుం ప్రదక్షిణం కుర్వాణం, పూర్వాభి ముఖం, పద్మాసనస్థం, చతుర్భుజం, దండాక్షమాలాధారిణం, సింధుద్వీప దేశాధిపతిః, అంగీరస గోత్రం, సౌమ్య సంవత్సర ద్వాదశ్యాం, ధనిష్ఠా నక్షత్ర జాతం, ధనుర్మీన రాశ్యాధిపతిః, గురువారవ ప్రయుక్తం, కిరీటినం, సుఖాసీనం, పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం గ్రహమండలే ప్రతిష్ట మస్మినదికరణే సూర్యగ్రహాన్యోత్తర దిగ్భాగే దీర్ఘ చతురశ్ర మండలే చణక ధాన్యస్యోపరి బృహస్పతిగ్రహ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

అధిదేవత :—

ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తా ద్విసీ మరతః సురుచో వేన ఆవః ।

స బుధ్నియా ఉపమా అస్య విష్ఠా స్సతశ్చయోని మసతశ్చవివః ॥

బృహస్పతి గ్రహాధిదేవతాం బ్రహ్మాణం సాంగం సాయుధం, సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం బృహస్పతి గ్రహస్య దక్షిణతః బ్రహ్మాణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

ప్రత్యధిదేవత :—

ఓం ఇంద్రంవో విశ్వత స్పరి హవామహే జనేభ్యః ।

అస్మాక మస్తు కేవలః ॥

బృహస్పతిగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాం ఇంద్రం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం బృహస్పతి గ్రహస్య ఉత్తరతః ఇంద్రమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

శుక్రస్య - శుక్ర గ్రహము

శుక్రంతే అన్య దితి యస్య మంత్రస్య । భరద్వాజ ఋషి । శుక్ర గ్రహో దేవతా । త్రిష్టుప్ ఛందః । యజమాన స్యాధిదేవతా । ప్రత్యధి దేవతా సహిత శుక్రగ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే శుక్ర గ్రహారాధనే వినియోగః,

	కరన్యాస :—	హృదయాదిన్యాసః :—
శుక్రంతే అన్యత్	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
యజతంతే అన్యత్	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసే స్వాహా
విష్ణురూపే అహనీ	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయై వౌషట్
ద్యౌరివాసి	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
విశ్వాహిమాయా అవసి స్వధావః	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయావౌషట్
భద్రాతే పూషన్నిహరాతిరస్తు	కరతల కరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

ఏవం కరన్యాసః, హృదయాదిన్యాసః, భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

ధ్యానమ్ :—

శ్లో॥ ప్రాచ్యాం భృగోర్భోజ కటి ప్రదేశ స్సభార్గవః పూర్వముఖ స్సభావః ।
సపంచ కోణేశ రథాదిరూఢో దండాక్షమాలా వరదోఽజు పాత్రః ।
శ్వేతాంబరః శ్వేతవపుః కిరీటీ చతుర్భుజో దైత్యగురుః ప్రశాంతః ।
దండాసి దండంచ కమండులుంచ రథాక్షసూత్రో వరదోఽస్తు మహ్యమ్॥

మంత్రః :—

ఓం శుక్రంతే అన్యద్యజతం తే అన్య ద్విషు రూపే అహనీ ద్యౌరివాసి ।

విశ్వాహి మాయా అవసి స్వధావో భద్రాతే పూష న్నిహ రాతిరస్తు ।

ఓం భూర్భువస్సువః । శుక్రగ్రహమావాహయామి ॥

శుక్రగ్రహం. శ్వేత వర్ణం. శ్వేత గంధం. శ్వేత పుష్పం. శ్వేత మాల్యాంబరధరం. శ్వేత ఛత్ర ధ్వజ రథ పతాకాదిశోభితం. దివ్య రథ సమారూఢం. మేరుం ప్రదక్షిణీ కుర్వాణం. పూర్వాభిముఖం. పద్మాసనస్థం. చతుర్భుజం, దండాక్షమాలా జటావల్కల ధారిణం, కాంభోజ దేశాధిపతిం. భార్గవస గోత్రం మన్మథ సంవత్సర దశమ్యాం పుష్యమీ నక్షత్ర జాతం. తులావృషభ రాశ్యధిపతిం, భృగువాసర ప్రయుక్తం. పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం గ్రహమండలే ప్రవిష్టం అస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య ప్రాగ్భాగే పంచ కోణాకారమండలే రాజమాష ధాన్యస్యోపరి శుక్రగ్రహ మావాహయామి. స్థాపయామి. పూజయామి.

అధిదేవత :—

ఓం ఇంద్రాణీమాసు నారిషు సుపత్నీ మహమశ్రవమ్ ।

నహ్యస్యా అపరంచ నజరసా మరతే పతిః ॥

శుక్రగ్రహాధి దేవతాం ఇంద్రాణీం సాంగాం సాయుధాం సవాహనాం పతి శక్తి పుత్ర పరివార సమేతాం శుక్ర గ్రహస్య దక్షిణతః ఇంద్రాణీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

ప్రత్యధి దేవతా :—

ఓం ఇంద్ర మరుత్వ ఇహ పాహి సోమం యథా శార్యాతే అపిబస్సుతస్య ।

తవప్రణీతీ తవశూర శర్మ న్నావివాసంతి కవయ స్సుయజ్ఞాః ॥

శుక్రగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాం ఇంద్ర మరుత్వంతం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం శుక్రగ్రహస్య ఉత్తరతః ఇంద్ర మరుత్వంత మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

శనైశ్చరస్య - శని గ్రహము

శమగ్ని రగ్నిభిరిత్యస్య మంత్రస్య । ఇరిం మిఠి ఋషిః । శనైశ్చర గ్రహోదేవతా । ఉష్ణిక్ ఛందః । అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత శ్శనైశ్చర గ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే శనైశ్చర గ్రహారాధనే వినియోగః ।

	కరన్యాసః :—	హృదయాదిన్యాసః :—
శమగ్నిః	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
అగ్నిభిస్స్కరత్	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసే స్వాహా
శంన స్తపతు సూర్యః	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయై వౌషట్
శంవాతః	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
వాత్వరపా	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయా వౌషట్
అపశ్రిధః	కరతల కరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

ఏవం కరన్యాసః, హృదయాదిన్యాసః, భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

ధ్యానం :—

శ్లో॥ చాపాసనో గృధ్ర రథ స్సనీలః ప్రత్యజ్ముఖః కాశ్యపజః ప్రతీచ్యాం ।
సశూల చాపేషు వరప్రదశ్చ సౌరాష్ట్రదేశే ప్రభవశ్చ సౌరీ ॥
నీలద్యుతి ర్నీలవపుః కిరీటీ గృధ్రస్థితః చాపధరో ధనుష్మాన్ ।
చతుర్భుజ స్సూర్య సుతః ప్రశాంతః సదాస్తు మహ్యం వరమందగామీ॥

మంత్రః :-

ఓం శమగ్ని రగ్నిభిస్కరచ్ఛం న స్తపతు సూర్యః ।

శం వాతో వాత్వరపా అప స్రిధః ॥

ఓం భూర్భువస్సువం । శనైశ్చర గ్రహేహాగచ్ఛ ॥

శనైశ్చర గ్రహం, నీలవర్ణం, నీలపుష్పం, నీల మాల్యాంబర ధరం, నీల ఛత్ర ధ్వజరథ పతాకాది శోభితం, దివ్యరథ సమారూఢం, మేరుం ప్రదక్షిణీ కుర్వాణం, చాపాసనస్థం, ప్రత్యఙ్ముఖం, గృధ్ర రథం, చతుర్భుజం, శూలాయుధ ధరం, సౌరాష్ట్ర దేశాధిపతిం, కాశ్యపస గోత్రం, వికారి సంవత్సర నవమ్యాం రోహిణీ నక్షత్రజాతం, మకర కుంభ రాశ్యాధిపతిం, మందవాసర ప్రయుక్తం, కిరీటినం, సుఖాసీనం, పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం, గ్రహమండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్య గ్రహస్య పశ్చిమ దిగ్భాగే ధనురాకార మండలే తిల ధాన్యస్యోపరి, శనైశ్చర గ్రహ మావాహయామి, స్థాపయామి పూజయామి ॥

అధిదేవత :—

ఓం యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయ జుహుతా హవిః ।

యమగ్ం హ యజ్ఞో గచ్ఛత్యగ్ని దూతో అరంకృతః ॥

శనైశ్చర గ్రహాధిదేవతాం యమం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం యమ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ।

ప్రత్యధిదేవత :—

ఓం ప్రజాపతే న త్వదేతాన్యన్యో విశ్వాజాతాని పరితా బభూవ ।

యత్కామాస్తే జుహుమస్తన్నో అస్తు వయగ్గ్ంస్యామ పతయో

రయీణామ్ ॥

శనైశ్చర గ్రహాధిదేవతాం ప్రజాపతిం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం శనైశ్చర గ్రహస్య ఉత్తరతః ప్రజాపతి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి ॥

రాహోః - రాహు గ్రహము

కయాన శ్చిత్రేత్యస్య మంత్రస్య । వామదేవ ఋషిః । రాహుగ్రహో దేవతా । గాయత్రీ ఛందః అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత రాహు గ్రహ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే రాహుగ్రహారాధనే వినియోగః ॥

	కరన్యాసః :—	హృదయాదిన్యాసః :—
కయానః	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
చిత్ర అభూవత్	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసే స్వాహా
ఊతీ	మధ్యమాభ్యాం నమః	శిఖాయై వౌషట్
సఖా	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
కయాశచిష్ఠయా	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయాయ వౌషట్
వృతా	కరతల కరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

ఏవం కరన్యాసః, హృదయాదిన్యాసః, భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

ధ్యానమ్ :—

శ్లో॥ పైఠీసనో బర్బర దేశజాత శ్శూర్పాసన స్సింహ గత స్సదాయః ।
యామ్యాననో నైరృతి దిక్కరాళో వరప్రద శ్శూల స చర్మ ఖడ్గః ॥
నీలాంబరో నీలవపుః కిరీటీ కరాళ వక్త్రః కరవాల శూలీ ।
చతుర్భుజ శ్చర్మధరశ్చ రాహు స్సింహాధిరూఢో వరదోఽస్తుమహ్యమ్.

మంత్రః :—

ఓం కయాన శ్చిత్ర ఆభువ దూతీ సదావృధ స్సఖా ।

కయా శచిష్ఠయా వృతా । ఓం భూర్భువస్సువః ।

రాహు గ్రహేహాగచ్ఛ ।

రాహుగ్రహం. నీలవర్ణం. నీల గంధం. నీల పుష్పం. నీల మాల్యాంబరధరం. నీల ఛత్ర ధ్వజ రథ పతాకాది శోభితం. దివ్య రథ సమారూఢం. మేరుమప్రదక్షిణీ కుర్వాణం. సింహాసనం, నైరృతి ముఖం, శూర్పాసనస్థం. చతుర్భుజం, కరాళ వక్త్రం. ఖడ్గ చర్మ వరకరం. పైఠీనస గోత్రం. బర్బర దేశాధిపతిం, కిరీటినం, సుఖాసీనం. పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం. గ్రహమండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య నైరృతి దిగ్భాగే శూర్పాకార మండలే మాషధాన్యస్యోపరి రాహుంగ్రహ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

అధిదేవత :—

ఓం ఆయం గౌః పృశ్ని రక్రమీ దస నన్మాతరం పునః ।

పితరం చ ప్రయన్ త్సువః ॥

రాహు గ్రహాధిదేవతాం గాం సాంగాం సాయుధాం సవాహనాం పతి శక్తి పుత్ర పరివార సమేతాం రాహుగ్రహస్య దక్షిణతఃగా మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

ప్రత్యధిదేవత :—

ఓం నమో అస్తు సర్పేభ్యో యేకే చ పృథివీ మను ।

యే అంతరిక్షే యే దివితేభ్య స్సర్పేభ్యో నమః ॥

రాహుగ్రహ ప్రత్యధిదేవతాం సర్పం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం రాహుగ్రహస్యోత్తరతః సర్ప మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

కేతోః - కేతుగ్రహము

కేతుం కృణ్వన్నిత్యస్య మంత్రస్య । మధుచ్ఛంద ఋషిః । కేతుగణో దేవతా । గాయత్రీ ఛందః । అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహిత కేతుగణ ప్రసాద సిద్ధ్యర్థే కేతుగణారాధనే వినియోగః ॥

	కరన్యాసః :	హృదయాదిన్యాసః:
కేతుం కృణ్వన్	అంగుష్ఠాభ్యాం నమః	హృదయాయ నమః
అకేతవే	తర్జనీభ్యాం నమః	శిరసే స్వాహా
పేశోమర్యాః	తర్జనీభ్యాం నమః	శిఖాయై వౌషట్
అపేశసే	అనామికాభ్యాం నమః	కవచాయ హుం
సముషద్భిః	కనిష్ఠికాభ్యాం నమః	నేత్రత్రయాయ వౌషట్
అజాయథాః	కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః	అస్త్రాయ ఫట్

ఏవం కరన్యాసః; హృదయాదిన్యాసః, భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః.

ధ్యానమ్ :—

శ్లో॥ ధ్వజాననో జైమిని గోత్రజోఽంతర్వేదేషు దేశేషు విచిత్రవర్ణః ।
యామ్యాననో వాయుదిశి ప్రఖడ్గ చర్మాసిభిశ్చాప్త సుతశ్చ కేతుః ॥
ధూమ్రో ద్విబాహూ ర్వరదో గదా భృద్గృధ్రాసనస్థో వికృతాననశ్చ ।
కిరీట కేయూర విభూషితాంగ స్సదాస్తు మే కేతు గణః ప్రశాంత్యై ॥

మంత్రః :—

ఓం కేతుం కృణ్వన్న కేతవే పేశో మర్యా అపేశసే ।

సము షద్భి రజాయథాః ॥

ఓం భూర్భువస్సువః । కేతు గ్రహమావాహయామి ॥

కేతు గణం, చిత్ర వర్ణం, చిత్ర గంధం, చిత్ర పుష్పం, చిత్ర మాల్యాంబరధరం, చిత్ర చత్ర ధ్వజ రథ పతాకాది శోభితం, దివ్య రథ సమారూఢం, మేరు మప్రదక్షిణీ కుర్వాణం, ధ్వజాసనస్థం, దక్షిణాభిముఖం, చతుర్భుజం, అంతర్వేది దేశాధిపతిం, ద్విబాహుం, గదాధరం, జైమినీస గోత్రం, అభిజి న్నక్షత్రజాతం, సింహాసనాసీనం, గ్రహమండలే ప్రవిష్ట మస్మిన్నధికరణే సూర్యగ్రహస్య వాయవ్య దిగ్భాగే ధ్వజాకారమండలే కులత్థ ధాన్యస్యోపరి కేతుగణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

అధిదేవత :—

ఓం సచిత్ర చిత్రం చితయం తమస్మై చిత్ర క్షత్ర చిత్రతమం వయోధామ్ ।

చంద్రం రయిం పురువీరం బృహంతం చంద్ర చంద్రాభిర్గృణతే యువస్వ॥

ఋ. 4-5-8.

కేతు గణాధిదేవతాం చిత్రగుప్తం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం కేతుగణస్య దక్షిణతః చిత్రగుప్త మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

ప్రత్యధిదేవత :—

ఓం బ్రహ్మా దేవానాం పదవీః కవీనా మృషిర్విప్రాణాం మహిషో మృగాణామ్।

శ్యేనో గృధ్రాణాగ్ం స్వధితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్ర మత్యేతిరేభవన్॥

కేతుగణ ప్రత్యధిదేవతాం బ్రహ్మాణం సాంగం సాయుధం సవాహనం శక్తి పత్నీ పుత్ర పరివార సమేతం కేతుగణస్యోత్తరతః బ్రహ్మాణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ జాతవేదసే సునవామ సోమమరాతీయతో నిదహాతివేదః ।
సనఃపర్షదతి దుర్గాణి విశ్వానా వేవసింధుం దురితాత్యగ్నిః ॥
దుర్గా మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ గణానాం...నం । (పేజి 52 చూడుము)
గణపతి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ క్షేత్రస్యపతినా వయగ్ంహితేనేవజయామసి ।
గామశ్వం పోషయిత్వాసనో మృడాతీదృశే ।
క్షేత్రపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ స్వస్తిదా విశస్పతి ర్వృత్రహా విమృధోవశీ ।
వృషేంద్రః పురఏతునస్స్వస్తిదా అభయంకరః ॥
అభయంకర మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ ఇంద్రంవో విశ్వతస్పరిహవా మహేజనేభ్యః । అస్మాకమస్తు కేవలః॥
ఇంద్రం లోకపాలమావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ అగ్నిం దూతం వృణమహే హోతారం విశ్వవేదసం ।
అస్యయజ్ఞస్య సుక్రతుం ॥
అగ్నిం లోకపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ యమాయసోమగ్ం సునుతయమాయజుహుతాహవి ।
యమగ్ం హయజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరంకృతః ।
యమం లోకపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ మూషుణః పరాపరానిర్ఋతిర్ దృహణావధీత్ । పతీష్టతృష్ణయాసహ।
నిరృతిం లోకపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ ఇమం మేవరు ... చకే ॥ (పేజి 54 చూడుము)
వరుణం లోకపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ తవవాయువనస్పతె త్వష్టుర్జామాత రద్భుత । అవాంస్యా వృణీమహే ॥
వాయుం లోకపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ సోమోధేనుగ్ంసోమో అర్వంతమాశుఁసోమో వీరంకర్మణ్యందదాతు ।
సాదన్యం విదథ్యగ్ం సభేయం । పితుశ్రవణం యోదదాశదస్మై ॥
కుబేరం లోకపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ తమీశానం జగత స్తస్థుషస్పతింధియం జిన్వమవసేహూమహేవయం ।
పూషానోయథా వేదసామసద్వృధే రక్షితాపాయురదబ్ధస్స్వస్తయే ॥
ఈశానం లోకపాలక మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ ఊర్ధ్వఊషణఊతయేతిష్ఠా దేవోనసవితా ।
ఊర్ధ్వోవాజస్య సనితాయ దంజిభిర్వాఘద్భిర్విహ్వయామహే ॥
ఊర్ధ్వపురుష మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ స్యోనా పృథివి భవానృక్షరావి వేశనీ । యచ్ఛానశ్శర్మ సప్రథాః ॥
పృథివీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ వాస్తోష్పతే...శం చతుష్పదే ॥ (పేజి 63 చూడుము)
వాస్తుపురుష మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ బ్రహ్మ దేవానాం పదవీః కవీనా మృషిర్విప్రాణాం మహిషో మృగాణాం।
శ్యేనో గృధ్రాణాగ్ స్వధి తిర్వ నానాగ్ం సోమః పవిత్ర మత్యేతిరేభన్.
బ్రహ్మాణ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ ప్రణోదేవీ సరస్వతీ వాజేభిర్వాజినీవతీ । ధీనామవిత్ర్యవతు ॥
సరస్వతీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ ఇదం విష్ణు ర్విచక్రమే త్రేధానిదధే పదమ్ ।
సమూఢమస్య పాగ్ం సురే ॥
విష్ణు మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ సక్తుమివతితఉనాపునన్తోయత్రధీరామనసావాచమక్రత ।
అత్రాసఖాయః సఖ్యాని జానతే భద్రైషాం లక్ష్మీర్నిహితాధివాచి ॥
లక్ష్మీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ కద్రుద్రా యప్రచేతసే మీఢుష్టమా యతవ్యసే ।
వోచేమ శంతమగ్ం హృదే ॥
రుద్ర మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ గౌరీ మిమాయ సలిలాని తక్షత్యేక పదీ ద్విపదీ సాచతుష్పదీ ।
అష్టాపదీ నవపదీ బభూవుషీ సహస్రాక్షరా పరమేవ్యోమన్ ॥
గౌరీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ హ్రానా శిశుర్మహీనామ్ హిన్వన్నృతస్యదీధితిం ।
విశ్వా పరిప్రియా భువదధద్వితా । అదిత్రప్సత్సస్యరేత
సోజ్యోతిం పశ్యంతి వాసరం । పరోయదిధ్యతేదివా ।
ఏషో ఉషా అపూర్వావ్యుచ్ఛతి ప్రియాదివః । స్తుషేవామశ్వి బృహత్ ॥
అశ్వినీదేవతా మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

యత ఇంద్ర భయామహే తతోనో అభయంకృధి ।
మఘవంఛగ్ధిత వతన్న ఊతయేవి ద్విషోవిమృధోజహి ॥
అభయంకర మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

ఇత్యుత్తరీయ పాఠః.

శ్లో॥ సువర్ణోసి గరుత్మాన్ త్రివృత్తే శిరోగాయత్రం చక్షుస్తోమ
ఆత్మాసామతేత నూర్వా సుదేవ్యం బృహద్రథంతరేపక్షౌ
యజ్ఞాయజ్ఞియం పుచ్ఛం ఛందాగ్‍స్యంగానిధిష్ణియాశ్శఫా ।
యజూగ్‍ంషినామ । సువర్ణోసి గరుత్మాన్ దివంగచ్ఛ సువఃపత ॥
గరుడ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ ధన్వనాగా ధన్వనాజింజయేమ ధన్వనా తీవ్రాస్సమదోజయేమ ।
ధనుశ్శత్రోరప కామం కృణోతి ధన్వనా సర్వాః ప్రదిశోజయేమి ॥
ధన్వంతరి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ ముంచామిత్వాహవిషా జీవనాయక మజ్ఞాతయక్ష్మా దుతరాజయక్ష్మాత్ ।
గ్రాహిర్జగ్రాహ యదివై తదేనంతస్యా ఇంద్రాగ్నీ ప్రముముక్తమేనం॥
ఇంద్రాగ్నీ మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ యదిక్షితాయుర్య దివాపరేతో యదిమృత్యోరంతికం నీతఏవ ।
తమాహరామి నిరృతేరుప స్థాదస్పార్ష మేనం శతశారదాయ ॥
నిరృతి మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ సంసృష్టంధనముభయం। సమాకృత మస్మభ్యం దత్తాంవరుణశ్చమన్యుః॥
భియందధానా హృదయేషు శత్రవః పరాజితాసో అపనిలయంతాం ॥
శత్రుఫల మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

శ్లో॥ దూరమస్మచ్ఛత్రవో యంతుభీతాః । తదింద్రాగ్నీకృణుతాంత ద్విశాఖే।
తన్నో దేవా అనుమ దంతుయజ్ఞం । పశ్చాత్పురస్తాదభయంన్నో అస్తు ।
నక్షత్రాణామధిపత్నీ విశాఖే । శ్రేష్ఠావింద్రాగ్నీ భువనస్యగోపౌ ।
విమాచశ్శత్రూనపబాధమానౌ । అపఃక్షుధంనుదతామరాతిం ॥
విశాఖానక్షత్ర మావాహయామి స్థాపయామి పూజయామి.

మంటపస్థాఒదిత్యాది నవగ్రహ దేవతాభ్యో నమః
ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలక దేవతాభ్యో నమః
దుర్గాగణపతిక్షేత్రపాలకాభయంకర వాస్తుపురుషాది దేవతాభ్యో నమః
ధ్యానా వాహనాది షోడశోపచార పూజా సమర్పయామి.

శ్లో॥ నమస్సూర్యాయ సోమాయ మంగళాయ బుధాయచ ।
గురు శుక్ర శనిభ్యశ్చ రాహవే కేతవే నమః ॥
ప్రార్థనాం సమర్పయామి.

అనయా పూజయా మంటపస్థ దేవతా స్సుప్రీతా స్సుప్రసన్నా వరదా భవంతుః ఇతి నవగ్రహారాధన విధిః సమాప్తః.

అథ మృత్యుంజయం

శ్లో॥ అస్యశ్రీ త్ర్యంబక స్తోత్ర మహామంత్రస్య । మైత్రా వరుణ ప్రుతో వసిష్ఠఋషిః । అనుష్టుప్ఛందః । శ్రీ మృత్యుంజయ త్ర్యంబకరుద్రో దేవతా । దేవదేవ్యా ప్రణవో బీజశక్తిః । అత్ర మూలం మంత్రేణ కరశుద్ధిం కృత్వా । ప్రణవం కరతల యోర్విన్యస్య । వ్యాహృత్యాది మంత్ర పాద చతుష్టయం కరయో రంగుష్ఠాది కనిష్ఠాంత మంగుళీషు విన్యస్య తతస్సర్వేణవ్యాపక న్యాసంకృత్వా దేహాంగన్యాస మారభేత్ ॥

ఓం భూర్భువస్సువ — అంగుష్ఠాభ్యాం నమః
త్రియంబకం యజామహే — తర్జనీభ్యాంన్నమః
సుగంధిం పుష్టివర్ధనం — మధ్యమాభ్యాన్నమః
ఉర్వారుక మివబంధనాత్ — అనామికాభ్యాన్నమః
మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్ — కనిష్ఠికాభ్యాన్నమః
ఓం భూర్భువస్సువః త్రియంబకంఒఒ మృత్యోర్ముక్షీయమామృతాత్ } — కరతల కర పృష్ఠాభ్యాన్నమః

త్రియంబకం ఇతి — శిరసే నమః
యజామహ ఇతి — లలాటే నమః
సుగంధిమితి — ముఖే నమః
పుష్టివర్ధనమితి — హృదయే నమః
ఉర్వారుక మితి — కుక్షౌ నమః
ఇవేతి — నాభౌ నమః

బంధనాదితి కట్యాం
మృత్యోరిత్యూరుద్వయే । ముక్షీయేతిజానుద్వయే ।
మేతిజంఘాద్వయే । అమృతాదితిపాదద్వయే ।
ఏవం దేహాంగన్యాసం కృత్వా షడంగన్యాస మాచరేత్ ॥

ఓం నమో భగవతే త్రియంబకాయ శూలపాణయేస్వాహా-హృదయే
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయామితమూర్తయేమాంజీవయశిరసేస్వాహా-శిరసి
ఓం నమో భగవతే నీలకంఠాయ చంద్రజటినే స్వాహా - శిఖా
ఓం నమో భగవతే త్రిపురాంతకాయ హ్రాం హ్రీం - కవచా
ఓం నమో భగవతే త్రిలోచనాయ ఋగ్యజుస్సామాథర్వణమూర్తయే- నేత్ర
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయాగ్నిత్రయ జ్వలజ్వలమాం
[illegible] రక్షరక్ష అఘోరాస్త్రాయ ఫట్ భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః ॥

ధ్యానమ్

శ్లో॥ శరచ్చంద్రమండలోపరిబద్ధ పద్మాసనం చంద్రవర్ణం స్రవదమృత పూర్ణ చంద్రకళాధరం । యోగ ముద్రాక్షమాలా బద్ధాధర హస్తద్వయం ధృతామృతపూర్ణ కనకలశోత్తర కరద్వయం । సోమ సూర్యాగ్ని త్రిలోచనం బద్ధపింగ జటాజూటం నాగయజ్ఞోపవీతినం । నాగాభరణ భూషితం వ్యాఘ్ర దర్మాంబరధరం భక్తానుకంపినం భస్మానులేపనం శ్రీరుద్రం ధ్యాత్వాస్నేహపూర్ణేనమనసా పూర్వోక్త మార్గేణార్చయిత్వా శరణం ప్రజేత్ ॥

శ్లో॥ త్ర్యంబక మహాదేవ త్రాహిమాం శరణాగతం। జన్మమృత్యు జరారోగైః పీడితం కర్మబంధనైః త్రావక స్త్వద్గతప్రాణ స్త్వచ్ఛిష్యోహం సదా మృడ। ఇతి విజ్ఞాప్యదేవేశం జపేన్మంత్రం త్రియంబకం॥
ఇతి ప్రార్థనాం కృత్వా లమిత్యాది పంచపూజాం కృత్వా జపేత్॥
ఓం భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్బంధః॥

శ్లో॥ త్రియంబకం యజామహే। సుగంధిం పుష్టివర్ధనం
ఉర్వారుక మివబంధనాత్। మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్॥
అపమృత్యు మపకృదం। అపేతశ్శపథం జహి॥
అథానో అగ్నఆవహ। రాయస్పోషగ్‌ం సహస్రిణం॥
ఏతే సహస్ర — మృత్యవేస్వాహా॥
మనుసర్వాప మృత్యుర్నశ్యతు ఆయుర్వర్ధతాం॥
(యథాశక్తి జపం కుర్యాత్)

శ్లో॥ అచ్యుతః కల్పవృక్షశ్చ అనంతః కామధేనవః। చింతామణిస్తు గోవిందో నామత్రయముదాహృతం॥ అచ్యుతాయ నమః। అనంతాయ నమః॥ గోవిందాయ నమః॥
ఓం భూర్భువస్సువరోమితి దిగ్విమోకః.

అంగుష్ఠాభ్యాం నమః ఇత్యాదిన్యాసం దిగ్విమోకం కృత్వా పంచపూజాంతం కుర్యాత్॥ ఇతి మృత్యుంజయ విధానం.

అథ నవగ్రహ ప్రయోగ విధిః

యాజ్ఞవల్క్యః :—

శ్లో॥ శ్రీ కామశ్శాంతి కామోవా గ్రహయజ్ఞం సమాచరేత్।
వృష్ట్యాయుః పుష్టికామోవా తథైవాభిచరన్నపి॥
సూర్య స్సోమో మహీపుత్ర స్సోమపుత్రో బృహస్పతిః।
శుక్ర శ్శనైశ్చరో రాహుః కేతుశ్చేతి గ్రహాస్స్మృతాః॥

తామ్రకాత్స్ఫటికాద్రక్త చందనాత్స్వర్ణ కాదుభౌ ।
రాజతాదయసాత్సీ సాత్కాంస్యాత్కార్యాగ్రహాః క్రమాత్ ॥

స్వవర్ణైర్వాపటేలేఖ్యా గంధైర్మండలకేషువా ।
యథావర్ణం ప్రదేయాని వాసాంసి కుసుమానిచ ॥

గంధాశ్చ బలయశ్చైవ ధూపోదేయశ్చ గగ్గులః ।
కర్తవ్యా మంత్రవంతశ్చ చరవః ప్రతి దైవతం ॥

ఆసత్యేన ఇమందేవా అగ్నిర్మూర్ధా దివఃకకుత్ ।
ఉద్బుధ్యస్వేతిచ ఋచోయథా సంఖ్యం ప్రకీర్తితాః ॥

బృహస్పతేఽతి యదర్యస్తథైవాన్నాత్పరిస్రుతః ।
శన్నో దేవీస్తథా కాండాత్కేతుం కృణ్వన్నిమాస్తథా ॥

అర్కః పలాశః ఖదిర అపామార్గోథ పిప్పలః ।
ఉదుంబరశ్శమీ దూర్వాః కుశాశ్చ సమిధః క్రమాత్ ॥

ఏకైకస్య త్వష్టశతమష్టా వింశతి రేవవా ।
హోతవ్యామధుసర్పిర్భ్యాందధ్నాక్షీరేణ వాయుతాః ॥

గుడౌదనం పాయసంచహ విష్యంక్షీరషాష్టికం ।
దధ్యోదనంహ విఃపూర్ణమాంసంచిత్రాన్న మేవచ ॥

దద్యాద్గ్రహక్రమాదేవం విప్రేభ్యో భోజనం బుధః ।
శక్తితో వాయథాలాభం సత్కృత్య విధిపూర్వకం ॥

ధేనుశ్శంఖస్తథా నడ్వాన్ హేమవాసోహయః క్రమాత్ ।
కృష్ణా గౌరాయ సశ్చాగ ఏతావై దక్షిణా స్మృతాః ।

యశ్చయస్య యదాదుష్టస్సతం యత్నేన పూజయేత్ ।
బ్రహ్మణైషాం వరోదత్తః పూజితాః పూజయిష్యథ ।

విజ్ఞానేశ్వరే :—

శ్లో॥ ఏతే సూర్యాదయో నవగ్రహాః పూజ్యాఇత్యుక్తం కింత్విత్యత్రాహ, తామ్రకాదితి । సూర్యాదీనాంమూర్తయస్తామ్రాదిభిర్యథా క్రమం కార్యాస్తదలాభే స్వర్ణక్తైః పటేలేఖ్యాః । మండలేషువా గంధైః రక్తచందనాదిభిర్యథావర్ణం లేఖ్యా ఇత్యన్వయః । ద్విభుజత్వాది విశేషస్తు మత్స్యపురాణోక్తోద్రష్టవ్యః । తద్యథా,పద్మాసనః పద్మకరః పద్మగర్భ సమద్యుతిః । సప్తాశ్వరథ సంస్థోపిద్విభుజస్స్యాత్సదా రవిః ॥

శ్వేతః శ్వేతాంబరధరో దశాశ్వశ్శ్వేత భూషణః ।
గదాపాణిర్ద్వి బాహుశ్చ కర్తవ్యో వరదశ్శశీ ।

రక్తమాలాంంబరధరశ్శక్తిశూల గదాధరః ।
చతుర్భుజో మేషగమో వరదస్స్యాద్ధరాసుతః ॥

పీతమాల్యాంబరధరః కర్ణికారసమద్యుతిః ।
ఖడ్గచర్మ గదాపాణి స్సింహస్థో వరదో బుధః ।

దేవ దైత్య గురూతద్వత్పీతశ్వేతౌ చతుర్భుజౌ ।
దండినౌ వరదౌ కార్యౌ సాక్షసూత్ర కమండలూ ॥

ఇంద్రనీలద్యుతిశ్శూలీ వరదో గృధ్రవాహనః ।
బాణబాణాసనధరః కర్తవ్యోర్కసుత స్సదా ॥

కరాళవదనఃఖడ్గ చర్మశూలీ వరప్రదః ।
నీల స్సింహాసనస్థశ్చ రాహురత్ర ప్రశస్యతే ।

ధూమ్రాద్విబాహవస్సర్వే గదినోవికృతాననాః ।
గృధ్రాసనగతానిత్యం కేవతస్స్యుర్వర ప్రదాః ।

సర్వేకిరీటినఃకార్యా గ్రహాలోక హితావహాః ।
స్వాంగులేనోచ్ఛ్రితా స్సర్వే శతమష్టోత్తరం సదేతి ॥

ఏతేషాం స్థాపనదేశశ్చ తత్రైవోక్తః ।
మధ్యేతు తాన్కరం విద్యాల్లోహితం దక్షిణేనతు ॥

ఉత్తరేణ గురుం విద్యాద్బుధం పూర్వోత్తరేణతు ॥
పూర్వేణ భార్గవం విద్యాత్సోమం దక్షిణపూర్వతః ।

పశ్చిమేనశనిం విద్యాద్రాహుం దక్షిణపశ్చిమే ॥

పశ్చిమోత్తరతః కేతూన్ స్థాపయే చ్ఛుక్ల తండులైరితి ॥

ఇతి నవగ్రహ ప్రయోగ విధిః.

— అథాగ్నిముఖం —

హరిః ఓం :—

శ్లో॥ అథక్రమాణ్యాచారాదీని గృహ్యంతె అథ గార్హ్యాణి క్రమేణ ।
ప్రాఙ్ముఖోపవిశ్యాసీనో దర్భా న్ధార్యాన్ధారయ మాణః ।
పవిత్రపాణిః పత్న్యాసహ ప్రాణానాయమ్య దేశ కాలౌ ।
సంకీర్త్యాముకం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య ।
ఉపలిప్యశుచౌదేశే శ్వేత తండుల చూర్ణేన ।
ప్రాదేశమాత్రం స్థండిలం చతురశ్ర మండలంవా ।
కల్పయిత్వా శ్వాభ్యాందర్భాభ్యా ముల్లిఖ్య ।
ప్రాచీః పూర్వ ముదక్సంస్థం దక్షిణారంభ మాలిఖేత్ ।
అథోదీచీః పురస్సంస్థం పశ్చిమారంభ మాలిఖేత్ ।
అవాక్కరోత్థ్యుత్థ్య నిథాయ పహ్నా ముత్సిచ్యతేనో క్షణతోయశేషం ।
ప్రాక్తోయమన్యన్ని దధాత్యుదగ్వా యథాబహిస్స్యాచ్చ పరిస్తరాణాం ।
భూర్భువస్సువరో మిత్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యా వోక్షణశేషతోయం ।
ప్రాగుదగ్వోత్సిచ్య అన్యదుదకమానీయ యథాపరిస్తరణాద్బహిః ।
ప్రాగుదగ్వానిదధ్యాదగ్న్యానయనపాత్రయోరక్షతోదకంనినీయాగ్నిమిధ్వా ।
ఓం చత్వారి శృంగాత్రయో అస్యపాదా ద్వేశీర్షే సప్తహస్తాసోఅస్య ।

త్రిధాబద్ధో వృషభోరోరవీతిమహోదేవో మర్త్యాగం ఆవివేశ ।
అగ్నింధ్యాయామి సప్తహస్తశ్చతు శ్శృంగ స్సప్తజిహ్వోద్విశీర్షకః ।
త్రిపాత్ప్రసన్నవదనః స్సుఖాసీనశ్శుచిస్మితః ॥

స్వాహాంతుదక్షిణేపార్శ్వే దేవీం వామే స్వధాం తథా ।
బిభ్రద్దక్షిణ హస్తైశ్చ శక్తిమన్నం స్రుచం స్రువం ।
తోమరం వ్యజనం వామైర్ఘృత పాత్రంతు ధారయన్ ।
మేషారూఢం జటాబద్ధం గౌరవర్ణం మహోజసం ।
ధూమ్రధ్వజం లోహితాక్షం సప్తార్చి స్సర్వకామదం ।
ఆత్మాభిముఖమాసీనం ఏవం ధ్యాయే ద్ధుతాశనం ॥

ఏషహిదేవః ప్రదిశోనుసర్వాః పూర్వోహిజాతస్సఉగర్భే అంతః ।
సవిజాయమాన స్సజనిష్యమాణః ప్రత్యఙ్ముఖా స్తిష్ఠతి విశ్వతోముఖః ॥

ప్రాఙ్ముఖాగ్నే మమాభిముఖోభవ । సుముఖోభవ । సుప్రసన్నోభవ । వరదోభవ ॥

శ్లో॥ ఓం భూర్భువస్సువః తత్స వితుర్వరేణ్యం
భర్గో దేవస్య ధీమహి । ధియో యోనః ప్రచోదయాత్ ॥

సోదకేన పాణినా ప్రదక్షిణ మగ్నిం పరిసమూహ్య అలంకృత్య ॥

అగ్నయేనమః. హుతవాహనాయనమః, హుతాశనేనమః, కృష్ణ వర్త్మనేనమః, దేవముఖాయనమః, సప్తజిహ్వాయనమః, వైశ్వానరాయ నమః, జాతవేదసేనమః.

ప్రాగుదగగ్రైర్దర్భైరగ్నిం పరిస్తృణాతి । దక్షిణానుత్తరాన్కరోతి ఉత్తరానధరాన్ ఉత్తరేణాగ్నిం ప్రాగగ్రాన్ దర్భాన్సంస్తీర్య । ద్వంద్వం న్యంచి పాత్రాణి ప్రయునక్తి । దర్వీమాజ్యస్థాలీం ప్రోక్షణీ మితరదర్వీం । అచ్ఛిన్నాగ్రౌ అనంతర్గర్భౌ దర్భౌ ప్రాదేశమాత్రే పవిత్రే కురుతే । తృణం కాష్ఠం వాంతర్ధాయ ఛినత్తి నసనఖేన । అప ఉపస్పృశ్య । అద్భిరనుమృజ్య ॥

ప్రోక్షణీమపదాయ - తస్యామపఆనీయ - హస్తయో రంగుష్ఠోప కనిష్ఠికాభ్యాముదగ్రే గృహీత్వా ప్రాచీస్త్రిరుత్పూయాభిమంత్ర్య ఉత్తవాని పాత్రాణికృత్వా విన్యస్యేధ్మంత్రిః ప్రోక్ష్య శేషముత్సిచ్య తత్పాత్రం దక్షిణతోనిధాయ తేపవిత్రే పూర్ణపాత్రేనిధాయ పూర్ణపాత్రమాదాయ పూర్వవత్కృత్వా - సమంత్రపాణైర్హుత్వా ఉత్తరేణాగ్నిందర్భేషు పాద యిత్వా దర్భైః ప్రచ్ఛాద్య బ్రహ్మర్థే దక్షిణతో గ్నేర్బ్రాంహ్మణందర్భేషు నిషాద్య తదభావే బ్రహ్మయతనే ॥

అస్మిన్ హోమకర్మణిత్వం బ్రహా భవ బ్రహ్మన్నృరిహ్మసినమస్తే బ్రహ్మన్నృరిహ్మణే ఇతి బ్రహ్మసనందత్వా తేపవిత్రే ఆజ్యపాత్రే విధాయ ఆజ్యం విలాప్య అపరేణాగ్నిం పవిత్రాంతర్హితాయా మాజ్యం విరూప్య ఉదీచోంగారాన్నిరూహ్య తేష్వధిశ్రిత్య జ్వలతాతృణేనావ గామిన్యాదీ ప్యాత్యే ప్రతిఫలీకృత్య ద్వేదర్భాగే ప్రచ్ఛిద్య ప్రక్షాళ్య ప్రత్యస్యాప ఉపస్పృశ్య చరుణాసహత్రిః పర్యగ్ని కృత్వా ఉదగుద్వాస్య అంగారా న్నృరిత్యూహ ఉదగగ్రాభ్యాం పవిత్రాభ్యాం పునరాహో రమాజ్యం త్రిరు త్పూయ పవిత్రగ్రంథిం విస్రస్య ప్రక్షాళ్య ప్రాగగ్రమగ్నౌ విపత్రే అను ప్రహరతి దర్భైస్స్రువం దక్షిణేన హస్తేనాదాయ వామేన జుహూం యుగపత్ప్రతితప్య వామ కనిష్ఠికానామికా సంధౌ జుహూం గృహీత్వా తస్యోపరిస్రువ మంతరతోభ్యాకారగ్ం సర్వతోబిల మభిసమాహారంమూలా ద్దండమితి ప్రాక్క్రమణం ధారయిత్వా జుహూ మగ్రైరంతరతోభ్యాకారం ప్రాచీం మధ్యైర్బాహ్యతః ప్రతీచీమూలా ద్దండమితి క్రమేణ స్రువస్థ దర్భై రేవసంమృజ్య నసంమృష్ట మసంమృష్టంసగ్ స్పర్శన్యాతి పునః ప్రతితప్య ప్రోక్ష్య నిధాయ దర్భాన ద్భిస్సగ్స్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి ఇధ్మమాదాయ పరిధీన్పరిదధాతి స్థవిష్ఠో మధ్యమః అణీయాన్ ద్రాఘీర్యా దక్షిణార్థః అణిష్ఠోహ్రసిష్ఠ ఉత్తరార్థ్యః ఉదగగ్రం మధ్యమం ప్రాగగ్రావి తరౌ మధ్యమం పరిధిముపస్పృశ్య పురస్తాదూర్ధ్వేద్వే అఘారసమిధావాద ధాతి అగ్నిం పరిషించతి అదితే సుమస్యస్వేతి దక్షిణతః ప్రాచీనమనుమ

తేన మన్యస్వేతి పశ్చాదుదీచీనగ్ం సరస్వతేను మన్యస్వేత్యుత్తరతః ప్రాచీ సందేవ సవితః ప్రసువేతి సమంతం ఇధ్మ మలంకృత్య స్రువమలంకృత్య బ్రహ్మాణమలంకృత్య ఇధ్మం ద్విరభిమార్జ్య మూలమధ్యమధ్యాగ్రేష్వ గంకృత్వా అస్మిన్ హోమకర్మణి బ్రహ్మన్ ఇధ్మమాధాస్యే అధ త్స్వేత్యనుజ్ఞాఉపవిశ్య హస్తాభ్యాం తూష్ణీమిధ్మమాదధాతి ప్రజాపతయ ఇదం ఇధ్మప్రక్షేపణ ముహూర్త స్సుముహూర్తోస్తు అఘారావాఘారయతి దర్వీపూర్ణ మానవత్తూష్ణీం ఇతర దర్వీమాదాయ ఉత్తరపరిధి సంధి మన్వవహృత్య ప్రజాపతిం మనసాధ్యాయన్ దక్షిణతః ప్రాంచమృజుగ్ం సంతత మాఘారయతి వాయవ్యాదాగ్నేయాంతం ప్రజాపతయఇదం । ప్రథావ దర్వీమాదాయ ద్వితీయమైంద్రమితర పరిధి సంధిమన్వవ హృత్య ప్రాగు దంచరి పూర్వవదాఘారయతి నైఋత్యాదీశానాంతం ఇంద్రాయేదం ఏకం ద్వే త్రీణి చత్వారి అభ్యస్తాగా ప్రమాణాహోతి అగ్నయే స్వాహేత్యుత్తరార్థ పూర్వార్థే అగ్నయఇదం సోమాయస్వాహేతి దక్షి ణార్ధ పూర్వార్థ సోమాయేదం సమం పూర్వేణ మధ్యేగ్నాజాహోతి యథోపదేశం ప్రధానా హుతీహుత్వా ।

సూర్యస్య - రవి గ్రహము

అకృష్ణేన రజసా...పశ్యన్ స్వాహ సూర్యగ్రహయేదం। (పే॥ 66 చూ॥)
అగ్నిందూతం...తుమ్ స్వాహ అగ్నయఇదం ॥ (పే॥ 66 చూ॥)
కద్రుద్రాయ...హృదే స్వాహ రుద్రాయేదం । (పే॥ 66 చూ॥)

చంద్రస్య - చంద్ర గ్రహము

ఓం ఆప్యాయస్వ...గదే స్వాహ చంద్రగ్రహయేదం । (పే॥ 67 చూ॥)
ఓం అప్సుమేసో...షజీ స్వాహ అద్భ్యఇదం । (పే॥ 68 చూ॥)
ఓం గౌరీమిమా...మన్ స్వాహ గౌర్యాఇదం । (పే॥ 68 చూ॥)

అంగారకస్య - కుజ గ్రహము

అగ్నిర్మూర్ధా...జిన్వతి స్వాహా అంగారకగ్రహాయేదం ॥ (పే॥ 69 చూ॥)

స్యోనాపృథి...ప్రథాః స్వాహా పృథివ్యా ఇదం ॥ (పే॥ 70 చూ॥)

క్షేత్రస్య...దృశే స్వాహా క్షేత్రపాలకాయేదం ॥ (పే॥ 70 చూ॥)

బుధస్య - బుధ గ్రహము

ఉద్బుధ్య...మేతగ్ స్వాహా బుధగ్రహాయేదం ॥ (పే॥ 71 చూ॥)

ఇదంవి...సురే స్వాహా విష్ణవ ఇదం ॥ (పే॥ 72 చూ॥)

సహస్రశీ...గులం స్వాహా నారాయణాయేదం ॥ (పే॥ 72 చూ॥)

బృహస్పతేః - గురు గ్రహము

బృహస్పతే...చిత్రగ్ స్వాహా బృహస్పతిగ్రహాయేదం ॥ (పే॥ 73 చూ॥)

బ్రహ్మజజ్ఞా...వివః స్వాహా బ్రహ్మణ ఇదం ॥ (పే॥ 74 చూ॥)

ఇంద్రంవో...వలిం స్వాహా ఇంద్రాయేదం ॥ (పే॥ 74 చూ॥)

శుక్రస్య - శుక్ర గ్రహము

శుక్రంతే...రస్తు స్వాహా శుక్రగ్రహాయేదం ॥ (పే॥ 75 చూ॥)

ఇంద్రాణీ...పతిః స్వాహా ఇంద్రాణ్యాయేదం ॥ (పే॥ 76 చూ॥)

ఇంద్రమరు...యజ్ఞః స్వాహా ఇంద్రమరుత్వత ఇదం ॥ (పే॥ 76 చూ॥)

శనైశ్చరస్య - శని గ్రహము

శమగ్నిర...శ్రీద్ధః స్వాహా శనైశ్చరగ్రహాయేదం ॥ (పే॥ 77 చూ॥)

యమాయ...కృతః స్వాహా యమాయేదం ॥ (పే॥ 78 చూ॥)

ప్రజాపతే...యీణామ్ స్వాహా ప్రజాపతయ ఇదం ॥ (పే॥ 78 చూ॥)

రాహోః - రాహు గ్రహము

కయాన...వృతా స్వాహా రాహుగ్రహాయేదం ॥ (పే॥ 79 చూ॥)

ఆయంగౌః...త్సువః స్వాహా గవ ఇదం ॥ (పే॥ 80 చూ॥)

నమోఅస్తు...భ్యోనమః స్వాహా సర్పాయేదం ॥ (పే॥ 80 చూ॥)

కేతోః - కేతు గ్రహము

కేతుంకృ...యథా స్వాహా కేతుగణాయేదం ॥ (పే॥ 81 చూ॥)
సచిత్ర...వస్య స్వాహా చిత్రగుప్తాయేదం ॥ (పే॥ 82 చూ॥)
బ్రహ్మదేవా...భస్త్స్వాహా బ్రహ్మణఇదం ॥ (పే॥ 82 చూ॥)

దుర్గా

జాతవేదసే...త్యగ్నిః స్వాహా దుర్గాయేదం ॥ (పే॥ 83 చూ॥)

గణపతి

గణానాం...నగ్గు స్వాహా గణపతయఇదం ॥ (పే॥ 82 చూ॥)

క్షేత్రపాలక

క్షేత్రస్య...దృశే స్వాహా క్షేత్రపాలకాయేదం ॥ (పే॥ 83 చూ॥)

అభయంకర

స్వస్తిదా ... యంకరః స్వాహా అభయంకరాయేదం ॥ (పే॥ 83 చూ॥)

ఇంద్ర

ఇంద్రంవో...వలిః స్వాహా ఇంద్రాయలోకపాలకాయేదం॥(పే॥ 83 చూ॥)

అగ్నిం

అగ్నిందూ...తగ్ం స్వాహా అగ్నయేలోకపాలకాయేదం॥ (పే॥ 83 చూ॥)

యమాయ

యమాయ...కృతం స్వాహా యమంలోకపాలకాయేదం॥(పే॥ 83 చూ॥)

నిరురుతి

మోషణంపరా...సహ స్వాహా నిరురుతయేలోకపాలకా (పే॥ 83 చూ॥)
యేదం ॥

వరుణం

ఇమంమ్మే...చకే స్వాహా వరుణంలోకపాలకాయేదం ॥ (పే॥ 84 చూ॥)

వా యు
తవవాయు...మస్మై స్వాహ వాయుంలోకపాలకాయెదం॥ (పే॥ 84 చూ॥)

కు బే ర ం
సోమోదే...తస్మై స్వాహ కుబేరంలోకపాలకాయెదం ॥ (పే॥ 84 చూ॥)

ఈ శా న ం
తమీశానం...స్తయే స్వాహ ఈశానంలోకపాలకాయెదం ॥ (పే॥ 84 చూ॥)

ఊ ర్ధ్వ ం
ఊర్ధ్వఊ...మహే స్వాహ ఊర్ధ్వపురుషాయెదం ॥ (పే॥ 84 చూ॥)

పృ థి వీ
స్యోనాపృ...ప్రథా స్వాహ పృథివ్యైఇదం ॥ (పే॥ 84 చూ॥)

వా స్తు
వాస్తోష్పతే...ష్పదే స్వాహ వాస్తుపురుషాయెదం ॥ (పే॥ 83 చూ॥)

బ్ర హ్మ
బ్రహ్మదేవానాం...ఠన్ స్వాహ బ్రహ్మణఇదం ॥ (పే॥ 84 చూ॥)

స ర స్వ తీ
ప్రణోదేవీ...వతు స్వాహ సరస్వత్యాయెదం ॥ (పే॥ 84 చూ॥)

వి ష్ణుః
ఇదంవిష్ణు...సురే స్వాహ శ్రీమహావిష్ణవఇదం ॥ (పే॥ 85 చూ॥)

ల క్ష్మి
సక్తుమివ...వాచి స్వాహ శ్రీమహాలక్ష్మ్యైఇదం ॥ (పే॥ 85 చూ॥)

రు ద్రః
కద్రుద్రాయ...హృదే రుద్రాయెదం ॥ (పే॥ 85 చూ॥)

గౌ రి
గౌరీమ్మిమా...మన్ స్వాహ గౌర్యాయెదం ॥ (పే॥ 85 చూ॥)

అశ్వినీ దేవతలు

క్రాణాశిఖ...అశ్వినా బృహత్ అశ్వినీదేవతాభ్యయఇదం॥ (పే॥ 85 చూ॥)

గరుత్మంత

సుపర్ణోసి...సువః పతః స్వాహ గరుత్మంతాయేదం ॥ (పే॥ 86 చూ॥)

ధన్వంతరి

ధన్వనాగా...జయేమ స్వాహ ధన్వంతర్యాయేదం ॥ (పే॥ 86 చూ॥)

ఇంద్రాగ్ని

ముంచామి...షేనం స్వాహ ఇంద్రాగ్నిభ్యాఇదం ॥ (పే॥ 86 చూ॥)

మన్యుర్దేవతా

సంసృష్టం...యంతాం స్వాహ శత్రుఫలాయేదం ॥ (పే॥ 86 చూ॥)

విశాఖానక్షత్రం

దూరమస్మ...రాతిం స్వాహ ఇంద్రాగ్నిభ్యాఇదం ॥ (పే॥ 86 చూ॥)

మృత్యుంజయ

త్రియంబకం...మృత్యవే స్వాహ స్వాహ మృత్యుంజయాయేదం॥(పే॥ 89)

శ్రియం

గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్య పుష్టాంకరీషిణీం ఈశ్వరీగ్ం
సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయె శ్రియః ॥ శ్రియాయేదం ॥

హవ్యవాహమభిమాతిషాహం । రక్షోహణం పృతనసుజిష్ణుం । జ్యోతిష్మంతం దీద్యతం పురంధిం । అగ్నిగ్ స్విష్టకృతమాహువేమం స్విష్టమగ్నే అభితత్పృణాహి । విశ్వాదేవపృతనా అభిష్యా । ఉరున్నః పంథాంప్రదిశన్ విభాహిజ్యోతిష్మద్ధేహ్య జరన్నఆయుస్స్వాహా । అగ్నయె స్విష్టకృతఇదం॥

జయాభ్యాతానాన్రాష్టంభృతః ప్రాజాపత్యాంహ్య హృతీర్వ్యహృతా సౌవిష్టకృతీమిత్యుపజుహోతి । సమిధమిధ్మ సన్నహనాన్య ద్భిస్సగ్ స్పృశ్యాగ్నౌ ప్రహరతి । రుద్రాయతంతుచరాయేదం । అపఉప స్పృశ్యకర్త సమృద్ధ్యర్థం వృద్ధికామః జయాది హోమంకరిష్యే।ప్రథమాఘార హోమశ్చ ప్రధానాహుత్యనంతరం । యద్ధోతవ్యంతు తత్సర్వం.సుపెణోక్తం కపర్దినా ఇత్యగ్నిముఖం ॥ (జయాదిహోమంతునకే చనకుర్వన్తి.)

శ్రీ శుభమస్తు

— అథ జయాదయః —

హోతః ఓం :— ఇతరదర్వ్యైజుహోతి ॥

శ్రీ చిత్తంచస్వాహా - చిత్తాయేదం । ఓం చిత్తిశ్చస్వాహా - చిత్త్యైఇదం ।
ఆకూతంచస్వాహా - ఆకూతాయేదం । ఆకూతిశ్చస్వాహా - ఆకూత్యైఇదం ।
విజ్ఞాతంచస్వాహా - విజ్ఞాతాయేదం । విజ్ఞానంచస్వాహా - విజ్ఞానాయేదం ।
మనశ్చస్వాహా - మనసఇదం । శక్వరీశ్చస్వాహా - శక్వరీభ్యఇదం ।
దర్శశ్చస్వాహా-దర్శాయేదం । పూర్ణమాసశ్చస్వాహా-పూర్ణమాసాయేదం ॥
బృహచ్చస్వాహా - బృహతఇదం ॥
రథంతరంచస్వాహా - రథంతరాయేదం ॥ ప్రజాపతిర్జయా నింద్రాయ వృష్ణే
ప్రాయచ్ఛదుగ్రః పృతనాజ్యేషు తస్మై విశస్సమనమంత సర్వాస్స
ఉగ్రస్సహిహవ్యో బభూవస్వాహా - ప్రజాపతయ ఇదం ॥

అగ్నిర్భూతానామధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా
మాశిష్యస్యాం పురోధాయా మస్మి న్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా-
భూతానామధిపతయే అగ్నయఇదం ॥

ఇంద్రో జ్యేష్ఠానామధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా
మాశిష్యస్యాంపురోధాయామస్మి న్కర్మన్నస్యాందేవ హూత్యాగ్ స్వాహా-
జ్యేష్ఠానా మధిపతయె ఇంద్రాయేదం ॥

యమః పృథివ్యాఽధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా
మాశిష్యస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా -
పృథివ్యాఽధి పతయే యమాయేదం ॥

వాయురంతరిక్షస్యాధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా
మాశిష్యస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా -
అంతరిక్షస్యాధిపతయే వాయవఇదం ॥

సూర్యోదివోధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయమస్మి న్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్‌స్వాహా - దివోధిపతయే సూర్యాయేదం ॥

చంద్రమానక్షత్రాణా మధిపతి స్సమావత్వస్మి బ్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్మా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మి న్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - నక్షత్రాణా మధిపతయే చంద్రమసఇదం ॥

బృహస్పతి బ్రహ్మణోధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం. పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - బ్రహ్మణోధిపతయే బృహస్పతయఇదం ॥

మిత్రస్సత్యానామధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మిన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - సత్యానామధిపతయే మిత్రాయేదం ॥

వరుణోపామధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - అపామధిపతయే వరుణాయేదం ॥

సముద్ర స్స్రోత్యానామధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ం స్వాహా - స్రోత్యానామధిపతయే సముద్రాయేదం ॥

అన్నగ్ం సామ్రాజ్యానామధిపతి తన్మావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - సామ్రాజ్యానామధిపతి నేన్నాయేదం ॥

సోమఓషధీనామధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - ఓషధీనామధిపతయే సోమాయేదం ॥

సవితా ప్రసవానామధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మి కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - ప్రసవానామధిపతయె సవిత్రఇదం ॥

రుద్రః పశూనామధిపతిస్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాసిషస్యాం పురోధాయమస్మి న్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - పశూనామధిపతయే రుద్రాయేదం॥

అపఉప స్సృశ్య । త్వష్టారూపాణామధిపతి స్సమావత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాసిషస్యాం పురోధాయమస్మి కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - రూపాణామధిపతయే త్వష్ట్రిఇదం ॥

మరుతో గణానామధిపతయ స్తే మాపంత్వస్మి న్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్రాగ్ స్వాహా - గణానామధిపతిభ్యో మరుద్భ్యఇదం ॥

పితరఃపితా మహాః పరెవరే తతా స్తతా మహా ఇహమావత - అస్మిన్ బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యామాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - పిత్రాదిభ్యో దేవేభ్యఇదం ॥

జీవపితృకశ్చేత్ ॥

పితామహాః పరేవరే తతా స్తతా మహాఇహమావత అస్మిన్బ్రహ్మ న్నస్మిన్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - పితామహేభ్యో వరేభ్యస్తతా మహేభ్యఇదం ॥

పితామహశ్చేత్ ॥

పితరః పరేతతా ఇహమావత అస్మిన్బ్రహ్మన్నస్మి న్క్షత్రేస్యా మాశిషస్యాం పురోధాయ మస్మిన్కర్మన్నస్యాం దేవహూత్యాగ్ స్వాహా - పితృభ్యః పరేభ్య స్తతేభ్య ఇదం ॥

పితృ పితామహాయోర్జీవతో స్వతోర్ణవ ఏవక ర్తివ్యః ॥ అవ ఉవస్పృశ్య ॥

ఋతాషాడ్ర తథామాగ్నిర్గంధర్వ_స్త స్యౌషధయోప్సరస ఊర్జోనామనఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మై స్వాహా - ఋతాసాహే ఋతథామ్నే అగ్నయె గంధర్వాయెదం - తాభ్యస్వాహా ఓషధీభ్యో ప్సరోభ్య ఊర్భ్యఇదం ॥

సగ్ంహితో విశ్వసామాసూర్యోగంధర్వ_స్తస్య మరీచయో ప్సరస ఆయుర్నామసఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మై స్వాహా - సగ్ంహితాయ విశ్వసామ్నే సూర్యాయ గంధర్వాయేదం - తాభ్యస్వాహా - మరీచీభ్యోప్సరోభ్య ఆయుభ్యఇదం ॥

సుషుమ్న స్సూర్యరశ్మి శ్చంద్రమాగంధర్వ_స్తస్య నక్షత్రాణ్యప్సరసోబేకురయోనామసఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతుతస్మై స్వాహా - సుషుమ్నాయ సూర్యరశ్మయే చంద్రమసే గంధర్వాయేదం తాభ్య స్వాహా - నక్షత్రేభ్యో ప్సరోభ్యోబేకురుభ్య ఇదం ॥

భుజ్యుస్సుపర్ణోయజ్ఞో గంధర్వ_స్తస్య దక్షిణా అప్సరస_స్తవానామన ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మై స్వాహా - భుజ్యవే సుపర్ణాయ యజ్ఞాయ గంధర్వాయెదం - తాభ్యస్వాహా - దక్షిణాభ్యోప్సరోభ్య_స్తవాభ్యఇదం ॥

ప్రజాపతిర్విశ్వకర్మా మనోగంధర్వ_స్తస్యర్క్సామాన్యప్సరసో వహ్నయోనామసఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాతుతాఇదం బ్రహ్మక్షత్రంపాంతు తస్మైస్వాహా- ప్రజాపతయే విశ్వకర్మణే మనసే గంధర్వాయెదం - తాభ్యస్వాహా - ఋక్సామేభ్యోప్సరోభ్యో వహ్నిభ్యఇదం ॥

ఇషిరోవిశ్వవచావాతో గంధర్వ_స్తస్యాపోప్సరసోముదా । ఋతాషాడృతధామాగ్నిర్గంధర్వస్సఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతుతస్మైస్వాహా ॥ ఋతాసాహే ఋతధామ్నే అగ్నయే గంధర్వాయేదం ॥

తస్యౌషధంయోప్సరస ముజో నామతాఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తాభ్యః స్వాహా । ఓషధీభ్యోప్సరోభ్యః ఊర్గ్భ్యఇదం ॥
ఏవమేవ సర్వత్రకే చిదౌత్తరీయాః దాక్షిణాత్యాశ్చపఠంతి * నామసఇదం స్వాహా ॥
ఇషిరాయ విశ్వవ్యచసే వాతాయ గంధర్వాయేదం - తాభ్యః స్వాహా - అద్భ్యోప్సరోభ్యః ముదాభ్యఇదం ॥
భువనస్యపతేయస్యత ఉపరిగృహా ఇహాచ । సనోరా స్వాజ్యానిగ్ం రాయస్పోషగ్ం సువీర్యగ్ం సంవత్సరీణాగ్ స్వస్తిగ్ం స్వాహా - భువనస్య పతయఇదం ॥
పరమేష్ఠ్యధిపతి ర్మృత్యుర్గంధర్వస్తస్య విశ్వమప్సరసోభువో నామస ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతాఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మైస్వాహా పరమేష్ఠినే అధిపతయే మృత్యవే గంధర్వాయేదం । తాభ్యస్వాహా - విశ్వస్మాప్సరోభ్యః భూభ్యఇదం ॥
సుక్షితి స్సుభూతిర్భద్రకృత్సు వర్వాన్పర్జన్యో గంధర్వస్తస్య విద్యుతోప్సరసోరుచోనామస ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మ క్షత్రం పాంతు తస్మై స్వాహా - సుక్షితయే సుభూతయే భద్రకృతే సువర్వతే పర్జన్యాయ గంధర్వాయేదం - తాభ్యస్వాహా విద్యుద్భ్యో అప్సరోభ్యో ఊర్గ్భ్యఇదం ॥
దూరేహేతిర మృడయో మృత్యుర్గంధర్వస్తస్య ప్రజా అప్సరసో భీరవో నామసఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మైస్వాహా - దూరే హేతవే అమృడయాయ మృత్యవే గంధర్వాయేదం- తాభ్య స్వాహా - ప్రజాభ్యో అప్సరోభ్యః భీరుభ్యఇదం ॥
చారుః కృపణకాశీకామో గంధర్వస్తస్యాధయో ప్సరస శ్శోచయంతీర్నామసఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాతుతా ఇదం బ్రహ్మక్షత్రం పాంతు తస్మైస్వాహా-చారవేకృపణకాశినే కామాయ గంధర్వాయేదం-తాభ్యస్వాహా- ఆధిభ్యోప్సరోభ్య శ్శోచయంతీభ్యఇదం ॥

సనోభువనస్య పతేయస్యత ఉపరిగృహాఇహచ - ఉరుబ్రహ్మణేస్మై క్షత్రాయ
మహిశర్మయచ్ఛ స్వాహా - భువనస్యపతే బ్రహ్మణఇదం ॥
ప్రజాపతిం మనసాధ్యాయన్ ॥
ప్రజాపతేనత్వదేతా న్యన్యోవిశ్వాజాతాని పరితాబభూవ - యత్కామా స్తేజు
హూమ స్తన్నో అస్తు వయగ్ం స్యామ పతయోరయీణాగ్ స్వాహా -
ప్రజాపతయఇదం ॥
భూ స్వాహా - అగ్నయఇదం ॥ భువస్స్వాహా - వాయవఇదం ॥
సువస్స్వాహా - సూర్యాయెదం ॥
యదస్యకర్మణోత్యరీరిచం యద్వాన్యూనమిహాకరం । అగ్నిష్ట త్స్విష్ట
కృద్విద్వాన్ త్సర్వగ్గ్ స్విష్టగ్ం సుహుతం కరోతు స్వాహా - అగ్నయే
స్విష్ట కృతఇదం ॥
శమ్యాఅపోహ్య ॥ మధ్యమ పరిధిం ప్రహృత్య ॥ ఇతరౌ ప్రహరన్ ॥
ఉత్తరార్థస్యాగ్ర మంగారే షూపగూహతి ॥ పరిధీ నభిమంత్ర్య ॥ ఆహార
సమిధౌ ప్రహరతి - విశ్వాన్ దేవానుద్దిశ్య ॥

(కామ్యకర్మ సుశమ్యాఇతి తదితరత్ర పరిధిరితి సత్సంప్రదాయః)

సగ్స్రావేణాభిజుహోతి ॥ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యస్సృగ్ స్రావభాగేభ్య ఇదం ॥
అస్మిన్ ప్రకృతే కర్మణ్యజ్ఞాతా జ్ఞాతాదిసకలదోష నిర్హారణార్థం మనాజ్ఞాతత్రయం॥
కర్మాంతరితకర్మ విపర్యాస ప్రాయశ్చిత్తార్థ మాభిగీర్భిరితి ॥
వాఙ్నియమలోప ప్రాయశ్చిత్తార్థమిదం ॥
విష్ణు త్రయంబక మిత్యృత్విజాం త్రైశ్య ప్రాయశ్చిత్తార్థం యద్విద్వాగ్ంస ఇతి -
స్కన్నాది దోష ప్రాయశ్చిత్తార్థ మస్కాందౌరితి - మింద్రాది
దోషప్రాయశ్చిత్తార్థం యన్మఆత్మన ఇతి - సమస్త భయాద్యుపద్రవ
దోష నిర్హారణార్థం పునరగ్నిశ్చ క్షురిత్యగ్నౌశైవ ఖాత ప్రాయశ్చిత్తార్థం
పునస్త్వాదిత్యా ఇతి । సర్వ ప్రాయశ్చిత్తార్థం భూర్భువ స్సువరో
మిత్యేతైర్మంత్రై స్త్రి రాజ్యాహుతీర్ జుహోతిహోష్యామి ॥

ఓం అనాజ్ఞాతం యదాజ్ఞాతం యజ్ఞస్య క్రియతే మిథు - అగ్నేతదస్య కల్పయత్వగ్ం హివేత్థ యథాతథగ్ స్వాహా । అగ్నయఇదం ॥

పురుషసమ్మితో యజ్ఞోయజ్ఞః పురుషసమ్మితః అగ్నేతదస్య కల్పయత్వగ్ం హివేత్థ యథా తథగ్గ్ స్వాహా - అగ్నయఇదం ॥

యత్పాకత్రా మనసాదీన దక్షా యజ్ఞస్య మన్వతేమర్త్యాసః ।
అగ్నిష్టద్ధోతాక్రతు విద్విజానన్ యజిష్ఠో దేవాగ్ం ఋతుశో యజాతి స్వాహా - అగ్నయఇదం ॥

త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య హేడోవయాసి సీష్ఠాః ।
యజిష్ఠోవహ్నితమశ్శోశుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్స్వాహా ।
అగ్నీ వరుణాభ్యా మిదం ॥

సత్వంన్నో అగ్నేవమో భవోతీనేదిష్ఠో అస్యాఉషసోవ్యుష్టౌ - అవ యక్ష్మణో వరుణగ్ం రరాణోవీహిమృడీకగ్ం సుహవోన ఏధి స్వాహా - అగ్నీ వరుణాభ్యామిదం ॥

అభిగ్గీర్భిర్యదతోన ఊనమాప్యాయ యహరివో వర్ధమానః ।
యదాస్తోతృభ్యో మహిగోత్రారుజాసి భూజిష్ఠభాజో అధతేస్యామ స్వాహా - ఇంద్రాయ హరివత ఇదం ॥

ఇదం విష్ణుర్విచక్రమేత్రేధానిదధేపదం - సమూఢమస్యపాగ్ం సురే స్వాహా శ్రీమహా విష్ణవఇదం ॥

త్రియంబకం యజామహే సుగంధిం పుష్టివర్ధనం । ఉర్వారుక మివబంధనాన్ మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతా త్స్వాహా - త్రియంబకాయేదం ॥

యద్విద్వాగ్ం సోయదవిద్వాగ్ం సోముగ్ధాః కుర్వంతి ఋత్విజః - అగ్నిర్మా తస్మాదేనస శ్రద్ధాదేవీచ ముంచతాగ్ స్వాహా - అగ్నయె శ్రద్ధాదేవ్యా ఇదం॥

అస్కాందౌః పృథివీ మస్కానృషభోయువాగాః - స్కన్నేమా విశ్వాభువనాస్కన్నో యజ్ఞః ప్రజనయతు । అస్కానజని ప్రాజని అస్కన్నాజ్జాయతే వృషాస్కన్నాత్ప్రజనిషి మహిస్వాహా - స్కన్నాదిభ్యో దేవతాభ్య ఇదం ॥

యన్మ ఆత్మనోమిందాభూదగ్ని స్తత్పునరాహార్జాత వేదా విచర్షణిస్స్వాహా-
మిందాదిభ్యో దేవతాభ్యఇదం ॥

పునరగ్నిశ్చ క్షురదాత్పునరింద్రో బృహస్పతిః । పునర్మే అశ్వినాయు
వంచక్షురా ధత్త మక్ష్యోఃస్వాహా - అగ్నీంద్రా బృహస్పత్యశ్విభ్య ఇదం ॥

పునస్త్వాదిత్యా రుద్రావసవస్సమింధతాం పునర్బ్రహ్మాణో వసునీథయజ్ఞైః
ఘృతేనత్వం. తనువోవర్ధయ స్వసత్యాసంతు యజమానస్య కామాస్స్వాహా-
అగ్నయే వసునీథాయెదం ॥

సంభావిత సమస్త విధ్యపరాధ ప్రాయశ్చిత్తార్థం సర్వ ప్రాయశ్చిత్తంకరిష్యే॥

ఓం భూర్భువస్సువః స్వాహా ప్రజాపతయఇదం ॥ శ్రీవిష్ణవేస్వాహా ।
విష్ణవే పరమాత్మన ఇదం ॥

ద్వాదశ గృహీతే నాజ్యేన స్రుచంపూరయిత్వా ॥

ఓం సప్తతే అగ్నే సమిధ స్సప్తజిహ్వా స్సప్తర్ష యస్సప్తధామ ప్రియాణి ।
సప్తహోత్రా స్సప్తధాత్వాయజంతి సప్తయోనీరాపృణ స్వాఘృతేనస్వాహా ॥
అగ్నయే సప్తహోత్ర ఇదం ॥

పూర్ణాహుతి ముత్తమాం జుహోతిఃసర్వంవై పూర్ణాహుతిః । సర్వమేవాప్నోతి।
అథోఇయంవై పూర్ణాహుతిః । అస్యామేవ ప్రతితిష్ఠతి । వసోర్ధారాంజుహోతి
వసోర్మేధారా సదితివా ఏషాహుయతే ఘృతస్యవా ఏనమేషాధారా
ముష్మిన్లోకే పిన్వమానో పతిష్ఠత ఆజ్యేన జుహోతి - తేజోవా ఆజ్యం
తేజోవసోర్ధారా । తేజసైవాస్మై తేజోపరుంధేధో కామావైవ సోర్ధారా
కామానేవా వరుంధే ॥

పూర్ణాహుతి ముహూర్త స్సుముహూర్తో అస్త్విత్యను గృహ్ణంతు ॥
సుముహూర్తమస్తు ॥

అదితెన్వమగ్గ్స్థాః - అనుమతేన్వ మగ్గుస్థా - సరస్వతేన్వ మగ్గుస్థా -
దేవసవితః ప్రాసావీః - ప్రణీతా స్స్వప ఆనీయ ॥

సంపిపవస్మే భూయాస్సర్వమసి సర్వంమేభూయాః పూర్ణమసి పూర్ణంమే భూయా అక్షితమసి మామేక్షేష్ఠాః - యేనదేవాః పవిత్రేణ - ఆత్మానం పునతేసదా - తేన సహస్ర ధారేణ పావమాన్యః పునంతుమా - ప్రాజా పత్యం పవిత్రమ్-శతోద్యామగ్ం హిరణ్మయం - తేన బ్రహ్మవిదోవయం-పూతం బ్రహ్మ పునీమహే ఇన్ద్రస్సునీతి సహమా పునాతు - సోమస్స్వస్త్యా వరుణ స్సమీచ్యాయమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతుమా - జాతవేదా మూర్జయంత్యా పునాతు ॥ (ఇతి మార్జనం కృత్వా)

ప్రాచ్యాందిశిదేవా ఋత్విజో మార్జయంతాం ॥ దక్షిణాయాం దిశిమాసాః పితరో మార్జయంతామ్ ॥

ప్రతీచ్యాందిశి గృహాఃపశవో మార్జయంతా ముదీచ్యాం దిశ్యాప ఓషధయో వనస్పతయో మార్జయంతా మూర్ధ్వాయాం దిశియజ్ఞ సంవత్సరో యజ్ఞపతిర్మా జయంతాం ॥

సముద్రంవః ప్రహిణోమిస్వాం యోనిమపి గచ్ఛత । అచ్ఛిద్రః ప్రజయా భూయాసంమా పరానేచి మత్పయః । అంజలౌ పూర్ణపాత్ర మానయతి - నేతఏవాస్యాం ప్రజాందదాతి ప్రజయాహి మనుష్యః పూర్ణః । ముఖంవిమృష్టే। అవభృదస్యైవరూపం కృత్వోత్తిష్ఠతి - అక్షతాం శిరసిధారయేత్ ॥ శాంతిరస్తు - పుష్టిరస్తు - ధనధాన్య సమృద్ధిరస్తు - కర్మ సమృద్ధిరస్తు - భగవాన్ వాస్తోష్పతిః ప్రియతాం ॥

ప్రాగాది పరిస్తరణ ముత్తరే విసృజేత్ ॥ బ్రహ్మణే వరం దదామి ॥ అగ్నేస్తృణాన్యపచినోమి ॥ తేజస్వీయశస్వీ బ్రహ్మవర్చసీ భవతి ॥

హోమాంతే శ్రీయజ్ఞ పురుషాయ నమః - ధ్యానాది షోడశోపచార పూజాస్సమర్పయామి ॥

స్వస్తి శ్రద్ధాం మేధాం యశః ప్రజ్ఞాం విద్యాం బుద్ధిం శ్రియం బలం। ఆయుష్యంతేజ ఆరోగ్యందేహిమే హవ్యవాహన ॥

యస్యస్మృత్యాచ నామోక్త్యా తపోహోమ క్రియాదిషు ।
న్యూనం సంపూర్ణతాం యాతి సద్యోవందే హుతాశనం-యద్ధుతంతు మయా దేవ పరిపూర్ణం తదస్తుతే ॥
(చతుస్సాగర పర్యంతం గో బ్రాహ్మణేభ్య శ్శుభంభవతు వాశిష్ఠ - మైత్రావరుణ - కౌండిన్యత్రియా ఋషేయ ప్రవరాన్విత కౌండిన్యస గోత్రం- ఆప స్తంబ సూత్రః యజుశ్శాఖాధ్యాయి మాదవ శర్మాహం అహంభోః అభివాదయే.)
అనేన నవగ్రహ హోమేన భగవాన్ సర్వాత్మకః సర్వం శ్రీ యజ్ఞేశ్వరః ప్రియతాం ॥
మంటపస్థాదిత్యాది నవగ్రహ దేవతాభ్యో నమః ॥ ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలక దేవతాభ్యో నమః ॥
పునః పూజాం కరిష్యే ॥
ఛత్రం ధారయామి - చామరే వీజయామి - నృత్యం దర్శయామి - గీతం శ్రావయామి - వాద్యం ఘోషయామి - ఆందోళికా నారోహయామి - అశ్వానారోహయామి - గజానారోహయామి - సమస్త రాజోపచార - దేవోపచార భక్త్యుపచార పూజాం త్సమర్పయామి ॥
అనయా పూజయా అధిత్యాది నవగ్రహః ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలకా స్సుప్రీతా స్సుప్రసన్నా వరదా భవంతు ॥
యజ్ఞేన యజ్ఞ మయజంత దేవా స్తాని ధర్మాణి ప్రధమాన్యాసన్ । తేహనాకం మహిమాన స్సచంతే యత్ర పూర్వేసాధ్యా స్సంతి దేవాః ॥
మంటపస్థ దేవతాః యధాస్థానం ప్రతిష్ఠాపయామి ॥

(అథ నవగ్రహ ధాన్యా దానాది కార్యాణి)

ఓం బృహత్సామ క్షత్రభృద్వృద్ధవృష్ణియం-త్రిష్టుభౌజ శ్శుభిత ముగ్రవీరం- ఇంద్రస్తోమేన పంచదశేన మధ్యమిదం వాతేన సగరేణ రక్ష ॥
సుమంగలీరియం వధూరిమాగ్ం సమేత పశ్యతా సౌభాగ్య మస్యైదత్వా యాథా స్తం విపరేతన ॥ (అగ్ని ప్రదక్షిణః కుర్యాత్)

ఓం అగ్నేన యసుపథారాయే అస్మాన్విశ్వాని దేవ వయునాని విద్వాన్ -
యుయోధ్యస్మజ్జుహురాణ మేనో భూయిష్ఠాంతే నమ ఉక్తిం విధేమ ।
ప్రవఃశుక్రాయ భానవే భరధ్వం హవ్యం మతించాగ్నయే సుపూతం -
యోదైవ్యాని మానుషా జనూగ్ంష్యంత ర్విశ్వాని విద్మనాజిగాతి - అచ్ఛాగిరో
మతయోదేవ యంతీ రగ్నియంత్రీ ద్రవిణం భిక్షమాణాః - సుసంధృశగ్ం
సుప్రతీకగ్ స్వంచగ్ం హవ్యవా హమరతిం మానుషాణాం - అగ్నేత్వ
మస్మద్యుయోధ్య మీవా అనగ్నిత్రా అభ్యమంత కృష్టీః - పునరస్మభ్యగ్
సువితా యదేవా క్షాం విశ్వేభి రజిరేభిర్యజత్ర - అగ్నేత్వం పారయానవ్యో
అస్మాన్ స్వస్తిభిరతి దుర్గాణి విశ్వా - పూశ్చ పృథివీ బహులానఉర్వీ
భవాతో కాయతనయా యశంయోః ॥
ప్రకారవో మననావచ్య మానాదేవ ద్రీచీం నయథదేవ యంతః -
దక్షిణావాడ్వాజినీ ప్రాచ్యేతి - హవిర్భరం త్యగ్నయే ఘృతాచీ ॥
నమస్తే గార్హ పత్యాయ నమస్తే దక్షిణాగ్నయే - నమ ఆహవ నీయాయ
మహావేద్యై నమోనమః । కాండద్వయోప పాద్యాయకర్మ బ్రహ్మస్వరూపిణే-
స్వర్గాప వర్గరూపాయ యజ్ఞేశాయ నమోనమః - యజ్ఞే శాచ్యుత
గోవింద మాధవానంత కేశవా । కృష్ణ విష్ణు హృషీకేశ వాసుదేవ
నమోస్తుతే - సకృత్తే అగ్నేనమః - ద్విస్తేనమః - త్రిస్తేనమః -
చతుస్తేనమః - పంచకృత్వస్తేనమః - దశకృత్వస్తేనమః - శతకృత్వస్తే
నమః - ఆసహస్ర కృత్వస్తేనమః - అపరిమిత కృత్వస్తేనమః - నమస్తే
అస్తుమా మాహిగ్ంసీః - అహం పరస్తా దహమవస్తా దహం జ్యోతిషావి
తమోవవార - యదంతరిక్షం తదు మేపితా భూదహగ్ం సూర్యముభయతో
దదర్శాహం భూయాసము త్తమ స్సమానానాం ॥
ఓం అనృణా మస్మిన్ననృణాః పరస్మిగ్గ్ స్తృతీయేలోకే అనృణాస్స్యామ
యేదేవయానా ఉతపి తృయాణా స్సర్వాన్పథో అనృణా ఆక్షీయేమ ॥
ప్రమాదాత్కుర్వతాం కర్మ ప్రచ్యవేతాధ్వరేషుయత్ - స్మరణాదేవ తద్విష్ణోః
సంపూర్ణం స్యాదితి శ్రుతిః ॥ విష్ణు స్మరణం కుర్యాత్ ॥
ఇతి జయాదయః ॥

— అథ ముఖావలోకనమ్ —

ప్రాణానాయమ్య ॥ ఏవం – ప్రీత్యర్థం ఉత్తరానక్షత్ర ప్రథమచరణే జాతస్య కుమారస్య తిథి వార నక్షత్ర వర్జాది సకలారిష్ట నివృత్తి ద్వారా పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం ముఖావలోకన పూర్వకం గ్రహ మఖాఖ్యం కర్మ కరిష్యమాణ స్తదంగత్వేన తదాదౌ - శుద్ధ్యర్థం - వృద్ధ్యర్థం - శాంత్యర్థం అభ్యుదయార్థం చ మహాజనైః బంధు భిస్సహ స్వస్తి పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే ॥

తేషాం ప్రథమతః గణాధిపతి పూజాం కృత్వా - పుణ్యాహం వాచయిత్వా - ముఖావలోకన పూర్వకం గ్రహ మఖం కుర్యాత్ ॥

ఓం రూపగ్ం రూపం ప్రతిరూపో బభూవ - తదస్య రూపం ప్రతి చక్షణాయ - ఇన్ద్రో మాయాభిః పురురూప ఈయతే - యుక్తాహ్యస్య హరయ శ్శతాదశ ॥

ముఖావలోకన ముహూర్త స్సుముహూర్తో అస్తు ॥

ఏవం ముఖావలోకనం కృత్వా - పురోక్త విధినా గ్రహపూజాం సమాప్య తత్తద్ధోమ దానాదికం యథావిధిం కుర్యాత్ ॥

కేవల ముఖావలోకన పక్షే ముఖావలోకనం కృత్వా గణాధిపతి పూజాం పుణ్యాహవాచనం చ సమాచరేత్ - ఇతి ముఖావలోకనమ్ ॥ నిరీక్షితాజ్య దానం కరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥

ప్రతి గ్రహీతారం బ్రాహ్మణం సంపూజ్య - నిరీక్షితాజ్యం సదక్షిణా తాంబూలం దద్యాత్ ॥

యాఽలక్ష్మీర్యాచ మేదౌస్థ్యం సర్వాంగేషు వ్యవస్థితం - తత్సర్వం శమయాజ్యత్వం శ్రియం పుష్టించ వర్ధయ - ఇతి దద్యాత్ ॥

ఇతి ముఖావలోకనమ్.

— బోధాయన ప్రవర ఖండ ప్రారంభః —

బోధాయనః ॥ ఏక ఏవ ఋషిర్యావ త్ప్రవరేష్వనువర్తతే । తావ త్సమానగోత్రత్వ మన్యత్రాంగిరసో భృగోః ॥ మాధవీయే స్మృత్యంతరే ॥ పంచానాం త్రిషు సామాన్యాద వివాహ స్త్రిషుద్వయోః । భృగ్వంగిరో గణే ష్వేవం శేషేష్వేకోపివారయేత్ ॥ నిర్ణయసింధౌ తస్యార్థః — శేష గోత్రేషు ఏకోపిసమానః ప్రవరో వివాహం వారయేదిత్యర్థం ॥ బోధాయనోపి - భృగ్వంగిరసావధి కృత్య - ద్వ్యార్షేయ సన్నిపాతే త్ర్యార్షేయాణామ వివాహః త్ర్యార్షేయ సన్నిపాతే పంచార్షేయాణామ వివాహః - భృగ్వంగిరో గణేష్వపి జమదగ్ని గౌతమ భరద్వాజేషు ఏకప్రవరసామ్యే అన్యేషా మసామ్యేవాస గోత్రత్వాద వివాహః ॥

బోధాయనః ॥ గోత్రాణాంతు సహస్రాణి ప్రయుతాన్యర్బుదానిచ । ఊన పంచాశదేవైషాం ప్రవరాఋషి దర్శనాత్ ॥ నిర్ణయసింధౌ ॥ సప్తభృగవః — వత్సావిదా ఆర్ష్టిషేణా యాస్కా మిత్రయువా వైన్యాశ్శునకా ఇతి ॥ స్మృత్యర్థసారే — యాస్కామిత్ర యువావైన్యాశ్శునకాః ప్రవరైక్యతః । స్వంస్వంహిత్వాగణం సర్వే వివహేయుః పరావరైః ॥ అథాంగిరసః ॥ తేగౌతమాః భరద్వాజాః కేవలాంగిర సశ్చేతి త్రిధా ॥ అత్రగౌతమాదశ — అయాస్యాః శరద్వంతః కౌమండాః దీర్ఘతమసః ఔశనసః కారేణుపాలేయాః రాహూగణాః సోమరాజకాః వామదేవాః బృహదుక్థాశ్చ ॥ అథభరద్వాజాః — తేచత్వారః భరద్వాజాః గర్గాః ఋక్షాః కవయఇతి ॥ అథకేవలాంగిరసః — హరితాః అంగిరసః కణ్వారథీతరాః ముద్గలాః విష్ణువృద్ధాః కుత్సాః ॥

అత్రేయాః — అత్రేయాః వాద్భుతకాః గవిష్ఠరాః ముద్గలాః ఇతి ॥ అథవిశ్వామిత్రాః — తేదశ-కుశికాః లోహితాః కాశకాః కామకాయనాః కతాః ధనంజయాః అఘమర్షణాః పూరణాః ఇంద్రకౌశికా ఇతి॥ అథకశ్యపాః — తేపంచ-నిధ్రువాః కశ్యపాః శండిలాః రేభాః లౌగాక్షయశ్చ॥ అథవశిష్ఠాః —

తేపంచ - వాసిష్ఠాః కుండినాః ఉపమన్యవః పరాశరాః జాతుకర్ణాశ్చ ॥ అథఅగస్త్యాః — తేచత్వారః - ఇధ్మవాహాః సాంభవాహాః సోమవాహాః యజ్ఞవాహాశ్చ ॥ అథద్విగోత్రాః—శౌంగాః శైశిరాః కాత్యాః ఆత్రేయాః ఏతేషాంభరద్వాజైః విశ్వామిత్రైశ్చ వివాహః । ఏవంకపిలానాం కతానాం సంకృతీనాం పూతిమాషాదీనాంచ స్వగణస్థైః వసిష్ఠైః శౌంగ శైశిరైః లౌగాక్షిభిశ్చ వివాహః కశ్యపైరపీతి ప్రయోగ పారిజాతే ॥ తేఅహ్నోవసిష్ఠా నక్తం కశ్యపాః ఏషాం వసిష్ఠైః కశ్యపైశ్చ వివాహః ॥ దేవరాతస్య జామదగ్న్యైః విశ్వామిత్రైశ్చ వివాహఇతిప్రయోగ పారిజాతే ॥ అంగిరసః ఏకో దేవరాతః - భార్గవఏకో దేవరాతః । భార్గవదేవరాతేన జమదగ్నే ర్వివాహోనభవతి ॥ ధనంజయానాం విశ్వామిత్రైరత్రిభిశ్చ అవివాహః । జాతుకర్ణ్యానాం వసిష్ఠైరత్రిభిశ్చ అవివాహః ॥ దత్తకస్యతు జనకగ్రహీత్రో గోత్రయోః అవివాహః ॥ క్షత్రియ వైశ్యయోః పురోహిత గోత్రేణ అవివాహః ॥ సర్వేషాం స్వగణే వివాహోనాస్తి ॥ యస్మిన్దేశాచారే యద్యపి కపిభరద్వాజయోః వివాహఉక్తః ॥ తథాపి స్మృత్యంతరే సాచారో నిషిద్ధః - సర్వత్ర తత్తద్దేశశిష్ట కులాచారేణ వ్యవస్థాజ్ఞేయా ॥ భరద్వాజశ్చ కవయః గర్గాః రౌక్షయణాఇతి చత్వారోపి భరద్వాజ గోత్రైశ్చేకాన్వయత్వా యుర్మిథః ॥

అథగోత్ర ప్రవరాః — భృగుగణే

1—1. వత్సానాం-భార్గవచ్యావన అప్నవానఔర్వజామదగ్న్యేతి 5.

2. భార్గవౌర్వజామదగ్న్యేతిత్ర్యార్షేయం—

3. భార్గవచ్యావనాప్నవానేతిత్ర్యార్షేయం—

2—4. విదానాంభారవచ్యావన అప్నవానఔర్వవైదేతి 5.

5. భార్గవౌర్వజామగ్న్యేతి 3. ఏతౌ 4-5 జామదగ్న్య వత్సాః.

3—6. ఆర్ష్టిషేణానాం—భార్గవచ్యావన్న అప్నవాన ఆర్ష్టిషేణ అనూపాః 5.

7. భార్గవఆర్ష్టిషేణ అనూపేతి 3. ఏతేషాం పరస్పరమవివాహః.

8. వాత్స్యానాం భార్గవచ్యావన అప్నవానేతి 3.

9. వత్సపురోధసయోః భార్గవచ్యావన అప్నవాన వాత్సపౌరోధసేతి5.

10. బైజవనైమథితయోః — భార్గవచ్యావన అప్నవాన బైజవ నైమథితేతి ౫. ఏషాం పరస్పరమ వివాహః.

4–11. ఆయాస్యానాం-భార్గవ వైతహవ్య సావేదసేతి 3.

5–12. మిత్రయువానాం—భార్గవవాధ్ర్యశ్వదివోదాసేతి.

13. భార్గవచ్యావన దివోదాసేతి 3.

14. వాధ్ర్యశ్వేత్యేకో వా 1.

6–15. వైన్యానాం-భార్గవైన్య పార్థేతి ౩ ఏతే వైన్యాః.

7–16. శునకానాం—శునకేతి వా 1.

17. గార్త్సమదేతి వా 1.

18. భార్గవగార్త్సమదేతి 2 ద్వ్యార్షేయం—

19. భార్గవశౌనహోత్రగార్త్సమదేతి 3.

20. వేదవిశ్వజ్యోతిషాం - భార్గవవేదవైశ్వజ్యోతిషేతి.

21. శాఠరమాఠరాణాం - భార్గవ శాఠరమాఠరేతి 3.

అయస్య మిత్రయువ వైన్య శునకానాం ప్రవరైక్యతః స్వగణే అవివాహః - అన్యైస్సర్వైర్వివాహః ॥

— అథాంగిరోగణే గౌతమాదయః —

1—1. అయాస్యానాం - ఆంగిరస ఆయాస్యగౌతమేతి.

2—2. శరద్వతానాం - ఆంగిరసగౌతమ శారద్వతేతి 3.

3—3. కౌమండానాం - ఆంగిరస ఔతథ్యకాక్షీవంత గౌతమ కౌమండేతి 5.

4. ఆంగిరస ఆయాస్య ఔశిజగౌతమ కాక్షీవతేతి 5.

5. ఆంగిరస - ఔతథ్యగౌతమ ఔశిజకాక్షీవతేతి 5.

6. ఆంగిరస - ఔశిజ కాక్షీవతేతి 3.

4—7. దీర్ఘతమసానాం - ఆంగిరస ఔచథ్యకాక్షీవత గౌతమదైర్ఘ తమసేతి 5.

5—9. ఔశనసాం—ఆంగిరసగౌతమ ఔశనసేతి 3.

6—10. కారేణుపాలానాం—ఆంగిరసగౌతమ కారేణుపాలేతి 3.

7—11. రాహూగణానాం - ఆంగిరసరాహూగణ గౌతమేతి 3.

8—12. సోమరాజకానాం - ఆంగిరస సోమరాజక గౌతమేతి 3.

9—13. వామదేవానాం - ఆంగిరసవామదేవ గౌతమేతి 3.

10—14. బృహదుక్థానాం - ఆంగిరస బార్హదుక్థ గౌతమేతి 3.

15. ఆంగిరస వామదేవ బార్హదుక్థేతి 3.

16. ఉచథ్యానాం - ఆంగిరస ఔచథ్య గౌతమేతి 3.

17. ఔశిజానాం - ఆంగిరస ఔశిజ కాక్షీవతేతి 3.

(క్వచిదిత్యాపస్తంబః)

18. ఆంగిరస ఆయాస్య ఔశిజ గౌతమ కాక్షీవతేతి 5.

(క్వచిదితి కాత్యాయనః)

19. రఘువానాం - ఆంగిరస రాఘవ గౌతమేతి 3. ఇతికేచిత్ -
సర్వేషాం గౌతమానాం పరస్పరమ వివాహః.

— ఆంగిరోగణే భరద్వాజాశ్చత్వారః —

1—1. భరద్వాజానాం - ఆంగిరస బార్హస్పత్య భారద్వాజేతి 3.

2—2. గర్గాణాం - ఆంగిరస బార్హస్పత్య భారద్వాజ గార్గ్యశైన్యేతి 5.

3. ఆంగిరస శైన్యగార్గ్యేతి 3.

4. భారద్వాజ గార్గ్యశైన్యేతి 3.

5. గర్గభేదానాం—ఆంగిరస తైత్తిరకాపిభువేతి 3.

3—6. ఋక్షాణాం - కపీనాంచ ఆంగిరస బార్హస్పత్య భరద్వాజవాం
దన మాతవచసేతి 5.

7. ఆంగిరస వాందనమాతవచసేతి 3.

4—8. కపిలానాం—ఆంగీరస ఆమహీయవఋతయివనేతి 3.

9. ఆత్మభువాం - ఆంగీరస భారద్వాజ బార్హస్పత్య మంత్రవర ఆత్మభువేతి 5. (నవానాం భరద్వాజానామ వివాహః)

అథకేవలాంగిరసాః 12

1—1. హరితానాం - ఆంగీరసాంబరీష యౌవనాశ్వేతి 3.

2. మాంధాతృ అంబరీష యౌవ్వనాశ్వేతి 3.

2—3. కుత్సానాం ఆంగీరస మాంధాతృకౌత్సేతి 3.

3—4. కణ్వానాం - ఆంగీరస అజ మీఢకాణ్వేతి 3.

5. ఆంగీరస - ఘోరకాణ్వేతి 3.

4—6. రథీతరాణాం - ఆంగీరస వైరూపరాథీతరేతి 3.

7. ఆంగీరస వైరూపపార్షదశ్వేతివా 3.

8. అష్టాదంష్ట్రి పార్షదశ్వ వైరూపేతివా 3.

5—9. ముద్గలానాం - ఆంగీరస భార్మ్యశ్వ మౌద్గల్యేతి 3.

10. తార్క్ష్యభార్మ్యశ్వ మౌద్గల్యేతి 3.

11. ఆంగీరస తార్క్ష్య మౌద్గల్యేతి 3.

6—12. విష్ణువృద్ధానాం - ఆంగీరస పౌరుకుత్సత్రాసదస్యేతి 3.

ఏషాంస్వగణం విహాయ పర్యైర్వివాహేహా భవతి. హరికుత్సయోస్తు న భవతి ఆంగీరసః (40.)

అథాత్రిగణః—(4)

1—1. ఆత్రేయానాం - ఆత్రేయ, అర్చనానస, శ్యావాశ్వేతి 3.

2—2. వాత్సృతకానాం - ఆత్రేయ ఆర్చనానస వాద్భృతకేతి 3.

3. ధనంజయానాం - ఆత్రేయ ఆర్చనానస ధానంజయేతి 3.

3—4. గవిష్ఠిరాణాం - ఆత్రేయ ఆర్చనానస గవిష్ఠిరేతి 3.

5. ఆత్రేయగావిష్ఠిర పౌర్వాతిథేతి 3.

4—6. ముద్గలానాం - ఆత్రేయ ఆర్చనానస పౌర్వాతిథేతి 3.

7. వామరథ్యానాం సుమంగళానాం ధైక్షపాపానాంచ ఆత్రేయ ఆర్చనానస ఆతిథేతి 3.

8. ఆత్రేయ ఆర్చనానస గావిష్ఠరేతివా.

9. సుమంగళానాం అత్రిసుమంగళశ్యావాశ్వేతి 3 కేచిత్.

10. అత్రేః పుత్రికా పుత్రాణాం-ఆత్రేయవామరథ్య పౌత్రికేతి. అత్రీణాం దశానాం సర్వేషామవివాహః.

అథ విశ్వామిత్ర గణే (10)

1—1. కుశికానాం - విశ్వామిత్ర దేవరాత ఔదలేతి 3.

2—2. లౌహితానాం - విశ్వామిత్ర అష్టకలౌహితేతి 3.

3. వైశ్వామిత్ర మాధుఛందస అష్టకేతివా 3.

4. విశ్వామిత్ర అష్టకేతి 2.

3—5. రౌక్షకాణాం—వైశ్వామిత్ర గాధినరైవణేతి 3.

6. వైశ్వామిత్ర గాధినరైవణేతి 3.

7. వైశ్వామిత్ర రౌక్షకరైవణేతి 3.

4—8. కామకాయనానాం-వైశ్వామిత్ర దేవశ్రవస దైవతరసేతివా 3.

5—9. అజానాం - వైశ్వామిత్ర మాధుచ్ఛందసాజేతి 3.

10. వైశ్వామిత్ర అశ్మరథవాధూలేతివా 3.

6—11. అఘమర్షణానాం—వైశ్వామిత్ర అఘమర్షణ కౌశికేతి 3.

7—12. పూరణానాం - వైశ్వామిత్ర పూరణేతి 2.

13. వైశ్వామిత్ర దేవరాత పూరణేతివా 3.

8—14. ఇంద్రకౌశికానాం - విశ్వామిత్ర ఇంద్రకౌశికేతి 2.

9—15. ధనంజయానాం - విశ్వామిత్ర మాధుచ్ఛందసధనంజయేతి 3.

16. వైశ్వామిత్ర మాధుచ్ఛందస అఘమర్షణేతివా 3.

10—17. కతానాం - వైశ్వామిత్ర కాత్యోత్కీలేతి 3.

18. రౌహిణానాం-వైశ్వామిత్ర మాధుచ్ఛందస రౌహిణేతి 3.

19. రేణూనాం - వైశ్వామిత్ర గాధినరైణవేతి 3.

20. వేణూనాం - వైశ్వామిత్ర గాధినరైణవేతి 3.

21. జహ్నూనాం - వైశ్వామిత్ర శాలంకాయన కౌశికేతి 3.

22. ఆశ్మరథ్యానాం - వైశ్వామిత్ర ఆశ్మరధ్యవాధూలేతి 3.

23. ఉదవేణూనాం - వైశ్వామిత్ర గాధినవైణవేతి 3.
సప్తదశ బోధాయనోక్తాః - షడాశ్వలాయనోక్తాః
మాత్స్యే-ఏషాం విశ్వామిత్రాణాం న వివాహః.

అథ కశ్యపగణః

1—1. నిధ్రువాణాం—కాశ్యప అవత్సార నైధ్రువేతి 3.

2—2. కశ్యపానాం—కాశ్యప అవత్సార అసితేతి 3.

3—3. రేభాణాం—కాశ్యపావత్సారరైభ్యేతి 3.

4—4. శండిలానాం—కాశ్యపశాండిల్యేతి 2.

5. కాశ్యపదేవలేతి 2.

6. కాశ్యపాసితేతి 2.

7. శాండిలాసితదేవలేతి 3.

8. కాశ్యప అసితదేవలేతివా 3.

9. దేవలాసితేతివా 2

ఏషాంకశ్యపానామవివాహః

5— . కాశ్యపేషులౌగాక్షీణాంతు—

1. కాశ్యపా వత్సారవాసిష్ఠేతి 3.

2. కాశ్యపా వత్సారాసితేతివా 3.
ఏతేద్విగోత్రాతాః అహర్వసిష్ఠాః-నక్తం కశ్యపాః-ఏషాం
వసిష్ఠైః కాశ్యపైశ్చ అవివాహః.

అథ వసిష్ఠగణే

1—1. వసిష్ఠానాం—వాసిష్ఠ ఇంద్రప్రమద ఆభరద్వస్వేతి 3.
2. వాసిష్ఠే త్యేకోవా 1.
2—3. కుండినానాం—వాసిష్ఠమైత్రావరుణ కౌండిన్యేతి 3.
3—4. ఉపమన్యూనాం – వాసిష్ఠ ఇంద్రప్రమద ఆభరద్వస్వేతి 3.
5. వాసిష్ఠాభరద్వస్వింద్ర ప్రమదేతి 3.
4—6. పరాశరాణాం—వాసిష్ఠశాక్త్య పారాశర్యేతి 3.
5—7. జాతుకర్ణ్యానాం – వాసిష్ఠ అత్రి జాతూకర్ణ్యేతి 3.
వాసిష్ఠానాం సర్వేషా మవివాహః 1.
జాతుకర్ణ్యానాంతు వాసిష్ఠైః అత్రిభిశ్చ అవివాహః.
ద్విగోత్రైత్రిత్వాత్.

అథాగస్త్యగణే

1—1. ఇధ్మవాహానాం – అగస్త్యదార్ఢ్యచ్యుతేధ్మవాహేతి 3.
2. అగస్త్యేత్యేకోవా 1.
2—3. సోమవాహానాం – అగస్త్యదార్ఢ్యచ్యుత సోమవాహేతి 3.
3—4. సాంభవాహానాం – అగస్త్యదార్ఢ్యచ్యుత సాంభవాహేతి 3.
4—5. యజ్ఞవాహానాం – అగస్త్యదార్ఢ్యచ్యుత యజ్ఞవాహేతి 3.
6. సారవాహానాం – అగస్త్యదార్ఢ్యచ్యుత సారవాహేతి 3.
7. దర్భవాహానాం – అగస్త్యదార్ఢ్యచ్యుత దర్భవాహేతి 3.
8. అగస్తీనాం—అగస్త్యమాహేంద్ర మాయోభువేతి 3.
9. పూర్ణమాసానాం—అగస్త్య పౌర్ణమాసపారణేతి 3.
10. హిమోదకానాం—అగస్త్య హైమవర్చి హైమోదకేతి 3.
11. పాణికానాం—అగస్త్య పైనాయక పాణికేతి 3.
అగస్తీనాం సర్వేషామ వివాహః సారవాహాదయః క్వచిత్.

అథ ద్విగోత్రాః

1. శౌంగానాం శైశిరీణాంచ—అంగిరస బార్హస్పత్య భారద్వాజ కాత్య అక్షీలేతి 5.

2. అంగిరస బార్హస్పత్య భారద్వాజ శౌంగ శైశిరేతి 5.

3. అంగిరస కాత్య అక్షీలేతి 3.
ఏషాం భరద్వాజైః విశ్వామిత్రైశ్చావివాహః.

1. కపిలానాం—కతానాం—సంకృతి పూతిమాషాదీనాంచ— అంగిరస గౌరవీత సాంకృత్యేతి 3.

2. శాక్త్యగౌరవీత సాంకృత్యేతి 3.
ఏషాంస్వగణస్థైః వసిష్ఠైః శౌంగశైశిరైః లౌగాక్షిభిశ్చ వివాహః గణత్రయైక్యాత్.

1. లౌగాక్షీణాం—వసిష్ఠైః కశ్యపైశ్చ వివాహః ఇతికేచిత్ 3.

1. దేవరాతస్య జామదగ్న్యైః విశ్వామిత్రైశ్చ వివాహ ఇతికేచిత్ 3.

1. దేవరాతౌద్వౌ ఏకో జామదగ్న్యః నభవతి,
కింతు అంగిరసః తస్మాత్ దేవరాతస్య జామదగ్న్యైన వివాహో భవత్యేవ—భార్గవస్య దేవరాతస్యచ భార్గవైశ్చ వివాహః.

1. ధనంజయానాం విశ్వామిత్రైరత్రిభిశ్చ వివాహః.

1. జాతూకర్ణ్యానాం వసిష్ఠైరత్రిభిశ్చ వివాహః.

స్మృత్యర్థసారే — కపిగర్గ భారద్వాజాః మిథోరాత్రాయణాద్విజాః ।
నోద్వహేయుస్స గోత్రత్వాత్ప్రవరైక్యాచ్చ కుత్రచిత్ ॥

నిర్ణయసింధౌ — యద్యపి ప్రవరమంజర్యా మిదముక్తం — తథాపి-భృగ్వంగిరో గణేషుతు తథావివాహో భవత్యేవ — బహ్వృచ పరిశిష్టే బోధాయనేన భృగ్వంగిరో గణయోః వ్యావర్తితత్వాత్ — చతుర్వింశతిమతే భృగువచనేన తత్తత్తాత్పర్య క్రమాగత దేశకులాచారాణా మనుసర్తవ్యత్వ విధనాత్ ॥ సర్వత్ర వ్యవస్థాపక వచనంతు — పంచానాం త్రిషు సామాన్యాది త్యాది.

ఊనపంచాశ దేవైషాం ప్రవరా ఋషిదర్శనాత్ ।
గోత్రాణాంతు సహస్రాణి ప్రయుతాన్యర్బుదానిచ ॥

భృగుః ౭

జమదగ్నిః	వీతహవ్యః	గృత్సమదః	వాధ్ర్యశ్వః	వైన్యః
జమదగ్నిః	వీతహవ్యః	గృత్సమదః	వాధ్ర్యశ్వః	వైన్యః
వత్సః	ఆయాస్యః	శౌనః	మిత్రయవః	పార్థః
శ్రీవత్సః	మౌనః	2	2	2
చ్యవనః	శౌకః			
ఆప్నవానః	వాధూలః			
ఔర్వః	సావేదః			
సావర్ణిః	6			
జీవంతిః				
దేవదత్తః				
ఈలాయనః				
జాబాలిః				
పైరః				
శౌత్యవటః				
మండుః				
ప్రాచీనయోగ్యః				
ఆర్ష్టిషేణః				
అనూపకః				
17				

7 భృగవః	5 వసిష్ఠాః	1 శతాః	1 దేవరాతః
3 ఆంగీరసః	4 అగస్త్యాః	1 సంకృతయః	1 ధనంజయాః
4 అత్రయః	1 శౌంగాః	1 పూతిమాషాః	1 జాతుకర్ణ్యాః
10 విశ్వామిత్రాః	1 శైశిరిణః	1 లౌగాక్షయః	49
5 కశ్యపాః	1 కపిలాః	1 దేవరాతః	

అత్రిః 1	విశ్వామిత్రః 1	కశ్యపః 1	వసిష్ఠః 1	అగస్త్యః 1
అత్రిః	విశ్వామిత్రః	కశ్యపః	వసిష్ఠః	అగస్త్యః
అత్రిః	విశ్వామిత్రః	కశ్యపః	వసిష్ఠః	అగస్త్యః
అనేనసః	దేవరాతః	రేభః	ఇంద్రప్రమదః	దార్ఢ్యచ్యుతిః
శావాశ్యః	మనుః	రైభః	అభరద్వసుః	ఇధ్మవాహః
వామరథ్యః	తంతుః	శాండిల్యః	సంకృతిః	3
గవిష్ఠరః	ఔలవః	దేవలః	కౌండిన్యః	
ధనంజయః	వాలవః	అసితః	పూతిమాషః	
సుమంగళః	చకితః	సంకృతిః	గౌరవీతః	
అతిథిః	ఉలూకః	పూతిమాషః	పరాశరః	
బీజవాపి	యాజ్ఞవల్క్యః	అవత్సారః	మైత్రావరుణః	
9	ఔదలిః	నైధ్రువః	శక్తిః	
	బృహదగ్నిః	9	ఉపమన్యుః	
	కులబీజః	దేవశ్రవాః	11	
	శలిలః	ధనంజయః		
	బభ్రుః	సూనుః		
	లోహితః	పనసః		
	శాలంకాయనః	ధూమ్రః		
	హారీత్యః	జఠరః		
	కామకాయనః	హవ్యకః		
	పూరణః	సాషవాః		
	శాలావతః	శృంగాః.		
	అగ్నిదైవత్యః	శతాః		
	శ్రౌమతిః	శైశిరాః		
	కౌశికః	అమమర్షణః		
	అష్టకః	18		
	ఆజ్యః			
	మధుచ్ఛందః			
	26			

అంగిరా ౮

గౌతమః	భరద్వాజః	కపిః	హారితః	కణ్వః	విరూపః	మౌద్గల్యః	విష్ణువృద్ధః
గౌతమః	భరద్వాజః	కపిః	హారితః	కణ్వః	విరూపః	మౌద్గల్యః	విష్ణువృద్ధః
అయాస్యః	శుక్ర	అముహార	యవనాశ్వః	అజామీఢః	అష్టాదంష్ట్రిః	త్రతుః	శౌనుకిః
ఔచథ్యః	అగ్నిః	అమయ్యః	మాంధాతా	2	పృషదశ్వః	త్రామ్యశ్వః	త్రసదస్యుః
ఔశిజః	వైశ్యః	3	కౌత్సః		రథీతరః	3	శశః
కౌక్షీవాందనః	ఉపాధ్యాయనిః		అంబరీషః		4		మర్షణః
బృహదుక్థః	రౌహిః		దర్భపింగః				శుద్రః
వామదేవః	శృంగః		శంఖః				బాదరాయణః
7	ముకః		భీమః				సాత్యకామః
	వాచనః		8				విరూపః
	బృహస్పతిః						గవిః
	సర్వః						సాత్యకిః
	సంభః						అరుణిః
	కపిః						నిరుంధః
	మాత						13
	వదనః						
	గార్గ్యః						
	శైన్యః						
	17						

శ్రీ గురుభ్యో నమః

— అథాపస్తంభీయ ప్రవరఖణ్డః —

ప్రవరాన్వ్యాఖ్యాస్యామ ఆర్షేయం వృణీతేఽంధో రేవమైత్యథో సన్తత్యా ఇతి విజ్ఞాయతేన దేవైర్న మనుష్యై రార్షేయం వృణీత ఋషిభిరేవార్షేయం వృణీత ఇతి విజ్ఞాయత ఆర్షేయ మన్వా చక్షర్షిణాహి దేవాః పురుషమను బుధ్యన్త ఇతి విజ్ఞాయతే యోవాన్య స్సన్నథాన్య స్యార్షేయేణ ప్రవృణీతేసవా అన్యతదృషిరిష్టం వీతం వృఙ్క్త ఇతి విజ్ఞాయతే త్రీన్వృణీతే మన్త్రకృతో వృణీతే యథర్షి మన్త్రకృతో వృణీత ఇతి విజ్ఞాయతేత్రైకేషామేవకం వృణీతే ద్వౌవృణీతే త్రీన్వృణీతే న చతురో వృణీతేన పంచాతి ప్రవృణీత ఇతి విజ్ఞాయత ఇత ఊర్ధ్వానధ్వర్యు వృణీతే ముతోర్వాచో హోతేతి విజ్ఞాయతే పురోహితస్య ప్రవరేణ రాజా ప్రవృణీత ఇతి విజ్ఞాయతే భృగూణామే వాగ్రే వ్యాఖ్యాస్యామో జామదగ్న్యా వత్సాస్తేషాం పంచార్షేయో భార్గవ చ్యావ నాప్నవా నౌర్వ జామదగ్న్యేతి జమదగ్ని వదూర్వ వదప్నవా నవచ్యవన వద్భృగువది త్ర్యార్షేయము హైకే భార్గవౌర్వ జామదగ్న్యేతి జమదగ్ని వదూర్వ వద్భృగు వదిత్యేష ఏవా వికృత స్సార్వవర్ణి జీవ విజ బాల్యైతిశాయన వైరోహిత్యా వట మణ్డూషాచీన యోగ్యా నామథాష్టిషే ణానాం పంచార్షేయో భార్గవచ్యావ నాప్నవావార్ష్టిషేణా నూపేత్యనూ పవదర్ష్టిషేణ వదప్న వానవచ్యవన వద్భృగు వదితి త్ర్యార్షేయముహైకే భార్గవార్ష్టి షేణానూపేత్యనూప వదష్టిషేణ నద్భృగు వదితి ॥1॥

అథ వైతహవ్యా యస్కావాధూల మౌనమౌకాస్తేషాం త్ర్యార్షేయో భార్గవ వైతహవ్య సావేదసేతి సవేదో వద్వీతహవ్యవ ద్భృగు వదిత్యథ గార్త్సమద మదాశ్శునకాస్తేషామే కార్షేయో గార్త్సమదేతి హోతాగృత్సమదవదిత్య ధృర్యరథ వాధ్ర్య రథవైన్యాః పార్థాస్తేషాం త్ర్యార్షేయో భార్గవ వైన్యపార్థేతి పృథువద్వేన వద్భృగు వదితీమే భృగవో వ్యాఖ్యాతా అథాతోంగిరసాయాస్యా గౌతమాస్తేషాం త్ర్యార్షేయ అంగిరసాయాస్య

గౌతమేతి గోతమవదయాస్య వదంగిరో వదిత్యథా చద్యాగౌత మాస్తేషాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరసౌచథ్య గౌతమేతి గోతమవదుచథ్యవదంగిరో వదిత్యథా శిజాగౌతమాస్తేషాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరసౌ శిజకాక్షీ వదితి కక్షీవ ద్వదుశిజవ దంగిరో వదిత్యథ వామదేవా గౌతమాస్తేషాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరస వామదేవ బార్హదుక్థేతి బృహదుక్థవద్వామదేవ వదంగిరో వదిత్యథ భరద్వాజానాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరస బార్హస్పత్య భారద్వాజేతి భరద్వాజవ దృహస్పతి వదంగిరో వదిత్యేష ఏవావికృతః ॥2॥

శుశ్వాగి వైశ్యోర్జాయనానాం సర్వేషాం చ స్తంబస్తంబ శబ్దానా మథ ద్వ్యాముష్యాయణానాం కులానాం యథా శుంగా శైశిరయో ర్భరద్వాజా శుంగాః కతాశైశిర యస్తేషాం పంచార్షేయ ఆంగిరస బార్హస్పత్య భారద్వాజ కాత్యాక్షీలేత్యల వత్కాతవ ద్భరద్వాజవ ద్బృహస్పతి వదంగిరో వదిత త్రియార్షేయ ముహ్యైక ఆంగిరస కాత్యాక్షీ లేత్యాక్షీ లవత్కాత వదంగిరో వదిత్య దర్భాణాం పంచార్షేయ ఆంగిరస బార్హస్పత్య భారద్వాజ వాందన మాతవదనేతి మతవదో వద్వందన వద్భరద్వాజవ ద్బృహస్పతి వదంగిరో వదిత్యథ గర్గాణాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరస గార్గ్య శైన్యేతి శినివద్గర్గ వదంగిరో వదితి భారద్వాజముహ్యైక ఆంగిరస స్థానే భారద్వాజ గార్గ్య శైన్యేతి శినివద్గర్గవ ద్భరద్వాజవదిత్యథ కపిలానాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరస పామహైయ్యాక్షయ్యే త్యక్షయ్య వదమహైయ్య వదంగిరో వదిత్యథ హరితానాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరసాంబరీష యౌవనాశ్వేతి యువనాశ్వ వదంబరీశ వదంగిరో వదితి మాన్ధాతారముహ్యైక ఆంగిరసస్థానే మాన్ధా త్రాంబరీష యౌవనాశ్వేతి యువనాశ్వవదంబరీష వన్మన్ధాతృవదితి ॥3॥

అథకుత్సానాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరస మాన్ధాతృ కౌత్సేతి కుత్సవన్మంధా తృవదంగిరో వదిత్యథాజమీఢాః కణ్వాస్తేషాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరసాజమీఢ వదంగిరో వదిత్యథ విరూపారథీ తరాస్తేషాం త్ర్యార్షేయ ఆంగిరస వైరూ పార్షదశ్వేతిపృదశ్వవద్విరూపవదంగిరో వదిత్యష్టా చంష్ట్రిముహ్యైక

ఆంగీరసస్తాన అష్టాదంష్ట్రి వైరూప పార్షదశ్వేతి పృషదశ్వవ ద్విరూపవ
దష్టాదంష్ట్రివదిత్యథ ముద్గలానాం త్ర్యార్షేయ ఆంగీరస భౌమ్యశ్వ మౌద్గ
ల్యేతి ముద్గల వద్భ్యూమ్యశ్వవదంగిరో వదితి త్ర్యృషిముహైక ఆంగీరసస్థానే
తార్క్ష్యఃభౌమ్యశ్వ మౌద్గల్యేతి ముద్గల వద్భ్యూమ్యశ్వ వ త్తార్క్ష్యవదిత్యథ
విష్ణు వృద్ధానాం త్ర్యార్షేయ ఆంగీరస పౌరుకుత్స్యత్రా సదస్యేతి త్రసదస్య
వత్పురుకుత్స వదంగిరో వదిత్యేష ఏవావికృత శ్శతమర్షణ భద్రణ మంద్రణ
బాదరాయణౌప మిత్యోపగవిసాత్వికి సాత్వికామ్యారుణి నితుందినావా మథా
త్రిణాం త్ర్యార్షేయ ఆత్రేయార్చనాన సశ్యావాశ్వేతి శ్యావాశ్వవ దర్చనాసస
వదత్రి వదిత్యథ ధనంజయానాం త్ర్యార్షేయ ఆత్రేయార్చనాన సధానంజయేతి
ధనంజయ వదర్చనానస వదత్రి వదిత్యథాతిథ్యానాం త్ర్యార్షేయ ఆత్రేయార్చ
నానసాతిథ్యేత్య తిథివదర్చవానస వదత్రి వదిత్యేష ఏవావికృతో వామరథ్య
పౌమంగల బీజవాపినాం ॥4॥

అథ విశ్వామిత్రాణాం దేవరాతాశ్చకిత మనుతం తౌలకి బాలకియాజ్ఞ
వల్క్యలూకా బృహదగ్ని బభ్రుశాలలి శాలావత శాలంకాయనకాల
బవా స్తేషాం త్ర్యార్షేయో వైశ్వామిత్ర దైవరాతౌ వలేత్యు దలసద్దేవరాతవ
ద్విశ్వామిత్ర వదిత్యథ శ్రౌమతకామ కాయనానాం త్ర్యార్షేయో వైశ్వామిత్ర
దైవశ్రవస దైవతరసేతి దేవతరస వద్దేవ శ్రవోవ ద్విశ్వామిత్ర వదిత్య
జానాం త్ర్యార్షేయో వైశ్వామిత్ర మాధుచ్ఛందసాజ్యత్యజ్యవన్మధుచ్ఛందో
వద్విశ్వామిత్ర వదిత్యథ మాధుచ్ఛందసా ఏవధానంజయా స్తేషాం త్ర్యార్షేయో
వైశ్వామిత్ర మాధుచ్ఛందసధానంజయేతి ధనంజయవన్మధుచ్ఛందో
వద్విశ్వామిత్ర వదిత్యథాష్టకా లోహితా స్తేషాం ద్వ్యార్షేయో వైశ్వామిత్రాష్ట
కేత్యష్టక వద్విశ్వామిత్ర వదివత్యథపూరణాః పరిధాపయ న్త్య స్తేషాం
ద్వ్యార్షేయో వైశ్వామిత్ర కాత్యాక్షీలేత్యక్షీల వత్కత వద్విశ్వామిత్ర వదిత్య
దాఘ మర్షణాః కుశికా స్తేషాం త్ర్యార్షేయో వైశ్వామిత్రాఘ మర్షణ కౌశికేతి
కుశిక, వదమఘ మర్షణ వద్విశ్వామిత్ర వదిత్యథ కశ్యపానాం త్ర్యార్షేయః,

కాశ్యపావత్సారనైధ్రువేతి నిధ్రువవదవత్సార వత్కాశ్యప వదిత్యథరే
భాణాం త్ర్యార్షేయః కాశ్యపావత్సార రైభేతి రేభవదవత్సార వత్కాశ్యప
వదితి ॥5॥

అథ శణ్డిలానాం ద్వ్యార్షేయో దైవలాసితే త్యసివ వద్దేవల వదితి త్ర్యార్షేయ ముహైకే కాశ్యప దైవలాసితే త్యసిత వద్దేవల వత్కాశ్యప వదితి ద్వ్యార్షేయా స్త్వేవం న్యాయ్యే నైకార్షేయా వాసిష్ఠా అన్యత్ర పరాశరేభ్యో వాసిష్ఠేతి హోతా వసిష్ఠ వదిత్యధ్వర్యు స్త్ర్యార్షేయ ముహైకే వాసిష్ఠైంద్ర ప్రమథ భారద్వసూ ఇతి భరద్వసూ వదిన్ద్ర ప్రమద వద్వసిష్ఠ వదిత్యథ పరాశరాణాం త్ర్యార్షేయో వాసిష్ఠ శాక్త్య పారాశర్యేతి పరాశర వచ్ఛక్తి వద్వసిష్ఠ తదిత్యథ కుణ్డినానాం త్ర్యార్షేయో వాసిష్ఠ మైత్రావరుణ కౌండిన్యేతి కుణ్డినవన్మిత్రావరుణవద్వసిష్ఠవదిత్యథ సంకృతి పూతిమాషాణాం త్ర్యార్షేయశ్శాక్త్య సాంకృత్య గౌరివీతేతి గురువీత వత్సంకృతి వచ్ఛక్తి వదిత్యథాగస్త్యానామే కార్షేయ అగస్త్యేతి హోతాగస్త్య వదిత్యధ్వర్యుస్త్ర్యార్షేయ ముహైకత్యేక అగస్త్యదార్ఢ్యచ్యుతైధ్మవాహేతిధ్మవాహ వద్దృఢచ్యుతి వదగస్త్య వదిత్యథ క్షత్రియాణాం యద్యహ సార్షేణం ప్రవృణీరన్నేక ఏవైషాం ప్రవరో మానవైడ పౌరూరవసేతి పురూరవో వదిడావన్మను వదిత్యథ యేషాముహో మన్త్రకృతో నస్స్యుస్స పురోహిత ప్రవరాస్తే ప్రవృణీరన్నథయేషాం స్యుర పురోహిత ప్రవరాస్తేస పురోహిత ప్రవరాస్తే ప్రవరాస్త్వేవం న్యాయ్యేనైకార్షేయా విశోవాత్స ప్రతిహోతా వత్సప్రవదిత్య ధ్వర్యురథా సంప్రజ్ఞాత బంధురాచార్యా ముష్యాయణ మనుప్రబ్రవీతాచార్య ప్రవరం ప్రవృణీతాథహాతాణ్డిన ఏకార్షేయం సార్వవర్ణికం సమామనంతి మానవేతి హోతామను వదిత్యధ్వర్యుర్మానవ్యోహి ప్రజా ఇతిహి బ్రాహ్మణ మితిహి బ్రాహ్మణం ॥6॥ ఓం తత్సత్.

శ్రీమదాపస్తంబ ముని చరణారవిందాభ్యాం నమః

ఇతి గోత్ర ప్రవరఖండ విచారః.

శ్రీ గురుభ్యో నమః

రుద్రాధ్యాయాది మంత్ర ప్రయోగ విధానం

—: సమిష్టి రుద్రాధ్యాయే కర్తవ్య జప హోమాది క్రమః :—

శ్లో॥ వృషాధిరూఢం దేవేశం సర్వలోకైకకారణతి ।
ధ్యాయే దృహ్మాది భిమ్మత్యం పార్వతీ సహితం శివం ॥
అస్యరుద్ర సముదాయస్య కేవలం జపమాత్రేణ సర్వసిద్ధిః ।
త్రిషవణస్నాయీ జపిత్వా పంచమహా పాతకాత్పూతో భవతి ।
అథ సర్వ కామార్థః శౌనకోక్తః ప్రయోగః ॥

"అథాపరం పూర్వోక్త విధినా మంత్రన్యాసాదికం కృత్వా ప్రస్థమాత్ర పరిమాణ పరిమితాన్ కలశానక్షత గంధ పుష్ప సహితోదక యుక్తాన్ కృత్వా పూర్వోక్త విధినా దేవమభ్యర్చ్య దేవపార్శ్వే రుద్ర ప్రథమానువాక మంత్రైః రాజ్యాహుతీర్హుత్వా రుద్రైకాదశినీం జపేత్ । జపాంతే 'అగ్నా విష్ణూ' ఇత్యేకాదశానామనువాకానామేకైకం జపేత్ । తతః పంచామృతైః స్నాపయేత్ । తతః పంచగవ్యేనతతో 'సమస్త'— ఇతి ప్రథమ యోపచారః॥ తతో యథాశక్తి బ్రాహ్మణాన్ రుద్రవేదినో భోజయేత్ । సర్వే కామాః సంపద్యంతే । అథవా రుద్రమహారుద్రాతి రుద్రేష్వన్యత మంజి ప్రోక్త సంఖ్యయా పాయసం జుహుయాత్ । సర్వకామానవాప్నోతి । అథవైవమేవ యథాసామర్థ్యం క్షీరేణ ఘృతేన చ స్నాపయేత్ । రుద్రాధ్యాయేనాభిమంత్ర్య । 'మానస్తోకే'—ఇత్యనేన ఘృతపాయసేనా యుతం జుహుయాత్ । అథ దేశేఅం అర్ద్రాయకపట గ్రహాదిషు మధ్యఏష ఏవ విధి రుచ్చాటనే । పట్కారేణ సర్వకార్యాణి సమారభేత్ । అథరాజ్య కామస్య షద్మ సౌగంధికోత్పలానాం 'ప్రముంచధన్వన—' ఇతి మంత్రేణ భగవతో మహేశ్వరస్యోభయ చందనాక్తానాం శత సహస్రం మహేశ్వరస్య శిరస్యారోపయేత్ । రాజ్యశ్రియం విందతి । 'నమోవః కిరికేభ్య' — ఇత్యనేన తిల తండులానామాజ్యాక్తానాం శత సహస్రం జుహుయాత్ । రాజ్యం ప్రాప్నోతి । అథాన్యో

బోధాయనోక్తః । రుద్రమహ రుద్రాతి రుద్రాణా మన్యత మంజప్త్యోక్త సంఖ్యయా రోష్ట్రి కామో యవానాద్యాక్తాన యుతం జుహుయాత్ ॥ అథశ్రీ కామస్య ॥ రుద్రమహ రుద్రాతి రుద్రాణా మన్యేతమం జప్త్వా పాయసేనా యుతం జుహుయాత్ । శ్రియంలభతే । విత్తకామస్య । 'ఇమాగ్ రుద్రాయ—' ఇత్యనేన తిలై శ్శత సహస్రం జుహుయాత్ । "అథ కాళికా పురాణే సనత్కుమారః" । ఆదావంగాని సంయోజ్య స్నాత్వా దేహేస్వకే ద్విజః । తతో వత్స మహదేవం పూజయే ద్విధిపూర్వకం ॥ ఏకం లింగం నదీతీరే హ్యపరా స్యంజలై స్స్నపేత్ । పంచగవ్యేన భూయోపి శంభుం ఫలశతేన చ । సంస్నాప్యవారిణా భూయో ధ్యాత్వాతం జగదీశ్వరం । (ఏకం లింగం వృషభాది పరివార రహితం అపరాస్యం పశ్చిమాభిముఖం) తద్గోరోచన యాసార్థం లేపయేద్భక్తి తోహరం । శ్రీవృక్షోత్థైః తతః పత్రైః విచ్ఛిద్రైః జంతువర్జితైః । నైవపర్యుషితై స్స్నిగ్ధైః ప్రోక్షితైరర్చ యేచ్ఛివం । ఏకాదశ దినాన్యేవ మర్చయిత్తం మహేశ్వరం । విధినానేన దేవేశం భూయ స్తంవై నిబోధమే । దినాన్యేకాదశైవాదౌ పూజాన్తే హోమ మాచరేత్ । సాజ్యైః ర్బిల్వదళై ర్నిత్యం దక్షిణాందిశి మాస్థితః, ఏవం నీలోత్పలైః భూయః పద్మైశ్చైన సుగన్ధిభిః । హోమ మర్చాం ప్రకుర్వీత త్రిరేకాదశ వాసరాన్ । సఘృతం గుగ్గులుం దగ్ధ్వానిత్యమేవ హరప్రియం । పూజాంతే పరయా భక్త్యా తస్యైవం ధన సంచయః । విత్తకామో యదాసో౽ భస్యాదా లింగస్య వనస్పతీన్ । జపేద్రుద్రాన్ శివం ధ్యాయే ద్ద్రువంతే హోమతాం యయుః । సపుష్పవాతరుం బ్రాహ్మం బిల్వంవా లింగ్యతాన్ జపేత్ । ఆవర్తయన్ బహూన్వారాన్ సవృక్షో హేమతాం వ్రజేత్ । తీర్థేక నభలే గత్వా జప్త్వా రుద్రాన్ బహూన్పునః । జపేన్మధ్య జలేకృష్ణ పాషాణ హేమతామియుః । మహాపర్వత మాశ్రిత్య అవష్టభ్య దినేదినే । జపేదేకా దశాహాన్తె విధిం ప్రాప్నోతి పుష్కలం । సమిధోవైత సీత్యైచ్ఛత్ త్రిమధ్వక్తా జుహోతియుః । తదంతే బాయతేతస్య

ద్రవిణం పుష్కలం బహు । మదుమిల్యాదయో వృక్షా అలింగైర్యుకా దశదినే జాయంతే హేమతాం యాంతి తత్త్వం తత్రన సంశయః । అథవా లింగ మాశ్రిత్య స్వయంభ్వపర దిఙ్ముఖం । సంఖ్యాద్యైకాదశాహాని జపే దేశత్సువంశజైః । పతూన్వాకుత్సితాంశ్చైవ నపశ్యేన్నచ సంస్పృశేత్ । యంపశ్యేద్వ్యపయాతేతు హేమస్యాద్ద్వాదశేహాని॥ అథాన్యః । "కృష్ణాష్టమీం సమారభ్య యావత్కృష్ణ చతుర్దశీ । స్థండిలంచోపస్యాగ్న్యర్క్రవ స్తరేవా జపేత్సుధీః । 'నమోఅస్తు నీలగ్రీవాయ' ఇత్యనేన సహస్రాభి మంత్రితం ఘృతపాయస మీశ్వరాయ నివేదయేత్ । కార్షాపణానాం సహస్ర ముత్పద్యతే॥ అథాన్యః॥ 'ప్రముంచధన్వన' ఇత్యనేన యథాసిద్ధాన్నం మహానసేఽగ్నావష్ట సహస్రం జుహుయాత్ । ద్రవ్యమవిచ్ఛిన్న మక్షయం భవతి ॥ అథాన్యః॥ 'నమోవః కిరికేభ్యః' ఇతి తిలాహుతీ నామయుతం జుహుయాత్ । కార్షాపణానాం సహస్రముత్పద్యతే" ఇతి కాలికాపురాణే । అథాన్న కామస్య శౌనకః । 'అసౌయస్తామ్రః' ఇత్యనేనోభయేన ఆహరహరుదయాస్త మయోః ఆదిత్య ముపతిష్ఠేత । అక్షయమన్న ముపతిష్ఠతే । అథ బోధాయనః । ఉదుమ్బర సమిద్భిర్మధ్వక్తైర్వా రుద్రమహా రుద్రాతి రుద్రాణా మన్యతమం జప్త్వా తంత్రోక్త సంఖ్యయా జుహుయాదన్న ముత్పద్యతే" । అథ వృష్టి కామస్య శౌనకః । 'అసౌయస్తామ్రః' । ఇత్యనేనోదక శాకయ వాహరో వేతస సమిధా మయుతం జుహుయాత్ । గుడ క్షీరాక్తానాం వాయుతం జుహుయాత్ । భగవానాదిత్యో వృష్టిం ముంచతి । అథాయుష్కామస్యస ఏవాహ । "ఆయుష్కామః పుర్వోక్తవిధినా దేవమారాధ్య సర్వదిక్షు రక్తపీత కృష్ణబలీన్ దత్వా రుద్రైరేకాదశిని మేకాదశ కృత్వో జప్త్వా 'ఆరాత్తేగోఘ్న' ఇతి షోడశోపచారాన్ కృత్వా తమేవ మంత్రం సహస్రం జపేత్ । వ్యాధి తశ్చేద్రవేర్దినే బ్రాహ్మణాయ దక్షిణాం దత్వా సహస్రం జాపయేత్ । వ్యాధిభ్యః ప్రముచ్యతే । శతాయుర్భవతి । అథ పుత్ర కామస్య శౌనకః । 'పరిణోరుద్రస్య' ఇతి వట సమిధామయుతం జుహుయాత్ । పుత్ర ఆయుష్మానుత్పద్యతే । అథ గో కామస్యస ఏవ । 'నమోవః కిరికేభ్య'

ఇతి మంత్రేణ వైకంకతోదుంబర సమిధాం దధ్యక్తానామ యుతం జుహుయాత్ । అనన్త గో స్వామి భవతి । నచగావః ప్రక్షీయంతే । అథవా నేనైవ మంత్రేణ అర్కపర్ణ శతం గోపయసై కాదశా హుతీర్జుహుయాత్ । ఏకాదశ గావ ఉత్పద్యన్తే । అథవాక్కామస్యసఏవాహ । మహచతుష్పదే వల్మీక మృదాలింగం ప్రతిష్ఠాప్య పంచగవ్యేన స్నాపయేత్ । 'నమోవః కిరికేభ్య' ఇతి మంత్రేణ చాభి మంత్ర్య మానసో క్త ఇతి ఘృతపాయసం దిన ద్వయం బల్వ ముపహరేత్ । దక్షిణామూర్తౌ వచావలసమర్థ ఫలం సుసూక్ష్మం చూర్ణం కృత్వా తామ్ర భాజనేన్యసేత్ । కపిలాఘృతేనాలోఢ్య ప్రదేశిన్యాని యుతాభి మంత్రితం కృత్వా పిబేద ప్రతిహత వాక్యో భవతి । పునస్సయేవ ద్రాపే అంధసస్పత ఇత్యాదినా శత సహస్రం జుహుయాత్ । వాసాంస్య క్షరాణి భవన్తి । అథ వశ్యకామస్య బోధాయనః । రుద్రైశ్చికాదశినీ రుద్ర మహ రుద్రాతి రుద్రేష్వన్య తమం జప్త్వా । జుహుయాత్ శ్వేత పుష్పాణి సవిశ్వం కురుతే వశం అథ కృత్స్నం జగత్కశ్చిద్వశీ కర్తుం సమీహతే । నాభిమాత్ర జలస్థశ్చ జపే దుద్రాన్సహస్ర స్తథా । కృత్వా చైవార్చనం శంభో రాధాయనియమం తతః ॥ ఆదిత్యాభిముఖో భూత్వా రుద్రాణావర్తయే త్సదా । తస్యావర్త యతోరుద్రాన్ జితాక్షస్యచ ధీమతః । వృషకేతు సమాయాతి వరదో భక్తవత్సలః ॥ అథారోగ్య కామస్య శౌనకః । 'మానో మహాంతం' ఇతి మంత్రేణ తిలాహుతీ నామయుతం జుహుయాత్ । బాలానాం పరిజనస్య చారోగ్యం భవతి । అథ ప్రత్యుపస్థితే సర్వభయే క్లేశ విమోక్షకామః పూర్వోక్త విధినా మన్త్రి దేవన్యాసాదికం కృత్వా బలింశ్చ దత్వా । 'మీఢుష్టమ' ఇతి పునః షోడశోపచారం కృత్వా రుద్రైశ్చికాదశినీ మేకాదశ కృత్వో జప్త్వా జాపయిత్వావా రుద్రవేదినం సర్వేభ్యో భయేభ్యః ప్రముచ్యతే నాత్ర సంశయః । 'ఇమాగ్ం రుద్రా' ఇతి మంత్రేణ దధి మధు పాయసాహుతీనాం ప్రత్యేకమయుతం జుహుయాత్, సర్వ భయాన్యుపశామ్యన్తి । అథశాన్తి కామః పూర్వోక్త విధినా మంత్ర దేవన్యాసాదికం కృత్వా దేవమారాధ్య రుద్రవేదినం బ్రాహ్మణ మాచార్యం

కృత్వా స్వయంభు లింగమభిగమ్య తత్రాప్యనేనైవ విధి నారాధనం కృత్వా పంచామృతైః స్నాపయిత్వా ప్రథమానువాకే నాజ్యాహోమం కృత్వా దేవం సంపూజ్య 'నమస్తే రుద్ర మన్యవ' ఇత్యేకాదశానువాకానాం జపం కుర్యాత్ । ధారానూ స్రావయం స్తథా జపాంతే 'అగ్నావిష్ణో సజోషస—' ఇత్యేకాదశానువాకానా మేకమేకం జపేత్ । పునః పంచామృతైః స్నాపయే త్తతో దేవం సమభ్యర్చ్య భక్ష్యభోజ్యయుతం నైవేద్యం దత్వా చతురః పూర్ణ కలశాన్ పంచమృత్తికా పంచపల్లవ పంచరత్న యుతాన్ అక్షత గంధ ధూపాది భిరర్చ యిత్వా సితవస్త్ర వేష్టితాన్ కృత్వా 'శంనోవాతః పవతాం' ఇతి శాంతిం ధ్యాయన్ జప్త్వాభిషేకం కారయేత్ । శాంతిర్భవతి । తతః స్వస్తిర్భవతి । ఆచార్యాయ సితవస్త్రయుగళం దేనుం కాంచనం దద్యాత్- బ్రాహ్మణాంశ్చ భోజయేచ్ఛాంతిర్భవతి. పునః శౌనకః । 'మానోమహాంతం' ఇతి మంత్రేణాశ్వత్థ సమిధామయుతం జుహుయాత్ । ప్రతి సంవత్సరం యాత్రా యామయుతం జుహుయాత్ । ఏవంకృతే ఆత్మీయస్య బాల స్త్రీ వృద్ధజాతస్య శాంతిః । నమోభవాయ—, "నమోజ్యేష్ఠాయ—" ఇత్యేకాభ్యాం కుమార గ్రహాది గ్రస్తానాం భస్మాభి మంత్ర్య రక్షాం కారయేత్ । రాత్రౌ శిఖాంచ బధ్నీయాత్ కుమారాది గ్రహభయం నభవతి । 'మీఢుష్టమ శివతమ—' ఇతి మహాభయే చోరభయేఽగ్నిభయే ప్రాణాత్యయేవా మనసా జపేత్ క్షేమేణాగచ్ఛతి । ఇమాగ్ం రుద్రాయ—, ఇత్యనేన సువర్ణ దూర్వాంకురైః శత సహస్రం జుహుయాత్ । మహాజ్వరోపఘాతే గతాయురపి దీర్ఘాయుర్భవతి । నమస్తే రుద్రమన్యవ—, ఇతి చతుర్భిః ప్రత్యృచం యవ గోధూమగవీధుకజర్తిలానాం దధి మధు ఘృతాక్తానామయుతం జుహుయాత్ । ఏకాదశ ద్వాదశ రాత్రేణవా వాయుముపశమయతి । 'అధ్యవోచ దధివక్తా—' ఇతి సర్వరక్షా కర్తవ్యా । అతురేభ్యః సర్షపాన్ సప్తాభి మంత్రితాన్ కృత్వా చతుర్దిశం ప్రక్షిపేద్దశదిక్షు రక్షా కృతాభవతి । పదిగచ్ఛతోఽ సచ్ఛాంతి ముపగచ్ఛతి । సర్షపేణ బ్రహ్మరాక్షస భూత పిశాచాదిభ్యో మోక్షయతి । 'యతాస్తే శివాతనూ—' ఇతి యుగ్యాంతి

మాతయా ప్రతిసరం సహస్రాక్షి మంత్రితం కృత్వా ఏకాదశ గ్రంథీన్దత్త్వా బాలానాం గుర్విణీనాం చ హస్తే బధ్నీయాత్ । బాలాగుర్విణ్యశ్చ సుఖే నవర్ధంతే । యక్ష రాక్షసా ద్యుత్పాదనం చ । 'సహస్రాణి—' ఇతి రక్తవాస సారక్తోష్ణీష రక్తమాల్యాను లేపనైర్దేవం సమర్చయేత్ । శ్మశానే ఏకవృక్షే నదీపులినే చతుష్పథేవసేవా కార్పాస తంతులం పరివేష్టితాం మహాతైలా క్తాం శ్మశానాగ్నౌ ప్రదీప్తేన యవపిష్టై నైకాదశాక్షి మంత్రితే సయక్ష రాక్షసాదేః శత్రోరపి ప్రతికృతిం కృత్వా రసికటు తైలేన ప్రతిమాం కృత్వా స్థాప్య దక్షిణభూమిభాగే ఏకైకేనశరే ణైకాదశ ప్రాణాయతనేషు వితోదయేత్ । సహసాగతం సకలలోకగతంవా శత్రుముత్పాదయతి । 'నమోరుద్రేభ్య—' ఇతి మధ్యాహ్నే రుక్మకంటకై ర్జుహుయాత్సర్షపైశ్చ హరహర్వా ప్రత్యాపత్తిరాష్ట్రే దేవయోనయః సపిశాచాశ్చ భ్రంశంతి ఖేచరీణాం స్త్రీణాం యాతుధానానాంవా భస్మీభవతి । అదేమాః శాంతయః । 'ఇమాగ్ం రుద్రాయ—' ఇతి మంత్రేణ గవాముపఘాతేగోష్ఠ మధ్యేఽగ్నిముప సమాధాయ వైకంకత సమిధామయుతం జుహుయాత్ । గవాం శాంతిర్భవతి । యావంతశ్చ తుష్టదాస్తావద్భ్య ఏవమేవశాంతివిధిం కుర్యాత్ । "నమస్తే రుద్రమన్యవ—" ఇత్యనేన గవాముపఘాతే గోష్ఠమధ్యేఽగ్నిముప సమాధాయ వైకంకత సమిధాయయుతం జుహుయాత్ । పశ్వాదీనాం శాంతి ద్విగుణేన మహా శాంతిరితి । అథ శత్రుమారణ కామః పూర్వోక్తవిధినా మంత్రన్యాసాది కృత్వా దిక్పాలేభ్యో రక్తౌదన బలీదత్వా, స్తుహిశ్రుతం, —ఇత్యనేన షోడశోపచారాన్ కృత్వా రుద్రైరేకాదశినీ మేకాదశ కృత్వా జపితో పునః 'స్తుహిశ్రుతం—' ఇతి సహస్రం జపేత్ప్రత్యహం సప్తరాత్రేణ శత్రువినాశో భవతి । అథ కృత్యా ముత్పాదయతు కామః రక్తవాస సారక్తోష్ణీష రక్తమాల్యాను లేపనైర్దేవ మర్చయేత్ । శ్మశానాంగణే లోహిత శలాకాః ప్రాదేశమాత్రా మహాతైలాక్త లక్షం జుహుయాత్ । "ఉత్తిష్ఠ రక్తాంగి రక్తనేత్రే రక్తకేశి" కన్యాం శాంశి ప్రమేవ రుధిరకుంభేన పూర్ణమాం నమాత్రేణ తర్పయేత్ । అన్యథా కర్తారమేవ హింసేత్ సాత్వరితాయంత్రితా

వదతి । "కంధర్షయామి వదవా జ్ఞాయతేయది త్రైలోక్య స్థితత అభ్యుత్పాద యిష్యామి" ఇతి । తథాచై కైకస్య శరీరస్య గ్రామేనగరే గృహేచ ప్రయోగః । శాకం యశస్య ముపయోజ్య ముపోష్య ద్వాదశ రాత్రాణి లఘుభ్యోంగాని మహాంతీతి అన్నహీనాని తులా పురుష చాంద్రాయణానాం మధ్యమ ఏవవికల్ప్యః గ్రహణేత్యాచమ్య విత్యాభి వాద్యమవలంబినాన్యథా పతేత్ ఇతి । "ప్రముంచధన్వన—" ఇతి షడ్భిరాయుధ మభిమంత్ర్య సంగ్రామోప నీతాః శత్రవః పలాయంతే । అభిముఖానావతిష్ఠంతే । ధర్మకంటకానామ యుతం జుహుయాత్ । ప్రభూతః శత్రూయతే క్షత్రియాదిః । క్షత్రియో దివస త్రిభాగేన వైశ్యః షడ్భాగేన చతుర్భాగేన శూద్రః తథా చావ్యాహతం కర్మేత్యా చక్షతే । 'వికిరిద విలోహితః'—ఇతి యథాశక్త్యా భిరనేక పర్యాయ ముత్తశత్రుముఖే జుహుయాత్ । సర్వేవిభగ్న మనసో విముఖాశ్శత్రవశ్చ పలాయంతే । 'నమోహిరణ్యబాహవ—' ఇత్యనువాకైః కటుతైలాక్తానాం రాజాభి శంకితానాం సర్షపాన్ జుహుయాత్ । చక్రముత్పాదయతి । ఫట్ కారేణ దేవస్యోపరిమాలామధో శిరామవలంబ్య సశిరసావస్త్రేణ రుధిర మాస్లావ్య త్రికటుకే నాభ్యజ్యదేవ కరాంగులినారేఖా ముత్పాద్య శత్రో ర్నామాను స్మరన్ జపేత్ । సబల సముదాయం శత్రుముచ్చాటయతి । ఏవం కృత్స్నం గ్రామముచ్చాటయతి ఏకాహ్నా । రాజానమహోరాత్రేణ సంపూర్ణ మగ్ద దివసేన క్షత్రియం క్షపయతి । దివస త్రిభాగేన వైశ్యంచ తుర్భాగేన శూద్రం । తథా చావ్యాహతం కర్మేత్యా చక్షతే । ఏతత్సర్వం శౌనకోక్తం హేమాద్రౌ । అథమేరు తంత్రోక్తం । రౌద్రీం ధారాంతతః కుర్యాత్ప్రోచ్యతే తద్విధానకం । 'నమస్తే' రుద్రాగ్నౌ విష్ణూ ఇత్యధ్యాయ ద్వయేనచ । ఆవర్తనమితి ప్రోక్తం గంగాస్నాన ఫలప్రదం । ఆవర్త నాభిషేకంతు యః కుర్యా త్ప్రత్యహం నరః - తస్యైవదినజం పాపం దైవజంనాశ మాప్నుయాత్ । సంధ్యావందనతః క్షీణం తచ్చేత్సాప్తజన్మజం భవేత్ । ఏకః పాఠో నమస్తేఽస్యత్యాహ్యనువాకః పరస్యాచ । ఏవం భవాయ నమస్తేఽస్య, అగ్నౌ విష్ణూ తథైకకం । ఇయం రుద్రీ సమాఖ్యాతా రౌద్ర

పాప నికృంతనీ । అనయా ప్రత్యహంయస్తు కుర్యాల్లింగాభిషేచనం । జన్మ జన్మ కృతం పాపం వర్షమధ్యే ప్రణశ్యతి । రుద్రైభిరేకాదశ భిర్లఘురుద్రః ప్రకీర్తితః । అనేన సిక్తం యైర్లింగంతేన పశ్యంతి భాస్కరం । ఏకాదశభి రేతైస్తు మహారుద్రః ప్రకీర్తితః । నిర్ధనోధనమాప్నోతి మహాపాతక నాశనః । అనేన విహితో హోమః సోమయాగ ఫలప్రదః । అనాధికారీదీ క్షాయాం కరేవశ స్త్వయం మతః । ఏకాదశ మహారుద్రైరతిరుద్రః ప్రకీర్తితః । అతిపాప హరోయస్మా ద్దృష్టాన్యా నైవ నిష్కృతిః ॥

ఇతి మేరుతంత్రోక్తం విధానం సమాప్తమాసీత్ ॥

—: నమకం :—

— అథ తత్తన్మంత్ర ప్రయోగ విదానసహిత మహారుద్రాధ్యాయః —

ప్రారభ్యతే — ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ.

ఓం నమస్తే రుద్రమన్యవ ఉతోతఇషవే నమః

నమస్తే అస్తు ధన్వనే బాహుభ్యాముతతే నమః ॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణాదికం బ్రూమః । కృచ్ఛ్రం ద్వాదశ రాత్రం చరిత్వా ఏకాదశ సహస్ర మభిహిత దినాని నిరన్తరం జపన్ కృత పురశ్చరణోభవతి । తతోనేన ప్రదక్షిణం నమస్కారం చ కుర్యాత్ । తతో దక్షిణామూర్తి సన్నిధావేకాదశ సహస్ర జపాదశేషం పాపంనశ్యతి । తతో లక్ష జపాత్ సప్తజన్మ కృతంపాపం నశ్యతి । నస్మిన్నేవ దక్షిణామూర్తి సన్నిధావగ్నిం నిధాయ ఘృతపాయసం శ్రపయిత్వా స్వాగ్నౌ జుహుయాత్। సాక్షిద్దేవంపశ్యతి । తస్మిన్నేవ సర్వతోఽరత్నిమాత్ర మగ్నికుండం కృత్వా స్వాగ్నౌ కాపిలేన ఘృతేన శతసహస్రం జుహుయాత్ । గాణపత్యం లభతే । అధైతయర్చా రాజ్ఞోవశ్యతే । లింగస్య దక్షిణతో అగ్నికుండం విధాయ మథితాగ్నిం నిధాయ నిత్యవదాజ్యేన దూర్వాభిః శుద్ధేన తండులేన సమీసమిద్భిః ప్రత్యేక మష్ట సహస్రం జుహుయాత్ । దేవస్య సన్నిధౌ జపేదష్ట సహస్రం । దేవాలయ మభితః ప్రదక్షిణ మష్ట సహస్రం ।

శాంభవం దేవ సన్నిధౌ । ప్రణామ నమస్కారావవశిష్ట సహస్రా । ఏతై ।
కర్మభిర్భగవానతి సుప్రసన్నో భవతి ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ ఆపర్ణి కృష్ణే ధనుషిజ్యాలంతీం దేవీమిషుంబాణ్వతీ సందధానం ।
ధ్యాయేన్మహేశం మహనీయవేషం దేవ్యాయుతం యోధతనుం యువానమ్ ॥ 1 ॥

ఓం యాత ఇషుశ్శివతమా శివం బభూవతే ధనుః ।
శివాయ రవ్యాయా తవతయానో రుద్ర మృడయ ॥

ఏతన్మంత్రం ద్వాదశ దినాని చరుభోజీజపిత్వా కృత పురశ్చరణో వినియోక్తుం యోగ్యో భవతి । అన్నార్దీతత్తిల తండుల యావకామలక కల్కామేకాదశ సహస్రం జుహుయాద్ధన్నవానథి జాయతే । ఏతేన రాజా దుర్భిక్ష నివారణార్థం తిలగుడ మిశ్రిత చరుణా స్వాగ్నౌ శత సహస్ర మాహుతీః కారయేత్ । తతః సుభిక్ష మభిజాయతే రాజ్యే ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ ధ్యాయేద్దేవం సుస్మితం స్యన్దనస్థం దేవ్యాపార్థం తేజసాదీప్యమానం ।
ఇష్విష్వాసాలంకృతాభ్యాం కరాభ్యాం భూతాకారం స్తూయమానం సురాద్యైః ॥ 2 ॥

ఓం యాతే రుద్ర శివాతనూ రఘోరా పాపకాశినీ ।
తయాన స్తనువాశ స్తమయాగిరి శన్తాభిచాకశీహి ॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణమ్॥ హవిష్యాశీ త్రిరాత్రం జపన్కృత పురశ్చరణో భవతి। అథైతద్యోగో శాన్తిం కుర్యాత్ । గోష్ఠమధ్యే సర్వతో హస్తమాత్ర మగ్నికుండం విధాయ మథితేఅగ్నౌవై కంకతాపామార్గ సమిదాం దధిమధు ఘృతాక్తానామయుతం జుహుయాత్ అథానే నైవాపరాంగో

శాన్తిం వక్ష్యామః । బ్రాహ్మణైర్ఘట జలమభి మన్త్రితం సర్వగన్ధాదివాసితం కృత్వా శత సహస్రం జపిత్వాగాః ప్రోక్షేత్ । గవాంశాన్తిర్భవతి ॥

ధ్యా న ం :—

శ్లో॥ స్మేరాననం చంద్రకలావతంసం గంగాధరం శైలసుతా సహాయం ।
త్రిలోచనం భస్మభుజంగ భూషణంధ్యాయే త్పశూనాంపతిమీశితారం॥3॥

ఓం యామిషుంగిరిశ న్తహస్తే బిభర్ష్యస్తవే ।
శివాంగిరిత్రతాంకురు మాహిగ్ంసీః పురుషం జగత్ ॥ 4 ॥
శివే నవచసాత్వాగిరి శాచ్ఛావదామసి ।
యథాన స్సర్వ మిజ్జగద యక్ష్మగ్ం సుమనాఅసత్ ॥ 5 ॥

ఏతయోః పురశ్చరణ మేకవింశతి దినాని । నిరంతరం జపః । తతః కృత పురశ్చరణ ఏతాభ్యా మకాల మరణ ప్రతిఘాతం కుర్యాత్ । సిద్ధేన బ్రాహ్మణేన రాజా కారయేదకాలమరణం నభవతి రాష్ట్రే । అభ్యాం తిల వ్రీహి గోధూమ యవానాం దధి మధు ఘృతాక్తానాం లక్షం జుహుయాదేక వింశతి దినాని । తస్మిన్రాష్ట్రే అకాల మరణ భయం నభవతి । నవభిర్దినై రుప ద్రవ్యా నశ్యంతి । అష్టాదశ భిర్దినై రఖిలం జగదకాలమరణ ముపశమయతి ॥

ధ్యా న ం :—

శ్లో॥ సాంగ్రామికేణ వపుషా ప్రవిరాజమానం దృప్యత్పుర త్రయ తృణాశని మందహాసం । దైత్యాన్ దిధిక్షు మచలేశ్వర చాపబాణిం ధ్యాయేత్పురారి మమతా పురథాధిరూఢం ॥ 5 ॥

ఓం అద్యవోచ దధివక్తా ప్రథమోదైవ్యోభిషక్ ।
అహీగుశ్చసర్వాన్ జంభయ న్సర్వాంశ్చయాతు ధాన్యః ॥ 6 ॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణం । అర్ధకృచ్ఛ్రంచరిత్వా తతః పరం పంచ దినాని శాకమూల యవచరుభోజీ దివాఽఽవశ్యకావిరోధేనతిష్ఠ న్నిరంతరం జపన్కృత పురశ్చరణోభవతి । తతోనేన రాజా రక్షాం

కారయేత్ । సర్వరక్షార్థం శ్వేత సిద్ధార్థ తండుల దూర్వాయ వైశ్చ సమైరాజ్య సిక్తైతాత్మనోగ్నౌ మథితేవా నిత్యవదష్టసహస్రహోమః । విశేషే కార్ధ్రియాం దశ సహస్ర హోమః । తస్మిన్నేవ తిలగుడ యవపయో మిశ్రితచరణాఽష్ట సహస్రహోమః । రాజా దీర్ఘాయుర్భవతి । సర్వత్రకాలేచ దక్షిణాందద్యాత్ । దక్షిణాచ త్రివిధా । ఉత్తమ మధ్యమాధ మభేదేన । సువర్ణ నిష్కం దశ సహస్రం దక్షిణోత్తమా । పంచ సహస్రం మధ్యమా । త్రి సహస్ర మధమా । అథవా । త్రిశతముత్తమా । ద్విశతం మధ్యమా । నిష్కశత మధమా । యస్మిన్కర్మణి కర్మాంగం దక్షిణాతు విధీయతే । ప్రథమం దక్షిణాం దద్యాత్ । పశ్చాత్ కర్మాంగ దక్షిణాం । ఏవం సర్వత్ర కాలే దక్షిణాం దద్యాత్ । యద్వా । ఉత్తమా చతుష్షష్టిః । మధ్యమాద్వా త్రింశత్ । చతుర్వింశతిరధమా । బహుకర్తృకేమ ప్రతి పురుషం ఉత్తమా దాతవ్యా ఏకకర్తృకే ఏకస్యైవ । అథాప్యుదాహరన్తే । "అత్యల్ప దక్షిణో యజ్ఞో యజమానం శమయతే" ఇతి । రాజ్ఞాం తత్సదృశానాం చోత్తమా దక్షిణాదాతవ్యా । అన్యేషాం మధ్యమాదికా । "విభవే సతియో మోహాన్న కుర్యాద్విధి విస్తరం । నైవతత్ఫల మాప్నోతి ప్రలోభా క్రాన్తమానసః" ఇతి । దశ పురుషకర్తృకే త్రిశతమ్ । ఆచార్యస్య ద్విగుణమ్ । ఆచార్యో భగవానేవేతి మన్తవ్యః । సర్వత్రైవం విధాదక్షిణాదేయా । తత్రాగ్నౌ మంత్ర కలశం నిదధ్యాత్ । అగ్నేః పురోమంత్ర కలశస్థాపనం । సౌవర్ణం రాజతంవా కలశం స్థాపయేత్ । తత్రాగ్నౌ దేవమావాహ్య తత్సనిధౌ హోమః కార్యః । హోమాంతే కలశోదకేన రాజానం ప్రోక్షయేత్ । గురోరేవపవిత్యం విశేషకారీ రాజాకృత రక్షోభవతి । అనేనైవా పరమపి వల్మీక పథంగచ్ఛన్ కార్పాస బీజలవణ సిద్ధార్థానేకాదశ కృత్వోఽభి మంత్ర్యయాందిశం గచ్ఛేత్తాందిశం వర్జయిత్వాఽన్యా సుదిక్షు ప్రక్షిపేత్ । తతశుద్ధో జపన్ గచ్ఛేత్ । వ్యాఘ్ర తస్కర బ్రహ్మరాక్షస యక్ష భూతాదిభ్యో ముచ్యతే । అనేనైవాపరం రోగనాశనం ప్రవక్ష్యతే । ఆతురః సర్షపాన్ సప్తాభి మంత్రితాన్కృత్వా శిఖాయాంబధ్వా స్థాపయే దారోగ్యంస్యాత్ । శ్వేత సర్షపై

రేవంకృతైః కుమార గ్రహాదిభ్యో ముచ్యతే । నాగరం ఫలమాత్ర మభి
మంత్ర్య పయసిక్షిప్త్వా క్వాథయిత్వాఽఽత్మాగ్నావష్ట సహస్రం వాఽష్ట
శతంహుత్వా శేషంపిబేత్ । గర్భరోగానశ్యన్తి ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ చంద్రార్ధ మౌళిం కాలారింవ్యాళ యజ్ఞోపవీతినం ।
జ్వలత్పావక సంకాశం ధ్యాయేద్దేవం త్రిలోచనమ్ ॥ 6 ॥

ఓం అసౌయస్తామ్రో అరుణఉత బభ్రుస్సుమంగలః ।
యేచేమాగ్ం రుద్రా అభితోదిక్షు ।
శ్రితా స్సహస్ర శోవైషాగ్ం హేడఈమహే ॥ 7 ॥
అసౌయోవ సర్పతి నీలగ్రీవో విలోహితః ।
ఉతైనంగోపా అదృశన్న దృశన్నుదహార్యః ।
ఉతైనం విశ్వాభూతాని సదృష్టో మృడయాతినః ॥ 7 ॥

అద్వైతయోః పురశ్చరణార్థంచ కృచ్ఛ్రమేకం చరిత్వా షోడశదినాని
నిరంతరం జపేత్ । ఏతాభ్యా మనావృష్ట్యాం సత్యాం వృష్ట్యర్థం కార్యం,
ఆర్ద్రాంతం ఆర్ద్రాదివా । బ్రాహ్మణాన్ పంచశిద్ధానా హూయతైః కార్యం ।
తేషా ముష్ణీష వసన కణ్ఠవేష్టన కణ్ఠాభరణ కరవణ్ఠనాది దద్యాత్ । సిద్ధం
హోమద్రవ్యం తిల తణ్డుల యవానాం దధి మధు ఘృతాక్తానాం శత సహస్రం
జుహుయాత్ । వేతేస సమిధాం క్షీరాక్తానాం తద్వత్తేషాం పంచానామేకో
జపేచ్చత్వారో జుహుయురేకాదశ దినాని దీక్షిత్వాఽన్త్య దినే రక్తశావరన్నై
రష్ట సహస్రైః ప్రత్యేకమారాధయేత్ । సకృజ్జపిత్వా కర్మకాలేనవ్యా
వ్యత్యేవ స్పృశంశ్చపిబ్య సీతాఽన్యథా ప్రాయశ్చిత్తిభ వేదా సమాప్తేరగ్ని
రక్షిత్తవ్యా । అవసానదినే భగవానాదిత్యో మహావృష్టిం ప్రముంచతి,
వేతస పుష్పాణామయుతం జుహుయాత్ । సవితావరం దదాతి । ఉద్యన్త
మస్తం యన్తమాదిత్యమేతాభ్యా ముపతిష్ఠేత కణ్ఠదఘ్నేజలేస్థిత్వా ఏతాభ్యా
ముభయకర పూర్ణజల మాదిత్యం అభిజపన్ ప్రక్షిపేత్ । ప్రతిదిన మష్ట

సహస్రం కృత్వా నవతినావి । తతస్సవితా మనఃకామమా సంవత్సరందదాతి జపా పుష్పాణాం మద్వక్తానా మేకవింశతి సహస్ర జుహుయాత్ । సవితుః ప్రసాదాజ్జాతి స్మరత్వం లభతే । చతుర్వేది కులేజనీః ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ మండలాంతర్గతం హిరణ్మయం భ్రాజమానవపుషం శుచిస్మితం ।
చణ్డదీధితి మఖండ విగ్రహం చింతయేన్మని సహస్ర వేవితమ్ ॥ ౧ ॥

ఓం నమో అస్తు నీలగ్రీవాయ సహస్రాక్షాయ మీఢుషే ।
అథో యే అస్య సత్వానో హంతేభ్యోఽకరం నమః ॥ ౧ ॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణమ్ । పంచ దశ దినాని హవిష్యాశీ నిరన్తరం జపేత్ । శివ సమీపే పశ్చిమ ద్వారాలయే కుణ్డమరత్ని మాత్రం సర్వతో విధాయ మథితాగ్నావర్కపుష్పైః అమావాస్యాయా మారభ్య "దశదినావధి ప్రత్యహం సహస్రం హుత్వా ఘృత పాయసం దేవాయ నివేదయేత్ । సర్వార్థ సిద్ధిస్యాత్ । అనేన చ పుత్రి కామానాం క్రియాపక్ష్యతే । పంచదినాని దీక్షిత్వా సమ్యోగాలయే నదీతీరే గోష్ఠేవా గృహ్ణీయాత్ । దేవాలయేచే ద్దేవస్యోపరి అన్యత్రకుమ్భే ఆవాహ్యతస్య పశ్చిమభాగేగ్నిం సంస్థాప్య శమీ సమిధాం శమీ పత్రాణాం దధి మధు ఘృతేక్తానాం ప్రత్యహ మేకాదశ సహస్రం జుహుయాద్దినత్రయం పంచ దినానివా దీక్షిత్వా కార్యం ప్రతిదిన మష్ట సహస్రం తదర్థ మష్టశతంవా । తామరస పుష్పాణ్య పరివిన్యసేత్ । తదభావే పత్రంవా ఏవంకృత్వాఽన్త్య దినే అష్ట సహస్రం తదర్థ మష్టశతంవా బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ । ద్రవ్య త్యాగం విశేషేణకుర్యాత్ । ఏకాదశ రుద్ర రూపేణాన్ పూజయిత్వా తేషాం కించి ద్వస్త్ర ప్రదాయ దక్షిణతో దేవసన్నిధౌ ఆచార్య మధికం భోజయిత్వా దక్షిణాం దద్యాత్ । దక్షిణాప్యత్ర భీజాభూమిః ॥ మానమప్యుచ్యతే । సఖారత్నిం దండేనాష్ట శతంకుణ్డలాయ సువర్ణమపి ప్రతిదినం పాదనిష్కం । తేనకుండలం విర్మాయ దాతవ్యం । కాంస్యపాత్రమేకాగ్నే దేవమేవహి ।

ఏవం పుత్రకామీకృత్వా శమ్భుప్రసాదాత్పుత్రవాన్ భవతి । యావద్దక్షిణా భూమిస్తావద విచ్ఛిన్నా సన్తతిర్భవతి । అసంవత్సరాత్సిద్ధిర్భవతి । ఏతత్ఫలం సప్తజన్మనాం సంబధ్యతే । తస్మాదలక్షం కుర్యాత్ ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ శరచ్చంద్ర ప్రకాశేన వపుషాశీతల ద్యుతిం ।
ధ్యాయే త్సింహాసనాసీనముమయా సహితం శివమ్ ॥ 9 ॥

ఓం ప్రముఞ్చ ధన్వన స్త్వముభయో రార్త్నియోర్జ్యామ్ ।
యాశ్చతే హస్త ఇషవః పరాతా భగవోవప ॥ 10 ॥

అవతత్య ధనుస్త్వగ్ం సహస్రాక్ష శతేషుధే ।
నిశీర్యశల్యానాం ముఖా శివోన స్సుమనా భవ ॥ 11 ॥

విజ్యంధనుః కపర్దినో విశల్యో బాణవాగ్ం ఉత ।
అనేశన్న స్యేషవ ఆభురస్య నిషఙ్గథిః ॥ 12 ॥

అసాంతి స్ర్యాణామృచాం పురశ్చరణమ్ । కృచ్ఛ్రంచరిత్వాఽఽనం సంశోధ్య నవదినాని జపేత్ సిద్ధో భవతి ॥ ఏతాభిర్యుద్ధకాలే భూపతేరాయుధాన్యభి మంత్ర్య కుశకంటకానాం సహస్రం జుహుయాత్ । యుద్ధోపనీతాః శత్రవో హీయన్తే ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ ఉద్యద్భాస్కరకోటి ప్రకాశమాదీప్త దహనమూర్ధానం ।
భీషణ భుజఙ్గ భూషంధ్యాయే ద్వివిధాయుధం రుద్రమితి ।

ద్వితీయస్య ధ్యానం ।

రుద్రం సురనియన్తారం శూల ఖట్వాంగధారిణం ।
జ్వాలా మాలావృతం ధ్యాయే దృక్త్రినా మభయప్రదమితి ॥ 13 ॥

ఓం యాతే హేతిర్మీఢుష్టమ హ_స్తే బభూవతే ధనుః ।
తయాఽస్మాన్విశ్వత_స్త్వమయక్ష్మయా పరిబ్భుజ ॥ 13 ॥
నమస్తే అస్త్వాయుఽధాయానా తతాయధృష్ణవే ।
ఉభాభ్యాముతతే నమో బాహుభ్యాం తవధన్వనే ॥ 14 ॥
పరితే ధన్వనోహేతి రస్మాన్ వృణక్తు విశ్వతః ।
అథోయ ఇషుధి_స్తవాఽరే అస్మిన్నిధేహితమ్ ॥ 15 ॥
ఇతి ప్రథమోనువాకః ॥ 1 ॥

ఆద్యైతా సామ్నచాం పురశ్చరణమ్ । పూర్వో_క్తాశాంతి నృణామివ కుర్యాత్ । ఏతాభిరపి సంగ్రామకాలే తైలమేకాదశ ప్రదీప సహస్రార్హాం ద్రోణ్యాం ప్రక్షిప్య తత్రదేవ మావాహ్య లోకపాలై స్సహరాధ్య స్పృష్ట్వా తైలం స_ప్తదినాని ప్రతిదిన మష్టసహస్రం జపేత్ । తేనసిద్ధ తైలేన ప్రదీపానేకాదశ సహస్రమారోప్య శత్రురాజ్యే ప్రత్యాసన్నే రాజానం వినా సేనానీః పురోగచ్ఛేత్ । దృష్ట్వా దీపజ్వాలాం శత్రుసేనా నావతిష్ఠతే । ఏతత్ప్రభావా దేవశత్రవో వినశ్య_న్తి । అన్యదపి ఏతాభిరేవా రాతినగరే సిద్ధవేషధారణో బ్రాహ్మణాః శక్తాః మ_న్త్రసిద్ధాః శత్రోరభిచారం కుర్యుః । రాజాయదుపయు_క్తం వస్తుత దేతాభిః స్పృష్ట్వా దృష్ట్వాచ స్పర్శన దర్శనా యోగ్యం తన్మభాచ్ఛృత్వా అభిచారోఽ_స్త్వితి జపేయుః । మంత్రాంతేఽన్య దపిశంకుంనిధాయనగరచతుదే దేవాలయే దేవారామే సాలభాతయోరన్య తరస్మిన్నపి నగరాంగభూతే సహస్రాభి మంత్రితంఖనేయుః । తన్నగరం శంకుకోపాత్సంవత్సరత్రయాన్నశ్యతి వ్యాధినా । ఏవం కారయితు రాచార్యస్య రాజ్యసమందేయమితి । సర్వత్ర మంత్రప్రభావాత్సిధ్యతి । ప్రమాణబుద్ధ్యా కార్యమితి ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ ప్రణమదమరలోక మౌళిమాలా కుసుమరజోరుణపాదపద్మయుగ్మమ్ ।
అనవరత మనుస్మరేద్భవాన్యా సహజగతాం పితరం పినాకపాణిం ॥15॥

ఓం నమోహిరణ్యబాహవే సేనాన్యేదిశాంచ పతయే నమోనమో ।
వృక్షేభ్యోహరి కేశేభ్యః పశూనాం పతయే నమో నమః ।
నమస్సింజరాయ త్విషీమతే పథీనాం పతయే నమోనమో ।
బభ్లుశాయ వివ్యాధినేఽన్నానాం పతయే నమో నమో ।
హరికేశాయోపవీతినే పుష్టానాం పతయే నమో నమో ।
భవస్యహేత్యై జగతాం పతయే నమో నమో ।
రుద్రాయాఽఽతతావినే క్షేత్రాణాం పతయే నమో నమః ।
సూతాయాఽహంత్యాయ వనానాంపతయే నమో నమః ॥ 5 ॥

రోహితాయస్థపతయే వృక్షాణాంపతయే నమో నమో ।
మంత్రిణేవాణిజాయ కక్షాణాం పతయే నమో నమో ।
భువంతయే వారివస్కృతా యౌషధీనాం పతయే నమో నమః ।
ఉచ్చైర్ఘోషాయాఽక్రన్దయతే పత్తీనాం పతయే నమో నమః ।
కృత్స్నవీతాయధావతే సత్వనాం పతయే నమః ॥ 6 ॥

ఇతి ద్వితీయోనువాకః ॥ 2 ॥

ఆద్యైతస్యానువాకస్య పురశ్చరణం - ఆర్ద్రకృచ్ఛ్రంచరిత్వా అష్ట సహస్రం చరుభోజీవపేత్ । తావచ్చంభోరాలయ మేకాదశ ప్రదక్షిణాః ప్రతిసంధ్యం కుర్యాత్ । జపసమాప్తౌ దేవమారాధ్య తత్సన్నిధౌ బ్రాహ్మణా నేకాదశ భోజయిత్వా కృతపురశ్చరణోభవతి । తేనపూర్వం రాజ్ఞాంపక్షేతే । శత్రూణాం మారణ కామోరక్త సర్షపాం సైలాక్తానయుతం జుహుయా దృతావృతౌ తేన కర్మణా శత్రవోనశ్యతి । సర్షపపిష్టమాదాయ దేవమనులిప్య శత్రునామ గ్రహణ పూర్వకంజపే దష్ట సహస్రం । ఏకాదశ రాత్రేణ శత్రూణాం రాజ్ఞాం మహజ్వరోజాయతే తేనైవతే నశ్యన్తి ॥ యుద్ధే ప్రత్యాసన్నే దేవస్యోపరిమాంజిష్టం పటమారోప్య స్వయంశుద్ధోభూత్వా దక్షిణహస్తాం గుష్ఠేన ఏతద్గచ్ఛ త్యనువాకాంతే వదన్నష్ట సహస్రం పంచ దినాని జపేత్ । శత్రూణాం రాజాస్థా నాద్గచ్ఛతి ॥ అథవశీకర్తు కామః

పాలాశాశ్వత్థవై కంకతా పామార్గాణాం మధుఘృతాక్తానామయుతం జుహుయాత్ । క్రమశోవర్ణ చతుష్టయం వశమానయతి । రాజ్యకామో రాజాకుముద సౌగంధికోత్పలానాం మధుయుత మయుతం జుహుయాత్ రాజ్యశ్రియ ముపతిష్ఠతే । శ్రీకామశ్చ త్వంకజానామయుతం జుహుయాత్ శ్రీమాన్భవతి । మేధాకామః పలాశపుష్పం కపిలాజ్యేనాక్తమయుతం జుహుయాత్ । మేధావీ భవతి । శత్రూన్జేతు కామోజప మేకాదశ సహస్రం కుర్యాత్ । శత్రవో విజితా భవన్తి । ప్రతిదిన మష్టోత్తర శతమష్టావింశతింవా ప్రదక్షిణ నమస్కారాంశ్చ యావజ్జీవం కుర్యాత్ । ఇహలోకే సుఖీభూత్వాఽన్తే కైలాస మాప్నోతి ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ ముక్తాలంకృత సర్వాంగ మిందు గంగాధరం హరం ।
ధ్యాయే త్కల్పతరోర్మూలే సమాసీనం సహోమయా ॥ 16 ॥

ఓం నమస్సహమానాయ నివ్యాధిన ఆవ్యాధినీనాం పతయే నమో నమః ।
కకుభాయ నిషంగిణే స్తేనానాం పతయే నమో నమో ।
నిషంగిణ ఇషుధిమతే తస్కరాణాం పతయే నమో నమో ।
వంచతే పరివంచతే స్తాయూనాం పతయే నమో నమో ।
నిచేరవే పరిచరాయారణ్యానాం పతయే నమో నమో ।
సృకావిభ్యో జిఘాంసద్భ్యో ముష్ణతాం పతయే నమో నమః ।
నమోఽసిమద్భ్యో నక్తం చరద్భ్యః ప్రకృంతానాం పతయే నమో నమః ।
ఉష్ణీషిణే గిరిచరాయ కులుంచానాం పతయే నమో నమః ॥ 7 ॥
ఇషుమద్భ్యో ధన్వావిభ్యశ్చవో నమో నమః ।
ఆతన్వానేభ్యః ప్రతిదధానేభ్యశ్చవో నమో నమః ।
ఆయచ్ఛద్భ్యో విసృజద్భ్యశ్చవో నమో నమో ।
అస్యద్భ్యో విధ్యద్భ్యశ్చవో నమో నమః ।
ఆసీనేభ్యశ్శయానేభ్యశ్చవో నమో నమః ।
స్వపద్భ్యో జాగ్రద్భ్యశ్చవో నమో నమః ।

త్రిషద్భ్యో ధావద్భ్యశ్చవో నమో నమ ।
స్థాభ్యః స్థాపతిభ్యశ్చవో నమో నమో ।
అశ్వేభ్యోఽశ్వపతిభ్యశ్చవో నమః ॥ 8 ॥

ఇతి తృతీయోనువాకః ॥ 3 ॥

అథైతస్యానువాకస్య పురశ్చరణం । కృచ్ఛ్రంచరిత్వా పంచసహస్ర జపాత్కృత పురశ్చరణో భవతి । జనపదవ్యాధిషు సత్యురాజా శాంతిం కారయేత్ । సిద్ధైర్బ్రాహ్మణై రేకాదశభిరీశ్వరాలయే జపః కార్యః । పంచ భిర్జపః । పంచభిర్హోమః । ఏకో బ్రాహ్మణః తిలౌదనం ప్రతి నమస్కారం కుర్యాత్ । శతసహస్రం జపః । ఏవంకృతేజనపద వ్యాధిర్నశ్యతి । వాహనానాంరోగే తిలపిష్ట మిశ్రాపూపై రాహుతిమాత్రైరేకాదశ సహస్ర హోమాద్వాహనానాం సామాన్య వ్యాధిర్నశ్యతి । అన్యవ్యాధౌ వాహనావాసే అపామార్గ తండులై రాజ్యమిశ్రై రష్టసహస్రం జుహుయాత్ । తేషాం వ్యాధిర్నశ్యతి । ప్రధానవ్యాధౌ శుద్ధతండులై రాజ్యసిక్తైః శంభోరాలయే శతసహస్రం జుహుయాత్ । అమాత్యానాం రోగేఽపిదూర్వా పామార్గైః ప్రత్యేక మష్టసహస్రం జుహుయాత్ । తేషాం వ్యాధిర్నశ్యతి । రాజవ్యాధా వుచ్యతే । సిద్ధైర్బ్రాహ్మణై రేకవింశత్యాకారం । తేషామేకోబ్రహ్మ । రాజ ప్రమాణం సర్వతోఽగ్ని కుండం కృత్వా । తత్రమథితాగ్ని మాధాయద్వంద్వం భూత్వా జుహుయుః । తండుల తిలశ్యామాకనీవారా పామార్గ దూర్వాకమల కింజల్క శుద్ధౌ దనాజ్యాని హోమద్రవ్యాణి సర్వంచగవ్యాజ్య మిశ్రంచ భవతి । తస్మాదగ్నికుండా దక్షిణపశ్చిమతః కలశం జలపూర్ణం స్పృష్ట్వా బ్రహ్మజపేత్ । అహుతిరపి సప్తనాడి కాన్తానిరంతరం । ఏవమమావాస్యా ప్రభృత్య మావాస్యాంతం హోమః । అథరాజరోగ ఉదీర్ణశ్చే దుదయా త్ప్రభృత్య స్తమయాద్ధోమః । నాడికాహోమస్య దక్షిణా ప్రతిదినం ప్రతి పురుషమర్ధనిష్కః । దివాహోమే తద్ద్విగుణం । ఆచార్యస్య తద్ద్విగుణం । కలశజలేనప్రోక్షణం రాజోపభోగ్య ద్రవ్యేషు కర్తవ్యం । ఏవంకృతే రాజ రోగో వినశ్యతి । అన్యదప్యుచ్యతే రాజరోగ వినాశార్థం నిత్యవదనేనాను.

వాకేనశుక్లతండులై రాజ్యతిలమిశ్రితై రష్టసహస్రమాహుతయో హోతవ్యాః । అనేనరాజా నిత్యం నీరోగోభవతి దీర్ఘమాయుశ్చభవతి । అన్యేషామపి రోగేసతి అనేనానువాకేన ప్రతి నమస్కారం తిలవ్రీహియవై రాజ్యాక్తై ర్మధుసిక్తై రష్టసహస్రం జుహుయాత్ తేషాంవ్యాధిర్నశ్యతి । అనేనాను వాకేనాభిచారా ఉచ్యంతే । రాజాచాన్యతరస్య రాష్ట్రస్య రోగదాహాల్య మిచ్ఛన్ నామ్నైవ వారాహాదిభిర్మాంసైః లక్షంహోమః కార్యః । రిపురాష్ట్రం సముద్దిశ్యాభిచారం కరోమిఫట్స్వాహేతి । ఏవంమాంస హోమేన రిపు రాష్ట్రం ప్రజాశ్చ శుష్యన్తి । అథవైకంకతసమిద్భి ర్రక్తసూత్రవేష్టితాభిః శతసహస్రహోమః । అనేన శత్రోః మహాజ్వరోభవతి । పరరాష్ట్రజనై రుపభోగ్యం జలాదికం వస్తుస్పృష్ట్వా వీక్ష్యవా శతసహస్రం జపంకుర్యాత్ । యస్తద్వస్తు సంయుక్తేన సంవత్సరాన్నశ్యతి । స్మశానాగ్నౌ వర్కసమిద్భిః శతసహస్రం జుహుయాత్ । తేన శత్రురాజనగరంవ్యాధినా నశ్యతి । అర్కా రణ్యం భవతి అనేనైవ చాముండాలయే దక్షిణాభిముఖో భూత్వా మాషతిలై స్తైలాక్తైః ఏకాదశ సహస్రం జుహుయాత్ । పరరాష్ట్రప్రజాచమసూరికాభి ర్బాధ్యతే అనేనైవా పరముచ్యతే । పశ్చిమద్వారే శంభోరాలయే దేవస్య పాదపీ అగ్నిమపస్మారిణంస్పృష్ట్వా సప్త సహస్రం జపేత్ । శత్రురాజ్యం స్మృత్వా మంత్రాంతే ప్రజ్వలజ్వాలాప స్మారన్నితివదేత్ । ఏతేన రాజశత్రు రపస్మారీభవతి । అనేనైవ సర్వంపదగం రాజానం స్మృత్వా శుద్ధ తండుల కృత పిష్టైః ర్హాలిమాత్రైః శత సహస్ర హోమేన రాజయక్ష్మోత్పద్యతే । తేనైవనశ్యతిః ॥

అథ ధ్యానం :—

శ్లో॥ రూపయవ్వన సంపన్నా మూర్త్యైవ వనదేవతా ।
పుష్పితా శోక పున్నాగ సహకార శిఖూపమః ।
పంచవింశతి నక్షత్రో మాయూరకృత శేఖరః ।
అకలంక శరచంద్ర పూర్ణబింబ సమాననః ।

ప్రాంతేబద్ధ కపర్దాంతో వసానశ్చర్మ కోమలం ।
సవ్యాపసవ్య విధృత కృతమాలా విభూషితః ।
ధారాకదంబ పుంజేన నాభిదేశ ప్రలంబినా ।
ఆజంఘప్రేక్షణీయేన ప్రేక్షణీయోఽపి శత్రుభిః ।
భార్యాస్యచారు సర్వాంగీ వన్యాలంకార భూషితా ।
ఆదర్శమూర్తి శోభానాం వన్యానామివ నిర్మలా ।
తస్యాహస్తే ధనుర్ధత్వా శరమేకంచ నిర్మలం ।
ద్వితీయ మంత్యశిష్టం వామేన బాహునా ।
సుగంధిపుష్పస్తబక మాఘ్రాయాఘ్రాయ పాణినా ।
వీజ్యమానోమన్దమందం నవపల్లవశాఖయా ।
సమావృతో బాలకైశ్చ శ్వభిశ్చాపి మనోహరైః ।
గచ్ఛద్భిరగ్రతోదృప్తై ర్ధావద్భి ర్జగతాంగురుః ।
ఏవంభూతో మహాతేజాః కిరాతవపురీశ్వరః ॥ 9 ॥

ఓం నమ అవ్యాధినీభ్యో వివిధ్యంతీభ్యశ్చవో నమోనమ ।
ఉగణాభ్య స్తృగ్ంహతీభ్యశ్చవో నమోనమో ।
గృత్సేభ్యోగృత్స పతిభ్యశ్చవో నమోనమో ।
వ్రాతేభ్యోవ్రాత పతిభ్యచ్చవో నమోనమో ।
గణేభ్యో గణపతిభ్యశ్చవో నమోనమో ।
విరూపేభ్యో విశ్వరూపేభ్యశ్చవో నమోనమో ।
మహద్భ్యః క్షుల్లకేభ్యశ్చవో నమోసమో ।
రధిభ్యోరథేభ్యశ్చవో నమోనమో రథేభ్యః ॥ 9 ॥
రధపతిభ్యశ్చవో నమోనమ ।
స్సేనాభ్య స్సేనానిభ్యశ్చవో నమోనమః ।
క్షత్తృభ్య స్సంగ్రహీతృభ్యశ్చవో నమోనమ ।

స్తక్షభ్యో రథకారేభ్యశ్చవో నమోనమః ।
కులాలేభ్యః కర్మారేభ్యశ్చవో నమోనమః ।
పుంజిష్టేభ్యో నిషాదేభ్యశ్చవో నమోనమ ।
ఇషుకృద్భ్యో ధన్వకృద్భ్యశ్చవో నమోనమో ।
మృగయుభ్యశ్శ్వ నిభ్యశ్చవో నమోనమ ।
శ్వభ్యశ్శ్వ పతిభ్యశ్చవో నమః ॥ 10 ॥ అనువాకః ॥ 4 ॥

అథస్యానువాకస్య పురశ్చరణం । కృచ్ఛ్రం ద్వాదశరాత్రం తదర్ధంచ కృత్వా నవ సహస్రం జపేత్ । తతః శివాలయేఽష్ట సహస్రం ప్రదక్షిణం కృత్వా దద్యా తత్ప్రదక్షిణసమాప్తిస్తావన్నిరంతరం జపేత్ । తథాకృత పురశ్చరణోభవతి । అత్రదినాదయోనాపేక్షితవ్యాః । యదారుచిస్తదా కర్తవ్యం । రాజయక్ష్మ వృత్తోమర్త్యః సిద్ధంద్విజం వృత్వాశాంతిం కుర్యాత్ । తతోవృతో విప్రః కారయితురగ్నే తద్గృహైకదేశే కుండం బాహుమాత్రం విధాయ తస్యపురోవేదిం కృత్వా తత్రనవఘటంజలపూర్ణం తంతువేష్టితం విధాయ దేవమనేనానువాకేనావాహ్య గంధాదిభిరభ్యర్చ్య గంధం కర్పూరం పుష్పం తామరసం ధూపం పశీరాదిదశాంగం దీపంసర్పిషాసమర్ప్య పీరమాద్యాత్మాసమంతతత్వమూ ద్రైకాదశదినాని దీక్షిత్వా కుర్యాత్ । ప్రారంభదినే మంత్రపుష్పాంతం కృత్వా అనువాకే నైకాదశ కృత్వః ప్రతి నమస్కారమాజ్యేన హుత్వా తత్సన్నిధావేకవింశతి సహస్రం జపేత్ । తదా తత్ప్రభృతి యావదంతమగ్నిః సంరక్ష్యః తతోఽపిపరశ్వః । నిత్యకార్యం కృత్వా తిలలాజ దూర్వావ్రీహి యవైరాజ మధుసిక్తైరేకాదశ కృత్వోఽనువాకేన హోమః । ఏవంత్రీణి దినాది ప్రతిదినం మధుసర్పిషా జుహుయాత్ । తతోద్వేదినే సప్తమాష్టమే అశ్వత్థాపామార్గహోమః పూర్వవత్ । తత ఏకదిన ముదయాత్ప్రభృతి అస్తమయమావశ్యక నిత్యా విరోధేన నిరంతర మనువాకం జపేత్ । తతో నవమే మధసర్పిషాహోమః । దశమే ఉదయాస్తమయం జపేత్ । తతః సమాప్తిదినే అనేనానువాకే

సాష్టసహస్ర కమల పుష్పైః ప్రతి నమస్కారం దేవమారాధయేత్ । తతో గౌరీమాహార్య బ్రాహ్మణైర్ద్వారాది విర్మోచన మష్టోత్తరవాచ్యం । దానకాలేఽష్ట సహస్రం తదర్థం మష్టశతం వారాణ్యః । ఇతరేషా మష్టశతం తదర్థం పంచవింశతి నిష్కంవా । ఏవమేకస్య ష్టత్తదానం । కర్మదక్షిణాదాతవ్యా । ప్రతిదినమేకనిష్కం । తతోఽపి సర్వాదక్షిణేతి దేవస్థేయా । ఏవం సమాప్య దేవం విసర్జయేత్ । దేవాలయాదికర్తుర్దేవః । తతో షడజలేనతం స్నాపయేత్ ప్రోక్షయేద్వా । ఏతేన రాజయక్ష్మనశ్యతి । శంభు ప్రసాదాదేవదీర్ఘాయుర్భవతి । అనేనైవానుకేన మేహశాంతి రుచ్యతే । మేహవాన్ స్నాగ్నౌ మధు సర్పిలతహో ప్రతి నమస్కారం నవ సహస్ర మాహుతీర్జుహుయాత్ । మేహో నశ్యతి । అన్యేషామపి కుష్ఠాదీనాం శత సహస్ర మనువాకం జపేత్ । వ్యాధయోనశ్యంతి । జ్వరాది సన్నిపాతే తత్ర బ్రాహ్మణో నాభి మాత్రే జలే స్రోతసి స్థిత్వా రక్తకమలం మష్ట సహస్రం ప్రతి నమస్కారం క్షిపేత్ । శేషేణ భృంగిరిటి పూజాకర్తవ్యా । ఏవం కృతే మహాజ్వరో నశ్యతి । పూర్వమనేన రాజయక్ష్మణో నిస్తరణ ముక్తం । ఘోరత్వాద్బ్రాహ్మణో విద్వానేవ గురుర్వృతే దన్యథా కేవలా క్రియా భవతి । తస్మాదలోపః కార్యః ॥

తతో ధ్యానం:—

శ్లో॥ భస్మోద్ధూళిత సర్వాంగం జటామండల మండితం ।
ధ్యాయే త్త్రినేత్రం వృషారూఢం గణేశ్వరయుతం హరం ॥ 4 ॥

ఇతి చతుర్థానువాకః.

మం॥ ఓం నమో భవాయచ రుద్రాయచ నమశ్శర్వాయచ ।
పశుపతయేచ నమో నీలగ్రీవాయచ శి, కంఠాయచ నమః ।
కపర్దినేచవ్యుప్త కేశాయచ నమ స్సహస్రాక్షాయచ శత ధన్వనేచ ।
నమో గిరిశాయచ శిపివిష్టాయచ నమో మీఢుష్టమాయచేషుమతేచ ।
నమో హ్రస్వాయచ వామనాయచ నమో బృహతేచ ।
వర్షీయసేచ నమో వృద్ధాయచ సంవృధ్వనేచ ॥ 11 ॥

నమో అగ్రియాయచ ప్రథమాయచ నమ ।
ఆశవేచా జిరాయచ నమశ్శీఘ్రియాయచ శీభ్యాయచ నమ ।
ఊర్మ్యాయచా వస్వన్యాయచ నమః స్రోతస్యాయచ ద్వీప్యాయచ ॥12॥5॥

నమో జ్యేష్ఠాయచ కనిష్ఠాయచ నమః ।
పూర్వజాయచా పరజాయచ నమో మధ్యమాయచా పగల్భాయచ ।
నమో జఘన్యాయచ బుధ్నియాయచ నమస్సోభ్యాయచ ।
ప్రతిసర్యాయచ నమో యామ్యాయచ క్షేమ్యాయచ ।
నమ ఉర్వర్యాయచ ఖల్యాయచ నమః శ్లోక్యాయచా వసాన్యాయచ ।
నమో వన్యాయచ కక్ష్యాయచ నమ శ్రవాయచ ప్రతిశ్రవాయచ ॥13॥

నమ ఆశుషేణాయచా సురథాయచ ।
నమ శ్శూరాయచా వభిన్దతేచ నమో వర్మిణేచ వరూథినేచ ।
నమో బిల్మినేచ కవచినేచ నమశ్శ్రుతాయచ శ్రుతసేనాయచ ॥14॥ 6॥

ఏతయోరనువాకయోః పురశ్చరణం । త్రిరాత్రంచరుభోజీస్యాజ్జపేదథ నిరంతరమ్ । ఏకాదశ దినాని కృత పురశ్చరణో భవతి । తతః కర్మోచ్యతే । ఏతాభ్యాశ్వేత కమలైః ప్రతి నమస్కారం మాసం లింగస్యోపరిక్షిపే దేకాదశ కృత్వః । రాజ్యశ్రీర్వర్ధతే । బ్రాహ్మణా నేకాదశ భోజయేద్దేవస్య దక్షిణామూర్తేః సకాశే । రాజ్ఞో జన్మదినే రాజాగ్నౌ మథితేగ్నౌవా అశ్వత్థ సమిధాం ఘృతాక్తానా మేకవింశతి సహస్రం జుహుయాత్ । దూర్వాణా మేకాదశ సహస్రం । ఏవం కృతేరాజ్ఞో జయాయుషీ వర్ధేతే । ఏతౌ విజయార్థం మాసిమాసి శత సహస్రం జపేత్ । ఏతాభ్యాం సంగ్రామే ప్రత్యాసన్నే రాజ్ఞో మహానస పక్వాన్నేన సోపదంశేన భక్తేన దధి మధు ఘృతాక్తేన ప్రతి నమస్కార మేకాదశ కృత్వో హుత్వాశేషం బలిం భూమౌ నిధాయాదాయ జలమిశ్రం ప్రతిసేనా మభి ప్రక్షిపేత్ । సాసేనాఽచిరాన్నష్టాభవతి । ఏతాభ్యామేవ శుద్ధ తండులైః రాజ్యసిక్తై రగ్నౌ హుత్వా శేషం శత్రు మభిప్రక్షిపేత్ । సనష్టోభవతి । ఏతాభ్యామేవ రాజ్ఞః సర్వా

యాధాని స్పృష్ట్వా సహస్ర మభి మంత్రయేత్ । తేషాం తేజో వర్ధతే ।
ఏతాభ్యామేవ పరసేనాం ప్రక్షిపేత్ । సా సేనా చిరం నష్టా భవతి । ఏతాభ్యామేవ
పరసేనా స్తంభ ఉచ్యతే । అర్క సమిద్భిరాదిత్యం ప్రతి నమస్కారం
శత సహస్రం జుహుయాత్ । "పరసేనా స్తంభం కరోమి స్వాహా" ।
ఏవం కృతే శత్రుసేనా స్తంభితా భవతి । ఏతాభ్యామేవ రాజ్ఞ సర్వాణి భోజ్య
వస్తూన్యభి మంత్రయేత్ । తాన్యమృతాని భవన్తి । ఏతాభ్యామేవ పరసేనా
శోషణ మిచ్ఛన్ వక్ష్యమాణం కుర్యాత్ । హరిణ వరాహ శశ కపింజల
కలవింక మృగాణాం మాంసైర్నద్యం తరాతేభూద్రా తీరాగ్నౌ ప్రతిద్రవ్యం
శత సహస్రం జుహుయాత్ । అపూపైరపి ఆహుతి మాత్రం లక్షం
జుహుయాత్ । ప్రతి నమస్కారం "పరరాష్ట్ర ప్రజా శోషణం కరోమి
స్వాహేతి" । ఏవంకృతే పరరాష్ట్ర ప్రజాః శుష్యన్తి । తేషాం దక్షిణాః
సువర్ణ రజత గో భూమి వస్త్రాదయ ఇతి రాజ్ఞామేవ ముక్తం । అన్యేషా
ముచ్యతే । వన్ధ్యానామన పత్యానా మేతాభ్యాం స్వాగ్నౌ ప్రతి నమస్కారం
ఉదుంబర సమిధాం దధి మధు ఘృతాక్తానామేకవింశతి సహస్రం జుహు
యాత్ । నమస్కార గణిత కలశై స్తంతు భిర్వేష్టితైః నవపటావృతైః
జలపూర్ణైః ప్రతి నమస్కార మభిషేకః । జపేదష్ట సహస్ర మేతాభ్యామేవ
మహాదేవ మభిషించేత్ । సప్తనాదికా మాత్రిమేతా జపేత్ప్రదక్షిణ మష్ట
సహస్రం కుర్యాత్ । ఏతాభ్యాం పిష్టపిండ మభిమంత్ర్య ప్రాశయేత్ ।
ఏతైః ప్రయోగైః ఖదానాం రుద్రసమానః పుత్రో భవతి । స్త్రీ పుం సోరష్ట
త్రింశ దష్ట చత్వారి శ ద్వర్షా దూర్ధ్వమపి ప్రయుంజానయోః పుత్రో
జాయతే । యస్తుస్వవంశ కరో భవతి । శివభక్తో జాయతే । తస్య హస్తయోః
శూలాంకో భవతి । ఏతాభ్యాం ఘృతపాయసం శ్రపయిత్వాఽష్ట సహస్రం
జుహుయాత్ । తదాన్య జన్మని బ్రాహ్మణో జాయతే । ఏతాభ్యాం సూత్ర
మభిమంత్ర్య గర్భిణీహస్తే బధ్నీయాత్ । తథా గర్భనాశో న స్యాత్ । ఏతాభ్యాం
కుమార గ్రహాది గ్రస్తానాం భస్మధూప రక్షాంకారయేత్ । రాత్రౌ చ శిఖాం
బధ్నీయాత్ । కుమార గ్రహ భయం న భవతి ॥

ధ్యానం —

శ్లో॥ గౌరీకరాంబుజసన్యస్త స్వర్ణశైల శరాసనం ।
ఇషు హస్తం రథారూఢం నరనారీశ్వరం స్మరేత్ ॥ 15 ॥

ఇతి షష్ఠానువాకః ॥ 6 ॥

మం॥ ఓం నమో దుందుభ్యాయ చాహనన్యాయచ ।
నమో ధృష్ణవేచ ప్రమృశాయచ నమో దూతాయచ ।
ప్రహితాయచ నమో నిషంగిణే చేషు ధిమతేచ ।
నమస్తీక్ష్ణేషవే చాయుధినేచ నమః స్వాయుధాయచ ।
సుధన్వనేచ నమస్స్రుత్యాయచ పథ్యాయచ ।
నమః కాట్యాయచ నీప్యాయచ నమః సూద్యాయచ ।
సరస్యాయచ నమో నాద్యాయచ వైశంతాయచ ॥ 15 ॥
నమః కూప్యాయచావట్యాయచ నమో వర్ష్యాయచావర్ష్యాయచ ।
నమో మేఘ్యాయచ విద్యుత్యాయచ నమ ఈధ్రియాయచాతప్యాయచ ।
నమో వాత్యాయచ రేష్మియాయచ ।
నమో వాస్తవ్యాయచ వాస్తుపాయచ ॥ 16 ॥ 7 ॥

అస్యానువాకస్య పురశ్చరణం ॥ ఏకోపవాసం కృత్వా [illegible] జపేత్ । కృత పురశ్చరణో భవతి । అనేన వాకేన [illegible] అశ్వత్థోదుంబర వటప్లక్ష సమిధో దధి మధు ఘృతాక్తాన్ జుహుయాత్ తదా వశ్యాః స్యుః । మేధా కామః కపిలాజ్యం పంచ సహస్రం జుహుయాత్ । మేధావీజాయతే । పుష్టికామోఽపూపైః పంచ సహస్రం జుహుయాత్ । ఆరోగ్య కామః ఖాదిరాణాం సమిధాం దధి మధు ఘృతాక్తానాం పంచ సహస్రం జుహుయాత్ । రూపకామోఽయుతం [illegible] దధి మధు ఘృతాక్తాన్ జుహుయాత్ । శ్రీకామః కాన్తారే [illegible] కుండం ఖనిత్వా తత్ర మథితాగ్నౌ శ్వేతకమలానాం దధ్యాక్తానాం పంచ సహస్రం జుహుయాత్ । సాక్షాచ్ఛ్రీరుపతిష్ఠతే । తస్యాః ప్రసాదేన

తదన్వయో యావద్భూమ్యస్తావద్వర్తతే । కార్పాసపటకామస్తు కార్పాసబీజైర్ఘృ
తైః అయుతం జుహుయాత్ । అనేనకార్పాసపటా ఉపలభ్యన్తే । ధేను
కామోగవాం ప్రదేశే హ్యేకమనువాకం జపన్ప్రదక్షిణమయుతం కుర్యాత్ ।
ధేనుమాప్నోతి । పుత్రకామః పలాశ సమిధాం దధి మధు ఘృతాక్తానామ
యుతం జుహుయాత్ । సంవత్సరం పుత్రం లభతే । ఆయుష్కామో
దూర్వాణాం ఘృతాక్తానాం ప్రతివర్షమయుతం జుహుయాత్ । శతాయుర్భవతి ।
విద్యాకామోఽశ్వత్థ సమిధా మధ్వాక్తానాం శత సహస్రం జుహుయాత్సర్వ
విద్యాపారగో భవతి । రాజ్యకామః సౌగంధికానాం మధ్వక్తానాం పంచలక్షం
జుహుయాత్ । సమ్రాడ్భిజాయతే । అథముక్త్యుపాయ ఉచ్యతే । తత్రాదౌ
చాంద్రాయణం చరిత్వా ఏత మనువాకమేక వింశతి సహస్రం జపిత్వా తతః
పంచ సహస్రాణి ప్రదక్షిణం ప్రాణాయామం కృత్వా తతః పశ్చా
త్పూర్వగో శంభు సన్నిధౌ పలాశాశ్వత్థ సమిధా మధుఘృతాక్తానాం
లక్షత్రయం జుహుయాత్ । తతః శంభు ప్రసాదాన్ముక్తో భవతి । అన్యేచ
తత్కులజాతా యావదియం పృథివీతావద్వర్తతే ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ జటాభిర్లంబమానాభిః నృత్యన్తమభయ ప్రదం ।
దేవం శుచిస్మితం ధ్యాయే ద్వ్యాఘ్రచర్మ పరిష్కృతం ॥

మం॥ ఓం నమస్సోమాయచ రుద్రాయచ నమస్తామ్రాయచారుణాయచ ।
నమశ్శంగాయచ పశుపతయేచ నమ ఉగ్రాయచ భీమాయచ నమో అగ్రే
వధాయచ దూరేవధాయచ । నమో హన్త్రేచ హనీయసేచ । నమో
వృక్షేభ్యోహరి కేశేభ్యో నమస్తారాయ నమశ్శంభవేచ । మయోభవేచ
నమశ్శంకరాయచ మయస్కరాయచ । నమశ్శివాయచ శివతరాయచ ॥17॥
నమస్తీర్థ్యాయచ కూల్యాయచ నమః పార్యాయచావార్యాయచ ।
నమః ప్రతరణాయచోత్తరణాయచ । నమ ఆతార్యాయచాలాద్యాయచ ।
నమశ్శష్ప్యాయచ ఫేన్యాయచ ।
నమస్సికత్యాయచ ప్రవాహ్యాయచ ॥ 18 ॥

నమ ఇరిణ్యాయచ ప్రపథ్యాయచ ।
నమః కిగ్ంశిలాయచ క్షయణాయచ ।
నమః కపర్దినేచ పుల స్తయేచ । నమోగోష్ఠ్యాయచ గృహ్యాయచ ।
నమ స్తల్ప్యాయచ గేహ్యాయచ । నమః కాట్యాయచ గహ్వరేష్ఠాయచ ।
నమోహ్రదయ్యాయచ నివేష్ప్యాయచ ।
నమః పాగ్ంసవ్యాయచ రజస్యాయచ ।
నమశ్శుష్క్యాయచ హరిత్యాయచ ।
నమో లోప్యాయచో లప్యాయచ ॥ 19 ॥

నమ ఊర్వ్యాయచ సూర్మ్యాయచ । నమః పర్ణ్యాయచ పర్ణశద్యాయచ ।
నమోప గురమాణాయచాభిఘ్నతేచ । నమ ఆక్ఖిదతేచ ప్రక్ఖిదతేచ ॥

అథాస్య మన్త్రస్య పురశ్చరణాదికం బ్రూమః । కృచ్ఛ్రద్వయం చరిత్వాదౌ పంచశతం జపే త్కృతపురశ్చరణోభవతి । పూర్వాం రాజ్ఞా ముచ్యతే । రాజాయదాసామ్రాజ్యమిచ్ఛతి తదావక్ష్యమాణం కుర్యాత్ । కాలోవసంతః దేశోగిరః శర్వాలయః కాంతారంవా తత్రాలయేవాదేవస్య సన్నిధౌ బ్రాహ్మణైః కార్యసిద్ధిం వాచయిత్వాతాన్ సంపూజ్య ప్రారంభః । అర్ధరాత్రియామమావాస్యాయాంవాతయోరన్యతరస్యాం ప్రారంభః । బ్రాహ్మణాన్ మంత్రసిద్ధాన్ గృహ్ణీయాత్ । యద్వా ఆచార్యః సద్యః కర్మసిద్ధిం కుర్యాత్ । ఆచార్య ఇతి కల్పవిత్సిద్ధఉచ్యతే । సయథావదేత్ తథా సిద్ధిర్భవతి । తత్ర సద్యఃసిద్ధిరుచ్యతే । బ్రాహ్మణా స్తస్మాదాచార్యాత్స్వం శుద్ధాన్మంత్రమాదాయ పంచదశదినాని నిరంతరం జపేయుః । తతః కర్మయోగ్యా భవంతి । ఏవం సిద్ధైర్హోమః కార్యః । ప్రతినమస్కారమాహుతి ప్రక్షేపః । హోమద్రవ్యాణి। తిలవ్రీహియవాదయః సాజ్యాః । హోమకాలా ఉచ్యంతే । ఉదయాత్ప్రభృత్యాస్తమయ మనవరత మేకాదశ ద్వాదశ త్రింశద్దినానికారయేదేవం । హోమ కర్తృభ్య ఉత్తరీయాదయోపాత్రేణ దాతవ్యాః । ఆచార్యస్యాపి కుండలా దయః । హోమాగ్నేరుపరిసర్పిః పాత్రం సదా స్రోతోభవేదణుధార మేవం

కర్మయావత్స మాప్యతే తావద్దేవస్యాపి ప్రతిదిన మష్ట సహస్రం భోజనం కార్యం । బ్రాహ్మణానపితావతః ప్రతిదినంభోజయే దంత్యదినే విత్యా ద్ద్విగుణమ్ । అచార్యో భగవానేవేతి మంతవ్యం । ఆచార్యస్య సారభూతా భూమిర్దాతవ్యా । ఋత్విజా శతం శతం నిష్కా స్తదర్ధార్ధవా దక్షిణాదాతవ్యా । తద్ద్విగుణ మాచార్యాయేతి । తత్ర శివపూజాయాం గన్ధఃకర్పూరమిశ్రితః । కమలాని పుష్పాణి । ధూపః కర్పూర మిశ్రితో గుగ్గులః । దీపోగవ్యాజ్య ఇతి । నైవేద్యంతూక్తం । ఏవం రుద్రారాధనం ప్రతి సంవత్సరం కార్యం । ఏవమారాధనాద్రాజా సమ్రాట్ భవేత్ । రాజానోయే సాగరమధ్యస్థానే రుద్రరూపై ర్ధ్యాస్యమానా భవంతి । ఇహ సర్వాంభువం భుక్త్వాంతే రుద్రరూపై రనుగుణ్యమాణః శివపురంవ్రజేత్ । తత్ర రుద్రరూపీ భూత్వా కల్పాయుతం శివపురే భోగాం స్భుక్త్వా స ప్తద్వీపాధిపతీ రాజా శివభక్తో జాయతే । తస్య కరయోః పినాకాంకో భవతి । తేనాంకేన రుద్రారాధనకారీత్యవగంతవ్యం । అన్యస్యాపి యస్య రాజ్ఞోహ స్త యోరంకోభవతి సోపి రుద్రారాధన కారీత్య వగంతవ్యః । ఏవ మేకాదశ బ్రాహ్మణైః ప్రతి సంవత్సరం రుద్రారాధనం కర్తవ్యం । అతైశ్రివా పరముచ్యతే । రాజా శత్రునాశ కామః అతిశక్తేన బ్రాహ్మణేన కారయేత్ । శత్రుం రాజానం మహాఖదిరరూపిణం కృత్వా కస్మింశ్చిద్వివిక్తేదేశే జలపూర్ణకుంభే దేవతామావాహ్య తత్సన్నిధావగ్ని మాదాయ శమీసమిద్భిః సకంటకాభిః రుధిరాక్తాభిః శత సహస్రం జుహుయాత్ రుధిరం చ బైడాలం ప్రశస్తం భవతి । తత స్తద్రూపం ప్రత్యంగం లోహశంఖుభిః ప్రతినమస్కారం ఖానయిత్వా । తదుపరి రాజా స్వపాదంవిన్యసేత్ । విన్యాసకాలే గురుర్జపేత్ । తతోరాజా బ్రాహ్మణానాం శతం భోజయ త్తతోదేవం విసర్జయేత్ । ఏవం కృతే పరరాజా సంవత్సర త్రయాన్నష్టో భవతి । అన్యచ్చతదేవరూపం సశృంఖలం కృత్వా పూర్వవ ద్ధోమః । తతోరాజా చిరాచ్ఛృంఖలీ రాజవశ్యత్వంవ్రజేత్ । అన్యదపివక్ష్యతే । శత్రురాజనగరే కృత్రిమ వేషధారిణో రాజపురుషాః సబ్రాహ్మణాః సిద్ధాః ప్రవిశ్య చతుష్పదేషు చైత్యేషు దేవాలయేషు రాజసభానురాజద్వారే చ రోహ

శంకూనపితాన్ కృతసహస్రావృత్తిమంత్రితాన్కృత్వా గుప్తాన్న్యసేయుః । తతో తస్మాభిమంత్రితం సర్వతో వికిరేయుః । జలమపి వికిరేయుః । ఏవం కృతే తత్పురమాసంవత్సరత్రయాన్నష్టం భవతి । తత్రిఖదిరబదర్యాదయో వనస్పతయో రోహంతి । తతో విస్మృతశేషాః పరరాజపుర జలాశయేషు కంఠప్రమాణే జలేస్థిత్వా కుర్వంతః సూర్యాభిముఖాః అష్టశతదినాని ప్రతిదిన మష్టశతసంఖ్యం జపేయుః । జపకాలే భగవతో హాలాహలమేవ కరాగ్రే మభిమంత్రయేయుః । ఏవం కృతే తజ్జలపాయినో వాహనాదయో విషదష్టా ఇవ నశ్యంతి । ఏవం కుర్వంతో విద్వాంసో గుప్తమేవకుర్యుః । ప్రత్యక్షేణ రాజద్రోహం సద్యో జాయతే । అతఏవ గుప్తమేవకార్యమితి । ఏవం కర్తౄణాం రాజ్ఞో సమా దక్షిణా స్యాదితి ॥

తతః ధ్యానం :—

శ్లో॥ పినాకపాణిం భూతేశముద్యత్సూర్యాయుతద్యుతిం ।
భూషితం భుజగైర్ధ్యాయేత్ కంఠే కాలం కపర్దినం ॥ 14 ॥

ఓం నమో వఃకిరికేభ్యో దేవానాగ్ం హృదయేభ్యో నమో విక్షీణకేభ్యో నమో విచిన్వత్కేభ్యో నమ ఆనిర్హతేభ్యో నమ ఆమీవత్కేభ్యః ॥ 20 ॥ 9

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణం । పరాకం చరిత్వా చత్వారింశత్సహస్రం జపేత్ । కృతపురశ్చరణో భవతి । మంత్రశోధనార్థం గురుసన్నిధౌ అష్టసహస్రం జపేత్ । తతః కర్మయోగ్యో భవతి । అనేన మంత్రేణ దుస్సాధ్యం కించిన్నవిద్యతే । మంత్రప్రభావాత్సర్వం సంపద్యతే । అనేనకామ్యం కర్మోచ్యతే । దేవస్య దక్షిణామూర్తే స్సన్నిధౌ ఆత్మాగ్నౌ మథితాగ్నౌవాలాజతిలానాం లక్షం జుహుయాత్ । సువర్ణముద్పత్యతే అపామార్గవేణుబీజయవానాం దధి మధు ఘృతాక్తానామయుతం జుహుయాత్ । స్వర్ణసహస్రముత్పద్యతే । కన్యాకామో గుగ్గులేనస్వేష్ట కన్యా సమాకృతిం కృత్వాతాముపలభ్య పంచసహస్రం జప్త్వా తతస్తాంఛిత్వా షట్సహస్రం జుహుయాత్ । సర్వాభరణభూషితాం ఇష్టాం కన్యాం లభ్యతే । పద్మోత్పల

కుముదానాం లక్షం జుహుయాత్ । తస్య రాజ్యలక్ష్మీః ప్రత్యక్షా భవతి। ఫలాంకురాణాం పయోక్తానాం లక్షం జుహుయాత్ । యక్ష రాక్షస భూత ప్రేత పిశాచాదయో దృశ్యానువశ్యాశ్చ భవంతి । మహాకాన్తారభూతలేగ్ని కుండం విధాయ మథితాగ్నౌ బిల్వఫలానామయుతం జుహుయాత్ । పత్రాణాం ముష్టిమాత్రాణాం ఘృతాక్తానాం పంచసహస్రం జుహుయాత్ । బిల్వఫలాకారం సువర్ణముత్పద్యతే । స్పర్శవేదీపిణ్డో భవేత్ । సార్వభౌమసుతార్థీ దేవస్యోపరశుభ్రాణి కమలానిగవ్యాజ్యాక్తాని లక్షం జుహుయాత్ । సార్వభౌమః పుత్ర ఉత్పద్యతే। శమీసమీధాగ్రసతం శివభక్తం పుత్రం లభతే । శ్వేతచ్ఛారఫలచూర్ణం రౌప్యపాత్రేనిధాయకాపిలేన సర్పిషాలోడ్యాయుతాభి మంత్రితం కృత్వానే వేత । స్వయం కవిర్భవతి । ఉదుంబరసమిధాం దధి మధుఘృక్తానామయుతం జుహుయాత్ । మహాభోగ్యభిజాయతే । మనోజవ మిచ్ఛన్ జాగరణకుర్యాత్ । పురశ్చరణమపి విశేషేణ భవతి। సాంవత్సరికం కృచ్ఛ్రంచరిత్వాత్మానం సంశోధ్యతతోఽష్టాదశదినానిచ రుకాశమూల ఫలాహారీనిరన్తరం జపేత్ । అంతరాబుద్ధిపూర్వం స్వప్నేనసాద్య బుద్ధిపూర్వంతు స్వప్నేస్నాత్వా జపేత్ । తతస్తదంతే మన్త్రానువశార్థం గురవే స్వర్ణనిష్క పంచకం దద్యాత్ । పశ్చాత్పుంచాశత్సహస్రం గురుసన్నిధౌ దేవసన్నిధౌవా జపేత్ । తతస్సాక్షాదుమాపతీ రుద్రః ప్రత్యక్షోభవతి । తత్ప్రసాదాత్స్వయం మనోజవీ భవతి। యంయందేశ మభికామయతే తంతంతేశం గురుంచ స్మృత్వా మన్త్ర మష్టశతమావర్తయేత్ । తద్దేశగామీ భవతి । ఏవం మనోజవప్రకార ఉక్తః।తతోఽదృశ్యప్రకార ఉచ్యతే । అత్రాపిపూర్వవత్పురణశ్చరణ మదృశ్యా వశ్యకాలే లోహితం చందనం కపిలాపయసా సంక్లిద్య తత్క్షోదమశ్వత్థపత్రే విధాయ సంస్పృశ్యాష్ట సహస్రం జపేత్ । తతస్తేనాత్మాన ముపలిప్య దేవం స్పృష్ట్వా స్మృత్వా ప్రాణాయామం ధారయేత్ । తతఃకేనచి దదృశ్యోభవతి । రాజవశ్య కామోలోహిత చందనక్షోదమయుతాభి మంత్రితం కృత్వా తంతువేష్టితాం గులికాం కృత్వా నిత్యవద్రాజగృహప్రవేశే స్వలిలాటేధారయిత్వా ప్రవిశేత్ । రాజా రాజపురుషాశ్చవశ్యా భవంతి । యంయంనాశయితు మిచ్ఛేత్తస్య

తస్య నామగ్రహణపూర్వక మయుతమేకపాదో భూత్వా దేవస్య సన్నిధౌ జపేత్ । సంవత్సరాన్నశ్యతి । దేవస్య దక్షిణామూర్తే సన్నిధౌ నిత్యమష్ట శతం జపేత్ । రాజపురుషేభ్యో భయం నవిద్యతే ॥

ధ్యా న ం :—

శ్లో॥ విశ్వతఃపాణిపాదాబ్జం విశ్వతోఽక్షి శిరోముఖం ।
జ్వలంతం విశ్వమావృత్య తేజోరాశిం శివం స్మరేత్ ॥ ౧ ॥

మం॥ ఓం ద్రాపే అన్ధ సస్పతే దరిద్రం నీలలోహిత ।
ఏషాం పురుషాణామేషాం పశూనాం మాభేర్మాఽరో మో ఏషాం
కించనామ మత్ ॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణం । ఏకాహముపవాసం కృత్వాయుతం జపేత్ । కృతపురశ్చరణోభవతి । కపిలాజ్యేనార్ద్రాయామయుత మాహంతీ ర్జుహుయాత్ । కృతధనో భవతి । జ్వరే సన్నిపాతే తస్య శిరస్థో దూర్వా గ్రాణాం పంచ సహస్రం జుహుయాత్ । తస్మా జ్వరాన్ముక్తో దీర్ఘాయుశ్చ భవతి । అభిచార మోక్షకామావై కంకతానామ యుతం జుహుయాత్ । తస్యాభిచారేభ్యో భయం నవిద్యతే । ఉదుంబరతిలానామయుతం జుహుయా త్సర్వ భూతేభ్యో భయం నవిద్యతే । గ్రామనగర మధ్యేఽగ్నిముప సము ధాయ తత్రఘృతాక్తతిల పిష్టానామయుతాని జుహుయాత్ అశ్వద్దశేష బలిముపహరేత్ । అథావష్టష్ట సహస్రం జుహుయాత్ । తస్యరుద్రో భైరవరూపీ భూత్వై స్వహస్వయం దృశ్యోభవతి దృష్ట్వాయదిచలే దున్మాదీ భవతి । అచలస్య తస్యమహా సిద్ధిర్భవతి । ఆపది తద్రూపం స్మరే దాపద్భ్యశ్చ ముక్తిర్భవతి ॥

తతో ధ్యానం :—

శ్లో॥ అగుల్ఫాసిత కంచుకోద మరుకాళ్లిష్టోలసత్కుంతలీ ।
ఖలీకుందలిత శిరివాః సతిలకోమందం క్వణన్నూపురః ।
శ్రీమన్నిర్మల దంతపంక్తి కిరణః శ్వేతాయమానాననో ।
దేవో భైరవవేష భూషిత వపుర్ధ్యేయో మృడానీపతిః ॥

మం॥ ఓం యాతే రుద్ర శివాతనూశ్శివా విశ్వాహ భేషజీ ।
శివా రుద్రస్య భేషజీ తయానో మృడజీవసే ॥

అథాతస్య మంత్రస్య పురశ్చరణం । అష్టశత ప్రాణాయామాన్ కృత్వా పంచ సహస్రం జపేత్ । కృత పురశ్చరణో భవతి । అనేన కేవలం గర్భరక్షా విధాతవ్యా । నాన్యత్ । వ్యక్తే గర్భే తృతీయే మాసి రక్షాం కుర్యాత్ । రుద్ర మన్త్రసిద్ధేన బ్రాహ్మణేన తదభివృద్ధ్యై స్వవిభవానుగుణ మలంకృత్య శంభుమివ తం నమస్కృత్యాత్ । సాదుగర్భే ఆసాధవేన ప్రేషితవ్యాః యదాపి రుచిర్భవతి తదైవ కర్తవ్యం । రాజో గృహాంతరాళే వివిక్తే అర్వాక్ అర్వాగ్వామిద్వయం స్వీకృత్య ధ్వజాద్య లంకారై రలంకృత్య మంత్ర ద్వయేన ప్రస్థ శుద్ధ తండులైర్వి కీర్య తస్మిన్నగ్ని కుండం వేదికాంచ కృత్వా వేదికాయాం సాధారణ ఘటస్యోపరి మహనేన మంత్రేణ స్వర్ణ పుష్పేణ శంభు మావాహ్య తస్మిన్నర్వాగ్గామి ద్వయేన కలశాన్ బిందు యుక్తాన్ తంతు వేష్టితాన్ స్వర్ణగర్భాన్ శరావ సహితాన్ సముద్రగామీనదిజల పూర్ణాన్నవపల్లవచ్ఛన్నాన్నిధాయ తస్మిన్మధ్యేజల పూర్ణం ఘటమేక మాద్రాది దివసగణనె సువర్ణేనాన్యత్ర నవరత్నపూర్ణం కృత్వా శ్రీజనీ రఘుబె ప్రక్షిప్య మహన్మ్యేవసనైః ప్రచ్ఛాద్యనుస్థిరాన్ కృత్వా దేవస్యారాధనం గంధలేపః శ్రీకంఠం తామరస పుష్పం శితారిధూపం దీపం యావదంతం సర్పిషా సర్వత్ర కర్పూర మిశ్రమేవ మారాధ్య తత్ర సన్నిధా వుపస్థాన మంత్రం జపిత్వా తతఃపట సంస్కార మంత్రేణ హోమం కుర్యాత్ । హోమద్రవ్యంచ తిల దూర్వాగ్రలా జతులస్య క్షీర దధి మధ్వాజ్య సంయుక్తం జుహుయాత్ ।

తతో హవిః పూజా । అర్వాక్ ప్రస్థ తండుల పక్వం హవిః తేనాగ్నౌ
హోమం కుర్యాత్ । తేన మంత్రేణ హోతవ్యం తతో గంధ వాసం కర్పూర
యుక్తం దద్యా దుద్దేశతో వాన్యే భుం క్తే తదేవ గుర్వోః సంభవన్ । ఏవం
సాయంతద్యుగంచ స్పృష్ట్వా జపే దాచార్యః । తత్ర నిత్య వద్వస్త్ర పరిష్కృత్తిః
వసనో త్తరీ యేచభవతః । ఏవమర్ఘ్యద్వయం పూజా । బ్రాహ్మణానపితా
వంతో భోజయేన్నిత్యం । ఏవం విధానస్య రాజ్ఞ ఏవ శక్తిః । ఏవం కృతే
సదపత్యయో యుష్మద్భవేత్ । గర్భపాతోన విద్యతే । సర్వం గంధాదన్య
దుపదేశతః । ప్రదానం । హోమదేశం స్త్రీ శూద్రానప్రవేశయః ।
నపాఖండాదయో వైదికత్వా న్మంత్రస్య । అంత్యదినే స్నానం । తద్దండ
దాన రూపేణ దద్యాద్గురవే । తతః కుమార గ్రహార్థం గణపూజాః కుర్యాత్ ।
తదపత్య మాయుష్మద్భవతి । యథేదం ప్రసంగా దస్య దుచ్యతే । కన్యార్థీ
లభతే కన్యాం హుత్వాలాజాన్ ఘృతప్లుతాన్ । అపామార్గ సమిద్ధోమైర
లక్ష్మీం నాశయేద్బుధః । సర్వ శత్రుక్షయార్థాయ జుహుయాచ్చ తిలాహుతీః ।
బ్రాహ్మణా దీన్వశే కుర్యాత్ హుత్వాఖదిర సంభవాన్ । సితరక్తైర్క్షిర
పీతైః సూత్రైః సంవేష్టితాన్ క్రమాత్ । అక్షం హుత్వా ఘృతం సర్వాన్
కామానాప్నోతి సాధకః । జుహుయాద్వస్త్ర కామస్తు కుసుమైః కుముదాదిభిః ।
యద్వర్ణం జుహుయాత్పుష్పం తద్వర్ణం వస్త్రమాప్నుయాత్ । వృష్టికామః
శుచౌదేశే గోమయేనో పలేపితే । రక్తద్రవ్యేణ తత్రైవ మండలం పరిలేఖ
యేత్ । మండలస్య పురస్తాత్తు నవకుంభం నిధాపయేత్ । సూత్రేణ వేష్టితం
సమ్యక్ పూరితం గంధవారిణా । ఆవాహయే త్తతః । పయసా జుహుయా త్తత్ర
శతమష్టోత్తరం బుధః । ధ్యాయన్నేకాగ్రధీః సూర్యం జపేన్మంత్ర సహస్రకం ।
ఏవం కుర్వీత సప్తాహం ద్వాదశాహ మథాపివా । తతః ప్రసన్నో భగవా
న్మహ వర్షం ప్రముంచతి । అహోరాత్ర ముపోష్యైవ పుత్రకామః శుచి
వ్రతః । పాయసంజుహుయా దగ్నావష్టోత్తర శతాహుతీః । ఋతుస్నాతాం
తతోభార్యాం శుచివస్త్రైరలంకృతాం । భోజయేద్ధుతశేషంతు జపనష్టాశతం
బుధః । బ్రాహ్మణాన్ భోజయేచ్చైవకారయే త్స్వస్తివాచనం । తతః పుత్ర

మాప్నోతి తేజస్వీసమనామయం । అనిష్ట దర్శనేచైవ తథా దుస్స్వప్న దర్శనే । అభిచార కృతై ర్దోషైః కలిమ్మిశ్చ సమావృతే । విగ్రహా దుపసర్గేచ భయేచ సముపస్థితే । తిథౌచ గ్రహపీడయాం భూతావేశ కృతేషుచ । ఏవమాదిషు చాన్యేషు దోషేషూపహితేషుచ । పూర్వోక్తం మండలం కృత్వా నవం కుంభం తథైవచ । గంధోదకేన సంపూర్ణం సర్వమంగళ సంయుతం । ఏలా లవంగ కర్పూర నింబజాతి ఫలై ర్యుతం । దేవమావాహ్య కలశేత్వర్చయే త్తత్ర హోమయేత్ । మంత్రేణానేన తద్దేవ మష్టోత్తర సహస్రం । అభిమంత్ర్య తతస్తే సహస్యాత్మనో వా పరస్యవా । అభిషేకం ప్రకుర్వీత సర్వదోషైర్విముచ్యతే । యస్తుమంత్రం జపేన్నిత్యం ప్రాతః స్నాత్వా సహస్రకం । శ్రీరారోగ్యంచ తేజశ్చ వర్ధతేతస్య సర్వదా । సంవత్సరం జపేద్యస్తు క్షీరాహారో జితేంద్రియః । అర్చనంచ యథాశక్తి కుర్వన్నయుత మన్వహం । సంసిద్ధి మతులాంగచ్ఛే దణిమాది గుణైర్యుతాం । కింతస్య మానుషైర్భోగైః ప్రసన్నైర్వై జగత్పతౌ । బహునా కిమిహోక్తేన తచ్చిత్త స్తత్పరాయణః । తద్భావ భావితో మంత్రం జపేన్ముక్తో భవేత్ మునిరితి ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ ద్రుత చామీకర ప్రఖ్యం శక్తిపాణిం షడాననం ।
మయూర వాహనారూఢం స్కందరూపం శివం స్మరేత్ ॥

మం॥ ఓం ఇమాగ్ం రుద్రాయ తవసే కపర్దినే క్షయద్వీరాయ ప్రభరామహే మతిం । యథానశ్శమసద్ద్విపదే చతుష్పదే విశ్వం పుష్టం గ్రామే అస్మిన్ ననాతురం ॥ మృడానో రుద్రోత నోమయ స్కృధి క్షయద్వీరాయ నమసావిధేమతే । యచ్ఛంచయోశ్చ మనురాయజేపితా తదశ్యామ తవరుద్ర ప్రణీతౌ ॥ 4 ॥

అదానయోః పురశ్చరణం । కృచ్ఛ్రం చరిత్వా నవ సహస్రం జపేత్ । కృత పురశ్చరణో భవతి । అమావాస్యాయాం చతుష్పదేఽగ్ని

ముపసమాదాయ దధిసార మయుతాహుతిమాత్రం జుహుయాత్ । గవాదీ
నాం శాంతిర్భవతి । ఏతాత్యమేవ రాజవాహనానాం శాంతయే జలం స్పృష్ట్వా
ప్రత్యార్ధ్రి మయుతం జపం కృత్వా జప జలేన వాహనశాలాం ప్రోక్షయేత్ ।
వాహనానాం శాంతిర్భవతి । వాహనానాం కించిదుప యోజ్యతేన జలేన
మిశ్రితం కృత్వా ఉపయోజయేత్ । తిరశ్చాం శాంతయే త్రిలమాజ్య మిశ్రం
జుహుయాదయుతం । అన్యేషాం శాంతయే దూర్వాణామయుతం జుహు
యాత్ । తేషాం శాంతిర్భవతి ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ దివ్య సింహాసనాసీనం స్తూయమానం మహర్షిభిః ।
ప్రసన్నవదనం ధ్యాయే త్సోమం సోమార్ధ ధారిణం ॥ 4 ॥

మం॥ ఓం మనోమహాంత ముతమానో అర్భకం మాన ఉక్షంతముతమాన
ఉక్షితం । మానోవధీః పితరం మోతమాతరం ప్రియామాన స్తనువో
రుద్రరీరిషః ॥ 5 ॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణం । ఉపవాస త్రయం కృత్వా పంచ
సహస్రం జపేత్ । కృత పురశ్చరణో భవతి । అనేన స్వజనరక్ష కర్తవ్యా ।
యవతిల్వాన్నాజ్యత్రా నామయుతం జుహుయాత్ । అశ్వద్ధ సమిధామయుతం
జుహుయాత్ దధి మధ్వాజ్యేనాయుతం జుహుయాత్ । ప్రతి సంవత్సర
మార్ద్రాయామయుతం జుహుయాత్ । ఏవంకృతే ఆత్మీయ స్త్రీ బాల వృద్ధ
జనస్య శాంతిర్భవతి । అస్మిన్నపి శాంతికారణే జపమయుతం కుర్యాత్ ।
విశేషేణ రాజా ప్రతిమాసం మంత్రేణానేన కాంత్యర్థ మార్ద్రాయాం హోమం
కారయేత్ । తేనరాజ్ఞోంతఃపురాదయోఽపి వర్ధంతే ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ బాలేందు మకుటం దేవం తపనాదిత్య విగ్రహం ।
ధ్యాయే నందీశ్వరాకారం గణేశ్వర సమావృతం ॥ 5 ॥

మం॥ ఓం మానస్తోకేతనయే మానఆయుషి మానోగోషుమానో అశ్వేషురీరిషః॥
వీరాన్మానో రుద్రభామితో వధీర్హవిష్మంతో నమసావిదేమతే ॥ 8 ॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణం । కృచ్ఛ్రత్రి చరిత్వా ఉదుంబర పాత్రేణ కాపిలం సర్పిస్సహస్రాభి మంత్రితంకృత్వా తేనాష్టాగ్నౌ సమిధే నాష్ట సహస్రం హుత్వా మహావ్యాహృతిభిర్హుత్వా శతం శేషమశిత్వా త్రిరాత్ర ముపవసేత్ తతశ్చరుభోజీ పంచాశత్సహస్రం జపేత్ । గురవే దక్షిణాం దద్యాత్ । తతః కృతపురశ్చరణో భవతి । అనేన రాజ్ఞామాయుష్కామనా ముచ్యతే । నిత్యమద్రాజాస్యాగ్నే సమిధేఽపివా కేవల మాజ్యసిక్తైస్తిలైర యుతం జుహుయాత్ । అష్టభిర్వావ్రీహ్యాద్యై రష్టాసుదిక్షు రాజానమభితో భస్మాష్టశతాభిమంత్రిత మాదాయ రాజరక్షాం కుర్యాత్ । ఏతదపినిత్యమేవ కార్యం । అనేనైవాపరముచ్యతే । శ్వేతకమలై ర్దధిమధుఘృతాక్తైరయుతం జుహుయాత్ । ఏకాదశరుద్రరూపై బ్రాహ్మణై మంత్రసిద్ధై సద్యసిద్ధైర్వా కార్యః । అథ సద్యసిద్ధిరుచ్యతే । ఆచార్యాన్మంత్రంలబ్ధ్వా త్రిరాత్రిముపోష్యతి రాత్రం నిరంతరం జపేత్ సద్యస్సిద్ధో భవతి । తత్తత్కర్మయోగ్యతైతా వతా । ఏవం కృతేరాజ్ఞాం శ్రీర్వర్ధతే । అనేన దూర్వాణాం ఘృతాక్తానామ యుతం నిత్యమేవ జుహుయాత్ । రాజా చిరజీవీ భవతి । అనేన కలశానష్ట సహస్రమష్టశతంవా జలపూర్ణాన్ స్వర్ణ రజిత తామ్రమయాన్ వాభిమంత్ర్య గంధాదిభిరారాధ్య నవవస్త్రవేష్టితాన్ కృత్వా న్యాన్యపి మంగలానికృత్వా ఆచార్యో రాజజన్మదినే రాజానం స్నాపయేత్ యావంతోహికలశాస్స్యుః । ఏవం కృతేరాజా దోషైః కాయికైః పాతకాదిభిరప్యలిప్తో భవతి । రాజ్ఞోవా వృద్ధ్యర్థమనేన నిత్యమదేకేన బ్రాహ్మణో నాష్టసహస్రం జపం కారయేత్ । వాహనాయుధశాలాసు రత్నాకరదిషు చ మాసిమాసి సౌమ్యే నక్షత్రే హోమం కుర్యాత్ । అశ్వత్థాపామార్గసమిధాం దధి మధు ఘృతాక్తానామయుతం జుహు యాత్ । గతాయుషో అప్యాయుర్వర్ధతే । ద్యూతే వ్యవహారేచ మంత్రిమేతం జపేత్ నపరాజితో భవతి । త్రిరాత్రముపోష్య నిరంతరం జపేత్ । తతశ్చరు

[illegible] జుహుయాత్ । స్వర్ణసహస్రం
[illegible] మధుత్రిమధుయుతం జుహుయాత్ । కన్యాం
లభతే । [illegible] దధి మధ్వాజ్యత్రితయయుతం జుహుయాత్ । కన్యాం
లభతే । అభీష్టం [illegible] కపిలాఘృతేనాస్యాన్మంత్రవిత్యేవ
[illegible] జుహుయాత్ । సర్వస్మాన్ మహాపాతకాన్
ముచ్యతే । [illegible] యజనోదమరిమంత్రస్య అలా వేధారయేత్పర్వే
[illegible] । [illegible] రక్షసహస్రం ప్రతిజన్మదినే జుహుయా
[illegible] । వృష్టికామః పూర్వం జపాపుష్పైరయుతైరారాధయేత్ ।
[illegible] తేపనోభూత్వా ఆదిత్యవారే । భగవానాదిత్యో మహావృష్టిం
[illegible] । దూరమార్గగామీ దశశర్కరాగృహీత్వా[illegible] హస్తాభిః మంత్రితాః
[illegible] గచ్ఛేత్ । సకుయావద్గమనం క్షేమీ భవతి । కర్మణా
[illegible] మంత్రమయుతం జపిత్వా క[illegible]రక్షేత్ । అనాయాసేనకర్మణా
[illegible] గచ్ఛేత్ । పుత్రకామోఽనేనలక్షమాజ్యేన జుహుయాద్వంశకరం
పుత్రం లభతే । అపి [illegible] సికతాకారం [illegible]యతస్య
[illegible] జపేత్ । సర్వత్ర విజయీజాయతే । అన్యదపిసర్వమనేన
[illegible] । మంత్రప్రధాన దేవస్య సాక్షాత్సిద్ధానామేవ ఫలతి । అన్యేషాం
వృథాప్రయాసః ఇతి మంత్రవ్యం ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ దదా[illegible]దశభావిత త్రిదేహం విశుద్ధస్ఫటికప్రకాశం ।
తేజోనిధిం శూలినమిందుమౌళిం విచింతయే త్తత్ర సదైవరుద్రం ॥ 6 ॥

మం॥ ఓం ఆనాస్తేగోష్మతతపూరుషఘ్ని క్షయద్వీరాయసుమ్నమస్మేతేఅస్తు,
రక్షచనోఅధిచ దేవబ్రూహ్యధా చ నః శర్మయచ్ఛద్విబర్హాః ॥ 7 ॥

అథాస్య పురశ్చరణం । త్రిరాత్రముపోష్యతి రాత్రం నిరంతరంజపేత్ ।
కృతపురశ్చరణో భవతి । అనేనాయుష్కామానామేవ నాన్యేషామిత్యాహుః ।
"శతాయుః పురుష ఉచ్యతే" ఇతిశ్రుతౌ । ఏవం సతిఇతి జన్మవిజన్మాంతరేషా
ఆయుషః క్షయకారణై: కర్మభిర్బాలాదయోమ్రియంతే తేషామాయుర్వర్ధ

నాయ । మంత్రేణానేనప్రయోగః క్రియతే । నిత్యమనేనస్వాగ్నౌ సర్పిషాష్ట
సహస్రమష్టశతంవా ఆహుతీర్జుహుయాత్ । దూర్వాణామష్టసహస్రం దధి
మధుఘృతాక్తానాం జుహుయాత్ । స్వజన్మనక్షత్రే నిత్యమేవాష్ట సహస్రం
జపేత్ । ఆర్ద్రాయాం విశేషేణ । ప్రత్యబ్దం దూర్వాపామార్గశమీ తిలానాం
దధిమధుఘృతాక్తానాం ప్రత్యేకమయుతమాహుతీర్జుహుయాత్ । రాత్రౌ
యావత్పంచసహస్రం జపేత్ । తావత్ప్రతిదినం కుర్యాత్ । [illegible]
దూర్వాపామార్గాది ప్రత్యేకమయుతం జుహుయాత్ । [illegible] ।
అశక్తానాం స్తోత్రసహోమః । తతోఽత్యంతాశక్తానాం జపమేవ । మధుతండులై
ర్మధ్వాజ్యాక్తైరయుతం జుహుయాత్ సర్వాయుర్వర్ధతే । మంత్రేణానేన దేవస్యో
పరి అర్కకుసుమనోఖిరయుత మారాధయేత్ । తస్య శ్రీర్వర్ధతే । [illegible]
లయేవాచమహోటి అనశ్నాయీ [illegible] దేవమంత్రం
సహస్రంజపే దేవ [illegible] శతాయుః [illegible] భవతి । [illegible]
హరః ప్రశస్త ఇతి ॥

అథ ధ్యానం :—

శ్లో॥ కుర్వాణంసన్నిధౌదేవ్యా దేవమానందతాండవం ।
హంసాశనదరం ధ్యాయేత్ తప్తకాంచనసన్నిభం ॥ 7 ॥

మం॥ ఓం స్తుహి శ్రుతంగర్త సదంయువానం మృగంనభీమముపహత్ను
ముగ్రం । మృడాజరిత్రే రుద్రస్తవానో అన్యంతే అస్మన్నివపంతు
సేనాః ॥ 8 ॥

అథాస్య పురశ్చరణం । ఏకరాత్ర ముపోష్య త్రిరాత్రం నిరంతరం
జపేత్ । కృత పురశ్చరణో భవతి । వైకంకత సమిధాం విషతైలాక్తానాం
శ్మశానాగ్నౌ లక్షం జుహుయాత్ । శత్రవో నశ్యతి । శత్రునామ గ్రహణం
కృత్వా దేవస్య సన్నిధౌ భస్మ పాణిరయుతం జపేత్ । తస్యశత్రోర్మ
హాజ్వరోభవతి । శ్వేతసిద్ధార్థైరయుతం జుహుయాత్ । శత్రోర్మహా
జాయతే । తాడిరేవమ్రియతే । శత్రోః గృహక్షేత్రాదిషు మంత్రేణా

నేనావటుం ఖాదయిత్వా తత్రస్థల్పం రోమాస్థి శర్కరాదికం ఖాతయేత్ । తస్య క్షిప్రం నాశోభవతి ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ దివ్యద్వాదశ కర కోటిప్రకాశమాదీప్త దహన మూర్ధానం ।
అంబర నిలయం భీమం ధ్యాయేదభయం శివ సురౌఘనుతం ॥
"శంభ్వాకృతి ర్దేవోధ్యాతవ్య" ఇతికేచిత్ ॥

మం॥ ఓం పరిణో రుద్రస్యహేతి ర్వృణక్తు పరిత్వేషస్య దుర్మతిరఘాయోః ।
అవస్థిరా మఘవద్భ్యస్తనుష్వ మీఢ్వస్తోకాయ తనయాయ మృడయ॥౧॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణం । కృచ్ఛ్రం చరిత్వా నవదినాని ప్రతిదిన మష్ట సహస్రం జపేత్ । కృత పురశ్చరణోభవతి । అనేన పుత్ర కామానామేవ కర్తవ్యం । ఏతదపి గుప్తం కుర్యాత్ । దావానలరూపస్య పలాశఖదిరాదేః సమిధాం దధి మధు ఘృతాక్తానాః పశ్చిమద్వారే శివాలయే త్వయుతం జుహుయాత్ । శివసదృశం పుత్రంలభతే । దేవాలయే అశ్వత్థ ఛాయా యామాత్మ గృహ గోష్ఠయోర్వా అర్ధరాత్రియామమావాస్యాయాంవా కృష్ణపక్షే అష్టమ్యాంవా ప్రారంభః । పూర్వేద్యుశ్చరు భోజనా దంపతీ భవతః । ప్రతి మంత్రాక్షరం కలశాం స్తంతువేష్టితాన్ జలపూర్ణాన్ ప్రతిష్ఠాప్య తేషాం మధ్యే కుంభముచ్చైస్తరం నిధాయ తస్మిన్ దేవం సోమమావాహయేత్ । ఆయాతు భగవాన్ కైలాసాత్ । ఇతి ఆవాహ్య గంధాదిభిరభ్యర్చ్య తతః పూర్వవన్మధ్య కలశ మారభ్య ప్రతికలశం మంత్రాదిత ఏకమేక మక్షరంన్యసేత్ । తతో నవ సహస్రం జపేత్ । తత ఉద్దేశకాగ్నౌ శ్యామాకలాజానాం మధుఘృతాక్తానామష్ట సహస్రం హుత్వా తన్మాత్ర మాజ్యేనచ హుత్వా తత ఆది కలశ మాదాయ తత్తదక్షరరూపిణం భగవంతం స్మరన్ స్నాపయేత్ । ఏకాసనమేతౌ ప్రతిష్ఠాప్య కుంభజలేనచ స్నాపయిత్వా బ్రాహ్మణానామష్ట సహస్ర మష్టశతంవా ఏకశతమంతే భోజయేత్ । తత్ర కలశ వస్త్రవ్రీహ్యాదీనాచార్యస్య దత్వాతం భోజయిత్వా దక్షిణాకాలే పంచ

విష్కం త్రయంవాదద్యాదేవం రూపాయా దక్షిణాయా॥ కించిదపిన్యూనం సర్వేదేవందత్వా దంపతీ భుంజీయాతామేవం తయో పుత్ర॥ శివతమో దీర్ఘాయురుత్పద్యతే । అథపూర్వోక్త కర్మాశక్తావ పరముచ్యతే । అశక్తో మంత్రమిమం జపేత్ । పశ్చిమద్వారే దేవాలయే అహోరాత్రం ప్రదక్షిణం కుర్యాత్ । ఉదయా త్ప్రభృత్యాస్తమయాత్ అస్తమయా త్ప్రభృత్యోదయా త్త్రవిఘ్నోయది విద్యతే అశక్తాన సంతిచేత్ । శక్తసన్న శక్తమాత్మానం మత్వాకుర్వన్ నశ్యతి । తస్మాత్పురశ్చరణయుక్తో గురురప్రమత్త॥ కుర్యా దితి । అశక్తానాం పరిజాకాముానా మగతీనామనుగ్రహార వక్ష్యామ॥ । అష్టశత మేకచత్వారింశ దేకవింశతివా దినానిదీక్షిత్వాచతుర్థ్యాం పశ్చిమద్వారాలయే ప్రతిదిన మష్టశతం జపేత్ । ప్రదక్షిణ మష్టశతం కుర్యాత్ । నిత్యవదశ్వత్థస్య పూర్వోత్తర మూలాదారభ్య అష్ట సహస్రం జపేత్ । అశ్వద్ధ చతుర్దిశు ప్రతిదిన మష్ట సహస్రం జపేత్ । ఏవం సమాప్య యావచ్ఛక్తితావద్వా బ్రాహ్మణాన్ దీక్షయుక్తాన్ భోజయే దేవంకృతే వంశకరం పుత్రం లభతఇతి॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ గజచర్మావృత తనుం స్ఫురత్ప్రి హరణోజ్జ్వలం ।
సర్వపాపహరం ధ్యాయే ద్దేవం కుంజరభేదినం ॥ ఇతి ॥ 9 ॥

మం॥ ఓం మీఢుష్టమ శివ తమ శివోనస్సుమనాభవ ॥
పరమేవృక్ష ఆయుధం నిధాయ కృత్తిం వసాన ఆచరపినాకం ।
బిభ్రదాగహి ॥ 10 ॥

అథాతస్య పురశ్చరణం । ఏకరాత్రం పంచదశ సహస్రం జపేత్ కృతపురశ్చరణోభవతి । అర్ధనాశ భయేప్రాణ సంశయే ఘోరార్తిభయేవా చోరాదిభయే కేవలాజ్యేన పంచసహస్రాహుతీ ర్జుహుయాత్ । తేభ్యో ముచ్యతే ॥

ధ్యానం :—

శ్లో॥ మంగళాయతనం దేవం యువానమతి సుందరం ।
ధ్యాయేద్వనచరాకార మాంజనేయం పినాకినం ॥ 10 ॥

మం॥ ఓం వికిరిదవిలోహిత నమస్తే అస్తు భగవః ।
యాస్తే సహస్రగ్ం హేతయోఽన్యమస్మన్నివపన్తు తాః ॥ 11 ॥

అథాస్య పురశ్చరణం । త్రిరాత్రం [illegible] దశ సహస్రం జపేత్ । దశాంశే దశ సహస్రం [illegible] జపేత్ । కృత పురశ్చరణో భవతి । అనేన మన్త్రేణ [illegible] దధి మధుఘృతాక్తానాం సమిధామయుతం జుహుయాత్ । క్షయం న భవతి । సర్వాన్ జేతు కామోఽపామార్గ సమిధాం [illegible] శత సహస్ర మాహుతీ ర్జుహుయాత్ । ఏతేనైవ [illegible] భవంతి । [illegible] కామో బిల్వ సమిధాం దధి మధు ఘృతాక్తానాం శత సహస్ర మాహుతీ ర్జుహుయాత్ । [illegible] కామో [illegible] కాపిలేనపయసా శత సహస్ర మాహుతీ ర్జుహుయాత్ । [illegible] న జాయతే । ఏవ [illegible] కామో భవతి తత్త్రిస్నాన [illegible] కాపిలాజ్యేన శత సహస్రం జుహుయాత్ । తత్తత్సర్వం జయతి ॥

తతో ధ్యానం :—

శ్లో॥ ప్రపన్న వరదం సౌమ్యం [illegible] ।
[illegible] ధ్యాయే [illegible] ॥ 11 ॥

మం॥ ఓం సహస్రాణి సహస్రశో బాహ్వో స్తవ హేతయః ।
తాసామీశానో భగవః పరాచీనా ముఖా కృధి ॥ 12 ॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణ ముచ్యతే । కృత్వా త్రిరాత్రం చరిత్వా పంచదశ సహస్రం జపేత్ । కృత పురశ్చరణో భవతి । అనేన మంత్రేణ పురుషాణాం [illegible] శాంతిం కుర్యాత్ । [illegible] కంకత సమిద్భిర్వ్రీహి

యవతిలాని సర్పిః సిక్తాన్యయుతం జుహుయాత్ । ఉపద్రవానశ్యంతి । భగవతో దక్షిణామూర్తేః సన్నిధౌ శత సహస్రం జపేత్ । ప్రధాన పురుష మారణే వల్మీక మృత్తికా లింగం కృత్వానేన మంత్రేణ యావచ్ఛిర్ణ మభిషించేత్ । తతస్తాం మృదమాదాయ నద్యాం ప్రక్షిప్య తత్తీరే స్వాగ్నౌ శుద్ధ తండులైః ఘృతాక్తైరయుతం జుహుయాత్ తస్య మరణ మువశమ యతి । మహాకాంతారగామి భస్మాష్ట సహస్ర మభిమంత్ర్య సర్వాంతేన శరీర మవలిప్యగచ్ఛేత్ । తస్యకిమపి భయంనభవతి । కృష్ణచతుర్దశ్యాం రాత్రౌ శ్మశానే బిడాలమాంసేన సౌదనేల బలిముపహరేత్ । "రాక్షసేభ్యో బలిముపహరామి'' ఇతి । తతస్తేభ్యో భయంనవిద్యతే । మహీశాస్తుః కోపోపహతానాం సువర్ణ మహాశాస్తుః సన్నిధౌ అనేనాష్ట సహస్ర మాజ్యేన జుహుయాత్ । కుక్కుట మాంసేన బలిముపహరేత్ । తత్ర నవవసనాని సువర్ణాదిఃంచహోమస్య దక్షిణాం దద్యాత్ । నిష్కత్రయమేకం వారాష్ట్రి శతభాగో వాదాతవ్యఇతి । అన్యేషా మపిదైవోప హతానామనేన మంత్రేణ సర్పిషా అష్టసహస్రం జుహుయాత్ । దైవోపద్రవానశ్యంతి ॥

శతో ధ్యా న ం —

శ్లో॥ సర్వపాప హరందేవం సర్వాభరణ భూషితం ।
సర్వాయుధ ధరం ధ్యాయే త్సర్వలోక మహేశ్వరం ॥ 12 ॥

మం॥ ఓం సహస్రాణి సహస్రశోయేరుద్రా అధిభూమ్యాం ।
తేషాగ్ం సహస్రయోజనేఽవధన్వాని తన్మసి ।
అస్మిన్ మహత్యర్ణవేఽంతరిక్షే భవా అధి ।
నీలగ్రీవాశ్శితికంఠాః శర్వా అధః క్షమాచరాః ।
నీలగ్రీవాశ్శితి కంఠాది వగ్ం రుద్రా ఉపశ్రితాః ॥ 4 ॥

ఏతేషాం చతుర్ణాం మంత్రాణాం పురశ్చరణాదికం బ్రూమః । చాంద్రా యణం చరిత్వా కాయశోధనార్థం పంచ సహస్రం జపేత్ । తతః కృత పుర

శ్చరణో భవతి అభిచారికం కర్మ మంత్రైరేతైః కుర్యాత్ । రాజా బ్రాహ్మణై స్స్వదేశ జాతైర్హోమం కుర్యాత్ । శాల్మలీ సాలవేత్ర వేణు శరాణా మర్క తులా వేష్టితానాం శశరుధిరాక్తానాం శత సహస్రం జుహుయాత్ । అత్రపిష్టేన స్నిగ్ధేన మాత్మేణ శత్రుప్రతి కృతిం కృత్వా ప్రాణాన్సంస్థాప్య క్రమేణ ఛిత్వాఽష్ట సహస్రం జుహుయాత్ । తతః శశరుధిరేణాక్తాన్ కూర్చా నష్ట సహస్రం జుహుయాత్ । ఏతైః ప్రయోగైః శ్శత్రవో నశ్యంతి । ఏతైరేవ మంత్రైరభిచారం ప్రతికుర్వాణో దూర్వాణాం దధి మధు ఘృతాక్తానాం పంచసహస్రం జుహుయాత్ । రాజ్ఞస్త్వాభిచారదోషా నశ్యంతి కారయితుః ॥

తతో ధ్యానం :—

శ్లో॥ దంష్ట్రా కరాళవదనం జ్వాలజ్వాలితమూర్ధజం ।
బిభ్రాణం త్రిశిఖం దీపం ధ్యాయే ద్భుజగభూషణం ॥ 4 ॥

మం॥ ఓం యేవృక్షేషు సస్పింజరా నీలగ్రీవా విలోహితాః ।
యేభూతానా మధిపతయో విశిఖాసః కపర్దినః ।
యేఅన్నేషు వివిధ్యంతి పాత్రేషు పిబతోజనాన్ ॥ 7 ॥

శ్లో॥ ఏతేషాం త్రయాణాం పూర్వవత్పురశ్చరణాదికం సర్వం ॥ 7 ॥

మం॥ ఓం యేపథాం పథిరక్షయ ఐలబృదాయవ్యుధః ॥
యేతీర్థాని ప్రచరంతిసృకావంతో నిషంగిణః ॥ 8 ॥

అనయో. పురశ్చరణం । కృచ్ఛ్రింపరిత్వా । పంచసహస్రం జపేత్ । కృతపురశ్చరణో । భవతి । ఏతాభ్య మృతగమనదినే స్వాగ్నౌ వష్ట సహస్రం కాపిలేనపయసా సర్పిర్విమిశ్రేణ జుహుయాత్ । తతః బుకుగామీలపేత్ । తత్ర విద్వాన్ వంశకరః పుత్రోజాయతే । ఏతాభ్యమేవ మహాతీర్థగమనే స్వాగ్నౌ పద్దిత.దులై రాజ్యసిక్తైర యుతం జుహుయాత్ । తీర్థమనాలపన్గచ్ఛేత్ । స్నాత్వాఽగత్య స్వాగ్నిమారాధ్యపాచం విసృజంస్తీర్థ ఫలం యదాప్తమశ్నుతే ॥

శ్లో॥ ధ్యానాదికం పూర్వవత్ ॥ 9 ॥

మం॥ ఓం యఏతావంతశ్చ భూయాగ్ంసశ్చ దిశో రుద్రా వితస్థిరే ।
తేషాగ్ం సహస్రయోజనేవ ధన్వాని తన్మసి ॥ 9 ॥

శ్లో॥ పురశ్చరణాదికం సర్వం పూర్వవద్ద్రష్టవ్యం ॥ 10 ॥

ఓం నమో రుద్రేభ్యో యే పృథివ్యాం యేఽంతరిక్షే యే దివి యేషా మన్నం వాతో వర్షమిషవ స్తేభ్యో దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా దశ ప్రతీచీర్దశోదీచీ ర్దశోర్ధ్వా స్తేభ్యో నమ స్తేనో మృడయంతు తేయం ద్విష్మో యశ్చ నో ద్వేష్టి తం వో జంభే దధామి ॥ 10 ॥

అథాస్య మంత్రస్య పురశ్చరణం । [illegible] దినాని దీక్షిత్వా సంవ పంచదినాని నాస్యవస్త్ర భుంజీత అమమేక [illegible] భవేత్ । ప్రథమపంచకం పయః । ద్వితీయం ఫలం । తృతీయం దధి । చతుర్థమపి ఫలం । పం[illegible] వాయుః । ఏవం చత్వారి వింశతి దినాని హావిష్య శేషిష్టన్ సహా జపేత్ తతః పంచదినావిగలప్రమాణజలస్థో భవేత్ । ఏకదినమమమృతేన విధానేన జపేత్ । ఆచార్యస్య దశనిష్కం సువర్ణం దద్యాత్ । తత్సమాంచ ఋత్విజాం కృత్వా కృతపురశ్చరణో భవతి । తతో నిత్యవత్స్వాగ్నౌ అనేనాష్ట సహస్ర మష్టశతంవా ఆహుతి రాజ్యేన జుహుయాత్ । యావజ్జీవ మనన్యమనా జపేత్ । తతోఽనేన కర్తవ్యం కర్మోచ్యతే । ఏవం సిద్ధస్య వక్ష్యమాణ మమావాస్యాయాం స్వాగ్నౌ కపిలాజ్యేనాష్టసహస్రమాహుతీర్జుహుయాత్ । హుత్వా కేశానభిమృశ్యాష్టశతం జుహుయాత్ । అథ ప్రత్యేకం ప్రత్యక్షవిధానేన తదా దినం । తతః కృత్వా రక్తాంగీ రక్తమూర్ధజా [illegible] నయనోత్పద్యతే । సాంప్ర మేవాజా ఖదిరపూరితాం [illegible] తురః కుమ్భాన్ స్త్రాప యుక్తైస్తైః [illegible] అభ్యుదాత్మానం నాశయేత్ । తయా సర్వాన్నాశయేత్ [illegible] సాదయేత్ అనేనాజ్యేనాయుతం జుహుయాత్ । కాలజ్ఞానముత్పద్యతే అంతరిక్ష ప్రమాణం సర్వమేవోత్పద్యతే । కాపిలేన పయసా జుహుయాత్ [illegible] స్మరో జాయతే ॥

ఉవాచ ఫలం :—

శ్రుతం రుద్రప్రసాదేన సర్వమేవ యథాక్రమం । ఏకావింశైకాదశకో దానముక్తంతిదానకః । పంచగోకర్ణికం దానం శంఖుదానం తథైవచ - సార్వభౌమం భూమేః కలశస్థాపనం తథా శిఖాస్పృశిత సంస్కారం నిర్మాణ దానకం రుద్రైర్ ఏకాదశపూజాచ సోమవాసురి సంశ్రుతా - క్రియాపుణ్య కులదానం తథైవచ రాజ్ఞామన్యచ్చ యత్కల్పితం సర్వముక్తి మశేషతః - భూయోపి రుద్రమంత్రేణ వరస్య భవనాశనం । అపమృత్యుం జయం కర్మ రాజ్ఞామేవ విశేషతః - సమంత్రకం సోపదేశం కాలదేశం తథైవచ సర్వమేతదనేనైవ నాత్యముక్తంహి శంభునా ॥ ఇతి ॥

ఇతి మేరుతంత్రోక్తం రుద్రాది మంత్రవిధానం సమాప్తమితి శివం
ఇతి శ్రీమద్భటభాస్కరాచార్య విరచితే యజుర్వేదభాష్యే
అగ్నికాండే శ్రీ రుద్రప్రశ్న సంజ్ఞితం నమకం
సమంత్రకం సప్రయోగవిధానం సమాప్తం.

— శివం —

అథ శ్రీ రుద్రాభిషేకోపయోగి చమక మంత్రాః

ఓం అగ్నావిష్ణూ సజోషసేమా వర్ధంతు వాంగిరః । ద్యుమ్నైర్వాజేభిరాగతం । వాజశ్చమే ప్రసవశ్చమే ప్రయతిశ్చమే ప్రసితిశ్చమే ధీతిశ్చమే క్రతుశ్చమే స్వరశ్చమే శ్లోకశ్చమే శ్రుతిశ్చమే జ్యోతిశ్చమే సువశ్చమే ప్రాణశ్చమేఽపానశ్చమే వ్యానశ్చమే సుశ్చమే చిత్తంచమ ఆధీతంచమే వాక్చమే మనశ్చమే చక్షుశ్చమే శ్రోత్రంచమే దక్షశ్చమే బలంచమ ఓజశ్చమే సహశ్చమ ఆయుశ్చమే జరాచమ ఆత్మాచమే తనూశ్చమే శర్మచమే వర్మచమేఽంగానిచమేఽస్థానిచమే పరూగ్ంషిచమే శరీరాణిచమే ॥ అపానస్తనూశ్చమేష్టావశచ ॥ 1 ॥ జ్యైష్ఠ్యంచమ ఆధిపత్యంచమే మన్యుశ్చమే భామశ్చమేఽమశ్చమేఽంభశ్చమే జేమాచమే

మహీయాంచమే వరిమాచమే ప్రథిమాచమే వర్ష్మాచమే ద్రాఘుయాచమే
వృద్ధంచమే వృద్ధిశ్చమే సత్యంచమే శ్రద్ధాచమే జగచ్చమే ధనంచమే
వశశ్చమే త్విషిశ్చమే క్రీడాచమే మోదశ్చమే జాతంచమే జనిష్యమాణం
చమే సూక్తంచమే సుకృతంచమే విత్తంచమే వేద్యంచమే భూతంచమే
భవిష్యచ్చమే సుగంచమే సుపథంచమ ఋద్ధంచమ ఋద్ధిశ్చమే క్లుప్తంచమే
క్లుప్తిశ్చమే మతిశ్చమే సుమతిశ్చమే ॥ జిచద్వర్ధచతుర్దశ ॥ 2 ॥ శంచమే
మయశ్చమే ప్రియంచమేఽనుకామశ్చమే కామశ్చమే సౌమనసశ్చమే
భద్రంచమే శ్రేయశ్చమేవస్యశ్చమే యశశ్చమే భగశ్చమే ద్రవిణం
చమే యంతాచమే ధర్తాచమే క్షేమశ్చమే ధృతిశ్చమే విశ్వంచమే మహ
శ్చమే సంవిచ్చమే జ్ఞాత్రంచమే సూశ్చమే ప్రసూశ్చమే సీరంచమే లయ
శ్చమ ఋతంచమేఽమృతంచమే యక్ష్మంచమేఽనామయచ్చమే జీవాతు
శ్చమే దీర్ఘాయుత్వంచమేఽనమిత్రంచమే భయంచమే సుగంచమే శయ
నంచమే సూషాచమే సుదినంచమే ॥ ఇతి ॥ విశ్వంచ శయనమష్టౌచ ॥ 3 ॥
ఊర్క్చమే సూనృతాచమే పయశ్చమే రసశ్చమే ఘృతంచమే మధుచమే
సగ్ధిశ్చమే సపీతిశ్చమే కృషిశ్చమే వృష్టిశ్చమే జైత్రంచమ ఔద్భిద్యంచమే
రయిశ్చమే రాయశ్చమే పుష్టంచమే పుష్టిశ్చమే విభుచమే ప్రభుచమే
బహుచమే భూయశ్చమే పూర్ణంచమే పూర్ణతరంచమేఽక్షితిశ్చమే కూయ
వాశ్చమేఽన్నంచమేఽక్షుచ్చమే వ్రీహయశ్చమే యవాశ్చమే మాషాశ్చమే తిలాశ్చమే
ముద్గాశ్చమే ఖల్వాశ్చమే గోధూమాశ్చమే మసురాశ్చమే ప్రియంగవశ్చ
మేఽణవశ్చమే శ్యామాకాశ్చమే నీవారాశ్చమే ॥ విభుచ మసురాశ్చతుర్దశ ॥ 4 ॥
అశ్మాచమే మృత్తికాచమే గిరయశ్చమే పర్వతాశ్చమే సికతాశ్చమే వనస్పత
యశ్చమే హిరణ్యంచమేఽయశ్చమే సీసంచమే త్రపుశ్చమే శ్యామంచమే
లోహంచమేఽగ్నిశ్చమ ఆపశ్చమే వీరుధశ్చమ ఓషధయశ్చమే కృష్ట
పచ్యంచమేఽకృష్టపచ్యంచమే గ్రామ్యాశ్చమే పశవ ఆరణ్యాశ్చ యజ్ఞేన
కల్పంతాం విత్తంచమే విత్తిశ్చమే భూతంచమే భూతిశ్చమే వసుచమే
వసతిశ్చమే కర్మచమే శక్తిశ్చమేఽర్థశ్చ ఏమశ్చమ ఇతిశ్చమే గతిశ్చమే ॥

కృష్ణపచ్యంచాష్టా చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥5॥ అగ్నిశ్చమ ఇంద్రశ్చమే సోమశ్చమ ఇంద్రశ్చమే సవితాచమ ఇంద్రశ్చమే సరస్వతీచమ ఇంద్రశ్చమే పూషాచమ ఇంద్రశ్చమే బృహస్పతిశ్చమ ఇంద్రశ్చమే మిత్రశ్చమ ఇంద్రశ్చమే వరుణశ్చమ ఇంద్రశ్చమే త్వష్టాచమ ఇంద్రశ్చమే ధాతాచమ ఇంద్రశ్చమే విష్ణుశ్చమ ఇంద్రశ్చమేఽశ్వినౌచమ ఇంద్రశ్చమే మరుతశ్చమ ఇంద్రశ్చమే విశ్వేచమే దేవా ఇంద్రశ్చమే పృథివీచమ ఇంద్రశ్చమేఽంతరిక్షంచమ ఇంద్రశ్చమే దౌశ్చమ ఇంద్రశ్చమే దిశశ్చమ ఇంద్రశ్చమే మూర్ధాచమ ఇంద్రశ్చమే ప్రజాపతిశ్చమ ఇంద్రశ్చమే ॥ త్వష్టాచదౌశ్చమ ఏకవిగ్ంశతిశ్చ ॥6॥ అగ్ంశుశ్చమే రశ్మిశ్చమేఽదాభ్యశ్చ మేఽధిపతిశ్చమ ఉపాగ్ంశుశ్చమేఽన్తర్యామశ్చమ ఐంద్రవాయవశ్చమే మైత్రావరుణశ్చమ ఆశ్వినశ్చమే ప్రతిప్రస్థానశ్చమే శుక్రశ్చమే మంథీచమ ఆగ్రయణశ్చమే వైశ్వదేవశ్చమే ధ్రువశ్చమే వైశ్వానరశ్చమ ఋతుగ్రహాశ్చమేఽతి గ్రాహ్యాశ్చమ ఐంద్రాగ్నశ్చమే వైశ్వదేవశ్చమే మరుత్వతీయాశ్చమే మాహేంద్రశ్చమ ఆదిత్యశ్చమే సావిత్రశ్చమే సారస్వతశ్చమే పౌష్ణశ్చమే పాత్నీవతశ్చమే హారియోజనశ్చమే ॥ఇతి॥ ఋతుగ్రహాశ్చ చతుస్త్రిగ్ంశచ్చ ॥7॥ ఇధ్మశ్చమే బర్హిశ్చమే వేదిశ్చమే ధిష్ణియాశ్చమే స్రుచశ్చమే చమసాశ్చమే గ్రావాణశ్చమే స్వరవశ్చమ ఉపరవాశ్చమే ధిషవణేచమే ద్రోణకలశశ్చమే వాయవ్యానిచమే పూతభృచ్చమ ఆధవనీయశ్చమ ఆగ్నీధ్రంచమే హవిర్ధానంచమే గృహాశ్చమే సదశ్చమే పురోడాశాశ్చమే పచతాశ్చమేఽవభృథశ్చమే స్వగాకారశ్చమే ॥ఇతి॥ గృహాశ్చ షోడశచ ॥8॥ అగ్నిశ్చమే ఘర్మశ్చమేఽర్కశ్చమే సూర్యశ్చమే ప్రాణశ్చమేఽశ్వమే ధశ్చమే పృథివీచమేఽదితిశ్చమే దితిశ్చమే ద్యౌశ్చమే శక్వరీరంగులయోదిశశ్చమే యజ్ఞేన కల్పంతామృక్చమే సామచమే స్తోమశ్చమే యజుశ్చమే దీక్షచమే తపశ్చమ ఋతుశ్చమే వ్రతంచమేఽహోరాత్రయోర్వృష్ట్యా బృహద్రథంతరేచమే యజ్ఞేనకల్పేతాం ॥ఇతి॥ దీక్షాష్టాదశచ ॥9॥ గర్భాశ్చమే వత్సాశ్చమే త్ర్యవిశ్చమే త్ర్యవీచమే దిత్యవాట్చ

చమే దిత్యౌహీచమే పంచావిశ్చమే పంచావీచమే త్రివత్సశ్చమే త్రివత్సాచమే తుర్యవాచ్చమే తుర్యౌహీచమే పష్ఠవాచ్చమే పష్ఠౌహీచమ ఉక్షచమే వశాచమ ఋషభ మే వేహచ మేఽనడ్వాంశ్చమే ధేనుశ్చమ ఆయుర్యజ్ఞేన కల్పతాం ప్రాణోయజ్ఞేన కల్పతా మపానోయజ్ఞేన కల్పతాం వ్యానోయజ్ఞేన కల్పతాం చక్షుర్యజ్ఞేన కల్పతాగ్ం శ్రోత్రంయజ్ఞేన కల్పతాం మనోయజ్ఞేన కల్పతాం వాగ్యజ్ఞేన కల్పతా మాత్మాయజ్ఞేన కల్పతాం యజ్ఞోయజ్ఞేన కల్పతాం ॥ ఇతి ఋషభశ్చ చత్వారిగ్ంశచ్చ ॥ 10 ॥ ఏకాచమేతిస్రశ్చమే పఞ్చచమే సప్తచమే నవచమ ఏకాదశమే త్రయోదశచమే పంచదశచమే సప్తదశచమే నవదశచమ ఏకవిగ్ంశతిశ్చమే త్రయోవిగ్ంశతిశ్చమే పంచవిగ్ంశతిశ్చమే సప్తవిగ్ంశతిశ్చమే నవవిగ్ంశతిశ్చమ ఏకత్రిగ్ంశచ్చమే త్రయస్త్రిగ్ం శచ్చమే చతస్రశ్చమేఽష్టౌచమే ద్వాదశచమే షోడశచమే విగ్ంశతిశ్చమే చతుర్విగ్ంశతిశ్చమేఽష్టావిగ్ం శతిశ్చమే ద్వాత్రిగ్ంశచ్చమే షట్త్రిగ్ం శచ్చమే చత్వారిగ్ంశచ్చమే చతుశ్చత్వారిగ్ం శచ్చమేఽష్టా చత్వారిగ్ం శచ్చమేవాజశ్చ ప్రసవశ్చాపిజశ్చ క్రతుశ్చ సువశ్చ మూర్ధాచవ్యశ్నియ శ్చాంత్యాయ నశ్చాంత్యశ్చ భౌవనశ్చ భువనశ్చాధిపతిశ్చ ॥ ఇతి ॥ త్రయ స్త్రిగ్ం శచ్చ వ్యశ్నియ ఏకాదశచ ॥ 11 ॥

ఇతి శ్రీరుద్రాభిషేక ప్రయుక్త చమక మన్త్రాః.

శ్రీ మహా గణాధిపతయేనమః

శాంతి కమలాకరః

శ్లో॥ నారాయణాత్మజ శ్రీ మద్రామ కృష్ణస్య సూనునా ।
కమలాకర సంజ్ఞేన ప్రోచ్యంతే శాంతయః క్రమాత్ ॥

పరిభాషా

శ్లో॥ ఏవం గణేశం సంపూజ్య గ్రహాన్ శ్చైవ విధానతః ।
కర్మణాం ఫల మాప్నోతి శ్రియం చా ప్నోత్య నుత్తమామ్ ॥

ఇత యాజ్ఞవల్క్యోక్త సర్వకర్మాంగ శ్రౌతస్మార్త వినాయక శాంతి రుచ్యతే ।
మిత్రాక్షరకారేణ మాహ యాజ్ఞవల్క్యః ॥

శ్లో॥ వినాయకః కర్మవిఘ్న శాంత్యర్థం వినియోజితః ।
గణానామాధిపత్యేచ రుద్రేణ బ్రహ్మణా తథా ॥

తేనోప సృష్టో యస్తస్య లక్షణాని నిబోధమే ।
స్వప్నేఽవ గాహతేఽత్యర్థం జలం ముండాంశ్చ పశ్యతి ॥

కాషాయ వాససశ్చైవ క్రవ్యాదాంశ్చాధిరోహతి ।
అంత్యజైర్గర్దభై రుష్ట్రైస్సహైకత్రావతిష్ఠతే ।
వ్రజన్నపి తథాత్మానం మన్యతేఽనుగతం పరైః ॥

దివిస్థ్యేపి తైలాక్తగాత్రం విధురం కరవీర విభూషితమ్ ॥

ఏవం స్వప్నోపలక్ష్యోక్తాః ప్రత్యక్షతి ధర్మానాహ యాజ్ఞవల్క్యః ।
విమనా విఫలోఽనాథ స్సంసీదత్యనిమిత్తతః ।
తేనోప సృష్టో లభతే న రాజ్యం రాజనందనః ।
కుమారీ న చ భర్తారం అపత్యం గర్భమంగనా ॥

అంగనా గర్భం న లభతే, గర్భిణీ చాపత్యంనలభతే ఇత్యేవ తీత్యర్థః ।
ఆచార్యత్వం శ్రోత్రియశ్చ న శిష్యోఽధ్యయనం తథా ।
వణిగ్లాభం న చాప్నోతి కృషించాపి కృషీవలః ।
స్నానం తస్య కర్తవ్యం పుణ్యేఽహ్ని విధిపూర్వకమ్ ॥
తస్యైవ స్పృష్టస్య తేనోప సృష్టప్రవాధికారీ ।
న చ శూద్రోఽపీతి తస్యాప్యధికారః ॥

శ్లో॥ బ్రాహ్మణైః క్షత్రియై ర్వైశ్యై శ్శూద్రైశ్చ సిద్ధికాముకైః ।
పూజ్య విఘ్నేశ్వర సిద్ధ్యర్థం మహాపూజ్య స్త్వం గజానన । ఇతిలైంగాత్ । అతఏవ మహార్ణవే । యజమానస్తు శూద్రశ్చే ద్విజైస్తాం వినియోజయేత్ । ఇత్యుక్తమ్ । ఏవం స్త్రీణామప్యధికారః । అతఏవ బృహత్పరాశరేణ ।

తేనోపహతపుంసాంతు కర్మస్యాన్నిష్ఫలం కృతమ్ । స్త్రీణామపి తథాకర్మ
క్రియమాణంతు నిష్ఫలమ్ । ఇత్యుప స్పష్టత్వం స్త్రీణామధికారార్థ ముక్తమ్ ।
అత్రాపి కుమారీ నచభర్తార మిత్యాది - అత్ర పుణ్యేఽహ్ని ఇత్యుక్తేఽపి -
హస్త పుష్యాశ్వయుక్ సౌమ్య వైష్ణవాన్యతమే శుభే । నక్షత్రేచ మహా
త్రేచ మైత్రేవా బ్రహ్మదైవతే ॥ ఇతి విష్ణుధర్మే వినాయక శాంతౌ విశేషో
క్తాని నక్షత్రాణి । శుక్లపక్ష చతుర్థ్యాంతు వారేచ ధిషణస్యచ । తస్యైవ పుర
నక్షత్రే తస్యైవ పురతోనృప । ఇతి భవిష్య పురాణోక్త యోగ విశేషాశ్చ
జ్ఞేయాః । వివాహాది కర్మాంగ ముపసర్గనాశార్థంచ - యత్ర క్వచిద్దేవ
నక్షత్ర కృత్తికాది - విశాఖాంతే "యత్పుణ్యం నక్షత్ర" మితి శ్రుత్యుక్తే
కార్యమ్ । "పుణ్యాహ ఏవకురుతే" ఇత్యుక్తేః । బృహత్పరాశరోఽపి -
చతుర్థ్యాం శుక్లపక్షేతు అయనేచోత్తరేతథా । పుణ్యార్థం సర్వసిద్ధ్యర్థం కుర్యా
చ్ఛాంతి వినాయకీమ్ । వృద్ధ్యభావః ఛాందసః । యాజ్ఞవల్క్యః :—
గౌర సర్షప కల్కేన సాజ్యేనోత్సాది తస్యచ । సర్వౌషధైః సర్వగంధై
ర్విలిప్త శిరస స్తథా ॥ భద్రాసనోప విష్టస్య స్వస్తివాచ్యా ద్విజా శ్శుభాః ।
ఉత్సాది తస్యోద్వర్తి తస్య సర్వౌషధానిచ । మురా మాంసీవచా కుష్ఠం
శైలేయంరజనీ ద్వయం । సటీచంపక ముస్తాచ సర్వౌషధి గణః స్మృతః ।
ఇతి మహార్ణవోక్తాని । కుష్ఠం మాంసీ హరిద్రేద్వే మురా శైలేయ
చందనమ్ । వచా చంపక ముస్తేచ సర్వౌషధ్యో దశస్మృతాః । ఇతి ఛందోగ
పరిశిష్టానిచ గ్రాహ్యాణి । తత్రైవ రూఢేః - మురా = మహారాష్ట్రాణాం
మోహారీ ఇతి ప్రసిద్ధా । శైలేయం = శిలాజిమ్. సర్వగంధా ఉక్తాః ।
హేమాద్రౌ మదనరత్నేచ గారుడే - కర్పూరం చందనం దర్పః కుంకు
మంచ సమాంశకమ్ । సర్వగంధమితి ప్రోక్తం సమస్త సురవల్లభమ్ ॥
ఇతి. మదనరత్నేతు. చందన కుంకుమాగరు కర్పూర కస్తూరికా జాతీఫలాని
సర్వగంధా ఉక్తాః । తన్మూలం చింత్యం । అశ్వస్థానాద్గ జస్థానా త్సంగమా
ద్ధ్రద గోకులాత్ । మృత్తికా రోచనం గంధాన్ గుగ్గులం చాప్సు నిక్షిపేత్ ।
అంభోహృతా హ్యేకవర్ణై శ్చతుర్భిః కలశైర్హ్రదాత్ । గంధాన్ సర్వగం

ధాన్ । అత్ర విశేషమా హేపరార్కే బైజవాపః । చతుః ప్రస్రవణేభ్యశ్చ చతురః కుంభానా హృత్య సర్వౌషధైః సర్వగంధాన్ హిరణ్యం వ్రీహి యవౌ గుగ్గులం మృదమాఖూత్కరమితి । క్షిపేదితి శేషః । కించ - చర్మ ణ్యనడుహే రక్తేస్థాప్యం భద్రాసనం తతః । ఇదంచ పూర్వంస్థాప్యం । పూర్వం వినియోగోక్తేః తత్రైకహస్తా ద్విహస్తావా చతురోఽంగులోచ్చా వేదీకార్యేతి కేచిత్ । తచ్చింత్యం - వేద్యామానాభావాత్ । కరణేఽపి హస్తా యుక్తా । అత్ర హోమోత్తర మభిషేకః తత్రోత్తరతః పూర్వతోవాకార్యః । అత్రత్వభిషేకోత్తరం హోమః । అతః పూర్వతో హోమః పశ్చాచ్చ భద్రాసనం కార్యం - ప్రాచ్యుదీచీవా కర్మాణీతి కాత్యాయనోక్తేః - తేనోత్త రతః స్నానపీఠం తద్దక్షిణే హోమశ్చ మూర్ధాణాం హేయః దక్షిణ సంస్థా పత్తేః - అత్రమధ్యే స్వస్తికం కృత్వా ఆరక్తమానడుహ చర్మ ప్రాచీన గ్రీవ ముత్తర లోమా స్తీర్య తత్ర శ్రీపర్ణీపీఠం తదుపరి శ్వేతవస్త్ర మితి భద్రాసనం కృత్వా తస్య పూర్వాది చతుర్దిక్షు చతుః కలశాన్ సంస్థాప్యతేషు వరుణం సంపూజ్యై శాన్యాం వేద్యాంపీఠేవా రక్తవస్త్రే ప్రతిమయోర్గణే శాంబికే తద్గాయత్రీభ్యా మావాహయేత్ - అపరార్కే భవిష్యేత్వన్యా అపిదేవతా ఉక్తాః - వ్యోమకేశ్యంతు సంపూజ్య పార్వతీం భీమజం తథా । కృష్ణస్య పితరంతాత అర్కుమారం సితం తథా । ధిషణం క్లైదపుత్రంచ । కోణం లక్ష్మచక్రధరం । విధుంతుదం బాహులేయం నందకస్యచ ధారిణం - వ్యోమకేశశ్శివః - భీమజో గణేశః - ఆరోభౌమః - సితశ్శుక్రః - ధిషణో గురుః - క్లైదపుత్రో బుధః । కోణశ్శనిః లక్ష్మచంద్రః - బాహులేయ స్స్కందః - నందకధారీ విష్ణుః - సహస్రాక్షం శతాధార మృషిభిః పావనం కృతం । తేధారిణంత్వా మభిషించామి పావమాన్యః పునంతుతే । భగంతే వరుణోరాజా భగం సూర్యో బృహస్పతిః । భగమింద్రశ్చ వాయుశ్చ భగం సప్తర్షయో విదుః । యత్తే కేశేషు దౌర్భాగ్యం సీమంతే యచ్చ మూర్ధని । లలాటే కర్ణయో రక్ష్ణో రాపస్తదఘ్నంతు సర్వదా । ఏకైకేనచ మంత్రేణ కుంభత్రయం త్రిభిశ్చతుర్థః కుంభమితి - సర్వైర్మంత్రైశ్చతుర్థ

మితి చౌలాదర్శనాదితి విజ్ఞానేశ్వరః - త్రిభిరేకైకః కుంభ సత్యపరార్కః -
స్నాతస్య సార్షపం తైలం స్రువేణౌదుంబరేణతు । జుహుయాన్మూర్ధనిభు
శాన్సవ్యేన పరిగృహ్యచ - మితశ్చసం మితశ్చైవ తథాశాల కటంకటౌ ।
కూష్మాండో రాజపుత్రశ్చేత్యంతే స్వాహా సమన్వితైః । యజమాన మస్తకే
మితాదినామభిస్తైలం హుత్వాతైరేవచరుం వహ్నౌ హుత్వా తచ్ఛేషేణేంద్రాది
దశదిక్పాలేభ్యోనామభిర్బలిందద్యాదితి విజ్ఞానేశ్వర మహార్ణవౌ పూర్వోక్త
నామభిస్తైలం హుత్వాతైరేవ కృతాది బలిదానం నతుచరుహోమః నామా
భావాదిత్య పరార్కః - బృహత్పరాశరోపి - నామభిశ్చ బలిం దద్యా
న్నమస్కార సమన్వితైః - ఇతి మితాదినామభిర్బలిమాహ దద్యాచ్చతు
ష్పథే శూర్పే కుశానాస్తీర్య సర్వతః । కృతా కృతాంస్తండులాంశ్చ ఫల
లౌదనమేవచ । మత్స్యాన్ పక్వాంస్తథైవామాన్మాంసమేతావదేవతు -
కృతా కృతానవ పృథుకాంశ్చ - హలలంతి లిఖిష్టం - మాంసమిత్యన్యే -
తన్మిశ్రమోదనం - ఏతావత్పక్వ మాంసంవా - పుష్పం చిత్రం సుగంధించ
సురాంచ త్రివిధామపి - త్రివిధా గౌడీ మాధ్వీ పైష్టీచేత చూప్రద్రపరం -
క్షత్ర వైశ్యయోః పైష్టీ విప్రేణతు సర్వా అపివర్జ్యాః - మహార్ణవ స్తత్ర
మానాభావాత్ । చతుర్వర్ణాధి కారాచ్చ - నచరాశ్వమేధౌ మద్యంచకలౌ
వర్జ్యం ద్విజాతిభిరితి నిషేధస్తస్య సౌత్రామణ్యామపి సురాగ్రహణ స్యచన
సంగ్రహ ఇత్యనేనో పత్యం హారీతాత్ । హేమాద్రిస్తు నిషేధస్య నివృత్తి
మాత్రార్థత్వేన విశేషా నపేక్షణాన్నైవ సంహారః విశేష నిషేధస్తు దోషాధి
క్యార్థ ఇత్యాహ - అత స్తదభావే శూద్రైర్ద్విజైశ్చపయో గ్రాహ్యం సౌత్రా
మణ్యాం పయోగ్రహావాస్యురిత్యా పస్తంబాభి ధానాత్ । తచ్చ సైంధవ
మిశ్రమితి మహార్ణవాదయ శ్శిష్టాః - మూలకం పూరికాపూపం స్తథైవాం
డేరక స్రజః । దధ్యన్నం పాయసంచైవ గుడపిష్టం సమోదకం - ప్రసిద్ధ
మితి మహార్ణవః - తదాకారః పిష్టవికార ఇతి మదనరత్న విజ్ఞానేశ్వరౌ -
అపూపః స్నేహ పక్వో గోధూమ వికారః - గుడేరక స్రజశ్చూద్రా పూపా
ఇత్య పరార్కః - వర్తులైశ్చతురస్త్రైశ్చ దీర్ఘైః పిష్ట వికారకైః । నిర్మితా

స్సృతిజ ఉచ్యంతే పౌంతరిణ సమాఖ్యయా - ఇతి మహార్ణవే మదనరత్నేచ
గుడ మిశ్రంపిష్ట మిత్యర్థః - మోదకాఃపైష్టా ఇత్య పరార్కః - లడ్డుక
ఇతి మదనరత్నే బృహత్పరాశరేణ - కుల్మాషాః ఫలానిచాధి కామ్యకాని
బలిమంత్రాః ప్రయోగే వక్ష్యంతే - ఏతాన్సర్వానుపాహృత్య భూమౌ
కృత్వా తతశ్శిరః - శూర్పేనిధాయిని వేద్యేత్యర్థః । వినాయకస్య జననీ
ముపతిష్ఠేత్తతోంబికాం । దూర్వా సర్షప పుష్పాణాం దత్వార్ఘ్యం పూర్ణ
మంజలిం - సజలం వినాయకాయాంబికాయై చార్ఘ్యం దత్వోపతిష్ఠేత్యర్థః -
రూపం దేహి యశోదేహి భగం భగవతి దేహిమే । పుత్రాన్ దేహి ధనం
దేహి సర్వాన్ కామాంశ్చదేహిమే । వినాయకోపస్థానే భగవన్నిత్యూహః -
ఇతి విజ్ఞానేశ్వరః - సతు సమానవిధానత్వా త్ప్రకృతి విమానాభావే కథం
స్యాదితి చింత్యం - అత ఏవాంబికా మిత్యుక్తం - తత శ్శుక్లాంబరధర
శుక్ల మాల్యాను లేపనః । బ్రాహ్మణాన్భోజ యేద్దద్యా ద్వస్త్ర యుగ్మం
గురోరపి । ఏవం వినాయకం పూజ్య గ్రహాంశ్చైవ విధానతః । కర్మణాం
ఫలమాప్నోతి శ్రియం ప్రాప్నోత్య నుత్తమాం । యజనా మభిషేక వస్త్రం
చాచార్యా యదద్యాత్ - ఆత్మనోవాస ఆచార్యాయదదాతీతిమదనరత్నే
బైజవాపోక్తేః । అథ బోధాయన సూత్రే విశేషః ॥

వి నా య క శా ం తిః

అథాతో వినాయక కల్పం వ్యాఖ్యాస్యామో మాసి మాసి చతుర్థ్యాం
శుక్ల పక్షస్య పంచమ్యాం వాభ్యుదయాదౌ శుద్ధికామ బుద్ధికామః పశుకామోవా
వినాయకస్య బలింహరే త్పూర్వేద్యుః కృతైక భక్తోవ ఆచమ్యదేవ యజనో
ల్లేఖ నాద్యగ్నిం ముఖాన్కృత్వా దక్షిణాముఖం హస్తిముఖం దైవత
మావాహయతి - విఘ్నేశ్వరాగచ్ఛ విఘ్నేత్యేవ నమస్కృత్య అవిఘ్నాయ
భవాస్మాకం భవోద్భవేత్యథ దూర్వాక్షతాను మనోమిశ్ర మర్ఘ్యందదాతీమా
ఆపశ్శివతమాః పూతాః పూతత మామేధ్యా మేధ్యతమా అమృతా అమృతరసా
ఆద్యా అర్ఘ్యా అర్ఘణీయా అభిషేచనీయా ఆచమనీయా మార్జనీయాశ్చ ప్రతి

న్యుహ్యాతాం భగవాన్వినాయకోంబికా మిత్యథ తూష్ణీం గంధ పుష్ప ధూప దీపై రభ్యర్చ్య పతిష్ఠతే నమో భూత పతయే నమో భువనపతయే నమో భూతానాం పతయే నమ ఇత్యతత్రిస్త్రిస్రో వినాయకాహుతీ ర్జుహోతి వినాయకాయ భూతపతయే నమో వినాయకాయ స్వాహా - జయ ప్రభృతి విస్త్రమారేభ వకవ్రిదానాదపూపంకరంమోదక సక్తూన్ పాయస మిత్య వాప్యా ఉపకిరతి విఘ్నాయ స్వాహా - ఏవం వినాయకాయ - వీరాయ - శూరాయ - ఉగ్రాయ - భీమాయ - హస్తిముఖాయ - వరదాయ - విఘ్న పాశపాణయే ఇత్యథ భూతేభ్యో బలిముపహరేద్భూతా! పరిచరం త్యక్త్వా పంచసూత్రిం కంకణంహస్తే బధ్నాతి । వినాయక మహాబాహో విఘ్నమే తత్తవాజ్ఞయా । కామయేసాధితా స్సర్వే ఇదం బధ్నామి కంకణ మితి వ్యాహృత్యా బత్వాథాగ్నిం ప్రదక్షిణం కృత్వా ప్రణమ్యాభివాద్య వినాయకం విసర్జయతి - కృతంయది మయాప్రాప్తం మహాభోగం గణేశ్వర । ఉత్తిష్ఠవగణస్వార్థో పాహాభద్ర పరిసీదిమ ఇతి దధి మధుపయ అక్షతం విసర్జనం కల్పయతి॥ అథ ప్రయోగః — పూర్వోక్త శుభేదినే కర్తా దేశకాలౌ స్మృత్వా వినాయకోప సర్గం శాంత్యర్థం ముముక కర్మణి విఘ్నోపఘ్నాతా పిత్తక్షత మముక పల సిద్ధ్యర్థం లక్ష్మి ప్రాప్త్యర్థంవా వినాయక శాంతిం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య గణేశ పూజన పుణ్యాహవాచన వృద్ధి శ్రాద్ధాని కృత్వా ఆచార్యం వృత్వా చతురః పరాశర మతేష్టౌవా ఋత్విజో వృణుయాత్॥ తేషు చత్వారః స్వస్తివాచకా ఇతి మదనరత్నే - అథాచార్యః పంచవర్ణైః శ్వేతర్వావిష్టైర్మధ్యే స్వస్తికం కృత్వా తదుపరి రక్తమానదుహం చర్మ ప్రాగ్గ్రీవ ముత్తరలోమా స్తీర్య తత్ర శ్రీపర్ణీకాష్టజం పీఠం సంస్థాప్య తత్ర శ్వేతం వస్త్రమాచ్ఛాద్య చతుర్దిక్షు చత్వారి స్వస్తికాని కృత్వా తేషు ప్రాగాదిషు మహీద్యౌ రిత్యాదినాకాండాను సమయేన ఏక వర్ణాం కృతుషః కుంభాన్ ధాన్యరాశౌ విధాయ హ్రద్రోదకేన నదీసంవిమోదకే నదాఒఒపూర్య॥ ఉద్ధృతాసివరాహేణ కృష్ణేన శతబాహునా । మృత్తికే హరమేపాపం యన్మయా దుష్కృతం కృత, మితి మంత్రేణతేషు మృదః

క్షిప్త్వా. గంధద్వారామితి చందనాగరుకేసర కస్తూరి కర్పూరాది గంధాన్ గోరోచనం గుగ్గిళం నిక్షిప్య ॥

(మం) ఓం గంధద్వారాం ధురాదర్షాన్నిత్య పుష్టాంకరీషిణీం ।
ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం త్వామిహోపహ్వయేశ్రియం ॥
'అశ్వద్దేవ ఇతి పంచపల్లవాన్నిక్షిప్య'

(మం) ఓం అశ్వద్దేవో నిషదనం పర్ణేవోవసతిః ।
కృతా గోభాయ ఇత్కిలాసధ యత్సనవథ పూరుషం ॥
'చందనమాలా విభూషిర్తో కృత్వా'

యాః ఫలినీరితి ఫలం ॥

శ్లో॥ యాః ఫలినీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీం ।
బృహస్పతి ప్రసూతాస్తానోముంచం త్వగ్ం హసః ॥
'సహిరత్నానీతి పంచరత్నాని'

(మం) ఓం సహిరత్నాని దాసుషే సువాతి ।
సవితా భగతం భాగం చిత్రమీ మహే ॥
'హిరణ్యరూప ఇతి హేమం క్షిప్త్వా'

(మం) ఓం హిరణ్యరూప స్వహిరణ్య సంధృగన్న పాత్సేదు ।
హిరణ్య వర్ణః హిరణ్య యాత్పరియోనేర్నిషద్యా ।
హిరణ్యదాద దద్యన్న మస్మై ॥
'యువాసువాసా ఇతి వస్త్రేణా వేష్ట్య'

శ్లో॥ ఓం యువాసువాసా పరివీతాఽగాత్సౌ శ్రేయాన్ ।
భవతి జాయమానః తం ధీరాసః కవయ ।
ఉన్నయంతిస్వాడయో మనసా దేవయంతః ॥
'పూర్ణాదర్వీతి పూర్ణపాత్రం విధాయైవం'

(మం) ఓం పూర్ణా దర్వీపరాపత సుపూర్ణా పునరాపతవ ।
శ్రీవ వక్రీణావహా ఇషమూర్జగ్ం శతక్రతో ॥

చతుర్థిషు కృత్వా ప్రతి కలశం, కలశస్యముఖే దేవదానం పఠేత్ ॥

శ్లో॥ కలశస్య ముఖే విష్ణుః కంఠే రుద్ర స్సమాశ్రితాః ।
మూలే తత్రస్థితో బ్రహ్మా మధ్యే మాతృ గణాస్మృతాః ।
కుక్షౌతు సాగరా స్సర్వే కలశంతు సమాశ్రితాః ॥
దేవదానవ సంవాదే మధ్యమానే మహోదధౌ ।
ఉత్పన్నోఽసితదా కుంభం విధృతో విష్ణునాస్వయమ్ ।
త్వత్తోయే సర్వతీర్థాని దేవాస్సర్వే త్వయిస్థితాః ।
త్వయితిష్ఠంతి భూతాని త్వయి ప్రాణాః ప్రతిష్ఠితాః ।
శివస్స్వయం త్వమేవాసి విష్ణుస్త్వంచ ప్రజాపతిః ।
ఆదిత్యా వసవోరుద్రా విశ్వేదేవా స్సపైతృకాః ।
త్వయితిష్ఠతి స్సర్వేపి యతఃకామ ఫలప్రదత్వ ।
త్వత్ప్రసాదాదిదం కర్మకర్తు మీహేజలోద్భవా ।
సాన్నిధ్యం కురుమే దేవ ప్రసన్నో భవ సర్వదా ॥

తతశ్చతుర్థిషు చత్వార ఋత్విజః ॥ త్వన్నో అగ్నేతి వరుణ మావాహ్య ॥

(మం) ఓం త్వన్నో అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్దేవస్య హేడోవయా సిసీష్ఠాః ।
యజిష్ఠో వహ్నితమశ్శోశుచానో విశ్వాద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ ॥
షోడశోపచారై స్సంపూజ్య, ఆనోభద్రా ।
శన్నోవాతః పవతామిత్యాది స్వశాఖాస్థ శాంతిం పఠేయుః ॥

(మం) ఓం ఆనోభద్రాగ్ క్రతవోయ్యంతు విశ్వతోదర్థాసో అపరీతాస ఉద్భిదః దేవానోయథా సదమిద్వృధే అసన్న ప్రాయుగోరక్షితారో దివేదివే ॥ దేవానాం భద్రాసుమతిః ఋజూయతాం దేవానాగ్ రాతిరభినో నివర్తతాం దేవానాగ్ సఖ్యముపసేదిమావయం దేవాన ఆయూగ్ంషి ప్రతి

రంతుజీవసేతాన్ పూర్వయాని విదాహూ మహోవ్యయం భగమిత్ర అదితిం దక్షమస్రిద్ధం అర్యమణం వరుణగ్ సోమమశ్వినా సరస్వతీనగ్ం సుభగా మయస్కరతు - తన్నోవాతో మయోభువ్వాతు భేషజం తన్మాతాపృథివీ తద్పితాద్యౌః తద్ గ్రావాణగ్ం సోమసుతో మయోభువ స్తదశ్వినాశృణుతం దిష్ణ్యాయుపం ॥

(మం) ఓం శన్నోవాతః పవతామ్మాతరిశ్వా శన్న స్తపతుసూర్యః । అహాని శంభవంతు నశ్శగ్ం రాత్రిః ప్రతిధీయతాం । శముషానో వ్యుచ్ఛతు శమాదిత్య ఉదేతునః । శివానశ్శ న్తమా భవసుమృడీకా సరస్వతీ । మాతే వ్యోమ సన్దృశి । ఇడాయై వా స్త్వసి వాస్తు మద్వాస్తుమంతో భూయాస్మ మావాస్తోశ్ఛిత్స్మ హ్యవాస్తు సభూయాద్యోస్మాన్ ద్వేష్టియఞ్చవయం ద్విష్మః । ప్రతిష్ఠాసి ప్రతిష్ఠావంతో భూయాస్మమా ప్రతిష్ఠా యాశ్ఛిత్స్మహ్య ప్రతిష్ఠ స్సభూయాద్యోఽస్మాన్ద్వేష్టి యఞ్చవయం ద్విష్మః । అవాతవాహి భేషజం వివాతవాహియద్రపః త్వగ్ం హివిశ్వభేషజో దేవానాన్దూత ఈయసే॥ ద్వావిమౌ వాతౌవాత అసిన్ధోరా పరావతః । దక్షంమే అన్యఆవాతు పరాన్యో వాతు యద్రపః । యదదో వాతతే గృహేఽమృతస్య నిధిర్హితః । తతోనో దేహి జీవసే తతోనో దేహిభేషజం । తతోనో మహ ఆవహవాత ఆవాతు భేషజం శమ్భూర్మయో భూర్నోహృదే ప్రణఆయూగ్ంషి తారిషత్ । ఇన్ద్రస్య గృహోసి తంత్వా ప్రపద్యే సగుస్సాశ్వః । సహయన్మే అస్తితేన । భూః ప్రపద్యే భువః ప్రపద్యే సువః ప్రపద్యే భూర్భువస్సువః ప్రపద్యే వాయుం ప్రపద్యేనార్తాం దేవతాం ప్రపద్యే శ్మానమాఖంప్రపద్యే ప్రజాపతే ర్బ్రహ్మకోశం బ్రహ్మ ప్రపద్య ఓం ప్రపద్యే । అన్తరిక్షంమ ఉర్వన్తరం బృహదగ్నయః పర్వతాశ్చ యయావాత స్వస్త్యా స్వస్తి మాన్తయా స్వస్త్యా స్వస్తిమానసాని । ప్రాణాపానౌ మృత్యోర్మాపాతం ప్రాణాపానౌ మామాహాసిష్టం మయిమేధాం మయిప్రజాం మయ్యగ్ని స్తేజో దధాతు మయిమేధాం మయిప్రజాం మయీన్ద్ర ఇన్ద్రియం దధాతు మయి మేధాం మయిప్రజాం మయిసూర్యో భ్రాజోదధాతు ॥ ద్యుభిరక్తుభిః పరిపాత

మస్మాన్నరిష్టేభిరశ్వినా సౌభగేభిః । తన్నోమిత్రో వరుణోమామహన్తా
మదితిస్సిన్ధుః పృథివీ ఉతద్యౌః । తయానశ్చిత్ర ఆభువదూతీ సదావృధ
స్సఖా । తయాశచిష్టయావృతా । కస్త్వా సత్యోమదానాం మగ్ంహిష్ఠో
మత్సదంధసః । దృఢాచిదారుజేవసు । అభీషుణస్సఖీనా మవితా
జరితౄణామ్ శతమ్భవాస్యూతిభిః । వయస్సుపర్ణా ఉపసేదురిన్ద్రం ప్రియ
మేధా ఋషయోనాధమానాః । అపధ్వాన్తమూర్ణుహిపూర్ధి చక్షుర్మస్మా
న్నిధయేవబద్ధాన్ । శన్నోదేవీరభిష్టయ ఆపోభవన్తు పీతయే శంయోరభి
స్రవన్తునః । ఈశానావార్యాణాం క్షయన్తీశ్చర్షణీనామ్ । అపోయాచామి
భేషజం । సుమిత్రాన ఆప ఓషధయస్సన్తు దుర్మిత్రాస్తస్మై భూయా
సుర్యోఽస్మాన్ద్వేష్టియం చ వయంద్విష్మః । ఆపోహిష్ఠా మయోభువస్తాన
ఊర్జేదధాతన । మహేరణాయచక్షసే । యోవశ్శివతమోరసస్తస్యభాజయతే
హనః । ఉశతీరివమాతరః । తస్మా అరఙ్గమామవో యస్యక్షయాయ జిన్వథ ।
ఆపోజనయథాచనః । పృథివీశాన్తా సాగ్నినాశాన్తా సామేశాన్తా శుచగ్ం
శమయతు । అన్తరిక్షగ్ంశాన్తం తద్వాయునాశాన్తం తన్మేశాన్తగ్ం
శుచగ్ం శమయతు । ద్యౌశ్శాన్తాసాదిత్యేన శాన్తాసామే శాన్తాశుచగ్ం
శమయతు । పృథివీశాన్తి రన్తరిక్షగ్ం శాన్తిర్ద్యౌ శ్శాన్తిర్దిశ శ్శాన్తి
రవాన్తరదిశాశ్శాన్తి రగ్నిశ్శాన్తి ర్వాయుశ్శాన్తి రాదిత్యశ్శాన్తి శ్చన్ద్రమా
శ్శాంతి ర్నక్షత్రాణిశాన్తి రాపశ్శాన్తి రోషధయశ్శాంతి ర్వనస్పతయశ్శాంతిం
ర్గౌశ్శాంతి రజాశాన్తి రశ్వశ్శాన్తిః పురుషశాన్తి ర్బ్రహ్మశ్శాన్తి ర్బ్రాహ్మణ
శ్శాంతిశ్శాంతి రేవశాంతి శ్శాంతిర్మే అస్తుశాన్తిః । తయాహగ్ం శాన్త్యా
సర్వశాన్త్యా మహ్యం ద్విపదే చతుష్పదే చ శాన్తిం కరోమిశాన్తిర్మే
అస్తుశాన్తిః । ఏహ శ్రీశ్చ హ్రీశ్చ ధృతిశ్చ తపో మేధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధా
సత్యం ధర్మశ్చైతాని మోత్తిష్ఠంతమనూత్తిష్ఠన్తు మామాగ్ం శ్రీశ్చహ్రీశ్చ
ధృతిశ్చ తపోమేధా ప్రతిష్ఠా శ్రద్ధాసత్యం ధర్మశ్చైతాని మామాహాసిషుః ।
ఉదాయుషా స్వాయుషోదోషధీనాగ్ం రసేనో త్పర్జన్యస్య శుష్మేణోదస్థా
మమృతాగ్ం అను । తచ్చక్షుర్దేవహితం పురస్తాచ్ఛుక్ర ముచ్చరతు । పశ్యేమ

మాసవత్సరం శివేను శాంతిశ్శతం సంధాను శరదశ్శతం వేదాను శరదః శ్శతం శివాను శతవత్సరంగీం శ్శ్రుణువాను శరదశ్శతం ప్రబ్రవాను శరదః శ్శత మజీతాస్యాను శరదశ్శతం జ్యోక్చ సూర్యం దృశే । యుణకగార్గ్య హాత్రేణా ద్విజబ్రాహ్మణాస స్వరితస్య ముత్తాత్రప్రమాప్సనత్ రోహిణీ మ్నాన్యో విపత్ప్రన్ర్యనాపునాయ । బ్రహ్మణోఽత్రస్యసి బ్రహ్మణ [illegible] బ్రహ్మణః అవపనమనిదారితేయం పృథివీ బ్రహ్మణా పవిందారితమిదం మహాదంతరిక్షం నిపం దాధారిపృథివీగ నదేవాం యదకాం పేద తదేనాం శాంయామి మామప్సేదో ధివిప్రనత్ । మేదామునికే మాధికాగ్రం పటిణీ భూతస్య ధవ్యస్యామయద్వై సర్వమాయుర్యామి సర్వమాయుర్యామి । ఆభిర్గీర్భిర్యదతో ఽ నమాప్యాయయ హరివో వర్ధమానః యదా స్తోతృభ్యో మహిగోత్రా రుజాసి భూయిష్టభాజో అధతేస్యామ । బ్రహ్మప్రావాదిష్మతన్నో మాహాసీత్ ॥ ఓం శాంతి శ్శాంతి శ్శాంతిః ॥

తతః ఆచార్యో భద్రాసనస్య పూర్వతో హోమార్థం స్థండిలంకృత్వా తదీశాన్యాం హస్తమాత్ర వేదికాయాం పీఠే వినాయకం, అంబికాంచ ప్రతిమ యాంబ్రస్ప్రోబిధిః పూజయేత్ తత్ర మంత్రా ॥

(మం) తత్పురుషాయ విద్మహే వక్రతుండాయ ధీమహి ।
తన్నో దంతిః ప్రచోదయాత్ ॥ ఇతి వినాయకం,

శ్లో॥ ఓం సుభగాయై విద్మహే కామమాలిన్యై చ ।
ధీమహి తన్నో గౌరీ ప్రచోదయాత్ ॥
ఇత్యంబికాంచ హేమ ప్రతిమాయా మావాహయేత్ ॥
తత్పరితో యథావకాశం ప్రతిమాస్వక్షత పుంజేషువా ॥

హ్రాం - హ్రామకేశం — పం - పార్వతీం — భం - భీమం — వం - వామదేవం — అం - అర్కం — మం - మంగళం — బృం - బృహస్పతిం — బుం - బుధం — శం - శనైశ్చరం — చం - చన్ద్రిం — రం - రాహుం —

ఋం - వాయులేయం — విం - విష్ణుం — ఏతా నింద్రాది లోకపాలాంశ్చ
ఆవాహ్యసవాది నైవేద్యం ఉపచారైః సంపూజ్య (పుటలో)
తద్రాసనస్య పూర్వతః స్థండిలే గృహ్యోక్త విధినాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య - అన్వా
దధ్యాత్ = కేచిత్ గ్రహమఖ మేతచ్చ సమాన తంత్రం కుర్వంతి నవగ్రహ
మఖః (84 పేజీ నుండి 85 వరకు) తత్ర వినాయకాద్యుత్తరే గ్రహావాహనం
కుర్యాత్ - తత్రాన్వాధానే చక్షుష్యంత ముక్త్వా అత్రప్రధానం గ్రహాన్
సమిదాజ్యచరుభిః మితం సంమితం శాలం కటం కూష్మాండం రాజపుత్రం
ఏకైకయాచర్వాహుత్వా - వ్యోమకేశాదీ నేకైకయాచర్వా హుత్వా శేషేణ
స్విష్టకృత మిత్యాదిచరుంశ్రపయిత్వా - బర్హిష్యాసాద్య, గవ్యాజ్యలోలితేన
గౌరసర్షప కల్కేనో ద్వర్తిత సర్వాంగం పూర్వోక్తైః సర్వౌషధయైః సర్వ
గంధైశ్చ విలిప్త శిరసం యజమాన మాచార్యో మంగళం వేదఘోషై
ర్భద్రాసనే ఉపవేశయేదితి విజ్ఞానేశ్వర మహార్ణవాదయః = బృహత్పరాశ
రోప్యేవమాహ - ఉపవేశ్య ద్విజైర్యేదితి మదనరత్నే ఉక్తంతతో
యజమానః పూర్వవత్తైశ్చతుర్భి బ్రాహ్మణై స్సహ స్వస్తివాచనం
కుర్యాత్। తతోజీవ త్పతిపుత్రాభిః సువేషాభిః నీరాజనం కార్యం - తాభ్యశ్చ
యజమానః వస్త్రాణి కంచుకాదిచ దద్యాదిత్యాచారః - తతః ఆచార్యః
పూర్వదేశస్థం కలశమాదాయ - సహస్రాక్షం శతధార మృషిభిః పావనం
కృతం। తేనత్వా మభిషించామి పావమాన్యః పునంతుతే ఇతి మంత్రేణ
యజమాన మభిషించేత్ ॥

(మం) ఓం పావమాన్యః పునంతుమా ప్రాజాపత్యం పవిత్రం।
శతో ద్యామగం హిరణ్మయం తేన బ్రహ్మవిదోదయం పూతం।
బ్రహ్మ పునీమహే ఇన్ద్రగ్నిస్సునీతి సహమాపూనాతు।
సోమస్స్వస్త్యా వరుణస్సమీచ్యాయమో రాజా ప్రమృణాభిః।
పునాతుమా జాతవేదా మూర్జయంత్యా పునాతు ॥
భగంతే వరుణో రాజా భగం సూర్యో బృహస్పతిః।
భగమింద్రశ్చ వాయుశ్చ భగం సప్తఋషయో విదుః ॥ ఇతి ॥

దక్షిణకుంభేన । తతః ఉత్తర కలశ మాదాయ సహస్రాక్ష మిత్యాద్యై ద్రిభిర్మంత్రై రభిషించేత్ - అపరార్కమతేతు త్రిభిరేకైక కుంభేన అభిషేకః - తతశ్చతుర్భిర్మిలితైః కుంభైః బృహత్పరాశరోక్తై రభిషించేత్-ఏతద్ద్వైపావనం స్నానం సహస్రాక్ష మృషిస్మృతం - తేనత్వా శతధారేణ పావమాన్యః పునంత్విమా - శక్రాది దశదిక్పాలా బ్రహ్మేశా కేశవాదయః అప స్తేఘ్నంతు దౌర్భాగ్యం శాంతిందదతుసర్వదా - సుమిత్రాన ఆప ఓషధయస్సంతు దుర్మిత్రా స్తస్మైసంతుయోస్మా న్ద్వేష్టియంచ వయం ద్విష్మః - సముద్రాగిరయో నద్యోమునయశ్చ పతివ్రతాః - దౌర్భాగ్యం ఘ్నంతుతే సర్వేశాంతిం యచ్ఛంతు సర్వదా - పాదగుల్ఫోరుజంఘాస్య చితంబోదర నాభిషు । స్తనోరుబాహ్వా హస్తాగ్రగ్రీవా అంసాంగ సంధిషు ॥ నాసాలలాట కర్ణభ్రూ కేశాంతేషుచ యత్స్థితం - తదాపోఘ్నంతు దౌర్భాగ్యం శాంతింయచ్ఛంతు సర్వదా ॥ తతః ఆచార్యః ప్రాఙ్ముఖో యజమానస్య - పశ్చాత్తిష్ఠన్ సవ్యపాణినా కుశాన్ యజమానస్య మూర్ధనినిధాయ తత్ర సార్షపతైల మౌదుంబరేణ స్రువేణాదాయ - ఓం మితాయస్వాహా - మితా యేదమితి యజమానః - ఏవమగ్రేపిత్యాగః - ఓం సంమితాయ - ఓం శాలాయ - ఓం కటంకటాయ - ఓం కూష్మాండాయ - ఓం రాజపుత్రాయ-ఇతి షడాహుతీ ర్జుహుయాత్ । అపరార్కమతేతు శాలకటంకటాభ్యామేకా కూశ్మాండ రాజపుత్రాయ చైకాహుతిరితి చతస్రః - అథర్వణ కౌశిక గృహ్యపరిశిష్టయో రప్యేవం - అథవహ్ని ఇధ్మాధానాది కృత్వా పూర్వోక్తైః షడ్భిమన్త్రై రగ్నౌచరుంహుత్వా వ్యోమకేశాదిభ్యాం చైకా మాహుతిం హుత్వా - స్విష్టకృదాది ప్రాయశ్చిత్త హోమాంతే పూర్వాది దిక్షు ఇన్ద్రాది దశలోక పాలకేభ్యోనామ మంత్రైశ్చరు శేషేణ బలిందత్వా శుద్ధోదకేన స్నాతో ధౌతాంబరధరో యజమానః సాచార్యో వినాయక మంబికాంచ పూర్వోక్త తద్గాయత్రీభ్యాం షోడశోపచారైః సంపూజ్య కృతా కృత తండుల తిలయుక్తోదనం పక్వాపక్వ మత్స్యాస్త్రివిధ సురాశ్చ తదభావే సైంధవయుతం పాత్రత్రయే క్షీరం పక్వాపక్వం మాంసమూలకా పూపపూరి

క్షాండేరక స్రగ్ధ్యన్న పాయసగుడ మిశ్రపిష్ట మోదక లడ్డుక చిత్ర సుగంధ పుష్ప కల్మాష ఫలాని చైకపాత్రే శూర్పేవాకృత్వా - పూర్వోక్త మంత్రేణ వినాయకాయేమ ముపహారం నివేదయా మీత్యుపహారం వినాయకాయైవ మంబికాయైచ దత్వా కుసుమ గంధ దూర్వాసర్షప సహితేనోదకేనాంజలి మాపూర్య ప్రత్యేకం పూర్వోక్త మంత్రాభ్యాం అర్ఘ్యందత్వా దూర్వా సర్షప పుష్పాంజలించ మంత్రాభ్యాం దత్వా భూమౌ శిరః కృత్వా ॥

శ్లో॥ రూపందేహి యశోదేహి భగవన్ దేహిమే భగం ।
  పుత్రాన్‌దేహి ధనందేహి సర్వ కామాంశ్చదేహిమే ।

ఇతి వినాయకం :—

  రూపందేహి యశోదేహి భగందేవి విధేహిమే ।
  పుత్రాన్‌దేహి ధనందేహి సర్వాన్కామాంశ్చదేహిమే ॥

ఇత్యంబికాం చోపతిష్ఠేత్ :—

బృహత్పరాశరో మంత్రాన్తరమాహ - సౌభాగ్య మంబికేదేహి - రూపభాగ్యం యశోపిచ - శ్రియం పుత్రాంశ్చ కామాంశ్చ తథా శౌర్యంచ - దేహిమే - గణేశ మాతరం బాలే యత్కించిన్మద భీప్సితం పేకనాప్యైవ తద్దేహి గౌరిదేహి వరాన్మమేతి - అర్ఘ్యదాన ముపస్థానంచ చతుష్పథే బల్యనంతరం కార్యమితి మదనరత్నే - తతః ఆచార్యః శూర్పేదుకే నాస్త్రీర్య కృత్వా కృతా ద్యుపహారం తత్రవిధాయ చతుష్పథే భువ మభ్యుక్ష్య కుశా నాస్తీర్య తత్ర మంత్రోక్తా దేవతాః సంపూజ్య తత్ర - శూర్పం నిధాయ బలిం దద్యాత్ - మంత్రాస్తు - బలిం గృహ్ణంత్వి మందేవా ఆదిత్యా వసవ స్తథా - మరుతో దాశ్వినౌ రుద్రాః సుపర్ణాః పన్నగాగ్రహాః - అసురా యాతు ధానాశ్చ పిశాచా మాతరోరగాః । శాకిన్యో యక్ష భేతాళా యోగిన్యః పూతనాః శివాః - జృంభగాః సిద్ధ గంధర్వా నానావిద్యా ధరానగాః - దిక్పాలా లోకపాలాశ్చయేచ విఘ్న వినాయకాః - జగతాం శాంతి కర్తారో బ్రహ్మాద్యాశ్చ మహర్షయః - మావిఘ్నం మాచమే పాపం మాసంతు పరి

మంతినః - సౌమ్యాశ్చవంతు తృప్తాశ్చ భూతప్రేతాః సుఖావహాః - తతో యజమానో గృహమాగత్య ప్రక్షాళ్యాచమ్య - పూర్ణాహుతిం హుత్వా - ఆచార్యం సంపూజ్య తస్మై వస్త్ర యుగ్మం హేమంచ దక్షిణాం దత్వా ఋత్విగ్భ్యో యథా శక్త్యన్యేభ్యశ్చ భూయసీం దక్షిణాందత్వా - వినాయ శాంతిహోమోత్తర పూజాంకృత్వా విసృజ్యాచార్యా యదత్వాగ్నిం సంపూజ్య విభూతిం ధృత్వాగ్నిం విసృజ్య బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా కర్మేశ్వరార్పణం కుర్యాత్ ॥

ఇతి నారాయణ భట్ట, సూరిసూను రామకృష్ణ భట్ట, సూను కమలాకర భట్ట కృతే శాంతి రత్నే వినాయక శాంతిః ॥

వారణ దాన విధిః

హేమాద్రౌ భవిష్యే - చతుర్థ్యాం వారణం హైమం పలాదూర్ధ్వకాంతు శోభనం - కారయిత్వా కుశయుతం తిలద్రోణో పరిన్యసేత్ ॥ వస్త్రైః పుష్పైః పూజయిత్వా నైవేద్యం వినివేద్య చ । తతస్తు బ్రాహ్మణే దద్యా ద్గణేశః ప్రీయతామితి ॥ కార్యారంభేషు సర్వేషు తస్య విఘ్నం నజాయతే । తయా వినాయక శాంత్యా వికల్పః - వారణాః సప్త జన్మని భవంతి మద విహ్వలాః - ఇదం చైత్రే శ్రావణే కార్తికే వాకార్యమితి హేమాద్రిః ॥

అథ గ్రహ యజ్ఞ శాంతిః

అథ సర్వశాంతి ప్రకృతత్వా ద్గ్రహయజ్ఞ ఉచ్యతే - స్కాంద యాజ్ఞవల్క్యౌ - శ్రీకామః శాంతి కామోవా గ్రహయజ్ఞం సమాచరేత్ - వృధ్యాయుః - పుష్టికామోవా తథైవాభి చరన్నపి । స చతుర్థా । కేవలః అయుతహోమో లక్షహోమః - కోటిహోమశ్చేతి - ఆద్యో యాజ్ఞవల్క్య ద్యైరుక్తః - త్రయో మాత్స్యే ఉక్తాః ॥ గ్రహయజ్ఞస్త్రిధా ప్రోక్తః పురాణశ్రుతి వేదిభిః । ప్రథమోయుత హోమస్స్యాల్లక్ష హోమ స్తతఃపరం । తృతీయః కోటి హోమస్తు సర్వకామ ఫలప్రదః ॥ తద్వేధా - నైమిత్తికాః

కామ్యేచ - విశేషేణ నైమిత్తికే ॥ గ్రహాణాముత్తర పూర్వేణ మంటపం
కారయేద్బుధః । షడ్ఢాయతన మాహోవా చతురస్రముదక్ప్లవం । దశహస్త
మథాష్టౌవా హస్తాన్కుర్యాద్విధానతః - తస్యద్వారాణి చత్వారి కర్తవ్యాని
విచక్షణైః ॥ మంత్ర ముక్తావళ్యాం ॥ చతురస్రాశ్చతుర్ద్వారా అష్టహస్తా
ఏకాపివా । చతుర్వింశతి హస్తావా హీన మధ్యోత్తమాః క్రమాత్ । యద్వా
ద్వాదశ హస్తాస్స్యుః ద్విహస్తా వృద్ధితోపివా । అష్టావింశతి పర్యంతాః
కైశ్చిదుక్తా మనీషిభిః ॥ అగ్ని పురాణేప్యేవం ॥ అయంతు మంటపః
కామ్యే నైమిత్తికాదౌ । నిత్యం నైమిత్తికంహిత్వా సర్వమన్యత్ర మంటప
మితి శారదా తిలకాత్ ॥ కుండల మంటప పరిహారోన్యత్రాప్యత్ర ప్రయోగ
దీపికాయాం మత్కృతే దాన కమలాకరేచజ్ఞేయః ॥ స్కాందే ॥ నవగ్రహ
మఖే కుండం హస్త మాత్రం సమంతతః । చతురస్రమథో హస్తం
యోని వక్త్రం సమేఖలం । చతురంగుళ విస్తారో మేఖలా తద్వదుచ్ఛ్రితా ।
మాన హీనాధికం కుండం మనేక భయదం స్మృతం ॥ యోనిర్మాత్స్యే ॥
వితస్తిమాత్రయోనిస్స్యాత్షట్సప్తాంగుళ విస్తృతా । కూర్మ పృష్ఠోన్నతా
మధ్యే పార్శ్వయోశ్చాంగుళోచ్ఛ్రితా । మేఖలోపరి సర్వత్ర అశ్వత్థ దళ
సన్నిభా ॥ కుండాభావే స్థండిలంవా ॥ నిత్య నైమిత్తికం హోమం స్థండి
లేవా సమాచరేదితి శారదా తిలకాత్ ॥ కుండ మేవం విధం తస్యాత్ స్థండిలంవా
సమాశ్రయేదితి ॥ స్కాందే ॥ తస్యచోత్తరపూర్వేణ స్థండిలం హస్త
మాత్రకం । తస్య కుండస్య స్థండిలంవేది ॥ త్ర్యస్రం చతురస్రంచవితస్త్య
ఛ్ఛ్రాయ సంమితం । ద్వ్యంగులోచ్ఛ్రితోవప్రః ప్రథమః సముదాహృతః ।
అంగులోచ్ఛ్రాయ సంయుక్తం వప్రద్వయ మథోపరి । ద్వ్యంగుళ స్తత్ర
విస్తారః సర్వేషాం కథితో బుధైః । నవగ్రహ మఖేకార్యా ఋత్విజశ్చతురః
శుభాః । అథవాచైక మత్యర్చ్య విధినా బ్రహ్మణా సహ ॥ మదనరత్నే
స్కాందే ॥ నవగ్రహ మఖే విప్రాశ్చత్వారో వేదవాదినః । అథవా ఋత్వి
జౌ శాంతౌ ద్వావేవశ్రుతి చోదితౌ । కార్యావాయుత హోమేతు నప్రసక్తేత
విస్తరే ॥ వేద్యా నంతరే సర్వతో భద్రం కార్యం ॥ మండలం సర్వతో

భద్రమే తత్సాధారణం స్మృతమితి శారదా తిలకాత్ ॥ మాత్స్యే ॥ పుణ్యేహ్ని విప్రకథితే కృత్వా బ్రాహ్మణ వాచనం । అగ్నిప్రణయనం కృత్వా వేద్యా మావాహయేత్సురాన్ । (దేవతానాంతు సంస్థాప్య వింశతి ర్ద్వాదశాధికా) । ఆదిత్యాది ముఖాస్సర్వే సాధి ప్రత్యధిదేవతాః ॥ ప్రతిమా అహ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ తామ్రకాత్స్ఫటికా ద్రక్త చందనా త్స్వర్ణకాదుభౌ । రజతాదయ సఃసీసాత్ కాంస్యాత్కార్యా గ్రహాః క్రమాత్ । స్వవర్ణైర్వా పటేలేఖ్యా గంధై ర్మండల కేషువా ॥ మాత్స్యే ॥ పద్మాసనః పద్మకరః పద్మపత్ర సమద్యుతిః । సప్తాశ్వః సప్తరజ్జుశ్చ ద్విభుజ స్స్యాత్సదా రవిః ॥ శ్వేతః శ్వేతాంబరధరో దశాశ్వః శ్వేతభూషణః । గదాపాణి ర్ద్విబాహుశ్చ కర్తవ్యో వరదః శశీ ॥ రక్తమాల్యాంబరధరః శక్తి శూల గదాధరః । చతుర్భుజో మేషగమో వరద స్స్యాద్ధరా సుతః ॥ పీత మాల్యాంబరధరః కర్ణికార సమద్యుతిః । ఖడ్గ చర్మగదా పాణి సింహస్థో వరదో బుధః ॥ దేవ దైత్య గురూతద్వ త్పీతశ్వేతౌ చతుర్భుజౌ । దండినౌ వరదౌ కార్యౌ సాక్ష సూత్ర కమండలూ ॥ ఇంద్రనీల ద్యుతిః శూలీ వరదో గృధ్ర వాహనః । బాణ బాణాసనధరః కర్తవ్యోర్కసుత స్సదా ॥ కరాళ వదనః ఖడ్గ చర్మ శూలీ వరప్రదః । నీలసింహాసనస్థశ్చ రాహురత్ర ప్రశస్యతే ॥ ధూమ్రా ద్విబాహవః సర్వే గదినో వికృతాననాః । గృధ్రాసన గతానిత్యం కేతవః స్యుర్వరప్రదాః ॥ సర్వే కిరీటినః కార్యా గ్రహాలోక హితావహాః । (అంగుళేనోచ్ఛ్రితాః సర్వే శత మష్టోత్తరం సదా) ॥ స్కాందే ॥ జన్మ భూగోత్ర మగ్నిశ్చ వర్ణస్థాన ముఖానిచ । యోఽజ్ఞాత్వా కురుతే శాంతిం గ్రహాస్తేనావమానితాః ॥ ఉత్పన్నోర్కః కళింగేషు యమునాయాంచ చంద్రమాః । అంగారకస్త్వ వంత్యాంచ మగధాయాం హిమాంశుజః । సింధుదేశే గురుర్జాతః శుక్రో భోజకటేతథా । శనైశ్చరస్తు సౌరాష్ట్రే రాహూ ర్వైరాటినాపురే । అంతర్వేద్యాం తథాకేతు రిత్యేతాగ్రహ భూమయః ॥ ఆదిత్యః కాశ్యపేగోత్రే ఆత్రేయశ్చంద్రమా భవేత్ । భారద్వాజో భవేద్భౌమ స్తథాత్రేయస్తు సోమజః । గురుశ్చైవాంగిరో గోత్రే శుక్రోపై భార్గవ స్తథా । శనిః కాశ్యప

ఏవాథ రాహుః పైఠీనసి_స్తథా । కేతవో జైమినీయాశ్చ గ్రహాగ్ని_స్తదనంతరం ॥ ఆదిత్యః కపిలోనామ పింగళః సోమఉచ్యతే । ధూమ్రకేతు_స్తథా భౌమో జాతరాగ్ని ర్బుధః స్మృతః । గురుశ్చైవ శిఖీనామా శుక్రోభవతి హాటకః । శనైశ్చరో మహాతేజాః రాహోః కేతో ర్హుతాశనః ॥ భాస్కరాంగారకౌ రక్తౌ శుక్లౌ శుక్ర నిశాకరౌ । సోమపుత్రో గురుశ్చైవతావుభౌ పీతకౌ స్మృతౌ । కృష్ణం శనైశ్చరం విద్యాద్రాహుం చిత్రాశ్చకేతవః ॥ గోభిలేనతు ॥ బ్రాహ్మణౌ భార్గవాచార్యౌ క్షత్రియావర్క లోహితౌ । వైశ్యౌ సోమ బుధౌ జ్ఞేయౌ శేషాన్ శూద్రాన్ వినిర్దిశేదితి వర్ణా ఉక్తాః । స్కాందే॥ మధ్యేతు భాస్కరం విద్యా చ్ఛశినం పూర్వదక్షిణే ॥ దక్షిణే లోహితం విద్యాద్బుధం పూర్వోత్తరేణతు । ఉత్తరేతు గురుం విద్యాత్పూర్వే చైవతు భార్గవం । పశ్చిమేతు శనిం విద్యా ద్రాహుం దక్షిణ పశ్చిమే । పశ్చిమోత్తరతః కేతూన్ స్థాపయేద్వై శుక్ల తండులైః । అథవా వర్ణకైః కార్యాః కార్యాః స్వర్ణాదిధాతుభిః । శుక్రార్కౌ ప్రాఙ్ముఖౌ జ్ఞేయౌ గురు సౌమ్యా వుదఙ్ముఖౌ । ప్రత్యఙ్ముఖశ్శని స్సోమః శేషాదక్షిణతో ముఖాః । ప్రాఙ్ముఖా వూర్ధ్వదృష్టిచ వామదృష్టి ఉదఙ్ముఖా । ప్రత్యఙ్ముఖా పథోదృష్టి ఆదిత్యాభి ముఖాఃపరే ॥ ఇతి మాత్స్యోక్తేః ॥ హేమాద్రౌ వికల్పఇత్యుక్తం । వర్ణరూప గుణై ర్యుక్తాన్ వ్యాహృత్యాఽఽవాహయేత్తుతాన్ ॥ గ్రహమండలాని స్కాందే ॥ భానుంతు మండలాకారం సోమంతు చతురశ్రకం । అంగారకం త్రికోణంతు బుధం బాణాకృతిం తథా । చతురశ్రం గురుం విద్యాత్ పంచాశ్రం భార్గవం తథా । ధనుస్తుల్యం శనిం విద్యాద్రాహుం శూర్పాకృతిం తథా । కేతవస్తు ధ్వజాకారా గణేశం తత్స్వరూపిణం ॥ తత్తద్వర్ణమండలేషు తామ్రాది ప్రతిమాసు తండులేస్థాపయేదిత్యర్థః ॥ మండలమూర్త్యోర్వికల్ప ఇతి హేమాద్రిః । గ్రహమంత్రానాహ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ ఆకృష్ణేన ఇమందేవా అగ్నిర్మూర్ధాదివః కకుత్ । ఉద్బుధ్యస్వేతిచ ఋచోయథా సంఖ్యం ప్రకీర్తితాః । బృహస్పతే అతి యదర్య_స్తథైవాన్నాత్పరి స్రుతః । శన్నో దేవీ_స్తథాకాండా త్కేతుం కృణ్వన్నిమా_స్తథా ॥ స్కాందేతు ॥ కయావ

ఇతి రాహోశ్చప్రత్యుక్తం ॥ మాత్స్యేన్యే తు ॥ అగ్నిందూతం దినేశాయ
సోమాయ ప్సువగ్న ఇత్యపి । స్యోనాపృథివి భౌమాయ ఇదం విష్ణుర్బుధాయచ ।
ఇంద్ర ఆశాంసురేశాయ శుక్ర జ్యోతిః శనాయచ । ప్రజాపతేతి సౌరాయ
అయంగౌరితి రాహవే । కేతవే బ్రహ్మతిష్ఠానం సైవసైవర్షత్రాః ప్రతిష్ఠితాః ॥
ఆన్వార్థానామపి మంత్రాణాం పదస్త్వైర్ధి దేవతాద్యర్థ మైంద్రీస్యాదితి న్యాయేన
వినియోగః - హోమేప్యేవ ఏవ ॥ అధిదేవతా స్కాందే ॥ సూర్యస్య
చోత్తరే శంభు ముమాం సోమస్య దక్షిణే । స్కంద మంగారకస్యైవ
దక్షిణస్యాం నివేశయేత్ । సౌమ్యోత్తరతో విష్ణుం బ్రహ్మాణం జీవ
పూర్వతః । ఇంద్ర మైంద్ర్యాం సితాద్విద్ధి మందస్యాగ్నేయతో యమం ॥
రాహో పూర్వోత్తరే కాలం సర్వోత్పాత భయావహం । కేతోర్నైరృతి దిగ్భాగే
చిత్ర గుప్తం నిధాపయేత్ । ఈశ్వరం త్ర్యంబకంచేతి శ్రీశ్చతేతిచ పార్వతీం-
యదక్రందేతిచ స్కందం విష్ణుం విష్ణోరరాటఇతః । అబ్రహ్మన్నితి బ్రహ్మాణం
సజోషా ఇంద్రవాసవం । యమాయత్వేతిచ యమం కాలం కార్షిరసీతిచ ।
చిత్రావసోస్వ మంత్రేణ చిత్రగుప్తం నిధాపయేత్ ॥ అగ్నిరాపః క్షితిర్విష్ణు
రింద్ర ఐంద్రీ ప్రజాపతిః । సర్పా బ్రహ్మచ నిర్దిష్టాః స్థాప్యాః ప్రత్యధి
దేవతాః । అగ్నిందూత మితిహ్యగ్నే ర్వరుణస్య ఉదుత్తమం । స్యోనాపృథివి
మేదిన్యా ఇదం విష్ణుస్తు విష్ణవే । ఇంద్రాయేందో ఇతీంద్రస్యోత్తానపర్ణే
శచీస్మృతౌ । ప్రజాపతే ప్రజేశస్య ఏషబ్రహ్మేతివా విధేః । మంత్రో
నమో అస్తు సర్పేభ్య స్సర్పాణాం స్థాపనే మతః ॥ గోభిల వసిష్ఠౌ ॥
గ్రహ దేవతయోర్మధ్యే అధిదేవాన్నివేశయేత్ । మదనరత్నే సంగ్రహేతు ॥
అధిదేవా దక్షిణేతువామే ప్రత్యధిదేవతాః । స్థాపనీయాః ప్రయత్నేనవ్యా
హృతిభిః పృథక్పృథక్ ॥ ఉత్పలపరిమళే ॥ గ్రహస్య దక్షిణేపార్శ్వే
స్థాపయేదధిదేవతాః ॥ గ్రహస్యోత్తర పార్శ్వేతున్యసే త్ప్రత్యధిదేవతాః ॥
శౌనకః ॥ క్షేత్రస్య పతినాక్షేత్రపాలం భూజోత్తరేన్యసేత్ ॥ భూజో భౌమః ॥
గ్రహదేవాది దేవానాం । నైవేద్యం కుసుమానిచ । గ్రహవచ్చాసనం దానం
స్థాపనం చానుపూర్వతః । ఇత్యుక్తం — వాసిష్ఠేత్వన్యథోక్తం ॥ రుద్రం

ప్రత్యగ్నిరితి మంత్రేణ రవేరుత్తరతోన్యసేత్ ॥ సోమస్యాగ్నేయ దిగ్భాగే
శ్రీశ్చతే మిసణాస్త్రణం । యదక్రందేతి భౌమస్య స్కందం యామ్యే
ప్రయోజయేత్ । విష్ణుం విష్ణోరరాటమితి యజే త్పూర్వే బుధస్యచ । గురోరుత్త
రతస్త్వేవ బ్రహ్మ బృహస్పతి మంత్రితః । సజోషేంద్రేతి మంత్రేణ
ప్రాచ్యాం శక్రం విధాపయేత్ । శనేః పశ్చిమతః స్థాపోంయ మాయత్వేత్యు
దాహృతః । కార్షిరసీతి మంత్రేణ రాహోః కాలం తదుత్తరే । చిత్రగుప్తం తు
కేతూనాం చిత్రావసోతి నైఋతే । గ్రహదేవత యోర్మధ్యే అధిదేవాన్నివేశ
యేత్ ॥ మాత్స్యే ॥ వినాయకం తథా దుర్గాం వాయుమాకాశమేవచ । ఆవాహ
యేద్వ్యాహృతిభి స్తథైవాశ్వి కుమారకౌ ॥ మదనరత్నే స్కాందే ॥ ఉత్తరే
ఽపి సూర్యాద్యాం గురోః కేతోశ్చ దక్షిణే । గణాధిపం ప్రతిష్ఠాప్య సర్వదేవ
నమస్కృతం ॥ తత్రైవ సంగ్రహే ॥ రాహుం మందదినేశానాం ఉత్తరస్యాం
యథాక్రమం । గణేశ దుర్గావాయూంశ్చ రాహు కేతోశ్చ దక్షిణే । ఆకాశ
మశ్వినౌ చేతి పంక్తౌ తు స్థాపయేద్బుధః ॥ వసిష్టః ॥ వినాయకం గణానాంత్వా
దుర్గాం స్తోమం వేదనే ॥ వాయో యేతేతథా వాయుం ఘృతం ఘృతేతి
చాంబరం । యూపాంధోతి సంపూజ్య ద్వావప్యేతౌ తతోశ్వినౌ ॥ గోభిలీయే ॥
ద్వాత్రింశ దీపికాః స్త్రీన్యాదీనాం పాలాశ్చ దిగ్గణాః ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥
యథావర్ణం ప్రదేయాని వాసాంసి కుసుమానిచ । గంధాశ్చ బలయశ్చైవ
ధూపోదేయశ్చ గుగ్గులః । గుడోదనం పాయసంచ హవిష్యం క్షీరషాష్టికం ।
దధ్యోదనం హవిశ్చూర్ణం మాంసం చిత్రాన్నమేవచ । దద్యాద్గ్రహ క్రమా
దేతద్ద్విజేభ్యో భోజనం బుధః ॥ శక్తితోవా యథాలాభం సంస్కృత్య విధి
పూర్వకం ॥ హవిర్ఘృతౌదనం ॥ చూర్ణం తిలచూర్ణ మిశ్రౌదనం ॥
స్కాందే ॥ దివాకర కుజాభ్యాంహిదాపాయే ద్రక్తచందనం । చందనం
భార్గవేన్దు సితంపర్ణం ప్రదాపయేత్ । కుంకుమేనతు సంయుక్తం చందనం
జీవసోమ్యయోః । అగరుం చందనం దద్యా ద్రాహుకేత్వర్కజేషుచ ।
గ్రహవర్ణాని పుష్పాణి గాయత్ర్యా ధూపమాచరేత్ ॥ రవేః కుందురుకం
ధూపం శశినస్తు ఘృతాక్షతాః । భౌమే సర్జరసంచైవ అగరుం చ బుధే

సక్తృతం । సిహ్లాకం గురవేర్దద్యా త్సోమాయ ఘృతపాయసం । లోహితాయ
హవిష్యాన్నం బుధాయ క్షీరషాష్టికం । దధ్యోదనం గురోర్దద్యా చ్ఛుక్రాయచ
ఘృతోదనం । మిశ్రితం తిలమాషైశ్చ నైవేద్యంతు శనైశ్చరే । రాహో
ర్మాషోదనం దద్యా త్కేతోశ్చిత్రోదనం తథా ॥ మాత్స్యేతు ॥ మసురాశ్చ
కుజే దద్యాదిత్యుక్తం ॥ నివేద యిత్వాహుతిభిర్హోమం కుర్యాదతంద్రితః ॥
అత్ర విశేషో మత్కృతేదాన కమలాకరేజ్ఞేయః ॥ మాత్స్యే ॥ ధూపామో
దోత్ర సురభిరుపరిష్టా ద్వితానకం । అధిదేవానాంతు ఉప్పల పరిమళే
సర్వేషాం లోకపాలానాం చందనంచ విలేపనం । శతపత్రాణి పుష్పాణి
దద్యా గుగ్గులుధూపకం । దీపం గోఘృతసంయుక్తం నైవేద్యం చ ఘృతో
దనం । మాత్స్యే—ప్రాగుత్తరేణ తస్మాద్వ దధ్యక్షత విభూషితం । చూతపల్లి
వనంయుక్తం ఫల వస్త్రయుగాన్వితం ॥

పంచరత్న సమాయుక్తం పంచపల్లవ సంయుతం । స్థాపయేద
వ్రణం కుంభం వరుణం తత్రవిన్యసేత్ ॥ గంగాద్యాః సరితః సర్వాః సము
ద్రాశ్చ సరాంసిచ । గజాశ్వరథ్యావల్మీక సంగమాహ్రద గోకులాత్ ॥
మృదమానీయ విప్రేంద్ర సర్వౌషధి సమన్వితం స్నానార్థం విన్యసే తత్ర
యజమానస్య ధర్మవిత్ ॥ యాజ్ఞవల్క్యః ॥ కర్తవ్యా మంత్రవద్భిశ్చ
చరవః ప్రతిదైవతం । నానాదేవతాభ్య స్సహైవేతి గృహ్యసూత్ర వచనా
త్సహపృథగ్వాశ్రపయేత్ ॥ మాత్స్యేతు ॥ హోమం సమారభేత్సర్పిర్యవ
వ్రీహితిలాదినా ॥ హేమాద్రౌదేవీపురాణే ॥ గణాధిపతయే దేవాయా ప్రథమా
చతురాహుతిః । అన్యథా విఫలం విప్ర భవతీహ నసంశయః ॥ యాజ్ఞ
వల్క్యః ॥ అర్కః పలాశః ఖదిరశ్చాపామార్గోథపిప్పలః ॥ ఔదుంబర
శ్శమీదూర్వా కుశాశ్చ సమిధక్రమాత్ ॥ ఏకైకస్య త్వష్టశతమష్టావింశతి
రేవవా । హోతవ్యా మధుసర్పిర్భ్యాం దధ్నాక్షీరేణవాయుతాః ॥ ప్రాదేశమాత్రా
స్సమిధః అశాఖాఅపలాశినీః । దేవానామపిసర్వేషా ముపాంశు పరమార్థవిత్ ।
స్వేనస్వేనైవమంత్రేణ హోతవ్యా స్సమిధఃపృథక్ । హోతవ్యంచ ఘృతా
ద్యత్ర చరుభక్ష్యాదికం తతః ॥ స్కాందే ॥ స్థాపనమంత్రాఏవ హోమ

మంత్రా ఉక్తాః । అధిదేవానాంత్వథ ॥ వాసిష్ఠే ॥ శేషాణాం స్త్రావణం మంత్రైర్హోమాద్వ్యాహృతిమంత్రైః । మాత్స్యోక్తాధిదేవానాం మంత్రా ఉక్తాః ॥ ఆవాహనే ఉపస్థానే బలిం హోమం సమాచరేత్ । ఆపో హి ష్ఠేత్యుమాయాశ్చ స్కందేతి స్యోనా పృథివి మంత్రః ॥ విష్ణోరిదం విష్ణురితి ఋమే శేతి స్వయంభువః (ఇంద్ర మిద్దేవతాతయ ఇంద్రాయ జుహుయాత్సుధీః) ॥ ఏతాయమన్యాయం గౌరితి హోమః ప్రకీర్తితః । కాలస్య బ్రహ్మజజ్ఞాన ఇతి మంత్రః ప్రశస్యతే ॥ చిత్రగుప్తస్యాజ్ఞాతా ఇతి వేదవిదో విదుః । అగ్నిం దూతం వృణీమహే ఇతి వహ్నేరుదాహృతః । ఉదుత్తమం వరుణమిత్యపాం మంత్రః ప్రకీర్తితః ॥ భూమేః పృథివ్యంతరిక్ష మిత్యుక్తో మహర్షిభిః । సహస్రశీర్షా పురుష ఇతి విష్ణోరుదాహృతః ॥ ఇంద్రాయేందో మరుత్వత ఇతి శక్రస్య తే । ఉత్తానపర్ణే సుభగే ఇతి శచ్యాః ప్రశస్యతే ॥ ప్రజాపతేః పునర్హోమః ప్రజాపత ఇతి స్మృతః ॥ నమో అస్తు సర్పేభ్య ఇతి సర్పాణాం మంత్ర ఉచ్యతే ॥ ఏష బ్రహ్మా య ఋత్విజ ఇతి బ్రహ్మణ్యుదాహృతః । వినాయకస్యాతూన ఇతి మంత్రో బుధైః స్మృతః ॥ జాతవేదసే సునవామ దుర్గా మంత్రోయముచ్యతే ॥ స్కందే ... శేషం హోత్రాత్తు హోమమంత్రైరితరం తథా । ఆవాహ్య వ్యాహృతీర్హుత్వా ఏకైకస్య యథాక్రమం ॥ అష్టోత్తరం చ సాహస్రం శతమష్టాధికం తథా । అష్టావింశతిరష్టౌ వా సైకైకస్య తు హోమయేత్ ॥ నైవేద్యం శేషహోమః కేషాంచిన్మతం ॥ హేమాద్రౌ ॥ తతోఽవదానకృత్యేన స్రుచైవ జుహుయాచ్చరుం । ఘృతాక్తార్కాదిసమిధశ్చ విప్రైరష్టకంచ హావయేత్ ॥ అక్షన్నమీమదంతేతి మంత్రేణ తిలాన్ వ్యాహృతిభిర్హునేత్ । చరుణాథ సమిధశ్చ సర్పిషాచ తిలైః క్రమాత్ । తత్ర మంత్రైశ్చ హోతవ్యాః క్రమాత్తదధిదేవతాః ॥ తేనచరోః ప్రత్యాహుత్యవదానధర్మః కేచిత్తూష్ణీం హోమమాహుస్తచ్చింత్యం ॥

మాత్స్యే ॥ హోతవ్యంచ సమిత్సర్పిశ్చరుభక్ష్యాదికం పునః । మంత్రైర్దశాహుతీర్హుత్వా హోమం వ్యాహృతిభిస్తతః ॥ ఉదఙ్ముఖాః ప్రాఙ్ముఖా వా కుర్యాద్బ్రాహ్మణపుంగవాః । అత్రవ్యాహృతిభిరితి ద్వంద్వాస్వాహైక శేషావగత

సాహిత్య బహుత్వయోః ఉపదేయగతత్వాత్సర్వం వ్యాహృతిభిరే కాహుతి
రిత్యేవ యుక్తం॥ హేమాద్రౌ భవిష్యోత్తరేపి । హోమో వ్యాహృతి
భిశ్చైవ సర్వత్ర విధీయతే॥ భక్ష్యాదికంచ నైవేద్యం శేషంహుత్వా
తత్తద్గ్రహ మంత్రైః రయుతహోమాయతిలాది ద్రవ్యేణ ప్రత్యేకం
దశాహుతీర్హుత్వా ప్రణవాది భూరాదివ్యాహృతిభిః వ్యస్తాభిస్త్రిసః సమస్తాభి
శ్చైకత్యేవ మావృత్యాయుత లక్షహోమాది సంఖ్యా పూరణేయేతి॥
హేమాద్రౌ మదనరత్నేచోక్తం॥ ఏవం విభాగే మూలంతునవిద్మః తత్వంతు
తిస్మృభిర్వ్యాహృతిభిరేకాహుతి రిత్యేవ సర్వోపహోమ ఇతి ప్రతిభాతి॥
తదుక్తం హేమాద్రౌభవిష్యే॥ భూర్భువఃస్వఃస్తథా స్వాహా లక్షహోమ
విధిస్మృత ఇతి। హేమాద్రిస్తు పూర్వాపర విరోధాభ్యాం అవిరోధాద్భ్రాంత
ఏవ॥ మాత్స్యే॥ మంత్రవతశ్చ కర్తవ్యాశ్చరవః ప్రతిదైవతం। హుత్వా
చాతాంశ్చరూన్ సమ్యక్తతోహోమం సమాచరేత్ । పూర్ణాహుతించ మూర్ధా
నందివ ఇత్యభిపాతయేత్ । అథాభిషేకో మంత్రేణ వాద్య మంగళగీతకైః॥
పూర్ణకుంభేనతేనైవ హోమాంతే ప్రాగుదఙ్ముఖైః । యజమానస్య
కర్తవ్యం చతుర్భిఃస్నాపనం ద్విజైః । తత్రసూర్యాస్త్వేత్యాదయోమంత్రాః
ప్రయోగేవక్ష్యంతే॥ అగ్నిపురాణే॥ మూర్ధానందివ మంత్రేణ సంస్రవేణచ
ధారయా । దద్యాదుత్థాయ పూర్ణాం వై నోపవిశ్య కదాచన॥ మహార్ణవేతు॥
మూర్ధానందివో — పునస్త్వాదిత్యాః — పూర్ణాదర్వీః సప్తతే అగ్నిరితి పూర్ణా
హుతౌ చత్వారో మంత్రాః ఉక్తాః॥ భవిష్యోత్తరే॥ నసంఖ్యానియమశ్చాత్ర
బ్రాహ్మణానాం నరోత్తమ। నకాలనియమశ్చైవ స్వేచ్ఛయా యజ్ఞఉచ్యతే॥
తతః శుక్లాంబరధరః శుక్లమాల్యానులేపన । సర్వౌషధై స్సర్వగంధైః
స్నాపితోవిప్రపుంగవైః॥ యజమానస్సపత్నీక ఋత్విగ్భిశ్చ సమాహితః।
దక్షిణాభిః ప్రయత్నేన పూజయేద్గత విస్మయః॥ వాసిష్ఠే॥ తతస్తస్యాభి
షిక్తస్య రక్షార్థం బలిముత్క్షిపేత్ । దిగ్విదిక్షు విచిత్రాన్నైర్దీపై ర్నీరాజయే
త్తతః॥ ప్రయోగపారిజాతే వామనః॥ ఆచార్య ప్రభృతిభ్యశ్చ గ్రహార్చన
ఫలం తతః । సమిధాజ్య చరూణాంచ తిలహోమ ఫలంతథా। తేషాం

జపఫలంచైత ద్గృహీయా జ్జలపూర్వకం ॥ తతస్తేభ్యో యథాశక్తిదాతవ్యా దక్షిణాఃపృథక్ ॥ శాక్త్యయాజ్ఞ్యవల్క్యనోక్తాః ॥ ధేనుశ్శంఖస్తథా నడ్వాన్ హేమవాసో హయఃక్రమాత్ । కృష్ణా గౌరాయ సంభాగ ఏతావై దక్షిణాః క్రమాత్ ॥ మాత్స్యే ॥ సువర్ణేన సమాఃకార్యా యజమానేన సదక్షిణాః । సర్వేషామథ గాందద్యాద్గురుర్వాపయేన తుష్యతి । స్వమంత్రేణ ప్రదాతవ్యా స్సర్వాః సర్వత్ర దక్షిణాః ॥ తేచ మంత్రాః మత్కృతేదాన కమలాకర జ్ఞేయాః । అత్రాపి ప్రయోగోవక్ష్యతే ॥ మదనరత్నే ఆశ్వలాయనః ॥ ఏక మేకాహుతౌ విప్రం హోమేత్వన్నేన భోజయేత్ । అశక్తో మధ్యమశ్చాపి విప్రమేకం శతాహుతౌ ॥ సహస్రస్యాహుతేర్వైకంజఘన్యోపి ప్రభోజ యేత్ ॥ అన్యథాదహతి క్షిప్రం తదాష్ట్రం నాత్రసంశయః । అతోదాతు మశక్తోయో దక్షిణాం ధాన్యమేవవా ॥ జప్యైః ప్రణామైః స్తోత్రైశ్చతోషయే త్ప్రయేద్గురూన్ ॥ స్కాందే ॥ యథాగ్రహోద్విజస్తద్వద్విధిజ్ఞో వేద పారగః ॥ తోషయేన్మృదువస్త్రాద్యైస్తుష్టమేనం విసర్జయేత్ ॥

యాజ్ఞవల్క్యః ॥ గుడోదనం పాయసంచ హవిష్యం క్షీరషాష్టికం ॥ దధ్యోదనం హవిశ్చూర్ణం మాంసం చిత్రాన్నమేవచ ॥ దద్యాద్గ్రహ క్రమా దేతద్ద్విజేభ్యో భోజనం బుధః ॥ శక్తితోవాయథాలాభం సత్కృత్య విధి పూర్వకం ॥ హవిర్ఘృతోదనం ॥ చూర్ణం తిల మిశ్ర చూర్ణోదనం॥ వసిష్ఠః॥ విశాన్యా మాహరేద్భస్మ స్రుచావాథ స్రువేణవా ॥ రక్షాంతు కారయేత్తేన శిరః కంఠాం సకేషుచ ॥ మాత్స్యే ॥ ఏవం సమగ్రం నిష్పాద్య సర్వదేవాన్ విసర్జయేత్ ॥ యాంతుదేవ గణాః స్సర్వే పూజామాదాయ పార్థివీం ॥ ఇష్టకామ సమృద్ధ్యర్థం పునరాగ మనాయచ ॥ అనేన విధినాయస్తు గ్రహ పూజాం సమాచరేత్ ॥ సర్వాన్కామానవాప్నోతి ప్రేత్యస్వర్గే మహీయతే॥ యస్తుపీడా కరోత్యంత మల్పవిత్తస్య వాగ్రతః ॥ సతుయత్నేన సంపూజ్య శ్శేషానప్యర్చయేన్నరః ॥ తథా ॥ సదైవాయుత హోమోయం నవగ్రహ మఖః స్మృతః ॥ వివాహోత్సవ యజ్ఞేషు ప్రతిష్ఠాదిషు కర్మసు । నిర్విఘ్నార్థం మునిశ్రేష్ఠ తథోద్వేగాద్భుతేషుచ ॥ వశ్యకర్మాభిచారా దౌత్యదైవోచ్చాట

నాచికే॥ నవగ్రహ మఖం కృత్వా తతః కర్మ నమారభేత్ ॥ అన్యథాఫలదం నాచికే॥ ఆద్భుతం భూతంపాది ॥ అన్యత్ప్రాత్ర పుంశాంవ కామం జాయతే క్వచిత్ ॥ ఆద్భుతం భూతంపాది ॥ అన్యశ్చాత్ర విశేషో మత్కృత ప్రయోగ దీపికాయాంజ్ఞేయః ॥ యత్తుశిష్టాః ॥ గ్రహ మంత్రాణామయుత నహస్రాది సంఖ్యయా జపం కృత్వా తద్దశాంశేన తిలైర్హోమం కుర్వంతి ॥ తత్కుత్రాపి జపానుక్తే ॥ కిం మూలక మితిన విద్మః ॥ ఇత్యయుత హోమ విధిః ॥ అథ ప్రయోగః ॥

నచయద్యప్యస్మత్పితామహ కృతోక్త్యైవతథాపి సంక్షేపేణోచ్యతే ॥ కర్తాదేశకాలౌ స్మృత్వా శ్రీకామః గ్రహ పీడయా ముత్పాతే రోగే వాత చ్ఛాంతి కామః శత్రుపరాజయ కామో వాయుతహోమాఖ్య నవగ్రహ యజ్ఞేన యక్ష్యే ॥ కేవలేతు గ్రహయజ్ఞం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ॥ గణేశ పూజాం మాతృకా పూజాం వృద్ధి శ్రాద్ధం కృత్వాఽచార్యం వృత్వా ॥ ప్రార్థయేత్ ॥ త్వన్నోగతిః పితా మాతాత్వంగతిః త్వం పరాయణం త్వత్ప్రసాదేన విప్రర్షే సర్వంమేస్యాన్మనోగతం ॥ ఆపద్విమోక్షయచమే కురు యజ్ఞమతంద్రితః ॥ కోటి హోమాఖ్య మతులం శాంత్యర్థం సర్వకామ దమితి చతురః ఋత్విజోవృణుయాత్ ॥ యద్వాఽ ఆచార్యో బ్రహ్మాచేతి ద్వౌతేషాం తచ్ఛాఖయా మధుపర్కః ॥ తదాహ హేమాద్రౌ విశ్వామిత్రః ॥ సంపూజ్య మధుపర్కేణ ఋత్విజః కర్మకారయేత్ ॥ అన్యథా విఫలం భవేదిహన సంశయ ఇతి ॥ నచార్ఘ్య శాఖయాకార్యః ॥ అర్ఘ్యశాఖయా మధుపర్క ఇతి తత్తైర్వస్మృతేః ॥ తతో దశహస్త మష్టహస్తంవా మంటపం కృత్వా ॥ తన్మధ్యే హస్తమాత్రం కుండం కుర్యాత్ ॥ ఈశానే కుండమితి హేమాద్రిః ॥ తదీశాన్యాం వేదిర్హస్త విస్తృతా వితస్త్యుచ్ఛావప్రద్వయయుతా చతురస్రా కార్యా ఆద్యవప్రోద్వ్యంగుళోచ్ఛః ॥ ద్వితీయ త్ర్యంగుళోచ్ఛః ॥ ద్వావపిద్వ్యంగుళ విస్తారౌవా ॥ తతః శుక్లాంబరధరః శుక్ల మాల్యానులేపనః ॥ సాచార్యర్త్విగ్యజమానో మంగళఘోషేణ జల పూర్ణ కలశహస్తః ॥ ఓం భద్రం కర్ణేభిః జనిత్వమితి మంత్రైః మంటపం ప్రదక్షిణీ కృత్య పశ్చిమద్వారేణ ప్రవిశ్య ॥ యదత్ర సంస్థితం భూతం స్థాన

మాశ్రిత్య సర్వదా ॥ స్థానం త్యక్త్వాతు తత్సర్వం యత్రస్థం తత్రగచ్ఛతు ॥ అపక్రామంతు భూతాని పిశాచాః సర్వతోదిశం ॥ సర్వేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ॥ ఇతి గౌరవ సర్షపాన్ విక్కీర్య । ఉదీచో మార్గః త్యజ్వా. ఆపోహిష్ఠేనత్ర్యేనచ. భూమిం ప్రోక్ష్య. స్వస్త్యయన ... మంత్రద్వయం జపేత్ - తతో మంటపపక్షే నైఋతే వాస్తుపీఠికాం కృత్వా వేదీశానాదికోణ చతుష్కే ॥ విశంతు భూతలే నాగాలోక పాలాశ్చ ... ॥ మంటపేస్మి న్విశంతు ఆయుర్బల కరాస్సదేతి ॥ మంత్రేణ ... శంకూన్ రోపయిత్వా ॥ తతః ఆగ్నేయాది శంకు పార్శ్వేషు మాషభక్త బలీన్దద్యాత్ ॥ అగ్నిభ్యోప్యథ సర్పేభ్యో యేచాన్యేతత్ర సంస్థితాః ॥ తేభ్యోబలిం ప్రయచ్ఛామి పుణ్యమోదన ముత్తమం ॥ ఇతి - ఏవం మంత్రత్రయేణ నైరృతి వాయ్వీశాన శంకు పార్శ్వేషు మాషభక్త బలీన్దత్వా ॥ తేచ మంత్రాః ॥ నైరృత్యాధిపతిశ్చైవ నైఋత్యాం యేచరాక్షసాః । బలిం తేభ్యః ప్రయచ్ఛామి సర్వేగృహ్ణంత్విమం బలిం ॥ నమో వాయుస్తరక్షేభ్యో యేచాన్యే తత్సమాశ్రితాః బలిం తేభ్యః ప్రయచ్ఛామి సర్వే గృహ్ణంత్విమం బలిం ॥ రుద్రేభ్యశ్చైవ సర్పేభ్యోయేచాన్యే తత్సమాశ్రితాః । బలింతేభ్యః ప్రయచ్ఛామి గృహ్ణంతు సతతోత్సుకాః ॥ తతో వేద్యుపరిపశ్చిమ ... లాకయా ॥

షం శాంతాయై నమః - ఓం యశోవత్యై నమః - ఓం కాంతాయై నమః - ఓం విశాలాయై నమః - ఓం ప్రాణవాహిన్యై నమః - ఓం సత్యై నమః - ఓం సుమనాయై నమః - ఓం నందాయై నమః - ఓం భద్రాయై నమః ॥ ఇతి పశ్చాదారభ్య ప్రాగంతా ఉదక్సంస్థానవరేఖాః కృత్వా । పునః ఓం హిరణ్యాయై నమః - ఓం సుప్రభాయై నమః - ఓం లక్ష్మ్యై నమః - ఓం విభూత్యై నమః - ఓం విమలాయై నమః - ఓం విద్యాయై నమః - ఓం జయాయై నమః - ఓం కాలాయై నమః - ఓం విశోకాయై నమః ॥ ఇతి దక్షిణా రంభా ఉదగంతాః ప్రాక్సం స్థానవరేఖాః కృత్వా మధ్యే కోష్ఠ చతుష్టయమేకీ కృత్య కోణేషు రేఖాం దత్వా తేనాష్టపదాని సంభవంతి॥

తత్ర్తత్ర బ్రహ్మాదీనావాహయేత్ ॥ వాస్తో [illegible]
స్థితా ఇతి ॥ తత్ర దేవపదేవ తత్ర దేవానావాహయే [illegible]
చతుష్కే హృదయే బ్రహ్మణేనమ ఇతి - [illegible]
వాహ్యం. పూర్వపదద్వయే దక్షిణ స్తనే ఆర్యమ్ణే [illegible]
యామి । దక్షిణ పదద్వయే జఠర దక్షిణే వివస్వతే [illegible]
మావాహయామి । పశ్చిమ పదద్వయే జఠరవామే [illegible]
మావాహయామి । ఉదక్పదద్వయే వామ స్తనే పృథ్వీధరాయ [illegible]
ధర మావాహయామి । తత్ర బ్రహ్మ సమీపస్థానే [illegible]
హస్తే సావిత్ర సవితారౌ ॥ తత్ర పూర్వార్ధే సావిత్రాయ [illegible]
మావాహయామి । పశ్చిమార్ధే సవిత్రే నమః సవితార మావాహయామి ॥
నైఋత్య పదార్ధయో వృషణమేఢ్రయోర్వి [illegible] । [illegible]
విబుధాధిపాయ నమః విబుధాధిప మావాహయామి । [illegible]
జయాయ నమః జయ మావాహయామి । వాయవ్య పదార్ధ [illegible]
రాజయక్ష్మణ రుద్రాయ నమః । తత్ర పూర్వార్ధే రాజయక్ష్మణే నమః రాజ
యక్ష్మణ మావాహయామి ॥ పశ్చిమపదార్ధే రుద్రాయ నమః రుద్రమావాహ
యామి ॥ ఈశాన పదార్ధయో రూరౌ ముఖే పాపవత్కౌ । తత్ర పూర్వార్ధే
ఆదోప్య నమః ఇత్యపః మావాహయామి । పశ్చిమార్ధే అపవత్సాయ నమః
అపవత్సం మావాహయామి ॥ ఈశానపద దక్షిణార్ధే వాస్తోః శిరసి శిఖినే
నమః శిఖిన మావాహయామి । తద్దక్షిణ సార్ధపదే దక్షిణశ్రోత్రే పర్జన్యాయ
నమః పర్జన్య మావాహయామి । తద్దక్షిణ పదద్వయే దక్షిణశ్రోత్రే జయం
తాయ నమః - జయంత మావాహయామి । తద్దక్షిణపదద్వయే దక్షిణాంసే
కులిశాయుధాయ నమః - కులిశాయుధ మావాహయామి । తద్దక్షిణపదద్వయే
దక్షిణ బాహౌ సూర్యాయ నమః సూర్యం ఆవాహయామి । తద్దక్షిణపద
ద్వయే దక్షిణ బాహౌ సత్యాయ నమః సత్యం ఆవాహయామి । తద్దక్షిణ
సార్ధపదే దక్షిణ కూర్పరే భృశాయనమః భృశం ఆవాహయామి । తద్దక్షిణ
ఆగ్నేయ పదార్ధే దక్షిణ ప్రబాహౌ । ఆకాశాయ నమః ఆకాశ మావాహ

యామి । తత్పశ్చిమార్థే దక్షిణ ప్రబాహౌ వాయువే నమః వాయుమావాహయామి । తత్పశ్చిమ సార్ధపదే దక్షిణ మణిబంధే పూష్ణే నమః పూషాణ మావాహయామి । తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణపార్శ్వే వితథాయ నమః వితథం ఆవాహయామి । తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణ పార్శ్వే గృహక్షతాయ నమః గృహక్షత మావాహయామి । తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణోరౌ యమాయ నమః యమ మావాహయామి । తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణ జానౌ గంధర్వాయ నమః గంధర్వ మావాహయామి । తత్పశ్చిమ సార్ధపదే దక్షిణ జంఘాయాం భృంగరాజాయ నమః భృంగరాజ మావాహయామి । తత్పశ్చిమ నైఋతి పదార్ధే దక్షిణ స్ఫిచిమృగాయ నమః మృగం ఆవాహయామి । తదుత్తరార్ధే పాదయోః పితృభ్యోనమః పితౄన్ ఆవాహయామి॥ తదుత్తర సార్ధపదే వామస్ఫిచిదౌవారికాయ నమః దౌవారిక మావాహయామి । తదుత్తర పదద్వయే వామజంఘాయాం సుగ్రీవాయ నమః సుగ్రీవ మావాహయామి । తదుత్తరపదద్వయే వామజానౌ పుష్పదంతాయ నమః పుష్పదంత మావాహయామి । తదుత్తరపదద్వయే వామోరౌ వరుణాయ నమః వరుణ మావాహయామి । తదుత్తరపదద్వయే పార్శ్వే అసురాయ నమః అసుర మావాహయామి । తదుత్తరసార్ధపదే వామపార్శ్వే శేషాయే నమః శేషం ఆవాహయామి । తదుత్తర వాయువ్య పదార్ధే వామమణిబంధే పాపాయ నమః పాపం అవాహయామి । తత్ప్రాక్ పదార్ధపదే వామబాహౌ రోగాయ నమః రోగం మావాహయామి । తత్ప్రాక్ సార్ధపదే వామబాహౌ అహయే నమః అహిమావాహయామి । తత్ప్రాక్ పదద్వయే వామకూర్పరే ముఖ్యాయ నమః ముఖ్యం ఆవాహయామి । తత్ప్రాక్పదద్వయే వామబాహౌ భల్లాటాయ నమః భల్లాటం ఆవాహయామి । తత్ప్రాక్పదద్వయే వామబాహౌ సోమాయ నమః సోమ మావాహయామి । తత్ప్రాక్పదద్వయే వామాంసే సర్పేభ్యో నమః సర్పాన్ ఆవాహయామి (అ) తత్ప్రాక్ సార్ధపదే వామ శ్రోత్రే అదితయే నమః అదితిం ఆవాహయామి । తత్ప్రాగర్ధపదే వామనేత్రే దిత్యై నమః - దితిం ఆవాహయామి । ఉత్తరే వాస్తోష్పతి వసిష్ఠా స్తోవా

స్పతి త్రిష్టుప్ వాస్తోష్పత్యా వాహనే వినియోగః । ఓం వాస్తోష్పతే ప్రతిజా నీహ్యస్మాన్ త్స్వావేశో అనమీవో భవానః । యత్వే మహే ప్రతితన్నోజుష స్వశంన ఏధిద్విపదేశం చతుష్పదే । వాస్తోష్పతే శగ్మయాసగ్ం సదాతేస క్షీమహిరణ్మయాగాతు మత్యా । అవఃక్షేమ ఉతయోగేవరంనోయూయంపాత స్వస్తిభిస్సదానః । అమీవహా వాస్తోష్పతే విశ్వారూపాణ్యావిశన్ త్సఖా సుశేవ ఏధిన ॥ సువర్ణ మయ్యాం మూర్తౌ వాస్తోష్పతయే నమః వాస్తోష్పతిం ఆవాహయామి ॥ తతః ఈశానాది విదిక్షు ఈశాన్యేచరక్యై నమః చరకీ మావాహయామి । అగ్నేయే విదార్యై నమః విదారి మావాహయామి । నైఋత్యాం పూతనాయై నమః పూతనాం ఆవాహయామి । వాయువ్యే పాప రాక్షస్యై నమః పాపరాక్షసీ మావాహయామి । మండల పూర్వాది దిక్షు తత్రపూర్వే స్కందాయ నమః స్కంద మావాహయామి । దక్షిణే అర్యమ్ణే నమః అర్యమ్ణ మావాహయామి । పశ్చిమే జృంభకాయ నమః జృంభక మావాహయామి । ఉత్తరే పిలిపింఛాయ నమః పిలిపింఛ మావాహయామి (తతస్తు మిత్రా - గృహావై - ఇతి ప్రతిష్ఠాప్య)

మం ॥ ఓం గృహావై ప్రతిష్ఠాసూక్తం తత్ప్రతిష్ఠిత తమయావాచాశంస్తవ్యం
స్తస్మాద్యద్యపి దూరేవ పశూన్ లభతే ।
గృహానె వ్వైనానభిగ మిషతి గృహహి పశూనాం ।
ప్రతిష్ఠా ప్రతిష్ఠా సుప్రతిష్ఠితమస్తు సుముహూర్తమస్తు ॥

తతః సర్వాన్ సంపూజ్య మండలాచ్చైశానే కుంభం సంస్థాప్య మండలాగ్రే పాయస బలిందత్వా ॥

తద్యథా ॥ ఓం బ్రహ్మణేనమః ఏషపాయస బలిర్నమమ. (ఏవం సర్వత్ర. బలిం దద్యాత్)

ఓం అర్యమ్ణే నమః .. ..
ఓం వివస్వతే నమః .. ..
ఓం మిత్రాయ నమః .. ..

ఓం పృథివీధరాయ నమః పిష్టపాయస బలిర్నమః. (ఏవం సర్వత్ర బలిం దద్యాత్)

ఓం సావిత్రాయ నమః .. ..

ఓం సవిత్రే నమః .. ..

ఓం విబుధాధిపాయ నమః .. ..

ఓం జయాయ నమః .. ..

ఓం రాజయక్ష్మణే నమః .. ..

ఓం రుద్రాయ నమః .. ..

ఓం అద్భ్యో నమః .. ..

ఓం ఆపవత్సాయ నమః .. ..

ఓం శిఖినే నమః .. ..

ఓం పర్జన్యాయ నమః .. ..

ఓం జయంతాయ నమః .. ..

ఓం కులిశాయుధాయ నమః .. ..

ఓం సూర్యాయ నమః .. ..

ఓం సత్యాయ నమః .. ..

ఓం భృశాయ నమః .. ..

ఓం ఆకాశాయ నమః .. ..

ఓం వాయవే నమః .. ..

ఓం పూష్ణే నమః .. ..

ఓం వితథాయ నమః .. ..

ఓం గృహక్షతాయ నమః .. ..

ఓం యమాయ నమః .. ..

ఓం గంధర్వాయ నమః .. ..

ఓం భృంగరాజాయ నమః .. ..

ఓం మృగాయ నమః .. ..

ఓం పితృభ్యో నమః [illegible]

ఓం దౌవారికాయ నమః .. ..

ఓం సుగ్రీవాయ నమః .. ..

ఓం పుష్పదంతాయ నమః .. ..

ఓం వరుణాయ నమః .. ..

ఓం అసురాయ నమః .. ..

ఓం శోషాయ నమః .. ..

ఓం పాపాయ నమః .. ..

ఓం రోగాయ నమః .. ..

ఓం అహ్వాయై నమః .. ..

ఓం ముఖ్యాయ నమః .. ..

ఓం భల్లాటాయే నమః .. ..

ఓం సోమాయ నమః .. ..

ఓం సర్వేభ్యో నమః .. ..

ఓం అదిత్యై నమః .. ..

ఓం దిత్యై నమః — ఏవ పాయస బలిర్దిమమ ॥

తతశ్చరకాదిభ్యః మాషభక్త బలిం దద్యాత్ ॥

ఓం చరక్యై నమః మాషభక్త బలిం సమర్పయామి

ఓం విదార్యై నమః .. ..

ఓం పూతనాయై నమః .. ..

ఓం పాపరాక్షస్యై నమః .. ..

ఓం స్కందాయై నమః .. ..

ఓం అర్యమ్ణె నమః .. ..

ఓం జృంభకాయ నమః .. ..

ఓం పిలిపింఛాయ నమః మాషభక్త బలిం సమర్పయామి ॥

తతః పావమానేన రాక్షోఘ్నేనచ సూత్రేణ (త్రిసూత్రైః) మంటపం వేష్టయేత్ ॥

(మం) ఓం పావమాన్యః పునంతుమా । ప్రాజాపత్యం పవిత్రం శతోద్యా మగ్ం హిరణ్మయం । తేన బ్రహ్మ విదోవయం పూతం బ్రహ్మ పునీమహే । ఇంద్రస్సునీతీ సహమా పునాతు సోమస్స్వస్త్యా వరుణ స్సమీచ్యా । యమోరాజా ప్రమృణాభిః పునాతు । జాతవేదా మూర్జ యంత్యా పునాతు ॥

(మం) ఓం రక్షోహణో వలగహనో వైష్ణవాన్ఖనామీదమహంతం వలగ ముద్వపామి । యన్నస్సమానో యమసమానో నిచఖా నేదమేన మధరంకరోమి । యోనస్సమానో యోఽసమానోఽరాతీ యతి గాయ త్రేణ ఛన్ద సాఽవబాఢో వలగః కిమత్ర భద్రం తన్నౌ సహవిరాడసి సపత్నహా సంరాడసి భ్రాతృవ్యహాస్వరాడస్యభి మాతిహా విశ్వారాడసి విశ్వాసాం నాష్ట్రాణాగ్ం హన్తా ॥

1. అథద్వారపూజాం కుర్యాత్॥ తత్రపూర్వద్వారే॥ ఊర్ధ్వేః - శ్రియైనమః శ్రియామావాహయామి ॥ అధః - దేహళ్యై నమః దేహళీ మావాహ యామి ॥ వామ దక్షిణ స్తంభయోః గణేశాయ నమః - గణేశ మావాహయామి । స్కందాయ నమః స్కంద మావాహయామి ॥ తత్రకలశ ద్వయం సంస్థాప్య । గంగాయై నమః - యమునాయైనమః- గంగా యమునా మావాహయామి ॥ జలమాపూర్య ॥

2. దక్షిణద్వారే ॥ ఊర్ధ్వేః - శ్రియై నమః - దేహళ్యై నమః - స్తంభ యోః పుష్పదంతాయ నమః - కపర్దినే నమః ॥ పుష్పదంతకపర్దిన మావాహయామి - కలశద్వయం సంస్థాప్య - గోదావర్యై నమః - కృష్ణాయై నమః - జలమాపూర్య ॥

3. పశ్చిమద్వారే ॥ ఊర్ధ్వం - శ్రియై నమః - దేహళ్యై నమః - స్తంభయోః నందినే నమః - చండాయ నమః - కలశద్వయే - రేవాయై నమః - నర్మదాయై నమః - రేవానర్మదా మావాహయామి - జలమాపూర్య ॥

4. ఉత్తరద్వారే ॥ ఊర్ధ్వం - శ్రియైనమః అధః దేహళ్యైనమః - స్తంభయో ॥ మహాకాలాయ నమః - భృంగిణే నమః - కలశ ద్వయే - వారుణ్యై నమః - కృష్ణవేణ్యై నమః॥ జలమాపూర్య ॥

1. తత స్తోరణాది పూజాం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య ॥ తత్ర పూర్వస్యాం దిశి - మంటపాద్బహిర్హస్తమాత్రే అశ్వత్థం వటంవా సుదృఢం శోభననామకంవా శంఖచిహ్నితం తోరణంన్యస్య - ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం - సుదృఢ తోరణాయ నమః - సుదృఢ తోరణం అవాహయామి - సుదృఢ తోరణాయ నమః - గంధ - పుష్ప - ధూప - దీప - నైవేద్య - తాంబూల - దక్షిణాంతోపచారైః పూజయేత్ ॥ తత్ర బాహవే నమః - రాహుం అవాహయామి - బృహస్పతయే బృహస్పతిం ఆవాహయామి - రాహు బృహస్పతిభ్యాం గంధా ద్యుపచారాన్ సమర్పయేత్ - తత్రైకః కలశః స్థాప్య - తత్ర కలశస్థాపన మంత్రాః ॥

మహీంద్యౌరితి భూమిం స్పృష్ట్వా ॥ ఓం మహీం ద్యౌః పృథివీచ ఇమం యజ్ఞ మిమిక్షతాం పిపృతాన్నో భరీమభిః ॥ భూమింస్పృశ్య ॥

ఓషధయస్సం వదంత ఇతి యవాన్ నిక్షిప్య ॥ ఓం - ఓషధ యస్సం వదంతే సోమేన సహ రాజ్ఞా యస్మై కరోతి బ్రాహ్మణ స్తగ్ం రాజన్ పారయామసి ॥

ఆకలశేతి కలశం సంస్థాప్య ॥ ఓం ఆకలశేషుధావతి పవిత్రే పరిషిచ్యతే ఉక్థైర్యజ్ఞేషు వర్ధతే ॥

ఇమంమ్మే గంగే ఇతి జలేనాపూర్య ॥

ఓం ఇమంమ్మే గంగే యమునే సరస్వతి శుతుద్రిస్తోమగ్ం సచతావ ఋష్ణియా అసిక్నియా మరుద్వృధే వితస్తయార్జీకియేశృణుహ్యాసుషోమయా॥

గంధద్వారామితి గంధం క్షిప్త్వా ॥

ఓం గంధద్వారాం దురాధర్షాం నిత్యపుష్టాంకరీషిణీం ఈశ్వరీగ్ం సర్వభూతానాం తామిహోపహ్వయేశ్రియం ॥

ఓషధీరితి సర్వౌషధీః క్షిపేత్ ॥

ఓం ఓషధీరితి మాతర స్తద్వోదేవీ రపబ్రువేరపాగ్ం సివిఘ్నతీరితరపః చాతయమానాః ॥

ఓషధయః సమితియవాన్ ॥

ఓం ఓషధయ స్సంవదంతేసోమేన సహరాజ్ఞా యస్మై కరోతి బ్రాహ్మణ స్తగ్ం రాజన్ పారయామసి ॥

కాండాత్కాండాదితి దూర్వాః ॥

ఓం కాండాత్కాండాత్ప్రరోహంతి పరుషః పరుషః పరి ఏవానోదూర్వే ప్రతను సహస్రేణ శతేనచ ॥

అశ్వద్దేవ ఇతి పంచ పల్లవాన్ ॥

ఓం అశ్వద్దేవో నిషదనం పర్ణేవో వసతిఃకృతా గోభాయ ఇత్కిలా సధయత్సనవధ పూరుషం ॥

స్యోనా పృథివీతి స ప్తమృదః ॥

ఓం స్యోనా పృథివీభవా న్యృక్షరానివేశ నీయచ్ఛాన శర్మ సప్రదాః ॥

యాః ఫలినీరితి ఫలం ॥

ఓం యాః ఫలినీర్యా అఫలా అపుష్పాయాశ్చ పుష్పిణీః బృహస్పతిః ప్రసూతాస్తానో ముంచంత్వగ్ంహసః ॥

సహిరత్నా నీతి పంచరత్నాని ॥

ఓం సహిరత్నాని దాసుషేసువాతి సవితాభగః । తం భాగం చిత్రమీమహే ॥

హిరణ్యరూప ఇతి హిరణ్యం ॥

ఓం హిరణ్యరూప స్సహిరణ్య సందృగన్నపాత్సేతు హిరణ్య వర్ణః హిరణ్య యాత్పరియోనేర్నిషద్యా హిరణ్యదాద దద్యన్నమస్మై ॥

యువాసు వాసా ఇతి వస్త్రేణ సూత్రేణ వాముఖే వేష్టయేత్ ॥

ఓం యువాసు వాసాః పరివీతాగాఽత్సౌ ఉ శ్రేయాన్ భవతి జాయమానః తం ధీరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వాధయో మనసా దేవ యంతః ॥

పూర్ణాదర్వీత్యు పరిధాన్య పూర్ణ పాత్రం న్యసేత్ ॥

ఓం పూర్ణా దర్వీ పరాపతసుపూర్ణా పునరాపత । వస్నేవ వక్రీణావహా ఇషమూర్జగ్ం శతక్రతో ॥

తస్మిన్ కలశే ధ్రువాయ నమః - ధ్రువమావాహయామి - గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

2. తతో దక్షిణే గత్వా ॥ ఔదుంబరం ప్లక్షంవా సుభద్రం వికట నామకంవా చక్ర చిహ్నితం తోరణంన్యస్య - ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయవస్థో పాయవస్థ దేవోవః సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠత మాయకర్మణే ॥

సుభద్రతోరణాయ నమః - ఆవాహనా ద్యుపచారాన్ - గంధాది పంచోపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

తత్ర సూర్యాయ నమః - ఆవాహయామి ॥

అంగారకాయ నమః - అంగారక మావాహయామి ॥

సూర్యాంగారకాభ్యాం నమః - గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

(మంత్రాలు యిక్కడ 207-208 పేజీలోని మ్యాటరు వాడగలరు.)

తత్ర ఏకః కలశ్యం స్థాప్య తస్మిన్ కలశే - ధరాయ నమః - ధరామావాహయామి గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

3. తతః పశ్చిమే గత్వా-పూర్వవతు కలశావి (పేజి 207-208లో) ప్లక్షమౌదుంబరం వాయుశర్మ సుశీమ నామకం వాగదా చిహ్నితం తోరణంన్యస్య - ఓం అగ్న ఆయాహివీతయే గృణానో హవ్యదాతయేని హోతాత్సత్సిబర్హిషి ॥

సుకర్మ తోరణాయ నమః - సుకర్మ తోరణం ఆవాహయామి - గంధా ద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

తత్ర శుక్రాయ శుక్రం - ఆవాహయామి ॥

బుధాయ బుధం ఆవాహయామి - శుక్ర బుధాభ్యాన్నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥ (మంత్రాః 208 పేజీలో)

తత్రైకః కలశం స్థాప్య ॥ తస్మిన్ కలశే వాక్పతయే నమః - వాక్పతి మావాహయామి - గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

4. తతః ఉత్తరే గత్వా ॥ వట మాశ్వతంవా పలాశం వానుహోత్రం సుప్రభంవా పద్మ చిహ్నితం తోరణం న్యస్య ॥ ఓం శన్నోదేవి రభిష్టయ ఆపో భవంతు పీతయోశంయో రభిస్రవంతునః ॥ సుహోత్ర తోరణాయ నమః - సుహోత్ర తోరణం ఆవాహయామి - గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

తత్ర సోమాయ నమః - సోమ మావాహయామి.

కేతవే నమః - కేతు మావాహయామి.

శనైశ్చరాయ నమః - శనైశ్చర మావాహయామి.

సోమ కేతు శనైశ్చరేభ్యోనమః-గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి.

(మంత్రాః 207-208 పేజీలో) తత్రైకః కలశః స్థాప్యః ॥ తస్మిన్ కలశే విఘ్నేశాయ నమః గంధాది పంచోపచారాన్ త్సమర్పయామి .

తతః పూర్వే గత్వా పూర్వ వస్మహేద్వా రిత్రాదినా ప్రతి ద్వార శాఖం కలశద్వయం సంస్థాప్య(పేజి 207-208లో) ప్రతికలశం మంత్రావృతిః॥ అస్మిన్ కలశద్వయే ఐరావతాఖ్య దిగ్గజాయ నమః ఐరావతాఖ్య దిగ్గజం ఆవాహ్య - ఐరావతాఖ్య దిగ్గజాయ నమః - గంధా ద్యుపచారాన్ త్సమర్ప యామి ॥ తత్ర ఋగ్వేదినా వృతిజా ॥ ఋగ్వేదః పద్మపత్రాక్షో గాయత్ర్యః సోమ దేవతః ॥ అత్రి గోత్రస్తం విప్రేంద్ర ఋత్విక్త్వంమే మఖే భవేతి ప్రత్యేకం వృత్వా ॥

మం ॥ ఓం అగ్నిమీళే పురోహితం యజ్ఞస్యదేవమృత్విజం హోతారం రత్న ధాతమం - గంధా ద్యుపచారైః పూజయేత్ ॥

ధ్యానం ॥ తతః సహస్రాక్షి మైరావత సంస్థితం పీత కిరీటినం కుండలధరం
శచీం వామాంకస్థ వజ్రోత్పల మింద్రం ధ్యాత్వా ॥

ఏహ్యేహి సర్వామర సిద్ధసాధ్యైః అభిష్టుతో వజ్రధరా మరేశ ।
సంవీజ్య మానోప్సర సాంగణేన రక్షాధ్వరంనో భగవన్నమస్తే ॥

ఓం ఇంద్ర ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ ఇంద్రం సాంగం సపరివారం ।
సాయుధం సశక్తిం, ద్వార కలశే ఆవాహయామి ॥

మం ॥ ఓం ఆశుశ్శిశానో వృషభోన యుధ్మోఘనాఘనః క్షోభణశ్చర్షణీనాం।
సంక్రందనో నిమిష ఏకవీరశ్శతగ్ం సేనా అజయత్సాక మింద్రః ॥
ఇతి మంత్రేణ పీతపతాకం పీతధ్వజం తద్వయమపి ఏకహస్తదండం
పంచహస్తదండం దండోచ్ఛ్రియేత్ ॥

మం ॥ ఓం త్రాతార మిన్ద్ర మవితార మిన్ద్రగ్ం
హవేహవే సుహవగ్ం శూరమిన్ద్రం ।
హ్వేను శక్రం పురుహూత మిన్ద్రగ్ం
స్వస్తినో మఘ వాధాత్విన్ద్రః ॥

ఇంద్రాయ నమః ధ్వజ పతాకోపరి ఆవాహయామి గంధాద్యుపచారాన్
త్సమర్పయామి ॥

ధ్యానం॥ ఇంద్రః సురపతి శ్రేష్ఠో వజ్రహస్తో మహాబలః ।
శత యజ్ఞాధిపో దేవ స్తస్మై నిత్యం నమో నమః ॥
ఇతి నమస్కారం కుర్యాత్ ॥

ఇంద్రాయ సాంగాయ సపరివారాయ సాయుధాయ సవాహనాయ మయా సమర్పిత సదీపదధియుక్త మాషబలిం భక్ష్య యజ్ఞసమాప్తి పర్యంతం యజమాన సహిత ఆచార్యాది ఋత్విక్ బ్రాహ్మణ అర్చక పాచకాదీనాం రక్ష రక్ష ఇతి సత్ప్రార్థయేత్ ॥

2. తతః ఆగ్నేయాంగత్వా తత్ర పూర్వవత్ కలశం సంస్థాప్య (పేజి 207-208 లో) తత్ర పుండరీకాయ నమః ఆవాహయామి - అమృతాయ అమృత మావాహయామి । పుండరీక అమృతాభ్యాం గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥ అనంతరం ॥

ధ్యానం ॥ ఛాగస్థం రక్తవర్ణం దక్షిణ వామకరద్వయ ధృతశక్తి మండలుం యజ్ఞోపవీతినం ధ్యాత్వా ॥ ఏహ్యేహి సర్వామరహవ్యవాహ ముని ప్రవరై రభితోభిజుష్ట । తేజోవతాలోక గణేశసార్ధం మమాధ్వరం పాహి నమో నమస్తే॥ భో అగ్నే ఇహగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ అగ్నిం సాంగం సపరివారం సాయుధం సశక్తిం అస్మిన్ కలశే ఆవాహ యామి - గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

మం ॥ ఓం - అగ్నిం దూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసం- అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుం ॥ ఇతి మంత్రేణ - రక్తపతాకం - రక్తధ్వజం చోచ్ఛ్రియేత్ ॥ తతం - త్వంనో్న అగ్నే వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్యహేడోవ యాసిసీష్ఠాః । యజిష్ఠో వహ్ని తమశ్శోశుచానో విశ్వా ద్వేషాగ్ంసి ప్రముముగ్ధ్యస్మత్ ॥ అగ్నయే నమః - అగ్నయే ధ్వజ పతాకోపరి ఆవాహయామి । అగ్నయే నమః గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

ధ్యానం ॥ ఆగ్నేయః పురుషోరక్తః సర్వదేవమయో వ్యయః । ధూమ్రకేతూ రజోధ్యక్ష స్తస్మై నిత్యం నమో నమః ఇతి నత్వా ॥ అగ్నయే సాంగాయ సపరివారాయ సాయుదాయస శక్తికాయ మయా సమర్పిత సదీపదధిమాష భక్తబలిం భక్ష యజ్ఞరక్ష-యజమానసహిత ఆచార్యాది ఋత్విక్ బ్రాహ్మణ అర్చక పాచకాదీనాం రక్ష రక్ష ఇతి నత్వా ఆచామేత్ ॥

9. తతో దక్షిణేగత్వా ప్రతి ద్వారశాఖం కలశద్వయం సంస్థాప్య (పేజి 207-208లో)తత్ర కలశద్వయే, వామనాఖ్య దిగ్గజాయ నమః-వామనాఖ్య దిగ్గజమావాహయామి ॥ వామనాఖ్య దిగ్గజాయ నమః గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి - తత్ర యజుర్వేదినావృత్విజా అస్మిన్ దక్షిణద్వారే శాంతిసూక్త జపార్థంత్వా మహంవృణే ॥ కాతరాక్షోయజుర్వేద స్త్రైష్టుభో విష్ణుదైవతః । కాశ్యపేయస్తు విప్రేంద్ర ఋత్విక్త్వం మేమఖే భవతి । ప్రత్యేకం వృత్వా ॥

మం ॥ ఓం ఇషేత్వోర్జేత్వా వాయవస్థోపాయస్థ దేవోవ స్సవితా ప్రార్పయతు శ్రేష్ఠత మాయకర్మణ ఆప్యాయ మధ్వ మగ్నియా దేవభాగమూర్జ

స్వతీః పయస్వతీ రసమీవా అయక్ష్మ మావ స్తేన శతమాఘశగంసో రుద్రస్య హేతిః పరివోవృణ క్తుధ్రువా అస్మిన్ గోపతౌస్యాత బహ్వీర్యజ మానస్య పశూన్ పాహి ॥ ఇతి ప్రత్యేకం గంధాదిభిరభ్యర్చ్య ॥ తతో మహిషారూఢం ధృతదండపాశం దక్షిణ వామకరద్వయం కృష్ణాంజనచయోపమం అగ్ని సమలోచనం యమం ధ్యాత్వా ॥

ధ్యానం ॥ ఏహ్యేహి వైవస్వత ధర్మరాజ సర్వామరై రర్చిత ధర్మ మూర్తే । శుభాశుభానంద శుచామధీశ శివాయ నమః పాహి మఖం నమస్తే॥ భో యమ ఇహ గచ్ఛ ఇహ తిష్ఠ యమం సాంగం - సపరివారం సాయుధం సశక్తిం ద్వార కలశే ఆవాహయామి । గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥ తత్ర మంత్రః ॥

మం ॥ ఓం అయం గౌః పృశ్ని రక్రమీ దశనన్మాతరం పునః పితరం చ ప్రయంత్సువః ॥ ఇతి మంత్రేణ కృష్ణాం పతాకాం కృష్ణం ధ్వజం చోచ్ఛ్రి యేత్ ॥ తతో

మం ॥ ఓం సుగన్నః పంథా మభయంకృణోతు । యస్మిన్నక్షత్రే యమ ఏతి రాజా ॥ యస్మిన్నేన మభ్యషించంతి దేవాః తదస్య చిత్రగ్ం హవిషాయజామ ॥ యమాయ నమః ధ్వజపతాకోపరి ఆవాహయామి గంధా ద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

ధ్యానం ॥ మహా మహిషమారూఢం దండహస్తం మహాబలం ఆవాహ యామి యజ్ఞేస్మిన్ పూజయే ప్రతిగృహ్యతాం ॥ యమాయ నమః మయా సమర్పిత సదీప దధియుక్త మాషబలిం భక్ష యజమాన సహిత ఆచార్య - ఋత్విక్ బ్రాహ్మణ అర్చక పాచక ఆచార్యదీనాం రక్ష రక్ష ॥ ఇతి నత్వా ॥ ఆచామేత్ ॥

4. తతో నైఋత్యాంగత్వా తత్ర పూర్వవత్ కలశం సంస్థాప్య (పేజి 207-208లో) తత్ర కుముదాయ నమః - దుర్జయాయ నమః - దుర్జయకుముద మావాహయామి ॥ కుముద దుర్జయాభ్యాం గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్ప యామి ॥

ధ్యానం॥ తతః నరారూఢం మహాకాయం ఖడ్గహస్తం మహాబలం
నానైశ్వైర్వేష్టితం పీఠం శీలాధరణభూషితం ॥ ఇతి నిర్ఋతింధ్యాత్వా ॥
ఏహ్యేహిరక్షో గణనాయకత్వం విశాల భేతాళ పిశాచ సంఘైః। మమాధ్వరం
పాహి పిశాచనాథ లోకేశ్వరత్వం భగవన్నమస్తే ॥ భో నిర్ఋతయే ఇహా
గచ్ఛ ఇహ తిష్ఠ నిఋుతిం అస్మిన్ కలశే ఆవాహయామి। గంధాద్యుప
చారాన్ త్సమర్పయామి ॥ మోషణః ఇతి మంత్రేణ నీలాం పతాకాం ధ్వజం
చోచ్ఛ్రియేత్ ॥

మం॥ ఓం మోషణః పరాపరా నిఋురుతిర్ ధృవణావతీత్ పతిష్ఠ
త్రుష్ణయా సహ॥ నిరుఋతయే ధ్వజ పతాకోపరి ఆవాహయామి ॥

మం॥ ఓం అసున్వంతమ యజమాన మిచ్ఛస్తైనస్యేత్యాం తస్క
రస్యాన్వేషి అన్యమస్మదిచ్ఛసాత ఇత్యా నమో దేవీ నిరుఋతే తుభ్యమస్తు॥
నిరుఋతయే నమః గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

ధ్యానం॥ నిరుఋతిం ఖడ్గహస్తంచ సర్వలోకైక పావనం। ఆవాహ
యామి యజ్ఞేస్మిన్ పూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ ఇతి నత్వా॥ నిర్ఋతయే
సాంగాయ సపరివారాయ సవాహనాయ సశక్తికాయ మయా సమర్పిత
సదీప దధియుక్త మాషబలిం భక్ష - యజమానసహిత ఆచార్య ఋత్విక్
బ్రాహ్మణ అర్చక పాచక ఆచార్యాదీనాం రక్ష రక్ష - ఇతి నత్వా ఆచామేత్॥

5. తతః పశ్చిమేగత్వా కలశద్వయం ప్రతి ద్వారశాఖం పూర్వవత్
సంస్థాప్య (పేజి 207-208 లో) అస్మిన్ కలశద్వయే-అంజనాఖ్య దిగ్గజాయ
నమః - కలశే అంజనాఖ్య దిగ్గజ మావాహయామి - అంజనాఖ్య దిగ్గజాయ
నమః - గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి। తత్ర సామవేదినా వృత్విజా।
అస్మిన్ పశ్చిమద్వారే శాంతిసూక్తజపార్థం త్వాం వృణే॥ సామవేదస్తు
పింగాక్షోబ్జాగ్రతః శక్రదైవతః భారద్వాజస్తు విప్రేంద్ర ఋత్విక్త్వం మేమఖే
భవేతి ప్రత్యేకం వృత్వా ॥

మం ॥ ఓం అగ్న ఆయాహివీతయే గృణానో హవ్యదాతయే నిహోతా త్సత్సి బర్హిషి । ఇతి మంత్రేణ ప్రత్యేకం గంధాద్యుపచారైః పూజయేత్ ॥ తతో మకరస్థం పాశహస్తం శుక్లవర్ణం కిరీటధారిణం ధ్యాత్వా ॥

ధ్యానం ॥ యేహ్యేహియాదో గణవారధీనాం గణేశ పర్జన్యసహస్ర రోభిః । విద్యాధరేంద్రామరగీయమాన పాహి త్వమస్మాన్ భగవన్నమస్తే ॥ భో వరుణం సాంగం సాయుధం సశక్తిం సపరివారం ద్వారకలశే ఆవాహయామి ॥

మం ॥ ఓం ఇమంమ్మేవరుణశ్రుధీహ హమద్యా చ మృడయాత్వా మవస్యురాచకే ॥ ఇతి మంత్రేణ శ్వేతాం పతాకాం శ్వేతధ్వజం చోచ్ఛ్రియేత్॥

మం ॥ ఓం - తత్వాయామి బ్రహ్మణావందమాన స్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః । అహేడమానో వరుణేహబోధ్యురుశగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోషీః ॥ వరుణాయ నమః । ధ్వజపతాకయోరుపరి ఆవాహయామి ॥ గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥

ధ్యానం ॥ పాశహస్తం చ వరుణమర్ణసాం పతి మీశ్వరం ఆవాహయామి యజ్ఞేస్మిన్ పూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ ఇతి ధ్యాత్వా ॥ వరుణాయ సాంగాయ సపరివారాయ సవాహనాయ సశక్తికాయ మయా సమర్పిత సదీప దధియుక్తమాష భక్తబలిం భక్ష యజమాన సహిత ఆచార్య ఋత్విక్ బ్రాహ్మణ అర్చక పాచకాదీనాం రక్ష రక్ష ॥ ఇతి నత్వా ॥ ఆచామేత్ ॥

8. వాయవ్యాం గత్వా పూర్వవత్కలశం సంస్థాప్య (పేజి 207-208లో) తత్ర పుష్పదంతాయ నమః-సిద్ధార్థాయ నమః అస్మిన్ కలశే ఆవాహయామి ॥ పుష్పదంత సిద్ధార్థాయ నమః - గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి । తతో మృగాధిరూఢం ధూమ్రవర్ణం చిత్రాంబరధరం యువానం వరధ్వజధరం దక్షిణ వామహస్తద్వయం వాయుం ధ్యాత్వా ॥ ఏహ్యేహియజ్ఞే మమరక్షణాయ మృగాధిరూఢః సహసిద్ధసంఘైః । ప్రాణాధిపః కాలకషేః సహాయ గృహాణ పూజాం భగవన్నమస్తే । భో వాయవే ఇహ గచ్ఛ ఇహ తిష్ఠ వాయవే నమః

సాంగాయ సపరివారాయ సాయుధాయ సశక్తికాయ కలశే ఆవాహయామి గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥ వాయోశతం హరీణాం యువస్వపో ష్యాణాం ఉతవాతే సహస్రిణో రథ ఆయాతుపాజసా ॥ ఇతి మంత్రేణ ధూమ్రపతాకాం ధూమ్రధ్వజం చోచ్ఛ్రియేత్ ॥

మం ॥ ఓం తవవాయు వృత్తస్పతే త్వష్టురుజా మాతరద్భుతా ఆవా స్యాం వృణీమహే ॥ వాయవే నమః ధ్వజపతాకోపరి ఆవాహయామి - గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥ వాయు మాకాశగంధైవ పవనం వేగ వర్ధతిం । ఆవాహయామి యజ్ఞేస్మిన్ పూజేయం ప్రతి గృహ్యతామ్ । అనా కారోమహౌజాశ్చ యశ్చాదృష్టగతిర్దివి । తస్మైత్వ పూజ్యాయ జగతో వాయవే హం నమామిచేత్ ॥ ఇతి నత్వా ॥ వాయవే నమః సాంగాయ సపరివారాయ సవాహనాయ సశక్తికాయ మయా సమర్పిత సదీప దధియుక్తమాష బలిం భక్ష మమ యజమాన సహిత ఆచార్య ఋత్విక్ బ్రాహ్మణ అర్చక పాచకా దీనాం రక్ష రక్ష ॥ ఇతి నత్వా ॥ ఆచామేత్ ॥

7. తతః ఉత్తరద్వారం గత్వా - ఉత్తరద్వారే కలశద్వయం ప్రతి ద్వారకాలం సంస్థాప్య (పేజి 207-208 లో) తత్ర కలశద్వయే సార్వభౌమ దిగ్గజ మావాహయామి-గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥ తత్ర అధర్వ వేదినావృత్విజా ॥ అస్మిన్ ఉత్తరద్వారే, శాంతిసూక్త జపార్థంత్వా మహం వృణే ॥ బృహన్నేత్రోధర్వ వేదోనుష్టు భో రుద్రదైవతః । వైశంపాయన విప్రేంద్ర ఋత్విక్త్వంమే మఖే భవేతి ॥ ప్రత్యేకం వృత్వా ॥

మం ॥ ఓం శన్నోదేవి రభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయేశ్శంయో రభి స్రవంతునః ॥ ఇతి మంత్రేణ ప్రత్యేకం గంధాద్యుపచారైః పూజయేత్ ॥ తతో నరయుత విమానస్థం కుండల హారకేయూర రుచిరవర గదాధర దక్షిణ వామభుజద్వయం మకుటినం మహోదరం మహాకాయం హరితవర్ణం కుబేరం ధ్యాత్వా ॥

ధ్యానం ॥ ఏహ్యేహి యజ్ఞేశ్వర యజ్ఞరక్షార్థం పితృభ్యః నక్షత్ర గణేన సార్ధం । సర్వౌషధీభిః పితృభిస్సహైవ గృహాణ పూజాం భగవన్నమస్తే ॥ భో సోమ ఇహ గచ్ఛ ఇహ తిష్ఠ మమ పూజాం గృహ్ణ గృహ్ణా[illegible] కలశే ఆవాహయామి ॥

మం ॥ ఓం ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వతస్సోమ వృష్ణియం । భవా వాజస్య సంగధే । ఇతి మంత్రేణ హరితాం పతాకాం ధ్వజ[illegible] చోచ్ఛ్రియేత్ ॥

మం ॥ ఓం సోమోధేనగ్ం సోమో అర్వంత మాశుం సోమో వీరం కర్మణ్యం దదాతు సాదన్యం విదత్యగ్ం సభేయం పితుశ్రవణం యో దదాశ తస్మై ॥ సోమాయ నమః ధ్వజపతాకోపరి ఆవాహయామి । గంధాద్యుప చారాన్ త్సమర్పయామి ॥ సర్వ నక్షత్రమధ్యేతు సోమోరాజా ప్రతిష్ఠితః । తస్మై సోమాయ దేవాయ నక్షత్ర పతయే నమః । ఇతి నత్వా । సోమాయ సాంగాయ సపరివారాయ సవాహనాయ సశక్తికాయ మయా సమర్పిత దీప దధియుక్త మాష బలిం సమర్పయామి । భో సోమాయ బలిం భక్ష యజ్ఞం రక్ష యజమానసహిత ఆచార్య ఋత్విక్ బ్రాహ్మణ అక్షత పాదప[illegible] రక్ష రక్ష - ఆచామేత్ ॥

8. తతః ఈశాన్యాం గత్వా తత్ర పూర్వ వత్కలశం సంస్థాప్య (పేజి 207-208లో) తత్ర సుప్రతీకాయ నమః - సుప్రతీకం ఆవాహయామి- మంగళాయ మంగళ దైవత మావాహయామి । సుప్రతీక మంగళాభ్యాం నమః - గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥ తతో వృషారూఢం దక్షిణ వామహస్తయోర్వర త్రిశూలధరం త్రినేత్రం శుక్లవర్ణం ఈశానం ధ్యాయేత్ ॥

ధ్యానం ॥ ఏహ్యేహి విశ్వేశ్వర సత్రిశూలక పాల ఖట్వాంగ[illegible]దేన సార్ధం । లోకేన యజ్ఞేశ్వర యజ్ఞ సిద్ధ్యై గృహాణ పూజాం భగవన్నమస్తే ॥ భో ఈశానహాగచ్ఛ ఇహ తిష్ఠ మమ పూజాం గృహ్ణ గృహ్ణ కలశే ఈశాన మావాహయామి ॥

మం ॥ ఓం అభిత్వా దేవ సవితరీశానం వార్యాణామ్ సదావన్భాగ మీమ హే ఇతి మంత్రేణ శ్వేత పతాకాం శ్వేతధ్వజం చోచ్ఛ్రియేత్ (వ్రత) స్తమీశానం జగతస్తస్థు చస్పతిం ధియం జిన్వమవసేహూ మహేవయం। పూషాణోయధా వేద సామసద్వృధే రక్షితాపాయు రరబ్ధస్వస్తయే ॥ ఈశానాయ నమః ధ్వజప పతాకోపరి ఆవాహయామి ॥ గంధాద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి ॥ వృషస్కంధ సమారూఢం శూలహస్తం త్రిలోచనం ఆవాయామి యజ్ఞేస్మిన్ పూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం । సర్వాధిపో మహాదేవ ఈశానః శుక్ల ఈశ్వరః శూలపాణి ర్విభూషితః । స్తస్మై నిత్యం నమో నమః ॥ ఇతినత్వా ॥ భో ఈశానాయ సాంగాయ సపరివారాయ సాయుధాయ సవాహనాయ సశక్తికాయ మయా సమర్పిత సదీప దధియుక్త మాష బలిం సమర్పయామి ॥

భో ఈశానాయ బలింభక్ష యజ్ఞరక్ష యజమాన సహిత ఆచార్య ఋత్విక్ బ్రాహ్మణ అర్చక పాచక ఆచార్యాదీన్ రక్ష రక్ష ఇతి నత్వా ॥ ఆచామేత్ ॥

9. తతః ఈశాన పూర్వయోర్మధ్యే అధః ఉద్దిశ్య ॥ అనంతశయనాసీనం పఞ్చాస్యక మండితం । పద్మ శంఖధరోద్వాభ్యాం దక్షిణం చ గరద్వయం చక్ర గదాదర దక్షిణ వామ కరద్వయం నీలవర్ణ మనంతం ధ్యాత్వా । ఏహ్యేహి పాతాళ ధరామరేంద్ర నాగాంగనా కిన్నర గీయమాన । యక్షోరగేంద్రా సురలోక సంఘై రనంత రక్షాధ్వర మస్మదీయం ॥

భో అనంత ఇహాగచ్ఛ ఇహతిష్ఠ అనంతం సాంగం సాయుధం సపరివారం సశక్తి సహితం అనంత మావాహయామి ॥

మం ॥ ఓం ఆయం గౌః పృశ్నిరక్రమీద సదన్మాతరం పునః పితరం చ ప్రయంత్సువః ॥

ఇతి మంత్రేణ శ్వేతాం పతాకాం శ్వేతం ధ్వజం చోచ్ఛ్రియేత్ ॥

ఓం నమో అస్తు సర్వేభ్యో యేకేద పృథివీ మనుగ్ం అంతరిక్ష యేదివితేభ్య సర్వేభ్యో నమః - అనంతాయ నమః ఇత్యాది ధ్యాత్వా అవాహయామి । గంధా ద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి । యస్య పాద నఖ రూపేణ బ్రహ్మాండం సచరాచరం । పుష్పపద్మారయనే మూర్తి తస్మై కమలాయ నమో నమః ॥ భో అనంతాయ సాంగాయ సపరివారాయ సాయుధాయ సశక్తికాయ మయా సమర్పితం సదీపదధియుక్త మాషబలిం గృహాణ । భో అనంతాయ బలిం రక్ష యజ్ఞ రక్ష యజమాన సహిత ఆచార్యాది ఋత్విక్ బ్రాహ్మణ అర్చక పాచకాదీనాం రక్ష రక్ష ॥ ఇతి సత్వా అర్చాపయేత్ ॥

10. తతో నైరుతి పశ్చిమయోర్మధ్యే బ్రహ్మణ ముద్దిశ్య ॥ అక్ష సూత్ర కుశ ముష్టిధరోర్ధ్వాన్ దోడ శిరసం స్రువ కమండలుధరోర్ధ్వాద్ధో బాహు కరద్వయం చతుర్ముఖం శ్మశృజటిలం లంబోదరం రక్తవర్ణం బ్రహ్మాణం ధ్యాత్వా॥ ఓం ఏహ్యేహి సర్వాధిపతే సురేంద్ర లోకేన సార్ధం పితృదేవతాభిః సర్వస్య దాతాహ్యమిత ప్రభావో విశ్వాదరం నః సతతం శివాయ ॥ భో బ్రహ్మన్నిహాగచ్ఛ ఇహ తిష్ఠ బ్రహ్మాణం సాంగం సపరివారం సాయుధం సవాహనం సశక్తి సమేతం అవాహయామి ॥

మం ॥ ఓం బ్రహ్మ జజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్వి సీమతో సురుచో వేన అవః । స బుధ్నియా ఉపమా అస్యవిష్ఠాః సతశ్చయోని మసతశ్చ వివః ॥ ఇతి మంత్రేణ రక్తం పతాకాం రక్త ధ్వజం చోచ్ఛ్రియేత్ ॥

మం ॥ ఓం బ్రహ్మా దేవానాం పదవీః కవీనా మృషిర్విప్రాణాం మహిషో మృగాణాం శ్యేనో గృధ్రాణా గుస్వధితిర్వ నానాగం సోమః పవిత్ర మత్యేతిరేభన్ ఇతి రుద్రయామలే - చండీకల్పే ॥ బ్రహ్మణే నమః సతాన ద్వజో పరి బ్రహ్మాణ మావాహయామి। గంధా ద్యుపచారాన్ త్సమర్పయామి॥

ధ్యానం ॥ పద్మయోనిశ్చతు ర్మూర్తిర్ వేదావాసః పితామహః యజ్ఞాధ్యక్ష శ్చతుర్వక్త్రస్తస్మై నిత్యక నమో నమః ॥ ఇతి సత్వా ॥

బ్రహ్మణే సాంగాయ సపరివారాయ సవాహనాయ సశక్తికాయ మయాసమర్పిత సదీప దధిమాష భక్త బలిం త్సమర్పయామి ॥

భో బ్రహ్మణే నమః బలిం భక్ష యజ్ఞం రక్ష యజమాన సమేత ఆచార్య ఋత్విక్ బ్రాహ్మణ అర్చక పాచక ఆచార్యాదీనాం రక్ష రక్ష ॥ ఇతి దత్వా ॥ నమస్కారం కుర్యాత్ ॥ ఆచామేత్ ॥

11. తతో మంటపమధ్యే త్వ్యచ్ఛదందో దశహస్తదీర్ఘో త్రిహస్త విస్తృతో విచిత్రవర్ణః ॥

మం ॥ ఓం ఇంద్రస్య వృష్ణో వరుణస్య రాజ్ఞ ఆదిత్యానాం మరుతాగ్ం శర్ధఉగ్రం మహామనసాం భువనచ్యవానాం ఘోషో దేవానాం జయతాముద్గ్యస్మత్॥ ఇతి మంత్రేణ స్థాప్య ॥ ఓం బ్రహ్మ జజ్ఞానం– వః ॥ బ్రహ్మణేనమః గంధ్యాదుపచారాన్ త్సమర్పయామి॥ తతో మంటప షోడశ స్తంభేషు సర్వేభ్యో దేవేభ్యో నమః ॥ వంశేషు కిన్నరేభ్యో నమః । పృష్ఠే పన్నగేభ్యో నమః । ఇతి పూజయేత్ । తతః పూర్వస్యాం దిశి మంట పాద్బహిః కించిద్భూమి ముపలిప్య – తత్రోపవిశ్య ॥ త్రైలోక్యేయాని భూతాని స్థావరాణి చ రాణి చ । బ్రహ్మ విష్ణు శ్శివై స్సార్థం రక్షాం కుర్వంతు తానిమే । దేవ దానవ సంవ గంధర్వా యక్ష రాక్షస పన్నగాః । ఋషయో మునయో గావో దేవమాతర ఏవచ– సర్వే మమాధ్వరేరక్షాం ప్రకుర్వంతు ముదాన్వితాః। బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రశ్చ క్షేత్రపాలో గణేస్సహ । రక్షంతు మంటపం సర్వే ఘ్నంతు రక్షాంసి సర్వతః । త్రైలోక్య స్థైత్యః స్థావరేభ్యో భూతేభ్యో నమః । త్రైలోక్యస్థాని స్థావరాణి భూతాన్యావహ ॥

ఓం బ్రహ్మణే నమః – బ్రహ్మణం ఆవాహయామి నమః – గంధాది పంచోపచారాన్ త్సమర్పయామి.

ఓం విష్ణవే నమః – విష్ణుం ఆవాహయామి నమః – గంధాది పంచోపచారాన్ త్సమర్పయామి.

ఓం శివాయ నమః – శివం ఆవాహయామి నమః – గంధాది పంచోపచారాన్ త్సమర్పయామి.

ఓం దేవేభ్యో నమః - దేవాన్ ఆవాహయామి నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఓం దానవేభ్యో నమః - దానవాన్ ఆవాహయామి నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఓం గంధర్వేభ్యో నమః - గంధర్వాన్ ఆవాహయామి నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఓం యక్షేభ్యో నమః - యక్షాన్ ఆవాహయామి నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఓం రాక్షసేభ్యో నమః - రాక్షసాన్ ఆవాహయామి నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఓం పన్నగేభ్యో నమః - పన్నగాన్ ఆవాహయామి నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఓం గోభ్యో నమః - గాః ఆవాహయామి నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఓం ఋషిభ్యో నమః - ఋషీన్ ఆవాహయామి నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఓం మనుష్యేభ్యో నమః - మనుష్యాన్ ఆవాహయామి నమః - గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి.

ఓం దేవమాతృభ్యో నమః - దేవమాతౄః ఆవాహ్య గంధాది పంచోపచారాన్ సమర్పయామి ॥ ప్రత్యేకం మాష భక్తబలిన్ దద్యాత్ ॥ తతో యజమానః సాచార్యర్త్విక్ స్వస్తి శ్రీరితి పఠిత్వా ఆచాంతః । ప్రాక్ ద్వారే మండపం ప్రవేశయేత్ ॥ యజమానోఽప్యాయతనే ప్రవిశ్య స విశేత్ । ఆచార్యమృత్విక్సహితః పత్నీసహితః వివాహితానామస్య ప్రాణానాయమ్య అముక కర్మణ్యగ్నిప్రతిష్ఠాం కరిష్యే । ఇతి సంకల్ప్య ॥

గురుం గణపతిం చ నత్వా ॥

మూలేన నిరీక్ష్య ఫడితి సామాన్యార్ఘోదకేన సంప్రోక్ష్య - కుశేన తాడయిత్వా - హూమిత్యవకుంఠ్య - స్థండిలోపరి మధ్యమ దక్షిణో త్తరేషు క్రమేణ ప్రాగగ్రా స్తిస్రోరేఖాలిఖిత్వా। తదుపరి మధ్యమ పశ్చిమపూర్వేషు ఉదగగ్రా స్తిస్రోరేఖాలిఖిత్వా । తాసురేఖాసు ఉల్లేఖక్రమేణ ఓం ఐం హ్రీం శ్రీం ఐం క్లీం సౌః బ్రహ్మణే నమః యమాయ నమః - సోమాయ నమః - రుద్రాయ నమః - విష్ణవే నమః ॥

ఇంద్రాయ నమః - ఇత్యభ్యర్చయేత్ ।
తతః స్వదేహే షడంగన్యాసం కుర్యాత్ యథా ।

అస్య శ్రీ వైశ్వానర మహామంత్రస్య భృగుఋషిః - దైవీగాయత్రీ ఛందః - శ్రీ వైశ్వానరో దేవతా - రం బీజం - స్వాహాశక్తిః - జాతవేద ఇతి కీలకం అముకహోమే అముకసిద్ధ్యర్థే వినియోగః ।

ఓం రాం సహస్రార్చిషే హృదయాయ నమః
ఓం రీం స్వస్తిపూర్ణాయ శిరసే స్వాహా -
ఓం రూం ఉత్తిష్ఠ పురుషాయ శిఖాయైవషట్
ఓం రైం ధూమవ్యాపినే కవచాయ హుం
ఓం రౌం సప్తజిహ్వాయ నేత్రత్రయాయ వౌషట్
ఓం రః ధనుర్ధరాయ హస్త్రాయ ఫట్ ॥

అథ జిహ్వాన్యాసః ॥

ఓం భ్ర్యూం హిరణ్యాయై నమః గుహ్యే - ఓం మ్ర్యూం గగనాయై నమః పాయౌ - ఓం శ్ర్యూం రక్తాయై నమః శిరసి - ఓం వ్ర్యూం కృష్ణాయై నమః వక్త్రే - ఓం ల్ర్యూం సుప్రభాయై నమః నాసికయోః - ఓం ర్ర్యూం అతిరక్తాయై నమః నేత్రత్రయోః - ఓం య్ర్యూం బహురూపాయై సర్వాంగే ॥

అథాష్టమూర్తిన్యాసః ॥

ఓం అగ్నయే జాతవేదసే నమః మూర్ధ్ని । ఓం అగ్నయే సప్త జిహ్వాయ నమః దక్షాంసే । ఓం అగ్నయే హవ్య వాహనాయ నమః దక్ష పార్శ్వే । ఓం అగ్నయే అశ్వోదరాయ నమః దక్షకట్యాం । ఓం అగ్నయే వైశ్వానరాయ నమః గుహ్యే । ఓం అగ్నయే కౌమారతేజసే నమః వామ కట్యాం । ఓం అగ్నయే విశ్వముఖాయ నమః వామపార్శ్వే । ఓం అగ్నయే దేవముఖాయ నమః వామాంసే । ఓం అగ్నయే అగ్న్యాననాయ నమః సర్వాంగే ॥

హృదయాగ్నే ర్మూర్తిం విభావ్య ॥

షడంగేన అగ్నే రానురవాయుకోణేషు మధ్యే దిక్షుచ స్థండిలమభ్యర్చ్య తత్రాష్టకోణ షట్కోణ త్రికోణాత్మక మగ్నిచక్రం ప్రవేశరీత్యా విలిఖ్య ॥

బిందుత్రికోణ సంయుక్తం షట్కోణాంచాష్టపత్రకం భూపురేణ యుతం యంత్రం వైశ్వానరమితీరితం ॥ ఇతి వైశ్వానర యంత్రం అగ్ని ముఖే విభావ్య - త్రికోణేదిగ్వృత్తం విభావ్య । తత్ర స్వాగ్రాది ప్రాదక్షిణ్యేన దిక్షుమధ్యే చ క్రమాత్ ॥ ఓం పీతాయై నమః ఓం శ్వేతాయైనమః । ఓం అరుణాయై నమః । ఓం కృష్ణాయై నమః । ఓం ధూమ్రాయై నమః । ఓం తీవ్రాయై నమః । ఓం స్ఫులింగిన్యై నమః । ఓం రుచిరాయై నమః । ఓం జ్వాలిన్యై నమః । ఓం రం సర్వశక్తి కమలాసనాయ నమః । ఇతి పీఠశక్తిం సమర్పయేత్ ॥

తతః, పీఠమధ్యే ఓం తం తమసే నమః । ఓం రం రజసే నమః, ఓం సం సత్వాయ నమః । ఓం ఆం ఆత్మనే నమః । ఓం పం పరమాత్మనే నమః । ఓం హ్రీం జ్ఞానాత్మనే నమః ॥

తతః - త్రికోణే ఓం హ్రీం వాగీశ్వరీభ్యా నమః । ఇతి మంత్రేణ జపిష్య మాదస్య వహ్నేః పితరౌ వాగీశ్వరీ వాగీశ్వరౌ సంపూజ్య । తయో ర్మృదుపీఠావం భావయిత్వా । అరణేః సూర్యకాంతాద్వా వహ్ని ముత్పాద్య

ద్విజగృహద్వా ఆనీయ మృత్పాత్రే తామ్రపాత్రేవా అగ్నిం స్థండిలాద్బహిః ఆగ్నేయాం ఐశాన్యాం నైఋత్యాంవా దిశివిదాయ । తస్మాత్క్రవ్యాదంశ మేకమగ్నిం శకలం ఫట్ ఇతి అస్త్రమంత్రేణ నైఋత్యాం నిరస్య । అగ్నిం మూలేన నిరీక్ష్య । ప్రోక్ష్య చ అస్త్రేణ కుశైస్తాడయిత్వా- కవచేనా వకుంఠ్య । ధేనుయోని ముద్రాం ప్రదర్శ్య । ఓం రం వైశ్వానరజాతవేద ఇహావహం లోహితాక్ష సర్వకర్మాణి సాధయ స్వాహా । ఇతి మూలాధారో ద్గతంసంవిదగ్నిం లలాట నేత్రద్వారా నిర్గమయితం వాగీశ్వరీ బీజస్య వాగీశ్వరీ యోన్యాం ప్రవేశ బుధ్యా బాహ్యాగ్నౌ సంయోజయేత్ ॥

తతః - ఓం కవచాయ హుం ఇతి మంత్రేణ ఇంధనైరాచ్ఛాద్య । ఓం అగ్నిం ప్రజ్వలితం వందే జాతవేదం హుతాశనం । సువర్ణవర్ణమమలం సమిద్ధం విశ్వతో ముఖం ॥ ఇత్యుపస్థాయ । ఓం ఉత్తిష్ఠ పురుష హరిత పింగళ లోహితాక్ష సర్వ కర్మాణి సాధయమే దేహి దాపయ స్వాహా । ఇతి వహ్ని ముత్థాప్య । తతః ఓం హ్రీం ఇతి స్థండిలోపరి అగ్నిం త్రివారం భ్రామయిత్వా ఓం భూర్భువస్సువరో మితి స్థండిలే స్థాపయేత్ ॥ ఓం చిత్పింగళ హన హన దహ దహ పచ పచ సర్వజ్ఞా జ్ఞాపయ స్వాహా - ఇతి ప్రజ్వాల్య - జ్వాలినీముద్రాం ప్రదర్శ్య - (ప్రాక్తోయం నిధాయ) వాగీశ్వరీ గర్భోద్భృతం ధ్యాత్వా । ఓం రం నమః అస్య హోమాగ్నేః - గర్భాదాన కర్మ - పుంసవన కర్మ - సీమంతోన్నయన కర్మ - జాతకర్మ - హోమ దేవతాగ్నిరితి నామ్నా నామకరణ కర్మ కల్పయామి నమః । ఓం రం నమః దేవతాగ్నేః అన్నప్రాశన కర్మ - చౌలకర్మ - ఉపనయన కర్మ - గోదాన కర్మ - వివాహ కర్మ కల్పయామి నమః - ఇతి తత్తత్కర్మ భావనయా అక్షతైరభ్యర్చయేత్ ॥ తతః సామాన్యార్ఘోదకేన - దేవ మూలమంత్రేణ అగ్నిం పరిషిచ్య అగ్నిమలంకృత్య ॥

[వైశ్వానరంస్థితం ధ్యాయే త్సమిద్ధోమేషుదేశికః శయన మాజ్య హోమేషు విషణ్ణం శేషవస్తుషు ॥]

మానసోపచారైః సంపూజ్య - అగ్నిర్యోగపీఠం పూజయేత్ ॥

ఓం నమో బ్రహ్మాదిభ్యో బ్రహ్మవిద్యా సంప్రదాయ కర్తృభ్యో వంశఋషిభ్యో నమో గురుభ్యః । ఓం గణానాంత్వా—సాదనం॥ శ్రీ మహాగణాధిపతయే నమః ॥ ఓం అతలాది సప్తలోకేభ్యో నమః - ఓం మండూకాది పరతత్వాంతపీఠ దేవతాభ్యోనమః - కుండమధ్యే అగ్నిర్యోగపీఠం సంపూజ్య ॥

అథ స్వగృహ్యమూత్రోక్త మగ్నిముఖం అధాష్టకోణేష్వగ్రాది ప్రాదక్షిణ్యేన - ఓం జాతవేదసే నమః - ఓం సప్తజిహ్వాయ నమః - ఓం హవ్యవాహనాయ నమః - ఓం అశ్వోదరాయ నమః - ఓం వైశ్వానరాయ నమః - ఓం కౌమారతేజసే నమః - ఓం విశ్వముఖాయ నమః - ఓం దేవముఖాయ నమః । ఇత్యభిపూజ్య ॥

షట్కోణే షడంగం యథా ॥

ఓం సహస్రార్చిషే హృదయాయ నమః । ఓం స్వస్తిపూర్ణాయ శిరసే స్వాహా । ఓం ఉత్తిష్ఠ పురుషాయ శిఖాయైవషట్ । ఓం ధూమవ్యాపినే కవచాయ హుం । ఓం సప్తజిహ్వాయ నేత్రత్రయాయ వౌషట్ । ఓం ధనుర్ధరాయ అస్త్రాయ ఫట్ - ఇత్యభ్యర్చ్య ॥

త్రికోణే ॥

ఓం వైశ్వానరజాతవేద ఇహ వహ లోహితాక్ష సర్వకర్మాణి సాధయ స్వాహా - ఇతి మంత్రేణ అగ్నిం పుష్పాక్షతై రభ్యర్చయేత్ । కుండ సంస్కారమేఖలయోని పూజాం కుర్యాత్ ॥

ఓం అపసర్పంతుయే భూతాః యే భూతాః విఘ్నసంస్థితాః । యే భూతా విఘ్నకర్తార తేనశ్యంతు శివాజ్ఞయాః । ఇతి గౌరసర్షపాన్ వికీర్య పంచగవ్యేన తత్తన్మంత్రైః కుండం సంప్రోక్ష్య ॥ పుణ్యాహవాచనోదకేన చ సంప్రోక్ష్య ॥

శుచీవో — పునాతు ॥

హస్తై గంధ పుష్పాక్షత జలాన్ గృహీత్వా - ఓం ఆవాహయామి తత్కుండం విశ్వకర్మ వినిర్మితం । శారీరం యచ్చతే దివ్యం అగ్న్యధిష్ఠాన మద్భుతం । ఇత్యావాహ్య । కుండాయ నమః ఇతి పంచోపచారైః సంపూజ్య॥ యేచకుండే స్థితాదేవాః కుండాంగే యాశ్చ దేవతాః బుద్ధిం యచ్ఛంతుతే సర్వే యజ్ఞ సిద్ధిం ముదాన్వితాః । యేకుండేతవ నిర్మాణం రచితం విశ్వ కర్మణో అస్మాకం వాంఛితం సిద్ధిం యజ్ఞసిద్ధిం దదాతుభో॥ ఇతి సంప్రార్థ్య॥ కుండమధ్యే విశ్వకర్మణ మావాహ్య ॥

మం ॥ ఓం విశ్వకర్మన్ హవిషా వర్ధనేన । త్రాతార మింద్ర మకృణో రవధ్యం । తస్మై విశస్స మనమంత పూర్వీర యముగ్రో విహవ్యో యథా సత్ । ఉపయామ గృహీతో సీంద్రాయత్వా । విశ్వకర్మణ ఏషతే యోని రింద్రా యత్వా విశ్వకర్మణే ॥ ఓం విశ్వకర్మణే నమః గందాది పంచోప చారైః స్సంపూజ్య ॥ ప్రార్థన ॥ అజ్ఞానాత్ జ్ఞానతో వాసి దోషాస్యుఖననో ద్భవాః । నాశయత్వం హితాన్ సర్వాన్ విశ్వకర్మ నమోస్తుతే ॥ ఇతి సంప్రార్థ్య ॥ ఉపరి మేఖలాయాం, శ్వేతవర్ణా లంకృతాయాం విష్ణు మావాహ యేత్ ఇదం - సురే ॥ విష్ణో యజ్ఞ పతేదేవ దుష్టదైత్య నిషూదన । విభో యజ్ఞస్య రక్షార్థం కుండే సన్నిహితో భవ ॥ ప్రథమ మేఖలాయై విష్ణు దైవత్యై శ్వేతవర్ణా లంకృతాయై నమః ॥ ఇతి అక్షతైః సంపూజ్య ॥

తతో మధ్య మేఖలాయాం, రక్త వర్ణా లంకృతాయాం, బ్రహ్మాణ మావాహయేత్ । ఓం బ్రహ్మ జజ్ఞానం — వివః ॥ బ్రహ్మాణం పంచోప చారైః స్సంపూజ్య ॥ హంస పృష్ఠ సమారూఢ దేవదేవ గణావృత । రక్షార్థం మమ యజ్ఞస్య కుండేస్మిన్ సన్నిధో భవ । ఇతి మధ్య మమేఖలాయై బ్రహ్మ దైవత్యై రక్త వర్ణా లంకృతాయై నమః । ఇతి సంపూజ్య తతో అధో మేఖలాయాం, కృష్ణవర్ణా లంకృతాయాం రుద్ర మావాహ్య । ఓం నమస్తే రుద్ర — మృడయ । గంగాధర మహాదేవ వృషారూఢ మహే

శ్వర । ఆగచ్ఛ భగవన్ రుద్ర కుండేస్మిన్ తన్నిర్దోభవ । ఇతి తృతీయ మేఖలాయై కృష్ణవర్ణా లంకృతాయై రుద్ర దైవత్యై నమః । ఇంతి సంపూజ్య॥

తతో యోని పూజాం కుర్యాత్ ॥

జగ దుత్పత్తి హేతుకాయై మనోభవయుతాయై యోన్యై నమః ॥

మం ॥ ఓం క్షత్రస్య యోనిరసి క్షత్రస్య నాభిరసి మాత్వాహిగ్‌ం సీః। మామాహిగ్‌ం సీః ॥ యోనిం గంధాదిభిః సంపూజ్య ॥

ధ్యానం ॥ సేవంతే మహతీం యోనీం దేవర్షి సిద్ధ మానవాః । చతురా శీతి లక్షాణి పన్నగాద్యప్సరి సృపాః । పశవః పక్షిణ సర్వే సం సరంతి యతో భువి । యోనిరిత్యేవ విఖ్యాత ॥ జగ దుత్పత్తి హేతుకా మనోభవ యుతాదేవీ రతి సౌఖ్య ప్రదాయినీ । మోహయంతి సురాన్ సర్వాన్ జగద్ధాత్రి నమో నమః । యోనీత్వం విశ్వరూపాసి ప్రకృతిర్విశ్వ ధారిణీ । కామస్థా కామరూపాచ విశ్వయోన్యై నమో నమః ॥ ఇతి యోని పూజాం కుర్యాత్॥

తతః - కంఠపూజ ॥

జీవనం సర్వజంతూనాం ప్రగాదిస్థానముత్తమం ఉత్తమాంగస్య దాధారం కంఠమావాహయామ్యహం ॥

మం॥ ఓం నీలగ్రీవా శ్శితికంఠాదివగ్‌ం రుద్రా ఉపశ్రితాః తేషాగ్‌ం సహస్రయోజనే వదన్వావితన్మసి ॥ కంఠం మంగళరూపేణ సర్వకుండే ప్రతిష్ఠితః । వరితో మేఖలాస్త్వత్తో రచితాం విశ్వకర్మణా ॥ ఇతి మంత్రేణ కంఠం సంపూజ్య ॥

తతో నాభిపూజా ॥

పద్మాకారాధవాకుండ సదృశా కృతిబిభ్రతీ । ఆధారస్సర్వకుండానా నాభి మావాహయామ్యహం ॥

మం ॥ ఓం నాభిర్మేచిత్తం విజ్ఞానం పాయుర్మేపచతిర్భవేత్ । ఆనంద నందావాండౌమే భగవత్సౌభాగం పనః । జంఘాభ్యాం పద్భ్యాం ధర్మోసి

విశ్వరాజాప్రతిష్ఠితః ॥ నాభేత్వం కుండమధ్యేతు దేవై స్పృహాప్రతిష్ఠితా। అత్రస్తం పూజితాదేవీ శుభదావృద్ధిదాభవ ॥ ఇతి మంత్రేణ నాభిం సంపూజ్య ॥

అథ కుండమధ్యే వాస్తుపూజాం కుర్యాత్ ॥

ఆవాహయామి దేవేశం పురుషం చ మహాబలం । దేవదేవ గణాధ్యక్షం పాతాళతలవాసినం ॥

మం ॥ ఓం వాస్తోష్పదే ప్రతిజానీహ్యా స్మాత్స్వావేశో అనమీవో భవానః । యత్వేమహే ప్రతితన్నో జుషస్వశన్నఏధి ద్విపదేశం చతుష్పదే॥ వాస్తుపురుషాయ నమః । గంధాదిభిః సంపూజ్య - వాస్తుపురుషాయ నమః- బలిం దదామి ॥ నారికేళోదకేన బలిం దద్యాత్ ॥ అస్య దేహస్థితో కోటి బ్రహ్మాండం విశ్వమండలం । వ్యాపినం భీమరూపం చ సురూపం విశ్వరూపిణం । పితామహే సుతోముఖ్య తుభ్యం వాస్తుపతే నమః ॥ తంతు తన్వనితిమంత్రేణ తంతునావేష్ట్య ॥

మం ॥ ఓం తంతుం తన్వన్రజసో భానుమన్వహి జ్యోతిష్మతః పథో రక్షధియాకృతాన్ । అనుల్బణం వయత జోగువామపో మనుర్భవ జనయా దైవ్యం జనమ్ ॥ రక్తవస్త్రేణ యోనిమాచ్ఛాద్య ॥

షట్పాత్ర ప్రయోగం కుర్యాత్ ॥ చత్వారిశ్భంగా ॥

గ్రహవేద్యాం పూర్వోక్తప్రకారేణ సర్వతోభద్ర మండలం కృత్వా । తత్ర దేవతా ఆవాహయేత్ ॥ ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ స్మృత్వా - సర్వతోభద్రమండలే దేవతా స్థాపనమహం కరిష్యే ॥ ఇతి సంకల్ప్య ॥

1—బ్రహ్మజజ్ఞానం గౌతమో వామదేవో త్రిష్టుప్ । బ్రహ్మావాహనే వినియోగః॥

మం ॥ ఓం బ్రహ్మజజ్ఞానం ప్రథమం పురస్తాద్విసీమత స్సురుచో వెన ఆవహ సబుద్ధియా ఉపమా అస్య విష్ఠాత్సతస్య యోని మసదశ్చ వివః ॥ మధ్యే బ్రహ్మాణ మావాహయామి ॥

2—ఆప్యాయస్వ గౌతమః సోమో గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం ఆప్యాయస్వ సమేతుతే విశ్వతస్సోమవృష్ణియం భవా వాజస్యసంగధే ॥ ఉత్తరే సోమాయ నమః సోమం ఆవాహయామి ॥

3—అభిత్వాదేవసవితః కుత్సోశ ఈశానో గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం అభిత్వా దేవసవిత రీశానాం వార్యాణాం సదావన్ భాగమీ మహే ॥ ఈశాన్యాం ఈశానాయ నమః ఆవాహయామి ॥

4—ఇంద్రంవో మధుచ్ఛందా ఇంద్రో గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం ఇంద్రంవో విశ్వతస్పరిహ వామహేజనేభ్యః అస్మాక మస్తు కేవలః ॥ పూర్వే ఇంద్రాయ నమః ఇంద్రం ఆవాహయామి ॥

5—అగ్నిందూతం కణ్వోమేధాతిథిరగ్ని ర్గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం అగ్నిం దూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసం అస్య యజ్ఞస్య సుక్రతుం ॥ ఆగ్నేయాం అగ్నయే నమః - అగ్నిం ఆవాహయామి ॥

6—యమాయ సోమం యమోనుష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయ జుహుతాహవిః యమగ్ంహ యజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో అరంకృతః ॥ దక్షిణే యమాయ నమః - యమం ఆవాహయామి ॥

7—మోషూణః కణ్వో నిఋతి ర్గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం మోషుణః పరా పరా నిఋతిర్ దుర్హణావధీత్ పదీష్టతృష్ణయా సహ ॥ నైఋత్యాం - నిఋతయే నమః - నిఋతి మావాహయామి ॥

8—తత్వాయామిరాజునఃశేఫో వరుణస్త్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం తత్వాయామి బ్రహ్మణా వందమానస్తదాశాస్తే యజమానో హవిర్భిః అహేడమానో వరుణేహబోధ్యురుశగ్ం సమానఆయుః ప్రమోషీః ॥ పశ్చిమే వరుణాయ నమః - వరుణం ఆవాహయామి ॥

9—తవ వాయవ్యాశ్వాంగిరసో వాయు ర్గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం తవ వాయువృతస్పతే త్వష్టుర్జామాత రద్భుతా అవాంస్యావృణీమహే ॥ వాయవ్యాం వాయవే నమః - వాయుం ఆవాహయామి ॥

10—జ్మయా అత్రిమైత్రావరుణౌ వసవస్త్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం జ్మయా అత్ర వసవో రంతిదేవా ఉరావంతరిక్షే మర్జయంతశుభ్రాః - అర్వాక్పథ ఉరుజ్రయః కృణుధ్వంశ్రోత్రా దూతస్య జగ్ముషో నో అస్య ॥ వాయు సోమమధ్యే అష్టవసుభ్యో నమః - అష్టవసూనావాహయామి ॥

11—ఆరుద్రాసఃశ్యావాశ్వ ఏకాదశరుద్రా జగతీ ॥

మం ॥ ఓం ఆరుద్రాస ఇంద్రవతః సజోషసో హిరణ్యరథా స్సువితాయగంతన - ఇయంవో అస్మత్ప్రతిహర్యతే మతి స్తృష్ణజే న దివ ఉత్సా ఉదన్యవే ॥ సోమ ఈశానయోర్మధ్యే ఏకాదశరుద్రేభ్యో నమః - ఏకాదశరుద్రాన్ ఆవాహయామి ॥

12—త్యాన్నుసామవేదో మత్స్య ద్వాదశాదిత్యా గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం త్యాన్నుక్షత్రియాగ్ం అవ ఆదిత్యాన్యా చిషామహే సుమృళీకామభిష్టయే ॥ ఈశానేంద్రయోర్మధ్యే ద్వాదశాదిత్యేభ్యో నమః - ద్వాదశాదిత్యా నావాహయామి ॥

13—అశ్వినావర్తి రాహూగణోశ్వినావుష్ణిక్ ॥

మం ॥ ఓం అశ్వినావర్తి రస్మదాగోమద్దస్రా హిరణ్యవత్ । అర్వాగ్రథం సమనానియచ్ఛతమ్ ॥ ఇంద్రాగ్నిమధ్యే అశ్విభ్యాం నమః - అశ్వినౌ దేవతానావాహయామి ॥

14—ఓ మాసశ్చర్షణీధృత ఇతి గృత్సమదో విశ్వేదేవా గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం మాసశ్చర్షణీధృతో విశ్వేదేవాస ఆగత దాశ్వాగ్ంసో దాశుషస్సుతమ్ ॥ అగ్నియమమధ్యే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో నమః - విశ్వాన్ దేవాన్ ఆవాహయిష్యే ॥

15—అభిత్వం వామదేవ స్సప్తయక్షా అత్యష్టి ॥

మం ॥ ఓం అభిత్యం దేవగ్ం సవితారమోణ్యోః కవిక్రతుమర్చామి సత్యసవనగ్ం రత్నధామం ప్రియం మతిమూర్ధ్వాయస్యామతిర్భా అదిద్యుతత్సవీమని హిరణ్యపాణిరమిమీత సుక్రతుః కృపాస్వః ॥ యమ నిరుఋతి మధ్యే సప్తయక్షేభ్యో నమః - సప్తయక్షాన్ ఆవాహయామి ॥

16_అయంగౌః సార్పరాజ్ఞీసర్పా గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం అయంగౌః పృశ్నిరక్రమీదసదన్ మాతరం పురః పితరం చ ప్రయంత్సువః ॥ నిర్‌ఋతి సదనమధ్యే భూతనాగేభ్యః - భూత నాగాన్ ఆవాహయామి ॥ తత్రైవ ॥

17_అప్సరసామైతసర్పశ్శృంగో గంధర్వాప్సరసోనుష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం అప్సరసాం గంధర్వాణాం మృగాణాం చరణే చరన్ - కేశికేశో తస్య విద్యాసఖాస్వాదుర్మదింతమః ॥ గంధర్వాప్సరసేభ్యో నమః - గంధర్వాప్సరసాన్ ఆవాహయామి ॥

18_కుమారం మాతాస్కందత్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం కుమారం మాతాదగ్నిర్వసనం మావాదశిశూనాం పిహ తస్యావధావతి । మాతర్యూమ్యూమాత్రి షణ్మాతృణేష దేవేభ్యా క్షుదుశర్భోః రాతమస్తు ॥

19_యదక్రంద ఔచాథ్యో దీర్ఘతమా స్కందత్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం యదక్రందః ప్రథమం జాయమాన ఉద్యన్త్సముద్రా దుతవాపురీషాత్ । శ్యేనస్యపక్షా హరిణస్య బాహూ ఉప స్తుత్యం మహి జాతంతే అర్వన్ ॥ బ్రహ్మ సోమమధ్యే స్కందాయ నమః - స్కందావాహనే వినియోగః ॥

20_ఋషభ మృషభోవై రాజోనుష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం ఋషభం మాసమానానాం సపత్నానాం విషాసహింహం తారం శత్రూణాం కృధివిరాజం గోపతింగవాః ॥ బ్రహ్మ సోమమధ్యే ఋషభాయ నమః - వృషభేశ్వరాయ నమః - వృషభేశ్వర మావాహ యామి ॥

21_అదితిర్లోకోశ్యో బృహస్పతిః శూల మహకాలోనుష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం అదితిష్ట్వా జనిష్ట పక్షయాదుహితా ఉప । తాం దేవా అన్వ జాయంత భద్రా అమృతబంధవః ॥ బ్రహ్మ ఈశాన్యమధ్యే కశ్యపాది సప్త గణాన్ ఆవాహయామి ॥

22–జాతవేద కశ్యపో దుర్గాత్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం జాతవేదసేసును వామసోమ మరాతీయతో నిదహాతి వేదః సన్నః పరుషదతి దుర్గాణి విశ్వానావేవనుం దుందురితాత్యగ్నిః ॥ బ్రహ్మేంద్రమధ్యే దుర్గాయై నమః - దుర్గామావాహయామి ॥

23–ఇదం విష్ణుర్ మేథాతిథిర్ విష్ణుర్ గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం ఇదం విష్ణుర్ విచక్రమేత్రేధానిదధేపదం సమూఢ మస్యపాగ్ం సురే ॥ బ్రహ్మేంద్రమధ్యే విష్ణవే నమః - విష్ణు మావాహ యామి ॥

24–ఉదీరతాం శంఖః స్వధాత్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం ఉదీరతామవర ఉత్పరాస ఉన్మధ్యమాః పితరస్సో మ్యాసః - అసుంయ ఈయురవృకా ఋతజ్ఞాస్తేనోవంతు పితరోహవేషు ॥ బ్రహ్మాగ్నిమధ్యే - స్వధాయై నమః - స్వధా మావాహయామి ॥

25–పరంమృత్యో సంకుశికోమృత్యు రోగాత్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం పరంమృత్యో అనుపరేహిపంథాం యస్తేస్వ ఇతరో దేవయానాం - చక్షుష్మతే శృణ్వతే తేబ్రవీమీమానః ప్రజాగ్ం రీరిషోమోత వీరాస్ ॥ బ్రహ్మాగ్నియమమధ్యే మృత్యురోగేభ్యో నమః - మృత్యు రోగాస్ ఆవాహయిష్యే ॥

26–గణానాం త్వాగృత్సమదో గణపతిర్జగతి ॥

మం॥ ఓం గణానాంత్వా గ—దనం ॥ బ్రహ్మా నిరుృతిమధ్యే గణపతి మావాహయామి ॥

27–శన్నోదేవీ రాంబరీషః సింధుద్వీప ఆపో గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం శన్నోదేవీ రభిష్టయ ఆపోభవంతు పీతయే శన్నోరభి స్రవంతునః ॥ బ్రహ్మా వరుణమధ్యేఅద్భ్యో నమః-అపః మావాహయామి॥

28–మరుతో యస్యరాహూగణో మరుతో గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం మరుతోయస్యహిక్షయే పాథాదివో విమహసః నసుగో పాతమేజనః ॥ బ్రహ్మా వాయుమధ్యే మరుద్భ్యో నమః - మరుతః ఆవాహ యామి ॥

29—స్యోనా పృథివీతి భూమిర్గాయత్రీ ॥

మం ॥ ఓం స్యోనాపృథివీ భవానృక్షరానివేశనీ [illegible] సప్రథాః ॥ [illegible] [illegible] - [illegible] - [illegible] యామి ॥ తత్రైవ ॥

30—ఇమంమేగంగే ఇత్యస్య [illegible] జగతీ ॥

మం ॥ ఓం ఇమంమే గంగే యమునే సరస్వతి [illegible] సచతాపరుష్ణియా - అసిక్నియా మరుద్వృధే వితస్తయార్జీకీయే [illegible] సుషోమయా ॥ గంగాది సర్వనదీర్ [illegible] యామి ॥ తత్రైవ ॥

31—ధామ్నో ధామ్నో గౌతమో వామదేవ [illegible] ॥

మం ॥ ఓం ధామ్నో ధామ్నో [illegible] యదాపో అఘ్నియా వరుణేతి [illegible] సప్తసాగరా నావాహయామి ॥ [illegible]

32— మం ॥ ఓం అగ్నే [illegible] సజోషాం - [illegible] అవంతు దేవాః ॥ మేరుపర్వత మావాహయామి ॥

33— బాహ్యపరిధౌ సోమాది సమీపే [illegible] గదాం [illegible] సాదనం ॥ సోమసమీపే [illegible] ఆవాహయామి ॥

34— శూలం ॥ మం ॥ ఓం యత్తెగాత్రా [illegible] విహతస్యావధాతవతి - [illegible] స్తదుశ్చద్యోతమస్తు ॥ ఈశాన్యాం శూలం ఆవాహయామి ॥

35— వజ్రం ॥ మం ॥ ఓం [illegible] యచ్ఛతు స్వస్తినో [illegible] ఇంద్రసమీపే వజ్రం ఆవాహయామి ॥

36— శక్తిం ॥ మం ॥ ఓం [illegible] అగ్నిసమీపే శక్తిం ఆవాహయామి ॥

37— దండం ॥ మం ॥ ఓం ఇడఏహి అదితఏహి సరస్వత్యేహి ॥ యమ సమీపే దండం ఆవాహయామి ॥

38— ఖడ్గం ॥ మం ॥ ఓం రురూరౌద్రః కృకలాసశ్శకునిః పిప్పకాతేశర వ్యాయై హరిణో మాపతో బ్రహ్మణేశార్గస్తరక్షః కృష్ణశ్శ్వేచతు రక్షో గర్దభ స్త ఇతర జనానా మృగయేదూక్ష్ణ ॥ నిరుదుతిసమీపే ఖడ్గం ఆవాహయామి ॥

39— పాశం ॥ మం ॥ ఓం ఉదుత్తమం వరుణ పాశ మస్మదవాదమమ్ । విమధ్యమగ్గ్ం శ్రద్ధాయ - అథ వయమాదిత్య వ్రతే తవానాగసో అదితయేస్యామ ॥ వరుణసమీపే పాశం ఆవాహయామి ॥

40— అంకుశం ॥ మం ॥ ఓం అగ్ం శుశ్చమే శక్తిశ్చమేఽధాత్యశ్చమేధి పతిశ్చమే ॥ వాయుసమీపే అంకుశం ఆవాహయామి ॥ తత్బాహ్యే॥ ఉత్తరాదిక్రమేణ ॥

41— మం ॥ ఓం అభిత్వా గోతమః గిరిజాతవేదో విచర్షణేద్యుమ్నైరభి ప్రణోనుమః ॥ ఉత్తరే అహల్యాసహిత ॥ గౌతమఋషి నావాహ యామి ॥

42— మం ॥ ఓం అయం దక్షిణా విశ్వకర్మా తస్య మనో వైశ్వకరణం గ్రీష్మో మానసస్త్రిష్టుగ్గ్రైష్మీ త్రిష్టుభ ఐడమైడా దంతర్యామోఽన్త ర్యామా త్పఞ్చదశః పఞ్చదశా ద్బృహద్బృహతో భరద్వాజఋషిః ప్రజాపతి గృహీతయాత్వయా మనః గృహ్ణామి ప్రజాభ్యః ॥ ఈశాన్యాం సుశీలాసహిత భరద్వాజ మావాహయామి ॥

43— మం ॥ ఓం యంపశ్చాద్విశ్వచాస్తస్య చక్షుర్వైశ్వవ్యచనం వర్షాణి చాక్షుషాణి జగతీవార్షీ జగత్యా ఋక్షమ మృక్షమాచ్ఛుక్ర శ్శుక్రాద్సప్త దశ స్సప్తదశాద్వైరూపం వైరూపా ద్విశ్వామిత్రఋషిః ప్రజాపతి గృహీతయాత్వయా చక్షుర్గృహ్ణామి ప్రజాభ్యః ॥ పూర్వే కుముద్వతీ సహిత విశ్వామిత్ర మావాహయామి ॥

44— మం॥ ఓం య_త్తేశిల్పం కశ్యపరోచనావత్ । ఇన్ద్రియావత్పుష్కలం చిత్రభాను । యస్మిన్త్సూర్యా అర్పితా స_ప్తసాకమ్ । తస్మిన్రాజాన మధివిశ్రయేమం ॥ ఆగ్నేయాం - అదితిసహిత కశ్యప మావాహయామి ॥

45— మం ॥ ఓం ఇదము_త్తరాత్స్వ_స్తస్య శ్రోత్రగం శరచ్ఛ్రోత్ర్యనుష్టుప్ శారద్యనుష్టుభస్స్వైరగం స్వైరాన్మన్థీమన్థిన ఏకవిగంశ ఏకవిగంశా ద్వైరాజం వైరాజా జ్జమదగ్నిఋషిః ప్రజాతి గృహీతయా - త్వయా శ్రోత్రం గృహ్ణామి ప్రజాభ్యః ॥ దక్షిణే రేణుకాసహిత జమదగ్ని మావాహయామి ॥

46— మం ॥ ఓం అయం పురోభువ_స్తస్య ప్రాణో భౌవాయనో వస_న్తః ప్రాణాయనో గాయత్రీ వాస_న్తీ గాయత్రియై గాయత్రం గాయత్రా దుపాగం శురుపాగం శోత్రివృ_త్త్రివృతో రథ_న్తరగం రథ_న్తరా ద్వసిష్ఠఋషిః ప్రజాపతి గృహీతయా త్వయా ప్రాణం గృహ్ణామి ప్రజాభ్యః ॥ నైరుత్యాం అరుంధతీసహిత వసిష్ఠ మావాహయామి ॥

47— మం॥ ఓం అత్రిరదదాదౌర్వాయ ప్రజాం పుత్రకామాయ సరితిచావో ఒమన్యత నిర్వీర్యశ్శిథిలోయాతయామాస ఏతం చతురాత్రమ పశ్య_త్ర మాఒహర_త్తేనాయజతతోవై తస్య చత్వారో వీరాఆజాయ_న్త సుహోతా సూద్గాతా స్వధ్వర్యుస్సనభేయోయ ఏవం విద్వాగంశ్చతూ రాత్రేణయజత అఒస్య చత్వారో వీరాజాయ_న్తే సుహోతాసూద్గాతా స్వధ్వర్యుస్సనభేయః ॥ పశ్చిమే అనసూయాసహిత అత్రి మావాహయామి ॥

48— మం ॥ ఓం తం పత్నీభిరనుగచ్ఛేమ దేవాః పుత్రైర్భ్రాతృభి రుతవా హిరణ్యైః । నాకం గృహ్ణానా స్సుకృతస్య లోకే తృతీయే పృష్ఠే అధి రోచనే దివః ॥ వాయువ్యాం అరుంధతీ మావాహయామి ॥

49—తత్ బాహ్యే పూర్వాదిక్రమేణ ॥

మం ॥ ఓం ఇన్ద్రాణీదేవీ సుభగా సుపత్నీ । ఉదగంశేన పతి విద్యే జిగాయ - త్రిగంశదస్యా జఘనయోయ జనాని । ఉపస్థ ఇన్ద్రగం స్థవిరం బిభ_ర్తి ॥ పూర్వే ఐంద్రీ మావాహయామి ॥

50– మం॥ ఓం అథైతానరూపేభ్య అలభతే । అతిహ్రస్వమతిదీర్ఘమ్ । అతికృశమత్యగ్ంసలమ్ । అతిశుక్లమతికృష్ణమ్ । అతిశ్లక్ష్ణమతి లోమశమ్ । అతికిరీట మతిపస్తురమ్ । అతిమిర్మిరమతిమే మిషమ్ । ఆశాయైజామిమ్ । ప్రతీక్షాయై కుమారీం ॥ ఆగ్నేయే - కౌమారీ మావాహయామి ॥

51– మం॥ ఓం యుజేరథగ్ంగవేషణగ్ం హరిభ్యాం - ఉపబ్రహ్మాణి జుజు షాణమస్తు । విబాధిష్టాస్య రోదసీ మహిత్వా । ఇన్ద్రోవృత్రాణ్య ప్రతీ జఘన్వాన్ ॥ దక్షిణే బ్రాహ్మీం మావాహయామి ॥

52– మం ॥ ఓం ఆయంగౌః — యంత్సువః ॥ నైఋత్యాం వారాహీ మావాహయామి ॥

53– మం ॥ అమ్బే అమ్బాల్యమ్బికే నమాయతతికశ్చన ససస్త్యశ్వకః ॥ పశ్చిమే చాముండా మావాహయామి ॥

54– మం ॥ ఓం అప్యాయస్వ — సంగథే ॥ వాయువ్యాం వైష్ణవీ మావాహయామి ॥

55– మం ॥ ఓం యాతేరుద్రశివా తనూరఘోరా పాపకాశినీ - తయానస్తను వాశం తమయా గిరిశన్తాభిచాకశీహి ॥ ఉత్తరే - మాహేశ్వరీ మావాహయామి ॥

56– మం ॥ ఓం నమో గణేభ్యో గణపతిభ్యశ్చవో నమః ॥ ఈశాన్యాం వైనాయకీ మావాహయామి ॥

తత్ర మధ్యే సూర్యాయ - సూర్యం ఆవాహయామి ॥ బాహ్యే పూర్వాద్యష్టదిక్షు - సోమాయ - సోమం ఆవాహయామి ॥ భౌమాయ - భౌమం ఆవాహయామి ॥ బుధాయ - బుధం ఆవాహయామి ॥ బృహస్పతయే - బృహస్పతి ఆవాహయామి ॥ శుక్రాయ - శుక్రం ఆవాహయామి ॥ శనైశ్చరాయ - శనైశ్చర మావాహయామి ॥ రాహవే - రాహుం ఆవాహయామి ॥ కేతవే - కేతుం ఆవాహయామి ॥ ఏతాదేవతాః ప్రతిష్ఠాప్య సంపూజ్య పూర్వోక్తప్రకారేణాష్టగంధైః సోమవస్త్రోపరిగ్రహ యంత్రం

[illegible] । తత్ర కుంకుమాక్షతైః గ్రహ
[illegible] । శాంతి సూర్యాదిగ్రహాణాం [illegible] । [illegible] తద్యథా ॥ మండలే ఆదిత్యాదిదేవతా
[illegible] ॥ పద్మాసనః పద్మకరో పద్మగర్భ ॥
[illegible] హిరణ్యస్తూపః సవితా త్రిష్టుప్ । సూర్యావాహనే వినియోగః ।
ఓం భూర్భువస్స్వః కళింగదేశోద్భవ కాశ్యపగోత్ర సూర్య ఇహాగచ్ఛేతి ॥
ఆప్యాయస్వ గౌతమః సోమో గాయత్రీ - ఓం భూర్భువస్స్వః యమునా
తీరోద్భవ ఆత్రేయసగోత్ర సోమ ఇహాగచ్ఛేతి ॥ అగ్నిర్మూర్ధా విరూపాం
గారకో గాయత్రీ - ఓం భూర్భువస్స్వః అవంతీ సముద్భవ భారద్వాజస
గోత్ర భౌమ ఇహాగచ్ఛ ॥ ఉద్బుధ్యస్వ బుధః సౌమ్యో బుధత్రిష్టుబ్ -
ఓం భూర్భువస్స్వః - మగధదేశోద్భవ ఆత్రేయసగోత్ర బుధ ఇహాగచ్ఛ ॥
బృహస్పతే గృత్సమదో బృహస్పతిస్త్రిష్టుప్ । ఓం భూర్భువస్స్వః సింధు
దేశోద్భవ ఆంగిరసగోత్ర బృహస్పతే ఇహాగచ్ఛ ॥ శుక్ర పరాశరః
శుక్రపదావిరాట్ - ఓం భూర్భువస్స్వః - భోజకటకోద్భవ భార్గవసగోత్ర
శుక్ర ఇహాగచ్ఛ ॥ శమగ్నిరగ్నిభిః శనిరుష్ణిక్ - ఓం భూర్భువస్స్వః -
సౌరాష్ట్రదేశోద్భవ కాశ్యపసగోత్ర శనైశ్చర ఇహాగచ్ఛ ॥ కయానో
వామదేవో రాహుర్గాయత్రీ । ఓం భూర్భువస్స్వః - సింహళదేశోద్భవ పైఠీ
నసగోత్ర రాహో ఇహాగచ్ఛ ॥ కేతుం మధుచ్ఛందాః కేతుర్గాయత్రీ । ఓం
భూర్భువస్స్వః - అంతర్వేదీ సముద్భవ జైమినసగోత్ర కేతో ఇహాగచ్ఛ ॥
అథాధిదేవతాః । త్ర్యంబకో వసిష్ఠో రుద్రోనుష్టుప్ - గౌరీమిమాయ దీర్ఘతమా
ఉమా జగతీ । యదక్రందో దీర్ఘతమాః స్కందస్త్రిష్టుప్ । విష్ణోర్నుకం
దీర్ఘతమా నారాయణస్త్రిష్టుప్ ॥ బ్రహ్మజజ్ఞానం వామదేవో బ్రహ్మాత్రిష్టుప్ ॥
ఇంద్రం వో మధుచ్ఛందా ఇంద్రో గాయత్రీ - యమాయ సోమం యమో
యమోనుష్టుప్ ॥ మోషూణో ఘోరః కణ్వః కాలో గాయత్రీ ॥ ఉషోరాజం
ప్రసన్నస్య చిత్రగుప్తో బృహతీ ॥ అధిప్రత్యధిదేవతా ॥ అగ్నిం కణ్వో
మేధాతిథి రగ్నిర్గాయత్రీ । అప్సుమే మేధాతిథిరాపోనుష్టుప్ । స్యోనామేధాతిథి
ర్భూమి ర్గాయత్రీ । ఇదం విష్ణుర్మేధాతిథి ర్విష్ణుర్గాయత్రీ । ఇంద్రశ్రేష్ఠాని

గృత్సమద ఇంద్రస్త్రిష్టుప్ । ఇంద్రాణీం వృషాకపి రింద్రాణీ పంక్తిః । ప్రజాపతే హిరణ్యగర్భః ప్రజాపతిస్త్రిష్టుప్ । అయం గౌః సార్పరాజ్ఞో సర్పా గాయత్రీ - బ్రహ్మజజ్ఞానం గౌతమో వామదేవో బ్రహ్మత్రిష్టుప్ ॥ తతః ఉత్తరతః ॥ గణానాంత్వా గృత్సమదో గణపతిర్జగతీ ॥ జాతవేదసే కశ్యపో దుర్గాత్రిష్టుప్ ॥

తవవాయు శ్వాంగిరసో వాయుర్గాయత్రీ ఆదిత్యత్స ఆకాశో గాయత్రీ - ఏషో ఉషః ప్రస్కణ్వోశ్వినౌ గాయత్రీ । యద్వారాహో రుత్తరే వినాయకం॥ శనేరుత్తరే ॥ వాయుం - రాహోర్దక్షిణే ఆకాశం - కేతోర్దక్షిణేశ్వినౌ । ఉత్తరే క్షేత్రస్య పతినా వామదేవః క్షేత్రాధిపతి రనుష్టుప్ - వాస్తోష్పతే వసిష్ఠో వాస్తోష్పతి త్రిష్టుప్ ॥ తతః లక్షకోటి హోమయోః ॥ సామధ్వని శరీర స్త్వంవాహనం పరమేష్ఠినః - విషపాపహరో నిత్య మతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి మంత్రేణ ఇంద్రం మిత్రం వరుణమితివా గరుత్మంత ముత్తరతః ఆవాహ్య దిక్పాలా ష్టదిక్షు తత్తన్మంత్రై రావాహ్య ॥ తతః రవేః పూర్వే శేషం ॥ సోమస్యాగ్రే వాసుకిం ॥ భౌమస్యాగ్రే తక్షకం ॥ బుధో త్తరే కర్కోటకం ॥ గురూత్తరే పద్మం ॥ శుక్రోత్తరే మహాపద్మం॥ శని పశ్చిమే శంఖపాలం ॥ రాహోః పురతః కంబళం ॥ కేతోః పురతః కులికంచ స్థాపయేత్ ॥ తతః పూర్వే అశ్విన్యాది సప్త నక్షత్రాణి ॥ విష్కం బాది సప్తయోగాన్ ॥ బవబాలవ కరణే ॥ సప్తద్వీపాని ॥ ఋగ్వేదంచ । దక్షిణే పుష్యాది సప్త నక్షత్రాణి ॥ ధృత్యాది సప్తయోగాన్ ॥ కౌలవ తై తిలకరణే సప్తసాగరాన్ ॥ యజుర్వేదంచ ॥ పశ్చిమే స్వాత్యాది సప్త నక్షత్రాణి వజ్రాది సప్తయోగాన్ గరజి వణిక్కరణే సప్త పాతాళాని సామ వేదంచ ॥ ఉత్తరే అభిజిదాది సప్త నక్షత్రాణి సాధ్యాదిషడ్యోగాన్ విష్టి కరణం భూరాదీన్ సప్తలోకాన్ ॥ అథర్వ వేదంచ ॥ వాయవ్యే ధ్రువం సప్తర్షీంశ్చ ॥ తతో యథావకాశం గంగాది సప్తసరితః సప్తకులాచలాన్ ॥ అష్టౌ వసూన్ ద్వాదశాదిత్యాన్ ఏకాదశ రుద్రాన్ ఏకోన పంచా శన్మరుతః

షోడశ మాతృః షడృతూన్ ద్వాదశ మాసాన్ ద్వే అయనే పంచద
తిథీః షష్టి సంవత్సరాన్ సపర్ణాన్ స్నాగాన్ యక్షాన్ గంధర్వాన్ విద్యా
ధరాప్సరసః రక్షాంసి భూతాని మనుష్యాన్ ఇతి ॥ కోటి హోమేతు వేద్యాః
పూర్వే బ్రహ్మ మధ్యే జనార్దనః ॥ పశ్చిమే రుద్రః ఉత్తరే స్కందః
తతో ధ్యాయేత్ ॥ తతస్తు మిత్రా - గృహపై ఇత్యావాహ్య ॥ పురుషసూక్తేన
షోడశోపచారైః సంపూజ్య ప్రార్థయేత్ ॥ ఆదిత్యావసవో రుద్రా మరుతో
లోకపాస్తథా । బ్రహ్మ జనార్దనశ్చైవ శూలపాణిర్భగాక్షహా ॥ అత్ర
సన్నిహితా స్సర్వే భవంతు మఖ భాగినః । పూజాం గృహ్ణంతు సర్వత్ర
మయా భక్త్యోపపాదితాన్ ॥ కుర్వంతు చ శుభం సర్వే యజ్ఞ కర్తుః సమా
హితానితి ॥ తతో వేదీశాన్యాం కుంభం సంపూజ్య । దేవదానవ సంవాదే ఇతి
సంప్రార్థ్య అన్వాధానం కుర్యాత్ ॥ చక్షుషీ ఆజ్యేనాంత ముక్త్వా ॥ నవగ్రహ
నష్ట శతాష్ట వింశత్యష్టాన్యతమ సంఖ్యాభిః సమిచ్చర్వా జ్యాహుతిభిః
అధిదేవతాద్యాః ప్రధాన దశాంశేన ద్విత్రిభిర్వా సమిచ్చర్వాజ్యాహుతిభిః
నవగ్రహ నయుత లక్షకోట్యాన్యతర సంఖ్యాభిర్యవవ్రీహి ఘృతతిలాన్యత
రాహుతిభిః శేషేణ స్విష్ట కృతమిత్యాది చర్వాజ్యాహుతిరేకైవ సర్వేషామితి
పక్షే తతో ల్లేఖనాది ॥ లక్షకోటి హోమయోర్గరుత్మంత మష్టశతాది సంఖ్యయా
సమిదాదిభిః కోటిహోమే బ్రహ్మాదీనాం గరుడవతత్ ॥ చర్వేకాహుతిపక్షే ॥
వత్సానాం పంచావదాన ధర్మశ్చ । లక్షహోమాదే ర్బహుదిన సాధ్యత్వే
చరుస్విష్ట కృదాద్య దిన ఏవకార్యః ॥ యావద్ధోమ సమాప్తి ప్రతిదినం
గ్రహ పూజా కార్యా కోటిహోమే ప్రతి సహస్రం పూర్ణాహుతి రపి హోమ
సమాప్తౌ వహ్నిం సంపూజ్య స్విష్టకృదాది ప్రాయశ్చిత్త హోమాంతం
కృత్వాగ్నేః సమంతాన్నవగ్రహేభ్యో వేదేరుత్తరతో వినాయకాది సప్తభ్యో
గరుత్మతేచ తత్తన్మంత్రైః మాషభక్త బలిన్ దత్వా క్షేత్రపాల బలిం బ్రాహ్మ
ణేన శూద్రేణవా చతుష్పథే క్షేపయేత్ తతః ప్రక్షాళితపాదో ద్వాదశ గృహీ
తేన చతుర్గృహీతేన వాజ్యేన వస్త్ర నారికేళాది యుతేన పూర్ణాహుతిం
జుహుయాత్ ॥ తత్ర మంత్రాః ॥

సముద్రా దూర్మిరిత్యస్య గౌత మోవా మోధేవోగ్ని స్త్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ సముద్రాయ వయునాయ సిన్ధూనాం పతయే నమః । నదీనాగ్ం సర్వాసాం పిత్రే జుహుతా విశ్వకర్మణే విశ్వాహా౽మర్త్యగ్ం హవిః ॥

మూర్ధానందివో బార్హస్పత్యో భారద్వాజో వైశ్వానరస్త్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం మూర్ధానందివో అరతిం పృథివ్యా వైశ్వానర మృతాయ జాతమగ్నిగ్ం సంరాజ మతిథిం జనానా మాసన్నా పాత్రం జనయంత దేవాః ॥

పునస్త్వగ్నిర్వసు రుద్రాది త్యాస్త్రిష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం పునస్త్వాదిత్యా రుద్రా వసవస్స మింధతాం పునర్బ్రహ్మాణో వసూనీద యజ్ఞైః ఘృతే నత్వం తనువో వర్ధయస్వ సత్యాస్సంతు యజ మానస్య కామాః ॥

పూర్ణాదర్వి విశ్వే దేవాః శతక్రతు రనుష్టుప్ ॥

మం ॥ ఓం పూర్ణా దర్వి పరాపత సుపూర్ణా పునరాపత । వస్నేవ విక్రీణా వహా ఇషమూర్జగ్ం శతక్రతో ॥

సప్తతే అగ్నే సప్తవతేగ్నయే ॥

మం ॥ ఓం సప్తతే అగ్నే సమిధస్సప్తజిహ్వా సప్తఋషయః స్సప్త ధామప్రియాణి । సప్తహోత్రా సప్తధాత్వాయ జంతు సప్తయోనీరాపృణస్వ ఘృతేన ॥

ధామంతే వామదేవో అపో జగతీ ॥

మం ॥ ఓం ధామ్నో ధామ్నో రాజన్నితో వరుణోనుముంచ యదాపో అగ్నియా వరుణేతిశపామహే తతో వరుణోనుముంచ ॥ ఏతైర్హుత్వా ॥ ఇదమగ్నే వైశ్వానరాయ వసురుద్రాదిత్యేభ్యః శతక్రతవే సప్తతే అగ్నయే ధృతశ్చ నమమేతి త్యాగః ॥ అథవసోర్ధారాం పాతయేత్ ॥ తత్ర మంత్రాః ॥

అగ్నిమీళే ఇతి పఞ్చానాం మధుచ్ఛన్దా అగ్నిర్గాయత్రీ । విష్ణోర్నుక ఇతి
పఞ్చానాం దీర్ఘతమా విష్ణు స్త్రిష్టుప్ ॥ ఆకలశేష్వితి పఞ్చానాం గృత్సమదో
మిత్రస్త్రిష్టుప్ । స్వాదిష్ఠయేతి పఞ్చానాం మధుచ్ఛన్దాః పవమాన సోమో
గాయత్రీ ॥ మహావైశ్వానరంత్విష్ట హోమసిన పూర్ణపాత్ర విమోకాది కర్మ
శేషం సమాప్య । సపత్నీకో యజమానః సంభారాన్ కృత్వా కుంభోదకేనాగ్నే
స్వస్తికోపరి భద్రాసనే ఉపవిష్టం యజమానం గ్రహ కలశోదకేన సముద్ర
జ్యేష్ఠేత్యాదిభిః సురాస్త్వేత్యాది భిశ్చాభిషించేత్ ॥ అత్ర పద్య పామే ॥
తతో యజమానః సర్వౌషధి పఞ్చపల్లవ్యాపోల్క [illegible] ॥ తేచ ।
సురాస్త్వామభిషించంతు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాః । వాసుదేవో జగన్నాథ
స్తథా సంకర్షణో విభుః ॥ ప్రద్యుమ్నశ్చానిరుద్ధశ్చ భవంతు విజయాయతే ।
ఆఖండలోగ్నిర్భగవాన్ యమోవై నిరృతి స్తథా ॥ వరుణః పవనశ్చైవ
ధనాధ్యక్ష స్తథా శివః ॥ బ్రహ్మణా సహితాః సర్వే దిక్పాలాః పాతుమాం
సదా ॥ కీర్తిర్లక్ష్మీ ధృతిర్మేధా పుష్టిః శ్రద్ధా క్రియామతిః । బుద్ధిర్లజ్జావపుః
శ్శాంతిః కాంతిస్తుష్టిశ్చ మాతరః ॥ ఏతాస్త్వా మభిషించంతు దేవపత్న్యః
సమాగతాః । ఆదిత్యశ్చంద్రమా భౌమో బుధ జీవసితార్కజాః ॥ గ్రహాస్త్వా
మభిషించంతు రాహుః కేతుశ్చ తర్పితాః । దేవ దానవ గంధర్వ యక్ష రాక్షస
పన్నగాః ॥ ఋషయో మునయోగావో దేవమాతర ఏవచ । దేవపత్న్యో
ద్రుమానాగా దైత్యాశ్చాప్సరసాంగణాః ॥ అస్త్రాణి సర్వశస్త్రాణి రాజానో
వాహనానిచ । ఔషధాని చ రత్నాని కాలస్యావయవాశ్చయే ॥ సరితః
సాగరాశ్శైలా స్తీర్థాని జలదానదాః । ఏతేత్వా మభిషించంతు సర్వకామార్థ
సిద్ధయే ॥ ఇతి ॥ తతః ప్రాఙ్ముఖః కర్తాగ్నేః పశ్చాదాచార్య ఋత్విజః
ఉదఙ్ముఖాన్ సంపూజ్య ॥ దేశకాలౌ సంకీర్త్య మయాకృతే అయుత
హోమాత్మక గ్రహయజ్ఞ ప్రతిష్ఠాగతయాతాం ఇమాం కపిలాం గాం రుద్ర
దైవత్యామముకగోత్రేభ్యో గుర్వాది సర్వఋత్విగ్భ్యో దక్షిణాసహితాం తుభ్యం
సంప్రదదే నమమేత్యుక్త్వా ॥ కపిలే సర్వదేవానాం పూజనీయాసి రోహిణి ।
తీర్థదేవమయీ యస్మాదతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి పఠేత్ ॥ ఏవమగ్రే

క్షేయం । పుణ్య స్త్వం శంఖ పుణ్యానాం మంగళానాం చ మంగళం ।
విష్ణునావిధృతోనిత్య మతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి సోమాయ శంఖం ॥
ధర్మ స్త్వం వృషరూపేణ జగదానందకారక । అష్టమూర్తే రధిష్ఠానః తస్మా
చ్ఛాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ భౌమాయ వృషం ॥ హిరణ్యగర్భగర్భస్థం
హేమబీజం విభావసోః । అనంతపుణ్యఫలదః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి.
బుధాయ హేమః ॥ పీతవస్త్రయుగం యస్మా ద్వాసుదేవస్య వల్లభం । ప్రదా
నా త్తస్యమే విష్ణుః ప్రియతాం శా న్తిదోభవేత్ ॥ ఇతి గురవే పీతవస్త్రం ॥
విష్ణోస్త్వమశ్వరూపేణ యస్మా దమృతసంభవః । చంద్రార్క వాహనం
నిత్యమతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి శుక్రాయాశ్వం ॥ యస్మాత్వం ప్రథితా
కృష్ణా దేనోశ్శేశాదసన్నిభా । సర్వపాపహరా నిత్య మతః శాంతిం ప్రయ
చ్ఛమే ॥ ఇతి శనేః కృష్ణాంగాం ॥ యస్మాదాయసకర్మాణి త్వదధీనాని
సర్వదా । లాంగలాద్యాయుధాదీని తస్మా చ్ఛాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి
రాహవే లోహం ॥ యస్మాత్వం ఛాగయజ్ఞానాముం గత్వేన వ్యవస్థితః ।
యానం విభావసోర్నిత్య మతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి కేతవే ఛాగం ।
సర్వేషాం వాగావః ॥ గవామంగేషు తిష్ఠంతి భువనానిచతుర్దశ । యస్మా
త్తస్మాచ్ఛివం మేస్యాదిహలోకే పరత్రచేతిదేయా ॥ సర్వేభ్యస్సువర్ణంవా
దద్యాత్ ॥ సర్వేషాం ప్రీతయేశయ్యా రత్నాని భూమినదక్షిణాదేయా ॥
తన్మంత్రాస్తు ॥ యస్మాదశూన్యం శయనం కేశవస్య శివస్యచ । శయ్యాఽ
భూన్యామమేయం స్యాద్దత్తాజన్మనిజన్మని ॥ యథారత్నేషు సర్వేషు సర్వే
దేవాః ప్రతిష్ఠితాః । మమ శాంతిం ప్రయచ్ఛంతు రత్నదానేనమే సురాః ॥
యథా భూమిప్రదానస్య కలాంనార్హంతిషోడశీం । దానాన్యన్యానిమేశాంతి
ర్భూమిదానాద్భవత్వితి ॥ వస్త్ర కాంచన రత్నాన్యపి యథాశక్తిదద్యాత్ ॥
తతో గ్రహాణాము త్తర పూజాం కృత్వా ॥ యాంతు దేవగణా ఇతి విస్న
జ్యాగ్నిం సంపూజ్య విభూతిం ధృత్వా గచ్ఛగచ్ఛ సురశ్రేష్ఠేతి విసృజ్యోక్త
సంఖ్యయా విప్రాన్ సంభోజ్య ॥ కర్మేశ్వరార్పణమితి ॥

ఇతి కమలాకర కృతాయుత హోమః

అథ లక్ష హోమవిధిః మాత్స్యే ॥

కథితోఽయుత హోమోఽయం లక్షహోమ మతః శృణు ॥ సర్వకామాప్తయే యస్మాల్లక్షహోమం విదుర్బుధాః ॥ ౧॥ అస్మాచ్ఛతగుణః ప్రోక్తో లక్ష హోమః స్వయంభువా । ఆహుతిభిః ప్రయుక్తేన దక్షిణాభిస్తథైవ చ ॥ ౨॥ అథ ఋత్విజో బృహత్స్వరాః కర్తవ్యాః ॥ యుగ్మాస్తు ఋత్విజః కార్యా బ్రాహ్మణా వేద పశ్చితః । నిత్యం జప పరాశ్చైవ వియోజ్యాస్తేన తద్విజాః ॥ కందమూల ఫలా హారాదధిక్షీరాశినోఽపివా మాత్స్యే ॥ ద్విహస్త విస్తృతం తద్వచ్చతుర్హస్తాయ తంతథా ॥

(చతుర హస్తాయతమితి పక్షాంతరం విరదాహి యవాది విషయం అన్యేతు క్షేత్రే ఫలోక్తిరియం ॥ ద్విహస్త కరణ్యాం హి చతుర్హస్తం క్షేత్రం భవతి ॥ తేనైక ఏవ పక్ష ఇత్యాహుః) ॥

లక్షహోమే భవేత్కుండం యోని వక్త్రం త్రిమేఖలం । ద్వ్యంగులోచ్ఛ్రితా కార్యా ప్రథమా మేఖలా బుధైః । ద్వ్యంగులోన్నతా తత్ర ద్వితీయా సముదాహృతా । ఉచ్ఛ్రియ విస్తరాభ్యాం చ తృతీయా చతురంగులా ॥ చతురంగుళ విస్తారః పూర్వ యోరపి శస్యతే ॥ తస్యచోత్తర పూర్వేణ వితస్తిత్రయ సమ్మితాం । ప్రాగుదక్ ప్రవణాంత ద్వ్యచ్చతురస్రాం సమంతతః ॥ విష్కంభార్ధోచ్ఛ్రితం ప్రోక్తం స్థండిలం విశ్వకర్మణా । సంస్థాపనాయ దేవానాం వప్రద్వయ సమావృతం ॥ ద్వ్యంగులోచ్ఛ్రితో వప్రః ప్రథమః సముదాహృతః । త్ర్యంగులోచ్ఛ్రియకం ప్రోక్తం వప్రద్వయ మథోపరి ॥ ద్వ్యంగుల స్తత్ర విస్తారః సర్వేషాం కథితో బుధైః । దశాంగులోచ్ఛ్రితా భిత్తిః స్థండిలే స్యాత్తథోపరి ॥ తస్మిన్నావాహయేద్దేవాన్ పూర్వవచ్ఛుక్ల తండులే । గరుత్మానధిక స్తత్ర సంస్థాప్య శ్రియమిచ్ఛతా ॥ సచ సర్వవేద్యస్తే పూర్వభాగే స్థాప్యః ॥ అంశేతు బాదరాయణ ఇతి న్యాయాత్ ॥ తదా వాహనే మంత్రాః ॥ సామధ్వని శరీరస్త్వం వాహనం పరమేష్ఠినః ।

విషాపహారో నిత్య మదః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ విషాప హారణ ఇతివా పాఠః ॥ పూర్వ పత్కుంభమా మంత్ర్య తద్వద్ధోమం సమాచరేత్ ॥ సహస్రాణాం శతంహుత్వా సమిత్సంఖ్యాదికం పునః । పూర్వవత్స మిదాజ్య చరూన్ హుత్వా సుపర్ణో సిగరుత్మానితి గరుడ దైవ పతాకం హోమం హుత్వా వ్యాహృతిభిర్లక్ష హోమం కుర్యాది త్యర్థః ॥

మం॥ ఓం సుపర్ణోసిగ రుత్మాన్ త్రివృత్తే శిరోగాయత్రం చక్షు స్తోమ ఆత్మా సామతే తనూర్వా దేవ్యం బృహద్ర దంతరే పక్ష యజ్ఞా యజ్ఞియం పృచ్ఛం ఛందాగ్ష్యంగాని ధిష్ణియా స్సఫాయజూగ్ంషి నామా సుపర్ణోసి గరుత్మాన్ దివంగచ్ఛ సువః పతః ॥

ఘృత కుంభాద్వసోర్ధారాం పాతయే దనలోపరి । ఔదుంబరీ మయీ మార్ద్రాం మృజ్వీం కోటర వర్జితాం ॥ బాహు మాత్రాం స్రువం కృత్వా తత స్తం భద్వయోరపి । ఘృతా ధారాం తతః సమ్యగగ్నేరు పరిపాతయేత్ ॥ శ్రావయ స్సూక్త మాగ్నేయం వైష్ణవం రౌద్ర మైందవం । మహా వైశ్వా నరం సామజ్యేష్ఠ సామచ పాఠయేత్ । అగ్నిమీళే నవానాం మధుచ్ఛందోగ్ని గాయత్రీ ॥

విష్ణోర్నుకమితి షణ్ణాం దీర్ఘతమా విష్ణు త్రిష్టుప్ ॥

స్వాదిష్టయాద శానాం మధు ఛందః సోమో గాయత్రీ ॥ మహావైశ్వా నరసామ్నః వైశ్వా నర ఋషి ర్దేవతా । జగతీ బృహతీ చ్ఛందః ॥

మూర్ధా నందివ ఇతి జ్యేష్ఠ సామ్నో భరద్వాజో వైశ్వానర త్రిష్టుప్ ॥

స్నానం చ యజమానస్య పూర్వవత్ స్వస్తి వాచనం । దాతవ్యా యజమానేన పూర్వ పద్దక్షిణాః క్రమాత్ ॥ తద్వచ్ఛ దిశ చాష్టౌవా లక్ష హోమేపి ఋత్విజః । కర్తవ్యాః శక్తి త స్తద్వచ్ఛత్వారోవా విమత్సరాః ॥ నవగ్రహ మఖా త్సర్వం లక్షహోమే దశోత్తరే ॥ దత్వా దద్యాన్ముని శ్రేష్ఠ భూషణాన్యపి శక్తితః ॥ అత్ర దానం యథా శక్త్యా దాతవ్యం భూతి మిచ్ఛతా । ఏకైక శతాహుతే స్సహస్సశ్రిస్యైకో విప్ర ఇత్యర్థః ॥

ఫలం తు ॥

పూజ్యతే శివలోకేచ వస్వాదిత్య మరుద్గణైః । తత్ర కల్ప శతాన్యష్టా వథ మోక్ష మవాప్నుయాత్ ॥ సకామోయ స్త్వి మంకుర్యాల్లక్ష హోమం యథావిధి । సర్వాన్కామానవాప్నోతి పదంచా నంత్య మశ్నుతే ॥ పుత్రార్థీ లభతే పుత్రం ధనార్థీ లభతే ధనం ॥ భార్యార్థీ లభతే భార్యాం కుమారీచ శుభం పతిం । భ్రష్టరాజ్య స్తథారాజ్యం శ్రీకామః శ్రియమాప్నుయాత్ ॥ యం యం కామయతే కామం తం తం ప్రాప్నోతి పుష్కలం । నిష్కామః కురుతే యస్తు పరంబ్రహ్మాది గచ్ఛతి ॥ ఇతి లక్షహోమః ॥

అథ కోటిహోమః మాత్స్యే ॥

అస్మాచ్ఛతగుణః ప్రోక్తః కోటిహోమః స్వయంభువా । ఆహుతిభిః ప్రయత్నేన దక్షిణాభిః ఫలేనచ ॥ పూర్వ వద్గ్రహ దేవానాం అవాహన విసర్జనే ॥ హోమ మంత్రాస్తు పూర్వోక్తాః స్నానే దానే తథైవచ । కుండ మంటపవేదీనాం విశేషోయం నిబోధయే ॥ కోటి హోమే చతుర్హస్తం చతురశ్రంచ యత్నతః । యోని వక్త్రద్వయోపేతం తదప్యాహుస్త్రిమేఖలం ॥ ఏకం యోని వక్త్రం పశ్చిమే అపరం దక్షిణ ఇతి ॥ హేమాద్రౌ మదనరత్నే చోక్తం ॥ వేదిశ్చ కోటిహోమే స్యాద్వితస్తీనాం చతుష్టయం । చతురశ్రాః సమంతాచ్చ త్రిభిర్వప్రైస్సమావృతా ॥ వప్ర ప్రమాణం పూర్వోక్తం వేదికాయా స్తథోచ్ఛ్రియః । తథా షోడశ హస్తః స్యాన్మంటపశ్చ చతుర్ముఖః ॥ పూర్వ ద్వారేచ సంస్థాప్య బహ్వృచంవేద పారగం । యామ్య స్థాప్యో యజుర్వేదీ పశ్చిమే సామవేదినం ॥ అధర్వేదినం తద్వ దుత్తరే స్థాపయేద్బుధః । అష్టౌ హోమార్థ మా మంత్ర్యా వేద వేదాంగ వేదినః ॥ ఆహత్య ద్వాదశా న్విప్రాన్ వస్త్ర మాల్యాను లేపనైః । పూర్వ వత్పూజయే ద్భక్త్యా సర్వాభరణ భూషణైః ॥ రాత్రి సూక్తంచ రౌద్రంచ పావమానం సుమంగళం । పూర్వద్వారే ఋచాం శాంతిం పఠన్నాస్త ఉదఙ్ముఖః ॥ శాక్రం సౌమ్యంచ రౌద్రంచ కూష్మాండం శాంతిమేవచ ॥ పాఠయే ద్దక్షిణ

ద్వాలి యజుర్వేదిన ముత్తమం ॥ సౌపర్ణ మథవై రాజన్నాగ్నేయం రుద్ర సంహితం । జ్యేష్ఠ సామ తథా శాంతిం ఛందోగః పశ్చిమే పఠేత్ ॥ శాంతి సూక్తంచ సౌరంచ తథా శాకునికం శుభం । పౌష్టికంచ తథా రాజన్నుత్తరే బహ్వృచః పఠేత్ ॥ అష్టభిర్బ్రాహ్మణై స్తత్ర హోమ కార్యశ్చ పూర్వవత్ । స్నానే దానేచ మంత్రాః స్యుస్తఏవ మునిసత్తమ ॥ వసోర్ధారావిధానంచ లక్షహోమే వదిష్యతే ॥ అనేన విధినాయస్తు కోటిహోమం సమాచరేత్ ॥ సర్వా న్కామానవాప్నోతి తతో విష్ణుపదం వ్రజేత్ ॥ అశ్వమేధ సహస్రాణాం దశ చాష్టౌచ ధర్మవిత్ ॥ కృత్వా యత్ఫల మవాప్నోతి కోటిహోమాత్త దశ్నుతే । బ్రహ్మ హత్యా సహస్రాణి భ్రూణహత్యా ర్బుదానిచ ॥ నశ్యంతి కోటి హోమేన యథావచ్ఛివ భాషితం ॥

ఇతి మాత్స్యే కోటిహోమ విధిః.

అథ నృసింహ హోమ విధిః

నృసింహ హోమః ॥ నృసింహ పురాణే నృసింహ హోమవిశేషః ॥

దుస్స్వప్నదర్శనే ఘోరే గ్రహపీడా సముద్భవే । హసంతీ ప్రతిమా చైవ జ్వలంతీ చ విశేషతః ॥ ప్రస్వేదయుక్తాం ప్రతిమాం దృష్ట్వాతు స్రవనంచన । తథా మహాజ్వరగ్రస్తో ధారాదేవస్య మూర్ధని ॥ సంతతం నరసింహస్య కుర్యా ద్వాకారయేద్బుధైః । అయనే విషువేచైవ చంద్ర సూర్య గ్రహే తథా ॥ నరసింహం సమారాధ్య లక్షహోమం చ కారయేత్ । అనావృష్టి మహామారీ జ్వరే రోగభయే తథా ॥ నరసింహం సమారాధ్య బ్రాహ్మణై ర్వేదపారగైః । కారయే లక్షహోమంతు గ్రామపశ్చాన్నరాధిపః ॥ దృష్ట్వోప సర్గం మరణం ప్రజానామాత్మనశ్చహి । సమ్యగారాధ్య యత్నేన నరసింహస్య మందిరే ॥ శంకరాయతనేవాపి కోటిహోమం సమాచరేత్ । ప్రమాణం బాహుమాత్రంతు సర్వతః కుండలక్షణం ॥ బ్రహ్మచారీ వ్రతై ర్యుక్త స్త్రిరాత్రం తువిశేషతః అహోరాత్ర ముపోష్యాథ గాయత్రీ మయుతం జపేత్ ॥ నివాహారాశ్చ శుచయ స్తే సర్వే సంయతేంద్రియాః ।

ఆరభేయు స్తతో యజ్ఞం తతో హోమమతంద్రితః ॥ యవధాన్యతిలై ర్మిశ్రై ర్జుహుయాదేకచిత్తేన స్వాహాకారాన్వితం గాయత్ర్యా ప్రథమంహుతం । జుహుయాదేకచిత్తేన స్వాహాకారాన్వితం గాయత్ర్యా ప్రథమంహుతం । యావత్ప్రి యధః ॥ తతో వ్యాహృతిభిః పశ్చాజ్జుహుయాత్తు తిలాదికం । యావత్ప్రి పూర్యతే సంఖ్యా లక్షంవా కోటిరేవవా ॥ తావద్దినేదినేకుర్యా దద్యుక్తార్చన పూర్వకం । తావచ్ఛభోజనం దద్యావద్ధోమం సమాచరేత్ ॥ సమాప్తే దక్షిణాం దద్యా త్తతః ప్రోక్ష్యోదకేన చ । ఏవం కృతేతు గ్రామస్య రాజ్ఞో జనపదస్య చ ॥

సర్వబాధా ప్రశమనీ శాంతిర్భవతి సర్వదా ॥

ఇతి నృసింహ హోమవిధిః

అథ గాయత్ర్యాః

లక్షకోటి హోమవిధిః

(హేమాద్రౌ మదనరత్నే దేవీపురాణే)

శ్లో॥ షడశ్రం లక్షణోపేతం వై దూర్యంకారయేచ్ఛివం ।
హేమపీఠం సుశోభాఢ్యం చంద్రార్కౌ తత్ర మాతరః ॥ 1

శ్లో॥ చర్చికాద్యాః ప్రకర్తవ్యాః పూర్వాది పరికల్పితాః ।
తత్ర గ్రహాణాం ప్రాగ్వత్ పూజాకార్యా ॥ 2

శ్లో॥ లక్షహోమః ప్రకర్తవ్యః సర్వపీడా నివారణః ।
గాయత్ర్యా గ్రహమంత్రైశ్చ కూష్మాండై ర్జాతవేదసైః ॥ 3

ఐంద్రవారుణ వాష్ణైర్యై ర్వాయవ్యామ్యైస్సవై కృతైః ।

శ్లో॥ హోమశ్శతసహస్రస్తు హ్యత్రోత్కృష్టో విధీయతే ॥ 4

అత్ర మంత్రవిభాగస్తు బృహత్పరాశరోక్తంవక్ష్యామః—

శ్లో॥ సర్వపీడా వినాశాయ కోటిహోమ శ్శుభావహః ।
యవవ్రీహి ఘృత క్షీర తిలాః కంగుప్రసారికాః ॥ 5

పంకజోశీర బిల్వామ్రదళా హోమే ప్రకీర్తితాః ।

తత్రైవ బ్రహ్మోవాచ —

శ్లో॥ లక్షహోమం ప్రవక్ష్యామి యథోక్తం తత్ర శంభునా ।
భూమికంపే దిశాందాహే గ్రహాయుద్ధేవ్యవస్థితే ॥ 6

శ్లో॥ కేతు సందర్శనేచైవ ఆదిత్యాశ్చ చ కంపనే ।
కృష్ణవర్తితవామార్కే తథా చిత్రనమన్వితే ॥ 7

శ్లో॥ రక్తవృష్టిస్తథావర్షే విపరీతా భవంతి చ ।
విర్గతం గగనాద్ధూమం వారిమధ్యేగ్ని సంస్థితిః ॥ 8

శ్లో॥ ఉపసర్గాస్తథాలోకే వానోత్పాత సముద్భవే ।
యస్యరాశౌ గ్రహాఃపంచ షట్సప్తవ సురాధిప ॥ 9

శ్లో॥ గ్రహాణాం తంత్ర రహోశ్చ గ్రహైర్వాష్ట సమంస్థితైః ।
సూర్యశ్చాత్యర్చనం కార్యం శివస్యాఽశుభనాశనం ॥ 10

శ్లో॥ లక్షహోమో మహాహోమః కోటిహోమః పురోదితః ।
గో భూ హిరణ్య వస్త్రాణ్య తిలదానం శుభావహం ॥ 11

శ్లో॥ పాయసం దధి క్షీరాజ్యం దేయం నైవేద్య ముత్తమం ।
ఏక లింగే ప్రకర్తవ్యో హోమో విప్రగ్రహేపుచ ॥ 12

వ్యాసాది రహిత మేక లింగం ॥

శ్లో॥ బాహుమాత్రే తతః కుండే జంఘామాత్రే తథా పునః ।
హోతవ్యం సురరాజేంద్ర నాన్యేషు విధిరీదృశః ॥ 13

శ్లో॥ అహంతే కథయిష్యామి లక్షహోమస్యయో విధిః ।
చతుర్హస్తం తథా కుండం విస్తారం సురసత్తమ ॥ 14

శ్లో॥ షోడశాంగుళవిస్తార ముచ్ఛ్రయే షోడశాంగుళం ।
చతురంగుళ మౌన్నత్యం చతుర్హస్తస్య కీర్తితం ॥ 15

శ్లో॥ ద్వాదశాంగుళవిస్తారో దైర్ఘ్యం ద్విగుణముచ్యతే ।
యోనిఃకుండె ప్రకర్తవ్యా నాధికాశస్యతే క్వచిత్ ॥ 16

శ్లో॥ యవవ్రీహి ఘృత క్షీర తిలకంగుదళావి చ ।
హోతవ్య సురరాజేంద్ర పాలాశ సమిధస్తథా ॥ 17

శ్లో॥ దూర్వాంకురం శమీ శ్రేష్ఠం ఔదుంబర్యశ్శుభావహాః ।
గాయత్రీ త్ర్యంబకశ్చాపి శంభవాయే చ కీర్తితాః ॥ 18

శ్లో॥ జాతవేద సమంత్రేణ మంత్రేణేంద్రేణచైవహి ।
సహస్రశీర్ష్ణేన నమో హిరణ్యేనే త్యథాపివా ॥ 19

శ్లో॥ రుద్రమంత్రై స్తథా సౌరైః పాంచరాత్రాగమోదితైః ।
హోతవ్యం శతమష్టౌతు సహస్రమథ సంఖ్యయా ॥ 20

శ్లో॥ పంకజోత్పల బిల్వాది హోమద్రవ్యం శుభావహం ।
కంపనం స్వేదనం గాత్రే అశ్రుపాతార్థ జల్పనం ॥ 21

శ్లో॥ దేవతానాం సురాధ్యక్ష ఉత్పాతాః క్షయకారకాః ।
లక్షహోమం ప్రకుర్వీత కోటిహోమ మథాపివా ॥ 22

శ్లో॥ గోదోహ రుద్రభవనే మహాస్నానం శుభావహం ।
అన్యథా మారకో ఘోరో జాయతే రాజవిభ్రమః ॥ 23

శ్లో॥ యే దేవాస్తే గ్రహాస్సర్వే యే గ్రహాస్తేతు జంగమాః ।
తేషాం సంపూజనా న్నిత్యం దీర్ఘాయుః పురుషోభవేత్ ॥ 24

"అత్ర లక్షహోమే కోటిహోమే చ బృహత్పరాశరోక్తో విశేషః"

శ్లో॥ యుగ్మాశ్చ ఋత్విజఃకార్యా బ్రాహ్మణాస్తే విపశ్చితః ।
నియమవ్రత సంపన్నా స్సహితాః పార్థివైర్జను ॥ 25

శ్లో॥ నిత్యం జప పరాశ్చైవ నియోజ్యాస్తే సదా ద్విజాః ।
కందమూల ఫలాహారా దధిక్షీరాశనో పివా ॥ 26

శ్లో॥ అగ్ని సోమౌ చ సూర్యం చ విష్ణుంచైవ ప్రజాపతిం ।
విశ్వేదేవా న్మహేంద్రం చ మిత్రం స్విష్టకృతం తథా ॥ 27

శ్లో॥ దధి మధు ఘృతాక్తాశ్చ సమిధశ్చైవ యాజ్ఞియాః ।
హోమయే చ్ఛతసాహస్రం మంత్రైశ్చైవ యథాక్రమం ॥ 28

శ్లో॥ చతుర్వింశతి గాయత్ర్యా మానస్తోకేతిషట్ తథా ।
త్రిషట్ గ్రహాది మంత్రైశ్చ చతస్రో విష్ణుదైవతైః ॥ 29

శ్లో॥ కూష్మాండైర్జుహుయాత్పంచ కిరికేష్వింస్తు షోడశ।
హునేద్దశసహస్రాణి జాతవేదస ఇత్యృచా॥ 30

శ్లో॥ పంచైవతు సహస్రాణి జుహుయాదింద్రదైవతైః।
కోటిమే చతుర్హస్తం చతురశ్రాయతం పునః॥ 31

శ్లో॥ యోనివక్త్రద్వయోపేతం తదప్యాహుస్త్రిమేఖలం।
వేదీచ కోటిహోమేశ్యా ద్ధస్తానాంహి చతుష్టయం॥ 32

శ్లో॥ చతురశ్రా సమాతద్య త్రిభిర్విప్రైః సమావృతా।
(వేదచతుష్టయస్థానే చతురో ద్వారపాలాను క్త్వా)
అష్టౌతు హోమకాః కార్యా వేదవేదాంగవేదినః 33

శ్లో॥ ఏవం ద్వాదశతే పూజ్యాః వస్త్రమాల్యానులేపనైః।
(అన్యత్ ప్రాగ్వత్. సంవర్త ఉవాచ)
భగవన్ మహదుత్పాత సంభవే భూప్రకంపనే॥ 34

శ్లో॥ వినాతపాంసువర్షే చ గ్రహభంగే తథైవచ।
జన్మనక్షత్ర పీడాసు అనావృష్టిభయేషుచ॥ 35

శ్లో॥ క్రూరాసు గ్రహపీడాసు దుర్భిక్షే దేశవిప్లవే।
వ్యాధీనాం సంభవే జాతే శరీరే వాతిపీడితే॥ 36

శ్లో॥ క్లేశే మహతిచోత్పన్నే కింకర్తవ్యం నరోత్తమైః।
స్వర్గస్య సాధనం యచ్చ కీర్తిదం ధనదం తథా॥ 37

శ్లో॥ ప్రబ్రూహి మేద్విజశ్రేష్ఠ తథారోగ్యప్రదం నృణాం।
సనత్కుమార ఉవాచ —
శృణురాజ న్ప్రవక్ష్యామి శాంతికర్మ తథోత్తమం॥ 38

శ్లో॥ కోటిహోమాఖ్యమతులం సర్వకామ ఫలప్రదం।
బ్రహ్మహత్యాది పాపాని యేన నశ్యంతి తత్క్షణాత్॥ 39

శ్లో॥ ఉత్పాతాః ప్రశమంయాంతి మహత్సంపద్యతే సుఖం।
విధానం తస్య వక్ష్యామి శృణుష్వైకమనాభవ॥ 40

శ్లో. దేవాగారే చ భవనే తీర్థేవా కాననస్థలే ।
పర్వతేవా ప్రశస్తేవా యజేద్ధీమానుదఙ్ముఖః ॥ 41

శ్లో. శుభనక్షత్ర యోగేచ వారే సర్వగుణాన్వితే ।
యజమానస్యానుకూలే కోటిహోమం సమారభేత్ ॥ 42

శ్లో. పూజయిత్వా ప్రయత్నేన బ్రాహ్మణం వేద పారగం ।
వస్త్రైశ్చ భూషణైశ్చైవ గంధ మాల్యానులేపనైః ॥ 43

శ్లో. ప్రణమ్య విధి వత్తస్మై ఆత్మానం విని వేదయేత్ ।
త్వంనోగతిః పితామాతా త్వంగతిస్త్వం పరాయణం ॥ 44

శ్లో. త్వత్ప్రసాదేన విప్రేన్ద్ర సర్వమస్మాస్తు నోగతం ।
ఆపద్వి మోక్షణార్థస్మే కురుయజ్ఞ మనుత్తమం ॥ 45

శ్లో. కోటి హోమాఖ్య మతులం శాంత్యర్థం సర్వకామదం ।
పురోహిత స్తతా ప్రాజ్ఞః శుక్లాంబరధరః శుచిః ॥ 46

శ్లో. బ్రాహ్మణైస్సహితః పుత్త్రైస్స్వయుక్తైస్సుసమాహితైః ।
భూమిభాగే సమేశుద్ధే ప్రాగుదక్ప్రవణే తథా ॥ 47

శ్లో. పుణ్యాహం వాచయేత్పుణ్య కృతోవిప్రాన్సుపూజయేత్ ।
తతస్తు సహితో విప్రైస్సూత్రయేన్మంటపం శుభం ॥ 48

శ్లో. ఉత్తమం శతహస్తంతు తదర్ధేనతు మధ్యమం ।
అధమంతు తదర్ధేన శక్తి కాలాద్యపేక్షయా ॥ 49

శ్లో. మధ్యేతు మంటపస్యాపి కుండం కుర్యాద్విచక్షణః ।
చతుర్హస్త ప్రమాణేన ఆయామేన తథైవచ ॥ 50

శ్లో. మేఖలా త్రితయం తస్య ద్వాదశాంగుళ విస్తృతం ।
తత్ప్రమాణాం తథా యోనిం కుర్వీత సుసమాహితః ॥ 51

శ్లో. కుండస్య పూర్వభాగేతు వేదిం కుర్యాద్విచక్షణః ।
చతుర్హస్తాం సమాంచైవ హస్త మాత్రోచ్ఛ్రితాం నృప । 52

శ్లో. స్థాపనం తత్రదేవానాం కుర్యాద్యత్నేన బుద్ధిమాన్ ।
ఉపలిప్యతతో భూమిం మంటపస్యసమంతతః ॥ 53

శ్లో॥ విన్యసేత్కలశాం స్తత్ర జలపూర్ణాం శ్చతుర్దిశం ।
అశ్వత్థ ప్లక్ష చూతాద్యైః పల్లి వై రుప శోభితాన్ ॥ 54

శ్లో॥ వితాన ముపరిష్టాచ్చ మంటపస్య ప్రకల్పయేత్ ।
స్థాపయేద్దిక్షు సర్వాసు తోరణాని విచక్షణః । 55

శ్లో॥ ఏవం సంభృత సంభారః పురోధాస్సు సమాహితః ।
పుణ్యాహ జయఘోషేణ హోమకర్మ సమారభేత్ ॥ 56

శ్లో॥ స్థాపయిత్వా సురాన్వేద్యాం వక్ష్యమాణా నరిందమ ।
బ్రహ్మాణం పూర్వభాగేతు మధ్యే దేవం జనార్దనం । 57

శ్లో॥ పశ్చిమేచ తథా రుద్రం వసూను త్తర త స్తథా ।
వాయో సౌమ్యం తథై శానే లోకపాలాన్ క్రమేణతు ॥ 58

శ్లో॥ ఏవం సంస్థాప్య విబుధాన్ యథాస్థానం నృపో త్తమ ।
పూజయే ద్విధివద్వత్స గంధమాల్యాను లేపనైః ॥ 59

శ్లో॥ వేదో క్త మంత్రై ర్లి స్తల్లింగైః పురాణో క్తైః పృధక్ పృధక్ ।
ఆదిత్యా వసవోరుద్రా మరుతో లోకపా స్తథా ॥ 60

శ్లో॥ బ్రహ్మ జనార్దనశ్చైవ శూలపాణి ర్భృగోర్యమా ।
ఏవం సన్నిహితాన్ దేవాన్ సంపూజ్య యత్నత స్సుధీః ॥ 61

శ్లో॥ నైవేద్యై ర్వివిధై ర్భక్ష్యైః ఫలై ర్దీపై స్తథైవచ ।
తతస్తై ర్ద్విజై స్సార్ధం కుండస్య విధిపూర్వకం ॥ 62

శ్లో॥ కుర్యాత్సంస్కార కరణం యథో క్తం వేద చింతకైః ।
తతః ప్రజ్వాలయే ద్వహ్నిం నామ్నాఖ్యాతం ఘనార్చిషం ॥ 63

శ్లో॥ నియోజయే ద్విజాం స్తత్ర శత సంఖ్యా నృపో త్తమ ।
అలాభేతు బహూనాం చ యథా లాభం నియోజయేత్ ॥ 64

శ్లో॥ విద్యా వృద్ధాన్ వయో వృద్ధాన్ గృహస్థా న్సంయతేంద్రియా ।
చింతయే త్తత్ర దేవేశం పంచాస్యం నృపపావకం ॥ 65

శ్లో॥ ముఖానిత్యస్య చత్వారి స ప్తజిహ్వాశ్చ పార్థివ ।
ఏవం జిహ్వా మథై కంతు తత్సంజ్ఞితం సార్వకామికం ॥ 66

శ్లో. ఋగ్భిః పూర్వముఖే హోమో యజుర్భిరుత్తరేముఖే ।
సామభిః పశ్చిమేకార్యో ఽథర్వభి ర్దక్షిణాముఖే ॥ 67

ఋగ్భిః = ఋగ్వేదిభిః :—

శ్లో. హోమోవ్యాహృతిభిశ్చైవ సర్వత్ర విధీయతే ।
ప్రణవాద్యైశ్చతల్లింగై స్స్వాహాకారాంతయోజితైః ॥ 68

శ్లో. జుహుయాత్సర్వదేవానాం వేద్యాంయేచోపకల్పితాః ।
ఏవం ప్రకల్పయేద్యజ్ఞం కోటిహోమాఖ్య ముత్తమం ॥ 69

శ్లో. తిలాః కృష్ణా ఘృతాభ్యక్తాః కించిద్వ్రీహి సమన్వితాః ।
హోతవ్యాః కోటిహోమేతు సమిధస్తు పలాశజాః ॥ 70

శ్లో. పూర్ణహోమ సహస్రేతు దద్యాత్పూర్ణాహుతిం శుభాం ।
పూర్ణాహుతి స్సమాఖ్యాతా కోటిహోమే నరాధిప ॥ 71

శ్లో. సహస్రాణి నృపశ్రేష్ఠ దశ దాప్య విశారదైః । 72

దక్షిణా చ సహస్రం ధేనవః సహస్రం శతం ఇత్యాది సర్వేషా మథవా గావః ఇతి పక్షే నవశతగావః = నవశతం సువర్ణాని. అథ కోటిహోమస్య శతముఖదశముఖ—ద్విముఖైకముఖ = భేదా ఉచ్యంతే—

సంవరణ ఉవాచ —

శ్లో. బహుత్వాత్సర్వకర్మణో బ్రహ్మన్ కోటిహోమః సుదుష్కరః ।
నియమా బ్రహ్మచర్యాద్యా దుష్కరా ఇతిమేమతిః ॥ 73

శ్లో. విరోధో బ్రాహ్మణానాంచ భూశయ్యాదిశ్చ దుష్కరః ।
కార్యే గురులఘీయస్త్వం సర్వకాలాద్యపేక్షయా ॥ 74

శ్లో. కోటిహోమస్య సంక్షేపం వదమే బ్రహ్మసంభవ ।

సనత్కుమార ఉవాచ —

శతాననో దశముఖో ద్విముఖైక ముఖాస్తథా ॥ 75

శ్లో. చతుర్విధో మహారాజా కోటిహోమో విధీయతే ।
కార్యస్య గురుతాంజ్ఞాత్వా నైవేద్య మథ సర్వశః ॥ 76

శ్లో॥ యథా సంక్షేపతః కార్యః కోటిహోమ స్తథాశృణు ।
వృత్వా కుండశతం దివ్యం యథోక్త మ్మానసమ్మితం ॥ 77

శ్లో॥ ఏకైకస్మిన్ తథా కుండే దశవిప్రాన్నియోజయేత్ ।
సద్యః పక్షేతు విప్రాణాం సహస్రం పరికీర్తితం ॥ 78

శ్లో॥ ఏకస్థాన ప్రణీతేగ్నౌ సర్వతః పరిభావితే ।
హోమం కుర్యుర్ద్విజాస్సర్వే కుండే కుండే యథోదితం ॥ 79

శ్లో॥ యథా కుంభ బహుత్వేతు రాజసూయే యథాక్రతౌ ।
స్యాదేవాగ్ని బహుత్వేతు నచయజ్ఞే విభిద్యతే ॥ 80

శ్లో॥ తథా కుండ శతేప్యత్ర పృథగ్విప్ర వియోజితే ।
ఏక ఏవభవేద్యజ్ఞః కోటిహోమో నసంశయః ॥ 81

శ్లో॥ ఏవం యఃకురుతే క్షిప్రం వ్యాసక్తైః కార్యగౌరవాత్ ।
శతానన స్సవిజ్ఞేయః కోటిహోమో నసంశయః ॥ 82

అత్ర కుండానాం హస్త మాత్రతా. శీఘ్రదాహి ఘృతాదిపరా. తిల యవాదౌతు లక్షే శతాంశే.

శ్లో॥ లక్షార్ధేత్రి కరం కుండం లక్ష హోమేచతుః కరం ।
అయుతేత్వథ హోతవ్యే కుండంస్యాద్ధస్త మాత్రకం ॥ 83

శ్లో॥ ద్విగుణం లక్ష హోమేచ కోటిహోమే చతుర్గుణమ్ ।
ఇతి మన్త్రాంతరోక్తం జ్ఞేయం ॥ 84

అత్ర ఋత్విగాచార్య సహిత ఆచార్యస్య విశేషేఽనుక్తే సహస్ర సంఖ్యా ఋత్విజ ఏవ.

ఇతి శత ముఖః —

శ్లో॥ స్వల్పైర్విప్రైర హోభిః కార్యస్స్యాద్ద్వర్షాకాలాదికే యదా ।
తదా దశముఖః కార్యః కోటిహోమో మహామతే ॥ 85

శ్లో॥ విప్రాణాం ద్వేశతే తత్ర విభజ్య వినియోజయేత్ ।
మంటపస్తు పంచాశత్కరః పంచవింశతి కరోవా ॥ 86

[illegible] —

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 87

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 88

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 89

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 90

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 91

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 92

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 93

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 94

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 95

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 96

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 97

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 98

శ్లో॥ ఏవం సమాపయేద్యస్తు కోటిహోమ మఖం బుధః।
తస్యారోగ్యం శ్రియః పుత్రా ఆయుర్వృద్ధి స్తథైవచ। ౧౮

శ్లో॥ అనావృష్టి భయంచైవ శస్త్రభయమేవచ।
దుర్భిక్షం గ్రహపీడా చ ప్రశమం యాంతి భారత ౧౯

శ్లో॥ పవిత్రం పుణ్యదం పాపహరం సర్వకర్మ ఫలప్రదం
సనకాద్యైశ్చ మునినా పార్థివాయ నివేదితం। ౨౦

శ్లో॥ సర్వోపసర్గశమనం భవనే భవాయ।
సంకారయంతి మనుజా యది కోటిహోమం।
భోగానవాప్య మనసోభిమతాన్ ప్రకామం।
తే యాంతి శక్రసదనం కిమిహ [illegible]। ౨౧

ఇతి భవిష్యోత్తరే కోటిహోమవిధిస్సంపూర్ణం.

అథ ప్రసవశాంతిః

తత్ర బహుప్రసవేషు తద్యుతే పుత్రాద్దోషం ప్రసవ ఉచ్యతే।

గర్గః :—

శ్లో॥ ప్రతిపత్కర్మ వక్ష్యే ప్రాయశ్చిత్త మనుత్తమం।
సదారిష్ట వినాశాయ యదుక్తం కోటిరక్షణే। ౧

శ్లో॥ పితురరిష్టే సుతారిష్టే మాతురరిష్టే తథైవచ।
యస్మాన్నక్షత్రోత్పత్తౌ యదరిష్టం తచ్ఛేదం కుర్యాద్విశేషతః।
ప్రాయశ్చిత్తం తథా [illegible] తత్తద్దోషస్య కాలతః। ౨

శ్లో॥ మాసాశ్చిహ్నద్గురా పార్శ్వ [illegible] మూలతే।
వత్స పుష్కరేషు జాతస్య కుర్యాద్దోష శమనం తథా। ౩

తథా శబ్దస్సముచ్చయార్థః। తేన పితురరిష్టే మాతురరిష్టే [illegible] ప్రాతః పితరపరంపరాదిత్యర్థః। పితురరిష్టే తస్యైవ మూలాదానమితి [illegible] దుష్టనక్షత్రాణాం [illegible] గ్రహణం। యత్ర మూలాదే [illegible] ప్రాప్తర్థం।

శ్లో॥ అస్మర్ కేవా [illegible]
[illegible]

శ్లో॥ గోమయేనోపలిప్యాథ [illegible]
పంచజం కర్ణికాయుక్తం [illegible] ॥ 5

శ్లో॥ వ్రీహి స్తత్ర వినిక్షిప్య [illegible]
నవకూర్చం చ తన్మధ్యే [illegible] ప్రకల్పయేత్ 6

శ్లో॥ స్నాపయిత్వా శిశుం తత్ర [illegible]
ప్రాఙ్ముఖం తమవాక్పూర్వం [illegible] 7

శ్లో॥ గోముఖం దర్శయిత్వాథ [illegible]
విష్ణుర్యోనిమితి మంత్రేణ [illegible] 8

శ్లో॥ గవామంగేష్వితి మంత్రేణ గవామంగాని సంస్పృశేత్ ।
విష్ణోః శ్రేష్ఠేతి మంత్రేణ గోప్రదానం [illegible] 9

శ్లో॥ ఆచార్యస్తు సమాదాయ [illegible] పదే తథా ।
మాతా జఘన్యభాగస్థా [illegible] 10

శ్లో॥ పిత్రే తదా ప్రదాతవ్యం తతో మాత్రే ప్రదాపయేత్ ।
పితా వస్త్రం [illegible] పుత్రస్య ముఖం [illegible] । 11

శ్లో॥ గోమూత్రం గోమయం క్షీరం దధి సర్పిః కుశోదకం ।
అపోహిష్ఠాదిభిర్మంత్రైః [illegible] 12

శ్లో॥ మూర్ధ్ని చాఘ్రాయతం పుత్రం తన్మంత్రేణ తథా పితా ।
అంగాదంగాత్సంభవసి హృదయాదధి జాయసే । 13

శ్లో॥ ఆత్మా వై పుత్రనామాసి స జీవ శరదః శతం ।
మూర్ధ్ని త్రిరస్య [illegible] । 14

శ్లో॥ పుణ్యాహం వాచయేత్పశ్చాద్ [illegible] ।
[illegible] 15

శ్లో॥ గో వస్త్ర స్వర్ణ ధాన్యాని [illegible] ।
యథాశక్తి ధనం దద్యా [illegible] । 16

శ్లో॥ తతో హోమం ప్రకుర్వీత స్వశాఖోక్తేన మార్గతః ।
ఉల్లేఖనాదికం కృత్వా ఆద్యభాగాంత మాచరేత్ ॥ 17

శ్లో॥ హోమస్యేశాన దిగ్భాగే ధాన్యోపరి శుభం ఘటం ।
పంచగవ్యం ముఖే స్థాప్య తిలాం స్తత్ర వినిక్షిపేత్ ॥ 18

"కషా యోనిర్యాసం॥"

శ్లో॥ వస్త్రయుగ్మేన సంఛాద్య గంధాద్యై రర్చయే త్తతః ।
విష్ణుం వరుణ మభ్యర్చ్య ప్రతిమాయాం విధానతః ॥ 19

శ్లో॥ యత ఇంద్రాది భిర్మంత్రైః కుంభం స్పృష్ట్వాభి మంత్రయేత్ ।
"యత ఇంద్రేతి షడృచః సూక్తశేషాః॥"
దధి మధ్వాజ్య ముక్తేన హోమం కుర్యాత్ప్రయత్నతః ॥ 20

"యుక్తేనేతి భావోక్తః వేగేనేత్యర్థః॥"

శ్లో॥ ఆపోహిష్ఠేతి తిసృభి రప్సు మే సోమ ఇత్యథ ।
తద్విష్ణోః పరమంపద మక్షిభ్యా మితిసూక్తతః ॥ 21

శ్లో॥ ఋగ్భిరాభిః ప్రత్యృచం చ అష్టావింశతి సంఖ్యయా ।
అశక్తావష్టసంఖ్యంవా దధి మధ్వాజ్య సంయుతం ॥ 22

శ్లో॥ ఆదిత్యాది గ్రహాణాం చ హోమం కుర్యాత్సమంత్రకం ।
"గ్రహాణాం చ దధ్యయుత హోమం కుర్యాదిత్యేకే ।"
అన్యథా పునర్దధ్యాది గ్రహణస్య వైయర్థ్యాప త్తేః ॥ 23

ఇతి ప్రసవ శాంతిః

అథ గో ప్రసవ ప్రయోగః

కర్తా అస్య బాలకస్య అముకనక్షత్రోత్పత్తి సూచిత అరిష్ట శాంత్యర్థం గోముఖ ప్రసవం కరిష్యే । ఇతి సంకల్ప్యం॥

ఆదౌ గణేశం సంపూజ్య ఆచార్యం వృణుయాత్ । ఆచార్యః శ్వేత చూర్ణైః పద్మం కృత్వా వ్రీహిషు శూర్పం తత్ర రక్తవస్త్రం తత్ర తిలా న్వికీర్య శూర్పే ప్రాఙ్ముఖం శిశుం నిధాయ సూత్రేణ శూర్పం వేష్టయిత్వా

శిశుసమీపే గోముఖ మాసీయ ప్రసవం విధాప్య విష్ణుర్యోనిమితి సూక్తేన పంచగవ్యేన శిశుం స్నాపయిత్వా గవామంగేష్వితి మంత్రేణ గాం స్పృశేత్ మంత్రస్తు ॥ గవామంగేషు తిష్ఠంతి భువనాని చతుర్దశ । యస్మాత్తస్మా చ్ఛివంమేస్యా దతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । తతో । విష్ణోశ్రేష్ఠేనేతి శిశు మాదాయమాత్రే దద్యాత్ ॥ మాతాపిత్రే ॥ తతః పితా పునః మాత్రేదత్వా. వస్త్ర మపనీయముఖ మీక్షతే ॥ తతః ఆచార్యః పంచగవ్యేన శిశుం ఆపో హిష్ఠేతి తిసృభిః అభిషించేత్ ॥ తతః పితా అంగాదంగాదితి శిశుం మూర్ధ్ని త్రిరవఘ్రాయ ॥ అస్య గోముఖస్య ప్రసవస్య పుణ్యాహం భవంతో బ్రువంతు ॥ ఏవం వృద్ధిశ్రీః కల్యాణమితి త్రిత్రిర్వాచ యిత్వా ॥ ఆచార్యాయతాంగాం దద్యాత్ ॥ గ్రహప్రీత్యర్థం గో వస్త్ర స్వర్ణ ధాన్యాని యథాశక్తి భూయసీం దద్యాత్ ॥ తతో ఆచార్యః అగ్నిం నవగ్రహాంశ్చ ప్రతిష్ఠాప్య ॥ అన్వాదానం చక్షుషీ ఆజ్యేనేత్యంతముక్త్వా ॥ తత్ర ప్రధానం ॥ ఆపశ్చతుర్వారం ॥ దధి మధ్వాజ్యేన విష్ణుం సకృత్ ॥ యస్మైత్వం అక్షీభ్యా మితిసూక్తేన ప్రత్యృచ మష్టావింశతి సంఖ్యయావా ॥ గ్రహానేకైకయా హుత్వా ॥ శేషేణ స్విష్టకృత మిత్యాజ్యభాగాంతే ॥ ఈశాన్యాం కుంభం సంస్థాప్య ॥ తత్ర పంచగవ్య తిలాన్ క్షీరదధ్యుదకశాఖాయాంశ్చ క్షిప్త్వా ॥ వస్త్రయుగ్మే నావేష్ట్య ॥ పూర్ణ పాత్రే తద్విష్ణో రితివిష్ణుం ॥ తత్వాయామీతి వరుణంచావాహ్య ॥ సంపూజ్య కుంభంస్పృష్ట్వా ॥ యత ఇంద్రేతిషణ్ణాం కణ్వపుత్ర ప్రగాథః ॥ ఇంద్రో ॥ బార్హతం ప్రగాథచ్ఛందః ॥ ఏతాన్ జప్త్వా యజమానేన త్యాగేకృతే మాలిత్యైర్దధి మధ్వాజ్యైః ప్రత్యృచమష్టావింశతి సంఖ్యయావాష్ట సంఖ్య యావా జుహుయాత్ ॥ ఆపోహిష్ఠేతి తిసృణాం సింధుద్వీప ఆపోగాయత్రీ ॥ అప్సుమేధాతిథి రాపోనుష్టుప్ ॥ తద్విష్ణో ర్మేధాతిథి ర్విష్ణుర్గాయత్రీ ॥ అక్షీభ్యా మితిషణ్ణాం వివృహాయక్ష్మహానుష్టుప్ ॥ ఏతైః ప్రతిమంత్రైః అష్టావింశతి రష్టౌవాహుత్వా గ్రహమంత్రైశ్చైకైకాహుతిం దధి మధ్వాజ్యేనహుత్వా - స్విష్టకృదాది శేషం సమాప్య బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ ॥

ఇతి గోముఖ ప్రసవప్రయోగః ॥

అథ తిథి నక్షత్ర లగ్న యోగకరణాది గండాంతానాం క్రమేణ శాంతయః ఉచ్యతే ॥ తత్ర నక్షత్ర గండాంతజాత శాంతి రారభ్యతే ॥ సత్రివిధః ॥ తిథి నక్షత్ర లగ్న భేదాత్ ॥ గండాంతో నామ సంధి ఘటికాః ॥ సచోక్తో జ్యోతిర్నిబంధే ॥ పూర్ణానందాఖ్యయో స్తిథ్యోః సంధిర్నాడీద్వయం తథా ॥ గండాంతం మృత్యుదం జన్మయాత్రో ద్వాహవ్రతాదిషు ॥ కుళీర సింహయోః కీట చాపయో ర్మీనమేషయోః ॥ గండాంత మంతరాళంస్యాత్ ఘటికార్ధం మృతిప్రదం ॥ సార్పేంద్ర పౌష్ణభేష్వంత్య షోడశాంశా భ సంభవః ॥ తదగ్రభేషు చ తథాపాదం గండాంత సంజ్ఞితం ॥ రత్నమాలాయాంతు నక్షత్రేషు మతాంతరముక్తం ॥ పౌష్ణాశ్విన్యోః సార్పపిత్ర్యక్షయోశ్చయచ్చ జ్యేష్ఠామూలయో రంతరాళం । తద్గండాంతంస్యా చతుర్నాడికాహియాత్రా జన్మో ద్వాహకాలేష్వనిష్టం ॥ అత్ర దోషతారతమ్యం జ్ఞేయం రత్నసంగ్రహే ॥ సర్వేషాం గండజాతానాం పరిత్యాగో విధీయతే । వర్జయేద్దర్శనం యావద్వర్షంషాణ్మాసికం తథా ॥ తిథ్యర్క్షగండే పితృమాతృ నాశో లగ్నేతు సందౌ తనయస్య నాశః । సర్వేషునో జీవతిహంతి బంధూన్ జీవన్పునస్స్యాత్ ద్విహంవారణాశ్వైః ॥ ప్రయోగ పారిజాతే గర్గబ్రహ్మా । అశ్వినీ మఖ మూలాదౌ త్రిషడ్వచనాడికాః । రేవతీ సార్పశాక్రాంతే మానస్త్వయ సంధినః ॥ అశ్వినీ మఖ మూలాదౌ నాడికాద్వితయం తథా । రేవతీ సార్పశాక్రాంతే నాడికాద్వయమేవహి ॥ అశ్వి మఘ మూలానాం పూర్వార్ధే పితృపీడనం । పూషాహిశక్రపశ్చార్ధే జననీం బాధ్యతే శిశుం ॥ పితృఘ్నస్తు దివాజాతో రాత్రిజాతస్తు మాతృహా ॥ దినస్థ గండాంతజాత ఇత్యర్థః ॥ ఆత్మఘ్న స్సంధ్యయోర్జాతో నాస్తిగండో నిరామయః । సర్వేషాం గండజాతానాం పరిత్యాగో విధీయతే ॥ వర్జద్దర్శనం త్రావం తచ్చషాణ్మాసికం భవేత్ । తస్య శాంతిం ప్రవక్ష్యామి సోమమంత్రేణ భక్తిమాన్ ॥ కాంస్యపాత్రం ప్రకుర్వీత పలైః షోడశభిర్నవా । అష్టాభిశ్చ చతుర్భిర్వా ద్వాభ్యాంవా శోభనం తథా ॥ తస్మిన్నేవ పాయసం శంఖే నవనీతేనపూరితే । రాజతం చంద్రమమల మర్చయేత్సిత పుష్పకైః ॥ ధవళైః క్షౌమవాసోస్తు

శుక్లమాల్యాంబరావృతః । సోమోహ మితిసంచిత్య పూజాం కుర్యాద్విచక్షణః ॥ జపేత్సాహస్రకం మంత్రం శ్రద్ధయా చ సమాహితః । దద్యాత్తస్మై దక్షిణాం చాపి గండదోష ప్రశాంతయే ॥ శుక్లాం వాగీశ్వరీం చైవ తామ్రపాత్ర సమన్వితాం । గండదోషోప శాంత్యర్థం దద్యాద్వేదవిదే శుచిః ॥ శ్లోకత్రిర్భిరంబదే ఏకదంతేతిక మప్యుక్తం । కుంకుమం చందనం కుష్ఠం గోరోచన మథా పివా ॥ ఘృతపూర్ణేషు కుంభేషు చతుర్షు ప్రక్షిపేత్క్రమాత్ । నవ ప్రాశ్నీతి మంత్రేణ బాలకం స్థాపయేత్తతః ॥ పితృయుక్తం దివాజాతం మాతృయుక్తం తు రాత్రిజం । స్నాపయేత్ పితృమాతృభ్యాం సంధ్యయో రుభయోరపి ॥ కాంస్యపాత్రే ఘృతం దద్యాద్గండదోషోపశాంతయే । సక్షీరం మౌక్తికం శంఖం శ్వేతవస్త్రయుగం శుభం ॥ యజుర్వేది విదే దద్యాత్ గండదోషాపనుత్తయే । దద్యాద్ధేమం హిరణ్యం చ గ్రహాంశ్చాపి ప్రపూజయేత్ ॥ ఆయుర్వృద్ధికరం జప్త్వా కుర్యాద్బ్రాహ్మణ తర్పణం । అత్ర గోముఖప్రసవే నవగ్రహ శాంతిశ్చ కార్యః ॥ అన్యత్ స్పష్టమితి ప్రయోగేనోచ్యతే ॥ ఇతి గర్గోక్తే నక్షత్రాది గండాంతజాత శాంతిః ॥

అథ తిథి లగ్న గండాంతజాత శాంతిః ॥ ఉత్తరే గార్గ్యః ॥ తిథి గండాంతజాతస్య సుతస్యతుదినే తిథౌ । శాంతిః శుభేహ్నివా కార్యా తాత స్తూత్రం నవలోకయేత్ ॥ తిథి గండేత్వనడ్వాహం నక్షత్రే ధేనుమేవచ । కాంచనం లగ్నగండేతు గండదోషో వినశ్యతి ॥ అత్యకాగః పితు[illegible] త్రయాణా మభిషేచనం ॥ మాతాపితృ శిశూనా మిత్యర్థః ॥ ఉత్తరార్థేషు (పేజి 183లో) చిత్రాసు పూర్వాషాఢోద్భవస్యచ । కుర్యాచ్ఛాంతిం ప్రయత్నేన నక్షత్రాకరజాం బుధః ॥ తామేవాహ ॥ సువర్ణేన తదర్ధేన యథా విత్తాను సారతః । నక్షత్రాధిపతే రూపం కుర్యాద్వస్త్రద్వయాన్వితం ॥ [illegible] స్యార్చనం కార్యం స్వస్తివాచన పూర్వకం । కుంభే వరుణనక్షత్రాధిపతిం చ పూజయేదిత్యర్థః ॥ శతౌషధాని రత్నాని మృత్త్వక్పల్లవ సంయుతాన్ । పూజాంతే సమిదన్నాజ్యై ర్హోమం తిలయవై స్తథా ॥ [illegible] [illegible]

హత్వా వేదాధ్యాయి కుటుంబినే । ఉత్తరా ప్రథమేపాదే తిలపాత్రం తథైవచ ॥ తిష్యేతుగాం సవత్సాం చ సుశీలాంచ పయస్వినీం । అతాంబ్రాయ వైదద్యాత్ పూర్వాషాఢేతు కాంచనం ॥ యవాంశ్చ బ్రీహీం మాషాంశ్చ తిలముద్గాన్ ప్రదాపయేత్ । తథా విత్తానుసారేణ కుర్యాద్బ్రాహ్మణభోజనం ॥ శిశూ రాయుష్య వృద్ధ్యర్థం శాంతిరత్ర విధీయతే । ఏవం యః కురుతే సమ్యక్ శాంతికర్మ సమాహితః ॥ ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం సంప్రాప్నోతి దినేదినే ॥

ఇతి తిథిలగ్న గండాంతజాత శాంతిః ॥

అథ దినక్షయాది శాంతిః ॥ ఉత్తర గార్గ్యః ॥ అథాతః సంప్రవక్ష్యామి జన్మకాలే విశేషతః । గండాంతానాం చ నామాని మహాదోషకరాణిచ ॥ దినక్షయే వ్యతీపాతే వ్యాఘాతే విష్టివైధృతౌ । శూలే గండేతిగండే చ పరిఘే యమఘంటకే ॥ కాలగండే మృత్యుయోగే దగ్ధయోగేనుదారుణే । తస్మిన్ గండదినేప్రాప్తే ప్రసూతిర్యదిజాయతే ॥ అతిదోషకరీప్రోక్తా తత్ర పాప యుతేసతి । దినక్షయాదౌ గండాంతశబ్దోయం పారిభాషికః ॥ యజనం దేవతానాం చ గ్రహాణాంచైవ పూజనం । దీపం శివాలయేభక్త్యా ఘృతేన పరిదాపయేత్ ॥ అభిషేకం శంకరాయ అశ్వత్థస్య ప్రదక్షిణం । ఆయు ర్వృద్ధికరం జాప్యం సర్వారిష్ట వినాశనం ॥ మృత్యుంజయ మంత్రస్తు అను శ్వాసన ఇత్యాది జప ఇత్యర్థః । గురుదైవత విప్రాణాం పూజనం గోత్ర వర్ధనం । సర్వారిష్టహరార్థాయ గ్రహయజ్ఞం సమాచరేత్ ॥ శివాయ పిధిప ద్భక్త్యా దీపదానం కరోతియః । అఖండం గోఘృతేనైవసవై మృత్యుం జయేన్నరః । విష్ణుమూర్తిం మహాపుణ్య మశ్వత్థం శ్రీకరంసదా । ప్రదక్షిణం నరోభక్త్యా యః కరోతి నరోత్తమః ॥ అకాలమృత్యుం విజిత్య దీర్ఘాయు ర్జాయతేధ్రువం ॥ గాణాపత్యం చ పుంసూక్తం సౌరం మృత్యుంజయం పఠం శాంతిం జాప్యం రుద్రజాప్యం కృత్వా మృత్యుంజయీ భవేత్ మూలేవా సార్పగండేవా కుర్యాదేతానియత్నతః । ఆయుర్వృద్ధికరాయాథ గండదోష ప్రశాంతయే ॥ ఏషమూలాది శాంత్యా సముచ్చయః ॥

ఇతి సర్వగండ శాంతిః ॥

అథ విషఘటికా శాంతిః ॥ తదాహ జ్యోతిర్నిబంధే వృద్ధగార్గ్యః ॥ తిథిషు నాగాద్రిగిరీశవారిధిగ్గజాద్రి దిక్పావకదిక్ష భాస్కరః ౧౫–౫–౮–౭–౭–౧౧–౪–౮–౭ ౧౦–౩–౧౦–౧౨–౮–మునీశ సంఖ్యాః ప్రథమాదితః క్రమాత్పరం విషాఖ్యం ఘటికా చతుష్టయం । వింశచ్చతుర్ద్వాదశదిక్శైలబాణాశ్చ తత్వాని యథాక్రమేణ ॥ ౨౦–౪–౧౨–౧౦–౭–౫–౨౫ సూర్యాదివారేషు భవంత్యనంతరం నాద్యో విషాఖ్యా ఘటికా చతుష్టయం ॥ నక్షత్రేష్వాహ నారదః ॥ ఖమార్గణాః–౫౦–వేదపక్షాః–౨౪–శరామాః–౩౦–వ్యోమసాగరాః–౪౦–వార్ధిచంద్రాః–౧౪–రూపదస్రాః–౨౧–శరామాః–౩౦–వ్యోమబాహవః ॥ ౨౦ ॥ ద్విరామాః–౩౨–ఖాగ్నయః–౩౦–శూన్యదస్రాః–౨౦–కుంజరభూమయః–౧౮–రూపపక్షాః–౨౧–వ్యోమదస్రాః–౨౦–వేదచంద్రాః–౧౪–చతుర్దశ–౧౪–శూన్యచంద్రాః–౧౦–వేదచంద్రాః–౧౪–షడశాః–౬–వేదబాహవః–౨౪ ॥ శూన్యదస్రాః–౨౦–శూన్యచంద్రాః–౧౦–పూర్ణచంద్రాః–౧౦–గజేందవః–౧౮–తర్కచంద్రాః–౧౬–వేదపక్షాః–౨౪–శరామాశ్చ–౩౦–అశ్వినీభాత్క్రమాత్ ॥ అత్యాః పరాస్స్యుర్ఘటికాశ్చ తస్రోవిషసంజ్ఞితాః ॥ తత్ర జాతస్య శాంతిమాహ వృద్ధగర్గః ॥ విషనాడీషు సంజాతే సర్వారిష్ట భయప్రదం । పితరం మాతులాత్మానౌ మాతయేన్నాత్రసంశయః ॥ మాతుశ్చ విషశస్త్రాగ్నిత్రైః క్రూరే లగ్నేంశగేపివా తద్దోషపరిహారాయ శాంతికర్మ సమాచరేత్ ॥ రుద్రో యమోగ్నిర్మృత్యుశ్చ దేవతాః పరికీర్తితాః । సువర్ణేన యథాశక్త్యా తత్తల్లక్షణలక్షితాః ॥ ప్రతిమాఃకారయిత్వైవ మాతకవ్రీహికస్థలే । స్థండిలం పరికల్ప్యాథ కుంభమౌషధి సంయుతం ॥ జలైః సంపూర్యసంస్థాప్య మృగాదిప్రక్షిపేత్తతః । వస్త్రద్వయేన సంవేష్ట్య పంచరత్నాని నిక్షిపేత్ ॥ కుంభోపరిసంస్థాప్య చ తస్రః ప్రతిమాస్తథా । సంస్థాప్య తత్ర మంత్రైశ్చ క్రమాదర్చేద్ధునేత్తథా ॥ సమిచ్చరు ఘృతద్రవ్యైః ప్రత్యేకం చ యథాక్రమం । ఋత్విగ్భిశ్చ సహాచార్యోహూ నేదష్టసహస్రకం ॥ అష్టోత్తరశతం వాథ అష్టావింశతిమేవవా । తతస్తిలైర్జుహుయాద్దేవాన్ తత్తన్మంత్రైశ్చ కృత్యవిత్ ॥

తతోభిషేచ యేద్దానం మంత్రైః పౌరాణికైః క్రమాత్ । ప్రీయతాం భగవానీశః పినాకీ సర్వతోముఖః ॥ తవమూర్తిప్రదానేన మమ పాపం వినాశయ। దంష్ట్రాకరాళవదనో నీలాంజన సమాకృతిః । రక్తాక్షోసిగదాపాణి ర్మృత్యో ర్మాం పాహి సర్వదా ॥ దానమేవం విధైర్మంత్రై ర్యథావిధి సమాహితః। గో భూ హిరణ్యవస్త్రైశ్చ ఆచార్యం పూజయేత్సుధీః ॥ ఏవం కుర్యాద్విధానేన విషదోషః ప్రశామ్యతి ॥ ఇతి ఘటికాశాంతిః ॥

అథ తిథి ప్రసవశాంతిః ॥ తత్ర కృష్ణ చతుర్దశీ జాత శాంతిః ॥ ప్రయోగ పారిజాతే గర్గః ॥ కృష్ణపక్షే చతుర్దశ్యాం ప్రసూతేషడ్విధం ఫలం। చతుర్దశీం చ షడ్భాగం కుర్యాదాదౌ శుభం స్మృతం ॥ ద్వితీయః పితరం హంతి తృతీయో మాతరం తథా । చతుర్థో మాతులం హంతి పంచమే వంశనాశనం ॥ షష్ఠేచ ధనహాని స్స్యాదాత్మనో వంశనాశనం । యస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన శాంతిం కుర్యాద్విధానతః ॥ ఆచార్య మృత్విజో వృత్వా స్వస్తి వాచన పూర్వకం। రుద్రాది దేవతాం తస్మాత్కర్షమాత్ర సువర్ణతః ॥ తదర్ధార్ధేనవా కుర్యాద్విత్త శాఠ్య వివర్జితః । ప్రతిమాం కారయే చ్ఛంభోః సర్వలక్షణ సంయుతాం ॥ వృషభేచ సమాసీనం వరదాభయ పాణినం। శుద్ధ స్ఫటిక సంకాశం శ్వేతమాల్యాంబరాన్వితం । త్రియంబకాఖ్య మంత్రేణ పూజాం కుర్యాద్విధానతః ॥ స్థాపయే చ్చతురః కుంభాన్ విదిక్షు చ యథా విధి । ఆగ్నేయీ మారభ్య విదిక్ష్విత్యర్థః ॥ ఆగ్నేయం కుంభ మారభ్యే త్యగ్రే దర్శనాత్ ॥ పుణ్యతీర్థ జలోపేతాన్ ధాన్యస్యోపరిన్యసేత్ ॥ తన్మధ్యే స్థాపయేత్కుంభం శతచ్ఛిద్ర సమన్వితం । పంచ మృత్పంచ రత్నాని పంచత్వ క్పంచ పల్లవాన్ ॥ పంచ ధాన్యం సువర్ణంచ తత్తన్మంత్రై ర్వినిక్షిపేత్ ॥ శతౌషధాని నిక్షిప్య శ్వేత వస్త్రైశ్చ వేష్టయేత్ ॥ సురభీణిచ పుష్పాణి శ్వేతాని పరివేషయేత్ । సర్వే సముద్రా స్సరిత స్తీర్థాని జలదానదాః ॥ ఆయాంతు యజమానస్య దురితక్షయ కారకాః । ఆవాహ్య వారుణై ర్మంత్రై రనేనచ విధానతః ॥ ఇమంమేవరుణేత్యనయా తత్వాయామీతివాతథా।

త్వన్నో అగ్నే ఇత్యనయా సత్వన్న ఇతి మంత్రతః ॥ ఆనోభద్రాఖ్య
సూక్తంచ భద్రా అగ్నేశ్చ సూక్తకం । జప్త్వాతు పురుషసూక్తం రుద్ర
మంత్రంతు క్రమాజ్జపేత్ ॥ ఈశ్వరస్యాభిషేకంచ గ్రహపూజాంచ కారయేత్ ।
పూజాం ఏవంక్రమ నిర్వర్త్య హోమం కుర్యాద్విధానతః ॥ గ్రహస్యైశాన
దిగ్భాగే కుండం కుర్యాద్విధానతః । విస్తారాయామఖాతం చాప్యరత్ని
ద్వయ సంమ్మితం ॥ కుండ కంఠం పరిత్యజ్య సమంతా దంగులం క్రమాత్ ।
మేఖలోచ్ఛ్రాయ విస్తారౌ చతుస్త్రిద్వ్యంగులైః క్రమాత్ ॥ పశ్చిమే మధ్య
భాగేతు యోనిం కుర్యాద్విధానతః ॥ యోనిం షడంగుళ్యాం తిర్యగ్ద్వా
దశాంగుళదైర్ఘ్యకాం । అశ్వత్థపత్ర సంకాశాం కించిన్నిమ్నాయతాం శుభాం ॥
కుర్యా దాఘార పర్యంతం స్వగృహ్యోక్త విధానతః । సమిధాజ్యంచరుంచైవ
తిలమాషాంశ్చ సర్షపైః ॥ సర్షపైః సహితా తిల మాషా ఇత్యర్థః ॥
అశ్వత్థ ప్లక్షపాలాశ సమిద్భిః ఖాదిరైః శుభైః ॥ అష్టోత్తర సహస్రంవా
అష్టోత్తర శతం తువా । అష్టావింశతి రేతైశ్చ హోమం కుర్యాత్పృథక్
పృథక్ ॥ త్రియంబకేన మంత్రేణ తిలాన్ వ్యాహృతిభిః క్రమాత్ ॥ గ్రహ
ఏవంచ హోతవ్యా అస్మదుక్త విధానతః । ఏవం క్రమేణ హుత్వాథా
హోమశేషం సమాపయేత్ ॥ సర్వాలంకార యుక్తానాం త్రయాణా మభిషే
చనం ॥ త్రయో మాతా పితృ బాలాః ॥ చతుర్భిః కలశైరద్భిః బృహ
త్సూక్తంత సమన్వితం — బృహత్సూక్తంథం శతచ్ఛిద్రం ॥ దౌకాంబరాణి
ధృత్వాథ కుర్యా దాత్మావలోకనం ॥ పూర్ణాహుతిం జుహుయా ద్యజమాన
సమన్వితః ॥ తత్సర్వం పరయా భక్త్యా ఈశ్వరాయ నివేదయేత్ । సర్వా
లంకార సంయుక్తాం సవత్సాంగాం పయస్వినీం ॥ ప్రతిమాం వస్త్రయుగ్మం
చాప్యా చార్యాయ నివేదయేత్ । ఈశ్వర ప్రీతయే శక్త్యా కుర్యాద్బ్రాహ్మణ
భోజనం ఏవం యః కురుతే శాంతిం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే సర్వా
న్కామా నవాప్నోతి చిరజీవీ సుఖీ భవేత్ ॥

ఇతి జ్యేష్ఠ చతుష్కశీ శాంతిః ॥

అథ ప్రయోగః ॥ కర్తా పిత్రాద్యరిష్టాదౌ గోముఖ ప్రసవం కృత్వా । దేశకాలౌ సంకీర్త్య అస్య బాలకస్య కృష్ణ చతుర్దశీ జన్మ సూచితారిష్ట నిరసన ద్వారా పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం సనవ గ్రహం మఖ సహితాం కృష్ణ చతుర్దశీ జననశాంతిం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య ॥ గణేశపూజా పుణ్యాహ వాచన నాందీ శ్రాద్ధాచార్య ఋత్విగ్వరణాని కుర్యాత్ । తతః ఆచార్యః అగ్నేయాది విదిక్షు చతురః కుంభాన్ మధ్యేచ శతచ్ఛిద్రే పంచమృదః పంచ పల్లవాన్ పంచరత్నాని పంచత్వచః పంచధాన్యాని సువర్ణం సర్వౌషధీశ్చ నిక్షిప్య వస్త్రైర్మాల్యైశ్చ వేష్టయిత్వా ॥ పూర్ణపాత్రే కర్షత దర్ధార్ధ కృతాం రుద్ర ప్రతిమాం - త్రియంబకమితి మంత్రేణ సంపూజ్య అగ్నేయాది కోణేషు కుంభాన్ సంస్థాప్య ॥ ఇమంమే - తత్వాయామి - త్వన్నో అగ్నే॥ సర్వే సముద్రా స్సరిత స్తీర్థాని జలదానదాః । ఆయాంతు యజమానస్య దురితక్షయ కారకాః ॥ అగ్నేయాది కోణస్థ కలశ ప్రతిమాసు ఇమంమే ఇత్యాది త్రిభిర్మంత్రైః సర్వే సముద్రా ఇతి వరుణంచ సంపూజ్య రుద్రం పంచ శాంతిం ఆనోభద్రా - భద్రాగ్నేః సహస్ర శీర్షాం - ఇమారుద్రాయ ఆయుస్సూక్తాని జపేత్ ॥ తతోఽగ్నే గ్రహాణాం స్థాపనంచ కృత్వా సమిద్వయ మాజ్యాయచ క్షుష్యంతేత్ర ప్రధానం రుద్ర మశ్వత్థ ప్లక్ష పలాశ ఖాదిర సమిదాజ్య చరుతిల మాష సర్షప ద్రవ్యైః ప్రత్యేకం అష్ట సహస్ర మష్ట శత మష్టావింశతి వారంవా త్ర్యంబక మంత్రేణ ప్రజాపతిం వ్యస్తాభి స్సమస్త వ్యాహృతిభిః సహస్రాది సంఖ్యయా తిల ద్రవ్యేణ శేషేణ స్విష్టకృత మిత్యాది క్రమేణ నిర్వాపాది నాచరం కృత్వా సాచార్య ఋత్విజో హోమాది బలి దానాంతే శత ఛిద్రేణ చతుర్భిః కుంభైః గ్రహ కుంభైశ్చాభిషించేయుః ॥ తతో యజమానో విభూతిం ధృత్వా కాంస్యపాత్రే రూపం రూప మిత్యాజ్యం సకుటుంబో వలోక్య సదక్షిణం సపాత్రం విప్రాయ యా లక్ష్మీరితి దత్వా పూర్ణా హుత్యాది శేషం సమాప్య ఆచార్యాయగాం వస్త్ర యుగమృత్విగ్భ్యశ్చ దక్షిణాంచ దత్వా విప్రాన్ సంభోజ్య కర్మ ముద్రార్పణం కృత్వా భుంజీతేతి ॥

ఇతి శ్రీ కమలాకర కృత కృష్ణ చతుర్దశీ శాంతి ప్రయోగః ॥

అథ సినీవాలీకుహూ శాంతిః

అథ సినీవాలికుహూ శాంతిః ॥ [illegible]
సినీవాల్యాం ప్రసూతాస్య [illegible] పశుస్తథా । [illegible]
శక్రస్యాపి శ్రియం హరేత్ ॥ కుహూప్రసూతి [illegible]
స్మృతా । యస్య ప్రసూతిరేతేషాం [illegible]
సమస్తత్ర దోషస్తు ప్రబలో భవేత్ ॥ శాంతిం వినా [illegible]
నవిద్యతే । పరిత్యాగే తత్ర శాంతిః [illegible]
కృతాయామపి త్యాగః కార్య ఏవ । శాంతిం [illegible]
(తత్కాలం [illegible]
చేత్యర్థః) నత్యజేత్ [illegible] । శాంతిః [illegible]
బాలం తు నత్యజేదిత్యాది [illegible]
త్వయం వా నాశమాప్నుతే । [illegible] శాంతిః
కర్తవ్యః శీఘ్రం దోషాపను[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
విమానగాః ॥ [illegible]
మంత్రేణ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

దానాంతస్తేపి ద్విరష్టావం ॥ ఆజ్యావేక్షణమేవాపి తత్రైవ తైశ్చ
కారయేత్ । సమిచ్చర్వాజ్య హోమంచ తిలమాషైః ప్రసృతైః ॥ తిలమాష
మేః ద్రవ్యం ॥ అశ్వత్థప్లక్షపాలాశ సమిద్భిః ఖాదిరాదిభిః । అష్టోత్తరశతం
ముఖ్యం ప్రత్యేకం జుహుయాద్విజః । త్ర్యంబకేన చ మంత్రేణ తిలాన్
వ్యాహృతిభిః పునః । చతుర్భిః కలశైః పూర్ణైః పంచపల్లవసమన్వితం ।
శాంతిపల్లవకలం కార్యం అభిషేకం చ కారయేత్ ॥ చతుర్థే శాంతిసంయుక్తే ॥
పితృమాతృశిశూనాం స్త్రీణాం సుమంగళీనాం స్నాపయేత్తు విచక్షణః । ఏకైకస్యాపి నైకం చ
కుర్యాద్బ్రాహ్మణభోజనం । అన్యేషాం చైవ సర్వేషాం బ్రాహ్మణానాం చ
తర్పణం । యథాశక్త్యనుసారేణ ద్విజాతీన్ భోజయేత్ ॥

ఇతి సినీవాలీకుహూ శాంతిః ॥

అథ ప్రయోగః ॥ కర్తాస్య బాలకస్య సినీవాలీకుహూ జననసూచిత
సకలారిష్ట శాంతిద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం సినీవాలీ జనన శాంతిం
కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య ॥ గణేశ పూజన పుణ్యాహవాచన నాందీ శ్రాద్ధాచార్య
ఋత్విగ్వరణాని కుర్యాత్ । తత ఆచార్యః సర్షపాన్ వికీర్య భూమిం ప్రోక్ష్య
ఆగ్నేయ్యామారభ్య విధినా మహీంద్యౌరిత్యాది చతురః కుంభాన్ ప్రత్యేకం శత
చ్ఛిద్రం సంస్థాప్య చతుర్ష్వపి పంచామృతం చ పల్లవ పంచరత్న పంచత్వక్
పంచధాన్య సువర్ణాని నిక్షిప్య శతచ్ఛిద్ర పూర్ణపాత్రే పరికల్పిత దానేర్ధ్వ
కల్పితాం రుద్రప్రతిమాం సంపూజ్య తద్దక్షిణతో యత ఇంద్రేతి మంత్రే
ణేంద్రం ఉత్తరతశ్చ యే చేహ ఇతి మంత్రేణ పితృమాతృ ప్రతిమాం
సంపూజ్య చతుర్షు కుంభేషు వరుణం సంపూజ్య ఆనోభద్రాః - భద్రా
అగ్నే - సహస్రశీర్షా - కద్రుద్రాయేత్యాది స్వశాఖోక్త సర్వశాంతి
సూక్తాని పఠిత్వా అగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ॥ గ్రహాణాం స్థాపనాదివాచనాత్ ॥
చక్షుషీ ఆజ్యేనేత్యంతే అత్ర ప్రధానం రుద్ర మహేశ్వర నైఋత వరుణ అదితి
సమిదాజ్యచరు యవ తిల మిశ్ర మాషైః ప్రత్యేక మష్టోత్తరశత సంఖ్యయా
ప్రజాపతిమేకైః ద్రవ్యైః వ్యాహృతీః అష్టావింశతి సంఖ్యయా శేషేణ
స్విష్టకృత మిత్యాదిత్యాగే కృతే హోమం కృత్వా బలిదానాంతే మూర్ధానమితి

పూర్ణాహుతిం హుత్వా శత చ్ఛిద్రేణ సర్వ కుండోదకైః తత్వాయామీత్యాది
మంత్రైః అభిషిక్తో యజమాన ఆచార్యాదిభ్యో దశదానాని దద్యాత్ ॥ గవా
మంగేష్వితిగాం ॥ శరణ్యం సర్వ లోకానాం లజ్జాయా రక్షణం పరం ।
సువేషధారి వస్త్రత్వ మతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి వస్త్రం ॥ హిరణ్య
గర్భేతి హిరణ్యం ॥ సర్వభూతాశ్రయా భూమిర్వరాహేణ సముద్ధృతా ।
అనంత సస్య ఫలదా అతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి భూమిః ॥ క్షీరం
త్విదం శంఖవర్ణం క్షీరామృత సంభవం । క్షీరాత్తిరోత [illegible] క్షీరే
ప్రాణస్య సంస్థితః ॥ తస్మాత్ క్షీర ప్రదానేన అతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే॥
ఇతి క్షీరం ॥ కామధేను సంభూతం సర్వక్రతుషు సంస్థితం । దేవానామాజ్య
మాహార మతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇత్యాజ్యం ॥ యథా దేవేషు విశ్వాత్మ
ప్రవరశ్చ జనార్దనః । సామవేదస్తు వేదానాం మహాదేవస్తు యోగినాం ॥
ప్రణవః సర్వమంత్రాణాం నారీణాం పార్వతీ యథా । తథా రసానాం ప్రవరః
సదైవేక్షు రసోఽమృతః ॥ త్వంమే తస్మాత్పరాం లక్ష్మీం దదస్వగుడ
సర్వదా ॥ ఇతి గుడం ॥ తతః కాంస్య పాత్రే రూపం రూపమితి మంత్రేణ
సకుటుంబః స్వప్రతిరూపం వీక్ష్య ॥ ఆజ్యం తేజస్సముద్దిష్ట మాజ్యం పాప
హరం స్మృతం । ఆజ్యం సురాణామాహార మాజ్యే దేవాః ప్రతిష్ఠితాః ॥
ఇత్యాజ్య పాత్రం ॥ తతో దశ దానాని ॥ తానిచ ॥ గో భూ తిల హిరణ్యాజ్య
వాసో ధాన్య గుడానిచ ॥ రౌప్యం లవణ మిత్యాహు ర్దశ దానాని పండితా
ఇతి ॥ తేషు షణ్ణాం మంత్రా ఉక్తాః ॥ మహర్షే ర్గోత్ర సంభూతాః కశ్యపస్య
తిలాః స్మృతాః । తస్మాదేషాం ప్రదానేన మమ పాపం వ్యపోహతు ॥
ఇతి తిలాన్ ॥ సర్వదేవ మయం ధాన్యం సర్వోత్పత్తికరం మహత్ ।
ప్రాణినాం జీవనోపాయ మతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి ధాన్యం ॥
ప్రీతిర్యతః పితౄణాంచ విష్ణు శంకరయోస్సదా । శివనేత్రోద్భవం రౌప్య
మతః శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఇతి రూప్యం ॥ యస్మాదన్నరసాః సర్వే
నోత్కృష్టా లవణం వినా । శంభోః ప్రీతికరం నిత్య మతః శాంతిం ప్రయ
చ్ఛమే ॥ ఇతి లవణం ॥ ఏతాని దక్షిణాయుక్తాని దేయాని ॥ (అర్థక్రమేణ

పాత్రక్రమస్య లోపాత్ అత ఏవాంతే ఏకతాముక్తిః) కేచిద్ధవిషామపి పాత్రక్రమం మధ్యే కుర్వంతి । తతః మంత్రప్రతిమాః త్ర్యంబక మిత్యభిషేకం కృత్వా ఉత్తరపూజాం కృత్వా విసృజ్యాచార్యహస్తే దత్వాగ్నిం విసృజ్య సంపూర్ణతాం వాచయిత్వా ॥ విప్రాన్ భోజయేత్ ॥ సినీవాలీ కుహోర్దర్శ శాంత్యా సముచ్చయః ॥ అవ్యభిచారాదికేచిత్ ॥ తస్మాత్సినీవాల్యామేవేయం శాంతిస్తర్హ్యుచితా ॥ కుహ్వాం తు దోషమాత్రముక్తం । దర్శః సూర్యేందుసంగమ ఇతి కుహ్వా ఏవ దర్శత్వాత్ తత్ర దర్శశాంతిరేవేతి ॥ (కేచిత్తు దర్శవ్యతీపాతే పతికృద్వైకాల్యానరీం కుహూశాంత్యో స్సముచ్చయమాహుః) నాత్ర గోముఖ ప్రసవః ॥

ఇతి సినీవాలీకుహూ శాంతిప్రయోగః ॥

అథ దర్శశాంతిః

నారదః :—

శ్లో॥ అథాతో దర్శజాతానాం మాతాపిత్రోర్దరిద్రతా ।
తద్దోషపరిహారార్థం శాంతిం వక్ష్యామితే సదా ॥ 1

శ్లో॥ పుణ్యాహంవాచ యిత్వాథ క్రతు సంకల్పపూర్వకం ।
కుండంవా మండలం కుర్యా త్తద్దేశేస్థాపయేద్ఘటం ॥ 2

మండలం సర్వతోభద్రం :—

శ్లో॥ తత్కుంభే నిక్షిపేద్ద్రవ్యం దధి క్షీర ఘృతాదికం ।
ఆదిశబ్దో ద్గోమూత్ర గోమయస్య గ్రోధోదుంబరాశ్వత్థమల
నింబకా తథా —
పంచరత్నాని నిక్షిప్య వస్త్రయుగ్మే నవేష్టయేత్ ॥ 3

శ్లో॥ సర్వే సముద్రాస్సరితః తీర్థాని జలదానదాః ।
ఆయాంతు యజమానస్య దురితక్షయకారకాః ॥ 4

శ్లో॥ ఆపోహిష్ఠేతృచాచ్చైవ కయానశ్చిత్ర ఇత్యృచా ।
యచ్చిదంచే దమృచాచ్చైవ (1)

(1) సముద్రజ్యేష్ఠాః సలిలస్యమధ్యా త్పునానాయంత్య నివిశ మానాః । ఇంద్రోయా వజ్రీవృషభో రరాదాతాఽఆపో దేవీ రిహ మామవంతు ॥ యాఽఆపో దివ్యాఽఉతవాస్రవంతి ఖనిత్రిమాఽ ఉతవాయాః స్వయంజాః । సముద్రార్థయాః శుచయః పావకాస్తాఽ ఆపోదేవీ రిహమామవంతు ॥ యాసాం రాజావరుణోయాతిమధ్యే సత్యానృతేఽఅవపశ్య న్జనానాం । మధుశ్చుతః శుచయో యాః పావకాస్తాఽఆపో దేవీ రిహమామవంతు ॥ యా సురాజా వరుణో యా సుసోమో విశ్వే దేవాయా సూర్జంమదంతి । వైశ్వానరో యాః స్వగ్నిః ప్రవిష్టస్తాఽఆపో దేవీ రిహమామవంతు ॥

సముద్ర జ్యేష్ఠ ఇత్యృచా ॥ 5

శ్లో॥ అభిమంత్ర్యోదకం పశ్చాదగ్నేః పూర్వప్రదే శకే ।
ఉదఙ్ముఖో మిమత్త్రైవ పశ్చాత్ దర్శదేవతాః స్థాపయేత్ ॥ 6

ఇత్యన్వయః ॥

మండలం కుర్యాదితి యదుక్తం తదాహ :—

శ్లో॥ హారిద్రం రక్తకంచైవ కృష్ణం శ్వేతం చ నీలకం ।
ఏతేషాం తండులైశ్చైవ సర్వతో భద్ర ముద్ధరేత్ ॥ 7

శ్లో॥ దర్శాఖ్య దేవతాయాశ్చ సోమ సూర్య స్వరూపిణీ ।
ప్రతిమా స్వర్ణజా శ్రేష్ఠా రాజతీ తామ్రజాఽథవా ॥ 8

దర్శదేవతా రూప సోమ సూర్య స్వరూపాం ప్రతిమాం స్థాపయేదిత్య భేదే నాన్వయః :—

(దుష్టో అపి తత్వాత్ తత్రాపి ఇదం)

శ్లో॥ సర్వతో భద్ర మధ్యేచ స్థాపయే ద్దర్శదేవతాం ।
గ్రహ వర్ణం వస్త్రయుగ్మం తద్వర్ణం గంధ పుష్పకం ॥ 9

శ్లో॥ ఆప్యాయస్వేతి మంత్రేణ సవితా పశ్చాత్తథైవచ ।
ఉపచారైః సమారాధ్య తతో హోమం సమాచరేత్ ॥ 10

శ్లో॥ కృత్వా వహ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య క్రతు సంకల్ప మీదృశం ।
"ఆయురారోగ్య సిధ్యర్థం సర్వారిష్ట ప్రశాంతయే ॥ 11

శ్లో॥ పుత్రస్య దర్శజననే దోషనిర్హారణాయచ ।
మాతా పిత్రోః కుమారస్య సర్వారిష్ట ప్రశాంతయే ॥ 12

శ్లో॥ తేషా మాయుశ్రియోః ప్రాప్త్యై శాంతి హోమం కరోమ్యహం ॥"
ఇతి శ్లోక మంత్రోః

సమిధశ్చచ రుద్రవ్యాం క్రమేణ జుహుయా ద్గృహీ ॥ 13

శ్లో॥ హునేత్స వితృ మంత్రేణ సోమో ధేనుంచ మంత్రతః ।
ఏతై ర్మంత్రైః పృథక్ చైవ హునేదష్టోత్తరం శతం ॥ 14

ఏతై రితి బహువచనాత్ పితృ దైవత్య హోమోప్యష్టోత్తరం శతం॥

శ్లో॥ దార్శశ్చ దేవతా హోమః అష్టావింశతి సంఖ్యయా ॥
హోమ మేవంచ కృత్వాథవి దధ్యాచ్చాభిషేచనం ॥ 15

శ్లో॥ శ్రీసూక్త మాయుషం సూక్తం సముద్ర జ్యేష్ఠ ఇత్యృచా ।
ఏతై ర్మంత్రైశ్చాభిషేకం మాతా పిత్రోః శిశో స్తథా ॥ 16

శ్లో॥ తతః స్విష్ట కృదాదిస్యాత్ హోమ శేషం సమాపయేత్ ।
హిరణ్యత రజతం చైవ కృష్ణాం ధేనుం సదక్షిణాం ॥ 17

శ్లో॥ అన్యేభ్యోపి యథాశక్తి దాతవ్యా దక్షిణా తదా ।
బ్రాహ్మణాన్ భోజయే త్తత్ర కార యేత్స్వస్తి వాచనం ॥ 18

(ఇతి నారదోక్త దర్శ శాంతిః)

అథ దర్శశాంతి ప్రయోగః :—

దేశకాలౌ సంకీర్త్య. అస్య బాలస్య దర్శ జనన సూచితారిష్ట నిర సనద్వార శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం దర్శ జనన శాంతిం కరిష్యే. ఇతి సంకల్ప్య. గణేశ పూజా పుణ్యాహవాచన నాందీ శ్రాద్ధాచార్య ఋత్విగ్వర ణాని కుర్యాత్.

తత్ర ఆచార్యః కుండాత్ స్థండిలాద్వాపూర్వే పంచవర్ణైః తండులై స్సర్వతోభద్రం విరచ్య. తన్మధ్యే కుంభం సంస్థాప్య. తత్ర పంచగవ్యం న్యగ్రోధోదుంబరాశ్వత్థ చూత నింబ వృక్షమూలానాం త్వక్పల్లవాంశ్చ పంచరత్నాని నిక్షిప్య. వస్త్రయుగ్మే నావేష్ట్య. సర్వే సముద్రాః —౦— ఇతి మంత్రేణ. ఆపోహిష్ఠేత్యృచా ॥

కయానశ్చిత్రః, —౦— యత్కించేదం, సముద్ర జ్యేష్ఠ ఇతి చాభి మంత్ర్య. పూర్ణపాత్రే ఆప్యాయస్వేతి సోమం, సవితాపశ్చాత్తాదితి సూర్య మావాహ్య. గ్రహవర్ణైః గంధపుష్పైశ్చ పూజయేత్ ॥

కేచిత్ పితౄన్ మధ్యే, దక్షిణోత్తరయోశ్చ సోమసూర్యౌ. పూజ యంతి తత్ర మూలంచింత్యం తతోగ్నిం, గ్రహాంశ్చ ప్రతిష్ఠాప్య. అత్ర ప్రధానం గ్రహాన్, సోమం, సూర్యంచ, అష్టోత్తర శతావింశత్యన్యతర సంఖ్యయా, సమిచ్చర్వాహుతిభిః, మధ్యే కల్పోక్తాభిషేచనే నశేషేణస్విష్ట కృతమిత్యాది అన్వాదధ్యాత్ — పరిస్తరణాది ఆజ్యభాగాంతే గ్రహాదీన్ హుత్వా. ఆయురారోగ్యేతి శ్లోక మంత్రాభ్యాం హోమం కృత్వా. హిరణ్యవర్ణా మితిసూక్తేన, ఆయుష్యం వర్చస్య మితిసూక్తేన. సముద్ర జ్యేష్ఠా ఇత్యన యాచ. మాతా పితృ శిశూ నభిషిచ్య. స్విష్టకృదాది బలిదానాంతే పూర్ణా హుతిం కృత్వా. హోమశేషం సమాప్య. ఆచార్యాయ యథాశక్తి రజితం హిరణ్యం కృష్ణాం ధేనుంచ సదక్షిణాం దత్వా. ఋత్విగ్భ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దత్వా, ఉత్తర పూజాం విధాయ, విసృజ్య. ఆచార్యాయ ప్రతిమాం దద్యాత్ —

అగ్నిం విసృజ్య. బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా. శాంతి పాఠయిత్వా. స్వస్తివాచనం కుర్యాత్ ఇతి.

ఇతి నారాయణభట్టం సూను రామకృష్ణ భట్టాత్మజ
కమలాకరభట్ట కృత ధర్మశాంతి ప్రయోగః
ఇతి తిథి శాంతయః.

అథ నక్షత్ర శాంతయః

తత్రాదౌ జ్యేష్ఠా నక్షత్ర శాంతిః తదుత్పత్తౌ ఫలం బ్రహ్మయామళే :-

శ్లో॥ జ్యేష్ఠాదౌ జననే మాతా ద్వితీయే జననీ పితా।
తృతీయే జననీ భ్రాతా స్వయం మాతా చతుర్థకే॥ 1

శ్లో॥ ఆత్మానం పంచమే హంతి షష్ఠే గోత్రక్షయో భవేత్।
సప్తమేచోభయ కులం జ్యేష్ఠ భ్రాతర మష్టమే॥ 2

శ్లో॥ నవమేశ్వ శురం హంతి సర్వంహంతి దశాంశకః॥ 3

వసిష్ఠః :—

శ్లో॥ సురేశ తారా జనితో ధవాగ్రజం ద్విదైవతా చాజనితస్తు దేవరం।
పురంధ్రి దక్షేజనితస్సుత స్తథాన్యసాగ్రజం హంతి సపుత్రికాయది॥ 4

విశేషో విఘ్నయసింధౌ జ్ఞేయః - ప్రయోగ పారిజాతే వృద్ధ గార్గ్యః :—

శ్లో॥ సుఖాసీనం మునిశ్రేష్ఠం గర్గం ముని గణాన్వితం।
కృత్వాంజలిపుటో భూత్వా పప్రచ్ఛ ప్రతి శౌనకం॥ 5

శ్లో॥ జ్యేష్ఠా నక్షత్ర సంభూత గండదోష వినిర్ణయం।
తస్యశాంతిం విధానంచ యథావత్కథ యామ్యహం॥ 6

శ్లో॥ ఘటికైకాద మైత్రాంతే జ్యేష్ఠాదౌ ఘటికాద్వయం।
తయోస్సంధి రితిజ్ఞేయం తత్ర గండం సమీరితం॥ 7

శ్లో॥ ప్రథమేచ ద్వితీయేచ జ్యేష్ఠ క్షేచ తృతీయకే।
పాదత్రయే జాత నరః జ్యేష్ఠోవ్యత్ర ప్రజాయతే॥ 8

శ్లో॥ జ్యేష్ఠాంత్య పాదజాతస్తు పితుః స్వస్య వినాశకః ।
జాయతే నాత్ర సందేహః దశాహోత్యంతరే తథా ॥ 9

శ్లో॥ తృతీయే ఽన్యకా జాతాహంతి శీఘ్రం తథాగ్రజం ।
తచ్ఛాంతిం తస్య వక్ష్యామి గండదోష ప్రశాంతయే ॥ 10

శ్లో॥ సుదినే శుభ నక్షత్రే చంద్ర తారా బలాన్వితే ।
సూతకాన్తే యథాకుర్యాత్ జ్యేష్ఠా శాంతిం విధానతః ॥ 11

శ్లో॥ వజ్రాంకుశధరం దేవం ఐరావత గజాన్వితం ।
కుర్యాచ్ఛచీపతిం రమ్యం దేవేంద్రం సురనాయకం ॥ 12

శ్లో॥ కర్ష మాత్రసు వర్ణేన తదర్ధార్ధేన వా పాదతః ।
తద్విధానం ప్రకుర్వీత విత్తశాఠ్యం నకారయేత్ ॥ 13

శ్లో॥ శాలి తండుల సంపూర్ణ కుంభోర్ధ్వే పరిపూజయేత్ ।
ఇంద్రా యేందో మరుత్వత ఇతి మంత్రేణ వాగ్యతః ॥ 14

శ్లో॥ గంధ పుష్పై ర్ధూపదీపైః నానాభక్ష్య నివేదనైః ।
పూజయే ద్విప్రలోకపాల గణాన్వితం ॥ 15

శ్లో॥ రక్తవస్త్రద్వయోపేతం పూజయే త్సురనాయకం ।
తత్ర సంస్థాపయే త్కుంభాన్ చతుర్దిక్షు విశేషతః ॥ 16

శ్లో॥ తన్మధ్యే స్థాపయేత్కుంభం శతచ్ఛిద్ర సమన్వితం ।
పుణ్యోదక సమాయుక్తాన్ వస్త్రయుగ్మ నివేష్టితాన్ ॥ 17

శ్లో॥ కుంభేషు విన్యసేద్ధీమాన్ పంచగవ్యం సమంత్రకం ।
పంచామృతం పంచరత్నం మృత్తికాః పంచసంఖ్యకాః ॥ 18

శ్లో॥ పంచవృక్ష కషాయాంశ్చ పంచపల్లవకాం స్తథా ।
సువర్ణం కుశదూర్వాశ్చ నిక్షిపేచ్చ శతౌషధీః ॥ 19

శ్లో॥ పూజయేద్వారుణై ర్మంత్రైః చతుఃకుంభాన్ ప్రయత్నతః ।
త్వన్నో అగ్నే జపేదాదౌ సత్వన్నోపి ద్వితీయకం ॥ 20

శ్లో॥ సముద్రజ్యేతి మంత్రం చేమంమేగంగే చతుర్థకం ।
పూజయేద్వస్త్రయుగ్మాద్యైః శ్చతురః కలశానపి ॥ 21

సంస్థాప్య వరుణాన ప్రత్యక్షః :—

శ్లో. జపంకుర్యుః ప్రయత్నేన మంత్రైరేభి ర్ద్విజోత్తమాః ।
ఆనోభద్రా జపంకుర్యాత్ భద్రాఅగ్నే ర్విశేషతః ॥ 22

శ్లో. ఇంద్రసూక్తం మిత్రసూక్తం పరం మృత్యుంజయం తథా ।
ఇంద్రం సంపూజ్య దేవేంద్రం వరుణం కుంభసంస్థితం ॥ 23

శ్లో. సుసంకల్ప్య విధానేన హోమకర్మ తతశ్చరేత్ ।
సమిద్భి ర్బ్రహ్మవృక్షస్య శతమష్టోత్తరం యథా ॥ 24

శ్లో. సర్పిషా చ చరూచైవ మూలమంత్రేణ వాగ్యతః ।
హోమేజ్జప్యేనచైతేన యత ఇంద్రభయేతి చ ॥ 25

శ్లో. తిలాన్ వ్యాహృతిభిర్హుత్వా శతమష్టోత్తరం పృథక్ ।
శాన్త్యా శ్రీశ సమోపేతం యజమానం విశేషతః ॥ 26

శ్లో. అభిషేకం ప్రకుర్వీత సూక్తై ర్వారుణసంజ్ఞకైః ।
సముద్ర జ్యేష్ఠమంత్రైశ్చాపి ఇమంమే వరుణశ్రుధి ॥ 27

శ్లో. పృథివీ శాంతాదిభిర్మంత్రైః అభిషేకం సమాచరేత్ ।
అభిషేక నివృత్తౌతు యజమాన స్సమాహితః ॥ 28

శ్లో. శుక్లాంబరాది ధృత్వాథ కుర్యా దాజ్యావలోకనం ।
రూపం రూపమ్పేతి మంత్రేణ చిత్రం తచ్చక్షురేవవా ॥ 29

శ్లో. దేవతాపురతః స్థిత్వా ధూప దీప నివేదనం ।
దద్యా దాచమనం సమ్య క్తాంబూలార్ఘ్యే తథైవచ ॥ 30

శ్లో. నమస్తే సురనాథాయ నమస్తుభ్యం శచీపతే ।
గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం గండదోష ప్రశాంతయే ॥ 31

శ్లో. కార్యం యత్పూజకాదీనాం ఫలం లబ్ధ్వా సమర్పయేత్ ।
ఆచార్యాయ చ గాందద్యా త్సుశీలాంచ పయస్వినీం ॥ 32

శ్లో. రక్తవస్త్రాం వత్సయుతాం సర్వాలంకారభూషితాం ।
వస్త్రయుగ్మ విధానంచ యథా విభవసారతః ॥ 33

శ్లో. యక్ష గంధర్వ సిద్ధైశ్చ పూజితోసి శచీపతే ।
దానేనానేన దేవేశ గండదోషం వినాశయ ॥ 34

శ్లో॥ అష్టోత్తరశతంహుత్వా కుర్యాద్ద్విజభోజనం।
తతోవిదక్షిణాందత్వా ప్రణిపత్య సమాపయేత్॥ 35

శ్లో॥ జ్యేష్ఠా శాంతి మిమాంకృత్వా యథా విధ్యుక్తమార్గతః।
గండదోషం వినిర్జిత్య ఆయుష్మాన్ జాయతే నరః॥ 36

శ్లో॥ ఇత్యుక్తం వృద్ధగార్గ్యేణ శౌనకోఽత్ర విశేషతః।
జ్యేష్ఠానక్షత్రసంభూత గండదోష ప్రశాంతయే॥ 37

శ్లో॥ అజ్ఞానాద్యాదవజ్ఞానా ద్వైకల్యాద్యావసమ్యచ।
యన్న్యూనమతిరిక్తంవా తత్సర్వం క్షంతుమర్హసి॥ 38

ఇతి జ్యేష్ఠానక్షత్ర శాంతిః

అథ జ్యేష్ఠా నక్షత్ర శాంతి ప్రయోగః॥ గోమయేన ప్రసవం కృత్వా, దేశకాలౌ స్మృత్వా. అస్యశిశోః, జ్యేష్ఠా నక్షత్ర సూచిత సకలారిష్ట శాంత్యర్థం, జ్యేష్ఠా నక్షత్ర శాంతిం కరిష్యే. ఇతి సంకల్ప్య, గణేశ పూజా పుణ్యాహ వాచన నాందీ శ్రాద్ధాచార్య ర్త్విగ్వరణాని కుర్యాత్. తతః ఆచార్యః మహీ ద్యౌరితి భూమిం స్పృష్ట్వా. ఓషధయస్సమితి యవాన్నిక్షిప్య. ఆ కలశే ష్వితి కలశం సంస్థాప్య. గంధద్వారాం. శాలి తండులైః కలశం పూర యిత్వా. పూర్ణా దర్వీతి పూర్ణ పాత్రం నిధాయ. తదుపరి స్వర్ణతదర్ధార్ధ కృతాం ఇంద్ర ప్రతిమాం ఇంద్రా యేందో మరుత్వత ఇతి మంత్రేణ.

(మారీచః కాశ్యప ఋషిః. పవమాన సోమో దేవతా గాయత్రీ ఛందః ఆవాహనే వినియోగః)

(ఇంద్రా యేందో మరుత్వతే పవస్వ మధు మత్తమః। ఋతస్య

యోని మాసదం। ఋ. 7-1-22)

ఇంద్ర :—

తత్తన్మంత్రైః లోకపాలాంశ్చ ఆవాహ్య పూజయేత్। తతః పూర్వా దిదిక్ష చతురః కుంభాన్ స్థాప్య శత చ్ఛిద్రం సంస్థాప్య. విష్ణోరుంకేన పంచ

గవ్య పంచామృత పంచరత్న పంచ మృత్తికా పంచ పల్లవ సువర్ణ కుశ దూర్వా శతా షధీః ప్రక్షిప్య, వస్త్ర యుగ్మేన వేష్ట యిత్వా, వరుణ మావాహ్య పూజ యేత్.

తతః పూర్వాది కలశాన్ త్వన్నో అగ్నే – సముద్ర జ్యేష్ఠా – ఇమంమే గంగే – ఇత్యభి మంత్ర్య ఆనో భద్రా సూక్తం.

(ఆనో భద్రా ఇతి దశర్చస్య సూక్తస్య, గోతమ ఋషిః విశ్వే దేవా దేవతాః త్రిష్టుప్ ఛందః అద్యా పంచమీ సప్తమీచ జగత్యః షష్ఠీ విరాట్ జపే వినియోగః).

ఆనో భద్రాః క్రతవో యంతు విశ్వతో దబ్ధాసో అపరీతాస ఉద్భిదః ।

దేవానో యథా సదమిద్వృధే అసన్నప్రాయువో రక్షితారో దివే దివే ॥

దేవానాం భద్రా సుమతిర్ ఋజూయతాం దేవానాం రాతి రభినో నివర్తతాం ।

దేవానాం సఖ్యముపసేదిమా వయం దేవా న ఆయుః ప్రతిరంతు జీవసే ॥

తాన్పూర్వయా నివిదా హూమహే వయం భగం మిత్రమదితిం దక్షమస్రిధం ।

అర్యమణం వరుణం సోమ మశ్వినా సరస్వతీనః సుభగా మయస్కరత్ ॥

తన్నో వాతో మయో భువాతు భేషజం తన్మాతా పృథివీ తత్పితా ద్యౌః ।

తద్గ్రావాణః సోమసుతో మయోభువ స్తదశ్వినా శృణుతం ధిష్ణ్యాయువం ॥

తమీశానం జగత స్తస్థుషస్పతిం ధియం జిన్వమవసే హూమహే వయం ।

పూషానో యథా వేద సామసద్వృధే రక్షితా పాయురదబ్ధః స్వస్తయే ॥

స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తినః పూషా విశ్వవేదాః ।

స్వస్తి నస్తార్క్ష్యో అరిష్టనేమిః స్వస్తినో బృహస్పతి ర్దధాతు ॥
పృషదశ్వా మరుతః పృశ్నిమాతరః శుభం యావానో విదథేషు జగ్మయః ।
అగ్ని జిహ్వామనవః సూరచక్షసో విశ్వేనా దేవా అవసాగమన్నిహ ॥
భద్రం కర్ణేభిః శృణుయామదేవా భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజత్రాః ।
స్థిరై రంగై స్తుష్టువాంస స్తనూభిర్వ్యశేమ దేవహితం యదాయుః ॥
శతమిన్ను శరదో అంతి దేవా యత్రానశ్చక్రా జర సంతనూనాం ।
పుత్రాసో యత్ర పితరో భవంతి మానో మధ్యా రీరిషతాయుర్గంతోః ॥
అదితిర్ద్యౌ రదితి రంతరిక్ష మదితి ర్మాతా సపితా సపుత్రః ।
విశ్వే దేవా అదితిః పంచజనా అదితి ర్జాత మదితి ర్జనిత్వం ॥

(ఋ. 1-6, 15, 10)

రుద్రం త్ర్యంబకం చ జప్త్వా ఇంద్రాయేందో ...०. యత ఇంద్ర భయా మహే ఇతి —, ఇతిచ అష్టోత్తర శతం, అష్టా వింశతిః. అష్టౌ వా జపేయుః. — తతోగ్నిం —, గ్రహాంశ్చ ప్రతిష్ఠాప్య. అన్వా దధ్యాత్ । అత్ర ప్రధానం ।

ఇంద్రం పలాశ సమిదాజ్యచ రుద్రవ్యైః. అష్టోత్తర శత సంఖ్యయా. ఇంద్రాయేందో మరుత్వ ఇతి మంత్రేణ ప్రజాపతిం, తిల ద్రవ్యేణాష్టోత్తర శతంవ్యాహృతిభిః. శేషేణ స్విష్టకృత మిత్యాది బల్యంతే పూర్ణాహుతిం పూర్ణ పాత్ర విమోకం చ కృత్వా. నహితే క్షత్ర మిత్యాది వారుణ సూక్తైః సముద్ర జ్యేష్ఠాతి చతుర్భిః. ఇమం మే వరుణేత్య నయాద్యైః శాంతింవాభిషించేత్. (నహితే క్షత్రం ఇత్యస్య సూక్తస్య).

తతో యజమానః రూపం రూపమితి మంత్రేణ ఆజ్య మవలోక్య తత్ప్రత్యంస దక్షిణం బ్రాహ్మణాయ దత్వా, ఇంద్రం సంపూజ్య.

శ్లో. నమస్తే సురనాథాయ నమస్తుభ్యం శచీపతే ।
గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం గండదోష ప్రశాంతయే ॥ 1

ఇత్యర్ఘ్యం దత్వా. ఆచార్యాదిభ్యో హోమాది జన్యం శ్రేయో గృహీత్వా. త మింద్రాయ సమర్ప్య. ఆచార్యాయ రక్తవర్ణాం వస్త్ర ద్వయయుతాం సవత్సాంగాం.

శ్లో. యక్ష గంధర్వ సిద్ధైశ్చ పూజితో సిశచీపతే ।
దానేనానే నదేవేశ గండదోషం వినాశయ ॥ 2

ఇతి మంత్రేణ దద్యాత్ — తతః ఋత్విగ్భ్యో వ్యేభ్యశ్చ దక్షిణాం దత్వా ఉత్తర పూజాం విధాయ విసృజ్య.

శ్లో. అజ్ఞానాద్వా థవా జ్ఞానాద్వై కల్యాద్వా ధనస్యచ ।
యన్న్యూనాతి రిక్తంవా తత్సర్వం క్షంతు మర్హసి ॥ 3

ఇతి సంప్రార్థ్య ఆచార్యాయ దత్వా, అగ్నిం సంపూజ్య. విభూతిం ధృత్వా. విసృజ్య, అష్ట శతం విప్రాన్ సదక్షిణం సంభోజ్య. ఆశిషో గృహీత్వా. భుంజీత.

ఇతి జ్యేష్ఠా నక్షత్ర శాంతి ప్రయోగః.

అథ మూల నక్షత్ర శాంతిః

తత్రా దౌత దుత్పత్తి దోషః :—

శ్లో. అభుక్త మూల సంభూతం పరిత్యజేత్తు బాలకం ।
సమాష్టకం పితావాథన తన్ముఖం విలోకయేత్ ॥ 1

శ్లో. తదాద్యపాదకే తాతః విపద్యతే జననన్యథో ।
ధనక్షయ స్తృతీయాంశే చతుర్థకే శుభావహః ॥ 2

శ్లో. ప్రతీప మన్త్య పాదేస్యాత్ ఫలంతదేవ సార్పభే । 3

అభుక్త మూల మాహ వృద్ధ వశిష్ఠః :—

శ్లో. జ్యేష్ఠాంతే ఘటికా ప్యైకా మూలాదౌ ఘటికాద్వయం ।
అభుక్తమూల మిత్యాహుః జాతం తత్రవివర్జయేత్ ॥ 4

అస్యత్రయ అన్యథా ఉక్తం :—

శ్లో॥ మూలే ప్రథమం – 7 ఘటీషు మూలహననం. స్తంభేష్ట సౌఖ్యక్షయం ।
ఛిద్రే 10 బంధు వినాశనంత విటపే రుద్రై 11 ర్హతో మాతులః । 12
పత్రేష్వైక 1–12 నృపతీతు బాణ 5 కుసుమే మంత్రీ ఫలే సాగరే –
రాజ్యం వహ్ని 3 శిఖాస్వ మాయురితి సన్మూలాద్రిమిషు స్యాత్క్రమం
పత్రాది ఘటికానా ముక్త మత్వేపి చరణ దోషః అస్త్యేవ –

యథా భూపాల వల్లభః :—

శ్లో॥ వృషాళిసింహేషు ఘటేచ మూలం. దివిస్థితం యుగ్మతులాంగనాంత్యే ।
పాతాళగం మేష ధనుః కుళీర నక్రేషు మర్త్యేష్వితి సంస్మరంతి ॥ 13

ఏతల్లగ్న ఫలం :—

శ్లో॥ స్వర్గమూలే భవేద్రాజ్యం పాతాళేచ ధనాగమః ।
మృత్యులోకే యదా మూలం తదా శూన్యం సమాదిశేత్ ॥ 14

యథా వసిష్ఠః :—

శ్లో॥ వ్యతీపాతేంగ హానిఃస్యాత్ పరిఘేమృత్యు మాదిశేత్ ।
వైధృతౌ పితృహానిఃస్యాత్ నష్టే దావం ధతాం వ్రజేత్ । 15

శ్లో॥ మూలే సమూలనాశస్స్యాత్ కులనాశో ధృతౌ భవేత్ ।
విష్కృతాంగశ్చ హీనశ్చ సంధ్య యోరుభ యోరపి ॥ 16

శ్లో॥ పర్వణ్యపి ప్రసూతిశ్చ సర్వారిష్ట భయప్రదా ।
తద్వత్ దంత జాతశ్చ పాదజాత స్తథైవచ ॥ 17

తస్యా శాంతిం ప్రకుర్వీత గ్రహాణాం క్రూరచేతసాం :—

వ్యతీపాతాదౌ శాంతిగ్రహమఖయోః సముచ్చయః అత్రయత్
తత్ ప్రకారేణ గ్రహమఖ విధానం తత్ అనారభ్యాధీతస్య సప్తదశ
స్వమిత్రావిందా ప్రకరణస్థే నైవ ఉపసంహారాత్ ఇతరేషు శాంతి
శేషు గ్రహ మఖానావశ్యకత్వార్థం :—

శౌనకః :—

శ్లో॥ అథాతః సంప్రవక్ష్యామి మూలజాత హితాయచ ।
మాతా పిత్రోర్ధనస్యాపి కులస్య స్వహితాయచ ॥ 18

శ్లో॥ త్యాగోవా మూలజాతస్య స్యాదష్టాబ్దాత్పురిదర్శనం ।
అథస్తు మూలజాతానాం పరిత్యాగో విధీయతే ॥ 19

శ్లో॥ అదర్శనావాపి పితుః సతుత్త్రషే త్సమాష్టకం ।
ఏవం చ ముహితుస్స్నేయం మూలజాత ఫలం బుధైః ॥ 20

శ్లో॥ ముఖ్యకాలం ప్రవక్ష్యామి శాంతిహోమస్య యత్నతః ।
జాతస్య ద్వాదశాహేతు జన్మర్క్షేవా శుభేదినే ॥ 21

శ్లో॥ సమాష్టకే ద్వాదశాహే మంటపం కారయేద్బుధః ।
పుణ్యాహ మన్త్రితైస్తోయైః ప్రోక్షితాయాంక్షితౌ తతః ॥ 22

ఋత్విజస్తు కశ్యపోక్తాః :—

శ్లో॥ బ్రాహ్మణాశ్శ్రోత్రియాశ్చాష్టౌ ద్వాదశత్యథషోడశేతి ।
తత్రోద కుంభం శుక్లం కృష్ణం రక్తం వ్రణవివర్జితం ॥ 23

అస్పృష్ట మూలనిర్ణిక్తం పూర్ణయేద్విమలాంభసా —
నిర్ణిక్తం హధౌతం —

శ్లో॥ వస్త్రావకుంఠితం కుర్యాత్పూరయే త్తీర్థవారిణా ।
కుర్వస్ హేమసమాయుక్తం చూతపల్లవ సంయుతం ॥ 24

శ్లో॥ స్వస్తికోపరివిన్యస్య క్షీరద్రుమపల్లవైః ।
ద్రోణవ్రీహింశ్చ నిక్షిప్య ఈశాన్యాంచ నిధాపయేత్ ॥ 25

శ్లో॥ పంచరత్నాని నిక్షిప్య సర్వౌషధి సమన్వితం ।
అర్చితం గంధపుష్పాద్యైః శ్రీరుద్రంచ స్పృశన్జపేత్ ॥ 26

శ్లో॥ షడంగసహితం సమ్యక్ సంజపేద్రుద్రసంఖ్యయా ।
బహ్వృచో రుద్రసూక్తైర్వాఛందోగ్గో రుద్రసామగైః ॥ 27

శ్లో॥ ఏకాదశాష్టద్విద్వ్యా సంఖ్యయా శక్తితోజపేత్ ।
అనయా సంఖ్యయాచైవ రుద్రసూక్తం చ సామమ ॥ 28

శ్లో॥ తత్రా ప్రతిరథం సూక్తం శతరుద్రానువాకం ।
శతరుద్రానువాకః=త్వమగ్నే రుద్ర ఇతి :—
రక్షామంత్రం తథా పుణ్యం రక్షోఘ్నంచ స్పృశన్జపేత్ ॥ 29

ఏతేషామపి ఏకాదశాది సంఖ్యయా జపః :—

శ్లో॥ త్ర్యంబకంతు జపేత్సమ్యక్ అష్టోత్తర సహస్రకం ।
ఏకవారం తథాచాపి పావమానీం స్స్పృశన్‌జపేత్ ॥ 30

శ్లో॥ జపస్య పంచకుంభాస్స్యుః ద్వయంవాతదలాభతః ।
రుద్రకుంభో విధురితికుంభశ్చ భిన్నః ఏవం సప్తకుంభాః ॥ 31

రుద్రకుంభో మధ్యే ఈశానాదికోణ చతుష్కే చత్వార ఇతి పంచవా —
కశ్యప సంహితాయాంచ శతచ్ఛిద్రం కోణేషు చత్వారః ఏవం
పంచకుంభాః —

శ్లో॥ ఈశానాది చతుష్కోణేష్వ వ్రణాన్ జలపూరితాన్ ।
పూర్వోక్త ద్రవ్య సంయుక్తాన్ స్థాపయేద్రక్త వర్ణకాన్ ॥ 32

శతచ్ఛిద్రం బృహత్కుంభం స్థాపయేత్తండులోపరి తత్రపూర్వో
దిత సూక్త జపఃతేష్వేవోక్తః —

శ్లో॥ రుద్రేణ క్రమ శోభద్రా భద్రా అగ్నే సుభక్తితః ॥
ఆనోభద్రా అనేనైన పుంసూక్తేనైవ చార్చయేత్ ॥ 33

మోచనీ మూలజామిత్యష్ట వాక్యాని ఏకకో జపేత్ —

కుంభద్వయ పక్షే చతుః ప్రస్రవణ ముక్తం కాత్యాయనేన - ద్వితీ
యోద కుంభం కృత్వా చతుః ప్రస్రవణనం యుక్తం - తత్ర
వరుణ ముపరిష్టా న్మూలాని ధారయేత్ - వంశ పాత్రే కృత్వా,
వ స్త్రేశిథద్వేతి - పంచకుంభ పక్షే మధ్యే శత మూలాని - కుంభ
ద్వయ మాహ —

శ్లో॥ శ్రీ రుద్రస్యైక కుంభశ్చ సర్వ సూక్తాని తత్రతు ॥ 34
తథా పంచకుంభం పూర్వోక్తైః లక్షణైర్యుక్తం —

శ్లో॥ చతుః ప్రస్రవణం కుర్యాత్పంచ వక్త్రం తథైవచ ।
వస్త్రావగుంఠితం కుర్యాత్ పూరయేత్తీర్థ వారిణా ॥ 35

శ్లో॥ పంచరత్న సమాయుక్తం ఆమ్రపల్లవ సంయుతం ।
గజాశ్వ రథ్యా వల్మీక సంగమాద్ధ్రదగో కులాత్ ॥ 36

శ్లో॥ గృహద్వారం ప్రవిశ్యాథ, మధ్యమామేవ నిక్షిపేత్ ।
సంతస్యైతు తతో దేశే హోమస్థానం ప్రకల్పయేత్ ॥ 37

శ్లో॥ గోమయా లేపితే దేశే కుర్యాత్ స్థండిల ముత్తమం ॥ 38

వశిష్ఠేనతు, ఉక్తం :—

శ్లో॥ మండపం చతురశ్రంచ - చతుర్హస్త ప్రమాణతః ।
చతుర్ద్వార సమాయుక్తం - తోరణాద్యైర లంకృతం ॥ 39

శ్లో॥ పూర్వోక్త లక్షణోపేతం కుండమీశానతో బహిః ॥ ఇతి॥ 40

శ్లో॥ కృత్వాగ్నిముఖ పర్యన్తం ఉల్లేఖాది స్వశాఖతః ।
పూర్ణపాత్ర నిధానాంతే కృత్వా పూజాం సమారభేత్ ॥ 41

శ్లో॥ పవిత్ర దేవతా రూపం - సువర్ణేన ప్రయత్నతః ।
నిష్కమానేన వార్ధేన - పాదేనాథ స్వశక్తితః ॥ 42

శ్లో॥ ప్రతిమాం లక్షణేనైకాం - కారయిత్వా విచక్షణః ।
యద్వామూల విపర్ణస్య - స్థాపయిత్వా ప్రపూజయేత్ ॥ 43

శ్లో॥ సంస్మరేద్విద్యుతిం శ్యామం - సుముఖం శరవాహనం ।
రక్షోధిపం ఖడ్గహస్తం - దివ్యాభరణ భూషితం ॥ 44

జ్యోతిర్నిబంధేతు :—

శ్లో॥ మూలం రూపం విధాతవ్యం - శ్వేతం కుణప వాహనం ।
ఖడ్గఖేట ధరం చోగ్రం - ద్విభుజం చవృకాసనం ॥ 45

ఇతి ఉక్తంచ :—

శ్లో॥ ప్రతిమా పూజనార్థాయ - పత్రయుగ్మం ప్రకల్పయేత్ ।
పంకజంకారయేద్వ్యామా - రక్తాభిః వ్రీహి తండులైః ॥ 46

శ్లో॥ చతుర్వింశతి పత్రైశ్చం - శుక్లైర్వా కర్ణికాన్వితం ।
తస్యోపరిన్యసేత్పాత్రం - సౌవర్ణం రౌప్య మృణ్మయే ॥ 47

శ్లో॥ శుద్ధ వస్త్రేణ సంఛాద్య తత్ర మూలాని నిక్షిపేత్ ॥ 48

మూలాని — శతమూలాని :—

శ్లో॥ విష్ణుక్రాంతా సహదేవీ తులసీ శతావరీ ।
మూలానీమాని గృహ్ణీయాత్ శతాలాభే విశేషతః ॥ 49

శ్లో॥ స్థాపయేత్కర్ణికా మధ్యే వస్త్ర గంధాద్య లంకృతం ।
కూర్చహేమ జలోపేతం కుంభమౌషధి సంయుతం ॥ 50

కూర్చో దర్భ స్తంబః - ఏవం విధ కుంభస్య వేదిత్కర్ణః :—

శ్లో॥ కుంభోపరిన్యసే ద్విద్వాన్ - మూల నక్షత్ర దేవతాం ।
జ్యేష్ఠాం పూర్వా మధాంచ - పూజయేద్దేవతాం శుభాం ॥ 51

శ్లో॥ ఉత్తరాషాఢ ముఖాద్య సమూలాధాంత మర్చయేత్ ॥ 52
చతుర్వింశతి దళేషు ఉత్తరాషాఢాద్యాని చతుర్వింశతి నక్షత్రాణి
పూర్వాదితః స్థాపనీయా సిత్యర్థః —

శ్లో॥ ఇంద్రాదీశాన పర్యంతం - పూజయేత్ స్వస్వ నామతః ।
స్వలింగోక్తైశ్చ తన్మంత్రైః - ప్రధానా దీన్ప్రపూజయేత్ ॥ 53

కశ్యపేనతు :—

శ్లో॥ సువర్ణేన ప్రమాణేన తదర్థార్థేన వా పునః ।
యథా విత్తాను సారేణ ప్రతిమాం కురుతే సుధీః ॥ 54

శ్లో॥ ఉదుంబర వటాశ్వత్థ ప్లక్షచూతత్వచ పల్లవం ।
శతౌషధీమూల శంఖ సప్తరత్నాని మృత్తికాః ॥ 55

శ్లో॥ పంచామృతంతు సద్బీజం కుంకుమం రోచనం ఫలం ।
కుష్ఠం మాంసీ హరిద్రేద్వే మురా శైలేయ చందనం ॥ 56
వచా చంపక ముస్తాచ సర్వౌషధ్యో దశ స్మృతాః :—

శ్లో॥ గజాశ్వరథ్యా వల్మీక సంగమస్థాన సంభవాః ।
హ్రదగో రాజనగర ద్వార తశ్చాష్టమృత్తికాః ॥ 57

శ్లో॥ తిలమాష వ్రీహి యవగోధుమాశ్చ ప్రియంగవః ।
చణకైస్సహితాశ్చాష్టౌ సద్బీజాఖ్యాని సర్వదా ॥ 58

శ్లో॥ దధి మధ్వక్షతైః కుంభాన్ వస్త్రైస్తల్లింగ మన్త్రకైః ।
మోచనశ్చేతి మంత్రేణ నిరుఋతిం చార్చయేత్తతః ॥ 59

శ్లో॥ పంచామృతేన సంస్నాప్య ఆవాహ్యాథ సమర్చయేత్ ।
ఉపచారైః షోడశభిః యద్వా పంచోపచారకైః ॥ 60

శ్లో. [illegible] పయోభిః [illegible] ।
[illegible] ॥ 61

శ్లో. మహాదోషేషు మాంసైశ్చ [illegible] భోజనాదిభిః ।
మాత్స్యం మాంసం మహాకీర్ణ బ్రాహ్మణానాం నివేదయేత్ ॥ 62

శ్లో. మహాసారే ప్రమాదద్యుః [illegible] ।
పాయసం ఘృతసంయుక్తం మాంసస్థానే ప్రకల్పయేత్ ॥ 63

శ్లో. [illegible] సమిధ్యయేత్ ।
[illegible] హోమం [illegible] ॥ 64

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 65

శ్లో. పాయసం ఘృత [illegible] ।
సమిదాజ్య చరూన్ [illegible] జుహుయాద్ధావేత్ ॥ 66

ప్రధానమంత్రః — నామమంత్రః

శ్లో. [illegible] ।
గాయత్ర్యా [illegible] క్రమాత్ ॥ 67

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 68

శ్లో. [illegible] ।
[illegible] ॥ 69

[illegible] సమిదాజ్య చరూన్ క్రమాత్ :—

శ్లో. అష్టోత్తరశతైరాజ్యైః అష్టావింశతిభిః క్రమాత్ ।
అష్టాష్టసంఖ్యయాపి జుహుయాచ్ఛక్తితో బుధః ॥ 70

శ్లో. [illegible] సోమేన పాయసం జుహుయాత్ [illegible] ।
[illegible] మంత్రతః ॥ 71

శ్లో. ప్రధానే జుహుయాదాజ్యం [illegible] క్రమాత్ ।
[illegible] ప్రాయశ్చిత్తహోమం హావేత్ ॥ 72

కశ్యపేనతు :—

శ్లో. దుర్గాం గ్రహాంశ్చ విఘ్నేశం లోకపాలాంశ్చ పూజయేత్ ।
ప్రజాపతయేస్వాహేతి ముఖాంతే జుహుయాద్ఘృతం ॥ 73
మూలాయ స్వాహా ప్రజాపతయే స్వాహా ఇతి ముఖహోమా —

శ్లో. పలాశసమిదాజ్యాభ్యాం సత్యాన్మోక్ష సహస్రకం ।
అథవాష్టోత్తరశతం ప్రత్యేకం జుహుయాత్తతః ॥ 74

శ్లో॥ మూలనక్షత్ర మష్టాభిః వాక్యైః మంత్రద్వయేనచ ।
సామిత్ర సౌమ్య నైరుఋత్య మంత్రై రశ్వత్థ పంచభిః ॥ 75

శ్లో॥ సమిద్భిశ్చ తిలైర్వ్రీహీన్ హుత్వావ్యాహృతిభిస్తథా ।
ఆచార్యో యజమానోవా అగ్నౌ పూర్ణాహుతిం హునేత్ ॥ 76

శ్లో॥ సముద్రా దూర్మి సూక్తేన ప్రాజాపత్య ఋచాతథా ।
పూర్ణా దర్వేతి సప్తేతి మంత్రైః పూర్ణాహుతిం హునేత్ ॥ 77

శ్లో॥ హోమశేషం సమాప్యాథ వహ్నౌ మారోపయేద్బుధః ।
గ్రహముఖ విస్మృతిత్వాత్ స్మార్తాగ్నేః వహ్నౌ సమారోపః ॥ 78

శ్లో॥ కుంభాభి మంత్రణం కుర్యాత్ దక్షిణే నాభి మర్దయేత్ ।
మృత్యుః ప్రశమనార్థాయ జపేచ్చ త్రియంబకం శతం ॥ 79

శ్లో॥ రుద్ర కుంభే తు మంత్రేణ రుద్ర మంత్రం స్పృశన్ జపేత్ ॥ 80
రుద్రకుంభస్య దక్షిణతో భి మర్శనం కృత్వా. యాజుష ఋష్యాం చ
సామగాదిః పూరోక్తం జపం జపేదిత్యర్థః - ఏకాదశాష్ట త్రిద్వేశక
సంఖ్యయా, రుద్ర సూక్తం సామవా జపేదిత్యర్థః —

శ్లో. ధూపం దీపం చ నైవేద్యం కుంభ యుగ్మే నివేదయేత్ ।
రుద్ర కుంభే నిరుఋతి కుంభే చేత్యర్థః — 81
ప్రసాద మేత్తతోదేవ మభిషేకార్థ మాదరాత్ ॥
నిఋరుతిం చంద్రం —

శ్లో. తస్మిన్కాలే గ్రహాతిథ్యం కర్తవ్యం భూతి మిచ్ఛతా । 82
పృథక్ ప్రశస్తేనైవ నక్షత్రేష్ట్యాన హైవవా ॥
పృథక్ ప్రశస్తః - మూలశాంత్యా
తేనైవ హేతునా గ్రహయజ్ఞః పృథక్ ప్రశస్తః - మూలశాంత్యా
సహైవేత్యర్థః —

శ్లో. అభిషేక విధిం వక్ష్యే సర్వాచార్యైర్నుదీరితం । 83

శ్లో. భద్రాసనోపవిష్టస్య యజమానస్య ఋత్విజః ।
దారపుత్రసమేతస్య కుర్యుః సర్వేఽభిషేచనం ॥ 84

శ్లో. అక్షీభ్యామితి సూక్తేన పావమానీభిరేవచ ।
ఆపోహిష్ఠేతి నవభిః యత ఇంద్రభయామహేనచ ॥ 85

శ్లో. సహస్రాక్షేత్యృచావాపి దేవస్యత్వేతి మంత్రకైః ।
శివసంకల్ప మంత్రేణ వక్ష్యమాణైశ్చ మంత్రకైః ॥ 86
వక్ష్యమాణైః శ్లోకైః తే చ ప్రయోగే వక్ష్యంతే

శ్లో. తచ్ఛంయో రభిషించేత సర్వదోషోప శాంతయే ।
సర్వకామప్రదం దివ్యం మంగళానాం చ మంగళం ॥ 87

శ్లో. వస్త్రాంతరిత కుంభాభ్యాం పశ్చాత్ సుస్నాపయే ద్విజః ॥ 88

శ్లో. తతః శుక్లాంబరధరః శుక్ల మాల్యానులేపనః ।
యజమానో దక్షిణాభిః తోషయేత్ ఋత్విగాదికాన్ ॥ 89

శ్లో. ధేనుం పయస్వినీం దద్యాత్ ఆచార్యాయ సవత్సకాం ।
వియురతి ప్రతిమాం వస్త్రకుంభం హేమచదాపయేత్ ॥ 90

శ్లో. గ్రహోక్త వస్త్రప్రతిమా స్తత్తదుక్తాశ్చ దక్షిణాః ।
శ్రీ రుద్రజాపినే దేయః కృష్ణోనడ్వాన్స్వప్రియత్నతః ॥ 91

శ్లో. తత్కుంభస్థ వస్త్రప్రతిమాం తస్మై దద్యాత్స్వప్రియత్నతః ।
ఇతరేభ్యోపి విప్రేభ్యః శక్త్యా దద్యాచ్చ దక్షిణాం ॥ 92

శ్లో. ఉక్తాలాభే తతో దద్యాత్ ఆచార్య బ్రహ్మఋత్విజాం ।
తత్తన్మూల్యం ప్రదాతవ్యం శక్త్యా పాదప్రదాపయేత్ ॥ 93

శ్లో. ఆచార్యాయ చ యద్దత్తం తదర్ధం బ్రహ్మణే భవేత్ ।
సదస్యాయ బ్రహ్మణోర్ధం ఋత్విగ్భ్యశ్చ తదర్ధకం ॥ 94
జ్యోతిర్నిబంధేతు అతః సర్వమూల హోమోపి ఉక్తః —

శ్లో. ప్రభ్యాదనోక్త వస్త్రాది దద్యాద్ధేనుంచ కాంచనం ।
దానాంతే హవయేద్విప్రః సర్వమూల్యాని తత్రవై ॥ ఇతి ॥ 95

దేవతాచ మూలం :—

శ్లో॥ గృహీయా దాశిషంతేభ్యః ప్రణమ్యాధత మాపయేత్ ।
దద్యా దన్నం పాయసాది బ్రాహ్మణాన్ భోజయేచ్ఛృతం ॥ 96

శ్లో॥ అలాభే సతి పంచాశద్దశకం లవలాభతః ।
సర్వశాంతేశ్చ వతనం బ్రాహ్మణై రాశిష స్తథా ॥ 97

శ్లో॥ గృహీ క్షమాపయేద్విద్వాన్ నియుమతః ప్రీయుతామితి ।
విధానే చరితేస్మింస్తు తతః శాంతిః భవేద్ధ్రువం ॥ 98

శ్లో॥ గండాంతే ష్వేవమేవస్యాత్ పుష్యార్ధే తద్యదేవతు ।
పుష్యాద్యర్ధే ప్రసవేపి ఏవ మేవశాంతిః కార్యా ఇత్యర్థః ॥ 99

శ్లో॥ సమాష్టకే ద్వాదశాహే కుర్యాద్వా శాంతిమాదరాత్ ।
ఇత్యుక్తం మనునాసమ్యక్ మూలజాత హితాయచ ॥ 100

శ్లో॥ మాతా పిత్రో ర్ధనస్యాపి బంధుదోషోప శాంతయే ॥ 101

— ఇతి మదనరత్నోక్త శౌనకోక్త మూలనక్షత్ర శాంతిః —

శత మూలాని

శతమూలాని దేవజ్ఞ మనోహరేణ పురాణ సముచ్చయే.

ప్రసిద్ధానీమాని —

1 విష్ణుక్రాంతా	13 చక్రాంత	25 గంధారీ
2 హస్తిక్రాంతా	14 శ్వేతార్క	26 నిర్గుండీ
3 పునర్నవా	15 వ్యాఘ్రపత్రికా	27 దేవదాళికా
4 శారపుంఖా	16 రుదన్తీ	28 వటః
5 ధరాహీంచ	17 అశ్వగంధా	29 శమీ
6 కాకజంఘా	18 ముసలీ	30 ప్లక్ష
7 సులక్ష్మణా	19 గిరికర్ణికా	31 పలాశ
8 తుంబికా	20 ఇందువారు	32 అశ్వత్థ
9 కర్కంధుః	21 అపామార్గ	33 చూత
10 కర్పూరీ	22 శంఖపుష్పీ	34 ఔదుంబర
11 కారవల్లికా	23 కుమారికా	35 జంబూ
12 కర్కోటకా	24 సల్లకీ	36 నదీవృక్ష

37 వేతస
38 పున్నాగ
39 అర్జునః
40 శోకః
41 వకుళః
42 శమంతః
43 సాల
44 తాళ
45 మూల
46 పాటలం
47 శతపత్రికా
48 మధూకః
49 శిరీషః
50 శ్రీవృక్షః
51 బృహతీద్వయం
52 బలా
53 అతిబలా
54 దైవపాఠ
55 నాగబల
56 జాతీ
57 వకుళ
58 కేతకీ
59 కదళీ
60 మాతులుంగీ
61 జయన్తీ
62 యవాదీ
63 పుండ్రకీ
64 ద్రోణపుష్పి
65 కుంటీ
66 శ్రీపర్ణి
67 దమనః
68 చంపకః
69 పద్మకం
70 కాంచనపుష్పికా
71 సిద్ధేశ్వరీ
72 బదరీ
73 రాజవృక్షః
74 ధవః
75 కుందః
76 ముచుకుందః
77 గోజిహ్వా
78 క్షీరకుందుకా
79 దాడిమీ
80 బీజపూరి
81 బ్రాహ్మీ
82 మల్లికా
83 భృంగరాజ
84 అధోపుష్పి
85 మత్స్యాక్షీ
86 వాటిరూపకా
87 తరంగిణీ
88 గుడూచీ
89 నిశాద్వే
90-91 శతమూలికా
92 వాగుజీ
93 కాకజంఘా
94 బర్బరీ
95 తులసీ
96 కుశ
97 కాశ
98 ఇక్షుమూలా
99 సర్షపమూలకం

100 శ్లో॥ అలాభేచోక్త వృక్షాణాం సద్వృక్షాణాం సామాహరేత్ ।
మదనరత్నే గార్గ్యస్తు అన్యథా అహ ___
స్వయముత్పాటయేత్ప్రాజ్ఞః మూలానాం చ శతం పితా ॥

శ్లో॥ లక్ష్మణాం శతమూలంచ శ్వేతో వేత సన్తథా ।
సహసాశ్వేత మూలాచ విష్ణుక్రాంతాథ శంఖినీ ॥ 102

శ్లో॥ సర్పాక్షీ మీన నేత్రాచ పుత్రపాణి కృతాంజలీ ।
పలాశో బిల్వకశ్చైవ రోచనం చందన ద్వయం ॥ 103

శ్లో॥ కృష్ణమాంసీ మురోశీరం బాలకం చ తథామలా ।
గోజిహ్వా తులసీ ఇష్వా శత పుష్పా సలాంగలీ ॥ 104

శ్లో॥ బ్రహ్మదండీ ద్రోణపుష్పీ ప్రియంగుసిత సర్షపః ।
పిప్పలీకాక జంఘాచ త్రాయమాణా హూహూస్తథా ॥ 105

శ్లో॥ జ్యోతిష్మతీచ గాంధారేతి గంధః పూర్ణ కౌశికీ ।
భగక్షమా సుభద్రాచ గుడూచీ ఇంద్ర వారుణీ ॥ 106

శ్లో॥ అలాబుకా రుదంతీచ కదళీ కేతకీ తథా ।
గోక్షురం శత పర్వీచ అరిష్టికా పరాజితా ॥ 107

శ్లో॥ ఛిన్న రుద్రా శత పత్రాని కుంభాచ సువర్చలా ।
అశ్వగంధా హస్తి కర్ణీ హరిద్రా ద్వితయం తథా ॥ 108

శ్లో॥ ఉష్ట్రగ్రీవో మధుకారశ్చ అశ్వత్థో వకుళస్తథా ।
బర్బరా వాపమార్గంచ మందార శ్శాల్మలీ ముక్తకః ॥ 109

శ్లో॥ మాలతీ స్వర్ణ పుష్పాచ శ్రీపర్ణీ శ్రీఫలం తథా ।
దర్భమూలం కరవీరం మదయంతీ విరంతకః ॥ 110

శ్లో॥ పాటలా సురదారుశ్చ అర్క మూదనిక స్తథా ।
ఫలం మన్మథ వృక్షస్య పలాశస్యచ పల్లవః । 111

శ్లో॥ రాస్నావదీ వృత్తమూలం సురదారు నిదారికా ।
శ్వేతవీర్యా శ్వేతపాకా తథా నీలోత్పలానిచ ॥ 112

శ్లో॥ నాగకేసర మిందీరీ కుమారీచైవ నిక్షిపేత్ ॥ 113

శతమూలా శతావరీ । సహాకా సహదేవీ ॥ శ్వేతమూలా పునర్నవా । మీననేత్రా మత్స్యాక్షీ । పుత్రపారా పుత్రజీవః । కృతాంజలిః । అంజలివి హాతా । హాగా ఇతి ప్రసిద్ధా । పలాశ కటుమూలం । శ్వేత పీతంచ ॥ ఉశీ వీరణ అమలక్యా భూమ్యామలకీ । గో జిహ్వా గళకుం ఇతి ప్రసిద్ధా ॥ బ్రహ్మదండీ అధఃపుష్పీ ద్రోణపుష్పీ చ కంచుకః । కాక జంఘా ఏకాంగీ । జ్యోతిష్మతీ మూల కాంగణీ గాంధారీ పూర్ణా । కౌశికాకో శాతకీ భగక్షమా శ్రీగ్రు । సుభద్రా సారివా ॥ అలంబుకా తుంబీ । శతపర్వాప దారిష్టికా

నాగవల్లీ। ఛిన్నరుద్ధా పీతగుడూచీ । శత పత్రాక మాలినీ॥ నికుంభా దంతిభేదః॥ సువర్చలా సూర్యఫలా॥ హస్తకర్ణీ హేరండః। ఉష్ణప్రిపిటః॥ సర్జరా బీజకః। అతిముక్తకః॥ మాధవీ జాతి స్వర్ణా పుష్పాపుకళలీ। దమ యంతీ యుధికా। అర్ధనూదనీచ వాలక్యా। మన్మథ వృక్షః అద్రుః॥ సుర దారుః = దేవదారుః। విదారికా = భూ కూష్మాండీ॥ శ్వేతవీర్యా = గిరికర్ణీ। శ్వేతపాకా = గుంజా। స్పష్టమన్యత్॥

సర్వౌషధ్యస్తు :—

శ్లో॥ మురామాంసీవచా కుష్ఠం శైలేయం రజనీద్వయం।
సటీ చంపక ముస్తాచ సర్వౌషధి గణ స్మృతః॥

మురా = ఏకాంగీ = మాంసీ = జటామాంసీ శైలేయం = మనీశిలా = సటీకచోరా - స్పష్టమన్యత్॥

కాత్యాయనః :—

మూలనక్షత్రే మూల విధానం కృత్వా త్సర్వౌషధ్యా సర్వగంధైశ్చ సంయుక్తం తత్రోదక కుంభం కృత్వా. సవస్త్ర గంధ పుష్ప సహితం శ్వేత సిద్ధార్థ కుసుమ సంయుక్తం కుర్యాత్. తస్మిన్ రుద్రాన్ జపిత్వా. అప్రతి రథం రక్షోఘ్నంచ. ద్వితీ మోద కుంభం కృత్వా. చతుః ప్రస్రవణ సంయుక్తి ముపరిష్టా న్మూలాని ధారయేత్। వంశపాత్రే కృత్వా. వస్త్రే బధ్వా. తస్మిన్ ప్రధానాని మూలాని వక్ష్యామి అష్టాదశ మాష హిరణ్మయం= మూలం, స ప్రధాన్యాని, కాష్మర్యా సహదేవ్యా పరాజితా బాలా పాఠా శంఖ పుష్పీర్ధో పుష్ప మధు యష్టికా చక్రాంగిశా మయూర శిఖా కాక జంఘా కుమారికాద్వయ జీవంత్యపా మార్గ భృంగ రాజలక్ష్మణా జాతీ వ్యాఘ్రపత్రం చక్ర మర్దికీ సిద్ధేశ్వరాశ్వత్థో దుంబర పలాశ ప్లక్ష వటార్క దూర్వారోహిత కశమీ శతావరీ ఇత్యాది మూలశతం పూరయిత్వా, తస్మిన్ని షిద్ధాని వక్ష్యామి బైల్వధన నింబ కదంబ రాజ వృక్షోచ్ఛ శాలా ప్రియా సూదధిక పిత్థ కోవిదార శ్లేష్మాతక విభీతక శాల్మలీ సరళ సర్వకంటకి వర్జ్యం తత్రాభి షేకం కుర్యాత్॥

పితుః, శిశోః, జనన్యాః దేవస్యత్వేత్యౌదుంబర్యా సందీం ఉదగగ్రాం ఆస్తృణాతి తత్రాసీనాం సంపాతేనాభిషించతి, శిరసిః అనులోమం శిరోమేత్రీః ర్వరాకోముఖం ఇత్యాదిభిః యథా లింగమంగాని సంస్పృశేత్॥ స్నానాదూర్ధ్వం స్త్రైణుత్యాం పాయసం శ్రపయిత్వా. కాష్మర్యమయం స్రుక్స్రువం ప్రతప్య; సంమృజ్యచ, ఆఘారాజ్యభాగౌ హుత్వా, అనున్వా స్త మితిచ తస్రః స్థాలీపాకేన జుహుయాత్। కృణుష్వపాజ ఇతి పంచదశాజ్యాహుతీః చతుర్గృహీతేన జుహుయాత్ ॥

మానస్తోక ఇతి ద్వాభ్యాం, యాతేరుద్ర శివా తనూరితిషట్, అగ్నే రక్షాంసి సేధతి శుక్రజ్యోతి రమర్త్యః శుచిః పావక ఈడ్య ఇతి, త్వన్నః సోమ విశ్వతోరక్ష రాజన్నఘాయతః॥ నరిష్యేత్వావతస్సఖేతి స్విష్టకృదాది ప్రాశనాంతే, కృష్ణాగౌః, కృష్ణాశ్చతిలాః హోమమయమూలం సప్తధాన్య సంయుక్తం ఆచార్యాయ దద్యాత్ । కృష్ణోనడ్వాన్ బ్రహ్మణే, నక్షత్ర సూచకేభ్యోవాసో దద్యాత్ - అన్యేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యః సువర్ణం దద్యాత్ - కృసరాన్న పాయసేన బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ - సార్పదైవతే గండ జాత ఏషవిధిః కాత్యాయనేనోక్తః కృతే శాంతిర్భవతీతి ॥

అష్టాదశమాష మితం సువర్ణం కృతమూలం. కేచిత్తు అష్టాదశ మాష మితిని పఠంతి.

మధుయష్టికా జేష్టి మధు । చక్రాంకితా అతిబలా । మూలనామానితు । కాష్మర్యా వాలాఉశీరం । అథః పుష్పి । కాకజంఘా । చిద్రుచిరా । సుల క్ష్మణా పుత్రలీసదృశీ । వ్రాషపత్రీ । సిద్ధేశ్వరాజాతీ । రోహితకం సుగంధ తృణం । అన్యాని ప్రసిద్ధానిచ । ఏతాదృశానిద్వా త్రింశదావశ్యకాని । అన్యాని శతమూలాన్తర్గతానిగ్రాహ్యాణి । తదభావేకాని చిదప్రతిషిద్ధాని యాని విహితాని విషిద్ధానిచతేషు తవికల్పః ॥

అథ శౌనకోక్త మూలశాంతి ప్రయోగః ఉక్తకాలే గోముఖ ప్రసవం కృత్వా దేశకాలౌ సంకీర్త్య.

శౌనకోక్త విధినా మూలనక్షత్ర శాంతిం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య. గణేశ పూజన పుణ్యాహవాచన నాందీశ్రాద్ధాని కృత్వా. ఆచార్యం బ్రహ్మాణం సదస్యం ఋత్విజంశ్చాష్టౌ చతురోవా వృత్వా. మధుపర్కైః వస్త్రాలంకారాదిభిః యథావిధి సమర్చయేత్ –

తతః ఆచార్యః ప్రాణానాయమ్య, అస్మిన్ కర్మణి ఆచార్య కర్మ కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య. యదత్ర సంస్థితమితి సర్షపాన్ వికీర్య, ఆపోహిష్ఠాది మంత్రైః కర్మభూమిం సంప్రోక్ష్య. సలక్షణ మండప దేవతాపూజాది కుర్యాత్ –

తతః తత్ర ఈశానభాగే వర్ణకైః స్వస్తికంవిలిఖ్య.

తత్ర మహీద్యౌరితి భూమిం స్పృష్ట్వా, ఓషధయః సమిత్యద్రోణ ప్రమాణాన్ వ్రీహీన్ ప్రక్షిప్య, తత్ర ఆకలశేష్వితి నవకుంభాన్ నిధాయ, ఇమంమే గంగే ఇతి తీర్థవారిణాపూర్య, గంధద్వారామితి గంధం, యా ఔషధీయ ఇత్యోషధీః ఓషధయః సమిత్యియవాన్. కాండాత్కాండాదితి దూర్వాః, అశ్వత్థేవ ఇతి పంచపల్లవాంశ్చ, స్యోనా పృథివీతి పంచమృదః, యాః ఫలినీరితి ఫలం, సహిరత్నానీతి పంచరత్నాని, ఆపోహిష్ఠేతిత్య్రచా పంచగవ్యం, హిరణ్యరూపమితి సువర్ణంచ ప్రక్షిప్య, యువాసువాసా ఇతి వస్త్రేణ కలశమావేష్ట్య, పూర్ణాదర్వీతి తామ్ర వంశాది మయం పూర్ణ పాత్రంవి దధ్యాత్

కేచిత్తు ప్రాతతో మూలవాక్యాలోచనేన వస్త్రవేష్టితవారి పూర్ణపంచగవ్య సువర్ణ పల్లవయుతం కలశం వ్రీహిషు నిధాయ, ఫల రత్నౌషధ్యాది ప్రక్షేపం గంధపుష్పార్చనాది బాహుళ్యస్తవ సాంప్రదాయకం । తతో రుద్ర కలశాన్ చతుర్దిక్షు మహీద్యౌరితి భూమిం స్పృష్ట్వా, శక్త్యాయవాన్ ప్రక్షిప్య, చతురః కలశాన్ స్థాపయిత్వా పూర్ణపాత్ర నిధానాంతం కుర్యాత్ । తత్ర ప్రతికలశం మంత్రావృత్తిః ॥

తతః పూర్ణపాత్రో పరివస్త్రే సౌవర్ణ నిర్మితాం రుద్ర ప్రతిమాం త్ర్యంబకమితి మంత్రేణా వాహ్యతేనైవ షోడశోపచారైః పూజయేత్ ॥

అస్య వసిష్ఠో రుద్రోనుష్టుప్ - తతః ఏక ఋత్విక్ కుంభంస్పృష్ట్వా. రుద్రైకాదశినీం జపేద్యధి యాజుషః - బహ్వృచస్తు చత్వారి రుద్రసూక్తాని- ఛందోగస్తు రుద్ర సామాని - అత్రోభయత్ర శక్తితః ఏకాదశాష్టా త్రిద్వ్యేకం సంఖ్యా గ్రాహ్యాః - కేచిద్రుద్ర స్సర్వ సాధారణః - బహ్వృచ ఛందోగ యోస్తు సుసామ్నో రుద్రేణ సహ వికల్ప ఇత్యాహుః - తత్ర రుద్రన్యాసాది అస్మద్గురు కృత రుద్ర పద్ధ తౌ ద్రష్టవ్యం .

రుద్ర సూక్తానితు - ఆరుద్రాయేతి నవర్చం అఘోరక ఏకో రుద్రో గాయత్రీ రుద్రసూక్త జపే వినియోగః - ఇమారుద్రా యేత్యాది ద్వాదశర్చం కుత్సఋషిః - రుద్రో దేవతా - ఆద్యా నవజగత్యోంతే త్రిష్టుభౌజపే వినియోగః - ఆతే పితరితి పంచ దశర్చాంగృత్స మదో రుద్రస్త్రిష్టుప్ జపే వినియోగః - ఇమా రుద్రాయ స్థిర ధన్వన ఇతి చతసౄణాం వసిష్ఠో రుద్ర జగత్యంత్యా నుష్టుప్ జపేవి - ం - (వినియోగః).

ఆవో రాజాన మిత్యేకాదశానా మింద్ర సోమ్నాంవా మదేవ ఋ -ం- రుద్రోదే - ం - ఆదింస్య సామ్నః త్రిష్టుప్ - తత శ్చతుర్ణాం గాయత్రీ తతస్త్రయాణాం త్రిష్టుప్ - తతస్త్రయాణాం ఉత్కృతి ఛందః । జపేవి - ం - (వినియోగః).

తతః ఏక ఋత్విక్ మధ్యకుంభే త్ర్యంబక మితి మంత్ర మష్టోత్తర సహస్రం జపేత్

అన్యస్తు క్రమేణ చత్వారి సూక్తాని జపేత్ - తానిచ ఆశుః శిశాన ఇతి త్రయోదశర్చాం, ఇంద్రోఽప్రతిరథ ఋషిః, ఇంద్రో దేవతా, చతుర్థ్యా బృహస్పతి త్రిష్టుప్ ఛందః, అంత్యానుష్టుప్ - జపే వినియోగః ॥

త్వమగ్నే రుద్ర ఇత్యనువాకస్య హవ్యవాదృషిః, అగ్నిరాత్మా, రుద్రో జగతీ, జపే వినియోగః - ం -।

వినియోగః త్వమగ్న ఇతి ఋక్ మంత్రస్య వామదేవోఽగ్నిః, త్రిష్టుప్- జపేవి - ం - (వినియోగః).

రక్షోహణమితి పంచవింశత్యృక్సూక్తస్య ఆంగీరసః వాయురగ్ని త్రిష్టుప్ - చతస్రోంత్యా అనుష్టుభః జపేవినియోగః - అత్ర సంఖ్యా పూర్వోక్త రీత్యా యథాశక్తి గ్రాహ్యః - చతుర్థేతు పవమాన మప్యేకవారం జపేత్ యద్వా ఏతేషా మపి రుద్ర కుంభే ఏవ జపః - చతుర్షు శాంతి జప ఇతి కేచిత్ - ఏవం పంచ కుంభా సంభవే కుంభద్వయంసంస్థాప్య - అస్మిన్ పక్షే రుద్ర కుంభే పూర్వోక్త రుద్ర మంత్రాది సర్వ జపః - అన్య కుంభేతు వరుణ మావాహ్య శాంతి రుద్ర జపం కుర్యాత్ ।

అథవా పంచ కుంభస్థానే ఏకైకః ఏవం చతుః ప్రస్రవణః తత్ర మధ్య కుంభ కార్యాణి మధ్యముఖే - కుంభ చతుష్టయ కార్యాణి చతుర్షు ప్రస్రవణేష్వితి వివేకః - తతః పూర్వ స్థాపిత కుంభోత్తర తశ్చతుర్వింశతి దళ పంచ వర్ణైః - శుక్ల తండుల పిష్టేనవా కృత్వా, తత్ర కర్ణికాయాం ।

మహీద్యౌరిత్యాదినా కుంభం సంస్థాప్య తత్ర ఇమంమే గంగే ఇతి జలమాపూర్య, గంధద్వారా మితి గంధం క్షిప్త్వా, తత్ర శతమూలాని నిక్షిపేత్ :

తదభావే విష్ణుక్రాంతే, సహదేవీ, తులసీ, శతావరీః ప్రక్షిప్య, కుశాస్, కుసుమంచ ప్రక్షిప్య, యా ఓషధీరిత్యాది పూర్ణపాత్ర నిధానాంతం కృత్వా, ఉపరివస్త్రద్వయం కృత్వా, కర్ణికాయాం మోషణ ఇతి నిష్కార్ధ నిర్మితాం నిఋుతి ప్రతిమాం పంచామృతేన స్నాపయిత్వా, సంస్థాప్య, తద్దక్షిణతః, ఇంద్రంవో మధుఛందా ఇంద్రో గాయత్రీ అనేనేంద్రం, తదుత్తరతః శ్చప్సుమే - మేధాతిథిరాపోనుష్టుప్ ఇత్యపః స్థాపయేత్ - దేవ తాశ్చ విశ్వేదేవాః విష్ణుః, వసవః, వరుణః, అజైకపాత్, అహిర్బుధ్న్యః, పూషా, అశ్వినౌ, యమః, అగ్నిః, ప్రజాపతిః, సోమః, రుద్రః, అదితిః, బృహస్పతిః, సర్పాః, పితరః, భగః, అర్యమా, సవితా, త్వష్టా, వాయుః, ఇంద్రాగ్నీ, మిత్రఇతి, తతో లోకపాలకా నావాహయేత్ —

తతో నైఋురుతేగ్ని స్థాపనం కృత్వా, తదీశాన్యే నవగ్రహాన్ తత్తన్మంత్రై రావాహ్య, అన్వాధానం కుర్యాత్ —

తద్యథా – సమిద్ద్వయమాదాయ, చక్షుష్యాజ్యేనే త్యంతముక్త్వా, నవగ్రహేన ముకసంఖ్యాభిః, సమిచ్చర్వాజ్యాహుతిభిః, అధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతా లోకపాలాత్, వినాయకాదీంశ్చ, ప్రత్యేక మముకసంఖ్యాభిః, సమిచ్చర్వాజ్యాహుతిభిః, నిఋుతిం ప్రతిద్రివ్యేణాష్టోత్తర శతసంఖ్యాకాభిః, ఘృతసమ్మిశ్ర పాయస చరుకమిదాజ్యాహుతిభిః, ఇంద్రమాపశ్చ ప్రతి ద్రవ్య మష్టావింశతి సంఖ్యాభిః, ఘృతసమ్మిశ్ర పాయసాన్న సమిదాజ్యాహుతిభిః, విశ్వేదేవాద్యాః చతుర్వింశతి దేవతాః ప్రతిద్రైవత మష్టసంఖ్యాభిః, రక్షోహణం కృణుశ్వేతి పంచదశఋుగ్భిః, ప్రత్యృత మష్టసంఖ్యాభిః, కృసరాహుతిభిః, సవితారం, దుర్గాం, త్ర్యంబకం, ఋత్విక్ స్తుతిం, దుర్గాం, వాస్తోష్పతిం, అగ్నిం, క్షేత్రాధిపతిం, మిత్రావరుణౌ, అగ్నిం, ఏతాః అష్ట సంఖ్యాభిః, కృసరాహుతిభిః, శ్రియం హిరణ్యవర్ణామితి పంచదశఋుగ్భిః, ప్రతిమంత్రి మష్టసంఖ్యాభిః, సమిదాజ్య చర్వాహుతిభిః, సోమం త్రయోదశ వారం పాయసాహుతిభిః, స్విష్టం చతుర్గృహీతేనాజ్యేన, అగ్నిం, వాయుం, సూర్యం, ప్రజాపతించాజ్యేన, శేషేణ స్విష్టకృత మిత్యాది పూర్ణపాత్ర నిధానాన్తం కృత్వా, స్వస్వమంత్రైః నిఋుత్యాది పూజాం కుర్యాత్ – తత్ర వస్త్రయుగ్మం రక్తచందన గంధ కృష్ణ సురభి పుష్పాణి, ధూపో మేష శృంగస్య, అజస్య దీపః పురుషాహారాయ హోళికాః –

బ్రాహ్మణస్య సురాస్థానే సైంధవ మిశ్రితం క్షీరం, మాంసస్థానే లవణయుక్తం పాయసం – క్షత్రియాదీనాంసతి సంభవే ముఖ్యమేవ ఏతా వన్నైవేద్యం – ఆచమనాది పుష్పాంజల్యంతాం పూజాం కృత్వా, అముష్మై త్యేత్యాది అన్వాధాన క్రమేణ పాయస కృసరచరూన్ శ్రపయిత్వా, ఆజ్య భాగాన్తం కుర్యాత్ –

తతో యజమానో దక్షిణతః సర్వ దేవతో ద్దేశ త్యాగం కుర్యాత్ –

తతః ఋత్విక్సహితః ఆచార్యః జుహుయాత్ తద్యథా –

నవగ్రహాధి దేవతా ప్రత్యధి దేవతా వినాయకా దీనో తత్తన్మంత్రైః సమిదాజ్యచరూన్ పూర్వోక్త సంఖ్యయా హుత్వా, నిఋుదతేః ఇంద్రస్య అపాచ మంత్రైః క్రమేణ ద్రవ్య చతుష్టయం ఋత్విగ్భిః జుహుయాత్ —

కృణుష్వేతి పంచదశ సూక్తస్య గౌతమో వామదేవో రక్షోహా త్రిష్టుప్ కృసరహోమే వినియోగః — ప్రత్యృచ మష్ట సంఖ్యయా జుహుయాత్ —

గాయత్ర్యా అష్ట సంఖ్యయా పవిత్రే కృసరాహుతీః హుత్వా, జాత వేదసే కశ్యపో దుర్గా త్రిష్టుప్, కృసరం, త్ర్యంబకం వసిష్ఠో రుద్రోనుష్టుప్ కృసరః సీరాయుంజంత్యస్య బుధ సౌమ్య ఋషిః ఋత్విక్సీ తిర్దేవతా గాయత్రీ ఛందః కృసర హోమే వినియోగః — తామగ్ని వర్ణాం సౌభరీ దుర్గా త్రిష్టుప్ కృసర మష్టసంఖ్యాభిః, వాస్తోష్పతే వసిష్ఠో వాస్తోష్పతి త్రిష్టుప్ కృసర మష్ట సంఖ్యాభిః, అగ్నిం కాణ్వో మేధా తిథిః అగ్నిః గాయత్రీ కృసర మష్ట సంఖ్యాభిః, క్షేత్రస్య వామదేవః క్షేత్రపాలో నుష్టుప్ కృసర మష్టసంఖ్యాభిః, గృణానా జమదగ్నిః మిత్రా వరుణౌ గాయత్రీ కృసర మష్ట సంఖ్యాభిః, అగ్నిం దూతం మిత్రోస్త్వాంగిరసో విరూపాంగారకో గాయత్రీ కృసర మష్ట సంఖ్యాభిః, హిరణ్య వర్ణామితి పంచదశ సూక్తస్య ఆనందః కర్దమశ్చిక్లీతేందిరా సుతా ఋషయః శ్రీ దేవతా ద్యాస్తిస్రో నుష్టుభః చతుర్థీ ప్రస్తార పంక్తిః పంచమ షష్ఠయోః త్రిష్టుభౌ దతోష్టౌ వనుష్టుభః అంత్యా ప్రస్తార పంక్తిః హోమే వినియోగః —

ప్రత్యృచ సమిదాజ్య చరూన్ అష్టా వింశత్యష్టాన్యతమ సంఖ్యయా జుహుయాత్ —

త్వన్నః సోమ విశ్వత ఇత్యస్య, ప్రగాథః, సోమస్త్రిష్టుప్, పాయస హోమే వినియోగః — త్వన్నః సోమ విశ్వతోగోపా ఇతివా మంత్రతః — త్వన్నః జక్రతురితివా — అసయో రింద్రో విమదః, సోమః ప్రస్తారపంక్తిః — శతశ్చతుర్గృహీత మాజ్యం గృహీత్వా, యాతే రుద్రేతి కశ్యపో రుద్రః స్వాహాదనుష్టుప — అనేన జుహుయాత్ ॥

తతః స్రువేణవ్యస్త సమస్త వ్యాహృతిభి రాజ్యం హుత్వా, స్విష్ట కృదాది ప్రాయశ్చిత్తం కుర్యాత్ –

తతః దిక్పాలేభ్యో నవగ్రహేభ్యః వినాయకాదిభ్యః విఘుపతయే, ఇంద్రాయ, అద్భ్యః, రుద్రాయ, క్షేత్రపాలాయ, సదీపమాష బలిన్ దద్యాత్ ॥

తతః ఆచార్యో యజమానోవా స్రుచం పూరయిత్వా, తత్ర ఫలాది సమాదాయ, పూర్ణాహుతిం జుహుయాత్ –

తత్ర మంత్రాః :– సమిద్రా దూర్మిరిత్యేకాదశమూర్తస్య, గౌతమ వామదేవోగ్నిః, త్రిష్టుప్, అంత్యా జగతీపూర్ణాహుతి హోమే వినియోగః –

ప్రజాపతే హిరణ్యగర్భః ప్రజాపతి స్త్రిష్టుప్ – పూర్ణాదర్వి విశ్వే దేవాః, శతక్రతు రనుష్టుప్, పూర్ణాహుతి హోమే వినియోగః – సప్తతే అగ్నే సప్తవానగ్నిర్జగతీ పూర్ణాహుతి హోమే వినియోగః – ఏవం పూర్ణాహుతిం హుత్వా, ప్రణీతావయనాది కర్మశేషం సమాప్య, అగ్నౌ శాంతికరణ పక్షే అస్మిన్కాలే సమారోప్య, శాంత్యా సహనవగ్రహ మఖ కరణే ఇదానీం తస్మిన్నేవాగ్నౌ పృథక్ నవగ్రహ మఖః కార్యః –

తతః చతుఃకుంభం మధ్యవర్తి కుంభ దక్షిణతః స్పృష్ట్వా, త్ర్యంబక మితి మంత్రం శతవారం జపేత్ –

బహ్వృచశ్చే ద్రుద్రసూక్తాని - సామగశ్చే ద్రుద్రసామాని - అథర్వణశ్చే త్ర్యంబక మంత్ర మాత్రం - అథవా ఏకాదశాష్ట త్రిద్వ్యేకసంఖ్యయా సంపూజ్య, త్ర్యంబకం మోషుణ ఇత్యుపస్నాయ, సర్వ కలశోదకం పాత్రాంతరే గృహీత్వా, సర్త్విగాచార్యో యజమానం సర్వౌషధీభిః అనులిప్తాంగం, ధృత నవవస్త్రం, తద్వామతో ధృత నవవస్త్రాం సపుత్రాం పత్నీం ఉపవేశ్య, వక్ష్యమాణైః మంత్రైః అభిషించేత్ - త్రిభిష్ట్వం దేవేతి సప్తానాం వసిష్ఠ ఋషిః - ఆద్యానాం త్రయాణాం అగ్నిర్దేవతా - తతశ్చతుర్ణాం విశ్వే దేవాః - ఆద్యా గాయత్రీ - ద్వితీయానుష్టుప్ - తిస్రో గాయత్ర్యః - అంత్యేద్వే అనుష్టుభౌ - అభిషేకే వినియోగః –

ఆపోహిష్ఠేతి నవర్చాం అంబరీష స్సింధుః ద్వీప ఆపో గాయత్రీ, అంత్యేద్వే అనుష్టుభౌ, పంచమీ వర్ధమానా స_ప్తమీ ప్రతిష్ఠా అభిషేకే వినియోగః —

ఆప ఇద్వేతి ద్వయస్య స_ప్తర్షయః, విశ్వే దేవానుష్టుప్ అభిషేకే వినియోగః —

సహస్రాక్షేణేతి ప్రాజాపత్యో యక్ష్మనాశో యక్ష్మహా త్రిష్టుప్ అభిషేకే వినియోగః —

దేవస్యత్వేత్యాప _స్తంబశాఖాగతైః త్రిభిర్మంత్రైః యజ్ఞాగ్రత ఇతి షణ్ణాం ప్రజాపతి మను _స్త్రిష్టుప్ అభిషేకే వినియోగః —

తతః :—

శ్లో॥ యోసౌ వజ్రధరోదేవః - మహేంద్రో గజవాహనః ।
మూలజాత శిశోర్దోషం * మాతా పిత్రో ర్వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ యోసౌ శ_క్తిధరోదేవః - హుతభుఙ్మేష వాహనః ।
స_ప్తజిహ్వశ్చ దేవోగ్నిః - మూలదోషం వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ యోసౌ దండధరోదేవః - ధర్మోమహిష వాహనః ।
మూలజాత శిశోర్దోషం - వ్యపోహతు యమో మమ ॥

శ్లో॥ యోసౌ ఖడ్గధరోదేవః - నిఋరుతీ రాక్షసాధిపః ।
ప్రశామయతు మూలోత్థం - దోషం గండాంత సంభవం ।

శ్లో॥ యోసౌ పాశ ధరోదేవః - వరుణశ్చ జలేశ్వరః ।
నక్రవాహ ప్రచేతానః - మూలోత్థాఘం వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ యోసౌ దేవో జగత్ప్రాణః - మారుతో మృగ వాహనః ।
ప్రశామయతు మూలోత్థం - దోషం బాలస్య శాంతిదః ॥

శ్లో॥ యోసౌ విధిపతి ర్దేవః - ఖడ్గభృత్ వాజి వాహనః ।
మాతా పిత్రో శ్శిశోశ్చైవ - మూల దోషం వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ యోసౌ పశుపతి ర్దేవః - పినాకీ వృష వాహనః ।
ఆశ్లేష మూల గండాంత - దోషమాశు వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ విఘ్నేశః క్షేత్రపో దుర్గా - లోకపాలా నవగ్రహాః ।
సర్వదోష ప్రశమనం - సర్వే కుర్వంతు శాంతిదాః ॥

తతః సురాస్త్వేత్యాదిభిః అభిషించేత్ - తచ్ఛం యోఃశం యుర్విశ్వే దేవాః శక్వరీ అభిషేకే వినియోగః - తతో రుద్ర నిఋరుతి శాంతి కలశోద కేన అన్యేన శతచ్ఛిద్ర మంతర్ధాన్యాభిషిక్తో యజమానోధౌతే వాససీ పరిధాయ, తిలకం కృత్వా, విభూతిం ధృత్వా, సంకల్పపూర్వక మాచార్యాదీన్ పూజ యిత్వా, తేభ్యో దక్షిణాం దద్యాత్ —

తత్రాచార్యాయ సవత్సాందోగ్ధ్రీం ధేనుం దక్షిణాంచ దద్యాత్ — కల్పే న తు :—

ఆచార్యాయ వృషం లోహ పిండం దద్యాత్సదక్షిణం ఇత్యుక్తం - బ్రహ్మణే వృషం - రుద్ర జాపినే కృష్ణ మనడ్వాహం - ఋత్విగ్భ్యశ్చ యథాశక్తి దక్షిణాం దత్వా, భూయసీం దత్వా, నిఋరుత్యాదీనాం ఉత్తర పూజాం విధాయ, ఉత్తిష్ఠ (అభ్యార మింద్రదంవా) యాంతుదేవ గణాః ఇతి విసృజ్యాచార్య హస్తేన ప్రతి పద్య అక్షతాన్ ఆశిషః, అగ్నిం సంపూజ్య, గచ్ఛ గచ్ఛేతి విసృజ్య, శతం తదర్ధంవా దశవా విప్రాన్ సంభోజ్య, శాంతి సూక్త జపంకారయత్వా, యస్యస్మృత్యేతి జపిత్వా, కర్మేశ్వరార్పణం కృత్వా, భుంజీత ॥

ఇతి కమలాకరభట్ట కృతే శాంతి రత్నే మూలశాంతి ప్రయోగః.

అథ మదనరత్నే పితామహ సంహితోక్తా

మూలాశ్లేషా శాంతిః

శ్లో॥ మూలాదౌ చ ద్విఘటికా జ్యేష్ఠాంతే చ తథైవచ ।
అభుక్తమూలం తద్జ్ఞేయం తత్ర జాతం శిశుంత్యజేత్ ॥ 1

శ్లో॥ మూలస్యాదౌ పితుర్గండం మాతుర్గండం ద్వితీయకం ।
తృతీయం ధనధాన్యస్య అంత్యపాదః శుభావహః ॥ 2

శ్లో॥ విపరీతం ఫలం సర్వం ఆశ్లేషాస్వపిమూలవత్ ।
శూలో వ్యాఘాత వజ్రేచ వ్యతీపాతశ్చ వైధృతిః ॥ 3

శ్లో॥ పరిఘం వారదోషశ్చ విష్టిశ్చ విషనాడికాః ।
అవయోగాదికైర్యుక్తే మూలదోషోధికోభవేత్ ॥ 4

శ్లో॥ అథాతః సంప్రవక్ష్యామి శాంతికర్మ విధిం శుభం ।
నిష్కేణవాయవానష్టా సువర్ణేన చ నైఋతిం ॥ 5

శ్లో॥ సర్పభేయది గండం చ కుర్యాత్సర్పాకృతిం బుధః ।
కుండం కుర్యాద్ధస్తమాత్రం ఆయామేచ తథైవచ ॥
మేఖలాత్రయ సంయుక్తం యోన్యాచైవ సమన్వితం ॥ 6

శ్లో॥ మండపంకారయేత్తత్ర యథా విభవ సారతః ।
పుణ్యాహంవాచ యిత్వాతు సుసంకల్ప్య చ యథావిధి ॥ 7

శ్లో॥ అలంకృతాంశ్చతు సంఖ్యాన్ ఋత్విజో వరయే ద్బుధః ।
ఆచార్యం వరయేత్పశ్చాత్ వస్త్రాదిభి రలంకృతం ॥ 8

శ్లో॥ ఆనీయ చతురః కుంభాన్ కృష్ణవర్ణాన్ సుశోభితాన్ ।
శతచ్ఛిద్ర సమాయుక్తం బృహత్కుంభం శుశోభితం ॥ 9

శ్లో॥ సూత్రేణవేష్టితం మధ్యే ధాన్యస్యోపరి విన్యసేత్ ।
శతమూలాది పుష్పాణి రత్నాని నవసంఖ్యయా ॥ 10

శ్లో॥ మృత్తికా దశసంఖ్యాకాః తథా పల్లవపంచకం ।
పంచవృక్ష కషాయాణి పంచగవ్యం తథైవచ ॥ 11

శ్లో॥ పంచసౌగంధికంచైవ పత్యం లోహత్రయం తథా ।
ధాన్యాని సర్వాణి తథా కుశాదూర్వా స్తథైవచ ॥ 12

శ్లో॥ తీర్థోదకాని సర్వాణి సర్వకుంభేషు విన్యసేత్ ।
మూలాని నామతోవక్ష్యే శతసంఖ్యాని యానిచ ॥ 13

శ్లో॥ సహదేవీ శిఖా పుంఖా విష్ణుక్రాంతా పునర్నవా ।
చంద్రవృక్షీ సితాగుంజా దుగ్ధికాచ తథా బలా ॥ 14

శ్లో॥ కాకబంధుర్వాయదుర్వా శాకమాచీ శతావరీ ।
కర్కూరం సురసంబ్రాహ్మీ నిర్గుండీ ముసలీవచా ॥ 15

శ్లో॥ వర్షాభూః శంఖినీపాఠా సమంగా బృహతీద్వయం ।
అపామార్గః కుశాశ్శృంగః కాసఖండక రూషకాః ॥ 16

శ్లో॥ శ్రీవృక్షేంద్ర యవస్వక్ష బ్రహ్మవృక్షోధచామ్రకాః ।
జంబూబిల్వో మురామాంసీ ముస్తారిష్టా నిశాద్వయం ॥ 17

శ్లో॥ కదళీ కేతకేతాళః శ్రీపర్ణీ సల్లకీతథా ।
పాటలాలోధ్రకోశరం కోశాతత్యగ్ని మంథకః ॥ 18

శ్లో॥ జీవంతీ దాడిమిశాల తమాలం బీజపూరకం ॥
పున్నాగో వకుళః కుందః మధురో ముచుకుందకః ॥ 19

శ్లో॥ ముద్గమాష బలాచ్చైవ నంద్యావర్తః కురంటకః ।
చంపక న్యుబ్జకాకుష్ఠం గుడూచ్యామలకీ తథా ॥ 20

శ్లో॥ ఉశీరం బాలఖదిరం కరంజం చ తథైవచ ।
కందరోశ్వత్థ వృక్షశ్చ కరాహ్వోద్గ్రింధి పర్ణికా ॥ 21

శ్లో॥ రశనాశంఖినీచైవ నాగాహ్వోపోతకీ తథా ।
కమలం కుముదం కోశో నీలోత్పల బృహద్వయం ॥ 22

శ్లో॥ ఏతశ్శతాని మూలాని సర్వారిష్ట హరాణిచ ।
అభావే శతమూలానాం సర్వౌషధ్యో వినిక్షిపేత్ ॥ 23

శ్లో॥ సర్వౌషధీనాంచా భావే దశౌషధ్యో వినిక్షిపేత్ ।
అభావే సర్వమూలానాం హేమమాత్రం వినిక్షిపేత్ ॥ 24

శ్లో॥ దేవదారు ర్నిశాయుగ్మం పద్మం నీలోత్పలం తథా ।
కుష్ఠం రౌద్రం ప్రియంగుశ్చ తగరం మూలమేవచ ॥ 25

శ్లో॥ ధాత్రీఫలం వచాకర్ణీ సర్షపానాగరం తథా ।
మురామాంసీ తథా చండీ ఉశీరం వాళకం తథా ॥ 26

శ్లో॥ శైలజా గృధ్రపర్ణీచ శ్రీఖండం తారకం తథా ।
సిద్ధివృద్ధి సమాయుక్తాః సర్వౌషధ్యః ప్రకీర్తితాః ॥ 27

శ్లో॥ కుష్ఠం మాంసీ హరిద్రేద్వే మురాశ్శైలేయ చందనం ।
వచా కర్పూరముస్తాచ సర్వౌషధ్యో దశస్మృతాః ॥ 28

శ్లో॥ యాఓషధేతి మంత్రేణ ఔషధాదీన్ నిక్షిపేత్ ।
సహిరత్నాని మంత్రేణ నవరత్నాని నిక్షిపేత్ ॥ 29

శ్లో॥ ఉద్ధృతాసీతి మంత్రేణ మృదమాదాయ విన్యసేత్ ।
ప్రవోయజ్ఞేతి మంత్రేణ పల్లవాంశ్చ వినిక్షిపేత్ ॥ 30

ప్రస్తరంచతేం వినిక్షిపేత్ ।

శ్లో॥ యాశ్ఫధమితి మంత్రేణ ... కాండాత్కాండాచ్చ దూర్వకాన్ ॥ 31
గాయత్ర్యాద్యైః పంచగవ్యం ...

శ్లో॥ మధువాతేతి మధుస్సావః పయస్యేతి చ శర్కరాం ।
కలశస్య ముఖే బ్రహ్మా మధ్యే రుద్రో అథోహరిః ॥ 32

శ్లో॥ సర్వే సముద్రాః సరితః తీర్థాని జలదానదాః ।
ఆయాంతు యజమానస్య దురితక్షయకారకాః ॥ 33

శ్లో॥ ఇమంమే వరుణేత్యాద్యం తత్వాయామి ద్వితీయకం ।
త్వన్నో అగ్నే తృతీయంచ సత్వన్నో అగ్నే తతః పరం ॥ 34

శ్లో॥ ఆచార్యో మూలమంత్రేణ బృహత్కుంభ ప్రపూజయేత్ ।
మూలం ప్రజాంతు మూలంచం సర్పేదం సర్ప ఇత్యపి ॥ 35

శ్లో॥ శతచ్ఛిద్రస్య పురతః దేవం తత్ర ప్రపూజయేత్ ।
నిబురుతిం సర్పనాథంచ వస్త్రయుగ్మేన వేష్టయేత్ ॥ 36

శ్లో॥ ఇంద్రాదిలోకపాలాంశ్చ స్వేన మంత్రేణ పూజయేత్ ।
ఏవం పూజాంచ నిర్వర్త్య హోమకర్మ తతశ్చరేత్ ॥ 37

శ్లో॥ సమిధాజ్యేన చరుణా తిలైస్సమ్యక్ప్రహావయేత్ ।
అష్టోత్తర సహస్రంవా అష్టోత్తర శతంతువా ॥ 38

శ్లో॥ మూలం ప్రజాంతుచాష్టౌచ హోమవాక్యం యథాక్రమం ।
అనుహోమం తతః కుర్యాత్ ఆజ్యేన చరుణాసహ ॥ 39

శ్లో॥ ప్రజాపతయే స్వాహేతి సర్పేభ్యస్వేతి మంత్రకైః ।
వ్యాహృతి హోమంచ కారయేత్సు సమాహితః ॥ 40

శ్లో॥ పూర్ణాహుతించ జుహుయాత్ అభిషేకం చ కారయేత్ ।
ఉత్క్షిప్యచ శతచ్ఛిద్రం ధారయేన్మస్తకోపరి ॥ 41

శ్లో॥ శతచ్ఛిద్రేణ షేయుస్తే మంత్రై ర్వారుణసంభవైః ।
సముద్రజ్యేష్ఠాభి మంత్రైః దేవస్యత్వా తథైవచ ॥ 42

శ్లో॥ శిరోమే శ్రీరితి మంత్రేణ ఆపోహిష్ఠాదిభిః త్రిభిః ।
పునంతుమా దేవజనా మంత్రైః త్రాతారమేవచ ॥ 43

శ్లో॥ ద్వేశ్యాంతేత్యాదిభి ర్మంత్రైః మాతోస్య్యక్తైరపి మంత్రకైః ।
ఆర్ద్రవాసాంసి సంత్యజ్య ఆచార్యాయ నివేదయేత్ ॥ 44

శ్లో॥ ఆజ్యావలోకనం కృత్వా సద్విప్రాయ ప్రదాపయేత్ ।
ఆచార్యాయ వృషందద్యాత్ అయఃపిండం తథైవచ ॥ 45

శ్లో॥ సర్వాలంకార సంయుక్తాం గాంసవత్సాప దక్షిణాం ।
తదర్ధం బ్రహ్మణే దద్యాత్ ఋత్విగ్భ్యః పితదర్ధతః ॥ 46

శ్లో॥ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్పశ్చాత్ యథాశక్త్యనుసారతః ।
అనేనవిధానా శాంతిం యఃకుర్యాత్ ప్రీతిమాన్నరః ॥ 47

శ్లో॥ ఆయురారోగ్య మైశ్వర్యం తస్య ఖ్యాతిర్భవేద్ధ్రువం ।
ఇతి కమలాకరభట్టకృతౌ మూలాశ్లేషా శాంతిః ॥ 48

అథాశ్లేషా శాంతిః

తత్ర పాద ఫలం ప్రాగుక్తం — జయార్ణవే

మూర్ధాస్య నేత్ర గళ కర్ణ యుగం చ బాహూ
హృజ్జాను గుహ్య పద మిత్య హిదేహ భాగః ॥ 1

బాణాద్రి నేత్ర హుత భుక్ శ్రుతి నాగ రుద్ర
షణ్ణంద పంచ శిరసః క్రమశస్తు నాడ్యః ॥ 2

రాజ్యం పితృభక్తియో మాతృనాశః కామ క్రియారతిః ।
పితృభక్తో బలీస్వాఘ్నస్త్యాగీ భోగీ ధనీ క్రమాత్ ॥ 3

విశేషస్తు నిర్ణయ సింధౌ జ్ఞేయః శాంతి మహా శౌనకః - యథా :—

ఆశ్లేషా యాంతు జాతానాం శాంతిం వక్ష్యామ్యతః పరం ।
జాతస్య ద్వాదశాహేచ శాంతి హోమం సమాచరేత్ ॥ 4

అనంతవేతు జన్మర్క్షే అన్యస్మిన్వా శుభేహాని ।
స్నాతోభ్యంగాది భిస్తస్మిన్ వరయేత్తు ద్విజోత్తమాన్ ॥ 5

విభవే పంచకుంభాన్తు ద్వయంవా తద లాభతః ।
దేవతా స్థాపనే హ్యైకం మేఘం రుద్రాభి మంత్రణే ॥ 6

మూలర్క్షోక్త ప్రకారేణ కుంభే నిక్షిప్య పూజయేత్ ।
గోమయా లేపితే దేశే మంటపైః పరిశోభితే । 7

పంకజంకారయే త్తత్ర చతుర్వింశ ద్దళాన్వితం ।
తండులైః కారయేద్వ్యద్వా రక్తపీత సితా సితైః । 8

కర్ణికాయాం న్యసేద్ధీమాన్ స్థాపయే త్తేషు కుంభకం ।
ఆ కలషేషు మంత్రేణ కలశే స్థాపనం స్మృతం ॥ 9

ఇమంమే గంగేతి మంత్రేణ పూరయే త్తీర్థవారిణా ।
కుంభంచ గంధ వస్త్రాద్యైః త త్తన్మంత్రైః ప్రపూజయేత్ । 10

యాః ఫలినీఃస్తు మంత్రేణ క్షిపేద్రత్నౌషధాదికాన్ ।
కుంభో పరిస్థ పాత్రేతు ఆశ్లేషా ప్రతిమాం యజేత్ । 11

నిష్కార్ధ పాద పాద్యైర్వా కారయిత్వా స్వశక్తితః ।
తత్పూర్వోత్తర నక్షత్రే దక్షిణోత్తర యోర్యజేత్ । 12

ఇంద్రా దీశాన పర్యన్త మితరర్క్షాణి పూజయేత్ ।
మూలోక్తేన విధానేన కుంభయో రభి మంత్రణం । 13

రుద్రార్చా రుద్ర కుంభేతు పూర్వవచ్ఛేష మాచరేత్ ।
నమో అస్తు సర్పేభ్యః పూజా మంత్ర ఇతీరితః । 14

సర్పో రక్తస్త్రి నేత్రశ్చ ద్విభుజః పీత వస్త్రకః ।
ఫలకాసి ధర స్తీక్ష్ణ దివ్యాభరణ భూషితః । 15

ఏవం ధ్యాత్వా తతోభ్యర్చ్య హోమకర్మ సమారభేత్ ।
కర్తుః శాఖోక్త మార్గేణ ఆచార్య స్త్వథ వాచరేత్ ॥ 16

ముఖాంతం కర్మ నిర్మాయ హవిరాదాయ శాస్త్రతః ।
ఇదం సర్పేభ్యో జుహు యాత్సాధి ప్రత్యధి దేవతాః । 17

అష్టోత్తర శతంవాథ అష్టావింశతి మేవవా ।
మూల నక్షత్ర వచ్ఛేషం హోమకర్మ సమాచరేత్ ॥ 18

పూర్ణా హుత్యంత కర్మాణి కృత్వా సంపాతకం తథా ।
కుంభే జలేషు ప్రక్షిప్య అభిషేక మథాచరేత్ ॥ 19

(సంపాతశ్చాజ్య హోమేషు)

దార పుత్ర సమేతస్య యజమానస్య పూర్వవత్ ।
అభిషించే త్తథాచార్యః ఋత్విగ్భిః స్సహిత స్తథా ॥ 20
అభిమంత్రిత కుంభాద్యైః అభిషేచన మాచరేత్ ।
తథా పౌరాణ మంత్రైశ్చ పల్లవై రభిషేచయేత్ ॥ 21
ఆశ్లేషా ఋక్ష జాతస్య మాతా పిత్రోర్ధనస్యచ ।
భ్రాతృజ్ఞాతి కులస్థానాం దోషం సర్వం వ్యపోహతు ॥ 22
యోసౌ వాగేశ్వరోనామ అధిదేవో బృహస్పతిః ।
మాతా పిత్రోః శిశోశ్చైవ గండాంతంచ వ్యపోహతు ॥ 23
పితరః సర్వ భూతానాం రక్షంతు పితరం స్సదా ।
సార్పనక్షత్ర జాతస్య వి త్తంచ జ్ఞాతి బాంధవాన్ ॥ 24
ఏవం కృతేభిషేకేతు సార్పశాంతిర్భవే ద్ధ్రువం ।
తత శ్శుక్లాంబరధరో యజమానః సుభూషితః । 25
దక్షిణాభి స్తతో విప్రాన్ మూల వచ్చ ప్రతోషయేత్ ।
ఇత్యు క్తేన విధానేన సర్వారిష్టం వ్యపోహతు ॥ 26
సర్వే కామాశ్చ సిధ్యంతి వేదోక్తా యుర్భవిష్యతి । 27

అర్ఘ్య మంత్ర మాహ

సర్పాధీశ నమస్తుభ్యం నాగానాంచ గణాధిప ।
గృహాణార్ఘ్యం మయాద త్తం సర్వారిష్ట ప్రశాంతయే ॥ 28
మూల నక్షత్ర వత్కుర్యాత్ సర్పగండే స్వనామతః । 29

అభిషేకే ఆశ్లేషా మూల గండాంతర్గజాత సర్వదోష
శాంతి మిత్యూహః కార్యః

ఇతి శౌనకీయా ఆశ్లేషా శాంతిః.

అథ ప్రయోగః :—

ఉక్తకాలేకర్తా గోముఖప్రసవం కృత్వా, దేశకాలౌ సంకీర్త్య, మమ అస్య కుమారస్య అశ్లేషా నక్షత్ర జననేన సూచిత పిత్రాద్యరిష్టాది శాంతి ద్వార శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం నవగ్రహమఖం అశ్లేషా నక్షత్ర జనన శాంతిం కరిష్యే, ఇతి సంకల్ప్య, గణేశపూజా, పుణ్యాహవాచన, మాతృకా పూజన, నాందీ శ్రాద్ధానికృత్వా, ఆచార్యం, ఋత్విజశ్చ, వృణుయాత్, తతః ఆచార్యః - అస్మిన్ కర్మణి ఆచార్యకర్మ కరిష్యే, ఇతి సంకల్ప్య, యదత్ర సంస్థితమితి సర్షపాన్ వికీర్య, ఆపోహిష్ఠేతి మంత్రైః కర్మభూమి ప్రోక్ష్య, ఈశానదేశే పంచవర్ణైః స్వస్తికం విలిఖ్య, తత్ర మహిద్యౌరితి భూమిం స్పృష్ట్వా, ఓషధయః సమితి ద్రోణప్రమాణాన్ వ్రీహీన్‌క్షిప్త్వా, తత్రా కలశేష్వితి కుంభం నిధాయ, ఇమంమే, గంగేత్యాపూర్య, గంధద్వారామితి గంధపుష్పైః, యాఓషధీరిత్యౌషధీ రోషధయః సమితియవాన్, కాండాత్కాండాదితి, దూర్వాః అశ్వత్థేవ ఇతి పంచపల్లవాన్, స్యోనేతి సప్తమృదః, యాఃఫలినీ రితిఫలం, సహిరత్నానీతి పంచరత్నాని, ఆపో హిష్ఠేతితిసృభిః పంచగవ్యం, హిరణ్యరూప ఇతి హిరణ్యం ప్రక్షిప్య, వస్త్రైః యువాసువాసా ఇత్యావేష్ట్య, పూర్ణాదర్వీతి పూర్ణపాత్రం నిదధ్యాత్—

తతః పూర్ణపాత్రో పరిస్థవస్త్రే సువర్ణ రుద్ర ప్రతిమాయాం త్ర్యంబక మితి మంత్రేణ మృత్యుంజయ మావాహ్య పూజయేత్ — అస్య వసిష్ఠో రుద్రో నుష్టుప్ —

తతః ఏకః ఋత్విక్ కుంభం స్పృష్ట్వా, రుద్రైకాదశనీం జపేత్ - యదియాజుషో యజమానః - బహ్వృచశ్చేత్ చత్వారి రుద్రసూక్తాని - ఛందోగశ్చేత్ రుద్రసామాని - సూక్తసామ్నోః ఏకాదశాష్టత్రిద్వేక సంఖ్యా గ్రాహ్య - కేచిత్ రుద్రః సర్వసాధారణః - బహ్వృచ ఛందోగయోస్తు సూక్తసామ్నోః రుద్రేణ సహవికల్ప ఇత్యాహుః-ఇత్థమేవ శిష్టాః కుర్వంతి- తత్ర రుద్రాన్యాసాది శ్రీగురు విర్మిత రుద్రపద్ధతౌద్రష్టవ్యం —

రుద్ర సూక్తానితు - కద్రుద్రాయేతి నవర్చామ ఘోరః, కణ్వో రుద్రో గాయత్రీ, ఇమారుద్రాయేత్యే కర్చకుత్సో రుద్రః, ఆద్యా సవ జగత్యోంత్యే. ద్వేత్రిష్టుభే. అతే పితరితి పంచదశ ర్చం గృత్సమదో రుద్ర త్రిష్టుప్, తముష్టుహితౌ యోత్రీ రుద్ర త్రిష్టుప్, భువనస్య పితరిఋజిణా రుద్ర త్రిష్టుప్, త్ర్యంబకం వసిష్ఠో రుద్రో నుష్టుప్, రుద్రసామ ఋష్యాది తులా పురుష పద్ధతౌ ద్రష్టవ్యం - తత త్ర్యంబక మిత్యష్టోత్తర సహస్రం, పావమానీశ్చ మధ్యమ కుంభే జపేత్ –

తతః ప్రాక్కుంభే ఆశుః శిశాన ఇతి త్రయోదశర్చాం, ఇంద్రో అప్రతి రథ ఋషిః, ఇంద్రో దేవతా త్రిష్టుప్, ఛందోంత్యా నుష్టుప్. దక్షిణ కుంభేత్వ మగ్నే రుద్ర ఇత్యనువాకస్య, హవ్యవాడృషిః, అగ్న్యాత్మా రుద్రో దేవతా, జగతీచ్ఛందః, పశ్చిమకుంభే రక్షోహణ ఇత్యస్య వామ దేవోగ్నిః, త్రిష్టుప్ –

ఉత్తరకుంభే - రక్షోహణమితి పంచ వింశర్చామం, గిరసః వాయు వగ్ని త్రిష్టుప్, అంత్యాశ్చతస్రో నుష్టుభః, జపే వినియోగః –

అత్రాపి పూర్వోక్తా సంఖ్యా యథా శక్తి గ్రాహ్యా - పంచకుంభా సంభవే చతుః ప్రస్రవణం పంచ వక్త్రం కుంభం స్థాపయిత్వా, సర్వం తత్రైవ కుర్యాత్ –

తతః కుంభస్య ఉత్తరతః చతుర్వింశద్దళం పంకజం పంచవర్ణం కృత్వా, కర్ణికాయాం పూర్ణ వత్కలశే స్థాపయేత్ –

తత్ర వ్రీహిమఅని యమః :—

యాః ఫలినీరితి రత్నౌషధీః ప్రక్షిపేత్ - తతః కుంభో పరిస్థ పూర్ణ పాత్రోపరి సర్పాఖ్యా మాశ్లేష ప్రతిమాం, నమోస్తు సర్పేభ్యః ఇతి మంత్రేణ ఆవాహయేత్ ॥

శ్లో॥ తతః సర్పో రక్తః త్రినేత్రశ్చ ద్విభుజః నీల వస్త్రకః ।
ఫలకాసి ధర స్తీక్ష్ణః దివ్యాభరణ భూషితః ॥

ఇతి సర్పంధ్యాత్వా, తద్దక్షిణతః "బృహస్పతే గృత్సమదో, బృహస్పతి త్రిష్టుప్" ఇతి మంత్రేణ ప్రతిమాయాం బృహస్పతి మావాహ్య, ఉత్తరతశ్చ "ఉదీరతాం శంఖః పిత రస్వథా త్రిష్టుప్" అనేన పితృ ప్రతిమాయాం పితౄ నావాహ్య, ప్రాగాదితః చతుర్వింశతి పంకజ దళేషు పూర్వా మారభ్య పునర్వసు పర్యంతం నక్షత్రాణి తద్దేవతాశ్చ ఆవాహయేత్

యథా అర్యమా - భగః - సవితా - త్వష్టా - వాయుః - ఇంద్రాగ్ని- మిత్రః - ఇంద్రః - నిఋరుతిః - ఆపః - విశ్వేదేవాః - విష్ణుః - వసవః - అజైకపాత్ - అహిర్బుధ్న్యః - పూషా - అశ్వినౌ - యమః - అగ్నిః - ప్రజాపతిః - సోమః - రుద్రః - అదితిరితి ॥

తతో లోకపాలా నావాహ్య, తతః ఆచార్యః అగ్నిం ప్రతిమాం, గ్రహాంశ్చ, ప్రతిష్ఠాప్య, అన్వాదధ్యాత్ - నవగ్రహాన్ ప్రత్యేక మముక సంఖ్యాభిః సమిచ్చర్వా జ్యాహుతిభిః, బృహస్పతిం, పితరాన్‌చ, ప్రతి ద్రవ్య మష్టావింశతి సంఖ్యాభిః, ఘృత మిశ్ర పాయసాన్న సమిదా జ్యాహుతిభిః, భగాది చతుర్వింశతి దేవతాః ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యాభిః, పాయసాజ్యాహుతిభిః, రక్షోహణం కృణుష్వేతి పంచదశ ఋగ్భిః, ప్రత్యృచ మష్ట సంఖ్యాభిః, కృసరాహుతిభిః, సవితారం, దుర్గాం; త్ర్యంబకం, ఋత్విక్‌స్తుతిం, వాస్తోష్పతిం, అగ్నిం, క్షేత్రాధిపతిం, మిత్రావరుణే, అగ్నిం ఏతాః ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యాభిః కృసరాహుతిభిః, శ్రియం హిరణ్య వర్ణామితి, పంచదశ ఋగ్భిః, ప్రతి మంత్ర మష్టసంఖ్యాభిః, సమిదాజ్యచర్వాహుతిభిః, సోమంత్రయో దశ సంఖ్యాభిః, పాయసాహుతిభిః, రుద్రం చతుర్గృహీతేన ఆజ్యేన, అగ్నిం, వాయుం, సూర్యం, ప్రజాపతించ, ఆజ్యేన, శేషేణస్విష్ట కృత మిత్యాది-ం- పూర్ణపాత్ర నిధానాంతం కృత్వా, పాయస కృసంచరూన్ శ్రపయత్వా, ఆజ్యభాగాన్తం కుర్యాత్ ॥ తతో యజమానో దక్షిణతః సర్వదేవతో ద్దేశ త్యాగం కుర్యాత్ ॥

తతః ఋత్విక్సహితః ఆచార్యః హోమం కుర్యాత్ । తద్యథా — నవ గ్రహాన్, అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా వినాయకాదీన్, లోకపాలాంశ్చ, తత్తన్మంత్రైః హుత్వా, సర్వేభ్యో "నమోస్తు సర్పేభ్యః" ఇతి మంత్రేణ, బృహస్పతయే పితృభ్యశ్చ, తత్తన్మంత్రైః ద్రవ్య చతుష్టయం తత్తత్సం ఖ్యయా హుత్వా, భగాది చతుర్వింశతి దేవేభ్యః నామమంత్రేణ, అష్ట సంఖ్యయా జుహుయాత్ —

తతః కృణుష్వేతి పంచదశర్చ్యా గౌతమో వామదేవో రక్షోహణ త్రిష్టుప్ కృసర హోమే వినియోగః —

గాయత్రీ, సవితారం, జాతవేదసే, కశ్యపో దుర్గా, త్రిష్టుప్ కృసర హోమే వినియోగః —

త్ర్యంబకం వసిష్ఠో రుద్రోనుష్టుప్ కృసర హోమే వినియోగః —

సీరాయుంజంతీత్యస్య బుధః సౌమ్యఋ—ం—ఋషయః - ఋత్సతి ర్దేవతా, గాయత్రీ—ం—చ్ఛందః కృసర హోమే వినియోగః —

తామగ్నివర్ణాం సౌభరి దుర్గా త్రిష్టుప్ కృసర—ం—హోమే వినియోగః—

వాస్తోష్పతే ర్వసిష్ఠో వాస్తోష్పతి త్రిష్టుప్, కృసర — ం — హోమే వినియోగః —

అగ్నిః కాణ్వో మేధాతిథి ర్గాయత్రీ కృసర—ం—హోమే వినియోగః —

క్షేత్రస్య వామదేవః, క్షేత్రపాలోనుష్టుప్, కృసరం — ం — హోమే వినియోగః —

గృణానా జమదగ్ని ర్మిత్రావరుణౌ గాయత్రీ కృసరం —ం— హోమే వినియోగః —

అగ్నిం దూతమిత్యస్య అంగిరసో విరూపోగ్నిః, గాయత్రీ కృసర —ం— హోమే వినియోగః —

హిరణ్యవర్ణామితి పంచదశర్చస్య సూక్తస్య, ఆనందః కర్దమశ్చిక్లీ తేందిరాసుతా ఋషయః, శ్రీర్దేవతా, ఆద్యాస్తిస్రోనుష్టుభః - చతుర్థీ ప్రస్తార పంక్తిః —

పంచమీ షష్ఠ్యౌత్రిష్టుభౌ, తతోఽష్టావనుష్టుభః అంత్యా ప్రస్తారపంక్తిః హోమే వినియోగః —

ప్రత్యృచం సమిదాజ్య చరూనష్ట శతష్టాన్య తమ సంఖ్యయా జుహుయాత్ —

త్వన్నః సోమ ఇత్యస్య ప్రగాథః సోమస్త్రిష్టుప్ పాయస హోమే వినియోగః —

త్వన్నః సోమ విశ్వతోగోపా ఇతివా మంత్రః — త్వన్నః సోమ సుక్రతురితివా. — అనయోరైంద్రో విమదః సోమ ప్రస్తారపంక్తిః — తత శ్చతుర్గృహీత మాజ్యం గృహీత్వా, యాతేరుద్రేతి కశ్యపో రుద్రః స్వరా డనుష్టుప్ । అనేన జుహుయాత్ — తతః స్రువేణవ స్త్ర సమస్త వ్యాహృ తిభిః ఆజ్యం హుత్వా స్విష్టకృదాది ప్రాయశ్చిత్త హోమాంతం కుర్యాత్ ॥

తతో దిక్పాలకేభ్యో నవగ్రహేభ్యో వినాయకాదిభ్యః, నిఋరుతయే ఇంద్రాయ అద్భ్యో రుద్రాయ క్షేత్రపాలాయచ, సదీపసూష బలీన్ దద్యాత్॥ తతః ఆచార్యో యజమానో వా చతుర్గృహీతే నవా, ద్వాదశ గృహీత్వేవా, స్రుచం పూర యిత్వా, తత్ర ఫలాదిక మవధాయ పూర్ణాహుతిం జుహు యాత్ — తత్ర మంత్రాః సముద్రా దూర్మిరిత్యేకాదశ సూక్తస్య, గౌతమో వామదేవో త్రిష్టుప్, అంత్యా జగతీ పూర్ణాహుతి హోమే వినియోగః —

ప్రజాపతయే హిరణ్యగర్భ ప్రజాపతి స్త్రిష్టుప్ పూర్ణాహుతి హోమే వినియోగః —

ఏతైః పూర్ణాహుతిం హుత్వా. ప్రణీతాని నయనాది కర్మ శేషం సమాప్య. చతుః కుంభమధ్యే వర్తినం కుంభం దక్షిణతః స్పృష్ట్వా, త్ర్యంబకమితి యాజుషశ్చేద్యజమానః తదా రుద్రైకాదశనీమపి జపేత్ ॥

బహ్వృచస్తు రుద్రసూక్తాని :— సామగశ్చేత్ రుద్రసామాని - అధ ర్వణశ్చేత్ త్రియంబక మంత్రమాత్రం - అత్రాప్యేకాదశాష్టత్రి ద్వ్యేక సంఖ్యయా రుద్రజపః - శతం త్రియంబక జపః సర్వేషాం - తతో రుద్ర సర్వాన్ పంచోపచారైః సంపూజ్య. త్రియంబకం నమోస్తు సర్వేభ్యః ఇత్యుపస్థాయ, సర్వకలశోదకం పాత్రాంతరే గృహీత్వా, సర్త్విగాచార్యో

యజమానం సర్వౌషధిభిః అనులిప్తాంగం ధృత్య నవవస్త్రాం సపుత్రాం పత్నీ ముపవేశ్య, వక్ష్యమాణ మంత్రైః అభిషించేత్ , అక్షిభ్యామితి షణ్ణాం । కశ్యపో వివృహాయక్ష్మనాశోనుష్టుప్ అభిషేకే వినియోగః - త్రిభిష్ట్వం దేవేతి సప్తానాం వసిష్ఠఋషిః - ఆద్యానాం త్రయాణాం అగ్నిర్దేవతా తత శ్చతుర్ణాం విశ్వేదేవా ఆద్యా గాయత్రీ ద్వితీయానుష్టుప్ తతస్తిస్రోగాయ త్ర్యోంత్యే, ద్వేఅనుష్టుభౌ అభిషేకే వినియోగః - ఆపోహిష్ఠేతి నవానాం బ రీషః సింధుద్వీపఋషిః - ఆపోగాయత్ర్యోంత్యేద్వే అనుష్టుభౌ, పంచమీ వర్ధమానా సప్తమీ ప్రతిష్ఠా అభిషేకే వినియోగః - ఆపఇద్వేతి ద్వయో సప్తర్షయో విశ్వేదేవా అనుష్టుప్ - సహస్రాక్షేణేతి ప్రజాపతే యక్ష్మనాశనో యక్ష్మహా త్రిష్టుప్ ॥

తతః :—

శ్లో॥ యోసౌ వజ్రధరో దేవః మహేంద్రో గజవాహనః ।
సార్పజాతం శిశోర్దోషం మాతా పిత్రో ర్వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ యోసౌ శక్తిధరో దేవః హుతభుక్ మేషవాహనః ।
సప్తజిహ్వాశ్చ దేవోగ్నిః సార్పదోషం వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ యోసౌ దండధరో దేవః ధర్మో మహిష వాహనః ।
సార్పజాత శిశోర్దోషం వ్యపోహతు యమో మమ ॥

శ్లో॥ యోసౌ ఖడ్గధరో దేవః నిఋరుతీ రాక్షసాధిపః ।
ప్రశామయతు సర్పోత్థం దోషం గండాంత సంభవం ॥

శ్లో॥ యోసౌ పాశధరో దేవః వరుణశ్చ జలేశ్వరః ।
నక్రవాహః ప్రచేతాసః సార్పోత్థాఘం వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ యోసౌ దేవో జగత్ప్రాణో మారుతో మృగ వాహనః ।
ప్రశామయతు సార్పోత్థం దోషం బాలస్య శాంతిదః ॥

శ్లో॥ యోసౌ నిధిపతిర్దేవః ఖడ్గ భృద్వాజి వాహనః ।
మాతా పిత్రోశ్శిశోశ్చైవ సార్పదోషం వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ యోసౌ పశుపతిర్దేవః పినాకీ వృష వాహనః ।
ఆశ్లేషా మూల గండాంతం దోష మాశువ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ విఘ్నేశః క్షేత్రపో దుర్గా లోకపాలా నవగ్రహాః ।
సార్వదోష ప్రశమనం సర్వే కుర్వంతు శాంతిదాః ॥

శ్లో॥ అశ్లేషా ఋక్ష జాతస్య మాతా పిత్రో ర్ధనస్యచ ।
భాతృజ్ఞాతి కులస్థానాం దోషం సర్వం వ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ యోసౌ వాగేశ్వరోనామ అధిదేవో బృహస్పతిః ।
మాతా పిత్రో శిశోశ్చైవ గండాంతం సవ్యపోహతు ॥

శ్లో॥ పితర స్సర్వభూతానాం రక్షంతు పితరస్సదా ।
సర్పనక్షత్ర జంబాలం విత్తంచ జ్ఞాతి బాంధవాన్ ॥

సురాస్త్వేత్యాది భిరభిషిచ్య, తచ్ఛంయోః శం యుర్విశ్వేదేవాః శక్వరే అభిషేకే వినియోగః –

తతో రుద్ర సర్ప కలశోదకేన అన్యేన చ శతచ్ఛిద్ర ధారయా, అభిషిక్తో యజమానః ఆచార్యాయ ధేనుం, బ్రహ్మణే వృషం, రుద్రజాపినే కృష్ణ మనడ్వాహం, ప్రతిమాంచ ఋత్విగ్భ్యః. యథాశక్తి దక్షిణాం చ దత్వా, సర్వాణా ముత్తర పూజాం విధాయ, తామ్రపాత్రే ఫల పుష్పాది యుక్త మర్ఘ్యం గృహీత్వా ॥

శ్లో॥ సర్పాధీశ నమస్తుభ్యం నాగానాంచ గణాధిప ।
గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం సర్వారిష్ట ప్రశాంతయే ॥

ఇత్యర్ఘ్యం దత్వా, ఉత్తిష్ఠేతి విసృజ్య, సంకల్ప పూర్వక మాచార్య హస్తే ప్రతిపాద్య అగ్నిం సంపూజ్య, గచ్ఛ గచ్ఛేతి విసృజ్య, యథాశక్తి బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా, సుహృద్యుక్తః భుంజీయాత్ ॥

ఇతి కమలాకర భట్ట కృతే శాంతి రత్నే అశ్లేషా శాంతి ప్రయోగః.

అథ నక్షత్ర విశేషే ఫలముక్తం

నృసింహ ప్రసాదే:—

శ్లో॥ చిత్రాద్యర్థే పుష్యమధ్యే ద్విపాదే పూర్వాపాదా దిష్ణ్యపాదే తృతీయే ।
జాతఃపుత్రశ్చోత్తరాద్యేవిధత్తే మాతా పిత్రోః భ్రాతుః ఆయుష్యనాశం ॥ 1

శ్లో॥ ద్విమాసంచోత్తరోదోషః పుష్యేచైవ త్రిమాసకః ।
పూర్వాషాఢేష్టమాసం చ చిత్రాషాణ్మాసికం ఫలం ॥ 2

శ్లో॥ నవమాసం తథాశ్లేషా మూలేచాష్టక వర్షకః ।
జ్యేష్ఠామాసాః పంచదశ వర్జయే త్పుత్రదర్శనం ॥ 3

శ్లో॥ యత్ర శాంతిః నోక్తా తత్ర గ్రహమఖః కార్యః ।
తస్మాద్ధాంతిం ప్రకుర్వీత గ్రహాణాం క్రూరచేతసాం ॥ 4

ఇతి వసిష్ఠేన సర్వోక్తేః ॥

మాత్స్యే - గర్గః :—

శ్లో॥ దివా ప్రసూతాబడబా శ్రావణే చ విశేషతః ।
మాఘమాసే బుధేచైవ ప్రసూతా మహిషీయది ॥ 5

శ్లో॥ సింహే గావః ప్రసూయంతే స్వామినో మృత్యుదాయకాః ।
జంగమే స్థావరం జాతం స్థావరేవాధ జంగమం ॥ 6

శ్లో॥ తస్మిన్యోని విపర్యాసే పరచక్రాగమో భవేత్ ।
త్యాగో వివాసోత్థానంవా కృత్వాప్యాశు శుభం లభేత్ । 7

శ్లో॥ బడబా హస్తినీగోశ్చయా యది యుగ్మప్రసూయతే ।
విజాతి వికృతిం వాపి షడ్భిర్మాసైః మ్రియే తేతసః ॥ 8

వియోనిషు కుర్వంతి మైధునం.

(అన్యత్ర మైధునోత్పత్తేః నృణాం వాజాతి మైధునాత్)

శ్లో॥ సర్వే మూషక మార్జాల మత్స్యఒశ్వాన వివర్జితాః ।
జ్ఞేయాః దుర్భిక్షకర్తారః స్వజాతి పిశితాశనాః ॥ 9

శ్లో॥ అకాలతోమదోద్రేకాత్ చతుష్పాన్మృగ పక్షిణాం ।
అన్యజాతి భయం తస్మాత్ ధేనుశ్వానోర్విశేషతః ॥ 10

శ్లో॥ అథా నడ్వాన నడ్వాహం ధేనుర్ధేనుం యభేద్యది ।
శునీంవా యభతే ధేనుః శునీధేను మథాపివా ॥ 11

శ్లో॥ తిర్యగ్యోనౌ మానుషీవా పరచక్రాగమో భవేత్ ।
అమానుషాః మానుషాణి జల్పంతి ప్రాణితోయది ॥ 12

శ్లో॥ వికృతంవా ప్రసూయేత పరచక్రాగమో భవేత్ ।
త్యాగో వివాసో దానంవా తేషాం కార్యం విజానతా ॥ 13

శ్లో॥ తర్పయే ద్బ్రాహ్మణాన్ శ్చైవ జపహోమాన్ చ కారయేత్ ।
మృదంగవాద్యైః పటహైః సుశోభనైః పూజాచ కార్యా
త్రిదశేశ్వరాణాం ॥ 14

ధాతు స్తదేజ్యా విధినాచకార్యా దేయం తథాన్నం బహు చ ద్విజేభ్యః.

అథ సింహాదౌగవాది ప్రసవశాంతిః

అద్భుతసాగరే నారదః :—

శ్లో॥ భానౌ సింహగతేచైవ యస్య గౌః సంప్రసూయతే ।
మరణం తస్య నిర్దిష్టం షడ్భిర్మాసైః నసంశయః ॥ 1

శ్లో॥ ప్రసూతాం తత్క్షణాదేవ తాంగాం విప్రాయదాపయేత్ ।
తతో హోమం ప్రకుర్వీత ఘృతాక్తైః రాజసర్షపైః ॥ 2

శ్లో॥ ఆహుతీనాం ఘృతాక్తానాం అయుతం జుహుయా త్తతః ।
వ్యాహృతిభిశ్చాయం హోమః మంత్రశ్చ దేవతాయాశ్చ
ప్రజాపతి స్థితి వచనాత్ ॥ 3

శ్లో॥ సోపవాస్తం ప్రయత్నేన దద్యా ద్విప్రాయ దక్షిణాం ।
వస్త్రయుగ్మం యవాంశ్చైవ సువర్ణం చ ప్రదాపయేత్ ॥ 4

శ్లో॥ ఇష్టదైవత మంత్రేణ తతః శాంతిర్భవిష్యతి తథా ।
సింహరాశౌ గతే సూర్యే గోప్రసూతి ర్యదాభవేత్ ॥ 5

శ్లో॥ పౌషేచ మాహిషీభూతే దివేవాశ్వతరీ తథా ।
తదానష్టం భవేత్కించిత్ తచ్ఛాంతౌ శాంతికంచరేత్ ॥ 6

శ్లో॥ అన్యవామేతి సూక్తేన తద్విష్ణోరితి మంత్రతః ।
జుహుయాచ్చ తిలాజ్యేన శత మష్టోత్తరాధికం ॥ 7

శ్లో॥ మృత్యుంజయ విధానేన జుహుయాచ్చ యథోదితం ।
శ్రీ సూక్తేన తతః స్నాయాత్ శాంతి సూక్తేనవా పునః ॥ 8

శ్లో॥ మధ్యాహ్నేవా నిశీదేవా యదాగోః క్రందనే సతి ।
గ్రామేవా స్వగృహేవాపి శాంతికం పూర్వ వద్దిశేత్ ॥ 9

ఏవం శ్రావణేచ బడబా ప్రసవోఽతివనిషిద్ధః.

అథర్వణ వేదినాం గార్గ్య పరిశిష్టే :—

శ్లో॥ మాఘే బుధేచ మహిషీ శ్రావణే బడబాదివా ।
సింహేగావః ప్రసూయన్తే స్వామినో మృత్యుదాయకాః ॥ 10

అత్ర తదుక్తామృతాఖ్యా శాంతిః కార్యా —
విశేషో నిర్ణయ సింధౌ జ్ఞేయః —

ఇతి సింహోదౌగవాది ప్రసవ శాంతిః.

అథ వికృత ప్రసవ శాంతిః

నారదః :—

శ్లో॥ కృష్ణాగాః కపిలావాసః కపిలం కృష్ణ ఏవచ ।
తద్వాంఛతయేతు విప్రాయ దాతవ్యాత శిబాన్నరైః ॥ 1

శ్లో॥ తతో హోమం ప్రకుర్వీత శాంత్యర్థంతు యవైస్తిలైః ॥
సమస్తే రుద్ర మంత్రేణ దక్షిణాంతు ప్రదాపయేత్ ॥ 2

శ్లో॥ యథా విత్తానుసారేణ తత శ్శాంతిర్భవిష్యతి ।
యేన మంత్రేణ హోతవ్యం తన్మంత్రంచ తథా జపేత్ ॥ 3

శ్లో॥ శతావర్తేతి మంత్రేణ జుహుయాచ్చైవ మంత్రవిత్ ।
శ్రీఫలస్థాళ్చ సమిధః శివార్థం జుహుయాత్తతః ॥ 4

శ్లో॥ అష్టోత్తర శతంవాపి గాయత్ర్యాః జప ఉత్తమః ।
శాంతికం ప్రజపేద్విప్రః ఇదం విష్ణుర్వి చక్రమే ॥ 5

శ్లో॥ సహస్ర శీర్షా మంత్రేణ జపే త్పౌష్టిక శాంతయే । 6

ఆపస్తంబః :—

చతుష్పాదం పంచపాదంవా భవతి తాన్యేతాని సర్వాణి సూర్యదైవత్యాని అద్భుతాని ప్రాయశ్చిత్తాని భవంతి – ఉదుత్యంజాత వేద సమితి స్థాలీ పాకాద్ధుత్వా, పంచభిః ఆజ్యాహుతిభిః, అభిజుహోతి —

సూర్యాయ స్వాహా । గృహాధి పతయే స్వాహా । కిరణ పాణయే స్వాహా । ఈశ్వరాయ స్వాహా । సర్వ పాప శమనాయ స్వాహా । ఇతివ్యాహృతిభిః హుత్వా, అథ సామగాయతి ॥

ఇతి కమలాకర భట్ట కృతే శాంతిరత్నే పితృ పుత్రయోః
వికృత ప్రసవ శాంతిః.

అథైక నక్షత్ర శాంతిః

శ్లో॥ ఏకస్మిన్నేవ నక్షత్రే భ్రాత్రోర్వా పితృ పుత్రయోః ।
ప్రసూతిశ్చతయో ర్మృత్యుః భవేదేకస్య నిశ్చయః ॥ 1

భ్రాత్రోః భ్రాతృ భగిన్యోరిత్యర్థః - పిత్రోః నక్షత్రే పుత్రదుహిత్రోః యతి ప్రసూతి రిత్యర్థః —

భ్రాత్రోః పుత్రయోరిత్యత్ర భ్రాతృ పుత్రౌ స్వసృ దుహితృభ్యామిత్యేక శేషః —

పిత్రో రిత్యత్ర పితా మాత్రే త్యేక శేషః - మధ్యమ పదలోపి అసమర్థశ్చ సమా సశ్ఛాందసః —

జ్యోతిర్నిబంధే:—

శ్లో॥ సమానభే యదాదేవి పితా పుత్రౌచ సోదరా ।
భగిన్యోవా స్వబంధూనాం తదా పూర్వస్య నాశనం ॥ 2

శ్లో॥ తద్దోష నాశాయ యదా ప్రశస్తాం శాంతించ కుర్యాదభిషేచ సంచ ।
సంపూజ్య ఋక్ష ప్రతిమాం తదాగ్రే దానంచ కుర్యా ద్విభవానురూపం॥ 3

శ్లో॥ తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి సర్వాచార్య మతేనతు ।
శుభర్క్షే శుభవారే చంద్ర తారా బలాన్వితే ॥ 4

శ్లో॥ రిక్తా విష్టివి వర్జ్యేవ ప్రారభేద్దివసే సుధీః ।
ఆచార్యం వరయే త్పూర్వం చతురశ్చ ద్విజోత్తమాన్ ॥ 5

శ్లో॥ పుణ్యాహంవాచ యిత్వాతు శాంతి కర్మ సమాచరేత్ ।
అగ్నే రీశాన భాగేతు నక్షత్ర ప్రతిమాం తతః ॥ 6

శ్లో॥ తత్త దృష్టోక్త మంత్రేణ పూజయేత్కలశోపరి ।
నక్షత్ర మంత్రాః అపస్తంబ శాఖినాం తృతీయాష్టకే అష్టవాక్యైః ప్రసిద్ధాః ॥
విధానం తత్ర కర్తవ్యం జన్మ నక్షత్ర పూజనం ॥ 7
నక్షత్ర దేవతా పూజనే తదధి ప్రత్యధి దేవతా పూర్వకమితి నిబంధోక్తేః ॥

శ్లో॥ రక్త వస్త్రేణ సంబధ్య వస్త్రయుగ్మేన వేష్టయేత్ ।
స్వశాఖోక్తేన మార్గేణ కుర్యాదగ్ని ముఖం తతః ॥ 8

శ్లో॥ అనేనైవతు మంత్రేణ హునే దష్టోత్తరం శతం ।
తత్త దృష్టోక్తేనేత్యర్థః ॥
ప్రత్యేకం సమిదన్నాద్యైః ప్రయశ్చిత్తాంతమేవచ ॥ 9

శ్లో॥ అభిషేకం తతః కుర్యాత్ ఆచార్యః పితృ పుత్రయోః ।
వస్త్రాలంకార గోదానైః ఆచార్యం పూజయేత్పునః ॥ 10

శ్లో॥ ఋత్విజాం దక్షిణాం దద్యాత్ మాషత్రయ సువర్ణకం ।
దేవతా ప్రతిమాదానం దానం వస్త్రాదిభిస్సహ ॥ 11

శ్లో॥ యానశయ్యాసనాదీని దద్యాద్దోషాప నుత్తయే ।
భోజయేద్బ్రాహ్మణాన్ సర్వాన్ విత్తశాఠ్య వివర్జితః ॥ 12

అథ ప్రయోగః :—

మాతా పిత్రోః భ్రాతృనక్షత్రో గోముఖం ప్రసవంకృత్వా, దేశకాలౌ సంకీర్త్య, అస్య శిశోః పిత్రాది నక్షత్రోత్పత్తి సూచిత సర్వారిష్ట శాంత్యర్థం ఏకనక్షత్ర జనన శాంతిం కరిష్యే - ఇతి సంకల్ప్య, గణేశపూజా ఋత్విగ్వరణాన్తే ఆచార్యః ఐశాన్యాం కలశం సంస్థాప్య, తత్ర రక్తవస్త్రే జన్మర్క్ష ప్రతిమాం, తదృక్ష మంత్రేణ, వస్త్రయుగ్మాద్యైః, పూజయేత్ ॥

తతోగ్నిం గ్రహాంశ్చ ప్రతిష్ఠాప్య, అత్ర ప్రధానం అముకనక్షత్రం తద్దేవతాంవా సమిచ్చర్వాజ్యైః, ప్రత్యేకం అష్టసంఖ్యయా, శేషేణ స్విష్ట కృత మిత్యాది బలిదానాంతం కుర్యాత్ ॥

జ్యోతిర్నిబంధేతు :—

శ్లో॥ భక్త్యా హరిహరౌ దేవౌ స్వర్ణరూప్యమయౌ శుభౌ ।
ఇత్యుక్త్వా హరిహరౌ సంపూజ్య —
వివిధాకృతి విశ్వస్య పితరౌ విశ్వతోముఖౌ ॥
ప్రీయేతాం మూర్తిదానేన దేవౌ హరిహరావుభౌ ।

ఇత్యాచార్యాయ, అన్యస్మైవా, దక్షిణాం దత్వా, అభిషేకం కుర్యాత్॥
దాన హోమ విధేః పశ్చాత్ దానాదన్వభిషేచనం ఇత్యుక్తం ॥

పూర్ణాహుతిం ప్రణీతా విమోకాది చ కృత్వా, కలశజలేన అభిషిచ్య, ఆచార్యాయ వస్త్రాలంకారగాః ఋత్విగ్భ్యశ్చ మాషత్రయమితం సువర్ణం దత్వా, ఉత్తరపూజాం కృత్వా, విసృజ్య, ఆచార్య హస్తే దత్వా, యథాశక్తి ధాన్య వస్త్రయానం శయ్యాసనాని ఆచార్య ఋత్విగ్భ్యః అన్యేభ్యో వాదత్వా, విప్రాన్ భోజయేత్ ॥

ఇతి శ్రీ నారాయణభట్ట సుత రామకృష్ణభట్ట సుత కమలాకరభట్టకృతే శాంతిరత్నే ఏకనక్షత్ర శాంతిప్రయోగః.

అథ వ్యతీపాత వైధృతి సంక్రమణ ప్రసవ శాంతిః

శౌనకః :—

శ్లో॥ అథాతః సంప్రవక్ష్యామి శౌనకః శాంతి ముత్తమాం ।
వైధృతౌచ వ్యతీపాతే మహాదోషోభిజాయతే ॥ 1

శ్లో॥ కుమార జన్మకాలేతు వ్యతీపాతశ్చ వైధృతిః ॥
సంక్రమశ్చర వేస్తత్ర జాతో దారిద్ర్య కారకః ॥ 2

శ్లో॥ దరిద్రతాం మహాదుఃఖం వ్యాధిపీడా మహద్భయం ।
అశ్రియం మృత్యు మాప్నోతి నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ 3

శ్లో॥ స్త్రీణాం శోకం చ దుఃఖంచ సర్వనాశ కరోభవేత్ ।
శాంతిర్వా పుష్కలా కార్యా తత్ర దోషోప కల్పన । 4

శ్లో॥ గోముఖ ప్రసవం కుర్యాత్ శాంతిం కుర్యాత్ప్రయత్నతః ।
జపాదికేషు దానాని శాంతి హోమం విశేషతః ॥ 5

శ్లో॥ నవగ్రహ మఖం కుర్యాత్ తస్య దోషోప శాంతయే ।
ప్రథమం గోముఖాజ్జన్మ తతః శాంతిం సమాచరేత్ ॥ 6

శ్లో॥ గృహస్య పూర్వ దిగ్భాగే గోమయేనాను లిప్యతే ।
అలంకృతే సుదేశేతు వ్రీహిరాశిం ప్రకల్పయేత్ ॥ 7

శ్లో॥ పంచ ద్రోణ మితం ధాన్యం తదర్ధం తండులేనచ ।
తదర్ధంతు తిలైః కుర్యాత్ అన్యోన్యో పరి కల్పయేత్ ॥ 8

శ్లో॥ ద్రవ్య త్రితయ రాశౌతు అష్ట పత్రం లిఖేద్బుధః ।
పుణ్యాహంవాచ యిత్వాతు ఆచార్యం వృణుయాత్పురా ॥ 9

శ్లో॥ పంచాంగం భూషణం దద్యాత్ పట్ట వస్త్రాంగుళీయకం ।
రాశౌ ప్రతిష్ఠితం కుంభం అవ్రణం సుమనోహరం ॥ 10

శ్లో॥ తీర్థోదకేన సంగృహ్య సమృద్ధౌషధి పల్లవం ।
సగవ్యం గంధ రత్నాంశ్చ వస్త్ర యుగ్మేన వేష్టయేత్ ॥ 11

శ్లో॥ తస్యోపరి న్యసేత్పాత్రం సూక్ష్మ వస్త్రేణ సంయుతం ।
ప్రతిమాం స్థాపయేద్ధీమాన్ సాధిపత్యధి దేవతాం ॥ 12

శ్లో॥ చంద్రాదిత్యౌ కృతి పార్శ్వే మధ్యే వైధృతి మర్చయేత్ ।

వైధృతిం తద్దేవతాం, రుద్రం - ఏవమేవ వ్యతీపాతే శాంతౌ సంక్రమణస్యచ ॥

ధనో రుత్తరతో రుద్రం అగ్నిం దక్షిణతో యజేత్ ॥ 13

వైధృతౌ మధ్యే రుద్రః - దక్షిణోత్తరయోః సూర్య చంద్రా — సంక్రమ వ్యతీపాతయోర్మధ్యే సూర్యః - దక్షిణోత్తరయోః అగ్ని సూర్యా విత్యర్థః ॥

శ్లో॥ నిష్క మాత్రేణ వార్ధేన పాదేనాపి స్వశక్తితః ।
ప్రతిమాంకారయే ద్ధీమాన్ తత్తల్లక్షణ లక్షితాం 14

తచ్చ దాన పరిభాషాయాం మయోక్తం ॥

శ్లో॥ ప్రతిమా పూజ నార్థాయ వస్త్ర యుగ్మం నివేదయేత్ ।
అధి దైవంభవే త్సూర్యః చంద్రః ప్రత్యధి దైవతం ॥ 15

శ్లో॥ తత్తద్వ్యాహృతి పూర్వేణ తత్తన్మంత్రేణ పూజయేత్ ।
త్ర్యంబకేన మంత్రేణ ప్రధాన ప్రతిమాం యజేత్ ॥ 16

శ్లో॥ ఉత్సూర్య ఇతి మంత్రేణ సూర్యపూజాం సమాచరేత్ ।
ఆప్యాయస్వేతి మంత్రేణ సోమపూజాం సమాచరేత్ ॥ 17

శ్లో॥ ఉపచారైః షోడశభిః యద్వా పంచోపచారకైః ।
అర్చితం గంధ పుష్పాద్యైః ఫల నైవేద్య మర్పయేత్ ॥ 18

శ్లో॥ మృత్యుంజయేన మంత్రేణ ప్రధాన ప్రతిమాం స్పృశేత్ ।
అష్టోత్తర సహస్రంవా అష్టోత్తర శతంతువా ॥ 19

శ్లో॥ అష్టావింశతి మంత్రైవం ప్రజప్యాత్స్వ స్వశక్తితః ।
సర్వం సౌరం ప్రజప్యాథ సోమార్థం సోమమంత్రతః ॥ 20

శ్లో॥ ఆనోభద్రేతి సూక్తంచ భద్రా అగ్నేశ్చ సూక్తకం ।
జపేచ్చ పౌరుషం సూక్తం త్ర్యంబకం చ తతఃపరం ॥ 21

శ్లో॥ కుంభం స్పృష్ట్వా చతుర్థిభిః జపం కుర్యా త్తథ ర్త్విజః ।
కుంభస్య పశ్చిమేదేశే స్థండిలేగ్నిం ప్రకల్పయేత్ ॥ 22

శ్లో॥ స్వగృహ్యోక్త విధానేన కారయే త్సంస్కృతానలం ।
త్ర్యంబకేన చ మంత్రేణ సమిదాజ్య చరూన్హునేత్ ॥ 23

శ్లో॥ అష్టోత్తర సహస్రంవా అష్టోత్తర శతంతువా ।
అష్టావింశతి హోమంవా కుర్యా త్స్వస్యశక్త్యనుసారతః ॥ 24

శ్లో॥ మృత్యుంజయేన మంత్రేణ తిలహోమం సమాచరేత్ ।
తతః స్విష్టకృతం హుత్వా అభిషేకం చ కారయేత్ ॥ 25

శ్లో॥ సముద్ర జ్యేష్ఠేతి మంత్రేణ ఆపోహిష్ఠేతి మంత్రకైః ।
ఆశీభ్యామితిసూక్తేన పావమానీభి రేవచ ॥ 26

శ్లో॥ త్ర్యంబకేనహి ఉత్సూర్య ఆప్యాయస్వేతి మంత్రతః ।
సూరాస్త్వా మితి మంత్రేణ అభిషేకం సమాచరేత్ ॥ 27

శ్లో॥ ఆచార్యం పూజయేత్పశ్చాత్ వస్త్ర హేమాంగుళీయకైః ।
గోదానం వస్త్రదానం చ హేమదానం విశేషతః ॥ 28

శ్లో॥ తద్దోషశమనార్థాయ ఆచార్యాయ ప్రదాపయేత్ ।
ప్రచ్ఛాదన పటం దద్యాత్ తిలైః శాంతిర్భవిష్యతి ॥ 29

శ్లో॥ జాపకేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో దక్షిణాశ్చ తోషణం ।
దీనాంధకృపణేభ్యశ్చ ప్రదద్యాద్భూరిదక్షిణాం ॥ 30

శ్లో॥ బ్రాహ్మణాన్ శతసంఖ్యాకాన్ మృష్టాన్నైర్భోజయేత్తతః ।
బంధుభిస్సహభుంజీత యథా విభవ సారతః ॥ 31

శ్లో॥ ఏవం యః కురుతే మర్త్యః నైవదుఃఖ మవాప్నుయాత్ ।
ఆయురారోగ్యమైశ్వర్యం మాతా పిత్రోశ్శుభోరపి ॥ 32

శ్లో॥ సర్వదుఃఖ నివృత్తిశ్చ పుత్ర పౌత్ర ప్రవర్ధనం ।
సర్వాన్కామా నవాప్నోతి సుఖీభూత్వా చిరంవసేత్ ॥ 33

ఇతి శౌనకీయే వ్యతీపాతాది శాంతిః.

అథ ప్రయోగః :—

గోముఖ ప్రసవం కృత్వా, దేశకాలౌ సంకీర్త్య, అస్య శిశోః వైధృతి జననసూచిత సర్వారిష్ట శాంతి ద్వారా శ్రీ పరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం, వైధృతి జనన శాంతిం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య, - ఏవం వ్యతీపాత సంక్రాంత్యోః ఏక దినే తత్సత్వేతు తంత్రేణైకైవ శాంతిః - అన్యథాపూర్వవత్ సంక్రాంతౌ దినే వైధృతిసత్వే దేవతా భేదాచ్ఛాంతి ద్వయం పృథక్కార్యం తతో గణేశ పూజా పుణ్యాహవాచన నాందీ శ్రాద్ధాచార్య ర్త్విగ్వరణాని కుర్యాత్ ॥

తత్ర ఆచార్యో యదత్రేతి సర్షపాన్ వికీర్య, భూమిం ప్రోక్ష్య, పూర్వ స్యాం మహీద్యౌరితి భూమిం స్పృష్ట్వా, తతః ఓషధయః సమితి పంచద్రోణ మితం తిల రాశిం కృత్వా, ఉపరి సమం కృత్వా, తత్ర పంచపత్రైః అష్టదళం

కృత్వా, తత్రా కలశేష్వితి కుంభం ప్రతిష్ఠాప్య, ఇమంమే గంగేతి తీర్థ జలేనాపూర్య, తత్ర సప్తమృత్తికాః సర్వౌషధీః - పంచ పల్లవ పంచ గవ్యాష్ట గంధ పంచ రత్నాని నిక్షిప్య, వస్త్రయుగ్మేనావేష్ట్య, పూర్ణపాత్రో పరి వస్త్రే వైధృతి శాంతౌ వ్యాహృతి పూర్వం త్ర్యంబకం వసిష్ఠో రుద్రో

ష్టుప్ ఇతి మధ్యే రుద్రం, తద్దక్షిణే ఉత్సూర్య ఇతి సూర్యం. తదుత్తరతః ఆప్యాయస్వేతి సోమ మావాహయేత్ ॥

తతః పంచవా షోడశోపచారైః సంపూజ్య. రుద్ర ప్రతిమాం స్పృశన్, మృత్యుం జయ మంత్ర అష్ట సహస్రం అష్టావింశతింవా జపేత్ - తతః సూర్య ప్రతిమాం స్పృశన్, సర్వ సౌరాన్ జపేత్ ॥

యథా ఉదుత్యమిః త్రయోదశ సూక్తస్య కణ్వపుత్రః ప్రస్కణ్వాన వాద్యా గాయత్ర్యోం త్యాశ్చత స్రోనుష్టుభః - చిత్రం దేవానామితి షణ్ణామాంగిరసః కుత్సత్త్రిష్టుప్ - ఇంద్ర మిత్రద్వయో రౌచద్యో దీర్ఘ తపాత్త్రిష్టుప్ - హగ్ంసః శుచిషదిత్యస్య గౌతమ పుత్రో వామదేవో జగతీ - యత్వా సూర్యేత్యస్య త్రిష్టుప్ - యదద్య సూర్యే త్యేతస్య, ఉత్సూర్య ఇతి తిసౄణాం - ఉద్వయంతాని సార్ధశ్చత సౄణాం, ఉదుత్య దర్శతామితితి సౄణాం మైత్రావరుణ త్రిష్టుప్ అంత్యా బృహతీశర్షః - శీర్ష ఇతి సతో బృహతీ - తచ్చక్షురితి పుర ఉత్కృత్ ॥

బ్రహ్మహ మసీదిద్వయోర్జ మదగ్నిః పూర్వా బృహతీ ఉత్తరాసతో బృహతీ - నమో మిత్రస్యేతి ద్వాదశ సూక్తస్య సూర్యోభి తపాః సూర్యో జగతీ - సూర్యోదివ ఇతి పంచసూక్తస్య. సూర్య పుత్రశ్చక్షుర్గాయత్రీ - విభ్రాట్ బృహదితి చత సౄణాం సూర్య పుత్రశ్చక్షు ర్విభ్రాట్ జగతీ - విభ్రాజమిత్యస్య ప్రస్తార పంక్తిః - ఆయం గౌరిత్యస్య సార్పరాజ్ఞీ గాయత్రీ, సర్వేషాం సూర్యో దేవతా - తతః సోమ ప్రతిమాం స్పృశన్ ఆప్యాయస్వేతి జపేత్ - వ్యతీపాత సంక్రమణ శాంతౌ పూర్వం సౌర జపః - తతః మృత్యుంజయ జపః తత శ్చతుర్దిక్షు ఋత్విజః కుంభం స్పృష్ట్వా, ఆనో భద్రా ఇతి సూక్తం - భద్రా అగ్నేరితి సూక్తం పురుష సూక్తం త్ర్యంబక మంత్రంచ జపేయుః - తతః ఆచార్యోగ్నిం గ్రహాంశ్చ ప్రతిష్ఠాప్య అన్వాదధ్యాత్ ॥

అత్రప్రధానం :—

రుద్రం అష్టసహస్రాష్ట శతాన్యతరసంఖ్యయా సమిదాజ్య చ రుద్రవ్యేణ, త్ర్యంబక మంత్రేణ, సూర్యం సోమంచ అష్టావింశతి సంఖ్యయా,

సమిదాజ్య చ రుద్రద్రవ్యేణ, వ్యతీపాత సంక్రమణయోస్తు సూర్యం. రుద్ర సంఖ్యయాగ్ని రుద్రౌచ. అనుష్టావింశతి సంఖ్యయా మృత్యుంజయం త్ర్యంబక మంత్రేణ, తిలద్రవ్యేణ అష్టసహస్రాష్ట శతాష్టావింశతి సంఖ్య యావా శేషేణ స్విష్టకృత మిత్యాది తతః ఉక్తహోమం కృత్వా. సర్వ శాంతిషు తిలైః మృత్యుంజయ హోమంకృత్వా. బలిదానాంతే పూర్ణాహుతిం కృత్వా. సముద్రజ్యేష్ఠా ఇతి సూక్తేన ఆపోహిష్ఠేతి చాక్షణ్యామితి సూక్తేన పావమానీభిః, రుద్ర సూర్యాగ్ని మంత్రైః. సురాస్త్వేత్యాది పౌరాణ మంత్రైః చ అభిషించేయుః - తతో యజమానో రూపమిత్యాజ్య మవేక్ష్య. తత్పాత్రం సదక్షిణం బ్రాహ్మణాయదత్వా. ఆచార్యాయ వస్త్రద్వయంగాం హోమాంగు శీయకాది సువర్ణ ప్రచ్ఛాదన పటం దత్వా. ఋత్విగ్భ్యశ్చ దక్షిణాది దత్వా. ఉత్తరపూజాం కృత్వా. విసృజ ఆచార్యహస్తే ప్రతిపాద్య అగ్నిం విసృజ్య. శత బ్రాహ్మణాన్ ఋత్విజశ్చ భోజయేత్ ॥

ఇతి శ్రీ నారాయణభట్ట కృష్ణభట్టాత్మజ కమలాకరభట్ట కృతౌ
వ్యతీపాతాది శాంతి ప్రయోగః.

అథ గ్రహణ శాంతిః

శౌనకః :—

శ్లో॥ గ్రహణే చంద్ర సూర్యస్య ప్రసూతిర్యదిజాయతే ।
వ్యాధిపీడా తదా స్త్రీణాం ఆదౌతు ఋతుదర్శనాత్ ॥ 1

శ్లో॥ ఇత్థం సంజాయతే యస్య తస్య మృత్యు ర్నసంశయః ।
వ్యాధిపీడా చ దారిద్ర్యం శాకశ్చ కలహో భవేత్ ॥ 2

శ్లో॥ శాంతిం తేషాం ప్రవక్ష్యామి నరాణాం హితకామ్యయా ।
యస్మిన్నృక్షే విశేషేణ గ్రహణం సంప్రజాయతే ॥ 3

శ్లో॥ తదృక్షాధిపతేః రూపం సువర్ణేన చ కల్పయేత్ ।
సూర్యగ్రహే సూర్యరూపం హిరణ్యేన స్వశక్తితః ॥ 4

శ్లో॥ చంద్రం చంద్రగ్రహేధీమాన్ రజతేన విశేషతః ।
రాహురూపం ప్రకుర్వీత నాగేనైవ విచక్షణః ॥ 5

నాగః — సీసః :—

శ్లో॥ శుచౌదేశే ప్రయత్నేన గోమయేన ప్రలేపయేత్ ।
తస్యో పరిన్యసేద్ధీమాన్ నవవస్త్రం సుశోభనం ॥ 6

శ్లో॥ త్రయాణాం చైవ దేవానాం స్థాపనం తత్రకారయేత్ ।
శ్వేతవస్త్రం శ్వేతమాల్యం శ్వేత గంధానులేపనం ॥ 7

శ్లో॥ సూర్యం సంపూజయేద్ధీమాన్ ఆకృష్ణేనేతి మంత్రతః ।
చంద్ర గ్రహే తథా సమ్యక్ ఆప్యాయ స్వేతి మంత్రతః ॥ 8

శ్లో॥ స్వర్భానోరితి మంత్రేణ రాహుం యత్నేన పూజయేత్ ।
ఏవం సంపూజనా ద్ధీమాన్ సమిద్భిశ్చార్క సంభవైః ॥ 9

శ్లో॥ చంద్ర గ్రహేతు పాలాశ సమిద్భి ర్జుహుయాన్నరః ।
దూర్వాభి ర్జుహుయాద్ధీమాన్ రాహోః సంప్రీణ నాయచ ॥ 10

శ్లో॥ సమిద్భిః బ్రహ్మవృక్షస్య శేషాయ జుహుయాద్బుధః ।
ఆజ్యేన చరుణాచైవ తిలైశ్చ జుహుయా త్తతః ॥ 11

॥ ఇదం సర్వేభ్యః ॥

శ్లో॥ పంచగవ్యైః పంచరత్నైః పంచత్వక్పంచ పల్లవైః ।
జలైరోషధి కల్కైశ్చ సహితైః కలశోదకైః ॥ 12

శ్లో॥ అభిషేకం ప్రకుర్వీత యజమానస్య యత్నతః ।
మంత్రైర్వారుణ సంభూతై ఆపోహిష్ఠాదిభి స్త్రిభిః ॥ 13

శ్లో॥ ఇమం మేగంతు మంత్రేణ తత్వాయామీతి మంత్రతః ।
అభిషేకేతు నిర్వృత్తే యజమానః సమాహితః ॥ 14

శ్లో॥ ఆచార్యం పూజయేత్పశ్చాత్ సుశాంతో విజితేంద్రియః ।
తస్మాద్దద్యా త్ప్రయత్నేన భక్త్యాప్రతి కృతిత్రయం ॥ 15

శ్లో॥ గాంచైవ దక్షిణాం దద్యాత్ యజమానః సమాహితః ।
అనేన విధినా శాంతిం కృత్వా సమ్యగ్విశేషతః ॥ 16

శ్లో॥ అకాల మృత్యుం శోకం చ వ్యాధిపీడాం నచాప్నుయాత్ ।
సౌఖ్యం సౌమనసం నిత్యం సౌభాగ్యం లభతే నరః ॥ 17

శ్లో॥ ఇత్థం గ్రహణ జాతానాం సర్వారిష్ట వినాశనం ।
కథితం భార్గవేణేదం శౌనకాయ మహాత్మనే ॥ 18

ఇతి గ్రహణ ప్రసవశాంతిః.

అథ యమళ జననశాంతిః

భారతే వృద్ధ గార్గ్యః :—

శ్లో॥ స్త్రీయాగోర్బడబాయాశ్చ యమళంచైవ జాయతే ।
జానీయాద్య మతోభాతి మారుతీం శాంతి మాచరేత్ ॥ 1

శ్లో॥ కారయేల్లక్ష హోమంచ బహుదానంచ కారయేత్ ।
భోజనం బ్రాహ్మణానాంచ దద్యాద్గాంచైవ దక్షిణాం ॥ 2

శ్లో॥ మహిషీయ మళోత్పత్తౌ అన్యాసాంచైవ జన్మని ।
దద్యాచ్చైవతుతా మైంద్రీం దేశాద్వా విప్రవాసయేత్ ॥ 3

॥ కాత్యాయన ॥

అథాతో యమళ జననే ప్రాయశ్చిత్తం వ్యాఖ్యాస్యామః ॥

శ్లో॥ ప్రాయశ్చిత్తం భవేత్ తస్యభార్యాగౌః దాసీమహిషీ ।
బడబావా వికృతిం ప్రసవేత్ పూర్ణేద దశాహే ।
చతుర్ణాం క్షీరవృక్షాణాం కాషాయ ముపసంహరేత్ ॥ 4

ప్లక్షవటో దుంబరాశ్వత్థ శమీ దేవదారు గౌరసర్షపాః తేషాఘహో హిరణ్యం దూర్వాంకురైః సపల్లవైః అష్టౌకలశాన్ప్రపూర్య, సర్వౌషధీభిః దంపతీ స్నాపయిత్వా, ఆపోహిష్ఠేతి తిసృభిః, కయానశ్చిత్ర ఇతిద్వాభ్యాం, పంచద్రోణపంచ వారుణేనేద మాపః ప్రవహతే త్యపాద ద్యమితి స్నాపయిత్వా, అలంకృత్య, తైఃదర్భేషూప విశ్య, తత్ర మారుతం స్థాలీపాకం శ్రపయిత్వా, ఆజ్యభాగా విష్ట్వా, ఆజ్యాహుతీర్జుహోతి ॥

పూర్వోక్తైః స్నపన మంత్రైః స్థాలీ పాకేన జుహోతి —

అగ్నయే స్వాహా, సోమాయ స్వాహా, పవమానాయ స్వాహా, పావకాయ స్వాహా, మరుతే స్వాహా, మారుతాయ స్వాహా, మరుద్భ్యః స్వాహా, యమాయ స్వాహా, అంతకాయ స్వాహా, మృత్యవే స్వాహా, బ్రహ్మణే స్వాహా, అగ్నయే స్విష్టకృతే స్వాహా ॥

ఇత్యేత దేవ గృహోత్పాతే మధులూకో గృధ్రః కపోతో గృహం విశేత్, శ్యేనోవా స్తంభః, ప్రరోహే ద్వాల్మీకం మధుజాలంవా, భవేదుద కుంభః, ప్రజ్వలతే ఆసన శయనయానభంగే, గృహంగోధికా కూర్మ కృకలాఽశరీర సర్పైః ప్రవిష్టే, ఛత్రధ్వజ వినాశే, సార్పే నైఋతే గండయోగేషు అన్యేషు ఉత్పాతేషు, భూకంపోల్కా పాతాదిష్వేవమేవ గృహశాంతిం చోక్త విధినా కృత్వా, ఆచార్యాయ వరందత్వా, బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా, స్వస్తి వాచవా దాశిషః ప్రతి గృహ్ణీయాదితి ॥

తావద్గృహ్యేచ కారికాయాం ॥

శ్లో॥ అథయస్య వధూర్గార్వా ప్రసవేద్య మశౌ తథా ।
సమరుద్భ్యశ్చరుం కుర్యాత్ పూర్ణాహుతి మథాపిచేతి ॥

బ్రహ్మణే, సోమాయ, అగ్నయే, మరుత్వతే, త్రయోదశక పాలం పురోడాశం నిర్వపేత్ ॥ ఆహుతీర్వా జుహుయా దిత్యుక్తం ॥ అత్రాహి తాగ్నేః శ్రౌతేన మారుతం త్రయోదశక పాలేన నముచ్ఛ్రియతే ॥

ఇతి యమళ జనన శాంతిః.

అథ త్రిక ప్రసవ శాంతిః

శాంతి సర్వస్వే :—

శ్లో॥ త్రిసుతావా సుతా స్త్రిసః జాతాయతి నృణాం తదా ।
మాతా పిత్రోః కులస్యాపి తదనిష్టం మహద్భవేత్ ॥ 1

శ్లో॥ జాతస్యైకా దశాహేవా ద్వాదశాహే శుభే దినే ।
ఆచార్య ఋత్విజో వృత్వా గ్రహ యజ్ఞ పురస్సరం ॥ 2

శ్లో॥ బ్రహ్మ విష్ణు మహేశేంద్ర ప్రతిమాః స్వర్ణతః క్రమాత్ ।
పూజయే ద్ధాన్యరాశిస్థ కలశే పరిశక్తితః ॥ 3

శ్లో॥ పంచమే కలశే రుద్రం పూజయే ద్రుద్ర సంఖ్యయా ।
రుద్ర సూక్తాని చత్వారి శాంతి సూక్తాని సర్వశః ॥ 4

శ్లో॥ ఆచార్యోజు హుయాత్ తత్ర సమిదాజ్య తిలాంశ్చరుః ।
అష్టోత్తర సహస్రవా అష్టోత్తర శతంతువా ॥ 5

శ్లో॥ బ్రహ్మాదిభ్యశ్చ దేవేభ్యః దిక్షు గ్రహ పురస్సరం ।
బ్రహ్మాది మంత్రై రింద్రస్య యత ఇంద్ర భయామహే ॥ 6

శ్లో॥ తతస్స్విష్ట కృతం హుత్వా బలిం పూర్ణాహుతిం తతః ।
అభిషేకం కుటుంబస్య కృత్వాచార్యం ప్రపూజయేత్ ॥ 7

శ్లో॥ హిరణ్యం ధేనుమేకాంచ ఋత్విజాం దక్షిణాం తతః ।
ఆజ్యస్యా వేక్షణం కుర్యా శాంతి పాఠంతు కారయేత్ ॥ 8

ఇతి త్రిక ప్రసవ శాంతిః.

అథ సదంత జనన శాంతిః

పాద్మే విష్ణుధర్మోత్తరేచ పుష్కరః :—

శ్లో॥ సదంత జన్మబాలానాం లక్షణం తన్నిబోధమే ।
ఉపరి ప్రథమం యస్య జాయంతే చ శిశోర్ద్విజాః ॥ 1

శ్లో॥ దంతైర్వా సహయస్యస్యాత్ జన్మ భార్గవసత్తమ ।
ద్వితీయే చ తృతీయే చ చతుర్థే పంచమే తథా ॥ 2

శ్లో॥ యదాదంతాశ్చ జాయంతే మాసేచైవ మహద్భయం ।
జనన్యా జనకస్యాథ స్వదేహాత్మ నఏవవా । 3

శ్లో॥ తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి తాంమే నిగదతః శ్రుణు ।
గజపృష్ఠ గతం బాలం నౌస్థంవా స్నాపయేద్ద్విజైః ॥ 4

శ్లో॥ తదభావేతు ధర్మజ్ఞ కాంచనేతు వరాసనే ।
సర్వౌషధై స్సర్వగంధైః బీజైః పుష్పఫలైస్తథా ॥ 5

శ్లో॥ పంచగవ్యేన రత్నైశ్చ మృత్తికాభిశ్చ భార్గవ ।
(స్నాపయేదిత్యన్వయః)
స్థాలీపాకేన ధాతారం పూజయేత్తదనంతరం ॥ 6

శ్లో॥ సప్తాహం చాత్రకర్తవ్యం తథా బ్రాహ్మణభోజనం ।
అష్టమేహ నివిప్రాణాం తథా దేయాత్ర దక్షిణా ॥ 7

శ్లో॥ కాంచనం రజతంగాశ్చ భువం వా ధనమేవచ ।
అద్భుత సాగరేతు సదంతోత్పత్తౌ పంచదశీ శాంతిరుక్తా పాద్మే ॥ 8

శ్లో॥ దంతజన్మని సామాన్యే శ్రుణుష్వాన మతః పరం ।
భద్రాసనే నివేశ్యైవం మూర్ధ్ని మూలఫలే తథా ॥ 9

శ్లో॥ సర్వౌషధై సర్వబీజై సర్వగంధై స్తదైవచ ।
స్నాపయే ద్పూజయేచ్చాత్ర వహ్ని హోమం సమీరణం ॥ 10

శ్లో॥ పర్వతాంశ్చ తథా ఖ్యాతం దేవ దేవంచ కేశవం ।
ఏతేషా మేవ జుహుయాత్ హుతమగ్నౌ యథావిధి ॥ 11

శ్లో॥ బ్రాహ్మణానాంచ దాతవ్యా యథాశక్త్యాచ దక్షిణా ॥ 12
॥ అద్భుత సాగరే బృహస్పతిః ॥

శ్లో॥ బాలానామష్టమేమాసి షష్ఠేమాసి తతః పునః ।
దంతాయస్య చ జాయన్తే మాతావాశ్రియతే పితా ॥ 13

శ్లో॥ బాలకం పీడయేత్తత్ర స్వయమేవ మ్రియేతవా ।
దధి క్షీర ఘృతాక్తానాం అశ్వత్థ సమిధాం తతః ॥ 14

శ్లో॥ హునేదష్టశతం ప్రాజ్ఞః సమంత్రేణతు మంత్రవిత్ ।
ధేనుం చ దక్షిణాం దద్యా త్తతస్సంపద్యతే శుభః ॥ 15

జ్యోతిర్నిబంధేతు - అష్టమమాసాదిషు శుభ ఇత్యుక్తం.
అష్టమాదిషు మాసేషు దంతోత్థానం శుభ వహమితి.

ఇతి సదన్తజాత శాంతిః.

అథ ప్రసవవైకృత శాంతయః

విష్ణుధర్మోత్తరే మాత్స్యేచ :—

శ్లో॥ అకాల ప్రసవాః నార్యః కాలతీత ప్రజాస్తథా ।
వికృతప్రసవాశ్చైవ యుగ్మప్రసవనం తథా ॥ 1

శ్లో॥ అమానుషా అముండాశ్చ అజాతవ్యం జనాస్తథా ।
హీనాంగా అధికాంగాశ్చ జాయంతేయది వాస్త్రియః ॥ 2

శ్లో॥ పశవః పక్షిణశ్చైవ తథైవ చ సరీసృపాః ।
వినాశం తస్య దేశస్య కులస్య చ వినిర్దిశేత్ ॥ 3

శ్లో॥ నిర్వాసయేత్తాన్ నృపతిః స్వరాష్ట్రాత్
ప్రియశ్చ పూజ్యశ్చ తతో ద్విజేంద్రః
చికిత్సకైః బ్రాహ్మణ తర్పణైశ్చ
తతోస్య శాంతిం సముపైతి పాపం ॥ 4

ఉశనాః :—

శ్లో॥ మానుషీ జనయేద్యత్ర ద్విత్రిశీర్షాన్ తథా పశూన్ ।
షణ్మాసోత్థం భయం తీవ్రం జాయతే నాత్ర సంశయః ॥ 5

వారాహేపిచ :—

శ్లో॥ అమానుషా న్మానుషీవ తథావైవాప్య మానుషీ ।
ప్రసూయంతే ప్రజానీయాత్ పరచక్రాగమో భవేత్ ॥ 6

శ్లో॥ నారీఖరవృషోష్ట్రాశ్చ శునః సూకర గర్దభాన్ ।
రక్షసాంశ్చ పిశాచాంశ్చ యదాప్యేకం ప్రజాయతే ॥ 7

శ్లో॥ చతుర్విధం భయం ఘోరం క్షిప్రమేవ ప్రవర్తతే ॥ 8

భారత మయూర వృద్ధగార్గ్యః —

శ్లో॥ యత్రగర్భ విపర్యాసః మానుషాణాంగవామపి ।
అద్భుతాని ప్రసూయంతే తస్యదేశస్య విప్లవః ॥ 9

శ్లో॥ అత్రాపి శాంతిః సహసాకార్యా పంచదశైర్భుధైః ।
మానుషా మానుషాణాంచ గో జాశ్వ మృగపక్షిణాం ॥ 10

శ్లో॥ జాయంతే జాతిభేదాశ్చ పదంతా వికృతాస్తథా ।
బహుశీర్షా అశీర్షావ బహుకర్ణా అకర్ణకాః ॥ 11

శ్లో॥ ఏకశృంగా ద్విత్రిశృంగాః తథైవత్రి చతుర్భుజాః ।
దీర్ఘకర్ణా మహాకర్ణాః గజకర్ణాశ్చ మానవాః ॥ 12

శ్లో॥ మానవాశ్వాపదా వ్యాఘ్రాః మార్జారాస్తను ధారికాః ।
జాయంతే పరుషా యత్ర తత్ర సంగ్రామ మాదిశేత్ ॥ 13

శ్లో॥ రాజ్యశ్రియః తతోనాశః ధనస్య చ కులస్యచ ।
యవశాయత్ర జాయంతే నారీణాం గజవాజినాం ॥ 14

శ్లో॥ బ్రహ్మశాంతిం తతః కుర్యాత్ యస్మాద్బ్రహ్మ ప్రశాంతిదః ।
అష్టోత్తర సహస్రాణి చతుంషై జుహుయాద్ఘృతం ॥ 15

శ్లో॥ సమిధస్తు పలాశానాం తర్పయే త్పూర్వవత్ ద్విజాన్ ।
దాసీదాస సమాయుక్తః గోధాన్య ఫల సంయుతం ॥ 16

శ్లో॥ కాంచనం వృషభం వస్త్రం దద్యా ద్విప్రాయ దక్షిణాం ।
అశిరాజాయతే జన్తుః తథా ద్విత్రివిరా స్తథా ॥ 17

శ్లో॥ సూర్యాద్భుతం విజానీయాత్ పూజయిత్వా దివాకరం ।
దధ్యాజ్య మధు సంయుక్తాః సమిధ స్త్వర్క సంభవాః ॥ 18

(యద్వాజనః ప్రసృతిభిః జుహుయాద్ఘృత మేవచ)

శ్లో॥ ధేనుం సువర్ణం వస్త్రంచ దద్యాద్ధోమేచ దక్షిణాం ।
సర్వదోషాః వినశ్యంతి తతః సంపద్యతే శుభం ॥ 19

శ్లో॥ మృగం సంజనయతే సర్పం మండూకాంశ్చాథ మానుషాన్ ।
బృహసవిత్యద్భుత మిదం తద్వారేతం ప్రపూజయేత్ ॥ 20

శ్లో॥ ఔదుంబరస్య సమిధః దధి సర్పిస మన్వితాః ।
దోషోపశమనార్థాయ జుహుయాన్నియమే స్థితః ॥ 21

శ్లో॥ వస్త్రం సువర్ణం ధేనుంచ దద్యాద్విప్రాయ దక్షిణాం ।
స్త్రీగర్భ పాతో యువతౌ ప్రసూయ న్తేదవా స్త్రియః ॥ 22

శ్లో॥ సదన్తాశ్చైవ జాయంతే జాతమాత్రాహ సన్తివా ।
బుధాద్భుతం విజానీయాత్ తద్వారేతం ప్రపూజయేత్ ॥ 23

శ్లో॥ వస్త్రంగాంచ సువర్ణంచ దద్యా ద్విప్రాయ దక్షిణాం ॥ 24

ఇత్యద్భుత శాంతయః

అథ సుఖ ప్రసవోపాయః

మదనరత్నే నారాయణభట్టికాయాం-కరకీభూత గోమూర్ధా సూతికా భవనేయది

శ్లో॥ తత్కాలేని హితోవాయు సుఖ ప్రసవ కారకః ॥ 1

అస్థిమాత్రా వశిష్ట గో మస్తక ఇత్యర్థః :—

శ్లో॥ ఉశీరోదక్యాస్తు మూలాని తైల యుక్తాని కారయేత్ ।
యోనౌ ప్రలేపో దాతవ్యః సుఖం నారీ ప్రసూయతే ॥ 2

శ్లో॥ వంశ నింబయో స్త్వక్ తులసీ మూలం కపిత్థ పత్రంచ ।
కరవీర బీజమేతత్ పిష్ట్వా క్షీరేణ మాహిషేణవై । 3

శ్లో॥ సమతోలితం సతైలం యోనిం లిప్త్వా చ తేనాపి ।
మృత గర్భం నిస్సారయతికి మత్ర చిత్రం సుఖ ప్రసవే ॥ 4

ఇతి సుఖ ప్రసవోపాయః

అథ బాల రక్షా

శ్లో॥ ప్రథమేహాని గృహ్ణాతి బాలకం గంధినీ గృహీ ।
గాత్రోద్వేగో నిరాహారః లాలాగ్రీవా వివర్తనం । 1

శ్లో॥ నిశీథే ధాతకీలోధ్ర మంజిష్ఠా తాళ చందనైః ।
ధూపమే న్మహిషాక్షేణ తతో ముంచతి సాగ్రహీ ॥ 2

బలిస్తత్రైవ —

శ్లో॥ మత్స్యమాంస సూరాభక్ష్య గంధా స్రగ్ధూప దీపకైః । 3

మంత్రస్తు ప్రయోగసారే —

ఓం నమశ్చాముండే భగవతి విద్యుజ్జిహ్వే స్వాహా, అపసర బందుష్ట గ్రహ హాం తన్యథా గచ్ఛంతు యతోన్యతః స్థానే రుద్ర ఆజ్ఞాపయతి స్వాహా, విద్యుజ్జిహ్వే హాం హీం హూం హౌం ముంచ ముంచ స్వాహా॥
బాలగ్రహాణాం విధేయం శస్తో బలి నివేదనే ॥

నారాయణీయే అస్య మంత్రః ॥

(చాముండేయవశ్చ కంపియే) ఓం భగవతి - హి - ౨ - హూ - ౨ -
రక్షాం కురు - బలిం గృహాణ - ౨ - ఫట్ ఠఠేతి ॥

శ్లో॥ బాల గ్రహేషు సర్వత్ర బలి మంత్ర స్త్వయం స్మృతః ।

ప్రయోగసారే —

కదంబశ్చకరం జశ్చ విభీతో నింబ ఏవచ ॥ 4

శ్లో॥ అశ్వత్థో దుంబరాచ్చైవ శ్లేష్మాతక వటౌ తథా ।
మాతృ వృక్షాః క్రమేణోక్తాః పూర్వాదీశాం తదిగ్గతాః ॥ 5

శ్లో॥ ప్రతిస్థళం ప్రత్యుదకం ప్రతి వృక్ష మథాపివా ।
యత్రవారేచ యే తత్ర మాతౄణాం బలి మాహరేత్ ॥ 6

శ్లో॥ కృత్వా వినాజనాంతం బలిమితి విధివత్ బాలమాహూయ తత్ర ।
సంస్పృశ్యాద్భిః సమంత్రం శిరసి సకుసుమై రక్షతై ర్భ్రామయిత్వా ॥ 7

శ్లో॥ క్షిప్త్వాగ్రే దేవతాయాః విధివదు పహితై స్తత్రగీతై స్స్వమంత్రైః ।
కుర్యాద్రక్షాం సమస్తే క్షణమివ విలయం యాతి దుష్ట గ్రహార్తిః ॥ 8

నిరాజన మంత్రస్తు —

శ్లో॥ బ్రహ్మా విష్ణుశ్చ రుద్రశ్చ స్కందో వైశ్రవణ స్తథా ।
రక్షంతు త్వరితం బాలం ముంచ ముంచ కుమారకం ॥ 9

శ్లో॥ స్తుత్వాతి రక్షా విధౌ పాదాంతం శిరసః స్పృశేదమునా మంత్రేణ
దేహం శిశోః ॥

మదనరత్నే రావణ సూనుకృతే కౌమార తంత్రే —
సంభేదకూలద్వయ మృత్తికాభ్యాం మూర్తిం విధాయైకకరప్రమాణం॥ 10

శ్లో॥ త్రిలోచనాం శూలక పాల పాణిం జటాధరాం రుద్ర తనుం దధానాం ।
భుజంగ భూషాం భసితోజ్జ్వలాంగి మంగీకృతా శేషలాలామలీలాం॥ 11

శ్లో॥ అత్రమూర్తౌ సమావాహ్య రుద్రం సర్వగ్రహాధిపం ।
స్కందాది పూతనాయుక్తం పూజయేచ్చందనాదిభిః ॥ 12

శ్లో॥ విరచ్య తండులై శ్చూర్ణై చతురస్రాంతర ద్వయం ।
యత్ర సంస్థాప్య పూర్వాస్యాం తాంత దర్చావిధించరేత్ ॥ 13

శ్లో॥ తత్తన్మంత్రైర్వి చిత్రైశ్చ నానోప కరణై స్తతః ।
సోపస్కారాంతతస్తాంతు నిక్షిపేచ్చ చతుష్పథే ॥ 14

శ్లో॥ కార్పాసాస్థి మయూర పించ్ఛ బృహతీ నింబాస్ర పిండీతకం ।
కుల్యం విట్చృశజం వచా భుజగత్వక్కేశాహి నిర్మోకకైః ॥ 15

శ్లో॥ నాగేంద్ర ద్విజహింగు భృంగు మరిచై స్తుల్యైశ్చ ధూపః కృతః ।
స్కందోస్మాంస్తు పిశాచ రాక్షస సురశ్వాస జ్వరఘ్నః స్మృతః ॥ 16

(తత్రైవ)

శ్లో॥ ద్వితీయే దివసే మాసి హాయనే వానుసంభవే ।
గృహ్ణాతి పూతనా బాలం యోగిని స్వస్తినా పిచా ॥ 17

శ్లో॥ తతో భవేజ్జ్వరః పూర్వం సంకోచో హస్తపాదయోః ।
దంతాన్ ప్రఖాదత్యనిశం విమీలయతి చక్షుషీ ॥ 18

శ్లో॥ ఆహారం చ నగృహ్ణాతి దివారాత్రం చ రోదితి ।
అక్షిరోగశ్చర్దనం చ భవేద్వృతిః పునః పునః ॥ 19

శ్లో॥ కృశత్వం చ ప్రజాయేత ఇత్యేవ చిహ్నలక్షణం ।
తండుల ప్రస్థపిష్టేన వినిర్మాయాథ పుత్రికాం ॥ 20

శ్లో॥ త్రయోదశ ధ్వజాదీపాః స్వస్తికాయై బలోదవ ।
ప్రస్థప్రమాణపిష్టేన సిద్ధాపూపాశ్చ మత్స్యకాః ॥ 21

శ్లో॥ మాంసం చేత్యేతదఖిలం పశ్చిమాయాం దిశి క్షిపేత్ ।
పశ్చిమాయాంచ సంధ్యాయాం పితద్ద్వాద్ధి నత్రయం ॥ 22

శ్లో॥ తృతీయే దివసే మాసే వర్షేవా పూతనాభిదా ।
గృహ్ణాయా ద్యోగినీ బాలం తస్య పూర్వం జ్వరో భవేత్ ॥ 23

శ్లో॥ ప్రస్థప్రమాణ పిష్టేన పుత్రికాం కారయేత్తతః ।
రక్తోదసం ధ్వజో రక్తః స్వస్తికో రక్త ఏవచ ॥ 24

శ్లో॥ రక్తపుష్పం రక్తగంధః తథా రక్తానులేపనః ।
పశ్చిమాయాంతు సంధ్యాయాం ఉదీచ్యాం నిక్షిపేద్బలిం ॥ 26

శ్లో॥ చతుర్థేహాని మాసేతు వర్షే గృహ్ణాతి బాలకం ।
దుష్టమందనికానామ పూతనావాథ యోగినీ ॥ 26

శ్లో॥ భీషణాఖ్యః తత స్తస్య జాయతే ప్రథమం జ్వరః ।
గాత్రభంగశ్చరు జూౄథర్మో వైవర్ణ్యం చాక్షిమీలనం ॥ 27

శ్లో॥ వైకల్యంశ్వా మహాశ్వాసః కంపోఽరుచిరితీంగితం ।
తిలపిష్టమయైః కృత్వా పుత్రికాం బిల్వకంటకైః ॥ 28

శ్లో॥ అష్టాంగం రచయేత్పుష్పం శుక్లం శుక్లధ్వజోర్జునః ।
స్వస్తికోర్ధ్వం ప్రస్థసిద్ధ భక్తం దావద పూపకాః ॥ 29

శ్లో॥ త్రిసంధ్యం పశ్చిమాంయాం బలిందద్యా త్ప్రియత్నతః ।
గోశృంగం సర్పనిర్మోకో లశునం నింబపత్రకం ॥ 30

మనుష్యకేశ మార్జారలో మాన్యజం ఘృతం తథా ॥ ఏతైశ్చ ధూపయేదేక నిశిసంధ్యా త్రయోపిచ । పంచమే దివసే మాసే వర్షేవా పూతనా శిశుం ॥ బికాలికాఖ్య గృహ్ణీయా త్ప్రథమం జాయతే జ్వరః । హిక్కా-శ్వాసశ్చ మూలంచ గాత్రథం గోఽరుచి స్తథా ॥ తండుల ప్రస్థ పిష్టైన నిర్మాయాథతు పుత్రికాం శుక్లోధనం ధ్వజాః పంచస్వ స్తికాః పంచ స్వ స్తికాః పంచచోజ్వలాః ॥ పంచదీపాశ్చ శుక్లాని కుసుమానిచ చందనం । అపరాహ్ణే వృక్షమూలే పశ్చిమాయాం దిశిక్షిపేత్ ॥ పంచమాదిషు చతుర్థ దినోక్తో ధూపోపితి మదనరత్నే । షష్ఠేహని తథా మాసే హాయనేవాపి బాలకే । పూతనా శకునికానామా గృహ్ణీయా త్తదనంతరం ॥ జ్వర ఉద్వేజనం గాత్రే శోషః శ్వాసారుచీ తథా । కాసశ్చ హస్తపాదాక్షి సంకోచశ్చేతి లక్షణం ॥ తండుల ప్రస్థపిష్టేన విర్నిమాయాథ పుత్రికాం । కృష్ణోదనం ధ్వజా పంచకృష్ణ స్వస్తికపంచకం ॥ కృష్ణమేవాథ మత్స్యశ్చ పాయసం గుగ్గమేవచ । మాషంచా పూపకా స్త్వర్ధ ప్రస్థపిష్ట వినిర్మితాః ॥ అపరాహ్ణే పశ్చిమాయాం నిక్షిపేత్పుత్రికాబలిం । పుత్రికాం పూర్వవత్కృత్వా పలలం శూలపాచితం ॥ మత్స్య పర్పటికాశ్చైవ రక్తం చ ప్రస్థసమితం । ఉదీచ్యాం పూర్వసంధ్యాయాం బలిర్దేయః ప్రశాంతయే ॥ సప్తమే దివసే మాసే వర్షే వాశుష్క రేవతీ । గృహ్ణాతి పూతనాబాలం తతఃస్యా త్ప్రథమం జ్వరః ॥ గాత్రంభోత ఏద్వేష అహారే కంపరోదనే । ప్రస్థసం మితపిష్టేన సమ్యక్కృత్వాత పుత్రికాం ॥ సప్తధ్వజా స్సప్తదీపాః స్వస్తికాః సప్తవై తథా । పుష్పాణ మత్స్యం మాంసం చ రక్తంచేత్యుదగాహరేత్ ॥ అష్టమే దివసే వర్షే మాసేవాఽఽక్రమతే శిశుం । బిడాలకా నామధేయా పూతనాస్య తతో జ్వరః ॥ గాత్రభేదో రుచిశ్చైవ రోదనం నేత్రమీలనం । జిహ్వాశోష శిరస్ఫోటావా హారేద్వేష ఏవచ ॥ తండులప్రస్థపిష్టేన పుత్తలీంకారయే త్తతః । పాయసం మధుసర్పిశ్చ క్షీరంలాజాశ్చ శష్కులీః ॥ గుగ్గుళం

మేష మాంసంచ తథా పర్పటికా అపి । ధ్వజాదీపాశ్చ చత్వారో గంధా
నానావిధా అపి ॥ సుమనాంసిచ రక్తాని శ్యేనమత్రో దితో బలిః । అముం
సమాహరేత్పూర్వ సంధ్యాయాం దక్షిణాదిశి ॥ సృష్టాష్టమ్యాం వక్ష్యమాణ
మంత్రేణానేన సంయుతః । నవమే దినే మాసే హాయనేవాపి బాలకం ॥
గృహ్ణాతి నందనానామ్నీ పూతనా తదనంతరం । జ్వరశ్ఛర్దిష్ఖలతా స్నానం
కాసశ్శ్వాసశ్చ తృష్ణతా ॥ గాత్రభంగశ్చ శూలంచ చిహ్నాన్యేతాని బాలకే ।
ప్రస్థమాత్రేణ పిష్టేన వినిర్మాయచ పుత్రికాం ॥ ఓదనం మత్స్య మాంసంచ
పర్పటీచేక్షు మూలకం । నిక్షిపే త్పూర్వసంధ్యాయా ముత్తరస్యాం బలిం
దిశి ॥ తత్ర మంత్రః ॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ హుం ఫట్
స్వాహా । దశమే దివసే మాసే హాయనే వాథబాలకం ॥ పూతనా రేవతీ
నామ్నీ గృహ్ణీయా ద్బాలకం తతః । జ్వరశ్ఛర్దిః శ్వాసకాసౌ శూలం చేత్యే
తదీరితం ॥ ప్రస్థప్రమాణపిష్టేన పుత్రికాం తత్రకల్పయేత్ । అష్టాంగం
ఖిలయే త్తత్ర బిల్వవృక్షస్య కంటకైః ॥ గుడౌదనం చ సర్పిశ్చ ధ్వజానాం
పంచవింశతిః । స్వస్తికానాం ప్రదీపానాం పంచవింశతి రేవచ ॥ చత్వారి
రక్తపుష్పాణీత్యే తద్దక్షిణ దిగ్గతః । సంధ్యాత్రయే వక్ష్యమాణ మంత్రేణాన
విక్షిపేత్ ॥ ఓం నమో భగవతే వాసుదేవాయ హన హన హుం ఫట్
స్వాహా । ఏకాదశే దినే మాసే హాయనే పూతనార్భకా । గృహ్ణాతి బాలకం
పశ్చాజ్జ్వర స్తస్య ప్రజాయతే । అన్నద్వేషో ముఖేశోషో గాత్రభంగశ్చ
రోదనం ॥ ఊర్ధ్వదృష్టిరపిత్యే తల్లక్షణం తద్గ్రహాంచి గోః ॥ పుత్రికామాష
పిష్టేన రజితా శుక్లమోదనం । పుష్పాణ్యపిచ శుక్లాని ధ్వజానాం పంచ
వింశతిః ॥ స్వస్తికానాం ప్రదీపానాం పంచవింశతి రేవచ । ఏతత్సర్వం
యథాశాయాం సంధ్యాయాం ప్రాతరాహరేత్ । ఓం నమో భగవతే వజ్ర
హస్తాయ ఓం ఫట్ స్వాహా ॥ ద్వాదశే దివసే మాసే వర్షేవా పూతనాశిశుం
రోదనం సర్వదా దంతఖాదనం రక్తనేత్రతా ॥ రోమాంచ స్నావణత్వే
తదఖిలం తస్య లక్షణం । తండుల ప్రస్థపిష్టేన కృత్వా తత్రాథపుత్రికాం ॥
త్రయోదశ స్వస్తికాశ్చ ధ్వజదీపాస్త్రయోదశ । అపూపా మత్స్య మాంసంచ

తదా వర్పటికాఅపి । ఏతత్సర్వం దక్షిణస్యాం దిశి మంత్రేణ నిక్షిపేత్ ॥ ఓం నమో నారాయణాయ హన దుష్టసత్వాన్ హుం ఫట్ స్వాహా ॥ మదన రత్నే ప్రయోగసారే । వర్షే త్రయోదశే బాలగ్రహీ గృహ్ణాతి యక్షిణీ ॥

తచ్చేష్టా కిలజృంభాంద్రాక్షీం హృచ్ఛూల జ్వరరోదన హసనం। శాల్యోదన సురామాంస మత్స్య కల్మాష పాయసైః ॥ దద్యాత్స కృసరం శూర్పే మధ్యాహ్నే త్రిదినం బలిం। పిబేత్సర్పిస్తతో ముంచతి సాగ్రహీ ॥ వర్షే చతుర్దశే బాలం స్వచ్ఛందా నామతో గృహీ । గృహ్ణాతిచేష్టా తత్రస్యా చ్ఛోణిత స్రవణం తథా॥ శూలంచ నాభిదేశేస్యా త్తస్యనాస్తి ప్రతిక్రియా । దుష్టగ్రహా శాన్తావస్య పూర్వోక్తమేవ విధాన మిత్యుక్తం ॥ వర్షే పంచ దశే బాలం గ్రహీ గృహ్ణాతి వారుణీ । తత్రేదం చేష్టితం తంద్రా జ్వరో నిద్రా విహీనతా॥ కుల్మాష కృసరా పూప పోళికా పాయసాసవైః ॥ సపూగకై ర్బలిందద్యా త్త్రిరాత్రంచాపి ధూపయేత్ । చందనేనాజ్య సంయుక్తం తతో ముంచతి సాగ్రహీ ॥ షోడశే వత్సరే బాలంగ్రహీ గృహ్ణాతి దుర్జయా । తచ్చేష్టా హసనం కోపో యాస్యామీతి వచో ముహుః ॥ కుల్మాష కృసరా పూపతిల పిష్టాన్న పల్లుకైః । దధ్నా సహబలిందద్యాత్రా చ్యాందిశి దిన త్రయం॥ వర్షే సప్తదశే బాలం గ్రహీ గృహ్ణాతి బాలకం । కాస శ్వాసౌచ విజ్ఞేయౌ నాస్తి తత్ర ప్రతిక్రియా ॥ సంవత్సర గ్రహాద్యైతే కుమారీ పద పూర్వకాః । అత్రాపశిష్టం సమానం ॥

ఇతి శ్రీ కమలాకర భట్టకృతే శాంతిరత్నే మదనరత్నోక్తా
బాల గ్రహ శాంతిః ॥

అథ పూతనా విధానం

తత్రతలబ్ధ జాతకేస్కాందే । సూర్యం ప్రతిస్కంద ఉవాచ :—

యేనకర్మ విపాకేన శిశూనాం జాయతే గ్రహః ॥ తత్సర్వం కథ యిష్యామి పృచ్ఛ తస్తే దివాకర । లంకాయాం రావణోనామ పౌలస్త్యో రాక్షసేశ్వరః । స్వసార స్తస్య వీరస్య ద్వాదశా సన్మహాభయాః । తాభిః

కృతంపో ఘోరం సర్వలోక భయప్రదం । పీడితం తాభిరఖిలం జగత్త్రి ప్రతపో బలాత్ ॥ రుద్ర ఆరాధితస్తాభి స్తపసాతి ప్రతేజసా । ప్రసన్నో భూత్తదా దేవస్తాభ్య ఏవం వరందదౌ ॥

రుద్ర ఉవాచ :—

వరదోహం వరార్హాభ్యో యుష్మభ్యం రజనీచరాః । తాభిర్వృతంతదా భక్ష్యం బాలానాం దేహ సంభవం ॥ వసాసృఙ్మాంస మేధోస్థి మజ్జా శుక్రా త్మకంరవే । దేహి దేహిస్య సర్వం బోజీవతో నోవ శంకరు ॥ తచ్ఛ్రుత్వా వచనం తాసాంచుకోప పరమేశ్వరః ॥ బ్రహ్మవంశ సముద్భూతా స్తపో వృత్తి పరాయణాః । తత్కథం బాలఘాతేవశ్చేతసః పరివర్తనం ॥ సర్వ లోక మతం దేయం ప్రార్థి తంతుమనీషిభిః ॥ రాక్షస్య ఊచుః ॥ యది ప్రసన్నో భగవన్ దదాస్య స్మత్ప్రియం శివ । సర్వేషామేవ బాలానాం మేదసా తృప్తిరేవనః ॥

రుద్ర ఉవాచ :—

యాస్త్రీ నిశాముఖే శ్నాతి బాల స్స్పృశతి భుంజతి । ప్రసూతి సమయే భ్యంగం నకరోతి ప్రమాదతః ॥ నగ్నా నిద్రాతి రాత్రౌవా విషణ్ణ సురతాసతీ । తస్య బాలం దినే మాసే వర్షేపిచ విశేషతః ॥ ఆద్యేతు దివసే మాసే వర్షేచాపి విమోచని । గృహ్ణాతు మత్ప్రసాదేన జ్వరాద్యైశ్వైదనో చ్ఛ్రయైః ॥ ద్వితీయో మోహినీనామ సునందా తృతీయకే । చతుర్థే పూతనా నామ పంచమ్యేహ్యే సురీతథా ॥ షష్ఠేతు రేవతీదేవీ బాలం గృహ్ణాతు సత్వరం । సప్తమే శకునిర్నామ తృష్టమేతు పిశాచికా ॥ నవమే పాశినీదేవీ శిశుం గృహ్ణాతు సత్వరం । మహామారీతు దశమే కాళికాతు తతః పరం ॥ ద్వాదశే భాగినీదేవీ పీడాకరణ తత్పరా । యూయమేవ కురుధ్వంభోః పీడాం బాలిక విగ్రహే ॥ ఆత్మనో దివసే మాసే వర్షేచాపి పృథక్ పృథక్ । నిమిత్తే సతి రాక్షస్య శ్శకాపేవ కదాచన । యుష్మభ్యం బలిదానం యోవి దధత్యఖిలం పరం । గృహీత మపి బాలంతం సంతుష్టాః పరిముంచత ॥ ఇతిలబ్ధ వరాస్సర్వాస్ః పీడయంతి శిశూన్హితాః । దిన మాసాబ్దిమానేన

నాత్రకార్యా విచారణా ॥ ప్రథమే దివసే మాసే వర్షేదేవీ విమోచనీ ।
తస్యాస్తు జాయతేపీడా శిశూనాం తీవ్రవేదనా । జ్వరస్తు ప్రథమస్తాపం
నేత్రరోగ స్తతః పరం ॥ నగృహ్ణాతి స్తనందింభో వాఽతిరాత్యంకి భవేత్ ।
ముష్టిం బధ్నామివేగేన దంతా న్దంతైర్దశత్యలం ॥ ఇత్థం ప్రజాయతే పీడా
విమోచిన్యా దివాకర ॥ తస్యాః పూజాం ప్రవక్ష్యామి బాలానాం శాంతికా
రిణీం । కరవీరం రక్తపుష్పం చందనం రక్తవస్త్రకం ॥ ధూపస్తు శివ
నిర్మాల్యం సాజ్యం బిల్వదళం స్మృతం । దీపాస్తు పంచవిజ్ఞేయా స్తథా
పంచైవ ఖోళికాః ॥ ముష్టికా పంచవిజ్ఞేయాః ధ్వజాః పంచసుపీతకాః ।
తాంబూలం వటకాః పంచపూగీ ఫలసమన్వితాః ॥ రక్తతండుల భక్తస్తు
ప్రోక్తస్సాజ్య గుడ స్తథా । శరావే నూతనేప్రాజ్ఞ విధేయం సర్వమేవతత్ ॥
తతస్తు పుత్తళీం కుర్యాన్నద్యా ఉభయతోమృదా ॥ విదధ్యా త్తత్రవై ధీమాన్
పీతవస్త్ర సమావృతాం । పీతసూత్రో పలితాంతాం పూజయే ద్భక్తిమాన్నరః॥
పూర్వోక్తై రేవసంభారై గంధపుష్పాదిభి ర్పృథః । వక్ష్యమాణేన మంత్రేణ
పార్థయేత్తాం సమాహితః ॥ తత్ర మంత్రః ॥ ఓం నమో భక్తవత్సలే
విమోచని స్వాహా । ఏవం మంత్రం సముచ్చార్య సర్వాన్ పూజాం ప్రక
ల్పయేత్ ॥ ఏకస్మిన్ శరావే పుత్తలీం నిధాయ గంధాది తాంబూలాం తోప
చారాన్విధాయ పంచ పల్లవా నేకీకృత్య బాలకాంగేభ్యః సముత్తార్య
తోదకాన్ ॥ తతః పునర్నీరాజనం విధాయ తత్సర్వం రాత్రౌ మంత్రము
చ్చార యన్నయేత్ । తేచపల్లవాః । జంబ్వా మ్రోదుంబరాశ్వత్థ వటానాం
పల్లవాస్తథా ॥ సర్వాంగేభ్యః సముత్తీర్య పీడా బాలస్య సంప్రవజేత్ । ఇదం
వద్యాం చతుష్పథేవా నిక్షిపేదితి శిష్టాః ॥ ఇత్థం రాత్రిత్రయేకుర్యా ద్విధానం
సుసమాహితః ॥ గ్రామాదు త్తరతోనిత్యం పూర్వరాత్రే విచక్షణః ॥ తస్మిన్
స్థానే జపేన్మంత్రం బాలానాం శాంతిహేతవే । ఏవం ప్రశాంతి మాయాతి
శిశుపీడా నసంశయ ఇతి ॥ బృహజ్జాతకే స్కాందోక్తం ప్రథమీదివస
మాసాబ్ద పీడా శమనవిధానం ॥

స్కంద ఉవాచ :—

ద్వితీయే దివసే మాసే వర్షేచైవ దివాకర। మోహినీనామ దేవ్యత్ర కురుతే పీడనం శిశోః॥ జ్వరం నేత్రరుజం కాసం శ్వాసంచైవ విశేషతః। ఛర్దనం స్తస్య విద్వేషం జనయత్యనిశం శిశోః॥ తత్ర శాంతి విధానంచ ప్రవక్ష్యామి సమాసతః॥ మాలతీ కుసుమైః పూజాం చందనం ఫలయో ద్భవం। కుంకుమం కేసరం దివ్యం కర్పూరం సవిలేపనం॥ దివ్యాభక్తి సదాచారః దశాంగం ధూపకం తథా। నైవేద్యం పూర్వవద్దేయం తథా స్యాత్పూర్వవత్క్రియా॥ పూర్వవత్పుత్తలిం కృత్వా శరావే సన్ని వేశయేత్। వక్ష్యమాణేన మంత్రేణ కుర్యాత్సర్వమతంద్రితః॥ తత్ర మంత్రః॥ సర్వేశ్వరీ సర్వజనా ప్రియంకరి త్రాహి త్రాహి జగత్సర్వం ఓం నమో భగవతి స్వాహా॥ ఇత్యనేనైవ మంత్రేణ సర్వం కృత్వా విధానకం॥ రాత్రిత్రయే విధాతవ్యం పశ్చిమే గ్రామతో౽బహిః। ప్రథమే యామినీయామేకృతం భవతి సౌఖ్యదం॥ ఇతి ద్వితీయదివస పీడా శమన విధానసం॥

స్కంద ఉవాచ :—

తృతీయే దివసే మాసే వర్షే శృణువిధిం రవే॥ సునందనామ దేవ్యత్ర బాలానాం భయదాభవేత్। అవస్థాం కురుతే ఘోరాం సునందాచైవ కామినీ॥ హృద్రోగ ఛర్దనేశ్వాసో జ్వరేణ సహజాయతే। అకుంచ యతి గాత్రాణి శిశూ రోదత్య హర్నిశం॥ ఇత్థం సంజాయతే సీడా సునందా కోప సంభవా। తస్యాః శాంతి విధానంచ ప్రవక్ష్యామి సమాసతః॥ శత పత్రాణి పుష్పాణి చందనస్యాను లేపనం। హరిద్రా కుంకుమం నాగకేసరం రోచనా న్వితం। గంధ ద్రవ్యైశ్చ ధూపంచ దద్యాద్గుగ్గులు సంయుతం। ఘృతాక్త ఖాదిరాంగారైః సంప్రజ్వాల్య విరోచనం। పూర్వ వత్పుత్తలిం కృత్వాశ రావే సన్నివేశయేత్। పఞ్చామృత త్రయశాలీనా మోదనం సర్పిశాన్వితం॥ దీపకాః పోళికాః పంచబావత్యో ముష్టికాః స్మృతాః। ధ్వజాం పంచైవ విజ్ఞేయాః స్వహితాః పంచపల్లవైః॥ వక్ష్యమాణేన మంత్రేణ బలిం సర్వం

సమాహరేత్ । తత్ర మంత్ర ॥ ఓం నమః సునందాయై హుం ఫట్ స్వాహా ।
ఇత్యనేనైవ మంత్రేణ గ్రామాత్పూర్వే వినిక్షిపేత్ ॥ త్రిరాత్రం రజనీ పూర్వ
యామే బాలోపశాంతయే । ఏవం కృతే విధానేతు సర్వవ్యాధిర్వి నశ్యతి ॥
వర్ధతే దేవ వద్బాలః శుక్లపక్షాబ్జవత్సుఖం । అబ్జశ్చంద్రః ॥ ఇతి తృతీయ
దిన పీడా శమన విధానం ॥

స్కంద ఉవాచ :—

చతుర్థే దివసే మాసే వర్షేచైవ విభాకర । పూతనా నామదేవ్యత్ర
పీడాం ప్రకురుతే శిశోః ॥ సంతాపోజాయతే పూర్వ మతిసారః తతః పరం ।
ముష్టిం బధ్నాతికంపశ్చ వారం వారం ప్రజాయతే ॥ తస్యాః శ్శాంతిం ప్రవ
క్ష్యామి పీడాయా ఉష్ణదీధితే । పూర్వవత్పుత్తలీం కృత్వా శరావేన న్నివేశ
యేత్ ॥ వేష్టయేద్రక్త సూత్రేణ కుంకుమేనాను లేపయేత్ । పూజా దుత్తూర
పుష్పైశ్చ బర్బరీ పత్ర సంయుతైః ॥ మత్స్యం మాంసచ ధూపోత్రగవ్యే
నాజ్యేన సంయుతః । తథైవో దీపాస్త్రి కోణాస్తు సాజ్యవర్తి సమన్వితాః ।
తిస్రస్తుపోళికాజ్ఞేయా ముష్టయస్తుత్రయ స్స్మృతాః । ధ్వజాస్త్రయస్సమాఖ్యాతా
నాత్ర కార్యా విచారణా ॥ ప్రసృతి త్రియ ముద్దిష్టం తండులానాం ప్రభాకర ।
తద్భక్తం సర్పిషాయుక్తం శరావే సన్నివేశయేత్ ॥ రక్త వస్త్రేణ సంవీతాం
నమస్కృత్వాతు పుత్తలీం । దధ్యక్షతాది సంరోప్య నిదధ్యాత్తు సమాహితః॥
పల్లవైః పంచభిర్బాలం సర్వాంగేషు ప్రమార్జయేత్ । మంత్రః ॥ ఓం నమః
పూతనే మాతర్బలిం సంగృహ్య శోభనం । బాలకం ముంచ వేగేన బలిదానేన
హర్షితా ॥ ఇతి మంత్రం సముచ్చార్య సర్వం బలి ముపహరేత్ । ప్రదోషే
క్షణ నిర్వృత్తే సప్త సప్తే విధిం శృణు ॥ దక్షిణాం దిశి మాశ్రిత్య నిక్షిపే
ద్గ్రామతో బహిః ॥ ఏవం కృతే బలౌ సమ్యక్ బాలకః సుఖమాప్నుయాత్।
ఇతి చతుర్థ దిన మాసాది పీడా శాంతి విధానం ॥

స్కంద ఉవాచ :—

పంచమే దివసే మాసే వర్షేచైవ ప్రభాకర । అసురీనామ దేవ్యత్ర
బాలకం బాధతేభృశం ॥ తత్ర చిహ్నాం ప్రవక్ష్యామి బాలాంగేషు త్వరిణా

యతే । జ్వరస్తు ప్రదమం పశ్చాద్దిగ్ద్రో గో గృహిణీ తతః । ముష్టి బంధః ప్రలాపస్యా దుద్వేగోఽనశనం తథా । శిరోరుగ్జాయతే త్యంతమే తత్సాల క్షణం రవే ॥ పూర్వ వత్పుత్తలీం కృత్వా పీతసూత్రేణ వేష్టయేత్ । పీత వాసో వసానాంతాంశ రావే సన్నివేశయేత్ ॥ కృతాభ్యంగో ద్వర్తనేచ హరిద్రా లేపనేకృతే । తతః పూజాం ప్రకుర్వీత కుసుమైః కరవీరకైః ॥ జపా పుష్పైర్బంధుజాలైః పుత్త్రశ్యాశ్చ తథా నఘ ॥ చందనేనాను లిప్తాంతాం దివ్య గంధోప శోభితాం । రాజికా సర్షపైర్ధూపో ఘృతాక్తోత్ర ప్రశస్యతే ॥ దీపకా స్సప్త విజ్ఞేయా ధ్వజాస్తావంత ఏవచ । ముష్టికాః పోళికాః సప్త సాజ్యాక్త పటకా స్తథా ॥ నైవేద్యార్థం సముద్దిష్ట మోదనం సఘృతంబలిః । పల్లవైస్తు యథాపూర్వం కారయే న్మార్జనం శిశోః ॥ మంత్ర మేతం సముచ్చార్య త్రివారం తత్రపూజనం । మంత్రః ॥ సుకలే సుభగే దేవీ సర్వశత్రు నివారిణి । కురు శాంతిం శిశోశ్చాస్య బలిదానేన రాక్షసి ॥ ఇత్యుచ్చార్యక్షిపేత్పూర్వం మధ్యరాత్రే త్రివాసరం । పశ్చిమాం దిశమాశ్రిత్య యామార్ధానంతరం రవే ॥ ఇతి పంచమ దివసాదిషు అసురీ పీడ శాంతి విధానం ॥

స్కంద ఉవాచ :—

అథ షష్ఠదినే మాసే వర్షేచాపి దివాకర । రేవతీ నామ దేవత్య శిశుం గృహ్ణాత్య సంశయం ॥ తస్యాదౌ జాయతే పీడా వ్రణాని శిశుమూర్ధని । జ్వరస్తు ముఖశోషో పిత్తృష్ణా సమభిజాయతే ॥ ప్రకంపతి చ గాత్రాణి రుదత్యపి పునః పునః । తత్ర శాంతి ప్రవక్ష్యామి శృణు సూర్య సమాహితః ॥ పూర్వవత్పుత్తలీం కృత్వా శరావే సన్నివేశయేత్ । గంగాతోయేన సంస్నాప్య శుక్ల వస్త్రేణ వేష్టయేత్ ॥ శుక్లవస్త్రేణ సంవీతాం శుక్లమాల్యానులేపితాం । శుక్లధూపోత్ర నిర్దిష్టో బిల్వపత్త్రైః సహానఘ ॥ ఆజ్యేనాక్తాశ్చ విశ్వాత్మన్ దీపాః పంచప్రకీర్తితాః ॥ తావంత్యో ముష్టికాజ్ఞేయాః పోళికాభిః సమన్వితాః ॥ ప్రసృతి త్రయమాత్రాణాం వ్రీహీణాం మోదనం స్మృతం ॥ దధ్నా సహాగుడేనాక్తం తాంబూలం సుమనోహరం । ద్విజైశ్చ పంచభిర్యుక్తం బలిమేతం సమర్పయేత్ ॥ వక్ష్యమాణేన మంత్రేణ ప్రతీ

పేచ్చ సమాహితః ॥ తత్ర మంత్రః ॥ బలింగృహాణ సకలం బాలం ముంచ శుభాననే । క్షేమం కురు జగత్యస్మిన్ శోభనా భవ రేవతి ॥ ఇతి మంత్రేణ సమంత్ర్య ప్రదోషే బలిమాహరేత్ । సంస్నాప్య బాలకం పంచ పల్లవైః సుసమాహితః ॥ నగరా దుత్తరేదేశే రేవత్యై బలిమాహరేత్ । ఏవం ప్రశాంతి మాయాతి బాలపీడా ప్రభాకర । ఇతి షష్ఠదినాది పీడాశాంతి విధానం ॥

స్కంధ ఉవాచ :—

సప్తమే దివసే మాసే వర్షేచైవ దివాకర । శకుని ర్నామదేవ్యత్ర బాలం గృహ్ణాతి దారుణా ॥ జ్వరస్తు ప్రథమం తాపచ్ఛిరో రోగ స్తతపరం । ప్రలాప స్త్వతిసారశ్చ వాంతి రాత్యంతకీ భవేత్ । అక్షోర్నిమీలనం చాపి గాత్రం కంపోభి జాయతే ॥ తత్ర శాంతిః ప్రవక్ష్యామి సప్తాశ్వ ప్రీతివర్ధనాం । రక్తచందన లిప్తాంగీం పూర్వవత్పుత్తలీం కృతాం ॥ యథాకాలో ద్భవైః పుష్పైః పూజయే ద్యత్నతః సుధీః । ధూపస్తు గుగ్గులో శ్రేయాన్ దీపాః పంచప్రకీర్తితాః ॥ పోలికా ముష్టికాశ్చైవ పంచ పంచ సుశోభనాః । నైవేద్యం మోదనం సర్పిసహితం ప్రసృతైర్మతం ॥ తండులానాం సురశ్రేష్ఠ మంత్రపూతం ప్రకల్పయేత్ । మంత్రః ॥ పద్మపత్ర విశాలాక్షి విశాలవదనే శివే । సంగృహ్య బలిమేతం త్వం బాలకం ముంచశోభనే ॥ ఇత్యుచ్చార్య తతో ధీమాన్ బలివిశి పమాహరేత్ । దక్షిణాం దిశమాశ్రిత్య విద ధ్యాద్బ్రాహ్మణం శ్రియాన్ ॥ ఏవంకృతే విధానేతు త్రిరాత్రం సురసత్తమ । వ్యాధిముక్తో భవేద్బాలో నాత్రకార్యా విచారణా ॥ ఇతి సప్తమదివసాది పీడా శమన విధానం ॥

అష్టమే దివసే మాసే వర్షేదేవీ పిశాచికా । పీడయత్యేవ బాలాన్వై జ్వరచర్ది శిరోరుజః నేత్రపీడాంగ సంకోచో హృద్రోగశ్చాభిజాయతే ॥ శ్రుణుతస్య ప్రతీకారం యేనతుష్యే త్పిశాచికా । ప్రకుర్యాచ్చ త్రిరాత్రేణ శాంతిం బాలా ర్తిహారిణీం ॥ పూర్వవత్పుత్తలీం కృత్వా శరావేసన్నివేశయేత్ । పంచామృతైస్తు సంస్నాప్య దేవీంతాం శిశునా సహ । చందనేనాను

లిప్తాంగి శ్వేతపుష్పైః ప్రపూజయేత్ ॥ ధ్వజాః సప్తసంఖ్యాతా స్తావన్త్యః పోళికాస్మృతాః । ముష్టింకాశ్చాపి విజ్ఞేయా హరిద్రాక్తా శ్శుభాస్మృతాః । పీతవర్ణేన వస్త్రేణ సూత్రేణాపి సుసంస్కృతాన్ । విజయాచూర్ణధూపోత్ర ప్రకీర్తితః । దీపాః సప్తఘృతేనైవ పూర్వయిత్వా నియోజపేత్ । ప్రసృతిత్రయ భక్తస్య ఘృతాక్తస్య విశేషతః ॥ నైవేద్యం కల్పయేద్ధీమాన్ దేవ్యైర్భక్త్యా సుసంయుతః । తాంబూలంచ సకర్పూరం భక్త్యాల్యాశే విధీయతే । శక్త్యాచ దక్షిణా తత్ర దేవతా ప్రీతయేరవే । వక్ష్యమాణేన మంత్రేణ సర్వమేవ విధీయతే ॥ మంత్రః ॥ ఓం నమస్సర్వభూతేశి శోభనేత్వం పిశాచికే । బలించేమం గృహీత్వాత్వం త్వరితం ముంచ బాలకం ॥ యథాపూర్వం తథా కార్యా పంచపల్లవ సత్క్రియా ॥ త్రిరాత్రం రజనీవక్త్రే గ్రామాత్పూర్వం బలింక్షిపేత్ । ఏవం కృతే విధానేతు రోగశాంతిః ప్రజాయతే ॥ ఇతి బ్రహ్మయామళోక్తం అష్టమ దివసాది బాధా శమనం ॥

స్కంద ఉవాచ :—

నవమే దివసే మాసే వర్షేచైవ ప్రభాకర । దేవతా పాశినీ నామ బాలార్తిం కురుతే భృశం ॥ తత్ర చిహ్నం ప్రవక్ష్యామి సమాసేన దివాకర । జ్వర ఛర్దిగదే పీడా సంకోచో నేత్రయోస్తథా । తర్జనీ మధ్యయో ర్వ్యగ్రమగ్రాభ్యాం కురుతే భృశం । అన్నత్యాగేన సంతోషో ముఖే గంధోభిజాయతే ॥ తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి పాశినీ ప్రీతయే రవే । పూర్వ వత్పుత్తలీం కృత్వాశ రావే సన్నివేశయేత్ । శుక్ల సూత్రేణ సంవీతాం శుక్ల వస్త్రేణ వేష్టితాం ॥ పూజయేచ్ఛుక్ల పుష్పైస్తు మందారాద్యైః సుగంధిభిః ॥ గంధార్ధే ఘన సారేణ యుక్తం కందన మర్పయేత్ । నవవా సప్తవాపూపాన్ పోళికాన్నప చోత్తమాన్ ॥ తావన్తో ముష్టికా దద్యార్ధ్వజాం శ్చైవ తథైవచ । నవ ప్రసృతి మానేన తండులోదన ముత్తమం ॥ దధ్యాతీరేణ చాభ్యుక్ష నైవేద్యం పరికల్పయేత్ । మధ్యరాత్ర త్రయే గ్రామాత్పశ్చిమే ప్రక్షిపేద్బలిం ॥ మన్త్రేణానేన పాశిన్యై మంత్రోచ్చారణ పూర్వకం । మంత్రః ।

ఓం నమః పాశ హస్తాయై రుద్ర దత్తవరే శుభే । గ్రహాణే మంబలిం దత్తం బాలకం ముంచ రోగతః ॥ ఏతావతా విధానేన రోగముక్తో భవే చ్ఛిశుః । పంచానాం పల్లవానాంతు పూర్వవత్క్రియతే క్రియా ॥ ఇతి బ్రహ్మయా మళోక్తం నవమ దినాది శాంతి విధానం ॥

శ్రీ స్కంద ఉవాచ :—

దశమే దివసే మాసే వర్షే చైవ దివాకర శక్తి రత్ర మహామారీ రాక్షసీ ఘోరరూపిణీ ॥ మృత కల్పం జ్వరం శూలం విదధాతి దివానిశం । విష్టంభం కురుతేత్యర్థం హిక్కాకాసం మతిక్షయం ॥ తస్యా శాంతిం ప్రవ క్ష్యామి బాలానాం హిత కామ్యయా । పూర్వ వత్పుత్తళీం కృత్వా శరావేనం నివేశయేత్ ॥ స్నాపయే త్సరితాం వారిశ్చందనేనాను లేపయేత్ । పీత వస్త్రేణ సంవీతాం పుష్ప మాలోప శోభితాం ॥ దశాంగం ధూపయే ద్ధూపం మహామార్యై ప్రకల్పయేత్ । దీపాస్తు పంచవిజ్ఞేయాః తావంత్యః పిష్ట ముష్టికాః ॥ ముష్టికాః పంచవై శస్త్రాధ్వజాః పంచ సుశోభనాః సంస్కృతం సర్పిషా భక్తం తండులానాంచ పుష్కలం ॥ నైవేద్యార్థేన్య నేత్తత్ర శరావే సుమనోహరం ॥ తాంబూల సహితం భానో దక్షిణా సహితం తదా । దక్షిణార్థే నవం వస్త్రం రజతం శక్తితోపివా ॥ పల్లవైః పంచభిర్యుక్తం బలిం సర్వం సమర్పయేత్ । మధ్యరాత్రా దధస్తాత్తు బలిం కుర్యాద్దినత్రయం॥ దక్షిణాం దిశమాశ్రిత్య పశ్చిమేన గరాద్బహిః । మంత్రః ॥ ఓం నమో రక్తవర్ణాకీ రక్త పద్మనిభాననే । రక్తోష్ఠే రక్తదశనే మహామారి మహా భయే ॥ మహాబలే మహాకాయే మహాభయ నివారణే । అనేన బలిదానేన తుష్టాభవ సుశోభనే ॥ వ్యాధినా పీడితం బాలం రక్షత్వం పరమేశ్వరి । ఇమం మంత్రం సముచ్చార్య సర్వం బలి ముపాహరేత్ ॥ క్షేమాయ బాల కానాం హినాత్ర కార్యా విచారణా । ఇతి బ్రహ్మ యామళోక్త దశమదిన పీడా శాంతి విధానం ॥

ఏకాదశదినే మాసే వర్షేచాపి దివాకర । కాళికానామ దేవ్యత్ర తత్పీడా జాయతే శిశోః ॥ జ్వరస్తు ప్రథమం తావత్ హృద్రోగ స్త దసంతరం ।

ముఖశోషో మహాగ్లాని స్తతస్స్వెచ్ఛిత్త విభ్రమః ॥ రుదంతి సర్వగాత్రాణివే పంతిచ పునః పునః । అవస్థా మృత్యు కల్పాస్యాక్కాలికా కోప సంభవా ॥ తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి బాలానాం హితకామ్యయా । పూర్వవత్పుత్తళీం కృత్వా శరావేసం నివేశయేత్ ॥ గంగాతోయేన సంస్నాప్య చందనేనాను లేపయేత్ । కరవీరస్య పుష్పైస్తు పూజయే ద్బర్బరీదళై ॥ ధూపయేన్నరకే శైశ్చ సర్పనిర్మోక సర్షపైః । వచాల శునఫెనైశ్చ ఘృతయుక్తైస్స సర్జకైః ॥ దీపైస్తు పంచభిః సూర్య కల్పై ర్నీరాజయేత్తుతాం । నైవేద్యం పాయసం క్షీరం పాష్టికా స్తిల మోదకాః ॥ అపూపా ముష్టికాః పోళీః పంచ పంచ ప్రకల్పయేత్ । ధ్వజాశ్చ పంచవిజ్ఞేయా శ్శరావే సర్వమేవతత్ ॥ నివేశ్య సకలందేవ్యై కాళికాయై నివేదయేత్ । మంత్రేణానేన సప్తాశ్వ వక్ష్యమాణేనతేమయా ॥ ఓం నమో ఘోరరూపాయై ఘోరాయై ఘోరదర్శనే। త్రాహి సర్వం జగద్ధాత్రి బాలం ముంచాబలం ప్రియే ॥ ఏవం విధం విధిం కుర్యాత్పూర్వ వత్పల్లవ క్రియాం । ఏవం కృతే విధానేతు రోగముక్తి ర్భవేచ్ఛిశోః ॥ బలిః ప్రదోష సమయే గ్రామాద్దక్షిణతో బహిః । విధాయ మంత్ర ముచ్చార్య రక్షికార్యా విభూతినా ॥ ఇతి బ్రహ్మ యామళోక్తైకాదశ దిన మాసాబ్ద పీడా శమనం ॥

స్కంద ఉవాచ :—

ద్వాదశే దివసే మాసే వర్షేచైవ దివాకర । భామినీ నామదేవ్యత్ర పీడయత్య నిశం శిశుం ॥ ఆదౌ జ్వరం ప్రకుర్యాచ హృద్రోగం తదనం తరం । కాసం శ్వాసం త్వతీసారం ప్రలాపం జృంభణం తథా ॥ కంపంతి సర్వగాత్రాణి తథా జాడ్యంచ నేత్రయోః । ఇద్ధం నానాప్రకారైశ్చ శిశూనాం జాయతే గదః ॥ తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి బాలానాం హితకారిణీం । పూర్వవ త్పుత్తళీం కృత్వా శరావే సన్నివేశయేత్ ॥ గంధపుష్పాక్షతా ధూపదీపాశ్చ వివిధామతాః । నైవేద్యం వివిధం చాత్రభూమిన్యై పరి కల్పయేత్ ॥ వస్త్రం సూక్ష్మం ధ్వజం ఛత్రమోదనం పాయసాన్వితం । అపూపైః పాయసైః క్షీరపాష్టికాభిశ్చ సంయుతం ॥ నైవేద్యం కల్పయే

దృష్ట్వా సంధ్యాకాలే విశాముఖే । గ్రామాదుత్తరతోదేశే బలిం దద్యాన్న సంశయః ॥ ఇత్థం పంచదినేష్వేవ కర్తవ్యం రోగముక్తయే । మంత్రేణానేన సప్తాశ్వ మంత్రయేత్సర్వతోబలిం ॥ బలిం గ్రహాణ బాలస్య వ్యాధిం సంహర సంహర । పంచవక్త్రప్రసాదేన ప్రసన్నా భవభామినీ ॥ ఏవం కృతే విధానేతు బాలకః క్షేమమాప్నుయాత్ । ఇత్థంతే కథితం పూర్వం శాంతికం బుద్బుజాతకే ॥ ఇతి ద్వాదశదిన మాసాబ్దేషు స్కాందోక్తం పీడా శమనవిధానం ॥ ఇతి పూతనావిధానం సమాప్తం ।

అథ జ్వరోత్పత్తౌ నక్షత్ర శాంతయః

తత్ర మదనరత్నే – ఆత్రేయ ఉవాచ :—

అథ నక్షత్ర పరిజ్ఞానం వక్ష్యే । అశ్వినీ త్రితారా – స్త్రీ – అశ్వముఖీ – తిర్యఙ్ముఖీ – పీతవర్ణా – కాంచి వృక్షః – కనకపక్షీ – లఘుః – అశ్వినౌ దేవతా – దేవగణః – యోనిర్వాజీ – అక్షరే అకార ఆకారౌ – ఋతుగమన చౌళ క్షాత్త్ర వస్త్ర ధారణాన్న ప్రాశన భైషజ్య బీజావాపన నారికేరేక్షు స్థాపన వస్తు సంగ్రహణాది కుర్యాత్ । పంచాశన్నాడి కాంతే చతస్రో విషనాడ్యః – మకరమాసే శూన్యం – బుధవారే మృత్యుయోగః – అర్కవారే ఆనంద యోగః – కేచిత్కలహ మిచ్ఛంతి – భౌమవారే సిద్ధయోగః – ముద్గాన్న భోజనం కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ – ఆయుధ సంగ్రహంచ కుర్యాత్ – తస్మిన్ మధ్యాహ్నే రక్త మేహోత్పత్తి శ్చేత్పంచదినేష దినేవా వృష్టిస్స్యాత్ – తద్దినే కుజవారే విఘ్నం జ్వరోత్పత్తిశ్చే ద్దశదినా పీడా – నీలోత్పలం పుష్పైః పూజా – గుగ్గులు ధూపః – క్షీర లడ్డుక నైవేద్యం – దేవస్యత్వేతి పూజా మంత్ర విధిః – క్షీర వృక్ష సమిత్ప్రధాన ద్రవ్యం – గాయత్ర్యష్ట శతం హుత్వా దధ్యోదనం బలిం దద్యాత్ – ఏకాదశ దినా దారభ్య పంచ వింశతి దినాంతే సుఖీస్యాత్ – సంక్రమే మధ్య మోక్షః – అత్ర కర్తాదేశ కాలౌ స్మృత్వా మమాముక నక్షత్రే జ్వరోత్పత్తి సూచిత సర్వారిష్ట శాంతి ద్వారా క్షిప్రారోగ్య సిద్ధ్యర్థ మముక నక్షత్ర శాంతింకరిష్యే –

ఇతి సంకల్ప్య - గణేశం సంపూజ్యా చార్యం వృణుయాత్ - ఆచార్యస్తు హోమ దేశాదీశాన్యే మహీద్యౌరితి భూమిం స్పృష్ట్వా - ఓషధయః సమితి యవాన్నిక్షిప్య ఆకలశేష్వితి కుంభం నిధాయేమంమే గంగేత్యప ఆపూర్య - గంధద్వారా మితి గంధం - యా ఓషధీరితి సర్వౌషధీః - కాండాత్కాండా దితి దూర్వాః - అశ్వత్థేవ ఇతి పంచ పల్లవాన్ - స్యోనాపృథివీతి సప్త మృదః - యాః ఫలినీరితి ఫలం ॥ సహిరత్నానీతి పంచరత్నాని - హిరణ్య రూప ఇతి హిరణ్యంచ క్షిప్త్వా - యువాసు వాసా ఇతి వాస సావేష్ట్య - పూర్ణా దర్వీతి పూర్ణపాత్రే వస్త్రోపరి ద్వాదశ దళం పద్మం కృత్వా - నక్షత్ర దేవతాం ప్రతి మాయాం తన్మంత్రేణావాహ్య పరితో ద్వాదశ దళేషు సంకర్షణ వాసుదేవాది ద్వాదశ దేవతా ఆవాహ్య దిక్పాలాంశ్చా వాహ్య తత్ర తత్రోక్త గంధ పుష్ప ధూప దీప నైవేద్యైః సంపూజ్యాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య తదుక్త ద్రవ్యై ర్గాయత్ర్యాష్టోత్తర శతం నక్షత్ర దేవతాయై సంకర్షణాది భ్యోష్టా చత్వారి ఏకాంవా ఆహుతిం హుత్వా స్విష్ట కృదాది ప్రణీతావిసర్జ నాంతే ద్రవ్యైర్బలిం దత్వాఽఽచార్యాయ దక్షిణాం దత్వా కుంభోదకేనాభిషేకం కృత్వా విసృజ్య ప్రతిమాదిక మాచార్యాయ దత్వా అగ్నిం విసృజ్య బ్రాహ్మ ణాన్ భోజయేదితి ప్రయోగ సంక్షేపః ॥ ఏవ మగ్రేపిజ్ఞేయం ॥ I ॥

భరణీ త్రితారా - త్రికోణాకృతిః - స్త్రీ - అధోముఖీ - యమో దేవతా - ఉగ్రా - మనుష్యగణః - గజయోనిః - ఆమలకోవృక్షః - పక్షీ కుక్కుటః - అక్షరే ఇకార ఈకారే - మధ్యాహ్నే రక్తమేహోత్పత్తిశ్చేత్ షోడశదినే వృష్టిఃస్యాత్ - కుజవారే విఘ్నం - ద్రవ్య సంగ్రహం బృహతీ కారవల్లికా స్థాపనం చ కుర్యాత్ - చతుర్వింశతి నాడ్యంతే విషనాడ్యః - ఫాల్గునే మాసి శూన్యం ॥ బుధ సప్తమీభ్యాం సహయోగే విషయోగః - బుధవారే నాశయోగః - అర్కవారే యమకంటకః - అన్త్యాంశే దిన మృత్యుః - కర్కాటక చాపలగ్నే కుజాంశకే ధాన్యసంగ్రహణం - తస్మిన్ లగ్నే చ కృషిం కుర్యాత్ - జ్వరోత్పత్తౌ మృత్యుః - సందేహోవా - గుడా పూపం నైవేద్యం - కృష్ణ సురభిపుష్పం - మహిషాక్షో ధూపః - త్రియం

ధక మితి పూజామంత్రః - ఘృత మధు తిలా హోమద్రవ్యం - పంచ దినాంతే గాయత్ర్యాష్టోత్తరశతం జుహుయాత్ - ఏకవింశతి దినాంతే సుఖీ స్యాత్ - నశాంతిశ్చేన్మృత్యుః - వృషభ వృశ్చిక కన్యా సుభద్రా నవమ్యో వినా సోమాంగారక బుధానాం వారేషూదయే భూమిదర్శనం - సంక్రమే అల్పార్ఘః ॥ 2 ॥

కృత్తికా షట్తారా - క్షురాకృతిః - స్త్రీ - అధోముఖీ అగ్నిర్దేవతా - మిశ్రా - రాక్షసగణః - పీతవర్ణః - అజయోనిః - ఉదుంబరవృక్షః - పక్షిణౌ క్రౌంచకాకౌ - అక్షరే ఉకార ఊకారే - దధి ప్రాశ్యయాత్రాం గచ్ఛేత్ - ముద్గాన్నం శ్యామకంచ దద్యాత్ - భూషణం దద్యాత్ - త్రింశన్నాడికాంతే విషనాడికా - కార్తీకమాసే శూన్యం - బుధవారే మృత్యుయోగః - నారికేళక్రముకైలా లవంగ స్థాపనం కుర్యాత్ - జ్వరశ్చేన్నవ దినాని పీడా ఘృతోదనం నైవేద్యం - మల్లికా పుష్పపూజా - సర్పిర్ధూపః - పునంతుమా దేవజనా ఇతి పూజా మంత్రః - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం దధ్యోదనం జుహుయాత్ - సంక్రమేల్పార్ఘః ॥ 3 ॥

రోహిణీ పంచతారా - త్రికోణాకృతిః - స్త్రీ - ఊర్ధ్వముఖీ - ప్రజాపతిర్దేవతా - ధృవా - పీతవర్ణా - మనుష్యగణః - సర్పయోనిః - జంబూవృక్షః - పక్షిణౌ మయూర కుక్కుటౌ - అక్షరే ఋకార ౠకారౌ - ఋతుగమన సీమంత నామకరణాన్నప్రాశన చౌలోపనయన విద్యారంభ స్థాపన సాధుకర్మాణి కుర్యాత్ - చైత్రమాసే శూన్యం - చత్వారింశన్నాడ్యంతే విషఘటికా - రిక్తాపూర్ణిమయో ర్విషయోగః - తృతీయమామృత్యుయోగః - గురువారే విషయోగః - శుక్రవారే మృత్యుయోగః - మందవారే సిద్ధయోగః - స్థిరరాశ్యాం విలగ్నస్థేర్కజే ధాన్యసంగ్రహం కుర్యాత్ - జ్వరశ్చేద్దినానిత్రీణి నవవాపీడా - క్షీరాన్నం నైవేద్యం - కమల పుష్పపూజా - సరళోధూపః - నమో బ్రహ్మణ ఇతి పూజా మంత్రః - ఘృతం సర్వధాన్యానిచ హోమద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా క్షీరాన్నేన ప్రజాపతయే బలిం దద్యాత్ - ద్వితీయదినారభ్య నవదినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమే అర్ఘవృద్ధిః ॥ 4 ॥

మృగశిర త్రీతారా - మృగశిరా కృతిః - నపుంసకః - సోమో దేవతా - మృదుః - దేవగణః యోనిస్సర్పః ఖదిరో వృక్షః - మయూరః పక్షీ - ఇకారోక్షరం - తిర్యఙ్ముఖం - మృగ మాంస భక్షణం కృత్వాయా త్రాంగచ్ఛేత్ - ఇంద్రచాపే దృష్టేష్టదినే వృష్టిస్స్యాత్ - ఋతుగమన సీమంత నామకరణాన్నప్రాశన వేదోప క్రమయాగ విద్యారంభ కర్ణవేధన స్నాన వివాహ బీజావాపనాభిషేక వాస్తు కర్మ గో సంగ్రహణాని శ్రాద్ధంచ కుర్యాత్ - చతుర్దశనాడి కాంతే విషఘటికా - కార్తీకమాసే శూన్యం - గురువారే మరణ యోగః - మృతిశ్చ షష్ఠ్యాం సహోగ్రయోగః - రవివారే ఆనంద యోగః - చంద్రేసిద్ధయోగః - చంద్రవారే చంద్రోదయే వృషలగ్నే మధ్యే స్థాపన కార్యం కుర్యాత్ - ఫల వృద్ధిస్స్యాత్ - అస్మిన్ లగ్నే వివాహ భూమౌ మృత్స్నం గ్రహణం కుర్యాత్ - ఆత్మ సాద్భుతి - సస్య స్థాపనం కుర్యాత్ - జ్వరశ్చే త్పంచదినే పీడా - పాయసం నైవేద్యం - కుముదో త్పల పుష్ప పూజా - దశాంగో ధూపః - నవో నవఇతి పూజా మంత్రః ॥ ముద్గతిల పంచగవ్యాభి హోమద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా ముద్గ తిలైశ్చంద్రాద్దయ బలిం దద్యాత్ - పంచదినా దారభ్య సవదినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమే మధ్య మోర్ఘః ॥ 5 ॥

ఆర్ద్రా ఏకతారా - స్త్రీ - రుద్రదేవతా - తీక్ష్ణ పీతవర్ణా - ఊర్ధ్వముఖీ - మనుష్యగణః - శ్వాయోనిః - కృష్ణఖదిరో వృక్షః - పక్షీపింగళః - ఏకా రైకారోక్షరం - ఏకవింశతి ఘటికాం విషనాడికా - అమృతం పీత్వాయాత్రాం గచ్ఛేత్ - ఇంద్రచాపశ్చేద్వృష్టిర్నాస్తి - మేషలగ్నే మేఘ పరివారశ్చే త్పంచదినే సప్తదినేవా వృష్టిఃస్యాత్ - తత్కాలే కుజోదయే వృషలగ్నే ద్రవ్య సంగ్రహణం విద్యారంభం కర్ణవేధనం శ్రాద్ధంచ కుర్యాత్ - గురు వారే మృత్యుయోగః - సనందార్కే మరణయోగః - ద్వితీయాంశే దిన మృత్యు - మందవారే మందోదయే సేతుబంధః - అర్క కుజవారే కర్కాటక లగ్నే ఔషధ సేవాం కుర్యాత్ - అస్మిన్‌లగ్నే విద్యారంభశ్చ కార్యః - జ్వరచ్ఛేన్మృత్యుః - దినాన్యేక త్రిం శత్పీడా - (గుడఘృతంవాపో హలకం

నైవేద్యం) దుత్తూర పుష్ప పూజా నరక రంజి వృక్షః - అగరుధూపః - నమః శంభవేతి పూజా మంత్రః - మధ్వాజ్యం హోమద్రవ్యం - సావిత్ర్యా ష్టోత్తర శతం హుత్వా - పాయసాన్నేన రుద్రాయబలిం దద్యాత్ - పంచ దినాదారభ్య దశదినాంతే సుఖీస్యాత్-అథవామృతిః-సంక్రమే సమోర్ఘః ॥6॥

పునర్వసుః షట్తారా - నావాకృతిః - అదితిర్దేవతా - చరా - దేవ గణః - మార్జాలయోనిః - వేణువృక్షః - వాయసపక్షి - అక్షరే ఓకారౌకారౌ - పుమాన్ - తిర్యఙ్ముఖీ - ఋతుసంగమ సీమంత నామకరణాన్నప్రాశన చౌలోపనయన విద్యారంభ సూతికాభైషజ్య వాస్తుకర్మ దేవతాప్రతిష్ఠా వస్త్రాభరణధారణాభిషేక బీజావాపన యాత్రాది కుర్యాత్ - త్రింశన్నాడి కాంతే విషనాడికాం - మిథునమాసి శూన్యం - గురువారే అమృతయోగః - అర్కవారే అర్థసాధనయోగః - సిద్ధయోగశ్చ కేచిత్ - జ్వరశ్చేత్సప్త దినాని పీడా - గుడోదనం నైవేద్యం - మల్లికా పుష్పపూజా - మలయజో ధూపః - అదితిర్ద్యౌరితి పూజామంత్రః - ఘృత తండుల ద్రవ్యైర్గాయత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా - అదితయే గంధమాల్యోదనైర్బలిం దద్యాత్ - సప్తదినాదారభ్య సప్తవింశతి దినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమేర్థవృద్ధిః ॥ 7

పుష్యః అష్టతారా - శరాకృతిః - పుమాన్ - తిర్యఙ్ముఖీ - ఊర్ధ్వ ముఖీచ - బృహస్పతిర్దేవతా - లఘు - దేవగణః అజయోనిః - అశ్వత్థ వృక్షః - జీవం జీవః పక్షి - అక్షరం కకారః - ఘృతపానం కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ - వింశతి నాడ్యంతే విషనాడీ - ఋతు సంగమసీమంత నామకరణాన్న ప్రాశన చౌలోప నయన కర్ణవేధన విద్యారంభ స్నానాభిషేక బీజావాపన వాస్తుకర్మ వస్త్రాభరణధారణ గో దేవతా స్థాపన శ్రాద్ధాని కుర్యాత్ - కార్తీకమాసే శూన్యం - దశమ్యాసహోగ్రయోగః - సోమార్కయోర్యమ కంటకః - అర్కే గురౌ సిద్ధయోగః - అస్మిన్దినే గృహం కృత్వా ప్రవేశనం చిత్రలేఖనంచ కుర్యాత్-ప్రసూతిశ్చేన్మరణం-తృతీయాంశే సర్వశ్రేయః - చతుర్థాంశే బంధుమరణం - జ్వరచ్చేత్సప్త దినానిపీడా -

ఖండముండక నై వేద్యం - మల్లికా పుష్పం సరోరుహంచ పూజా - గుగ్గుళు ధూపః - బృహస్పతే అతీతిపూజా మంత్రః - ఘృతపాయస ద్రవ్యైః సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా - గంధ మాల్యోదనైః బృహస్పతయేబలిం దద్యాత్ - దినత్రయాదారభ్య సప్తదినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమేర్ఘ వృద్ధిః ॥ 8 ॥

అధాశ్లేషా చతుస్తారా - లాంగలాకారా - సర్పోదేవతా - తీక్ష్ణా - స్త్రీ - అధోముఖీ - రాక్షసగణః - మార్జాలయోనిః - నాగవృక్షః - దేవ శాకిపక్షి - అక్షరేఖ కారగకారా - పాయసం ప్రాశ్యయాత్రాం గచ్ఛేత్ - త్రింశన్నాడి కాంతే విష ఘటికా - తృతీయాంశే దిన మృత్యుః - శత్రు జయశ్చ - అసిత వారే మరణయోగః - కుజ బుధయోః యమ కంటకః కే చిత్కుజవారే నాశమిచ్ఛంతి - కుజవారేణ సహ మృత్యుయోగః - కృష్ణ రక్త మేఘే సూర్యోదయే అస్యార్థ ఘటికాంతరే కార్ముకోదయే సప్తదినా ద్వృష్టి - (సర్వ ముహూర్తంసు లగ్నే అవాఙ్ముఖో భూత్వా వివాహ నక్షత్రే శయితో మృద్గ్రిహణ తత్ఫలంవా గృహ్ణీయాత్) అత్ర సాద్భవతి బృహస్పత్యుదయే ఆస్యాంశకే సర్వ కర్మారంభం సర్వ మచిరాత్సిధ్యతి - ద్రవ్య సంగ్రహ ణంచ - అస్మిన్నక్షత్రే ఆదివారే ఇక్షుస్థాపన కృషి కర్మ ప్రసారణంవా వ్రీహివృద్ధిఃస్యాత్ - కూపాదిఖననంచ కుర్యాత్ - జ్వరశ్చేన్న వదినా పీడా - పాయసం నై వేద్యం - ఆతసీ పుష్ప పూజా - ఘృతముండక నై వేద్యం - గుగ్గుళ ధూపః - మదువాతా ఇతి పూజా మంత్రః - దధి ఘృతాక్తం కృస రాన్న ద్రవ్యం గాయత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా కృసరాన్నేన నాగబలిం దద్యాత్ - నశ్యాంతిశ్చేదష్టదినే మరణం - సంక్రమేల్పోర్షః ॥ 9 ॥

మఘా చతుస్తారా - యుగాకృతిః - పితరోదేవతా - ఉగ్రః - రాక్షస సగణః - మూషకయోనిః - పనసోవృక్షః - అక్షరేఘజా - స్త్రీ - అధో ముఖీ - తిత్తిరీ మాంసభక్షణం - కృత్వాయాత్రాం గచ్ఛేత్ - త్రింశన్నాడి కాంతే విషఘటికాః - కృషిబీజా వాపనధాన్య సంగ్రహణ వివాహాగ్రయణం కృత్వా సహస్రగుణం ధాన్యం భవేత్ - వ్యయంనకుర్యాత్ - కార్తీకమాసే

శూన్యం - శుక్రవారే మరణయోగః - అర్కే మృత్యుయోగః - సూర్య సోమయో ర్యమకంటకః - పంచమ్యా సహమరణయోగః - చంద్రోదయే సమస్తారంభః - అస్మిన్ లగ్నే వివాహభూమౌ మృద్గ్రహణం చ కుర్యాత్ - జ్వరశ్చే న్మృత్యుః - ఏకవింశతి దినాని పీడావా - ఘృత గుడపూరక నైవేద్యం - చంపక పుష్పపూజా - గుగ్గులుధూపః - పితుం నస్తోషమితి మంత్రః - ఘృత మధు మిశ్ర తిలాక్షత వటపత్రాణి ద్రవ్యం - సావిత్ర్యా ష్టోత్తర శతం హుత్వాక్షత తిలైః పితృభ్యో బలిందద్యాత్ ॥ నశాంతిశ్చే ద్దశదినాంతే మృత్యుః - సంక్రమేద్యోర్ధ్వః ॥ 10 ॥

పూర్వఫల్గునీ ద్వితారా - స్త్రీ - అధోముఖీ - భగోదేవతా - ఉగ్రా - మనుష్యగణః - మూషకయోనిః - పలాశోవృక్షః - శాకఃపక్షీ - అక్షరం చకారః - శ్యామకాన్న భోజనం కృత్వా యాత్రాంగచ్ఛేత్ - జయోభవేత్ - ఋణందద్యాత్ - ఆషాఢమాసే శూన్యం - శుక్రవారే మృత్యుయోగః - స్వర్ణసంగ్రహ విద్యారంభ గృహచ్ఛాదనం చ కుర్యాత్ - అస్మిన్ మాసే తం నక్షత్రే పరివేష ఇంద్రచాపోవా దృష్టశ్చే ద్దశదినే వృష్టిస్స్యాత్ - వింశతి నాడికాంతే విషఘటికా - జ్వరశ్చేద్దినాని పంచవా సప్తవాపీడా బిల్వఫల ధూపః - అర్యమణం దేవ ఇతి పూజామంత్రః - ఘృతప్రియంగుద్రవ్యం సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతంహుత్వా - గంధపుష్పేణ సూర్యాయ బలిం దద్యాత్ - షష్ఠనాదారభ్య అష్టమదినే సుఖిస్స్యాత్ - నశాంతిశ్చేన్మృతిః - సంక్రమే మధ్యమోర్ధ్వః ॥ 11 ॥

ఉత్తర ఫల్గుణీ ద్వితారా - స్త్రీ - ఊర్ధ్వముఖీ - అర్యమాదేవతా - ధృవా - మనుష్యగణః - వృషయోనిః - క్రౌంచపక్షీ - అక్షరే ధ జా - పయః పీత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ - అష్టాదశ ఘటికాంతే విషఘటికా - ఋతుసంగమన సీమంతో న్నయన నామకారణాన్నప్రాశన చౌలోపనయన విద్యారంభ వివాహ స్నానవస్త్రాభరణ ధారణ గ్రామాది ప్రవేశ వాస్తుబీజావాపనాభిషేక గో సంగ్రహణాని పౌష్టికం చ కుర్యాత్ - మార్గశీర్షే శూన్యం వస్త్రాభరణధారణే మహాసిద్ధిః - అర్కవారే సిద్ధయోగః - శూన్యంచేతి

కేచిత్ - చతుర్థ్యా సహమృత్యుయోగః - శుక్రవారే కలహయోగః - పరివే షేంద్రచాపౌ దృష్టౌచే త్పంచదినే సప్తదినేవా వృష్టిః జ్వరశ్చే దేకవింశ తిథినాని పీడా - కృసర నైవేద్యం - శ్వేత కరవీరపూజా బిల్వఫలధూపః- ఆసత్యే నేతి పూజామంత్రః - తిలమాష సర్షపవ్రీహి యవద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా - త్రైరేవార్యమ్ణే బలిం దద్యాత్ - అష్టావిశ దినాదారభ్య ఏకవింశతి దినాంతేజ్వర మోక్షః - సంక్రమేర్ఘవృద్ధిః ॥ 12 ॥

హస్తః పంచతారా - కేచిచ్ఛతస్రః - పుమాన్ - తిర్యఙ్ముఖః - సవితా దేవతా - లఘుః - పియంగు సమప్రభః - అక్షరే యుక్తా - దేవ గణః - అరిష్టో వృక్షః - ఘంటకీ పక్షీ - పయోమిశ్రమ షూరికం భుక్త్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ ద్వాత్రింశన్నాడి కాంతే విషఘటికా ॥ ఋతు సంగమాది శుభ కర్మ పూర్వవత్ - మకరమాసే శూన్యం - మందవారే మరణయోగః- విషయోగ ఇత్యపరే - అర్కవారే సిద్ధియోగః - వస్త్రాభరణాది ధారణే మహ సిద్ధిః-సప్తమ్యాసహ మరణయోగః (అర్కసిత వారేణాతి వృద్ధిః) చతుర్థ్యా సహ మృత్యుయోగః - గురువారేణ కలహయోగః - బుధవారే ఆనంద యోగః శ్రార్ధ దేవతా స్థాపన సేనాపత్యాది కుర్యాత్ - ద్రవ్యం దద్యాత్స్వం గృహ్ణీయా దేవగో సంగ్రహణంచ - అద్యాంశే దిన మృత్యుః - ఇంద్ర చాపే దృష్టే ఏకవింశతి దినే వృష్టిస్యాత్ - జ్వరశ్చేన్మృత్యుః - సందే హోవా దినాని పంచదశ పీడా - అపూప నైవేద్యం - రక్తకరవీర పుష్ప పూజా - దశాంగో ధూపః - ఉదుత్యమితి మంత్రః - దధిఘృత ద్రవ్యం సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా గంధ పుష్పేణ బలిం దద్యాత్ - పంచదశ దినా దారభ్య ఏకవింశతి దినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమే మధ్యమోర్ఘః ॥ 13 ॥

చిత్తా ఏకతారా - తిర్యఙ్ముఖీ - త్వష్టాదేవతా - మృదుః - వ్యాఘ్ర యోనిః - రాక్షసగణః - బిల్వోవృక్షః - హంసఃపక్షీ - అక్షరేటతౌ - చిత్రాన్న భోజనం కృత్వా యాత్రాంగచ్ఛేత్ - ఏక వింశతి నాడ్యంతే విషనాడికా - అన్నప్రాశన, కర్ణవేధన చౌలోపనయన వస్త్రాభరణధారణాభిషేక శ్రాద్ధకర్మ కృషిబీజా వాపనాని కుర్యాత్ - వైశాఖమాసే శూన్యం - కుజవారే నాశ

యోగః - సనందార్కి కుజేషు చరయోగః - ఇందువారే ద్వితీయ్యాయాసహ విషయోగః - త్రయోదశ్యాం మరణయోగః - బుధవారే యమకంటకః - మందవారే నాశయోగః - మాఘమాసే పూర్వాహ్ణే ఇంద్రచాపే దృష్టే దశ మదినే - చైత్రమాసే సాయాహ్నే విశేషమేఘ ఉత్పన్నే వృష్టిః జ్వరశ్చే ద్దినాని పంచపీడా - మోదక నైవేద్యం - జపాపుష్ప పూజా - దశాంగో ధూపం - చిత్రం దేవానామితి పూజా మంత్రః - జల మిశ్రఘృత చిత్రో దనం ద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా త్వష్ట్రే ఘృత మిశ్రముద్గ బలిం దద్యాత్ - సప్తదినా దారభ్య వింశతి దినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమే మధ్యమోర్ఘః ॥ 14 ॥

స్వాతీ ఏకతారా - రక్తవర్ణా - స్త్రీ - వాయుర్దేవతా - చరాతిర్యఙ్ముఖీ- దేవగణః - మహిషయోనిః - ఉన్మత్త వృక్షః - మయూరపక్షీ - అమలక భక్షణం కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ - చతుర్దశ నాడ్యంతే విషనాడికా - ఋతు గమనాది శుభకర్మ పూర్వవత్ - వైశాఖమాసే శూన్యం - చంద్రవారే సిద్ధ యోగః - మందవారే అమృతయోగః - రవివారే సిద్ధయోగః - శుక్రవారే యమకంటకః - త్రయోదశ్యాసహ మరణయోగః - సనందా కుజయోర్వర యోగః - ద్రవ్యం ప్రదద్యాత్ - పూర్వపక్ష పంచమ్యాం విజయః - మంద వారే వృష్టోదయే సేతు బంధనం కుర్యాత్ - దకారోక్షరః - జ్వరశ్చేత్ షష్టి దినాని పీడా - దధ్యోదనం నైవేద్యం - దమనక పుష్పపూజా - శ్వేతా గరు ధూపం - సనః పితేతి పూజా మంత్రః - ఘృతాక్తయావకం ద్రవ్యం- సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా - గంధ పుష్పేణ వాయవే బలిందద్యాత్ - దశదినా దారభ్య చత్వారింశ ద్దినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమే మధ్య మోర్ఘః ॥ 15 ॥

విశాఖ చతుస్తారా - స్త్రీ - శూర్పాకారా - అధోముఖీ - ఇన్ద్రాగ్నీ దేవతే - మిశ్రా వ్యాఘ్రయోనిః - వైకంకతో వృక్షః - పింగళఃపక్షీ - అక్షరేఖవా - పిష్టాంబు భక్షణం కృత్వాయాత్రాం గచ్ఛేత్ - చతుర్దశ నాడ్యంతే విషనాడీ - శుభకర్మాణి పూర్వవత్ - బీజావాపనం వస్త్రాభరణ

గ్రహణం చ కుర్యాత్ - ద్రవ్యం న దద్యాత్ - గృహ్ణీయాదేవ - మార్గశీర్షే శూన్యం - అర్కేనాశయోగః - కేచిద్విషయోగమిచ్ఛంతి - బుధగురువారయో ర్యమకంటకః ద్వితీయాంశే దినమృత్యుః - శుక్రవారే శుక్రోదయే కృష్యారంభం కుర్యాత్ - శత్రోద్ధననంచే చ్ఛుభం భవతి - మందవారేస్మిన్ లగ్నే కర్కాటే చాపలగ్నే కుజాంశే ధాన్యసంగ్రహణం కుర్యాత్-తత్కాలే భూమివివాదశ్చే జయోభవతి - ఇన్ద్రచాపే దృష్టే అష్టదినేవృష్టిః-జ్వరశ్చేద్వింశతి దినాని పీడా - గుడం నైవేద్యం - బంధూక పుష్ప పూజా - దేవదారు ధూపః - శన్న ఇంద్రాగ్నీ ఇతి పూజామంత్రః - దుగ్ధోన్న ఘృతం హోమద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా - పయోమిశ్రాన్నై ర్గంధమాల్యై రింద్రాగ్నిభ్యాం దద్యాత్ - దశదినాదారభ్య వింశతి దినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమేత్పూర్వః ॥ 16 ॥

అనూరాధా షట్తారా - చక్రమాలాకృతిః - పుమాన్ - తిర్యఙ్ముఖీ - మిత్రోదేవతా - దేవగణః - మృగయోనిః వకుళోవృక్షః - పక్షిణౌ పరపుష్టకాకౌ - అక్షరాణి తకార థకారదకారాః - ద్వాదశనాడ్యంతే విషఘటీ - కుసద్ధ భక్షణం కృత్వా యాత్రాంగచ్ఛేత్ - ఋతుసంగమన సీమంతోన్నయన నామకరణాన్నప్రాశనోపనయన విద్యారంభ శ్రాద్ధబీజావాపనాదీని కుర్యాత్ - మార్గశీర్షమాసే శూన్యం - అర్కవారే మరణయోగః - కేచిన్మృత్యుయోగ మిచ్ఛంతి - బుధవారే మృతయోగః - శుక్రవారే ఆనందయోగః - మందవారే మృత్యుయోగః - దశమ్యా ముగ్రయోగః - తృతీయాంశే దిన మృత్యుః - తత్కాలే చాపలగ్నే కుజాంశే ధాన్య సంగ్రహణం - తత్కాలే వ్యవహారే జయోభవతి - వివాహభూమౌ మృద్గ్రహణం కుర్యాత్ - కరవీరపుష్ప సదృశో మేఘోదృశ్యతేచేత్త త్తృతీయదినే వృష్టిర్భవతి - జ్వరశ్చేత్తద్దినా త్పంచవింశతి దినాని పీడా దశదినానివా - మిత్రస్య చర్షణీతి పూజామంత్రః - కుంకుమ గంధః పద్మపుష్పం - సాజ్యం పాయసం నైవేద్యం చందన ధూపః - సూరణ కందోహోమ ప్రధాన ద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం సూరణకందం హుత్వా -

మిత్రాయ సాజ్యపాయ సముద్గ మాషబలిం దద్యాత్ - అష్టదినాదారభ్య పంచదశదినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమధ్యమోర్ధ్వః ॥ 17 ॥

జ్యేష్ఠా త్రితారా - స్త్రీ - కంచులాకృతిః - తిర్యఙ్ముఖీ - ఇంద్రో దేవతా - తీక్ష్ణః - మృగయోని - విషవృక్షః - పక్షీ కుక్కుటః - భకారో శరం - తిల భక్షణం కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ - చతుర్దశ నాడికాంతే విషఘటీ - కేచిత్సేనా పత్యం శ్రాద్ధం - శాలివాపనంచాహు - ఫాల్గుణేమాసి శూన్యం - అర్కవారే నాశయోగః - గురు ప్రతిపది విషయోగః - ఇందు వారే భౌమలగ్నే కూపాది ఖననం కుర్యాత్ - కరవీర పుష్ప సమమేఘో దృష్టశ్చేద్దశమే దినే వృష్టిః - జ్వరశ్చేన్మృత్యుః - సందేహోవా - పంచ దినాది పీడా - చిత్రోదనం నైవేద్యం - పటోలీ పుష్పపూజా - కర్పూరా గరు ధూపః - ఇంద్రంవ ఇతి మంత్రః - సఘృత సూరణ కుందమూలం హోమద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా - గంధ పుష్పై ఇంద్రాయ బలిం దద్యాత్ - నశాంతిశ్చేన్మృత్యుః (అన్యతరాంగతిం గచ్ఛత్యాశ్వ లాయనః - మాండవ్యశ్చ) సంక్రమేలోర్ధ్వః ॥ 18 ॥

మూలం నవతారా - పక్ష్యాకృతిః - హంసవర్ణః - అధోముఖం - నపుంసకం - నిఋతిర్దేవతా - తీక్ష్ణ - రాక్షసగణః - శ్వానయోనిః - సర్జరో వృక్షః - జీవం జీవకః పక్షీ - శ్యామాక భక్షణం కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్- తిలభక్షణం కేచిత్ - వింశతి నాడ్యంతే విషఘటీ - అన్త్యాంశేదిన మృత్యుః- ఋతు సంగమన నామకరణాన్న ప్రాశనాగ్రయణ వివాహ బీజావాపన గో సంగ్రహణాని కుర్యాత్ - ఉగ్రకర్మాణిచ కుర్యాత్ - ద్రవ్యంన దద్యాత్ - గృహ్ణీయాద్దేవ - మాఘేశూన్యం - అర్కవారే మృత్యుయోగః - సంశార్క కుజయోర్జ్వర యోగః - కార్ముకోదయే నగరస్థాపనంచ రక్తమేఘేదృష్టేష్టమ దినే వృష్టిః - జ్వరశ్చేన్మృత్యుః - సందేహోవా - దినాని దశపీడా - మత్స్యమాంస సురాపోళికా నైవేద్యం - రక్తాశోక పుష్ప పూజా - కృష్ణ శేవంతికా పుష్పమితి హేమాద్రౌ - మేష శృంగో ధూపః - మోషణః పరా వరా ఇతి మంత్రః - బ్రాహ్మణః సంవిదాన ఇతి హేమాద్రౌ - సఘృతం

కందమూల ద్రవ్యం సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా — నిఋరుతయే పాయ సాన్నేన బలిం దద్యాత్ - సంక్రమేర్క్ష వృద్ధిః ॥ 19 ॥

పూర్వాషాఢా ద్వితారా - స్త్రీ - అదోముఖీ - ఆపోదేవతా - ఉగ్రా - మనుష్యగణః - కపియోనిః - వానరోవృక్షః - శుకః పక్షీ - అక్షరాణి నకారాది వాంతాని - కృసరభక్షణం కృత్వా యాత్రాంగచ్ఛేన్ - చతుర్వింశతి నాడ్యంతే విషఘటీ - గో సంగ్రహణం శాలివాపనంచ కుర్యాత్ - కూపాది ఖనన విద్యారంభ వ్రత ప్రవేశోదకాలయ బంధనాది కర్మాణిచ కుర్యాత్ - ద్రవ్యం నదద్యాత్ - గృహ్ణీయాదేవ - శ్రావణమాసి శూన్యం - చంద్రవారే విషయోగః - కుజవారే యమోదయే ప్రాకారారంభం చ కుర్యాత్ (బద్ధ మాలాపర రక్షా కర్మాణిచ) అస్మిన్లగ్నే కూపాది ఖననం - ఆరక్తమేఘే దృష్టే పంచదినే వృష్టిః - జ్వరశ్చేత్పంచ వింశతి దినానిపీడా - మణ్డక నైవేద్యం - కల్హార పుష్ప పూజా - మనశ్శిలా ధూపః - ఆపోహిష్ఠేతి పూజా మంత్రః - రక్తశాలీ ద్రవ్యం సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా వరుణాయ పాయసాజ్య బలిం దద్యాత్ - చతుర్దశదినా దారభ్య వింశతి దినాంతేషు సుఖీస్యాత్ - సంక్రమేల్వోర్క్షః ॥ 20 ॥

ఉత్తరాషాఢా — ద్వితారా — స్త్రీ — ఊర్ధ్వముఖీ—విశ్వేదేవా దేవతా ధ్రువా — మనుష్యగణః — గౌర్యోనిః — పనసోవృక్షః — పింగళఃపక్షీ — అక్షరోభకారః — గజవిక్రయణం గజారోహణం చ కుర్యాత్ (శంకుస్థాపనం శక్రవంతం చ కుర్యాత్) తిలభక్షణం చ కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ — వింశతి నాడ్యంతే విషఘటీ — ఋతుసంగమనాది — శుభ కర్మాణి కుర్యాత్ — వైశాఖమాసే శూన్యం — చంద్రవారే మరణయోగః — అర్కవారే సిద్ధ యోగః — కుజవారే కలహయోగః — మందవారే మృత్యుయోగః — శుక్ర వారే ఆనందయోగః — తృతీయయాసహ మరణయోగః — రక్తమేఘేదృష్టే ఏకాదశదినే వృష్టిః — జ్వరశ్చే ద్వింశతి దినాని పీడా — పంచభక్ష్యాణి నైవేద్యం — పంచవర్ణ పుష్పైః పూజా — లాక్షధూపః — విశ్వేదేవా సఆగతేతి పూజా మంత్రః — ఘృతసల్లకీ ఖండాని ద్రవ్యం — సావిత్ర్యా

ష్టోత్తర శతం హుత్వా – విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః పాయసాన్నే బలిందద్యాత్ – ఏకాదశ దినా దారభ్య వింశతి దినాంతే సుఖీస్యాత్ – సంక్రమేర్ఘ వృద్ధిః॥21॥

శ్రోణా త్రితారా (శ్రవణం) ఉద్ఘాకృతిః – పుమాన్ – ఊర్ధ్వముఖీ– విష్ణుర్దేవతా – చరా – దేవగణః – వానరయోనిః – న్యగ్రోధోవృక్షః – మయూరః పక్షి – అక్షరోమకారః – దశనాద్యాంతే విషఘటికా – జలం పీత్వా యాత్రాంగచ్ఛేత్ – ఋతు సంగమన సీమంత నామకరణాన్న ప్రాశన చౌలోపనయనాభిషేకాభరణ కృషి బీజా వాపన కర్ణవేధనాదీని కుర్యాత్ – వివాహ శ్రాద్ధ యజ్ఞా దీవిచ కుర్యాత్ – మార్గశీర్షే శూన్యం – అర్కవారే సిద్ధయోగః – చాంద్రవారే మృత్యుయోగః – పంచమ్యాం సింహ కర్కాలి చాపలగ్నే చంద్రాంశకే దాన్య సంగ్రహణం కుర్యాత్ – వ్యవహారారం భేజయో భవతి – సోమవారే సూర్యోదయే ద్వితీయాంశే గృహారంభం కృత్వా ప్రవేశనం కుర్యాత్ – మేఘేదృష్టే వృష్టిర్భవతి – జ్వరశ్చేన్మాస ద్వయం పీడా – సందేహోవా క్షీర శర్కరాఘృత మండకం నైవేద్యం – జాతీ పుష్పపూజా – దశాంగో ధూపః – ఆతోదేవా ఇతి పూజా మంత్రః – రక్త తండులం హోమ ద్రవ్యం – సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా – గంధ పుష్పేణ విష్ణవే బలిందద్యాత్ – మాసాంతే సంవత్సరాంతేవా సుఖీస్యాత్– సంక్రమేర్ఘ వృద్ధిః ॥ 22 ॥

ధనిష్ఠా పంచతారా - వృత్తాకారా - మృదంగాకారా - స్త్రీ - ఊర్ధ్వ ముఖీ - వసవోదేవతా - చరా - రాక్షసగణః - సింహయోనిః - శమీ వృక్షః - అక్షరో మకారః - సక్తుభక్షణం కృత్వా యాత్రాంగచ్ఛేత్ - దశ నాద్యంతే విషనాడీ - ఋతుసంగమనాది శుభకర్మాణి పూర్వవత్ - ఆషాఢ మాసే శూన్యం - కుజవారే విషయోగః - కేచిన్నాశయోగః - మందవారే మందోదయే ఆరామభూమిచయం కుర్యాత్ - అస్మిన్ లగ్నే యుద్ధం చ కుర్యాత్ - కుజోదయే వ్యాపారం - ద్రవ్యసంగ్రహణం యుద్ధం చ కుర్యాత్ - అద్యాంశేన మృత్యుః - రక్తమేఘే దృష్టే వింశతిదినే వృష్టిః జ్వరశ్చే త్పంచదినాని పీడా పాయసం నైవేద్యం - శతపత్రపుష్ప పూజా-

గుగ్గులు ధూపః - త్రాయంతా మిహదేవా ఇతి మంత్రః బిల్వోదుంబరాశ్వత్థ సమిధో ద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా - ఘృతమిశ్రముద్గైర్వ సుభ్యో బలిం దద్యాత్ - దశదినాదారభ్య పంచదశదినాంతే సుఖీస్యాత్ - త్రయోదశ మాసాంతేవా - సంక్రమే మధ్యమోర్క్షః ॥ 23 ॥

శతభిషక్ శతతారా - పుష్పపుంజనిభాకృతిః - నపుంసకం - ఊర్ధ్వ ముఖం - వరుణోదేవతా - చరా - రాక్షసగణః - తురంగయోనిః - కదంబోవృక్షః - కంటకీపక్షీ - అక్షరేరేఫలకారే - అన్నప్రాశన చౌల పుంసవన కర్ణవేధనాగ్నిసంధాన ధాన్యావ్యాపన శ్రాద్ధ శస్త్రారంభాంశ్చ కుర్యాత్ - ప్రోష్ఠపదమాసి శూన్యం - కుజవారే మరణయోగః - కేచి న్మృత్యుయోగః - మందవారే - యమకంటకః - సనందార్క కుజయో ర్మరణయోగః - గురువారే మృత్యుయోగః - అర్క కుజవారే కుళీరలగ్నే త్వౌషధోపయోగం కుర్యాత్ - అస్మిన్ లగ్నే కృషీలవనం కుర్యాత్ - అపూప భక్షణం కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ - అష్టాదశనాడ్యంతే విషఘటీ - జ్వరశ్చేదశదినాని పీడా - ఘృతమండకం నైవేద్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం వరుణాయ హుత్వా పాయసాన్నే బలిందద్యాత్ - షష్ఠదినాదారభ్య ద్వాదశదినాంతే సుఖీస్యాత్ - సంక్రమేలోర్క్షః ॥ 24 ॥

పూర్వాభాద్రపదా ద్వితారా — స్త్రీ — అధోముఖీ — అజైకపాద్దేవతా— ఉగ్రా — మనుష్యగణః — సింహయోనిః — ఆమ్రోవృక్షః — అక్షరావళా— కపోతఃపక్షీ — గుడభక్షణం కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ — షోడశనాడ్యంతే విషనాడికా — ఆశ్వీయుజమాసం శూన్యం — గోసంగ్రహణం విద్యారంభంచ కుర్యాత్ — ద్రవ్యంనదద్యాత్ — గృహ్ణీయాదేవ — కుజవారే నాశయోగః— అంత్యాంశే నాగవల్ల్యాది స్థాపనం — ద్వితీయాంశే శుక్రోదయే కూపాది ఖననం — రక్తమేఘేద్వృష్టదినే వృష్టిః — జ్వరశ్చే న్మృత్యుః — సందే హోవా — ద్వావింశతి దినాని పీడా — దధి ఘృత నైవేద్యం — అర్కపుష్ప పూజా — సర్వౌషధీ ధూపః — శన్నో అజ ఏకపాదితి మంత్రః — ఘృత

కూష్మాండ ఖండం ద్రవ్యం — సావిత్ర్యాష్టోత్తరం శతం హుత్వా — గంధ మాల్యాదనై రజైకపదే బలిం దద్యాత్ — ఇంద్రాదీనాం చ నశాంతిచ్చే న్మృత్యుర్భవతి — సంక్రమే మధ్యమోష్ఠః ॥ 25 ॥

ఉత్తరాభాద్ర పదా - ద్వితీరా — పుమాన్ - ఊర్ధ్వముఖీ - అహిర్బుధ్న్యో దేవతా - మనుష్యగణః - ధ్రువః - గౌర్యోనిః - నింబోవృక్షః - చక్రవాకఃపక్షీ - అక్షరౌతసౌ - మాంసభక్షణం కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ - చతుర్వింషతి నాడ్యంతే విషఘటీ - ఋతుసంగమన సీమంత నామకరణాన్న ప్రాశన చౌలోపనయన స్నాన వివాహ వాస్తుబీజావాపన వస్త్రాభరణాభిషేక గోసంగ్రహణాని కుర్యాత్ - రోగీ స్నాతశ్చేత్సుఖీస్యాత్ - శ్రావణ మార్గశీర్షయోః శూన్యం - తృతీయయాసహ మరణయోగః - కుజవారే మృత్యుయోగః - అర్కవారే సిద్ధియోగః - తృతీయపాదే దినమృత్యుః - రక్తమేఘోదృష్టశ్చే దేకాదశదినే వృష్టిః - జ్వరశ్చే ద్దశదినాని పీడా - గుడ సహితోదనం నైవేద్యం - కరంజపత్రాణి పుష్పం - ఘృత ధూపః - విష్ణుర్యోనిమితి పూజామంత్రః - ఘృతప్లుత మాష ముద్గాని ద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా - గంధపుష్పైణాహి ర్బుధ్నయే బలిందద్యాత్- సంక్రమేర్ష్ఠ వృద్ధిః ॥ 26 ॥

రేవతీ - ద్వాత్రింశత్తారా — పుమాన్ - పీతాకృతిః - తిర్యఙ్ముఖీ - పూషాదేవతా - మృదుః - దేవగణః - గజయోనిః - మధూకోవృక్షః - పింగళః పక్షీ - అక్షరో హకారః - క్షీరపానం కృత్వా యాత్రాం గచ్ఛేత్ - త్రింశన్నాడ్యంతే విషఘటీ - ప్రోష్ఠపదమాసే శూన్యం - ఋతుసంగమాది ఉత్తరాభాద్ర పదోక్తాని కర్మాణి కుర్యాత్ - అర్కవారే సిద్ధయోగః - బుధే సోమే చ విషయోగః - మందే నాశయోగః - అష్టమ్యా సహ విషయోగః - శుక్రవారే సిద్ధయోగః - సప్తమ్యా సహోగ్రయోగః - జ్వరశ్చే ద్ద్వాదశ దినాని పీడా - తిలతండులపిష్ట నైవేద్యం - మందార పుష్ప పూజా - గుగ్గులు ధూపః - హగ్ంసః శుచిషదితి మంత్రః - ఘృతామ్రఫలసహిత

కదళీఫలాని ద్రవ్యం - సావిత్ర్యాష్టోత్తర శతం హుత్వా - గంధపుష్పాదిభిః పూష్ణే బలిం దద్యాత్ - పంచదినాదా రభ్యవింశతి దినాంతే సుధీస్స్యాత్ - సంక్రమే మధ్యమోక్షః - అక్షు వృద్ధిరితి గార్గ్యమాండవ్యాదయః ॥ 27 ॥

ఇతి శాంతిరత్నే మదనరత్నోక్తం నక్షత్ర పరిజ్ఞానం సమాప్తం.

వసిష్ఠ సంహితాయాం :—

రోగశాంతిం ప్రవక్ష్యామి రోగార్తానాం శరీరిణాం । బలి పూజాంగ హోమైశ్చ జప బ్రాహ్మణ భోజనైః । యస్మిన్ ధిష్ణ్యే యదా నృణాం రోగః సంజాయతే తదా । తద్ధిష్ణ్య పూజా కర్తవ్యా తదీశ్వర సుతుష్టయే ॥ సువర్ణేన పలార్ధేన తదర్ధార్ధేనవా పునః । ధిష్ణ్యేశ ప్రతిమాం కల్ప్య యథా విత్తాను సారతః । ఈశాన్యా మథవా ప్రాచ్యా ముదీచ్యాం దిశిసంలిఖేత్ । తండులేష్ట దళం పద్మం కృత గోమయ మండలే ॥ పంచామృతైశ్చ సలిలై స్తత్తన్మంత్రైః పృథక్ పృథక్ । స్నాప్య కల్పోక్త మంత్రేణ ప్రతిమాం స్థాపయేత్తతః । కర్ణికాయాంను సంస్థాప్య ధ్యాత్వా దేవం సమర్చయేత్ । తద్వర్ణ వస్త్ర గంధాద్యైః పుష్పధూపోపహారకైః । ఆరక్త వర్ణం కుంభంచ పంచభిః పల్లవైర్యుతం । శుక్ల వస్త్ర స్వర్ణరత్న శతౌషధి సమన్వితం । మృత్పంచగవ్య సద్బీజం ఫలద్రవ్య కుశాన్వితం । దేవంతు పూర్వతః స్థాప్య తత్తన్మంత్రైః సమర్చయేత్ । తత్ప్రాచ్యాం స్థండిలే వహ్నిం విధివత్ స్థాపయేత్తతః । ముఖాంతే జుహుయాదుక్త ద్రవ్యేణాష్ట సహస్రకం । ఉక్త ద్రవ్యేణ తత్తన్నక్షత్ర శాంతౌ వక్ష్యమాణేన । తిలహోమంవ్యా హృతిభిః అష్టోత్తర సహస్రకం । పూర్ణాహుతించ జుహుయాత్సమ్యక్చ జప పూర్వకం । తతః శుద్ధోప విష్టస్య రోగిణః ప్రాఙ్ముఖస్యచ । మంత్ర పూతైః కుంభ జలై ర్లింగైర్వారి మంత్రకైః । మార్జనం కారయేత్తస్య సమ్యక్సంకల్పపూర్వకం । నీరాజనంచ శుద్ధాత్మా పూజా స్థానం సమాగతః । దేవం హుతాశనం భక్త్యా ప్రణమ్య ప్రార్థయేదితి । అమృతోద్భవ ధిష్ణ్యేశ యజ్ఞేశ స్త్వం పరాత్మకః । రోగా దస్మాచ్చ మాం రక్ష తవ వశ్యాశ్చ ధిష్ణ్యపాః ॥ ఇతి ప్రార్థ్య తతో

దద్యాత్ప్రతిమాం వస్త్ర సంయుతాం । దక్షిణా సహితాం భక్త్యా ఆచార్యాయ
కుటుంబినే । బ్రహ్మణేచ యథా శక్త్యా బ్రాహ్మణాన్ భోజయే త్తతః । కృత్వా
నక్షత్ర పూజాంచ తిథివాసర యోరపి ॥ సర్వాన్కామానవాప్నోతి రోగీ
రోగా త్ప్రముచ్యతే । పూర్వోక్తం విధిం కృత్వా తిథివారయోః శాంతిం
కుర్యాదిత్యర్థః ॥ అశ్విన్యా ముత్థితో వ్యాధి స్సప్త రాత్రేణ ముంచతి । దేవస్యే
త్వేతి మంత్రస్య గాయత్రీ కాశ్యపోశ్వినా శ్వేతవర్ణౌ సుధాపూర్ణ కుంభాం
భోజ ధరౌ పృథక్ । చందనోత్పల పుష్పాజ్యం గుగ్గులుశ్చ గుడ ప్రియౌ ।
క్షీర లడ్డుక భోక్తారౌ సమిధః క్షీరవృక్షజాః ॥ ఆజ్యం గుగ్గులుశ్చ ధూపః
సమిద్భిర్హోమః ఏవమగ్రేపి । గుడోదనం బలిం దద్యాద్విప్రైః సార్ధం నిశా
ముఖే ॥ 1 ॥ భరణ్యా ముత్థితో వ్యాధి రచిరాన్నిధన ప్రదః । మాసేన
ముంచత్య థవా దైవస్య కుటిలాగతిః ॥ త్ర్యంబకస్యేతు మంత్రస్య చోక్తా
శ్ఛందర్షి దేవతాః । గంధోగరుః కరవీర పుష్పం ధూపశ్చ గుగ్గులుః ।
ఆజ్యాదీపంచ సర్వేషాం నైవేద్యంచ గుడోదనం । పాశ దండధరో రక్త
స్త్వాజ్యం మధ్వశితా హవిః । మహిషీ నాయకారూఢః కృసరాన్నం బలిం
హరేత్ । వక్ష్య మాణేన మంత్రేణ బలిం సమ్యక్ప్రదాపయేత్ ॥ 2 ॥
కృత్తికా సూత్థితో వ్యాధి ర్దశరాత్రేణ ముంచతి । స్రుక్స్రువా భయ వరదః
స్వవర్గో మేషవాహనః ॥ మేధాతిథి ర్జగత్యగ్నిః పునంతుమా మిత్యస్యచ ।
చందనం యూథికా పుష్పం ఘృత ధూపః సుగుగ్గులుః ॥ నైవేద్యం తిల
మాషాన్నం పటికాజ్యేన సంయుతం । గుడోదనం హవి స్తత్ర పాయసేన
బలిం హరేత్ ॥ 3 ॥ రోహిణ్యా ముత్థితో వ్యాధి ర్దశరాత్రేణ ముంచతి ।
నమో బ్రహ్మణ మంత్రస్య గాయత్రీ విధిరీశ్వరః ॥ శుక్లః కమండలుస్స్వాక్ష
సూత్రాభయ వరప్రదః । చందనం కమలం పుష్పం సదశాంగశ్చ గుగ్గులుః ॥
నైవేద్యం పాయసం సాజ్యం సర్వదాన్నం హవిర్భవేత్ ॥ 4 ॥ చంద్ర
భేచోత్థితో వ్యాధిః పంచరాత్రేణ ముంచతి గదా వరదపాణిశ్చశ్వేతో సౌరథ
వాహనః ॥ నవో నవో భవత్యస్య గాయత్రీ గౌతమః శశీ । చందనం
కుముదం పుష్పం దశాంగం పాయసోదనం ॥ నైవేద్యం మండకా పూపం

ఘృత క్షౌద్ర సమన్వితం। శర్కరాదధి మిశ్రేణ శుక్లాన్నేన బలిం హరేత్ ॥5॥
ఆర్ద్రాయాం ముత్థితో వ్యాధి రచిరాన్న్ని చనప్రదః । మాసేన ముంచత్యథవా దైవస్య కుటిలాగతిః శుద్ధస్ఫటిక సంకాశః శూల ఖడ్గాభయేష్టదః । నమ శంకారాయేత్యస్య బృహతీశో విధిఋరుషిః ॥ చందనం సౌరభం పుష్పం దశాంగం పాయసోదనం।సమధ్వాజ్యం హవి స్తత్ర దధ్యోదన బలింహరేత్॥6॥
పునర్వ సౌభవో వ్యాధిః స_త్త రాత్రేణ ముంచతి। కమండల్వక్ష సూత్రేధృ వరభృన్నుశ్రీక్ స్రువభృత్సదా ॥ అదితిద్యౌరిశ్చ మంత్రస్య త్రిష్టుభో ద్రుహిణో దితిః ॥ హరిద్రా కుంకుమం గంధః పుష్పం శామంతికాదయః ॥ ధూపో మలయజః పిష్టం ఘృతాన్నం పీత వర్ణకం । ఘృతా_క్తం తండులం హవిః పీతాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 7 ॥ పుష్యే సముత్థితో వ్యాధిః స_ప్తరాత్రేణ ముంచతి । పీతో దండ కమండల్వక్ష సూత్రాభయదోద్యతః ॥ బృహస్పతే తీతీత్యస్య త్రిష్టుబ్జీ వాంగిరాఋషిః । కుంకుమం వారిజం పుష్పం నై వేద్యం ఘృత పాయసం ॥ మండకాగుడ సంయు_క్తమే తదేవ హవిర్భవేత్ । సమండక ఘృతాన్నేన బలిం తత్ర ప్రదాపయేత్ ॥ 8 ॥ అశ్లేషా సూత్థితో వ్యాధిః క్లేశాన్మాసేన ముంచతి । నమో అ_స్త్వితి మంత్రస్య హవ్యవాడథ సర్పరాట్ ॥ మధువర్ణో భోగ యు_క్తః ఖడ్గ చర్మధరః శుభః । సకంకు మాగరు గంధః పుష్పం చాగ_స్త్య సంభవం । ఘృత గుగ్గుల ధూపోత్ర నై వేద్యం క్షీర సర్పిషి ॥ హవిస్సాజ్యం సుదధ్యన్నం దధ్యోదనం బలిం హరేన్ ॥ 9 ॥ పితృభేచోత్థితో వ్యాధి రచిరాన్న్ని ధన ప్రదః । శా_న్తిర్వా సార్థమాసేన ధూమ్రోమోదండ పవిత్రధృక్ ॥ ఆయంతునః _స్త్వృచోస్స్వ_స్తు జగతీ పితరోబ్జజః । చందనం చంపకం పుష్పం ధూపః సఘృత గుగ్గులః ॥ నై వేద్యం ఘృత పిష్టాన్నం తిలాన్నం సఘృతం హవిః సతిలాజ్యంచ ముద్గాన్నం బలించ పితృ తృ_ప్తయే ॥ 10 ॥ పూర్వాఫాల్గు నజోవ్యాధి రర్థమాసేన ముంచతి । భగ ఏవ భగవా విత్యస్య త్రిష్టబ్ధి గోవిధిః ॥ పద్మా భయకరః పద్మవర్ణః సింహాసనే స్థితః । చందనం మాలతీ పుష్పం బిల్వ ధూపోఘృతో దనం ॥ నై వేద్యం శర్కరా పూప లడ్డుకాభిశ్చ సంయుతం । ఘృతో దనం

హవి స్తత్ర పాయసాన్నం బలిం హరేత్ ॥ 11 ॥ అర్యమర్క్షేభవో వ్యాధి ర్దర్ధ మాసేన ముంచతి । పద్మవర్ణః పద్మ సంస్థః పద్మగర్భ సమద్యుతిః । అర్యమాయేతి మంత్రస్య అర్యమాత్రిష్టు బ్బ్రిజః । కర్పూరం కుంకుమం గంధం పుష్పం వకుళ సంజ్ఞకం ॥ ఘృత గుగ్గులు ధూపోత్ర నై వేద్యం ఘృతపాయసం । హోమద్రవ్యం ఘృతాన్నంచ శాల్యన్నేన బలిం హరేత్॥12॥

హ స్తే సముత్థితోవ్యాధి నవరాత్రేణ ర్నవరాత్రేణ ముంచతి (ఉదుత్య మితి హిరణ్యస్తూపో గాయత్రీ అదితిర్జగతీ ॥) ర క్తగంధం కుంకుమం చ పుష్పం రాజీవసంజ్ఞకం । గంధ గుగ్గులు ధూపోత్ర నై వేద్యం ఘృత పాయసం ॥ మధుపుష్ప తిలాజ్యాన్నం దూర్వాభిస్సహితం హవిః । గుడ శర్కర మధ్వాజ్యం పిష్టాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 13 ॥ చిత్రాయా ముత్థితో వ్యాధి దశరాత్రేణ ముంచతి । చిత్రం దేవానామిత్రస్య త్వష్టా త్రిష్టుప్పితా మహః ॥ అక్షసూత్రాభయకర శ్చిత్రవర్ణ శ్చిత్రాంబరః । సకుంకుమాగరుగంధః కుసుమం చిత్రవర్ణకం ॥ నై వేద్యం మోదకాజ్యన్నం చిత్రాన్నం ఘృతంహవిః । తదన్నేన బలిం దద్యా త్సర్వరోగాపను త్తయే ॥ 14 ॥ స్వాత్యృక్షేచోత్థితో వ్యాధిః సర్వదాని ధనప్రదః । ఏక ద్విత్రి చతుః పంచమాసై ర్వాపి విముం చతి ॥ సనఃపితేతి మంత్రస్య గాయత్రీ మరుదంగిరాః । ఖడ్గ చర్మధరః కృష్ణో గంధం కృష్ణా గురుర్భృగుః । పుష్పం దమనకం ధూపశ్చందనా గురు గుగ్గులుః । నై వేద్యం పాయసం సాజ్యం హవి స్తేన బలిం హరేత్ ॥15॥ ద్విదై వభే భవేద్వ్యాధి ర్మాసేనై కేనముంచతి । ఇంద్రాగ్నీ అగత మితి గాయత్ర్యాశ్వాస్యదై వహి ॥ మధు చ్ఛంద ఋషింద్రాగ్నీ తయోర్ధ్యానం చ పూర్వవత్ । శ్రీఖండం గంధం తయోః పుష్పం సరోరుహం ॥ దేవదారు స్తయోర్ధూపో నై వేద్యం ఘృతపాయసం । తదేవాన్నం హవి స్తత్ర చిత్రా న్నేన బలిం హ రేత్ ॥ 16 ॥ మిత్రభేచోత్థితోవ్యాధి ర్దశరాత్రేణ ముంచతి । మిత్రస్య చర్షణీతి గాయత్ర్యాశ్వాస్యదై వహి ॥ ఋషి ర్హిరణ్యస్తూపాఖ్య స్తత్రమిత్రోధిదేవతా । ద్విభుజః పద్మగర్భాభః పద్మభృత్పద్మసంస్థితం । కుంకుమం పుండరీకాఖ్యం పుష్పం ధూపం చ చందనం । నై వేద్యం

పాయసం సాజ్యం హవిః కందర్ప సూరణః ॥ బలిస్తత్ర ప్రదాతవ్యో మధు శర్కర పాయసైః ॥ ఘృతపూర్వక మాషాన్నం ముద్గగర్భైఖిశ్చ సంయుతం ॥ 17 ॥ జ్యేష్ఠాయా ముత్థితోవ్యాధి మృత్యురేవ నసంశయః । అథవా మాసమేకంవా ముంచత్యేవ నసంశయః ॥ ఇంద్రంవ ఇతి మంత్రస్య గాయత్రీం ద్రోంగిరాఋుషిం ॥ ఇంద్రస్తు పూర్వవద్గంధం చందనం కుసుమం శుభం । కర్పూరధూపో నైవేద్యం చిత్రాన్నం సుమనోహరం ॥ హవిస్తు సూరణః కందః మధుకందః సుపాయసం । విచిత్ర పుష్ప గంధేన దద్యాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 18 ॥ మూలభేచోత్థితోవ్యాధి ర్మాసార్ధేన విముంచతి । ఖడ్గ చర్మధరః కృష్ణః కరాళవదనః ప్రభుః ॥ మోషూణోస్యేచ గాయత్రీ ఘోరః కణ్వోత్ర నిర్ఋతిః । గంధం కృష్ణాగరుః పుష్పం పద్మం నీలోత్పలం శుభం ॥ ధూపః కృష్ణాగరుర్మాష మిశ్రాన్న ముపహారకం । తదేవాన్నం హవిస్తత్ర మాషాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 19 ॥ వారిభేచోత్థితో వ్యాధి రోగిణోవిధనప్రదః । విముంచ్యత్యదవామాసై ర్ద్విత్రిషట్ పంచ సప్తభిః ॥ ఆప్యాయస్వేతి మంత్రస్య గాయత్రీ పద్మజోజలం । సువర్ణో ద్విభుజః పద్మపాణి ర్గంధస్తు చందనం ॥ పద్మం శైలేయ ధూపోత్ర నైవేద్యం ఘృతపాయసం । హవిర్మసూర పిష్టాన్నం తదన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 20 ॥ విశ్వభేచోత్థితో వ్యాధిః సార్ధమాసేన ముంచతి । విశ్వేదేవాస ఇత్యస్య గాయత్రీ విశ్వదేవతా ॥ కమండల్వ భయాంభోజ వరదశ్చ కుశాసనః । చందనం కమలం పుష్పం ధూపః సఘృత గుగ్గులుః ॥ నైవేద్యం పాయసాజ్యాన్నం హవిరప్యేత దేవహి । సమిద్భిర్నిచుళై స్సార్థం తదన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 21 ॥ శ్రవణేచోత్థితో వ్యాధి ర్దశరాత్రేణ ముంచతి । అతోదేవా ఇతి మంత్రస్య గాయత్రీ ప్రపజోహరిః । పీతాంబరః కృష్ణవర్ణః శంఖ చక్ర గదాధరః । చందనం మాలతీ పుష్పం ధూప కర్పూర గుగ్గులుః ॥ శాల్యన్నం షడ్రసోపేతం భక్ష్యభోజ్యాదిభిస్సహ । నైవేద్యం హవిరప్యే తత్పాయసేన బలిం హరేత్ ॥ 22 ॥ వసుభేచోత్థితో వ్యాధి ర్దశరాత్రేణ ముంచతి । త్రాయంతా మిహ మంత్రస్యానుష్టుబ్వాసవో

వసున_్తః ॥ చాపబాణధర శుక్లగంధః కర్పూర చందనం । వారిజం గుగ్గులుర్ధూపో నై వేద్యం ఘృత పాయసం ॥ హవిశ్చోదుంబర సమి ద్దధి పాయస సంయుతం । లడ్డుకాపూపమధ్వాజ్య తిలపిష్ట బలిం హరేత్ ॥ 23 ॥ వారుణేచోత్థితో వ్యాధి రష్టరాత్రేణ ముంచతి । ఇమంమే వరుణేత్యస్య గాయత్రీ కణ్వవారిషాః ॥ నాగపాశధరః శ్రీమాన్నవరత్న విభూషితః । మలయస్థాగరుర్గంధః పుష్పం చ కమలోత్పలం ॥ కర్పూరం చందనం ధూపో నై వేద్యం ఘృతపోళికా । హవిరశ్వత్థ సమిదశ్చ్రత్రాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 24 ॥ అజైకపాద్భవో వ్యాధిః సర్వదానిరవప్రదః । అథవా బహుభిర్మాసై ర్దివసైర్వా విముంచతి । వామపాదకరే భూమ్యామాకాశేత్వ పరద్వయం । ప్రసార్యాప్రాంజలిః సాక్షాదీశ్వరం చింతయన్ స్థితః ॥ శమగ్నిత్యస్యాజైకపా ద్గాయత్రీ చతురాననః । కుంకుమం చందనం గంధం పుష్పం శ్వేతార్క సంభవం ॥ ధూపః శతౌషధీమిశ్రో నై వేద్యం దధి పాయసం । హవిః కూష్మాండ ఖండస్యాద్దధ్యన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 25 ॥ అహిర్బుధ్న్యభవో వ్యాధిః సార్ధమాసేన ముంచతి । నమ_్తే రుద్ర ఇత్యస్య సర్వం తత్రైవ సంస్థితం ॥ గంధం చందన కర్పూరైః పుష్పం పద్మోత్పలం శుభం । సబిల్వ గుగ్గులు ర్ధూపనై వేద్యం ఘృతపాయసం । ముద్గమాష తిలాన్నాజ్య యవవ్రీహి భవం హవిః ॥ హవి_్తద్దేవనజలం దధ్యన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 26 ॥ రేవత్యాముత్థితోవ్యాధి రష్టరాత్రేణ ముంచతి । పూషాత్వ ఇతి మంత్రస్య జగతీ గౌతమోఋషిః ॥ పూషాచ దేవతాం భోజ వర్ణాం భోజధరశ్శుభః । ర_్తచందన గంధోత్ర పుష్పం మందారసంజ్ఞకం ॥ ధూప_్తు గుగ్గులుస్స్యాజ్యం నై వేద్యం ఘృతపాయసం । హవి_్తద్దేవనజలం దధ్యన్నేన బలిం హరేత్ ॥ భూతేశానుసృతోయస్మా ద్రోగనాథో మహాన్ జ్వరః । రోగాదస్మాచ్చమాం త్రాహి సర్వాన్నం చో_్తమం బలిం ॥ 27 ॥ కృత్వా నక్షత్రపూజాం చ తిథివాసరయోరపి । ఏవం రాశ్యాదిషడ్వర్గ బలిం దద్యా_్తదీశ్వరాన్ ॥ యోబలిం కురుతే సమ్యక్ రోగిరోగాత్ప్రముచ్యతే । ఇతి నక్షత్రోత్పన్న రోగశాంతయః ॥

అథ తిథ్యాది దోష శాంతయః

శ్లో॥ ప్రతిపద్యుత్థితో వ్యాధి ర్ద్వాదశాహేన ముంచతి ।
అగ్నిస్తు దేవతా తత్ర కృసరాన్నం బలిం హరేత్ ॥ 1

శ్లో॥ ద్వితీయాయాం భవేద్వ్యాధిః పంచ రాత్రేణ ముంచతి ।
బ్రహ్మాతు దేవతా తత్ర పాయసేన బలిం హరేత్ ॥ 2

శ్లో॥ తృతీయాయాం భవేద్వ్యాధిః సప్త రాత్రేణ ముంచతి ।
గిరిజా దేవతా తత్ర ఘృతాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 3

శ్లో॥ చతుర్థ్యా ముత్థితో వ్యాధిః దశరాత్రేణ ముంచతి ।
గణేశో దేవతా తత్ర మోదకాన్నం బలిం హరేత్ ॥ 4

శ్లో॥ పంచమ్యా ముత్థితోవ్యాధి ర్నవరాత్రేణ ముంచతి ।
సర్పేశో దేవతా తత్ర దుగ్ధాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 5

శ్లో॥ షష్ఠ్యాం సముత్థితో వ్యాధి శ్చతూరాత్రేణ ముంచతి ।
స్కందను దేవతా తత్ర ముద్గాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 6

శ్లో॥ సప్తమ్యా ముత్థితో వ్యాధి రష్ట రాత్రేణ ముంచతి ।
అర్యమా దేవతా తత్ర గుడాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 7

శ్లో॥ అష్టమ్యా ముత్థితో వ్యాధి ర్దశరాత్రేణ ముంచతి ।
గిరీశో దేవతా తత్ర పాయసాన్నం బలిం హరేత్ ॥ 8

శ్లో॥ నవమ్యా ముత్థితో వ్యాధి ర్మరణం నిశ్చితం భవేత్ ।
వసవో దేవతా తత్ర తిలాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 9

శ్లో॥ దశమ్యా ముత్థితో వ్యాధిః పంచరాత్రేణ ముంచతి ।
నాగస్తు దేవతా తత్ర ఘృతాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 10

శ్లో॥ ఏకాదశ్యుత్థితో వ్యాధి స్త్రీ రాత్రేణ ముంచతి ।
ధర్మస్తు దేవతా తత్ర మాషాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 11

శ్లో॥ ద్వాదశ్యా ముత్థితో వ్యాధి ర్మరణం నిశ్చితం భవేత్ ।
రోగస్య నవినిర్ముక్తి యమలోకం సగచ్ఛతి । 12

శ్లో॥ త్రయోదశ్యాం భవే ద్వ్యాధిః సప్త రాత్రేణ ముంచతి ।
కామస్తు దేవతా తత్ర లడ్డు కాన్నం బలిం హరేత్ ॥ 13

శ్లో॥ చతుర్దశ్యాం భవే ద్వ్యాధిః మృత్యు దస్యాః ద్వ్విమాసతః ।
ముంచత్యరిష్టం సర్వం చ పిష్టాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 14

శ్లో॥ పౌర్ణిమాయాం భవేద్వ్యాధి స్త్రీ రాత్రేణ విముంచతి ॥
చంద్రస్తు దేవతా తత్ర దధ్యోదన బలిం హరేత్ ॥ 15

శ్లో॥ అమావాస్యా భవోవ్యాధి ర్మాసేనై కేన ముంచతి ।
అథవా మండలై కేన జ్వర దాహని పీడితః ॥
మహామృత్యు ర్భవేద్వాపి యమలోకం సగచ్ఛతి ॥ 16

శ్లో॥ తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి సర్వదోషాప శాంతయే ।
పితౄణాం ప్రతిమాకార్యా సౌవర్ణైః కర్ష సంమితా ॥

శ్లో॥ యేచేహ పితరశ్చేతి పూజా మంత్రం ఉదీరితః ।
కృష్ణాగరు శ్చందనంచ కృష్ణ పుష్పైస్తు పూజయేత్ ॥

శ్లో॥ సమిదాజ్య తిలై ర్మాష చర్వాజ్యేనచ హోమయేత్ ।
అష్టోత్తర శతంవాపి అష్టా వింశతిరేవవా ॥

శ్లో॥ కృష్ణాగాశ్చ ప్రదాతవ్యా ఆచార్యాయ సదక్షిణా ॥
బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్పశ్చా దేకాదశ స్వశక్తితః ॥
సర్వారిష్ట ప్రశాంత్యర్థం దీర్ఘాయుశ్చ సుఖీభవేత్ ॥

అథ వారశాంతయః

శ్లో॥ రవివారే భవేద్ద్వ్యాధి ర్జ్వరదాహే న పీడితః ।
సవితా దేవతా తత్ర పాయసాన్నం బలిం హరేత్ ॥ 1

శ్లో॥ ఇందువారే భవేద్వ్యాధిః సప్తరాత్రేణ ముంచతి ।
సోమస్తు దేవతా తత్ర ఘృతాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 2

శ్లో॥ భౌమవారే భవేద్వ్యాధిః కేశాయ మరణాయ చ ।
కుజస్తు దేవతా తత్ర రక్తాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 3

శ్లో॥ బుధవారే భవేద్వ్యాధిః క్లేశాయ మరణాయ చ ।
బుధస్తు దేవతా తత్ర ముద్గాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 4

శ్లో॥ గురువారే భవేద్వ్యాధిః పంచరాత్రేణ ముంచతి ।
గురుస్తు దేవతా తత్ర హరిద్రాన్నం బలిం హరేత్ ॥ 5

శ్లో॥ భృగువారే భవేద్వ్యాధిః సప్తరాత్రేణ ముంచతి ।
భృగుస్తు దేవతా తత్ర హరిద్రాన్నం బలిం హరేత్ ॥ 6

శ్లో॥ శనివారే భవేద్వ్యాధి ర్మాసార్ధేన విముంచతి ।
శనిస్తు దేవతా తత్ర మాషాన్నేన బలిం హరేత్ ॥ 7

శ్లో॥ రాశ్యాది షడ్వర్గపేభ్యో బలిం దద్యా త్స్వశాస్త్రయే ।
యోబలిం కురుతే సమ్యగ్రోగిరోగా ద్విముచ్యతే ।
అదాస్య విధనప్రత్య గ్జన్మాహ్వాయ వివర్జ్యతే ॥ 8

శ్లో॥ నక్షత్రో జనితోవ్యాధిః క్లేశాయ మరణాయచ ।
ఆశ్లేషార్ద్రాత్రిపూర్వాయమ వరుణ మరుచ్ఛక్ర ।
తారానలాఖ్యాః ద్వాదశ్యాం స్కందరిక్తా ।
తిథిషుచ రవిజాఙ్గారకవారేషు యేషాం ॥ 9

శ్లో॥ రోగసంజాయతే చేద్య సుపురమచిరాత్ప్రాప్నువం ।
త్యేవచంద్రే జన్మన్యష్టాఖ్య బంధున్వయ ।
బంధున్వయ భవనగతే మృత్యులగ్నేచ రాశౌ ॥ 10

ఇతి కమలాకరభట్ట కృతౌ శాంతిరత్నే జ్వరాది
రోగోత్పత్తి నక్షత్రాది శాంతయః.

1. అథ రవ్యాదిగ్రహ వ్రత శాంతిః

మదనరత్నే భవిష్యే :—

శ్లో॥ అతః పరం ప్రవక్ష్యామి రహస్యం హ్యేతముత్తమం ।
యేన లక్ష్మీర్ధృతిస్తుష్టిః పుష్టిః కాంతిశ్చ జాయతే ॥

శ్లో॥ సాదిత్యవారే హస్తేతు పూర్వంగృహ్య విచక్షణః ।
మంత్రోక్త విధినా సర్వం కుర్యాత్పూజాదికం రవేః ॥

శ్లో॥ ప్రత్యర్కం సప్తనక్తాని కృత్వా భక్తిపరోనరః ।
తతస్తు సప్తమే ప్రాప్తే కుర్యా ద్బ్రాహ్మణ భోజనం ॥

శ్లో॥ భాస్కరం శుద్ధ సౌవర్ణం కృత్వా యత్నేన మానవః ।
తామ్రపాత్రే స్నాపయిత్వా రక్తపుష్పై స్సుపూజయేత్ ॥

శ్లో॥ రక్తవస్త్ర యుగచ్ఛన్నం ఛత్రోపానద్యుగాన్వితం ।
ఘృతేన స్నాపయిత్వాచ లడ్డుకాన్వై నివేదయేత్ ॥

శ్లో॥ హోమం ఘృత తిలైః కుర్యాద్రవి నామ్నాచ మంత్రవిత్ ।
సమిధోష్టోత్తర శత మష్టావింశతి రేవవా ॥

శ్లో॥ హోతవ్యా మధుసర్పిభ్యాం దధ్నాచైవ ఘృతేనచ ।సమిధోర్కసమిధః॥
మంత్రేణాన విదుషే బ్రాహ్మణాయ ప్రదాపయేత్ ॥

శ్లో॥ ఆదిదేవ నమస్తుభ్యం సప్త సప్తే దివాకర ।
త్వం రవే తారయస్వాస్మాన స్మాత్సంసార సాగరాత్ ॥

శ్లో॥ వ్రతేనానేన రాజేంద్ర భవే దారోగ్య ముత్తమం ।
ద్రవ్య సంపత్పుత్ర ప్రాప్తిరితి పౌరాణికా విదుః ॥

శ్లో॥ అపిసంపత్కరీ చేయం శాంతిః పుష్టికరీ నృణాం ।
సూర్యపీడా మహాఘోరా సుకృతా శాంతిః శుభప్రదా ॥

ఇత్యాదిత్య శాంతిః.

2. అథ చంద్రశాంతిః - తత్రైవ :—

శ్లో॥ తద్వచ్చిత్రాసు సంగృహ్య సోమవారం విచక్షణః ।
అనేనైవోక్త విధినా కుర్యా త్పూజాదికం విభోః ॥

శ్లో॥ సప్తమేతు తతః ప్రాప్తే కుర్యాద్బ్రాహ్మణ భోజనం । సప్తమేనక్తే॥

శ్లో॥ కాంస్యపాత్రే ధనం స్థాప్య సోమం రజిత నిర్మితం ।
శ్వేతవస్త్ర యుగచ్ఛన్నం శ్వేతపుష్పైః ప్రపూజితం ॥

శ్లో॥ పాదుకోపాన మచ్ఛత్ర నైవేద్యాసన సంయుతం ।
హోమం ఘృత తిలైః కుర్యా త్సోమనామ్నాచ మంత్రవిత్ ॥

శ్లో॥ సమిధోష్టోత్తర శత మిష్టావింశతి రేవవా ।
హోతవ్యా మధు సర్పిభ్యాం దధ్నాచైవ ఘృతేనచ ॥
సమిధః పాలాశజాః ॥

శ్లో॥ దధ్యన్నం శశినే హుత్వా బ్రాహ్మణాయ నివేదయేత్ ।
మంత్రేణానేన రాజేంద్ర సమ్యగ్భక్త్యా సమన్వితః ॥

శ్లో॥ మహాదేవ ప్రియోసిత్వం పుష్పం గోక్షీర పాండురం ।
సోమ సౌమ్యో భవాస్మాకం సర్వదాతే నమో నమః ॥

శ్లో॥ ఏవం కృతే మహచ్ఛాంతిః సోమః స్వస్తికరో భవేత్ ।
ఇతి చంద్ర శాంతిః ॥

3. అథ భౌమశాంతిః :—

శ్లో॥ స్వాత్యా మంగారకం గృహ్యాఢపాయాం నక్షత్రోజనీ ।
సప్తమేత్వథ సంప్రాప్తే హైమంతామ్రమం నివేశయేత్ ।
రక్తవస్త్ర యుగచ్ఛన్నం కుంకుమేనాను లేపితం ॥

శ్లో॥ నివేద్య భక్త్యా కుసరం పుష్ప ధూపాక్షతాభిః ।
హోమం ఘృత తిలైః కుర్యాత్కుజ నామ్నాచ మంత్ర విత్ ॥

శ్లో॥ సమిదోష్టోత్తర శతమష్టా వింశతి రేవవా ।
హోతవ్యా మధు సర్పిభ్యాం దధ్నాచైవ ఘృతేనచ ॥
॥ సమిధః ఖాదిరాః ॥

శ్లో॥ మంత్రేణానేనతందద్యా ద్బ్రాహ్మణాయ కుటుంబినే ।
కుజత్ప్రభవోపిత్వం మంగళః పఠి పత్యసే ॥

శ్లో॥ అమంగళం న్నిహత్యాశు మంగళం యచ్ఛ మంగళ ।
ఏవం కృతే భౌమ కృతం దుష్కృతం శాంతి మాప్నుయాత్ ।
కర్తవ్యం భౌమపీడా సుతస్మాత్ప్రయత మానసైః ॥
ఇత్యంగారక శాంతిః ॥

4. అథ బుధ శాంతిః - తత్రైవ :—

శ్లో॥ విశాఖాసు బుధం గృహ్య సప్త నక్షత్రాన్య దార్చయేత్ ।
బుధం హోమ మయం కృత్వా స్థాపితం కాంస్య భాజనే ।

శుక్ల వస్త్ర యుగచ్ఛన్నం శుక్ల మాల్యాను లేపితం ।
గుడో దనోప హారంచ బ్రాహ్మణాయ నివేదయేత్ ॥

శ్లో॥ బుధత్వం బుద్ధిజనకో బోధవాన్ సర్వదానృణాం ।
తత్వావబోధం కురుమే సోమపుత్ర నమోనమః ॥

శ్లో॥ పూర్వ వద్ఘృత తిలైః అపామార్గ సమిద్భిః ।
బుధనామ్నాహోమం కుర్యాత్ ॥
బుధ శాంతిరియం ప్రోక్తా బుధ వైకృత నాశినీ ॥
బుధ దోషేతు కర్తవ్యా తథా శాంతి రభీష్టదా ॥ ఇతి బుధ శాంతిః ॥

5. అథ గురుశాంతిః :—

శ్లో॥ గురుశ్చైవానురాధాసు పూజయేద్భక్తితో నరః ।
పూర్వోక్తవిధియోగేన స్నపనక్త్వాన్యథాచరేత్ ॥

శ్లో॥ హైమం హేమమయే పాత్రే స్థాపయిత్వా బృహస్పతిం ।
పీతాంబరయుగచ్ఛన్నం పీతయజ్ఞోపవీతినం ॥

శ్లో॥ పాదుకోపానహచ్ఛత్ర కమండలు విభూషితం ।
పూజయేత్పీతకుసుమైః కుంకుమేన విలేపితం ॥

శ్లో॥ ధూప దీపాదిభిర్ద్రవ్యైః ఫలైశ్చందన తండులైః ।
ఖండఖాద్యోపహారశ్చ గురోరగ్రే నివేదయేత్ ॥

శ్లో॥ ధర్మశాస్త్రార్థ తత్వజ్ఞ జ్ఞాన విజ్ఞాన పారగ ।
విబుధార్తిహరాచింత్య దేవాచార్య నమోస్తుతే ॥ హోమస్తు పూర్వవత్॥

శ్లో॥ ఘృతతిలై రశ్వత్థ సమిద్భిః గురునామ్నా ।
విషమస్థే గురౌకార్యా మహాశాంతి రియంనృభిః ॥ ఇతి గురుశాంతిః ॥

6. అథ శుక్రశాంతిః :—

శ్లో॥ శుక్రం జ్యేష్ఠాను సంగృహ్య క్షమాయాం నక్తభోజనీ ।
గురూక్తక్రమమార్గేణ ద్విజసంతర్పణేనచ ॥

శ్లో॥ సప్తమేత్వధనం ప్రాప్తే రౌప్యం శుక్రంతుకారయేత్ ।
వంశపాత్రేతు సంస్థాప్య పూజయేత్సిత పంకజైః ॥

శ్లో॥ తదథావేసితై ః పుష్పై స్తాంబూలై శ్చందనేనచ ।
అగ్రే తస్య ప్రదాతవ్యం పాయసం ఘృతసంయుతం ॥

శ్లో॥ భార్గవో భృగుజశ్శుక్రః శృతిస్మృతి విశారదః ।
హృత్వా గ్రహకృతాన్ దోషా నాయురారోగ్యదో స్తునః ॥

శ్లో॥ అనేన మంత్రేణ దద్యాత్ హోమస్తు పూర్వవత్
ఘృతతిలై ః ఉదుంబర సమిద్భిః శుక్రనామ్నా కుర్యాత్ ॥

ఇతి శుక్రశాంతిః ॥

7, 8, 9. అథ శనైశ్చరాది శాంతిః :—

శ్లో॥ శనైశ్చరం రాహుకేతూ లోహపాత్రేషు విన్యసేత్ ।
కృష్ణాగరుస్సుతో ధూపో దక్షిణా చ స్వశక్తితః ॥

శ్లో॥ యథాక్రమం శమీ దూర్వా కుశానాం సమ్మిధం స్మృతః ।
సప్తమే త్వథసంప్రాప్తే సౌవర్ణాన కారయేత్ ॥

శ్లో॥ కృష్ణవస్త్రయుగచ్ఛన్న మేకైకం శాతయేద్బుధః ।
మృగనాభ్యా సమాలభ్య కృసరాన్నం నివేద్యయే ।
హోమావసానే తత్సర్వం బ్రాహ్మణాయ నివేదయేత్ ॥

శ్లో॥ హోమసూక్త సమిద్భిశ్చ తేషాం నామ్నాచ కారయేత్ ।
శనైశ్చర నమస్తేస్తు నమస్తే రాహవేతథా ॥

శ్లో॥ కేతవే చ నమస్తుభ్యం సర్వశాంతిం ప్రయచ్ఛత ।
అనేన మంత్రేణ దద్యాత్ ॥ ఇతి శనైశ్చరాది శాంతిః ॥

అథ నవగ్రహ దానాదీని

శాతకా భరణే సారావళ్యాంచ :—

శ్లో॥ యేశేచరా గోచరతోష్ట వర్గాదం శాస్త్రమావ్యాప్య శుభా భవంతి ।
దానాదినాతే సుతరాం ప్రసన్నా స్తేనాధునా దాన విధిం ప్రవక్ష్యే ॥

శ్లో॥ మాణిక్య గోధూమ సవత్సధేనుః కౌసుంభవాసో గుడ హేమ తామ్రం ।
ఆరక్తకం చందన మంబుజంచ వదంతిదానం హివిరోచనాయ ॥ 1

శ్లో॥ సద్వంశ పాత్ర స్థితతండులాశ్చ కర్పూర ముక్తాఫల శుభ్ర వస్త్రం।
యుగోపయుక్తం వృషభం చ రౌప్యం చంద్రాయ దద్యాద్ఘృత పూర్ణకుంభం॥ 2

శ్లో॥ ప్రవాళ గోధూమ మసూరికాశ్చ వృషోరుణశ్చాపి గుడః సువర్ణం।
ఆరక్తపత్రం కరవీర పుష్పం తామ్రంచ భౌమాయ వదంతి దానం॥ 3

శ్లో॥ చేలంచ నీలం కలధౌత కాంస్యం ముద్గాజ్య గారుత్మత సర్వ పుష్పం।
దాసీచ దంతో ద్విరదశ్చ నూనం వదంతి దానం విధు నందనాయ॥ 4

శ్లో॥ శర్కరా చ రజనీ తురంగమః పీతధాన్యమపి పీతమంబరం।
పుష్పరాగ లవణం సకాంచనం ప్రీతయే సురగురోః ప్రదీయతే॥ 5

శ్లో॥ చిత్రాంబరం శుభ్ర తరస్తురంగో ధేనుశ్చ వజ్రం రజతం సువర్ణం।
సుతండులానుత్తమ గంధయుక్తం వదంతి దానం భృగునందనాయ॥ 6

శ్లో॥ మాషాశ్చ తైలం విమలేంద్ర నీలం తిలాః కులుత్థా మహిషీచ లోహః।
కృష్ణాంచ ధేనుం ప్రవదంతి నూనం దుష్టాయ దానం రవినందనాయ॥ 7

శ్లో॥ గోమేధరత్నం చ తురంగయానం సునీలచేలా మలకంబళాశ్చ।
తిలాశ్చ తైలం ఖలులోహమిశ్రం స్వర్భానవే దానమిదం వదంతి॥ 8

శ్లో॥ వైడూర్యరత్నం సతిలంచ తైలం సకంబళశ్చాపి మదో మృగస్య।
శస్త్రంచ కేతోః పరితోషహేతోః ఛాగేన దానం కథితం మునీంద్రైః॥ 9

అథ రత్నధారణం

తత్రైవ :—

మాణిక్యం తరణే స్సుజాత మమలం ముక్తాఫలం శీత గోర్మాహేయస్య చ విద్రుమం మరకతం సౌమ్యస్య గారుత్మతం దేవేజ్యస్యతు పుష్పరాగ మసురామాత్యస్య వజ్రం శనేర్నీలం నిర్మలమన్యయోశ్చగదితే గోమేధ వైడూర్యకే॥

అథ గ్రహస్నానాని

విష్ణుధర్మోత్తరే :—

శ్లో॥ మంజిష్ఠా మత్తమాతంగం కుంకుమం రక్తచందనం।
పూర్ణకుంభీకృతం తామ్రే సూర్యస్నానం విధీయతే॥ 1

శ్లో॥ మత్తమాతంగం గజమదః ఉశీరం చ శిరీషం చ
కుంకుమం రక్తచందనం ।
శంఖన్యస్త మిదం స్నానం చంద్రదోష వినాశనం ॥ 2

శ్లో॥ ఖదిరం దేవదారుం చ తిలాన్యామలకానిచ ।
పూర్ణకుంభే కృతేరాప్యే భౌమపీడా వినాశనం ॥ 3

శ్లో॥ నదీ సంగమతోయాని తన్మృదా సహితానిచ ।
న్యస్తాని కుంభమాహేయ బుధ పీడా వినాశనం ॥ 4

శ్లో॥ ఔదుంబరం తదా బిల్వం వటమామలకం తథా ।
న్యస్తంతు కుంభే సౌవణే జీవపీడా వినాశనం ॥ 5

శ్లో॥ గోరోచనం నాగమదః శతపుష్ప శతావరీ ।
విన్యస్తా రాజతే కుంభే శుక్రపీడా వినాశనం ॥ 6

శ్లో॥ తిలాన్మాషాన్ ప్రియగుం చ గంధపుష్పే శిద్దైవచ ।
న్యస్తం కార్ష్ణాయనే కుంభే సౌరిపీడా వినాశనం ॥ 7

శ్లో॥ గుగ్గులుం హింగులం తాలం శుభాంశ్చైవ మనశ్శిలాం ।
శృంగేచ మహిషేన్యస్తే రాహుపీడా వినాశనం ॥ 8

॥ తాలం హరితాలం ॥

శ్లో॥ వరాహవిహితారంరాజ న్పర్వతాగ్ర మృదం తధా ।
ఛాగక్షీరం ఖడపాత్రే కేతుపీడా వినాశనం ॥ 9

గ్రహస్నాన మిదంప్రోక్తం సర్వపీడావి నాశనం ॥ ఇతి గ్రహస్నానాని ॥

అథ గురు శాంతిః

మదనరత్నే - పిప్పలాద ఉవాచ :—

గురుపూజాం ప్రవక్ష్యామి యధోక్తం బ్రహ్మణాపురా । లోకానా ముపకారోయ సర్వోపద్రవ శాంతయే ॥ కన్యా వివాహకాలేతు శుద్ధిర్యస్యన విద్యతే । బ్రాహ్మణస్యోపనయనే యస్యస్యాద్దుష్టితో గురుః ॥ ఏభిః పూజా గురోః కార్యా విధివద్భక్తి భావితైః । మదంతికామ పుష్పాణి పత్రం పాలాశ సర్షపా । మదంతీ — యూథికా॥ కామోదమనం ॥ గుడూచీ నాన్యపా మార్గం

విడంగం శంఖినీసదా । సహదేవీ విష్ణుక్రాంతా సర్వౌషధ్య శ్శతావరీ ॥ కుష్ఠం మాంసీ హరిద్రేద్వే మురాశ్శైలేయ చందనం । వచాకచోర ముస్తాచ సర్వౌషధ్యః ప్రకీర్తితాః ॥ తద్వైపాశ్వత్థ భంగాశ్చ పంచగవ్యం జలంతథా । నూతనం శోదకుంభంచ పీతవస్త్ర సమన్వితం ॥ పంచరత్నై స్సమాయుక్త మీశాన్యాం స్థాపితేనలాత్ । యా ఓషధీరితి మంత్రేణ సర్వాణ్యస్మిన్ వినిక్షిపేత్ । కుంభస్యో పరిభాగేతు స్థాపయిత్వా బృహస్పతిం । సువర్ణపాత్రే సౌవర్ణీం ప్రతిమాంతు యుధిష్ఠిర ॥ కారయేత్తు యథాశక్త్యా విత్తశాఠ్య వివర్జితః । పీతవస్త్ర యుగచ్ఛన్నాం పీత యజ్ఞోపవీతినీం ॥ పూజయేద్గంధ పుష్పాద్యై స్తతో హోమం సమాచరేత్ । సమిద్భోశ్వత్థ వృక్షస్య హోతవ్యాష్టోత్తరశతం । తిలైర్వ్రీహియవైర్మిశ్రం హోతవ్యంచ యథాక్రమం । బృహస్పతేతి మంత్రేణ ఋషిచ్ఛంద స్సమన్వితం ॥ మంత్రేణానేన జుహుయాద్ధాన్య పూర్వంచ యత్నతః । తతో హోమావసానేతు పూజయేచ్చ బృహస్పతిం ॥ పీతగంధై స్తథాపుష్పై ర్ధూపై ర్దీపైశ్చ భక్తితః । దధ్యోదనంచ నైవేద్యం ఫలతాంబూల సంయుతం ॥ మంత్రేణానేన కౌంతేయ సమిద్ధవ్యం పునః పునః । నమస్తే గిరిజానాథ వాక్పతేథ బృహస్పతే । క్రూర గ్రహైః పీడితా నామమృతాయ నమోనమః । పూజయిత్వా సురాచార్యం పశ్చాదర్ఘ్యం నివేదయేత్ ॥ గంభీర దృఢరూపాంగ దేవేజ్య సుమతే ప్రభో ॥ నమస్తే వాక్పతే శాంతగ్రహాదార్ఘ్యం బృహస్పతే । ఇత్యర్ఘ్య మంత్రః ॥ అర్ఘ్యందత్వా సురేజ్యస్య జపహోమం సమాపయేత్ । భక్త్యాయస్తే సురాచార్య హోమ పూజాది సత్కృతిం ॥ కృతాం గృహాణ శాంత్యర్థం వాక్పతేతే నమోనమః । సంకల్ప మంత్రః ॥ మంత్రేణానేన సంకల్ప్య పశ్చాత్సంప్రార్థయేన్నృప ॥ జీవో బృహస్పతి స్సూరి రాచార్యో గురురఙ్గిరాః ॥ వాచస్పతిర్దేవ మంత్రి శుభం కుర్యాత్సదా మమ । ఇతి ప్రార్థనా మంత్రః ॥ ఏవం సంప్రార్థయేద్దేవ మాచార్యంచ ప్రపూజయేత్ । సర్వోపచార సంయుక్తం ప్రతిమాంతాం యుధిష్ఠిర ॥ ప్రణమ్యచ గవాయుక్తా మాచార్యాయ నివేదయేత్ । అథాచాశ్యస్తు నియమో వేదవేదాంగ పారగః ॥ [illegible]మానం సపత్నీకం శాంత

చిత్తం జితేంద్రియం । కుంభోదకం గృహీత్వాతు మంత్రైరేతైః ప్రసించయేత్॥ ఇదమాపోధ మంత్రేణ తామగ్ని మిత్యృచాతథా । యా ఓషధీరశ్వావతీః కూష్మాండైశ్చాభిషేచయేత్ । పశ్చాత్సంభోజయే ద్విప్రాన్ యథాశక్త్యా యుధిష్ఠిర । ఏవం కృత్వా గురోః పూజాం సర్వాన్కామా నవాప్నుయాత్ , సంక్రాంతావపి కౌంతేయ తథా స్వాభ్యుదయేషుచ । కుర్వన్ బృహస్పతేః పూజా మభీష్ట ఫలమాప్నుయాత్ ॥ సంక్రాంతౌ గురు సంక్రాంతౌ ॥

ఇతి గురుపూజా.

అథ ప్రతి శుక్రాది విధిః

వృద్ధ వసిష్ఠః :—

శుక్రశ్చా స్తంగతేయాత్రా చంద్రేబా స్తముపాగతే । తథా బాల్యే చ వార్ధే చ సాయాత్రా భయరోగదా ॥ ప్రతి శుక్రం ప్రతి బుధం ప్రతి భౌమం చ గర్హితం । తీర్థయాత్రా వితౌతేషాం ప్రతి శుక్రోన విద్యతే ॥ కశ్యపేషు వసిష్ఠేషు భృగు ష్వాంగిరసేషు చ । భరద్వాజేషు వత్సేషు ప్రతి శుక్రోన విద్యతే ॥ అన్యేషాం సమ్ముఖే దోషః ప్రతి శుక్రస్తు సర్వదా । కృత్వా శాంతిం ప్రయత్నేన పశ్చాత్సర్వం సమాచరేత్ ॥ ఉపోష్య భృగువారేచ యావచ్ఛుక్రోదయం వ్రతీ । రజతేనచ శుద్ధేనకారయే త్ప్రతిమాం భృగోః ॥ లిఖే దష్టదళం పద్మం కాంస్యపాత్రే చ తండులైః । శుక్లపుష్పాక్షతైర్గంధైః ప్రతిమాం తత్ర పూజయేత్ । ఉపచారాన్నివేద్యాథ శుక్రం తే అన్వద్యిత్యృచా ॥ తన్మంత్రేణ జపం కుర్యా త్సమ్యగష్టోత్తరం శతం । క్షీర గంధాక్షతైః పుష్పైః ర్భక్త్యాచార్ఘ్యం ప్రదాపయేత్ ॥ దైత్యమంత్రీ దివ్యదర్శీచోశనా భార్గవః కవిః ॥ శ్వేతో౽థమండలః కావ్యోవిధిస్తే భృగవే నమః । చశ్వేతార్ఘ్యం ప్రయత్నేన ప్రార్థయేచ్చైవ భక్తితః । త్వత్ప్రీతి యానయా శుక్ర సన్ముఖో భవ శోభన । దోషం వినాశయక్షిప్రం రక్షమాం తేజసాం నిధే ॥ దైవజ్ఞాయ తతో దద్యా త్ప్రతిమాం శ్వేతగోయుతాం ।

ఏవం కృతేన దోషస్యాప్య ద్విజయాదార్ద్రవాన్ భవేత్ । మాత్స్యేపి విశేషః ,
అథాతః శ్రుణుభూపాల ప్రతి శుక్రప్రశాంతయే ॥ యాత్రారంభే చ ప్రస్థానే
తథా శుక్రోదయే సతి ॥ శుక్రపూజా ప్రకర్తవ్యాతాం నిశామయ భారత ॥
రజతేవాథ సౌవర్ణే కాంస్యపాత్రేథవా పునః । శుక్లపుష్పాంబరయుతే శ్వేత
తండుల పూరితే ॥ నిధాయ రాజతం శుక్రం శుచిం ముక్తాఫలాన్వితం ।
మహాశ్వేత గవాయుక్తం సామగాయ నివేదయేత్ । నమస్తే సర్వలోకేశ
నమస్తే భృగునందన । కవే సర్వార్థసిధ్యర్థం గృహాణార్ఘ్యం నమోస్తుతే ॥
దత్వైవ మర్ఘ్యం కౌంతేయ పణిపత్య విసర్జయేత్ । యావచ్ఛుక్రస్యనకృతా
పూజా సర్వోపహారకైః ॥ వటకైః పోళికాభిశ్చ గోధూమైశ్చణకైరపి ।
తావత్ఫలం కథ్యం లభ్యం స్త్రీభిః కామార్థసిద్ధయే । యేచ శుక్రోదయేకుర్వ
న్యాత్రాదిషు చ భారత । అర్వాగ్రాశ్యాగమేచ్చైవ అరిష్టం సతదాప్నుయాత్ ।
తద్వద్వాచస్పతేః పూజాం ప్రవక్ష్యామి యుధిష్ఠిర । సౌవర్ణపాత్రే సౌవర్ణం
మమరేశ పురోహితం ॥ పీతపుష్పాంబరధరం కృత్వా స్నాత్వాథసర్షపైః ।
ఫలాశాశ్వద్థభంగేన పంచగవ్య తిలేనతం ॥ భంగః పల్లవః ॥ పీతాంగ
రాగవసనో ఘృతహోమంతుకారయేత్ ॥ ప్రణమ్య చ గవాసార్థం బ్రాహ్మ
ణాయ నివేదయేత్ । నమస్తేంగిరసాం నాథ వాక్పతేథ బృహస్పతే ॥
క్రూరగ్రహైః పీడితానా మమృతాయ నమోనమః । అర్ఘ్య మంత్రః ॥
సంక్రాంతావపి కౌంతేయ యాత్రాస్వభ్యుదయేషుచ ॥ కుర్వన్ బృహస్పతేః
పూజాం సర్వాన్కామాన్ సమశ్నుతే । సంక్రాంతౌ గురోః ॥ అథవా
మౌక్తికాన్యేవ సువృత్తాని బృహంతిచ । భార్గవాంగిరసౌంచిత్య తాన్యేవ
ప్రతిపాదయేత్ ॥ భక్త్యా మౌక్తికదానే నత్వనేన కురునందన । కురూపతా
చశా పుంసాంనకదా చిత్సృజాయతే ॥ యే భార్గవోదయ మవాప్యన వస్త్ర
పుష్పం కుర్వంత్య నన్యమనసోంగిరసశ్చ పూజాం । తేషాం గృహేప్రవ
సతాం ప్రతి శుక్ర జాతో విఘ్నోన సంభవతి భారత పుణ్యభాజాం ॥ ఇతి
గురు శుక్రపూజా ॥

అథ శనిశాంతయః

భవిష్యపురాణే :—

తతో మందస్యదివసే స్నాన మభ్యంగ పూర్వకం। కార్యందేయంచ విప్రాయ తైలమభ్యంగ హేతవే॥ యస్తు సంవత్సరం యావత్ప్రాప్తే శని దినే నరః॥ తైలందదాతి విప్రేభ్యః స్వశక్త్యా పూజితోపివా॥ తతః సంవత్సరస్యాంతే ప్రాప్తే తస్య దినే పునః॥ లోహ పట్టార్పితం సౌరిం తైలకుంభే వినిక్షిపేత్॥ లోహే వామృణ్మయేవాథ కృష్ణ వస్త్ర యుగాన్వితే। కృష్ణా గో దక్షిణాయుక్తం నీల కంబళ శాయినం॥ స్వయమభ్యంజిత స్నాత్వా కృష్ణపుష్పై స్తమర్చయేత్। సుగంధ గంధ పుష్పైశ్చ కృసరాన్నైస్తిలోదనైః॥ పూజయిత్వా సూర్య పుత్రం క్షమస్వేతి పునః పునః। కృష్ణాయ ద్విజముఖ్యాయ తదభావేతరాయచ। దేవశ్శనైశ్చరో భక్త్యా మంత్రేణానేన వై ద్విజ॥ క్రూరావలోక నవశాద్భవనం నాప్నోతి యోగ్రహ క్రౌర్యాత్। తుష్టోదనకనక సుఖం దదాతి సోస్మాన్ శనైశ్చరః పాతు। యః పున ర్నష్ట రాజ్యాయ నరాయ పరితోషితః। స్వప్నే దదౌనిజం రాజ్యం సమే సౌరి ప్రసీదతు॥ కోణం నీలాంజన ప్రఖ్యం మందచేష్టా ప్రసారిణం। ఛాయా మార్తాండ సంభూతం నమస్యామి శనైశ్చరం॥ నమోర్కపుత్రాయ శనైశ్చరాయ నీహార వర్ణాంజనమేఖాయ। శ్రుత్వా రహస్యం భవకామ దస్త్వం ఫల ప్రదోమే భవసూర్య పుత్ర॥ నమోస్తు ప్రేత రాజాయ కృశదేహాయవై నమః। శనైశ్చరాయ క్రూరాయ శుద్ధ బుధి ప్రదాయినే॥ యఏభిర్నామ భిస్తౌతి తస్య తుష్టిం దదాత్యసౌ। తదీయంతు భయం తస్య స్వప్నేపి నభవిష్యతి॥ ఇత్యనేన విధానేన శనిం నత్వా విసర్జయేత్॥ ఏవమే తద్వ్రతం నిత్యం యేచరిష్యంతి మానవాః॥ వాసరే వాసరే ప్రాప్తే వత్సరం యావదేవతం। తేషాం శనైశ్చర పీడా దేశేపి నభవిష్యతి॥ కృష్ణాయ సేన ఘటితాం యమరాజ మూర్తింలోహే నిధాయ ఘటకే తిల తైలం పూర్ణే। యోబ్రాహ్మణాయ రవిజం ప్రదదాతి భక్త్యాపీడా శనైశ్చర

కృతా నహిబాధతేతం ॥ స్కాందే । ద్వాదశాష్టమ జన్మస్థే శనౌ సర్వ గ్రహేశ్వరే ॥ కింకర్తవ్యం నరైః కింవా విధాన్యం క్లేశ శాంతయే ,

స్కంద ఉవాచ :—

శ్రావణేమాసి సంజాతే శోభనే శనివాసరే । లోహరూపం శనిం కృత్వా స్నాప్య పంచామృతేనవై । పుష్పై రష్టవిధైర్ధూపైః ఫలైశ్చైవ విశేషతః । నామభిః పూజయేద్దేవైః క్రమేణ గ్రహ సత్తమం । కోణస్థః పింగళో బభ్రుః కృష్ణో రుద్రో యమోంతకః । సౌరీ శనైశ్చరో మందః పిప్పలాదేన సంస్తుతః ॥ శన్నో దేవీతి సర్వత్ర వైదికేనవ పూజయేత్ । పూజయిత్వాచ నైవేద్యం తతః కుర్యాత్క్రమేణతు । సమాష భక్తం ప్రథమం ద్వితీయం పాయసం శుభం । తృతీయేత్వం బలీకార్యా చతుర్థే పూరికా శుభా ॥ అంబలీ తక్ర తండుల పిష్ట కృతాయవాగూః । ప్రథమాది శక్త్యోవాసర పరః ॥ ఇతి శనైశ్చర శాంతిః ॥

అథ శనైశ్చరాది స్తోత్రం స్కాందే నాగరఖండే

నారదః :—

గృహగావో నరేంద్రాశ్చ బ్రాహ్మణాశ్చ విశేషతః । పూజితాం పూజయంత్యేతే నిర్దహం త్యవమానితాః ॥ తస్మాత్కురుస్తుతిం చాస్య స్వశక్త్యా భాస్కరే ప్రభోః ।

బాలక ఉవాచ :—

పిప్పలాదో ద్విజశ్రేష్ఠం ప్రణిపత్య ముహుర్ముహుః । నమస్తే కోణసంస్థాయ పింగళాయ నమోస్తుతే ॥ నమస్తే బభ్రురూపాయ కృష్ణాయచ నమోస్తుతే । నమస్తే రౌద్రదేహాయ నమస్తే చాంతకాయచ । నమస్తే యమసంజ్ఞాయ నమస్తే సౌరయేవిభో । నమస్తే మందసంజ్ఞాయ శనైశ్చర నమోస్తుతే ॥ ప్రసాదం కురుదేవేశ దీనస్య ప్రణతస్యమే ।

శనైశ్చర ఉవాచ :—

పరితుష్టోస్మితే వత్స స్తోత్రేణానేన సాంప్రతం । వరం వరయభో వత్స తవయచ్ఛామి వాంఛితం ॥

పిప్పలాద ఉవాచ :—

అద్యప్రభృతినో పీడా బాలానాం రవినందన । త్వయాకార్యా మహా భాగన స్వకీయాకదంచన ॥ యావద్వర్షాష్ట కంజాతం మమవాక్యేన సూర్యజ । స్తోత్రేణానేనయోన్యస్త్వాం స్తోష్యేత్ప్రాతరుపస్థితః । తస్య పీడా నకర్తవ్యా త్వయా భాస్కరనందన । తస్యాపీడా నకర్తవ్యా దేయో లాభో మహాభుజ ॥ అర్థాష్టమికయాయోగే తావకే సంస్థితే నరః । సార్ధ సప్తవర్ష ఏవ అర్థాష్టమికా ॥ తవ వారేతు సంప్రాప్తేయ స్తిలాన్లోహ సంయుతాన్ । శక్త్యా దదాతినో తస్య పీడా కార్యాత్వయా విభో । కృష్ణాం గాయతు విప్రాయతవోద్దేశేనయచ్ఛతి । అర్థాష్టమికయా పీడా తస్యకార్యా త్వయానచ ॥ శమీసమిద్భిర్హోమం తవోద్దేశేన నిర్వపేత్ । తథా కృష్ణతిలైశ్చైవ కృష్ణపుష్పానులేపనైః ॥ పూజాంకరోతియస్తుభ్యం ధూపంవై గుగ్గులుం దదేత్ । కృష్ణవస్త్రేణ సంవేష్ట్యత్యాజి తస్య త్వయావ్యథా ।

సూత ఉవాచ :—

ఏవముక్తః శనిస్తేన బాఢమిత్యేవ జల్ప్యచ । నారదం సమనుజ్ఞాయ జగామవిజసంశ్రయం ॥

మదనరత్నే ప్రభాసఖండే :—

యః పునః శ్రద్ధయాయుక్తః శుచిః ప్రాతస్సమాహితః ॥ శమీ పత్త్రైః సమభ్యర్చ్య ప్రతిమాం లోహజాం మమ । మాషోదనం తిలైర్మిశ్రం దద్యాల్లోహంచ దక్షిణాం కృష్ణాంగాం వృషభంవాపి యోమేదద్యా ద్విజా యవై । తస్య పీడాంనచ్చైవాహం కరిష్యామి కదాచన । ఇతి శని స్తుతిః ॥

అథ రాహు శాంతిః ॥ జ్యోతిషే :—

జన్మాంత్య పంచచతురష్ట నవద్విసప్తే రాహుర్గ్రహో యదితుచార వశేనగచ్ఛేత్ । ఆలోచనం నృపభయం క్షయమర్థ నాశనం రోగప్రవాస మరణాగ్ని భయం కరోతి ॥

అథ గ్రహణ శాంతిః

మాత్స్యే :—

హోరాయాంగిరి నతేయస్య నక్షత్రేవా విశాకరం । ప్రాణ సందేహ మాప్నోతి మరణంవా సమృచ్ఛతి ॥ యస్యాత్ర జన్మనక్షత్రే గ్రస్యేతే శశి భాస్కరౌ । తజ్జాతానాం భవేత్పీడా యే జనాః శాంతి వర్జితాః । యస్య రాజత్ సమాసాద్య భవేత్ గ్రహణ సంభవః । తస్యస్నానం ప్రవక్ష్యామి మంత్రౌషధి సమన్వితం ॥ చంద్రోపరాగం సంప్రాప్య కృత్వా బ్రాహ్మణ వాచనం । సంపూజ్య చతురో విప్రాన్ శుక్లమాల్యాను లేపనైః ॥ పూర్వ మేవోపరాగస్య సమానీయౌషధాదికం స్థాపయేచ్చతురః కుంభాన్ అగ్ర తస్సాగరాదిషు ॥ గజాశ్వరథ్యా వల్మీక సంగమా హ్రదగోకులాత్ । రాజ ద్వార ప్రవేశాచ్చ మృదమానీయ నిక్షిపేత్ ॥ పంచగవ్యం పంచరత్నం పంచత్వ క్పంచ పల్లవం । రోచనం పద్మకం శంఖం కుంకుమం రక్త చందనం ॥ ముక్తాస్ఫటిక తీర్థాంబుసిత సర్షప గుగ్గులూన్ । మధుకం దేవ దారుంచ విష్ణుక్రాంతాం శతావరీం ॥ బలాంచ సహదేవీంచ శిశా ద్వితీయ మేవచ । ఏతత్సర్వం వినిక్షిప్య కుంభేష్వా వాహయేత్సురాన్ ॥ సర్వే సముద్రా స్సరిత స్తీర్థాని జలదానదాః । ఆయాంతు యజమానస్య దురితక్షయ కారకాః ॥ గంగేచ — ధిం కురు ॥ యోసౌ వజ్రధరోదేవో ఆదిత్యానాం ప్రభుర్మతః । సహస్ర నయనశ్చంద్ర గ్రహపీడాం వ్యపోహతు ॥ ముఖం యస్సర్వ దేవానాం సప్తార్చిర మితద్యుతిః । చంద్రోపరాగ సంభూతా మగ్నిః పీడాం వ్యపోహతు ॥ యః కర్మసాక్షి లోకానాం దర్మో మహిషవాహనః । మమ చంద్రోపరాగోత్థాం గ్రహపీడాం వ్యపోహతు । నాగపాశ ధరోదేవః

సదా మకరవాహనః । చంద్రోపరాగ కలుషం వరుణోమే వ్యపోహతు । ప్రాణరూపో హిలోకానాం సదాకృష మృగప్రియః ॥ వాయుశ్చంద్రోప రాగోత్థాం గ్రహపీడాం వ్యపోహతు । యోసౌనిధిపతిః ఖడ్గశూల చక్ర గదా ధరః । చంద్రోపరాగ దురితం ధనదోమే వ్యపోహతు । యోసావిందు ధరో దేవః పినాకీ వృషవాహనః ॥ చంద్రోపరాగ పాపాని నివారయతు శంకరః । త్రైలోక్యే యానిభూతాని స్థావరాణిచరాణిచ ॥ బ్రహ్మ విష్ణ్వర్క రుద్రాశ్చ దహంతు మమపాతకం । ఏవమావాహయేద్దేవాన్ మంత్రై రేభిశ్చ వారుణైః ॥ ఏతానేవ తథా మంత్రాన్ స్వర్ణపట్టే విలేఖయేత్ । తామ్రపట్టే థవాలిఖ్య నవ వస్త్రై తథైవచ ॥ మస్తకే యజమానస్య నిదధ్యుస్తే ద్విజోత్తమాః । కలశాన్ ద్రవ్య సంయుక్తాన్ నానాతీర్థ నమన్వితాన్ ॥ గృహీత్వా స్థాపయేద్భూథం భద్రపీఠో పరిస్థితం । పూర్వోక్తైరేవ మంత్రైశ్చ యజమానం ద్విజోత్తమః॥ అభిషేకం తతః కుర్యాన్మంత్రై ర్వారుణ సూక్తజైః । తతః శుక్లాంబరధరః శుక్ల మాల్యానులేపనః । ఆచార్యం పూజయేత్పశ్చా త్స్వర్ణపట్టం నివేద యేత్ । ఆచార్యే దక్షిణాం దద్యాద్గోదానంచ స్వశక్తితః ॥ గంధమాల్యై ర్ధూపదీపైః పూజయే ద్దేవతుష్టయే । హోమశ్చాపి ప్రకర్తవ్యః తిలై ర్వ్యాహృతిభిస్తథా । సమాప్య హోమంవిధి వద్బ్రాహ్మణేభ్యో విశేషతః । దానంచ శక్తితో దద్యాద్భూ దీచ్ఛేదాత్మనో హితం । సూర్యగ్రహే సూర్య నామ యుక్తాన్మంత్రాశ్చ కీర్తయేత్ ॥ అనేన విధినాయస్తు గ్రహణే స్నాన మాచరేత్ । నతస్య గ్రహణో దోషః కదాచిదపి జాయతే ॥ ఇతిమాత్స్యోక్త గ్రహణ శాంతిః । మదనరత్నే గ్రంథాంతరే ॥

దూర్వాంకురోశీర శమీశిలజచ్ఛ రత్న సర్వార్థ సర్వౌషధి పంచ మృద్భిః । స్నానం విదద్యాద్గ్రహణే రవీంద్వోః పీడా భవం శాంతి ముపైతి దోషం ॥ జ్యోతిషే ॥

త్రిషట్ దశాయోపగతం నరాణాం శుభప్రదం స్యాద్గ్రహణం రవీంద్వోః ॥ 1 ॥

ఆయుః ఏకాదశ । నందనవ । ఇషవః పంచ ॥

మదనరత్నే గర్గః :—

జన్మ సప్తారిష్ట రిప్ఫాంక దశమస్థే నిశాకరే ॥ దృష్టోరిష్ట ప్రదో రాహుః జన్మర్క్షే నిధనేపిచ ॥ రిప్ఫం ద్వాదశం ॥ అంకానవ నిధనం సప్తమతారా । పృథ్వీ చంద్రోదయే విష్ణుధర్మే ॥ యం నక్షత్రం గతో రాహుర్గ్రసతే శశి భాస్కరౌ ॥ తజ్జాతానాం భవేత్పీడాయే నరాః శాంతి వర్జితాః ॥

తథైవ పురాణాంతరే :—

సూర్యస్య సంక్రమేవాపి గ్రహణే చంద్ర సూర్యయోః । యస్యత్రి జన్మనక్షత్రే తస్య రోగోథవా మృతిః ॥ తస్య దానంచ హోమంచ దేవార్చన జపస్తథా ॥ ఉపరాగాభిషేకంచ కుర్యాచ్ఛాంతిం భవిష్యతి । స్వర్ణేన వాధపిష్టేన కృత్వా సర్పస్యచా కృతిం ॥ బ్రాహ్మణాయ దదేత్తస్య నరోగాదిశ్చ తత్ కృతః । జన్మదశ మైకోన వింశతి తారాః ॥ త్రిజన్మ తారాః ॥ సర్పస్య తదాకారస్య రాహోః ॥

అద్భుత సాగరే భార్గవః :—

యస్యరాజన్య నక్షత్రే స్వర్భానురుపజాయతే । రాజ్య భంగం సుహృన్నాశం మరణం చాత్రవినిర్దిశేత్ ॥ రాజ్యస్య రాజ్యాభిషేక నక్షత్రస్యేత్యర్థ ॥ భార్గవార్చన దీపికాయాం ॥ జ్యోతిస్సాగరే ॥

సౌవర్ణం కారయేన్నాగం పలేనార్థ పలార్ధతః । తదర్ధేనత దర్ధేన తదర్ధేన పణాయామ్ మౌక్తికం న్యసేత్ । తామ్రపాత్రే విధాయాథ ఘృత పూర్ణే విశేషతః । కాంస్యేవా కాంతిలోహేవాన్యస్య దద్యాత్సదక్షిణం । చంద్ర గ్రహేతు రూప్యస్య బింబదద్యాత్సదక్షిణం ॥ నాగం రుక్మమయం సూర్యగ్రహే బింబంచ హేమజం తురంగ రథ గో భూమి తిల సర్పిశ్చ కాంచనం ॥ కాలవివేకే ॥ సువర్ణ నిర్మితం నాగం సతిలం కాంస్య భాజనం । సదక్షిణం సవస్త్రంచ బ్రాహ్మణాయ నివేదయేత్ ॥ సౌవర్ణం రాజితంవాపి బింబం కృత్వా స్వశక్తితః । ఉపరాగ భవక్లేశ చ్ఛిదేవి ప్రాయకల్పయేత్ ।

మంత్రస్తు ॥ నమో యమ మహాభీమ సోమ సూర్య విమర్దన । హేమతారా ప్రదానేన మమ శాంతి ప్రదోభవ ॥ విధుంతు దనమస్తుభ్యం

సింహికానందనాచ్యుత । దానేనానేన నాగస్య రక్షమాం వేధజాద్భయాదితి ॥ విశేషస్తు మత్కృత నిర్ణయ సింధౌ జ్ఞేయః ॥ జ్యోతిషే ॥ జన్మాంత్య పంచ చతురష్ట నవ ద్విసప్త రాహు గ్రహోయది తువారవశేన గచ్ఛేత్ । అలోడనం నృపభయం భయ మర్థనాశం రోగ ప్రవాస మరణాగ్ని భయం కరోతి ॥ అపర్వణి గ్రహణేత్వద్భుత సాగరే మయూరచిత్రే । అపర్వణి శశాంకార్కౌ త్విష్టోనామ మహాగ్రహః ॥ ఆవృణోతి తమః శ్యామః సర్వ లోక విపత్తయే । ఔదుంబర సహస్రాణి అష్టౌచ జుహుయాద్బుధః ॥ మధ్వ క్తానిచ తాన్యత్ర జాతవేదస ఇత్యృచా । విప్రాయ దక్షిణాం దద్యాద్ధేనుంచ వృషభం తథా ॥ ఇతి హుహు శాంతిః ॥

అథ కేతు శాంతిః

తత్ఫల మాహ జ్యోతిర్విశిష్ట సంహితాయాం । కేతోరుదయాస్త మయం జ్ఞాతుం గణితాన్న శక్యతే యస్మాత్ । దివ్యాంతరిక్షభౌమాస్తే త్రివిధాః కేతవో జగతి ॥ 1 ॥ ఏకోత్తర శతభేదా దృశ్యంతేవా సహస్ర భేదాస్తే । ఔత్పాతిక రూపత్వాద్భవంతి బహవస్తథైకోవా ॥ 2 ॥ దివి ఋక్షగ్రహజాస్తే దివ్యాఖ్యాః కేతవో మహీఫలదాః । పరివేషణేంద్రవర ధనురుల్కా గంధర్వ నగర విఖ్యాతాః ॥ 3 ॥ గగనవికారజమేత న్మధ్యమ ఫలదం తథాంతరిక్షంచ । భూమిభవా భౌమాస్స్యుః శ్చరాస్థిరావస్తు సంభవా యేచ ॥ 4 ॥ భేదమ ఫలదాస్తేషాం కథయామి ఫలాని రూపాణి । వర్షే మాసే పక్షే క్రమశః పరిపాక ముపయాంతి ॥ 5 ॥ స్నిగ్ధప్రసన్నరూపః శుక్లనిభో హ్రస్వస్వదండవత్సౌమ్యః । ఉదయాస్తమయే శ్చైవం సుభిక్ష సౌఖ్యావహః కేతుః ॥ 6 ॥ ధూమనిభో ధూమాఖ్యః కేతుర్దోషప్రదో భవతి । ఇంద్రశరాసన రూపః స్థూలనిభో వర్షభీతిదః సమ్యక్ ॥ 7 ॥ బహుభిశ్శిఖా భిరతులా విద్యున్మణిహార హేమనిభాః । అపరేంద్ర దిశోదృశ్యా మహా హవంతద్దిగేశానాం ॥ 8 ॥ శుకముఖ బంధూకనిభా పద్మాసుతాః క్షతజస న్నిభారూక్షః । దృశ్యంతే నలదిశియదితావంత స్తేపి వికిరినో భయదాః ॥ 9 ॥

మృత్యుసుతా వక్రశిఖాః కృష్ణారూక్షాః ప్రహర్షకరాః । దృశ్యంతే యామ్యాం యేజనమారక భయప్రదా స్తేపి ॥ 10 ॥ క్షితినయన ద్వాత్రింశద్దర్పణ సదృశాస్స రశ్మయో విశిఖాః । క్షుద్భయదాః సశిరస్కాఽయ తనయా మృత్యుదాశ్ర శైలనిభాః ॥ 11 ॥ శశితనయాః కుసుమనిభాః కుందేందు క్షీర రజత నిభాః । ఉత్తరభాగే శిఖినో జంతూనాంతే సుభిక్షకరాః ॥ 12 ॥ త్రిశిఖ స్త్రివర్ణయుక్తో బ్రహ్మసుతో బ్రహ్మదండనిభ । అనియతదిక్ప్రభవోసౌ శాంతికరో బ్రహ్మదండాఖ్యః ॥ 13 ॥ శనితనయాస్తారాఖ్యాః శుక్లాబుజవక్ర షట్సంఖ్యాః । దృశ్యంతే ద్విత్రిదినై శ్శుభదామాసై ర్మహాభయదాః ॥ 14 ॥ జీవసుతా వికచాఖ్య శ్శుక్ల స్తారాః శ్రితాః స్నిగ్ధాః । యామ్యాయాం దిశి సంస్థా బహవ స్తేతాపదా స్సతతం ॥ 15 ॥ బుధతనయాశ్చౌరాఖ్యాః శుక్లాః సూక్ష్మయథేష్టదిక్ప్రభవాః । ఆమయభయదాస్సతతం జంతూనాం పంచ పంచాశత్ ॥ 16 ॥ కుజతనయాః క్షతజానలసంనిభాస్త్రి శూలధరాః । యామ్యాయాం దిశిసంస్థాః క్షుద్భయదా షష్టిసంఖ్యాకాః ॥ 17 ॥ తామసకాలక సంజ్ఞా రాహుసుతా సూర్యమండలే దృష్టాః । తేషాం తన్నిఖిలఫలం సమ్యక్కథితంచ సూర్యవారేపి ॥ 18 ॥ అగ్నిసుతా స్త్వాగ్నేయాం వింశత్యధికాశ్చ శతసంఖ్యాః । ప్రళయానల సదృశాః స్వర్భానవ ఆవహ్నిభీ పదా స్తేపి ॥ 19 ॥ అరుణాఖ్యాః శ్యామలనిభాః శుక్రసుతా వివిధరూప సంకీర్ణాః । శత్రుక్షుద్భయదా స్తే సప్తోత్తర స ప్తతిశ్చ సంఖ్యాకాః ॥ 20 ॥ దండకసంజ్ఞాశ్చష్టౌ తారా సదృశాః ప్రజాపతే స్తనయాః । ద్విచత్వారింశోత్తర శతాధికాః పాపదా విధాతృసుతాః ॥ 21 ॥ వరుణభావాః కర్కాఖ్య ద్వాత్రింశ ద్వంశగుల్మ యష్టినిభాః । శశివత్ప్రభాసమే తారాజన్యత్వం ప్రకుర్వంతి ॥ 22 ॥ కాలభవాష్టణ్ణవతిక సంఖ్యా స్తేషాం కబంధనిభాః । తన్నామానః శిఖినం పౌండ్రామయ భీతిదా జగతః ॥ 23 ॥ విమలాస్తారాకార దశదిక్షు సముద్భవాః శ్శిఖినః । ఏవం సహస్రభేదాః పాపై శ్చైషాం విశేషమభిధాస్యే ॥ 24 ॥ పశ్చిమదిశి సంభూతశ్చోత్తర నక్రమశ్చ సౌమ్య కేతుయుతః । కురుతే సుభిక్షమతులం సితవర్ణో సౌమహాస్నిగ్ధః ॥ 25 ॥ దక్షిణనక్రమః పాప్యాం

తథా విధోయామ్య కేతుశ్చ । రూక్షం క్షుద్భయకారీ నరరభయంవా కరో
త్యేవ ॥ 26 ॥ ధూమనిభో యామ్యాయాం కపాల కేతుర్బృహత్తనుః
స్నిగ్ధః । విషువిదితప్రభవః క్షుద్భయదో దృష్టిరోగకరః ॥ 27 ॥ ప్రాచ్యాం
దిశిసంభూతః ప్రదక్షిణం భ్రమతి చక్రవద్రూక్షః । తచ్చక్ర కేతురవిశం
కపాల కేతోశ్చ తుల్యఫలః ॥ 28 ॥ పశ్చిమతస్సంభూతో యామ్యదిశం
భ్రమతి చ ప్రదక్షిణ్యం । ధూమనిభో విషమాఖ్యః కేతు ర్భూథారమపి
నయతి ॥ 29 ॥ కతిపయదివసం గత్వా గమననివృత్తిం కరోతి ధూమనిభః ।
నరపతి కలహాజ్జగతః కరోతి విలయం సచక్రాఖ్యః ॥ 30 ॥ గగనత్రిభాగ
దీర్ఘః శ్యామనిభో సౌమహాభయకరశ్చ ఋజు వక్రగతిం కురుతే క్రమశో
జగతాస్త్రిభాగహారః ॥ 31 ॥ ఉపకరణేషు చ రాజ్ఞాం సురగృహ తరు పర్వ
తేషు సదనేషు । దర్శనముపైతి పతితం వినాశినామేవ నియమేన ॥ 33 ॥
కుముదనిభః కుముదాఖ్యో దివసైః షడ్భిర్వివ పశ్చిమే దృష్టః । ప్రాగు
త్తరదిశియే శుభదోసౌ క్షీరధారేవ ॥ 34 ॥ తారోపరిమణి కేతుర్యామ్యాయాం
దిశి నకృద్దృష్టః । ఉదయాస్తమాన సమయే శుభదోసౌ క్షీరదారేవ ॥ 35 ॥
జలధారేవహి ఋజ్వీనతయా శిఖయా పరేణదృష్టస్సః । జలకేతుర్జలసదృశః
సుభిక్షకరః సర్వ జంతూనాం ॥ 36 ॥ హరిలాంగూలనిభ భవః కేతుస్త్వక్ర
కచసన్నిభోవాపి । బహురోగ భయం కురుతే సర్వాకారస్తు సర్వదా
భవతి ॥ 37 ॥ అపరోపిపద్మ కేతుః పద్మనిభః పద్మగర్భ సంకాశః ।
క్షేమకరో నృపతీనాం సుభిక్షద సర్వజంతూనాం ॥ 38 ॥ ఆవర్త కేతురపరః
ప్రాదక్షిణ్యేన దీప్తిమాన్ శుక్లః । శుభదోవ్యత్యయ కేతుస్త్వతులామయ
భీతి రీతికరః ॥ 39 ॥ ఆక్రామ్య గగనమఖిలం సంవర్తాఖ్యా సధూమనిభా ।
శూలప్రస్త్వ తరోవాస కేతురసకృద్భయప్రదో జగతః ॥ 40 ॥

శుభదా శుక్లనిభాయే కృష్ణాస్త్వ శుభప్రదా జగతః । కేతూనాం ఫల
ముక్త్వా వక్ష్యే యద్వక్రభేషు జాతానాం ॥ 1 ॥ అశ్విన్యాంయది కేతుర్జాత
స్తదశ్వ జీవనం హన్యాత్ । యామ్యే మ్లేచ్ఛాధిపతిం శిఖితారాసూం కలింగ
కాధిపతిం ॥ 2 ॥ రోహిణ్యామతులబలం నిహంతి కేతుశ్చ శూరసేనేశం ।

ఛాశీ నరముఖ్యపతిం సౌమ్యే రౌద్రేచ జలజంతూన్ ॥ 3 ॥ అశ్మకదేశాధి
పతిం త్వాదిత్యే పుష్యభేచ మగధపతిం । ఆర్యాధిపతిం సర్పే పాండ్యాధి
పతించ పిత్ర్యధిష్ణ్యే ॥ 4 ॥ భాగ్యర్షేతు ఋషికాంచోత్తరభే దండనాయకాం
స్త్వఖిలాన్ । హస్తర్షే ధనికవరం చిత్రాయాం కురుభవాం స్త్వఖిలాన్ ॥5॥
కాంభోజ నృపతి ముఖ్యం ప్రభంజనేజాత కేతురపి । ఇక్ష్వాకువంశ నాశం
ద్విదైవభే మిత్రభేచ గౌడేశం ॥ 6 ॥ జ్యేష్ఠాయాం యదిజాతస్సహన్యాతే
సర్వమంగళాధీశం । మూలే భద్రాధిపతిం జలపతి దైవే కళింగ దేశ
పతిం ॥ 7 ॥ మూర్ఘ్నరికా దేవస్థాన్ హన్యాద్వైశ్వాది దిష్ణ్యజస్సోపి ।
కేకయనాథం హన్యాచ్ఛ్రవణర్క్షే వసుభవోఽఖిలాన్ ద్రవిడాన్ ॥8॥ నైమిశ
నృపతిం హన్యాచ్ఛతభిషజ స్త్వజాంఘ్రిజశ్చ పాంచాలాన్ । అహిర్బుధ్న్యర్క్ష
భవః సంకరికాన్ కిరాతకోణభవాన్ ॥ 9 ॥ పౌష్ణర్క్ష భవః కేతు ర్ద్విజసజ్జన
ధర్మమార్గస్థాన్ । అభిజిన్నక్షత్ర భవః కొంకణదేశే నిశాచరాంశ్చాపి ॥10॥
యేకేశవశ్చాశ్వి ముఖర్క్షజాతాస్తా రాగ్రహాన్ దిశ్యపిసంభవాశ్చ । కుర్వంతితే
తీక్ష్ణఫలజం నానామన్యేపి సామాన్య ఫలప్రదాస్స్యుః ॥ 11 ॥ ఆదిశబ్దో
ద్ధృవ నక్షత్రాదిషు । అన్యేపిచల కేతు గద కేత్వాదయోద్భుతసాగరే
ఉక్తాః ॥ ప్రశ్నవేంకటే ॥ భూకంపవిర్ఘాత రజోనిపాతాదా సప్తరాత్రా
ద్గ్రిహణం రవీంద్వోః । ఉల్కానిపాతాః పరివేషచాపాః స్యుర్యత్రతద్దేశ
నృపస్యనాశః ॥ 12 ॥ యస్యాశ్శిఖాస్యా శిఖిధూమకేతోః ప్రయాతియామ్యా
ముదితోథకేతుః । రౌద్రస్య శేషానిచ యానియానితేషాం స్వదేశే నృపతిం
విహన్యాత్ ॥ 13 ॥ జ్యేష్ఠాస్థితార్కేణ కుజేనయుక్తో రాహుశ్చనిర్వాప్యుది
తశ్చ కేతుః । తదాతదానీం భువిసార్వభౌమో రోగాద్రణాద్వా లభతే
ప్రణాశం ॥ 14 ॥

అత్ర ప్రాగుక్త కోటిహోమోవా కార్యః ॥

ఇతి కేతు శాంతిః ॥

అథోల్కాదిలక్షణం

నారదః :—

స్వర్గచ్యుతానాం రూపాణి యాన్యుల్కాస్తాని వై భువి । ధిష్ణ్యోల్కా విద్యుదశనితారాః పంచవిధాః స్మృతాః ॥ 1 ॥ పీడాచోష్ట్రాహి గోమాయు ఖర గో గజ దంష్ట్రికాః । కపి గోధా ధూమ నిభావిధాః పాపదా నృణాం ॥ 2 ॥ ఉదయాస్తమయే ర్కేంద్వోః పతితోల్కా శుభప్రదా । సితారక్తా పీతా సితా సోల్కా హంతి ద్విజాతినః ॥ 3 ॥ రాజ రాష్ట్ర వినాశాయ ప్రసాద ప్రతిమాసు చ । గృహేషు స్వామినాం పీడా నృపాణాం పర్వతేషు చ ॥ 4 ॥ దిక్షు తత్తద్దిగీశానాం కర్షకాణాం ఖలేషు చ । గోష్ఠే గో స్వామినాం పీడా శిల్పకానాం జలేషు చ ॥ 5 ॥ వర్తులోల్కా పురం హంతి ఛత్రాకారా పురోహితం । వంశ గుల్మ లతాకారా రాష్ట్ర విద్రావిణీ తథా ॥ 6 ॥

అత్ర ప్రాగుక్తా గర్గోక్త తారా వికార శాంతిః కార్యా ॥

అథ ప్రతిసూర్యః ॥ మయూర చిత్రోక్తిః :—

ఉదీయ మానస్యార్కస్య వై దృశ్యతే ప్రతి రూపకం । త్రీణ్యబ్దాని భవేన్నాశో మాసార్ధేన సంశయః ॥

అథ పరివేషః :—

కిరణా వాయు నిహతా ఉచ్ఛ్రితో మండలీకృతః । నానా వర్ణాకృతీభూతః పరివేషశ్శశినయోః । ముహుర్ముహుః ప్రలీయంతే నచ పూర్ణ ఫల ప్రదాః । అనేక వృత్త వర్ణశ్చ పరివేషో నృపాంతకృత్ । ద్విమండలశ్చ మూనాథం నృపఘ్నోథ త్రిమండలః । ద్వ్యగ్రహో పరివేషస్థాశ్చిత్రీశ కలహ ప్రదా । కుర్వంతి కలహానర్థం పరివేష గతాస్త్రయః । చత్వారః పరివేషస్థా నృపస్య మరణ ప్రదాః । పరివేష గతాః పంచ జగత్ప్రళయదా గ్రహాః । నృపహావిః కుజాదీనాం పరివేషః పృథక్ పృథక్ ॥ ప్రావృడ్వృతౌ చ శరది పరివేషో జలప్రదః । ప్రాయేణాన్యేషు ఋతుషు తదుక్త ఫలదాయినః ॥

అన్యత్రాపి ॥ రవి శశి పరివేషే పూర్వయామేచ పీడా రవి శశి పరివేషే మధ్యమేచాతి వృష్టిః । రవి శశి పరివేషే ధాన్యనాశ స్తృతీయే ॥ రవి శశి పరివేషే రాజ్య నాశశ్చ తుర్థే ॥

అథ గ్రహ యుద్ధం - అద్భుత సాగరే గర్గః :—

ఛాదనం రోధనంచైవ రశ్మిరోధన తథైవచ । అపసవ్యం గ్రహాణాంచ చతుర్థా యుద్ధముచ్యతే । ఏతన్నేందు సూర్యయోః । కింత్వన్యేషాం ॥ తారాగ్రహాణాం పంచానాం యుద్ధాన్యుక్తాని యోగత ఇత్యుక్తేః ॥ తథా గ్రాహో గ్రహం సమాగమ్య శ్యామో భవతియో భృశం । హానిం ప్రాప్నోతిచ వ్యక్తం స్యందతేచ ముహుర్ముహుః । తత్ఫలం వి స్తరభయాన్నోచ్యతే ॥

అథేంద్ర ధనుః

నారదః :—

నానావర్ణాంశవోభానో సాభ్రవాయు విఘట్టితః । తద్వ్యోమ్నిచైవ సంస్థాన మింద్రచాపం ప్రదృశ్యతే ॥ అథవాశేష నాగేంద్ర దీర్ఘ విశ్వాస సంభవం । విదిశుజం దిశుజంచ తద్దిక్పృపతి నాశనం ॥ అవృష్టౌ వృష్టి దంత్వైంద్ర్యాం దిశి వృష్ట్యామ వృష్టిదం । అవనీగాఢ మచ్ఛిన్నం ప్రతికూలం ధనుర్ద్వయం । నృపాంతకృద్యదిభ వేదానుకూల్యేతు తచ్ఛుభం । అత్ర శాంత్యనుక్తౌ గర్గోక్త శాంతిర్వక్ష్యతే ॥

అథ షడ్గ్రహాదియోగ తత్ఫల శాంతిః

మదనరత్నే బ్రహ్మయామళే :—

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి గ్రహయోగస్య శాంతికం । అమావాస్యాది తిథిషు గ్రహ యోగో భవేద్యది । ఏకర్క్షే భిన్నరాశౌవాప్యేక రాశ్యర్క్ష భేదనే ॥ శశి సూర్య సమాయుక్తే గ్రహత్రయ సమన్వితే । దుర్భిక్షాది భయంచైవ చతుర్గ్రహ సమన్వితే ॥ మహారోగ భయం రాష్ట్రేతయో వృష్టి వినాశనం । పంచగ్రహ సమాయోగే దుర్భిక్షం సంకరాదికం ॥ నృపవైరం గర్భనాశో

జాయతే జననాశనం । గ్రహ షట్క సమాయోగే మంత్రిణాం మరణం భవేత్ ॥ పశ్వశ్వాది భయం సర్వం సంకరాది జన క్షయః । పట్టరాజ్ఞో వినాశో వామహ భయ మథాపివా ॥ సప్తగ్రహ సమాయోగేక్షితీశ మరణం ధృవం । జగత్ప్రళయ మేవాపి తదా నిర్మానుషం జగత్ ॥ అత ఊర్ధ్వం మహోత్పాతో నానాదుఃఖ మనాకులం । సూర్య స్తద్వ్యతిరిక్తశ్చే త్తదా యోగో మహద్భుతం ॥ వినా చంద్రేణయోగోపి జగత్ప్రళయకారణం । తద్భూత జాత జంతూనాం మహారోగో మహాభయం । అర్థనాశః స్థాననాశో మానహ నిర్నుపీడనం । వాతపిత్తాది సంభూత మహాపీడా మహాభయం ॥ సమ యోగో గృహాన్మాత్రిణాం దోషాన్ కుర్వంతి సర్వదా ॥ షణ్మాసాభ్యంతరే వాపి అయుర్హానిః శ్రియస్తథా । జన్మాష్టద్వాదశేరాశౌ చతుర్థే పంచమేపివా ॥ పూర్వోక్తఫలమేవా త్రతస్యా చ్ఛాంతిం ప్రయత్నతః । కుర్యాద్దోషానుసారేణ విత్తశాఠ్యం నకారయేత్ ॥ తత్తద్గ్రహాకృతిం కృత్వా సౌవర్ణేన ప్రయత్నతః । పలైకేన తదర్థేన పాదేనాపి కనీయసా ॥ విత్తశాఠ్యం నకర్తవ్యం కర్తవ్యం శక్తితోనరైః । పూర్వోక్తలక్షణంనైవ గృహమూర్తిం చ కారయేత్ । గ్రహస్త్వేకైక కలశం గ్రహయోగప్రమాణతః । కారయేచ్ఛాంతిమేకంవా నిర్వ్రణం సుదృఢంనవం । గ్రహస్యేశాన దిగ్భాగే శుద్ధ దేశే సమస్థలే । కుండేవా స్థండిలేవాపి హోమం కుర్యాద్విధానతః ॥ తస్య పూర్వోత్తరేదేశే పూర్వాస్థానం ప్రకల్పయేత్ । చతురస్రం హస్తమాత్రం స్థండిలం తండులేనతు ॥ లిఖేద్గ్రహాకృతిం తత్ర స్థాపయే త్ప్రతిమాం తతః । అధిప్రత్యధిదేవాంచ దక్షిణోత్తరతః క్షిపేత్ ॥ ఉక్తగంధై స్తథా పుష్పై స్తత్తన్మంత్రైః ప్రకల్పయేత్ । తత్తద్గ్రహోక్తమంత్రేణ పూర్వోక్తై ర్నైవపూజయేత్ ॥ స్వస్తివాచన పూర్వేణ ఆచార్యాన్ ధృత్విజైస్సహ । గ్రహపూజాదికం కృత్వా నైవేద్యంతు సమర్పయేత్ ॥ తతో హోమం ప్రకుర్వీత స్వగృహ్యోక్తవిధానతః । చతుర్థ్యంతం ప్రకుర్వీత కలశస్థాపనం తతః ॥ పూర్వోక్తవిధానేన శుద్ధతోయేన పూరయేత్ । పంచామృతం పంచ గవ్యం పంచత్వ క్పంచపల్లవాన్ ॥ తత్తన్మంత్రేణ విన్యస్యజౌషధాని

వినిక్షిపేత్ । తత్తద్గ్రహోక్తవిధినా మూలాన్యాదాయ నిక్షిపేత్ ॥ అభింగైర్వారుణైర్వాపి కలశం పూరయేద్గురుః । తత్తద్గ్రహోక్తవిధినా తత్తన్మంత్రైర్హునేదథ ॥ చర్వాజ్యైర్ఘహుయాత్పశ్చా త్తిలాహుతి మథాచరేత్ । అథ స్విష్టకృతం హుత్వా హోమశేషం సమాపయేత్ ॥ భద్రాసనోపవిష్టస్య యజమానస్య ఋత్విజః । కలశస్థోదకేనైవ మభిషేకం సమాచరేత్ ॥ యోగగ్రహోక్త మంత్రైశ్చ అధిప్రత్యధిమంత్రతః । నవగ్రహోక్తమంత్రైశ్చ జాతవేదాది పంచకైః ॥ త్రియంబకేనేతి మంత్రేణ క్షేత్రస్యపతినస్తథా । యత ఇంద్ర భయేనైవ లోకపాలాష్టకైరపి ॥ సురాస్త్వా మితి మంత్రేణ యేన దేవాదయఃక్రమాత్ । అన్యైశ్చ పుణ్యసూక్తైశ్చ అభిషేకం సమాచరేత్ ॥ అభిషేకంప్లుతం వస్త్ర మాచాద్యాయ నివేదయేత్ । తత శుక్లాంబరధరః కుర్యాదాజ్యావలోకనం । ఋత్విక్భ్యో దక్షిణాం దద్యాద్ధేనుశంఖాదికానపి । తదభావే యథాశక్తి హిరణ్యమపిదాపయేత్ । బ్రాహ్మణాన్భోజయేద్భక్త్యా ద్యధావిభవ సారతః । ఏవం యః కురుతేభక్త్యా గ్రహదోష వివర్జితః । పూర్వోక్త సర్వదోషైశ్చ విముక్తః పుత్రవాన్ సుఖీ । ఆయురైశ్వర్య సంపన్నో జీవేద్వర్షశతం నరః । ఇహలోకే సుఖీభూత్వా పశ్చాచ్ఛివపురం వ్రజేత్ ॥

ఇతి మదనరత్నే షడ్గ్రహయోగ శాంతిః ॥

అథ భూమికంప ఫల, తచ్ఛాన్తిశ్చ

భూభారఖిన్ననాగేంద్ర శేషవిశ్రామ సంభవః । భూకంపనోఽపిజగతామ శుభాయ భవేత్సదా ॥

నారదః :—

యామక్రమేణ భూకంపో ద్విజాతీనా మనిష్టదః । రాత్రౌ విశాంక్షితీశానాం శూద్రాణాం సంధ్యయోరపి । అర్యమాద్యాని చత్వారిదస్రేంద్వ దితిభానిచ । వాయవ్యమండలంత్వే దతస్మిన్కంపో భవేద్యది । నృపశ్చ వణిజశ్చైవ శిల్పివృష్టి వినాశదః । పుష్యద్వినైవ భరణీ పితృభాగ్యాజపా

గ్నిభం । ఆగ్నేయం మండలంత్వే తదస్మిన్కంపో భవేద్యది । రాజనాశాయ రోగాయ హంతిమార్జారటుందురాన్ । మూలాహి ర్బుధ్న్య వరుణ పౌష్ణేంద్రా ణ్యహిభానితు ॥ వారుణం మండలంత్వే తదస్మిన్కంపో భవేద్యది । రాజ నాశకరాహంతి పౌండ్రచీన పులిందకాన్ ॥ నృపవృష్ట్యర్థనాశాయ హంతి శ్రావక సంకరాన్ । అభిజిద్ధాదృ వై శ్వేంద్ర వసు వైష్ణవమిత్రభం ॥ వాసవం మండలంత్వే తదస్మిన్కంపో భవేద్యది । ప్రాయేణ నిఖిలోర్వ్యాతాత్ క్షితీశానా మనిష్టదః ॥ షడ్భిర్మాసైశ్చ భూకంపో ద్వాభ్యాందాహ ఫలప్రదః । అనుక్తాః పంచభిర్మాసై స్తదానీం ఫలదంరజ ॥

విదానం మామకశ్లోకం :—

కేచిదిక్కరి కుంభ చాలనభవం వాతాభిఘాతోద్భవం కేచిన్నిరధివీచి దోలనభవం తస్మిన్నజాతం పరే । భూకంపం బ్రువతేవయం ఫణిగుణశ్రేణి సమాకర్షణ ప్రోద్యద్వర్ష ఫణీంద్రకంపిత శిరశ్శ్రేణీభవం బ్రూమహే ॥ మూలంతు వారాహ్యాం జ్ఞేయం తత్రైవ ప్రథితనరేశ్వర మరణం వ్యసనా న్యాగ్నేయ వాయుమండలయోః । ఉద్భయకరకావృష్టి భిరుపతప్యంతే జనా శ్చైవ ॥ వారుణ పౌరందర్యో స్సుభిక్ష శివవృష్టిహార్దయో లోకే । గావోతి భూరిపయసో నివృత్త వైరాశ్చ భూపాలాః ॥ పక్షైశ్చతుర్భిరనిల స్త్రీ భిరగ్నిర్దేవరాట్ చ సప్తాహాన్ । సద్యః ఫలతిచ వరుణోయేషు నకాలోద్భూతే షూక్తః ॥ త్రిచతుర్థే సప్తదినే మాసే పక్షే తథా త్రిపక్షేవా । యది భవతి చ భూకంపః ప్రధాన నృపనాశకో భవతి ॥ అత్ర పూర్వోక్త లక్షహోమః కోటి హోమోవా కార్యః ॥ ఇతి భూకంపః ॥

అరథజః — నారదః :—

సితే నరజసాచ్ఛన్నాది గ్రామ వన పర్వతాః । యదాతదా భవంత్యే తేని ధనం యాంతి భూమిపాః ॥ భూమోద్భవస్తు యస్యాం వై తస్యాం దిశి వినాశనం । ఋతావన్యత్ర శిశిరాత్సం పూర్ణ ఫలదం రజః ॥

ఇతి రజః ॥

అథ దిగ్దాహః — బృహస్పతిః :—

యదా_స్తమిత ఆదిత్యే వహ్నిజ్వాలా ప్రదృశ్యతే । దిశాం దాహంతు తం విద్యాదితి భార్గవభాషితం ॥

అద్భుతసాగరే నారదః :—

దిగ్దాహః పీతవర్ణశ్చే త్క్షితీశానాం భయప్రదః ॥ అద్భుతసాగరే మయూరచిత్రే । తిలై ర్దూర్వాదిభిశ్చైవ ఔదుంబరయవై_స్తథా । శాన్యై రౌదుంబరీభిశ్చ శ్రీఫలై రాహుతిక్రియా । సమాప్తౌ భోజనం కృత్వా నర ప్రేక్షణమా దిశేత్ ॥ వ్యోమ మధ్యగతంపశ్యే ద్యది సూర్యభయం నరః । దధి క్షీర ఘృతా_క్తానాం జుహుయాదయుతం శుచిః ॥ ఉషోష్యార్క సమి ద్ధోమం ధేనుం దద్యాద్ద్విజాతయే ॥

అథాద్భుత ఫలకాలః అద్భుతసాగరే పరాశరః :—

తత్రోత్పాత ఫలం దివ్యం పూర్ణే వర్షే విపచ్యతే । అంతరిక్షం తథా భౌమం మాసైష్షడ్భిశ్చత స్మృతిః ॥ విర్ఘాతస్తు త్రిభిర్మాసై ర్గంధర్వ నగరాణిచ । అగ్నిశ్చ స_ప్తరాత్రేణ మాసే నోల్కావి పచ్యతే ॥ పురచైత్యాది భంగేషు పురసంక్రమణేషుచ । పురధ్వజాది భంగేషు ఫలం మాసా ద్విప చ్యతే ॥ అరిష్టం పరిచ్యతే షట్సుమాసేషు ఫలహేతుషు । అతిహర్షోతి శోకశ్చ సద్య ఏవవిపచ్యతే ॥ కీటమూషక సర్పాణాం మాక్షికాదిషు యత్ఫ లం । పచ్యతే తద్ద్విమాసేన మధు స_ప్త సుపచ్యతే ॥ హయానాం హ_స్తినాం చైవ శకునంచ శున_స్తథా । సదృష్ట్యహోద్వానియత ములూకస్యత థైవచ॥ విదేహవాక్ సంశ్రవణం దర్శనం యక్ష రక్షసాం । పశూనాం వికృతం యచ్చ షణ్మాసి విపచ్యతే ॥ మాంసం తైల వికారేషు దేహాంగ స్యంద నేషుచ । వస్త్రజాతి వికారేషు ఫలం స్యాత్స_ప్తమేహని ॥ చిత్ర కర్మణి మాసాభ్యాం శయనే షష్ఠ మాసికం । వల్మీకే షట్సుమాసేషు క్షయేవృద్ధౌ తథాత్రిషు । జయో ధ్రామేషు భగ్నేషు యజ్ఞ కర్మణి వైకృతే । సోమ ధ్వజ వికారేచ వికార స్స_ప్తమాసికః ॥ తంతుబీజే వికారేషు రాజ్ఞః శ_త్రోషు

జృంభణే । పద్మోత్పల ఫలాదీనాం పలింషాణ్మాషికం భవేత్ ॥ వినాశే విపలంతేషాం పాకకాలేని వర్తతే ॥

గర్గః :—

పక్షే ద్విపాక సూర్యస్య పాకస్సోమస్య మాసికః ॥ మాసద్వయే స్మృతోరాహో స్త్రీభిర్మాసైస్తు కైతవః । సంవత్సర విపాకాతు జ్ఞేయౌ బుధ బృహస్పతీ ॥ షాణ్మాసికశ్చాళన సస్సూర్యజస్యతు పంచభిః । త్రిభిర్మాసైస్తు భౌమస్య ఉల్కాపాతస్తు మాసికః । అష్టభిర్భూమికంపస్తు నిర్ఘాతః పచ్యతే త్రిభిః । అనార్తవం పుష్పఫలం షడ్భిర్మాసైర్విపచ్యతే ॥ పక్షికీట పతంగానాం దశాహాత్ఫల మాదిశేత్ । మృతతైల వసావర్షే సద్యః ఫల ముదాహృతం ॥ రాత్రావింద్ర ధను ర్దృష్ట్వా రాజ్ఞశ్శూల విపర్యయః । వాన రాణాం నరాణాంచ తథైవ గజవాజినాం । నానావాది త్రశబ్దానాం ఫలం మాసా ద్విపచ్యతే । గృధ్ర గోమాయు సంఘానాం ఫలం మాసా ద్విపచ్యతే ॥ బిడాలన కులానాం చ వరాహ వ్యాఘ్రయో స్తదా । శ్రుత్వా తరింక్షే శబ్దంతు ఫలం మాసాద్విపచ్యతే ॥ అద్భుత సాగరే పరాశరః ॥ రాజ్ఞశ్శరీరే లోకేచ పురదార పురోహితే । పాక మాయా తిత్రతేషు తథాకోశేచ వాహనే ॥

మాత్స్యే :—

అద్భుతేతుసముత్పన్నేయ దివృష్టిశ్శివా భవేత్ । సప్తాహాభ్యంతరే జ్ఞేయ మద్భుతం నిష్ఫలంతుతత్ ॥ తత్రసామాన్యేన శాంతిరుక్తా వశిష్ఠ సంహితాయాం । భౌమం శాంత్యా శమంయాతి మార్దవంత్వంతరితరిక్షజం ॥ దివ్యం హోమాన్నగో భూమిదానై స్తత్కోటి హోమతః । మహోపహారా రుద్రస్య గోదోతత్పురస్సరం ॥ అలంకృతే క్షితితలే యావ త్క్షీర ప్లవం భవేత్ । అపిదివ్యంశమంయాతికిం పునస్త్విత్వతర ద్వయం ॥

తత్రైవ :—

హస్తైషోడశభిఃకార్య శ్చతురశ్ర త్వమంతత । మంటపోయాజ్ఞియైవృక్షై రథవాహన దారుభి ॥ హస్తైశ్చతుర్భిస్త న్మధ్యే కుండంకార్యం

సమం తతః ॥ ఖాతంహ స్తైశ్చ త్రిభిశ్చైవ ప్రత్యయ సమన్వితం ॥ షడంగు ళోన్నతతస్త్వాద్యోద్వా దశాంగుళ వి స్తృతః ।

అద్యా అథామేఖలా :—

అంగులంచ యేతాశ్చ తమేవనతు కుండం । దశాంగులానతుమధ్యే అష్టాంగులను వి స్తృతః ॥ చతుర్దశాంగులోత్సేదా చతురంగు లవి స్తృతః ॥ తృతీయవప్రః క ర్తవ్యో నియోర్వక్త్రాతుపశ్చిమే॥ చతుర్దశాంగులై దీర్ఘాచో న్నతా షోడశాంగులైః । హీనాధికానక ర్తవ్యా విస్తారష్టభిరంగులైః ॥ కుండస్య లక్షణం త్వేవం కోటిహోమేతు సర్వదా । ఈశాన్యాం వేదికాకార్యా సార్ధహ స్తప్రమాణతః ॥ సర్వ దేవమయత్వాద్ధి శివపూజా పురస్సరం । గ్రహాంస్తానర్చయే తత్రపూర్వోక్త విధినా తతః । పలాశసమిదాజ్యాన్నై ర్మఖాంతేష్ట శతం పృథక్ ॥ అఘోరమంత్రేణ జుహుయాత్ । గ్రహ హోమంచ కారయేత్ । తిలహోమం వ్యాహృతిభిః ఘృతా క్తై ర్జుహుయా త్తతః॥ దార్వేషు జాపకైః స్వస్వవేద పారాయణం క్రమాత్ । చమకం నమకం సూ క్తం పౌరుషంచాంగ జాపకైః ॥ హోమే నవభిదారాద్యైః కార్యస్తు బ్రాహ్మణైస్సహ । నై వేద్యాం చ తతః పశ్చాచ్ఛాంతి వాచన పూర్వకం ॥ బ్రాహ్మణా న్భోజయేత్పశ్చా త్స్వయంభుం జీతబంధుభిః ॥ శివ విష్ణోః కథాలాపై ర్దినశేషం నయే త్తతః ॥ ఏవం యావత్కోటి హోమస్తావత్కార్య మతంద్రితః । తదర్ధంవా తదర్ధంవా లక్షహోమ మథాపివా ॥ కార్యం దోషాను సారేణ సారేణవి త్తశాఠ్య వివర్జితః । హోమాంతే దక్షిణాం దద్యా చ్చతుర్వింశతి ఋత్విజః ॥ ప్రతిద్విజ మలంకారం సార్ధనిష్క శతద్వయం । తదర్ధంవా తదర్ధంవా దోష విత్తాను సారతః । ఉక్తా సాధారణాశాంతి రుత్పాతా నామతః పరం । ఉత్పాతా శ్చైవ తచ్ఛాంతిర్వక్ష్యతేత్ర పృథక్ పృథక్ ॥

అద్భుతసాగరే గర్గః :—

సావిత్ర్యా లక్షహోమంతు కుర్యాచ్ఛాంతి విశారదః । గాం భూమించ హిరణ్యం చ ధాన్యం వస్త్రం తథైవచ ॥ దద్యాచ్చ గురవే గ్రామం దేశం వాసోయుగం గథా అనేన విధినాభౌమ ముత్పాతం శమయేద్బుధః ॥

ఇతి భౌమోత్పాత శాంతిం ।

అథాంతరిక్ష శాంతిః

ఏషఏవ విధిర్జ్ఞేయ అంతరిక్షాద్భుతేషుచ । విశేషోత్రయ సావిత్ర్యా దశలక్షంతు హోమయేత్ । హోమం సమాహితమనాః కుర్యాచ్ఛ్రద్ధృత కంబళం ॥

ధృతకంబళో గ్రేవక్ష్యతే :—

ధేనూనాం ద్వాదశేం దేయం శతనిష్క సమాయుతం । గురువేదీయ మానేతు శమయేదంబరాద్భుతం ॥ ఇత్యంతరిక్ష శాంతిః ॥

అథ దివ్యాద్భుత శాంతిః

శ్లో॥ దివ్యాద్భుతేషు కర్తవ్య కోటిహోమ సమాగతైః ।
గో సహస్రంచ దాతవ్యం గురవే దక్షిణా విధౌ ॥
ఏష ప్రోక్తో విధి స్సమ్యగ్ది వ్యారిష్ట నివృత్తయే ।

ఇతి దివ్యాద్భుత శాంతిః ॥

అశక్తౌ స ఏవ :—

శ్లో॥ ప్రయత్నస్తేషు సర్వేషు దివ్యాద్భుత కేష్వపి ।
మహాశాంతిం బుధః కుర్యా దమృతాం విశ్వభేషజాం ॥

శ్లో॥ అమృతా దర్వవేదేషు ప్రసిద్ధా ।
కేచిత్తు భవిష్యోక్తాం మహాశాంతిం మహాహుః ॥

సావక్ష్యతే :—

శ్లో॥ అథర్వ మూర్తిశ్చ విష్ణు ధర్మే ।
అద్భుతేష్వపి సర్వేషు త్రివిదేషున సంశయః ॥
దివ్యాంతరిక్ష భౌమేషు అమృతా సంస్కృతా బుధైః ॥

విష్ణుధర్మే :—

శ్లో॥ సర్వోత్పాత ప్రశమనే అమృతాఖ్యాఽభయాస్మృతా ।

నారద సంహితాయాం :—

శ్లో॥ దేవాలయే స్వగృహే ఈశాన్యాం పూర్వతోపివా ।
కుండం లక్షణ సంయుక్తం కల్పయే న్మేఖలావృతం ॥

శ్లో॥ గృహ్యోక్త విధినా తత్ర స్థాపయేచ్చ హుతాశనం ।
జుహుయాదాజ్య భాగాంతే పృథగష్టోత్తరం శతం ॥

శ్లో॥ యత ఇంద్ర భయామహే స్వస్తిదాః ఘోర మంత్రకైః ।
సమిదాజ్య చరుం వ్రీహి తిలై ర్వ్యాహృతి భిస్తథా ॥

శ్లో॥ కోటి హోమం తదర్ధంవా లక్షహోమ మథాపివా ।
అథ విత్తాను సారేణ తన్న్యూనాధి కమల్పకా ॥

శ్లో॥ ఏకవింశతి రాత్రంవా పక్షం పక్షార్థ మేవచ ।
పంచరాత్రం త్రిరాత్రంవా హోమకర్మ సమాచరేత్ ॥

శ్లో॥ దక్షిణాంచ తతోదద్యా ధాచార్యాయ కుటుంబినే ।
గణేశ క్షేత్ర పాలార్క దుర్గాక్షోణ్యశ్చ దేవతాః ॥

శ్లో॥ తాసాం ప్రీత్యై జపః కార్యః శేషం పూర్వ వదాచరేత్ ।
ఋత్విగ్భ్యో దక్షిణాం దద్యా త్షోడశభ్యః స్వశక్తితః ॥

ఇతి కమలాకరభట్ట కృతే ప్రయోగ రత్నే సామాన్య శాంతిః.

అథ నానోత్పాత శాంతయః

వరాహమిహిరః ॥ యానత్రే రుత్పాతాన్ గర్గః ప్రోవాచతానహం వక్ష్యే :—

తేషాం సంక్షేపోయం ప్రకృతే రన్యత్వ ముత్పాతః ।
అపచారేణ నరాణాముప సర్గః పాప సంచయాద్భవతి ॥ 1

సంసూచ యంతి దివ్యాంతరిక్ష భౌమాస్త దుత్పాతాః ॥ 2

మనుజానామపచారాద పరక్తాదేవతాః సృజంత్యేతాన్ ।
తత్ప్రతి ఘాతాయ నృపః శాంతిం రాష్ట్రే ప్రయుంజీత ॥ 3

దివ్యం గ్రహర్ష వైకృత ముల్కా నిర్ఘాత పవన పరివేషాః ।
గంధర్వ పుర పురందర చాపాది యదాంత రిక్షం తత్ ॥ 4

భౌమం చరస్థిర భవం తచ్ఛాంతి భిరాహతం శమముపైతి ।
నాభ సముపైతి మృదుతాం శామ్యతినో దివ్యమిత్యేకే ॥ 5

దివ్యమపి శమముపైతి ప్రభూత కనకాన్న గోమహీదానైః ।
రుద్రాయ తనే భూమౌ గోదోహాత్కోటి హోమాచ్చ ॥ 6

ఆత్మ సుతకోశ వాహన పురదార పురోహితేషు లోకేషు ।
పాకముపయాతి దైవం పరకల్పిత మష్టధాన్నృపతేః ॥ 7

అనిమిత్త భంగచలన స్వేదాశ్రు నిపాత జల్పనాద్యాని ।
లింగార్చాయతనానాం నాశాయ నరేశ దేశానాం ॥ 8

దైవత యాత్రాశకటాక్ష చక్రయుగకేతు భంగ పతనాని ।
సంపర్యాసన సాదన సంగశ్చన దేశ నృజ శుభదాః ॥ 9

ఋషి ధర్మ పితృ బ్రహ్మ ప్రోద్భూతం వైకృతం ద్విజాతీనాం ।
యద్రుద్ర లోక పాలోద్భవం పశూనా మనిష్టం తత్ ॥ 10

గురుసిత శనైశ్చరోత్థం పురోధసాం విష్ణుజంచ లోకానాం ।
స్కంద విశాఖ సముత్థం మాండలికానాం నరేంద్రాణాం ॥ 11

వేదవ్యాసే మంత్రిణి వినాయకే వైకృతంచమూనాథే ।
ధాతరి సవిశ్వకర్మణి లోకా భావాయ నిర్దిష్టం ॥ 12

దేవకుమార కుమారీ వనితా ప్రేష్యేషు వైకృతం యత్స్యాత్ ।
తన్నరపతేః కుమారక కుమారికా స్త్రీ పరిజ నానాం ॥ 13

రక్షః పిశాచ గుహ్యక నాగానామేత దేవ నిర్దేశ్యం ।
మాసైశ్చాప్యష్టాభి స్సర్వేషామేవ ఫల పాకం ॥ 14

బుద్ధ్వాదేవ వికారం శుచిః పురోధాస్త్ర్య హోషిత స్స్నాతః ॥
స్నాన కుసుమానులేపన వస్త్రైరభ్యర్చయే త్ప్రతిమాం ॥ 15

మధుపర్కేణ పురోధా భక్ష్యైర్బలి భిశ్చవిధి వదుపతిష్ఠేత్ ।
స్థాలీ పాకం జుహుయాద్విధి వన్మంత్రైశ్చ తల్లింగైః ॥ 16

ఇతి విబుధ వికారే శాంతి యస్య ప్త రాత్రం ।
ద్విజ విబుధగణాచాన్ గీత నృత్యోత్సవాశ్చ ।
విధివద వనిపాలై ర్త్యైః ప్రయు క్తాన తేషాం ।
భవతి దురిత పాకో దక్షిణాభిశ్చ రుద్దః । 17

ఇతి లింగాది వైకృతం ॥

రాష్ట్రె యస్యా సగ్నిః ప్రదీప్యతే దీప్యతేచ నెందనవాన్ ।
మనుజేశ్వరస్య పీడా తస్య సరాష్ట్రస్య విజ్ఞేయా ॥ 18

జలమాంసా ర్ద్రజ్వలనె నృపతివధః ప్రహరణే రణోరౌద్రః ।
సైన్యగ్రామ పురేషుచ నాశోవహ్ని ర్భయం కురుతె ॥ 19

ప్రాసాద భవనతోరణకేత్వా దిష్వనలేనదగ్ధేషు ।
తటితావా షణ్మాసా త్పరచక్ర స్యాగమోనియమాత్ ॥ 20

ధూమోచగ్ని సముత్థోరజ స్తమ శ్చాన్నిజం మహాభయదం ।
వ్యభ్రెనిశ్యుడు నాశోదర్శన మపిచాహ్ని దోషకరం ॥ 21

నగర చతుష్పాదాండజ మనుజానాం భయంకరం జ్వలనమాహుః ।
ధూమాగ్ని విస్ఫులింగైః శయ్యాంబర కోశగై ర్మృత్యుః । 22

ఆయుధ జ్వలనసర్పణ స్వనాః కోశ నిర్గమనవెపనానివా ।
వైకృతానియది వాయుదే పరాణ్యాశు రౌద్రరణసంకులంవదేత్ ॥ 23

మంత్రైర్వాహ్నైః క్షీరవృక్ష త్సమిద్భిర్హోతవ్యోగ్నిః సర్షపై సర్పిషాచ ।
అగ్న్యాదీనాం వైకృతెశాంతి రేవం దేయంచాస్మిన్ కాంచనం బ్రాహ్మణేభ్యః ॥ 24

ఇత్యగ్నివైకృతం ॥

శాఖాభంగె కస్మాద్వృక్షాణాం నిర్దిశేద్రణోద్యోగం ।
హసనే దేశభ్రంశం రుదితేచ వ్యాధిబాహుళ్యం ॥ 25

రాష్ట్రవిభేద స్త్వనృతౌ బాలవధోతీవ కుసుమితెబాలె ।
వృక్షాత్క్షీ రస్రావె సర్వద్రవ్య క్షయోభవతి ॥ 26

మద్యే వాహననాశః సంగ్రామశ్శోణితే మధునిరోగః ।
స్నేహే దుర్భిక్షభయం మహద్భయం నిస్సృతేసలిలే ॥ 27

శుష్కవిరోహేవీర్యాన్న సంక్షయః శోషణేచ విరుజానాం ।
పతితానా ముత్థానేస్వయం భయం దైవజనితంచ ॥ 28

పూజితవృక్షేహ్యనృతౌ కుసుమఫలం నృపవధాయనిర్దిష్టం ।
ధూమస్తస్మిన్ జ్వాలా తథా వాభవెన్నృపవధాయైవ ॥ 29

సర్పత్సుతరుషుజల్పత్సు వాపి జనసంక్షయో వినిర్దిష్టః ।
వృక్షాణాం వైకృత్యే దశభిర్మాసైః ఫలవిపాకః ॥ 30

స్రగ్గంధధూపాంబరపూజితస్య ఛత్రంనిధయో పరిపాదపస్య ।
కృత్వా శివం రుద్రజపోఽత్రకార్యో రుద్రేభ్య ఇత్యత్ర షడంగహోమః ॥ 31

పాయసేన మధునాఽపి భోజయేద్బ్రాహ్మణాన్ ఘృతయుతేన భూపతిః ।
మెదినీనిగదితా త్రదక్షిణా వైకృతే తరుకృతే హితార్థిభిః ॥ 32

ఇతి వృక్షవైకృతం ॥

నాలేబ్జయవాదీనామె కస్మిన్ ద్విత్రిసంభవో మరణం ।
కథయతి తదధిపతీనాం యమలం జాతం చ కుసుమఫలం ॥ 33

అతివృద్ధి స్సస్యానాం నానాఫల కుసుమ సంభవో వృక్షే ।
భవతిహియద్యేకస్మిన్ పరచక్రస్యాగమో నియమాత్ ॥ 34

అర్ధేనయదాతైలం భవతి తిలానామ తైలతావాస్యాత్ ।
అన్నస్యచ వైరస్యం తదామితువింద్యాద్భయం సుమహత్ ॥ 35

వికృత కుసుమఫలంవా గ్రామాథవా పురాద్బహిః కార్యం ।
సౌమ్యోత్ర చరుఃకార్యో నిర్వాపోవా పశుం శాంత్యై ॥ 36

సస్యేచ దృష్ట్వా వికృతిం ప్రదేయం తత్క్షేత్రమేవ ప్రథమం ద్విజేభ్యః ।
తస్యైవ మధ్యే చరుమత్రహోమం కృత్వానదోషం సముపైతితజ్ఞం ॥ 37

ఇతి సస్యవైకృతం ॥

దుర్భిక్షమనావృష్ట్యా మ్యతివృష్టౌ క్షుద్భయం పరభయం ।
రోగాహ్యృ నృతుభయాం నృపతివధో న్నభజాతాయాం ॥ 38

శ్రీతోష్ణ విపర్యాసేనో సమ్యగృతుద సంప్రవృత్తేషు ।
షాణ్మాసాద్రాష్ట్రభయం లోకభయం దైవజనితంచ । 39

అన్యర్తౌసప్తాహం ప్రబంధవర్షే ప్రధాన నృపమరణం ।
రక్తేశస్త్రోద్యోగోమాం సాస్థివసాది భిర్మరకః ॥ 40

ధాన్యం హిరణ్యత్వక్ఫల కుసుమాద్యైవ ర్వర్షితై ర్భయంవింద్యాత్ ।
అంగారపాంసు వర్షేవినాశ మాయాతి తన్నగరమ్ ॥ 41

ఉపలావినా జలధరై ర్వి కృతావా ప్రాణినో యదావృష్టాః ।
ఛిద్రంవావ్యతి వృష్టాసస్యానాం భీతిసంజననం ॥ 42

క్షీర ఘృతక్షౌద్రాణాం దధ్నోరుధిరోష్ణ వారిణాంవర్షే ।
దేశవినాశోజ్ఞేయాఽసృగ్వర్షేచాపి నృపయుద్ధం ॥ 43

యద్యమలేర్కేచ్ఛాయా నదృశ్యతే దృశ్యతే ప్రతీపావా ।
దేవస్యతదాసు మహద్భయ మాయాతం వినిర్దేశ్యం ॥ 44

వ్యభ్రేనభసీంద్ర ధనుర్దివాయదా దృశ్యతే శవారాత్రౌ ।
ప్రాచ్యా మపరస్యాంవా తదాభవేత్ క్షుద్భయం సుమహత్ ॥ 45

సూర్యేందు పర్జన్య సమీరణానాం యోగః స్మృతోవృష్టి వికారకాలే ।
ధాన్యాన్న గో కాంచన దక్షిణాశ్చదేయా స్తతశాంతి ముపైతిపాపం ॥ 46

ఇతి వృష్టిః ॥

అపసర్పణం నదీనాం నగరాద చిరేణ శూన్యతాం కురుతే ।
శోషశ్చ శోష్యాణా మన్యేషాంవాహ్రదా దీనాం ॥ 47

స్నేహా సృక్మాంస వహాస్సంకుల కలుషాః ప్రతీప గాశ్చాపి ।
పరచక్రస్యా గమనం నద్యః కథయంతిషాణ్మాసాత్ ॥ 48

జ్వాలా ధూమక్వాథా రుదితోత్కృష్టానిచైవ కూపానాం ।
గీత ప్రజల్పితానిచ జన మరకాయ ప్రదిష్టాని ॥ 49

తోయోత్పత్తిరకాలే గంధ రస విపర్యయేచతోయానాం ।
సలిలాశయ వికృతౌవా మహద్భయం తత్ర శాంతి రియం ॥ 50

సలిల వికారే కుర్యాత్పూజాం వరుణస్య వారుణైర్మంత్రైః ।
తైరేవచ జపహోమం శమమేవం పాపముపయాతి ॥ 51

ఇతి జలవైకృతం ॥

ప్రసవ వికారే స్త్రీణాం ద్విత్రిచతుః ప్రభృతి సంప్రసూతౌవా ।
హీనాతి రిక్తకాలేచ దేశకుల సంభవో భవతి ॥ 52

బడబోష్ట్రి మహిష గోహస్తినీషు యమలోద్భవే మరణమేషాం ।
షణ్మాసా త్స్యాతి ఫలం శాంతౌ శ్లోకాచ గర్గోక్తౌ ॥ 53

నార్యః పరస్య విషయేత్యక్తవ్యాస్తాహి శాంతినా ।
తర్పయేచ్చ ద్విజాన్ కామైః శాంతించైవాత్ర కారయేత్ ॥ 54

చతుష్పదాః స్వయూథేభ్యస్త్యక్తవ్యాః పరభూమిషు ।
నగరం స్వామినంయూథ ఘున్యథాహి వినాశయేత్ ॥ 55

ఇతి ప్రస్రవ వైకృతమ్ ॥

పరయోనావ భిగమనం భవతి తిరశ్చాంచ సాధు ధేనూనాం ।
ఉక్షణో వాన్యోన్యంపిబతి శ్వావాసురభి పుత్రం ॥ 56

మాసత్రయేణ వింద్యాత్తస్మిన్నిస్సంశయం పరాగమనం ।
తత్ప్రతి ఘాతాయైతౌ శ్లోకౌ గర్గేన నిర్దిష్టౌ ॥ 57

త్యాగో వివాసనం దానం తత్తస్యాశు శుభం భవేత్ ।
తర్పయే ద్బ్రాహ్మణాం శ్చాత్ర జప హోమాంశ్చ కారయేత్ ॥ 58

స్థాలీ పాకేన ధాతారం వరుణాచ పురోహితః ।
ప్రాజాపత్యేన మంత్రేణ యజేద్బహ్వాన్న దక్షిణం ॥ 59

ఇతి చతుష్పద వైకృతం ॥

యానం వాహవియుక్తం యదిగచ్ఛేన్న వ్రజేచ్చ వాహయుతం ।
రాష్ట్రి భయం భవతి తదా చక్రాణాం సాదభంగేచ ॥ 60

అనభిహత తూర్యనాదశ్శబ్దో వాతాదితేషు యదినస్యాత్ ।
వ్యత్యస్తౌ వాతేషాం పరాగమో న్నృపతి మరణంవా ॥ 61

గీతరవ తూర్య శబ్దాపభసియ దావాచర స్థిరాన్యత్వం ।
మృత్యుస్తదా గదావాపి స్వరతూర్యే పరాభిభవః ॥ 62

గోలాంగలయో స్సంగెదర్వీ తూర్పాద్యుపస్కర వికారే ।
క్రోష్టుకనాదెవ తథా శత్రుభయం మునివచ శ్చేదం ॥ 63

వాయవ్యేష్వేషు నృపతిర్వాయుం సక్తుభిరర్చయేత్ ।
అవాహయేరితి పంచర్చో జప్తవ్యాః ప్రయతైర్ద్విజైః ॥ 64

బ్రాహ్మణాన్ పరమాన్నేన దక్షిణాభిశ్చ తర్పయేత్ ।
దిహ్యాన్న దక్షిణాహోమాః కర్తవ్యాశ్చ ప్రయత్నతః ॥ 65

ఇతి వాయు వైకృతం ॥

పురపక్షిణో వనచరా వన్యావానిర్భయం విశంతి పురం ।
నక్తంవాదివస చరాః క్షపాచరావాచరంత్యహాని ॥ 66

సంధ్యాద్వయేపి మండల మాబధ్నంతో మృగా విహంగావా ।
దీప్తాయాందిశ్యథ వాక్రోశంతః సంహతా భయదాః ॥ 67

శ్వానః ప్రరుదంత ఇవద్వారే క్రోశంతి జంబుకా దీప్తాః ।
ప్రవిశేన్నరేంద్ర భవనేకపోతకః కౌశికో యదివా ॥ 68

కుక్కుట రుతం ప్రదోషే హేమంతాదౌ చకోకిలా లాపాః ।
ప్రతిలోమ మండల చరాః శ్యేనాద్యా శ్చాంబరే భయదాః ॥ 69

గృహచైత్యతో రణేషుద్వారేషుచ పక్షిసంఘ సంపాతః ।
మధువల్మీ కాంభోరుహ సముద్భవశ్చాపి నాశాయ ॥ 70

శ్వభిరస్థిశవావయవ ప్రవేశనం షందిరేషు షరణాయ ।
పశుశస్త్ర వ్యాహారేనృప మృత్యుర్మ్మని వచశ్చేదం ॥ 71

మృగపక్షి వికారేషు కుర్యాద్ధోమా న్సదక్షిణాన్ ।
దేవాః కపోత ఇతిచ జప్తవ్యాః పంచభిర్ద్విజైః ॥ 72

సదేవా ఇతి చైకేనదే యూగావాశ్చ దక్షిణాః ।
జపేచ్ఛాకునసూక్తం వామవావేది. శిరాంసిచ । 73

ఇతి మృగ పక్షి వైకృతం ॥

ఛత్రధ్వజేంద్ర కీల స్తంభద్వార ప్రపాత భంగేషు ।
తద్వత్కవాట తోరణకేతునాం నరపతే ర్మరణం ॥ 74

సంధ్యాద్వయస్య దీప్తిర్ధూమోత్పత్తిశ్చ కాననేనఒగ్నౌ ।
ఛిద్రాభావే భూమేర్దరణం కంపశ్చ భయకారీ ॥ 75

పాషండానాం నాస్తికానాంచ భక్తప్పాద్యాచార ప్రోజ్ఝితః క్రోధశీలః ।
ఈర్ష్యకః క్రూరో విగ్రహాసక్తచేతా యస్మిన్రాజా తస్యదేశస్యనాశః ॥ 76

ప్రహరహరచ్ఛిందిభిందీ త్యాయుధ కాష్ఠాశ్మపాణయోబాలాః ।
నిగదంతః ప్రహరంతస్తత్రాపి భయం భవత్యాశు ॥ 77

అంగార గౌరికాద్యై ర్వికృతప్రేతాభి లేఖనం యస్మిన్
నాయక చిత్రిత మథవాశయేశయంయాతి నచిరేణ ॥ 78

లూతాపటాంగళబలం నసంధ్యయోః పూజిత కలహాయుక్తం ।
నిత్యోచ్ఛిష్ట స్త్రీ కంచయద్గృహం తత్క్షయం యాతి ॥ 99

దృష్టేషు యాతుదానేషు నిర్దిశేన్మరకమాశు సంప్రాప్తం ।
ప్రతిఘాతాయైతేషాం గర్గశాంతించ కారయేమాం ॥ 80

మహాశాంత్యోథ బలయోభోజ్యాని సుమహాంతిచ ।
కారయేత్తు మహేంద్రంచ మాహేంద్రీంచ నమర్చయేత్ ॥ 81

ఇతి ఛత్రధ్వజేంద్ర కీలకాది వైకృతం ।

నరపతి దేశవినాశే కేతో రుదయేథవా గ్రహేర్కేందోః ।
ఉత్పాతానాం ప్రభవఃస్వర్తు భవశ్చాప్య దోషాయ ॥ 82

యోఒచనదోషాన్ జనయత్యుత్పాతాసా నృతుస్వభావకృతాన్ ।
ఋషిః పుత్రకృతైః శ్లోకై ర్విద్యాదేతైః సమాసోక్తైః । 83

వజ్రాశని మహీకంప సంధ్యా నిర్ఘాతనిః స్వనాః ।
పరివేష రజోధూమ రక్తార్కాస్తమయోదయాః । 84

ద్రుమేభ్యో న్నరసస్నేహ బహుపుష్ప ఫలోద్గమాః ।
గో పక్షి మదవృద్ధిశ్చ శివాయ మధుమాధవే ॥ 85

తారోల్కాపాతకలుషం కంపిలార్కేందు మండలం ।
అనగ్నిజ్వలనస్ఫోటధూమరేణ్వ నిలాహతం ॥ 86

రక్తం పద్మారుణం సంధ్యా నభః క్షుబ్ధార్ణవోపమం ।
సరితాం చాంబుసంశోషం దృష్ట్వా గ్రీష్మే శుభంవదేత్ ॥ 87

శక్రాయుధపరివేషా విద్యుచ్ఛుష్క విరోహణం ।
కంపోద్వర్తనవైకృత్యం రసనం దరణం శివే ॥ 88

సరోనద్యుదపానానాం వృద్ధ్యూర్ధ్వతరణం ప్లవాః ।
సరణంచాద్రిగేహానాం వర్షాసు భయావహం ॥ 89

దివ్యస్త్రీ భూతగంధర్వ విమానాద్భుత దర్శనం ।
గ్రహనక్షత్ర తారాణాం దర్శనం చ దివాంబరే ॥ 90

గీతావాదిత్రనిర్ఘోషా వనపర్వత సానుషు ।
సస్యవృద్ధిరపాంహాని రపాపాః శరది స్మృతాః ॥ 91

శీతానిలతుషారత్వం నర్దనం మృగపక్షిణాం ।
రక్షో యక్షాదిసత్వానాం దర్శనం వాగమానుషీ ॥ 92

దిశో ధూమాంధకారశ్చ సనభోవనపర్వతాః ।
ఉచ్చైః సూర్యోదయాస్తౌ చ హేమంతే శోభనాః స్మృతాః ॥ 93

హిమవాతానిలోత్పాతా విరూపాద్భుతదర్శనం ।
కృష్ణాంజనాభ మాకాశం తారోల్కాపాతపింజరం ॥ 94

చిత్రగర్భోద్భవాః స్త్రీషు గోఽజాశ్వ మృగపక్షిషు ।
పత్రాంకురలతానాం చ వికారాః శిశిరే శుభాః ॥ 95

ఋతుస్వభావజా హ్యేతే దృష్టాః స్వర్తౌ శుభప్రదాః ।
ఋతోరన్యత్ర చోత్పాతా దృష్టాస్తే చాతి దారుణాః ॥ 96

ఉన్మత్తానాం చ యగాథాః శిశూనాం భాషితం చ యేత్ ।
స్త్రియో యచ్చ ప్రభాషంతే తస్య నాస్తి వ్యతిక్రమః ॥ 97

పూర్వం చ రతిదేవేషు పశ్చాద్గచ్ఛతి మానుషాన్ ।
నాచోదితా వాగ్వదతి సత్యా హ్యేషా సరస్వతీ ॥ 98

ఉత్పాతాన్ గణితవర్జితోపి బుద్ధ్వా విఖ్యాతో భవతి నరేంద్రవల్లభశ్చ ।
ఏతత్తన్మునివచనం రహస్యముక్తం యత్ జ్ఞాత్వా భవతి నరస్త్రికాలదర్శీ ॥ 99

ఇతి వారాహ్యావనోత్పాత శాంతయః ॥

అథ మాత్స్యోక్తాద్భుత శాంతయః

మదనరత్నే గర్గ ఉవాచ :—

పురుషాపచారా నియత మపరజ్యంతి దేవతాః ।
అపరాగాచ్చదేవానా ముపసర్గః ప్రవర్తతే ।
దివ్యాంతరిక్ష భౌమంచ త్రివిధం పరికీర్తితం । 1
గ్రహర్క్ష వైకృతం దివ్యమాంతరిక్షే నిబోధమే ।
ఉల్కాపాతో దిశాం దాహః పరివేష స్తథైవచ ॥ 2
గంధర్వ నగరంచైవ వృష్టిశ్చ వికృతాచయా ।
ఏవమాదితులోకే స్మిన్నాంత రిక్షం వినిర్దిశేత్ । 3
చరస్థిర భవం భౌమం భూకంపాశ్చైవ భూమిజం ।
జలాశయానాం వైకృత్యంచ భౌమంచ పరికీర్తితం ॥ 4
భౌమే బహు ఫలం జ్ఞేయం చిరేణచ విపచ్యతే ।
అభ్రజం మధ్య ఫలదం మధ్యకాల ఫల ప్రదం ॥ 5

అభ్రజమాంత రిక్షం :—

అద్భుతేతు సముత్పన్నే యది వృష్టిర్భవా భవేత్ ।
సప్తాహాభ్యంతరే జ్ఞేయం మద్భుతం నిష్ఫలంహితత్ ॥ 6
అద్భుతశ్చ విపాకశ్చ వినాశాద్యేన దృశ్యతే ।
త్రిభిర్వర్షై స్తథాజ్ఞేయం సుమహద్భయ కారకం ॥ 7
రాజ్ఞాం శరీరే కోశేచపురే దారగృహే తథా ।
పాతమాయాతి పుత్రేషు తథా వైకోశ వాహనే ॥ 8
ఋతు స్వభావా రాజేంద్ర భవం త్యద్భుత సంజ్ఞితాః ।
శుభావహా స్తే విజ్ఞేయాస్తాం శ్చమేవదతః శృణు ।
వజ్రా శని మహీకంప సంధ్యా నిర్ఘాత నిస్వనాః ॥ 9
పరివేషో రజో ధూమ రక్తార్క సుమనాదయః ।
ద్రుమేభిన్నర సస్నేహా బహు సస్య ఫలోద్గమాః ॥ 10
గో పక్షి మంద వృద్ధిశ్చ శుభాని మధు మాధవే ।
తారోల్కాపాత కలుషం కపిలార్కేందు మండలం ॥ 11

అనగ్ని జ్వల నాస్ఫోట ధూమ ఏవాని లాహతః ।
రక్త పద్మారుణం సాంధ్యం నభః క్షుబ్దార్ణవోపమః ॥ 12

సరితామంబు సంశోషం దృష్ట్వా గ్రీష్మే శుభం వదేత్ ।
శక్రాయుధం పరివేషో గురు శుక్రౌ విరోహణం ।
కంపోద్వర్తన వైకృత్యం ప్రాసనందరణం క్షితేః ॥ 13

నవోద పాన సరసాం వృద్ధ్యూర్ధ్వ తరణ ప్లవః ।
శీర్షానివా విరోహిణాం వర్షా సుశుభ మిష్యతే ।
శీతానలే తుషారత్వం నర్దనం మృగపక్షిణాం ।
రక్షో యక్ష పిశాచానాం దర్శనం వాగమానుషీ ॥ 14

దిశో ధూమాం ధకారశ్చ ననభోవన పర్వతః ।
ఉచ్చైః సూర్యోదయాస్తౌచ హేమంతే శోభనాః స్మృతాః ॥ 15

దివ్య స్త్రీరూప గంధర్వ విమానాద్భుత దర్శనం ।
గ్రహ నక్షత్ర తారాణాం దర్శనంవాగ మానుషీ ॥ 16

గీతవాదిత్ర నిర్ఘోషో వన పర్వత సానుషు ।
సస్యవృద్ధి రసోత్పాతే శరత్కాలే రసాస్స్మృతాః ॥ 17

హిమోత్పాతా విలోత్పాతా విరూపాద్భుత దర్శనం ।
కృష్ణాంజనాభ మాకాశం తారోల్కా పాత పింజరే ॥ 18

చిత్ర గర్భోద్భవః స్త్రీషు గోజాశ్వ మృగ పక్షిషు ।
పత్రాం కురలతానాంచ వికారాశ్శిశిరే శుభాః ॥ 19

ఋతుస్వభావే నవినాద్భుతస్య జాతస్య దుష్టస్యతు శీఘ్రమేవ ।
శ్రుత్వాగమంశాంతి రనంతరంతు కార్త్యాయ దోక్తా వసుధాధిపేన ॥ 20

గర్గ ఉవాచ :—

దేవతార్చాః ప్రనృత్యంతి వేపంతే ప్రజ్వలంతివా ।
ఆరోహంతివ రోహంతి ప్రస్విదంతిహ సంతిచ ।
ఉత్తిష్టంతి నిషీదంతి ప్రధావంతివ మంతిచ ।
భజంతి వికృతా చేష్టా మానుషాణాం భయానకాః ॥ 21

అవాఙ్మకావాతిష్ఠంతి స్థానాత్స్థానం భ్రమంతిచ ।
వమత్యగ్నిం తథా ధూమం స్నేహం రక్తం తథావసాం ॥ 22

ఏవమాదీని దృశ్యంతే వికారా స్సహజోత్థితః ।
లింగాయతన చిత్రేషు తత్రవాసం నరోచయేత్ ॥ 23

రాజ్ఞోవా వ్యసనం తత్ర సచదేశో వినశ్యతి ।
దేవయాత్రా సుచోత్పాతాన్ దృష్ట్వావశ్యం భయంవదేత్ ॥ 24

యాత్రా సంబంధినః శకటాక్ష ధ్వజభంగాదయ ఇత్యర్థః ।
పశూనాం రుద్రజంజ్ఞేయం నృపాణాం లోకపాలజం ।
రుద్రజం త్రిపురిమాథంగో పశుభయద మిత్యర్థ్యం ॥ 25

ఏవం సర్వత్ర జ్ఞేయః :—

సేనాపతీనాం నాశంస్యా త్స్కందజం చ విశాఖజం ।
లోకానాం విష్ణు వస్వింద్ర విశ్వకర్మ సముద్భవం ॥ 26

వినాయకోద్భవం జ్ఞేయం గణానాం సేవకాయవా ।
దేవదూతేచయాః ప్రేష్యా దేవాః స్త్రీసునృపస్త్రియః ॥ 27

వాసుదేవేషు విజ్ఞేయం గృహాణామేవనాన్యథా ।
దేవతార్చ వికారేషు శుచిస్స్నాతః పురోహితః ॥ 28

దేవతార్చాంతుగత్వావై స్నాతామాచ్ఛాద్య పూజయేత్ ।
మధుపర్కేణ విధివ దుపస్థే దనంతరం ॥ 29

తల్లింగేన చ మంత్రేణ స్థాలీపాకం యథావిధి ।
పురోధా జుహుయాద్వహౌ సప్తరాత్ర మతంద్రితః ॥ 30

విప్రాశ్చ పూజ్యా మధురాన్న పానైః సదక్షిణైః సప్తదినం నరేంద్రైః ।
ప్రాప్తేష్టమేహ్యాక్షితి గోప్రదానై స్సంకాచనైః శాంతిముపైతి పాపం ॥ 31

ఇతి దేవ ప్రతిమావైకృతి శాంతిః ॥

అథాగ్ని వైకృత శాంతిః

గర్గ ఉవాచ :—

అగ్నిః ప్రదీప్యతే యత్రరాష్ట్రే భృశమనింధనః ।
నదీప్యతే చేంధనవాం స్తద్రాష్ట్రం పీడ్యతే నృప ॥ 1

జలేదార్ద్రైశ్చ వహ్నిర్వా తదాద్రానం మృదాసువా ।
ప్రాసాదం తోరణం ద్వారం నృపవేశ్మసురాలయం ॥ 2

ఏతాని యత్ర దహ్యంతే తత్ర రాజభయం వదేత్ ।
విద్యుతావా ప్రదహ్యంతే తత్రాపి నృపతేర్భయం ॥ 3

అన్యైః శానితమాం స్యర్భిర్వినాపాం సురజాంసిచ ।
ధూమశ్చాగ్నిజో యత్ర తత్ర విద్యాన్మహాభయం ॥ 4

తటిద్వినాభ్రం గగనేభయం స్యాద్వృష్టి వర్జితే ।
దేవాస శారే గగనే తదైవ భయమాదిశేత్ ॥ 5

లోహాయుధ వికారస్స్యాత్ తత్రసంగ్రామ మాదిశేత్ ।
త్రిరాత్రో పోషిత స్తత్ర పురోధాస్సు సమాహితః ॥ 6

సమిద్భిః క్షీరవృక్షాణాం సర్షపైశ్చ ఘృతేనచ ।
హోమం కుర్యాదగ్నిమంత్రై ర్బ్రాహ్మణాంశ్చైవ భోజయేత్ ॥ 7

దద్యాత్సు వర్ణంచ తథా ద్విజేభ్యోగాంశ్చైవ వస్త్రాణి తథాభవంతి ।
ఏవం కృతే తత్సముపైతి నాశం యదగ్నివైకృత్య భవం ద్విజేంద్ర ॥ 8

ఇత్యగ్నివైకృత శాంతిః ॥

అథ వృక్షోత్పాత శాంతిః

గర్గ ఉవాచ :—

పురేషుయేచ దృశ్యంతే పాదపాదైవ చోదితాః ।
రుదంతో వాహా నంతోవా వమంతో వారసాభువి ॥ 1

రుదంతో వ్యాధిరభ్యేతి హసంతో దేశ విభ్రమః ।
శాఖాప్రపతనే కుర్యాత్ సంగ్రామే యోధపాతనం ॥ 2

బాలానాం మరణం కుర్యాద్బాలానాం ఫల పుష్పతః ।
స్వరాష్ట్ర భేదం కురుతే ఫలం పుష్ప మనా ర్తవం ॥ 3

క్షీరం సర్వత్ర గంభీరం స్నేహం దుర్భిక్ష లక్షణం ।
వాహనా పచయంమద్యే రక్తో సంగ్రామ మావిశేత్ ॥ 4

మధుస్రావే ద్వ్యాధిర్జల స్రావేచ వర్షతి ।
ఆరోగ శోషణం జ్ఞేయం బ్రహ్మ దుర్భిక్ష లక్షణం ॥ 5

శుష్కేషు సంప్రరోహాత్స్య వీర్య మన్నంచ హ్రీయతే ।
ఉత్థానే పతితానాంచ భయంభేద కరంభవేత్ ॥ 6

స్థానాత్స్థానేషు గమనే దేశ భంగం తథాదిశేత్ ।
జల్పత్స్వపిచ వృక్షేషు స్వనత్స్వపి ధనక్షయః ॥ 7

ఏతత్స్వాజిత వృక్షేషు సర్వరాజ్ఞో విపద్యతే ।
పుష్పైః ఫలైర్వావికృతే రాజ్ఞాం మృత్యుం తథాదిశేత్ ॥ 8

అన్యేష్వ చైవ వృక్షేషు వృక్షోత్పాతేష్వ తంద్రితః ।
ఆచ్ఛాదయిత్వాతం వృక్షం గంధమాల్యైర్వి భూషయేత్ ॥ 9

వృక్షోపరితథా ఛత్రం కుర్యాత్పాప ప్రశాంతయే ।
కేచిత్తు వృక్షోత్పాతే వృక్షచ్ఛేదన మాహాస్తదేశద్వీరోధాచ్చింత్యం ॥ 10

శివమభ్యర్చ్యయే ద్దేవం పశుం చాస్మై నివేదయేత్ ।
ఏభ్య ఇతి రుద్రేభ్యః హుత్వా రుద్రం జపేత్తతః ॥ 11

మద్వాత్య యుక్తేనేతు పాయసేన సంపూజ్య విప్రాంశ్చ భవంచ దద్యాత్ ।
గీతే ననృత్యైన తథార్చయేత్తం దేవం హరం పాప వినాశహేతో ॥ 12

ఇతి వృక్ష వైకృత శాంతిః ॥

అథ కదలీ దుష్టప్రసవ శాంతిః

శౌనక ఉవాచ :—

ప్రథమ ప్రసవే దేవరంభాయా దృశ్యతేయదా ।
దక్షిణాభిముఖో విద్వాన్ వివిధాని ఫలంనహి ॥ 1

భూపాలే కర్షకేచాపి ఫలం తస్మిం స్తుజాయతే ।

శ్రీ మహాదేవ ఉవాచ :—

యదా యామ్యముఖా దేవీ కదలీతు ప్రసూయతే ।
తదా గ్రామపతే ర్నాశం విదధాతి నసంశయః ॥ 2

ఏవం విప్రసముత్పన్నే విధానం తత్రకారయేత్ ॥ 3

సూతకిచోప సర్వాసా కదలీహీన మిచ్ఛత ।
దర్శేతు జాగరం కృత్వా హోమఃకార్య స్తతఃపరం ॥ 4

యుజ్యంత్ర్రైశ్రవనం కార్యం వైష్ణవై స్సముదాహృతైః ।
సహస్రం జపతోవాగ్మి జపం శాంతి రనేకశః ॥ 5

విష్ణుస్తు దేవతా తత్ర తల్లింగో మంత్ర ఉచ్యతే ।
విప్రేభ్య స్సప్తధాన్యాని దేయాని వివిధానిచ ॥ 6

దద్యాత్తాం కదలీం రాజా విప్రవర్యాయ దీమతే ॥

తత్ర మంత్రః :—

అసురాణాం కులోత్పన్నాం రంభాం బహుఫలాన్వితాం ।
అత స్తవ ప్రదానేన సంతతిర్మేఽభి వర్ధతాం ॥ 7

ఏవం కృతవిధానే రే విప్రశాంతి స్తుజాయతే ।
పూజితే విప్రవర్యేచ కర్తా సుఖమవాప్నుయాత్ ॥ 8

ఇతి కదలీ దుష్టప్రసవ శాంతిః ॥

అథ వృష్టివైకృత శాంతిః

గర్గ ఉవాచ :—

అతివృష్టి రనావృష్టి ర్దుర్భిక్షదా భయం తతః ।
అనృతౌ తుదివానంతా వృష్టిర్వ్యాధి భయాయతు ॥ 1

అనత్రవైకృత్యైచ్వవ విజ్ఞేయా రాజహింసకాః ॥

భయం — వైకృతాగర్జితాదయః ॥ శీతోష్ణానాం విపర్యాసే ఋతూనాం రిపుజం

శోణితం వర్షతేయత్ర తత్ర శస్త్ర భయం భవేత్ ।
ఫలం పుష్పం తథాధ్యానం పరిణాతి భయాయతు ।
పాంసు జంతు ఫలానాంచ వర్షణే రోగజం భయం ॥ 2

ఛిద్రంవాన్న ప్రవర్షేణ సస్యానామతివర్ధనం ।
విరజస్కర వై వ్యభ్రేయదాచ్ఛాయాన దృశ్యతే ॥ 3

దృశ్యతేతు ప్రతీపావా తత్రదేశ భయం భవేత్ ।
ప్రతీపా ప్రతికూలచ్ఛాయా విపరీతచ్ఛాయేత్యర్థః ॥ 4

సతతం వర్షతే యత్ర తత్ర శత్రు భయం భవేత్ ।
నిరభ్రేవా తథా రాత్రౌ శ్వేతం యామ్యోత్తరేణతు ॥ 5

ఇంద్రాయుధం తథా దృష్ట్వా ఉల్కోత్పాతం తథైవచ ।
దిగ్దాహ పరివేషౌచ గంధర్వ నగరం తథా ॥ 6

పరచక్ర భయం వింద్యాద్దేశోపద్రవ మేవచ ।
సూర్యేందు పర్జన్య సమీరణానాం యాగస్తు కార్యోవిధి వద్ద్విజేంద్ర ॥ 7

ధాన్యాని గో కాంచన దక్షిణాశ్చ దేయాద్ద్విజా నామ ధనాశహేతో ॥ 8

ఇతి వృష్ట్యాది వైకృత శాంతిః ॥

అథ జలాశయ వైకృత శాంతిః

గర్గ ఉవాచ :—

నగరాదప సర్పంతే సమీప ఉపయాంతిచ ।
నద్యోనద ప్రస్రవణా విరస్రావై భవంతివా ॥ 1

విపర్ణం కలుషం తప్తం ఫెనావర్తాతి సంకులం ।
క్షీరస్నేహ సురారక్తం వహంతి వ్యాకులోదకం ॥ 2

షణ్మాసాభ్యంతరే తత్ర పరచక్ర భయం విదుః ।
జలాశయానితేనైవ ప్రజ్వలంతి కథంచన ॥ 3

విముంచతి తథా బ్రహ్మన్ జ్వాలా ధూమం రజాంసిచ ।
అథాతేవా జలోత్పత్తి స్సనత్వావా జలాశయాః ॥ 4

సంగీత శద్దా ద్పశ్యంతే జనమృత్యు భయం విదుః ।
దివ్యం మహాభయం విద్ధి మధు మాత్రావసేచనం ॥ 5

జప్తవ్యా వారుణా మంత్రాస్త్రైశ్చ హోమే జలే భవేత్ ।
మధ్వాజ్య యుక్తం పరమాన్న మత్ర దేయం ద్విజానా మథ భోజనార్థం ।
గావశ్చ దేయాసిత వస్త్ర యుక్తాస్తథోద కుంభాః సకలాఘశాంత్యై ॥ 6

ఇతి జలాశయ వైకృత శాంతిః ॥

అథ యానాద్యుపస్కార వైకృత శాంతిః

గర్గ ఉవాచ :—

యాంతియా నాన్య యుక్తాని యుక్తాన్యం విసయాతిచేత్ ।
చోద్యమానాని తత్రస్యా న్మహద్భయ ముపస్థితం ॥ 1

వాద్యమానాన వాద్యంతే వాద్యంతే వాప్య నాహతాః ।
అచలాశ్చ చలంతేవాచ లాశ్చైవ చలంతిన ॥ 2

ఆకాశే తూర్య నాదశ్చ గీత గంధర్వ విస్వనః ।
కాష్టదర్వీ కుఠారాది వికారం కురుతేయది ॥ 3

లాంగలం శూల సంఘూశ్చ ప్రియః స్త్రీవాపి ఘాతయేత్ ।
ఉపస్కారాది వికృతౌ ఘోరం శస్త్రం భయం భవేత్ ॥ 4

వాయోశ్చపూజాం ద్విజ భక్తిభిశ్చ కృత్వాని యుక్తాంశ్చ జపేచ్చ మంత్రాన్ ।
దద్యాత్రిఘాతం పరమాన్న మత్ర సదక్షిణంతే నశమోస్య భూయాత్ ॥ 5

ఇతి ఉపస్కార వైకృత శాంతిః ॥

అథ మృగపక్షివైకృత శాంతిః

గర్గ ఉవాచ :—

ప్రతివింశతి యదా గ్రామానారణ్యా మృగపక్షిణః ।
అరణ్యం యాంతివా గ్రామ్యాః స్థలంయాంతి జలోద్భవాః ॥ 1

స్థలజావా జలంయాంతి ఘోరా వాసంతినిర్భయాః ।
రాజద్వారే పురద్వారే శివాశ్చావ్య శివప్రదాః ॥ 2

దివా రాత్రించరావాపి రాత్రౌవాపి దివాచరాః ।
గ్రామ్యాస్త్యజంతి గ్రామంవా శూన్యతాం తస్యనిర్దిశేత్ ॥ 3
దీప్తం వాసంతి సంధ్యా సుమండలానిచ కుర్వతే ।
వాద్యంతేని సర్వం యత్ర తదాప్యే తత్ఫలం లభేత్ ॥ 4
ప్రదోషే కుక్కుటోవాసే హేమంతే వాపి కోకిలః ।
అర్కోదయేర్కాభిముఖీ శివారౌతి భయం దిశేత్ ॥ 5
గ్రహే కపోతః ప్రవిశేత్క్రవ్యాధో మూర్ధ్నిచాపతేత్ ।
మధువామక్షికా కుర్యాత్ మృత్యుర్గేహపతే ర్భవేత్ ॥ 6
ప్రాకారద్వారగేహేషు తోరణాపణ వీధిషు ।
కేచిచ్ఛత్రాయుధాద్యేషు క్రవ్యాద స్సంశ్రయేద్యది ॥ 7
జాయతే నాథ వల్మీకో మధువాస్యందతేయది ।
సదేశో నాశమాయాతి రాజా చమ్రియతే తదా ॥ 8
మూషకాన్ శలభాన్దృష్ట్వా ప్రభూతం తద్భయం భవేత్ ।
కాష్ఠోల్మకాస్థి శృంగాద్యాః శ్వానమర్కట వేదనాః ॥ 9
దుర్భిక్ష వేదనాజ్ఞేయాః శాకాద్యానముఖాయది ।
జనానలి భవంతశ్చ నిర్భయారణ్య వేదినః ॥ 10
కాకో మైథునయుక్తశ్చ శ్వేతస్తు పరిదృశ్యతే ।
రాజావాత్రియతే తత్ర సదేశోవా వినశ్యతి ॥ 11
ఉలూకోవాస్యతే యత్ర నృపద్వారే తథా గృహే ।
జ్ఞేయో గృహపతేర్మృత్యుః ధననాశ స్తథైవచ ।
మృగపక్షి వికారేషు కుర్యాద్ధోమం సదక్షిణం ॥ 12
దేవాః కపోత ఇతిచ జప్తవ్యాః పంచభిర్ద్విజైః ।
సుదేవ ఇతిచైకేన దేయాగావశ్చ దక్షిణాః ॥ 13
జపేచ్చ కుంతసూక్తంచ నమో వేదశిరాంసిచ ।
మంత్రా ఋగ్వేదే ప్రసిద్ధాః నమో నమో బ్రహ్మణ ఇతి ॥ 14

వేదశిరాంసి ఉపనిషదః గావశ్చదేయావిధివ ।
ద్విజానాం సకాంచనా వస్త్రయుతో త్తరీయాః ॥ 15
ఏవం కృతేశాంతి ముపైతి పాపం మృగై ర్ద్విజై వానపి నివేదితంయత్ ॥

ఇతి మృగపక్షివైకృత శాంతిః ॥

అథ మాత్స్యోక్తాద్భుత శాంతిః

గర్గ ఉవాచ :—

ప్రాసాదతోరణద్వార ద్వార ప్రాకారవేశ్మసు ।
అనిమి త్తకంతు పతనం దృఢానాం రాజమృత్యవే ॥ 1
రాజసావాథయామేన దిశో యత్ర సమాకులః ।
ఆదిత్యశ్చంద్రతారాశ్చ వివర్ణాభయవృద్ధయే ॥ 2
రాక్షసా యత్ర దృశ్యంతే బ్రాహ్మణాశ్చ విధర్మిణః ।
ఋతవశ్చ విపర్యస్తా అపూజ్యాః పూజ్యతేజనైః ॥ 3
నక్షత్రాణి వియోగీని తన్మహద్భయలక్షణం ।
కేతూదయో పరాగోచ ఛిద్రంవా శశి సూర్యయోః ॥ 4
గ్రహర్క్ష వికృతిర్యత్ర తత్రాపి భయమాదిశేత్ ।
స్త్రీయశ్చ కలహాయంతే బాలావిఘ్నంతి బాలకాన్ ॥ 5
క్రియాణా ముచితానాంచ విచ్ఛి త్తిర్యత్ర దృశ్యతే ।
హుతాయ మానస్తు యత్రాగ్ని ర్దీప్యతేనచ శాంతిషు ॥ 6
క్రవ్యాదా వాయ సాయత్ర యాంతి చో త్తర త స్తథా ।
పూర్ణ కుంభాః స్రవంతే హవిర్వా విప్రలుప్యతే ॥ 7
మాంగల్య ధ్వనయోర్యత్రన శ్రూయంతే నమంతతః ।
శవథుర్బాధతే వాథ ప్రోత్సాహే నతినర్దతః ॥ 8
నచదేవేషు వర్తేత యథావా బ్రాహ్మణేషుచ ।
వేదఘోషాణి వాద్యాని వాద్యంతే వి స్తరాణివా ॥ 9
గురుమిత్ర ద్విషోయత్ర శత్రుపూజా రతా సదా ।
బ్రాహ్మణశ్చ సుహృన్మాన్యో జనోయత్రావ మన్యతే ॥ 10

శాంతి మంగళ హోమేషు నాస్తిక్యం యత్రమన్యతే ।
రాజావా మ్రియతే తత్రాఽథవాదేశో వినశ్యతి ॥ 11

రాజ్ఞే వినాశే సంప్రాప్తే నిమిత్తాని నిబోధమే ।
బ్రాహ్మణాన్ ప్రథమేద్వేష్టి బ్రాహ్మణాంశ్చ వినిందతి ॥ 12

బ్రాహ్మణస్వాని చాదత్తే బ్రాహ్మణాంశ్చ జిఘాంసతి ।
నైతాన్ స్మరతి కృత్యేషు యాచితశ్చ ప్రకుప్యతి ॥ 13

రమతే నిందయాతేషాం ప్రశంసానాభి నందతి ।
అపూర్వం దుష్కరం లోభం తథా సాత యతిద్విజే ॥ 14

ఏతేష్వశ్వర్చయేత్సభ్యాం త్సపత్నికాన్ ద్విజోత్తమాన్ ।
భోజ్యానిచైవ కార్యాణి సురాణాం బలయస్తథా ॥ 15

గావశ్చదేయా ద్విజపుంగవేభ్యో భువం తథా కాంచన మంబరాణి ।
హోమశ్చకార్యో ద్విజయజ్ఞమే తదేవం కృతే శాంతి ముపైతి పాపం ॥ 16

అద్భుతేతు సముత్పన్నే యదివృష్టి శ్శివా భవేత్ ।
సప్తాహాభ్యంతరే జ్ఞేయ మద్భుతం నిష్ఫలం భవేత్ ॥ 17

ఇతి మత్స్యోక్తాద్భుత శాంతిః ॥

అథ నానోత్పాత శాంతిః

మదనరత్నే గర్గః—

ఔత్పాతికాం మహాశాంతిం తత్వతః శృణుమేధునా ।
యత్రవ్యాధి రనావృష్టిః పరచక్ర ముపస్థితం ॥ 1

దుర్భిక్షం జనమృత్యువాన్ రాజ్ఞో మరణమేవచ ।
తత్ర శాంతి క్రమఃప్రోక్తో మహాక్రతుమిహారభేత్ ।
పునర్హోమశ్చ కర్తవ్యో బృహస్పతిమతం యథా ॥ 2

గావస్తథైవదాతవ్యా స్తథైవాయుర్వివర్ధినీ ।
రాజ్ఞోభిషేకం కుర్వీత తథైవచస ఋత్విజః ॥ 3

త్రిరాత్రం సప్తరాత్రంవా ఉపోష్యచ పురోహితః ।
ఔదుంబరీణాం విధివత్సమిధాంచ శతం దహేత్ ॥ 4

బ్రాహ్మణా న్భోజయేత్తత్ర హోమాంతే భూరిదక్షిణా ।
యవానాం హోమయేద్ద్రోణాన్ ఘృతాక్తానాం తథైవచ । 5
ద్విజైః ఘృతాద్ఘృతందద్యా ద్యావచ్ఛాంతిర్భవిష్యతి ।
రాజ్ఞః కులేప్రధానేవా ఘృతద్రోణాం విధీయతే ॥ 6
వృషభై కాదశాగాశ్చ విప్రేభ్యః ప్రతిపాదయేత్ ।
కులేయస్య నరోహంతి పుత్రా దుహితర స్తథా । 7
సర్వజీవోప సర్గశ్చ తత్ర కర్మ ప్రయోజయేత్ ।
సావిత్ర్యా కారయేత్కర్మ తతః పాపం ప్రశామ్యతి । 8
అత్యుష్ణమతిశీతంచ అతివర్షం మనూదకం ।
అనార్తవం పుష్ప ఫల మతిమాత్రంచ మారుతః । 9
వాహనానాం మృతిశ్చైవ అతిమాత్రంచ మూషకః ।
అరణ్యే మృగసంఘాత మథవాయు రనుత్తమః । 10
ధృతిశ్చైవాతి మాత్రంచ యద్వాప్యౌత్యతికం ।
కించిచ్ఛన్నపక్షాశ్చ వాయసాః । 11
భైరవంచాతి మాత్రంచ రుదంతి మృగపక్షిణః ।
విద్యుత్స్తనితనిర్ఘోష మనభ్రేవాతి వర్షణం ॥ 12
సింహ వ్యాఘ్ర తరక్షూణాం దర్శనం చ చతుష్పథే ।
ఈదృశై ర్లక్షణోత్పాతై ర్వినాశ మభిలక్షయేత్ ।
అన్యత్ర జాయతే రాజా తథా చాన్యః పురోహితః ॥ 13
తత్రశాంతిం ప్రవక్ష్యామి పాప ప్రశమనీం శుభాం ।
ఔదుంబరాణాం సమిధాం శత మష్టోత్తరం హరేత్ ॥ 14
సహాక్షీర ఘృతాక్తానాం మహామన్త్రి గణైశ్శుభైః ।
హుత్వా శత సహస్రంతు పరాం శాన్తి మవాప్నుయాత్ ॥ 15
యత్రంతు ముసలం వా విస్ఫుటతే వాప్యులూఖలం ।
శూలానిచైవ బిభ్యన్తి గృహే దేవకులే తథా । 16
అకస్మాత్స్ఫురతే యత్రకంపతేవా వసుంధరా ।
తథా యుక్తమ యుక్తం వాయానయుక్తం ప్రదావతి ... 17

అచలం చలతే యత్ర వివాదశ్చైవ మంత్రిణాం ।
అయుక్తం బ్రాహ్మణైస్సార్థ వివదంది తథాభృశం । 18
ఈదృశేషు నిమిత్తేషు మహాభయ ముదాహరేత్ ।
శ్రేష్ఠినాం సార్థ వాహానామ మాత్యానాం భయం వదేత్ ॥ 19
మహాజన వివాదాంశ్చ మంత్రిణాంచ వినిర్దిశేత్ ॥
తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి ప్రాజాపత్యేతి విశ్రుతః ॥ 20
అశ్వత్థ సమిధో హుత్వా ఘృతాక్తా మధు సంయుతాః ।
సావిత్ర్యాష్ట సహస్రేణ ప్రాజా పత్యాంస్తు మంత్రయేత్ ॥ 21
పాయసైర్భోజయే ద్విప్రాన్ భుక్త్వాంతే భూరి దక్షిణాం ।
తతః ప్రశామ్యతే పాపం ప్రజాపతి మతం యథా ॥ 22
యమలానిచ జాయంతేఽశుభాని నిజవాహనే
ముండవక్త్ర ముఖాశ్చైవ క్రూరాశ్చ కుణపాస్తథా । 23
అనూనుషా మానుషాణాం గణానాం మృగ పక్షిణాం ।
జాయతే ఉపరిదంతా అశ్వాశ్చ వికృతాననాః ॥ 24
బహుశీర్ష మశీర్షంవా బహువర్ణా అవర్ణకాః ।
ఏకశృంగ మశృంగంవా చతుర్భుజ మథాభుజం ॥ 25
దీర్ఘకర్ణ మకర్ణంవా అజకర్ణ ముఖం తథా ।
వ్యాళవ్యాఘ్ర ముఖాకారం బిడాల ముఖమున్నతం ॥ 26
ఈదృశాని విరూపాణి దృశ్యంతే యత్ర గౌతమ ।
తత్ర సంగ్రామతో బ్రూయాద్భయం క్షయకరం మహత్ ॥ 27
జనక్షయం చ పౌరాణాం రాజ్ఞాం శ్రేణీవధం తథా ।
తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి సర్వపాప ప్రణాశనం ॥ 28
ఖాదిరాశ్వత్థ సమిధస్సహ స్రాష్టోత్తరందహేత్ ।
విరూపాక్షేణ మంత్రేణ విధివత్సు సమాహితః ॥ 29
విరూపాక్షో అగ్నిమూర్ధేత్యాది తత్ర విరూపాక్ష ఋషిః ॥
దద్యాచ్చ కపిలాంధేనుం హోమాంతే శాంతిమిచ్ఛతా ।
తతస్తచ్ఛామ్యతే పాపం జాతవేదోవచో యథా ॥ 30

యదాకార్యాణి జాయంతే అదండ్యం దండయేన్నృపః ।
అపూజ్యాశ్చైవ పూజంతే మాన్యాశ్చైవావ మన్యతే ॥ 31

అనడ్వాంశ్చ పిబేద్ధేనుం ధేనుశ్చానడ్వహం పిబేత్ ।
విధునోతి చ గౌర్వత్సం ప్రజాతం నాభినందతి ॥ 32

ప్రజాతం వత్సగౌరీతి శేషః మైధునం విపరీతంచ అకాలే మృగపక్షిణాం ।
బ్రాహ్మణాభిన్నమర్యాదా నతిష్ఠంతి సర్వకర్మసు ॥ 33

ఈదృశై ర్లక్షణోత్పాతై ర్విద్యాద్దేశస్య విభ్రమం ।
కలహం జాయతేఘోరం దుర్భిక్షం జనమారకం ॥ 34

రాజామాత్యవినాశంచ పౌరాణాం చ మహద్భయం ।
తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి సర్వపాప ప్రణాశనీం ॥ 35

ప్రజ్వాల్యాశ్వత్థ సమిధః కృత్వా సంస్తరణం మహత్ ।
ఔదుంబరాణాం సమిధా సహస్రాష్టోత్తరం బుధః ॥ 36

జుహుయాద్విధివద్వహ్నౌ పరాంశాంతి మవాప్నుయాత్ ।
దాసీ దాస సమాయుక్తం గృహందద్యా ద్ద్విజాతయే ॥ 37

తతః ప్రశామ్యతే పాపం గౌతమస్య వచోయథా ।
కృష్ణాపిపీలికాయత్ర గ్రామేషు నగరేషు చ ॥ 38

దృశ్యంతే హ్యతి మాత్రంచె దూర్ధ్వంవంశ కృతాలయాః ।
శాంతిఁగృహే దేవగృహే తథాచ నృపతే ర్గృహే ॥ 39

ఉపర్యుపరిమాత్రంచ దృశ్యంతే వేశ్మవత్తదా ।
మక్షికా మశకాదంశా అతి మాత్రం భయావహాః ॥ 40

ఈదృశై ర్లక్షణోత్పాతై ర్మహచ్చోర భయం భవేత్ ।
ద్రవ్యాణాం హరణం బ్రూయాత్పర చక్రస్య చాగమం ॥ 41

తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి విశ్వామిత్రోప దర్శితాం ।
అశ్వత్థ సమిధాంచైవ హుత్వా చాష్టోత్తరం శతం ॥ 42

పూర్ణపాత్రాణివై దద్యాద్ధోమాంతె భూరి దక్షిణాం ।
సర్వోపస్కర సంయుక్తం గృహం దద్యా ద్ద్విజాతయే ॥ 43

తిలపాత్రం ప్రదాతవ్యం తిలాన్ జుహ్వాతి సంపదః ।
అనగ్నిర్జ్వలతే యత్ర అధూమె ధూమ దర్శనం ॥ 44

బాలైః స్సహ కుమారాశ్చ కలహం యత్ర కుర్వతే ।
గవాద్యానాం భవేన్నిత్యం తథా ఘోష నివాసినాం ॥ 45

చలతాం సార్థవాహానాం కలహోయత్ర జాయతే ।
రాజా మాత్య వినాశంచ పౌరాణాంచ మహద్భయం ॥ 46

తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి పితా మహా వచోయథా ।
పాలాశ సమిధాగ్నౌ సహస్రాష్టోత్తరం హువేత్ ॥ 47

బ్రాహ్మణా న్భోజయే త్తత్ర పరమాన్నం ఘృతప్లుతం ।
తతస్తు శమయేత్పాపం పితామహ వచోయథా ॥ 48

ప్రాకారే నగరే రమ్యే గో పురాట్టాల కేషువా ।
రథ్యాం చతుష్పథే చైవ దేవతా యతనేషుచ ॥ 49

నివాసం యత్ర కుర్వంతి బకాః కాకాశ్చ కౌశికాః ।
గృధ్రాః పరభృత శ్చైవ ఆరణ్యా మృగ పక్షిణః ॥ 50

విరూహేత్కలహం ఘోరం సిద్ధానాం వచనం తథా ।
విరూహేతర్కయేత్ ॥ 51

తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి నారదేనోప లక్షితాం ।
అశ్వత్థ సమిధానాంతు ఘృతాక్తానాం విభావసోః ॥ 52

వాయవ్యేనేహ మంత్రేణ నివేద్యంచ సుశోభితం ।
తతస్తు శామ్యతే పాపం నారదస్య వచోయథా ॥ 53

మృతః శ్మశానంయో నీతః పునర్జీవతి మానవః ।
గృహేయస్య ప్రవిష్టో సౌతిష్ఠేద్యది కదాచన ॥ 54

అచిరాన్మృత్యుతాంయాతి హృతదార పరిగ్రహః ।
తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి ధర్మరాజ మతంయథా ॥ 55

సక్షీరాణాం ఘృతాక్తానా మగ్నేర్హుత్వా ముఖే బుధః ।
ఔదుంబరీణాం విధివత్తతః శాంతిః కృతా భవేత్ ॥ 56

సావిత్ర్యాష్ట సహస్రేణ క్షీరశాంతిం తుకారయేత్ ।
క్షీరశాంతిశ్చ రక్తానామేకవర్ణానా మిత్యాదీనాం వక్ష్యమాణానాం ॥ 57

కపిలా తిల కాంస్యాని హోమాంతే భూరిదక్షిణాం ।
తత స్తచ్ఛామ్యతే పాపం ధర్మరాజ మతం యథా ॥ 58

శ్వాసృగాలోథవా గృద్ధ్రైః కాకోవాయది మానుషః ।
శ్మశానాన్మాంసమాదాయ పురమధ్యే ప్రవేశయేత్ ॥ 59

నగరం పట్టణంవాపి గ్రామంవా యదివా గృహం ।
అచిరేణైవ కాలేన శ్మశానం తద్భవిష్యతి ॥ 60

చోరమండల సంప్రాప్తిః పరచక్రస్య చాగమః ।
అనారోగ్య మనావృష్టిర్ద భిక్షం జనమారకం ॥ 61

సంగ్రామం శస్త్ర సంఘాతం క్షిప్రమేవ వినిర్దిశేత్ ।
తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి తస్య పాపస్య శాంతిదాం ॥ 62

అశ్వత్థ సమిధో గృహ్య తిలాంశ్చ మధుసంయుతాన్ ।
విరూపాక్షేణ మంత్రేణ విరూపాక్షం సుశోభితాం ॥ 63

తిలపాత్రోప హారంచ క్షీరం శాంతించ కారయేత్ ।
తత స్తచ్ఛామ్యతే పాపం ప్రజాపతి మతం యదా ॥ 64

సౌత్రా మణిః పాకయజ్ఞః పశుబంధ స్తథైవచ ।
క్రతవశ్చ ప్రవర్తంతే అనధీత్య కృతోదయః ॥ 65

యస్మిం స్తథా ప్రవర్తంతే క్రోధ లోభ భయాదపి ।
అదత్వా దక్షిణ్యా సమ్యజ్మహా దుత్పాత లక్షణం ॥ 66

అనారోగ్య మనావృష్టి దుర్భిక్షం జనమారకం ।
జ్వరః కాస స్తథా శ్వాసః కుష్ట ద్రదు విషూచికాః ॥ 67

శిరోరోగార్శ రోగాశ్చ పాండు రోగో గళగ్రహః ।
ఆదయశ్చ ప్రవర్తంతే దుర్దృష్టే స్వప్న లక్షణైః ॥ 68

తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి బృహస్పతి మతంయథా ।
త్రిరాత్రో పోషితో భూత్వా హవిష్యాశీ పురోహితః ॥ 69

సక్షీరాణాం ఘృతాక్తానాం సమిధాంశ్చ శతం దహేత్ ।
ఏవ మింద్రాశ నిర్వాపి జ్వలన్త్యే నిపతేద్యది ॥ 70

పురోజనపదేవాపి తత్ర విద్యాన్మహద్భయం ।
సంవత్సరే తతో ఘోరే విద్యాద్భురాం జనక్షయం ॥ 71

రాజా మాత్య వినాశంచ నిర్దిశేన్నాత్ర సంశయః ।
తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామి ఇంద్రాగ్ని వచనం యథా ॥ 72

అపామార్గస్య సమిధాం సహస్రాష్టోత్తరం దహేత్ ।
పాయసం భోజయే ద్విప్రాన్ క్షీరం శాంతించ కారయేత్ ॥ 73

రక్తానాం మేఘవర్ణానాం గవాం క్షీరం సమాదిశేత్ ।
హుత్వాహుతి శతం విప్ర మాహేంద్రేణైవ మంత్రవిత్ ॥ 74

సువర్ణ మణిసంఘాతాం హోమాంతే భూరిదక్షిణాం ।
తత స్తచ్ఛామ్యతే పాప మింద్రాగ్నివచనం తథా ॥ 75

ప్రతిస్రోతో మహానద్యః ప్రవహంతి జలాశయాః ।
ఉన్మార్గపథగామాని జలాన్యపహరంతి చ ॥ 76

ఉద్గిరంతి జలంధూమౌ పుష్కరిణ్యో జలాశయాః ।
కుముదోత్పల పుష్పాణాం నద్యస్స్వితసి సంభవః ॥ 77

దర్శనం సప్తఋషీణాం నాగానాం జలశాయినాం ।
చైత్యవృక్ష మహోత్పాతాశ్చ పుష్పవంతి ఫలంతిచ ॥ 78

పూయశోణిత గంధాశ్చ కృపాపాణాం సుగంధితా ।
క్రిమిశోణిత వర్షంచ భిన్నాభిన్నాః పురోహితః ॥ 79

ఈదృశాని నిమిత్తాని సంతియత్రైవ గౌతమ ।
పరచక్రాగమం విద్యా త్సర్వలోక భయావహం ॥ 80

రాజామాత్య భయంబ్రూయా త్పౌరాణాంచ మహద్భయం ।
ఔదుంబరీణాం విధివత్సమిధాంవై సమాహితః ॥ 81

సహస్రాష్టోత్తరంహుత్వా త్వింద్రాగ్నేయేన మంత్రవిత్ ।
షద్రణాపశ్చక ర్తవ్యో వాయవ్యశ్చ పసుంతతః ॥ 82

దేవాలయేషు సర్వేషు నానావాదిత్ర నిస్వనైః ।
మోదకాక్షత పత్రైశ్చ బ్రాహ్మణైః స్వస్తివాచయేత్ ॥ 83

ద్విజాతీనాం గోసహస్రం హోమాంతే భూరిదక్షిణా ।
ఉత్పాతాది నిమిత్తాస్తు యేకేచిద్భయ దారుణాః ॥ 84

గోప్రదానేన శామ్యంతి ప్రజాపతిమతం యథా ।
వ్రతోపవాసై ర్నియమై ర్హోమై బ్రాహ్మణతర్పణైః ॥ 85

దివ్యోత్పాతే సముత్పన్నే మాహేంద్రం సాధయేచ్చరుం ।
వారుణంచాంతరిక్షే చ ఆగ్నేయం పార్థివేతథా ॥ 86

తథా సంగ్రామకాలేపి ప్రహారాణాం నివృత్తయే ।
ఏవమిత్యాదికంలోకే దివ్య భౌమాంతరిక్షజం ॥ 87

నియమైర్వ్రితోపవాసైశ్చ శాంతిభిశ్చ ప్రశామ్యతి ।
దేవతాయత్రపూజ్యంతే సాంవత్సర పురోహితాః ॥ 88

గురవో గ్రహనక్షత్రం తదాహుః శుభలక్షణం ।

ఇతి మదనరత్నే గర్గోక్తానౌత్పాత శాంతయః ॥

తత్రైవ దేవీపురాణే

అపచారేణలోకానా మపకారాద్దురాత్మనాం ।
అపరక్తవినాశాయ సృజంతే దేవతామునే ॥ 1

ఉత్పాతాన్వివిధాకారా న్దివ్యభౌమాంతరిక్షజాన్ ।

సప్తప్రాచీం దిశ మన్వావర్తతే భయదాస్య మణికుంభా స్థాలీదరణే యానచ్ఛత్ర శయ్యాసనా వసదధ్వజ పతాకాగ్రహైక దేశ ప్రభంజనేషు గజివాజిముఖ్యాః ప్రమీయంత ఇత్యేవ మాదీనితాని సర్వాణీంద్ర దేవత్యా న్యద్భుతాని ప్రాయశ్చిత్తాని భవంతీంద్రంవో విశ్వత స్పరీతి స్థాలీపాకా దష్టశతం హుత్వా పంచభిరాజ్యాహుతి భిర్జుహుయా దింద్రాయ స్వాహా శచీపతయే స్వాహా వజ్రపాణయే స్వాహేశ్వరాయ స్వాహా సర్వపాప ప్రశమ నాయ స్వాహేతి వ్యాహృతిభిశ్చ పృథగ్జుహోతి ॥

దక్షిణాంచిత మన్వావ_ర్తితే తయదస్య ప్రతిాయాం పశుష్యు శరీచేవా రిష్టాని ప్రాగుర్భవంతి వ్యాధయో హ్యనేక విధా అతి స్వప్న దుస్వప్న మతి శోణిన మాలస్యా జీర్ణాని గృహద్వారేణ వాయసోగచ్ఛతి నిదోతః ప్రవిశతి శరీరే వారోహాతి కృష్ణా స్త్రీ ఆదర్శన మాదత్యే ఇత్యేవ మాదీనితాని సర్వాణి యమదై వత్యా న్యద్భుతాని భవంతి నాకే దుష్టమితి స్థాలీపాకా అష్టశతం హుత్వా పంచభి రాజ్యా హుతీభి ర్జుహోతి యమాయ స్వాహా ప్రేతాధి పతయే స్వాహా దండపాణయే స్వాహేశ్వరాయ స్వాహా సర్వపాప ప్రశమ నాయ స్వాహేతి వ్యాహృతిభిశ్చ పృథగ్జుహోతి ॥ స ప్రతీ చీంచిత మన్వా వ_ర్తతేయస్య క్షేత్ర గృహ సంస్థేషు దాస్యేష్వద్భుతాః ప్రాదుర్భవంత్యుప ద్రవా అనేకవిధా ఆఖుపతంగ పిపీలికా మక్షికా భ్రామర ఉర శరభకి శాష్మక మిత్యేవ మాదీని తాని సర్వాణి వరుణ దైవత్యాని భవంతి ॥ ఘృత వతీతి వరుణస్యో_త్తంభన మసీతి స్థాలీపాకా దష్టశతం హుత్వా పంచభి రాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి వరుణాయ స్వాహాఽపాం పతయే స్వాహా పాశ పాణయే స్వాహేశ్వరాయ స్వాహా సర్వపాప ప్రశమనాయ స్వాహేతి వ్యాహృతిభిశ్చ పృథగ్జుహోతి ॥ స ఉదీ చీంది శమన్వా వ_ర్తతే తయ దాస్య కనక రజత వజ్ర వైడూర్య ము_క్తామణి వియోగో భవత్యా రంభోవా విపద్యంతే మిత్రావేవ విరజ్యంతే వేశ్యాని మధూన్యలాబూని వాణాయంతే వల్మీకా శ్చోచ్ఛ్రియంతే శుష్క వృక్షాః ప్రరోహంతి తైలం స్త్రాయఽతి రాత్రా విం(ద్ర ధనుర్దృష్వాదివా శ్వేతవాయ సంశ్మశానాగ్నౌ ధూమోణాయతే శ్వతరీగర్భం గృహ్ణాతి ఏవమాదీనివై శ్రవణ దైవత్యాన్యద్భుతాని భవంతి । అభిత్యం దేవమితి స్థాలీపాకాదష్ట శతం హుత్వా పంచభి రాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి ॥ వై శ్రవణాయ స్వాహా యక్షాధి పతయే స్వాహా హిరణ్య పాణయే స్వాహా ఈశ్వరాయ స్వాహా సర్వపాప శమనాయ స్వాహేతి వ్యాహృతిభిశ్చ పృథగ్జుహోతి । స పృథివీ మన్వావ_ర్తతే తయదస్య పృథివీ స్ఫుట తిష్ఠలతికం పతి జ్వలతి రుదతి ధూమాయత్య కస్మాత్సరి లముద్గిరతి ప్లవతి మజ్జతి నిమగ్నమపి పప్లవత్యకాలే పుష్ప ఫలానీత్యేవ మాదీనాగ్ని

దైవత్యాద్భుతాని భవంత్యగ్నిం దూతమితి స్థాలీ పాకాద్ధుత్వా పంచభి రాజ్యా
హుతీ ర్జుహోత్యగ్నయే స్వాహా ర్చిష్మతే స్వాహా శక్తి పాణయె స్వాహేశ్వ
రాయ స్వాహా సర్వపాప శమనాయ స్వాహేతి వ్యాహృతిభిశ్చ పృథ
గ్జుహోతి । సోంతరిక్ష మన్వావర్తతే నయదాస్యవి వాతా వాతా వాయంత్రే
త్రేషు చాప రూపాణి దృశ్యతే ఖరకరంభ గృధ్ర కంక కపోతో లూకశ్యేన
మావాయ సంగో మాంసం యాత్తాన్య పరి పశు మాంస పశ్వస్థి రుధిర
వర్షాణి ప్రవర్తంతేశాక మైథునాని దృశ్యంతె రాత్రౌ మణిధనుః పశ్యేచ్ఛుక్లా
గ్రామె వింశతి వృక్షస్స్రివంతి రుథిరాణ్యాకాశే నగరస్య సతీత్యేవ మాదీని
వాయు దైవత్యా న్యద్భుతాని భవంతి । వాత ఆవాత్వితి స్థాలీ పాకాద్ధుత్వా
ష్టోత్తర శతం పంచభి రాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి వాయవే స్వాహా మహాద్యూతాధి
పతయే స్వాహా క్షిప్రపాణయే స్వాహేశ్వరాయ స్వాహా సర్వపాప హరాయ
స్వాహేతివ్యా హృతిభి ర్హుత్వాథ సామగాయేత్ ॥ సదివ మన్వావర్తతేథ
యదా తారా వర్షాణి చోల్కాః పతంతి ధూమాయం తిది శోదహ్యంతి కేతవ
శ్చోత్తిష్ఠంతి గవాం శృంగేషు ధూమో జాయతె గవాం స్తనేషు రుధిరం
ప్రవత్య త్యర్థంహిమం నిపతేత్యేవ మాదీని సోమ దేవత్యాన్యద్భుతాని భవంతి
సోమం రాజా నమితి స్థాలీ పాకా దష్టోత్తర శతం హుత్వా పంచభి రాజ్యా
హుతీ ర్జుహోతి సోమాయ స్వాహా నక్షత్ర పతయే స్వాహా శీత పాణయే
స్వాహేశ్వరాయ స్వాహేతి సర్వపాప హరాయ స్వాహేతిచ వ్యాహృతిభిశ్చ
పృథగ్జుహోతి ।

పత్తరాం దిశమన్వావర్తతే దేవా యతనాని కంపంతే దేవతా ప్రతి
మాహసంతి నృత్యంతి గాయంతి స్ఫుటంతి ఖిద్యంత్యున్మీలంతి నిమీలంతి
ప్రతియాంతి నద్యః ॥ కబంధ మాదిత్యే దృశ్యంతే జలంచ పరితప్యతే
కేతూపతాకా ఛత్ర వజ్ర విషాణాని ప్రజ్వలంత్యశ్వా వాధిష్వంగారాన్
క్షరంత్య హతాని కర్మాణి క్రందంత్యేవ మాదీని విష్ణుదైవత్యాద్భుతాని
భవంతీదం విష్ణురితి స్థాలీపాకాద్ధుత్వా పంచాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి విష్ణవే
స్వాహా సర్వభూతాధిపతయే స్వాహా చక్రపాణయే స్వాహేశ్వరాయ

స్వాహా సర్వపాపహరాయ స్వాహేతి వ్యాహృతి భిర్హుత్వాథ సామగాయేత్ ॥ శ్మశాన దహనాభిమర్శనాగ్నోభిరా క్రమణాచ్చ చతుర్భిర్ఋద్యతే భూమిః - పంచమస్త్వపలేపనాత్ । సంభారాన్వృదక్షిణ మాసీయ బ్రాహ్మణైః స్వస్తి వాచయిత్వా సంభారైర్య దుపసృష్టం తదభ్యుక్షే చ్చామృతీహ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ । హిరణ్య గౌర్వాసోశ్వాది దక్షిణాం దద్యాత్ ॥ సోదస్తాద్దిశ మన్వావర్తతేథ యదాస్య మనుష్య గోమహిష్య జోష్ట్రాః ప్రసూయంతే హీనాంగాన్యతి రిక్తాంగాని కృతరూపాణి వాజాయన్తె అచలాని చలన్త్యేవ మాదీని రుద్రదైవత్యా న్యద్భుతాని భవంతి ॥ ఆపోర్ణాణానమితి స్థాలీపాకా దష్టోత్తరశతం హుత్వా పంచాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి రుద్రాయ పశుపతయే శూలపాణయే ఈశ్వరాయ సర్వపాపహరాయ చేతివ్యాహృతీ భిర్హుత్వా సామగాయేత్ ॥ ఊర్ధ్వాదిశ మన్వావర్తతేథ యదాస్య మానుషాణా మతి దుఃఖం పర్వతానృటంతినిపత్యం త్యాకాశాద్భూమిః కంపంతే మహాద్రుమా కృష్యంత్యశ్మానః ప్లవంతే చతుష్పాదః పంచపాదం భవంత్యేవమాది మార్యదైవత్యా న్యద్భుతాని భవంత్యుదుత్యా మితి స్థాలీపాకదష్టోత్తర శతం హుత్వా పంచభిరాజ్యాహుతీ ర్జుహోతి సూర్యాయ సర్వగ్రహాధిపతయే కిరణపాయే ఈశ్వరాయ సర్వపాపహరాయేతి వ్యాహృతీ భిర్హుత్వాథ సామ గాయేత్ ॥ సనర్వాదిశో అన్వావర్తతేథ యదాస్య స్త్రియో యమలాని ప్రసూయంతే శ్వేతకాకః కాకమైథునం చ దృశ్యతే సర్వదిశాం దాహశ్చ జాయంతే పిశాచ రాక్షస గోజావ్యస్త్రేష్వగ్నిశ్చ దృవతి పశుషుమానుషా భవంతి మానుశేషు సర్వాణి సత్వానిజాయంతే వాఙ్మనః కర్మభీరుద్రంద్వేష్టి స్త్రీ పుంసయోః పౌంశ్చల్య భావః సర్వపాపేషు బుద్ధిః ప్రవర్తత ఇత్యేవ మాదీని రుద్రదైవత్యాద్భుతాని భవంతి విశ్వతశ్చక్షురితి స్థాలీపాకంహుత్వా పంచభిరాజ్యాహుతిం ॥ రుద్రాయ ఉమాపతయే శూలపాణయే ఈశ్వరాయ సర్వపాప ప్రశమనాయేతివ్యా హృతీభిశ్చజుహోతి ॥

భూమికంపోదిశాందాహో గ్రహయుద్ధం చ జాయతే ॥ గగనే దృశ్యతే కేతు రాదిత్యైశ్చైవ కంపతే । ఆదిత్యే దృశ్యతే ఛిద్రం కృష్ణ

వర్ణోఖిజాయతే । విపరీతా నదీచైవ రుధిరం చ ప్రవాహయేత్ । గగనా చ్ఛ్రూయతే గీతం నిర్ఘోషశ్చైవ జాయతే ॥ ఏవమాదీని సర్వాణ్య ద్భుతాని భవంతి తేషాం ప్రాయశ్చిత్తాని భవంతి । గృహే గృహే భవేచ్ఛాంతిః బ్రాహ్మణానాం యజనం బలిః ॥ దానం జపం రుద్రం నిత్యం పఠ భాస్కర పూజనం । లక్ష హోమం కోటి హోమం దూర్వా హోమం పురోహితః ॥ గో భూ హిరణ్య వస్త్రాంన్న తిల దానం శుభావహం । పాయసం దధి క్షీ రాజ్యం దేయం విప్రేషు భోజనే ॥ అథ పూర్ణాహుతిం హుత్వా దూర్వా దర్భ శమీ వీరణాంది ధసర్పిస్సర్ష పాన్పలి సీరపామార్గ తిల యవ వ్రీహ యః సమిదః శ్చైతాన్యా హరే త్స్నాతః స్థండిల ముపలిప్యతం త్రేణో దనం కృసరం యవాన్సక్తు పాయసం దధి మధు ఘృతా క్తాః పృథకశ్చరవః సర్వేషాం పాయస మగ్నిం సమిధాయ జుహుయా దింద్రం విశ్వా అపి వృధన్ । నాకే సుపర్ణం వరుణస్యో త్తంభనమసి । అభిత్వం దేవగ్ం సవి తారం । అగ్నిం దూతం వృణీమహే ॥ ఇదం విష్ణుః । విశ్వ తశ్చక్షుః । గౌరీమిమాయ । కాండాత్కాండాత్ । ధృవాసి ధృవోయం యోజానాతి నయ జ్ఞాయంతే । ఇహై వ స్తం మావ్యోష్టం । పునం పత్నీ మగ్నిరదా దాయుషా సహవర్చసా । దీర్ఘాయు రస్యాయుః పతిర్జీవాతు శరదః శతమితి ॥

ఇతి మదనరత్నే దేవీ పురాణోక్తాద్భుత శాంతయః ।

అథ ప్రాసాద కలశ లింగార్చాభంగ శాంతిః

అద్భుత సాగరే నారదః :—

యత్ర దేవకులే వజ్రం పతేద్గృధ్రో౽థవా పునః ।
కంకస్య పతనేచైవ చూడాయా మగ్ని దర్శనం ॥ 1

లింగంవా భిద్యతే యత్ర కంపతేవా నిమి త్తతః ।
చూడా భంగో భవేద్యత్ర ప్రతిమాభిద్యతే తథా ॥ 2

గ్రామోత్పాదో భవే త్తత్ర స్వామినో మరణం దిశేత్ ।
తత్ర శాంతిం ప్రవక్ష్యామియేన సంపద్యతే శుభం ॥ 3

కుండం కృత్వా విధానేన తతో హోమం సమాచరేత్ ।
చరుంచయ మద్దైవత్యం సాథ యిత్వా విధానతః ॥ 4
న మవర్ణేన హస్తేన తతః కర్మ సమారభేత్ ।
అష్టోత్తర శతం హుత్వా ఘృతాక్తం సమిధ స్తతః ॥ 5
మాష ముద్గై స్తిలై శ్చైవ ఘృతేన మధునా సహ ।
ఏభిః పంచ సహస్రాణి శక్తిబీజేన హోమయేత్ ॥ 6
హోమాంతే తర్పయే ద్విప్రాన్ దక్షిణా భోజనాదిభిః ।
భూమిం ధేనుమనడ్వాహం స్వర్ణం ధాన్యం సదక్షిణం ॥ 7
పంచగవ్యం తతః కృత్వా స్నాయాద్దేవాలయే ద్విజః ।
బలిం దత్వా విధానేన కృసరైః పాయసై స్తథా ॥ 8
ఈశానం స్థాపయే త్తత్ర బలిం దత్వా విధానతః ।
ఏవం కృత్వా విధానంతు కృత కృత్యో భవేన్నరః ॥ 9
మంటపస్య తథా భిత్తి శ్చూడా దేవకులస్యచ ।
పూజాయాం పార్థివస్యాపి ప్రతిమాయాం తథైవచ ॥ 10
అకస్మాన్నిపతేద్యత్ర కంపతేవాఽనిమిత్తతః ।
దధిక్షీర ఘృతాక్తానామశ్వత్థ సమిధాం తతః ॥ 11
జుహుయా దష్ట శతకం మిమాయద్రేతి మంత్రవిత్ ।
ధేనుంచ దక్షిణాం దద్యా త్తిల పాత్రం సకాంచనం ॥ 12

ఇతి శాంతిరత్నే లింగార్చాది భంగ శాంతిః.

మ ద న ర త్నే ప రి శి ష్టే

శ్లో॥ గృహమధ్యే స్థూణా విరోహతి కపోతోవాగారమధ్యే
విపతేద్వాయ సోవా గృహం ।
ప్రవిశే ద్గోర్వ గృహమారోహే ద్వల్మీకం వోపజాయంతే ॥ 1

గౌరాత్మానం ప్రతినయే దనడ్వాన్ దివంతూల్లిఖేదనగ్నోవా ధూమ్రం జాయతే ఛత్రాంకం నిర్యాసంవోపజాయతే మండూకో దృష్టోవా వానేన న్వప్నే స్థిదంత పతనేవా గృహపతిర్జాయ యాసహోపరతిం విందేత్ ।

అన్యేషువా గృహోక్తేషు దేవయజనోల్లేఖన ప్రభృత్యగ్ని ముఖాత్కృత్వా స్థాలీ పాకాజ్జుహోతి ॥ యత ఇంద్ర భయామహే ఇతి పురోను వాక్యా మనూచ్య స్వస్తి దావిపస్పతిరితి యాజ్య యాజుహోత్యథాజ్యాహుతీరుప జుహోతి వాస్తోష్పతేశం న ఇంద్రాగ్నీ కయానశ్చిత్ర ఆభువత్కో అదాభ్య వతం నస్సమనసాలీతి స్విష్టకృత్ప్రభృతి సిద్ధమాధేను వర ప్రదానా దథా గ్రేణ శమీపర్ణేషు హుతశేషం నిదధాతి శన్నో దేవీ రభిష్టయ ఇతి స్థాలీ పాకం సంక్షాళన మాజ్య శేష ముద కశేషంచ పాత్ర్యాం సమానీయవిమే త్రోక్షమేద్వా తచ్ఛం యోరావృణీ మహ ఇత్యన్నం సంస్కృత్య బ్రాహ్మణా న్సంపూజ్య శిషోవాచ యిత్వా శివం భవేదిత్యద్భుతో వ్యాఖ్యాతః ॥

అథ జనమార మహామార్యాది శాంతిః

హేమాద్రౌ గర్గః :—

జనమారసముత్పత్తిం ప్రవక్ష్యామి సశాంతికం ।
యదాలోభ సమావిష్టాః పీడ్యంతే పార్థివాః ప్రజాః ॥ 1

రమత్యాభిద్రుతతరో నచధర్మేణ తిష్ఠతి ।
నచ స్తస్యానువ ర్తంతే ప్రజామంధరిపోయతః ॥ 2

క్రోధ లోభ సమావిష్టాః సాధ్వాచార వివర్జితాః ।
పూజయంతిచ్చ నాభీష్టం దేవాన్విప్రాం స్తథా సుహృత్ ॥ 3

తాస్వధర్మాభిభూతాసు తతో రుద్రః ప్రకుప్యతే ।
అంత్యకోప్యేష భగవాన్భూతానాం ప్రీత ఏవచ ॥ 4

కురుతే సోపికారాంశ్చ హేతుభూతా న్పృథగ్విధాన్ ।
తారాగ్రహోన్కేతు దండాన్రాహూ వీరకకారకాన్ ॥ 5

నసూర్యసంధ్యావికృతి ర్ఘోరాన్వా మృగపక్షిణః ।
భూకంపోల్కాని పాతశ్చ సీతోష్ణానిలవిక్రియః ॥ 6

అతివర్ష మవర్షంతు తద్వైవర్తు విపర్యయః ।
ఓషధ్యో రసహీనాశ్చ భవేదృతు విపర్యయే ॥ 7

రసవీర్య విహీనాస్తా రోగానుత్పాదయం త్యథ ।
దివ్యభౌమాంతరిక్షాస్యు రుత్పాతా దోషసూచకాః ॥ 8

సంభవంతి తతోరోగా దారుణా జనమారకాః ।
రుద్రప్రకోపజంతస్మాజ్జనమారం ప్రచక్షతే ॥ 9

తేనాఖిభూతాస్సర్వేపి చ అంతే బుద్ధివైకృతాత్ ॥ 10

సత్వంబలంచ వికృతిం యాంతిప్రాయేణ జంతుషు ।
బ్రహ్మస్వహరణశ్చాపి గురుద్రోహాత్సతాంవధాత్ ॥ 11

లక్ష్యతే జనమారోయం సముత్పన్న ఇతి శ్రుతిః ।
తద్రుద్రకోపజం తస్మాజ్జనమార ప్రశాంతయే ॥ 12

తస్మాత్ప్రసాదయే ద్యత్నాద్దేవ దేవం మహేశ్వరం ।
దైవజ్ఞానా ప్రతిష్ఠేన విధినాసు సమాహితః ॥ 13

గాణాపత్యేన విధినా అధర్వ శిరస స్తథా ।
యామలేన విధానేన కుర్యాదేవ ప్రసాదనం ॥ 14

శివసూక్తముమాసూక్తం జపేచ్ఛ శతరుద్రియం ।
బల్యుపహారాన్వివిధాంశ్చ త్వరేషు నివేదయేత్ ॥ 15

ఆవాహయామిత్వా సగణం రుద్రంవా శివమేవవా ।
బ్రాహ్మణాన్పూజ్య భోజ్యైశ్చ దక్షిణాభిశ్చ తోషయేత్ ॥ 16

ప్రసాదితే తతోరుద్రే జనమారో నివర్తతే ।
నహ్యేష నానాదైవత్యో వివిధైశ్చాన్య కర్మభిః ॥ 17

బలాచ్ఛమయితుం శక్యో రుద్రకోప సముత్థితః ।
తస్మాత్ప్రసాధయేద్యత్నై ర్భవంతు జగతోహితం ॥ 18

శివం ప్రజానాం భవతి యదా సంప్రీయతే శివః ।
ధర్మమంగలశీలశ్చ దేవబ్రాహ్మణ వందితః ॥ 19

శర్వార్చన రతస్సర్వై రుపసర్గైర్విముచ్యతే ।
జపోపవాస నిరతో నృపతి స్సంయతేంద్రియః ॥ 20

యుక్తో హోమం ప్రకుర్వీత నియమేన యధావిధి ॥ 21

ఏవం యుక్తస్యనృపతేః కర్మసిద్ధిః ప్రజాయతే ।
కర్మణః ప్రత్యమూలంహి శ్రద్ధధానోనృపస్మృతః ॥ 22
ఉపోషితో నరః స్నాతం శుక్లవస్త్ర సమాహృతః ।
ఆత్మరక్షాం స్వయంకృత్వా తతః శాంతిం ప్రయోజయేత్ ॥ 23
ధర్మాత్మా ధర్మవిదుషాం రాజారాజ పురోహితః ।
రాజాప్యై సగుణోయేషాం కుశలం తత్ర వర్ధతే ॥ 24

విష్ణుధర్మోత్తరే :—
రుద్రాణాం చ తథాజాప్యం సర్వాఘవినిషూదనం ।
సర్వకామకరోహోమ స్తథా సర్వత్ర శాంతిదః ॥ 25
అజావికా నామశ్వానాం కుంజరాణాం తథాగవాం ।
మనుష్యాణాం నరేంద్రాణాం బాలానాం యోషితామపి ॥ 26
గ్రామాణాం నగరాణాం చ దోషానామపి భార్గవ ।
ఉద్ధూతానాంచ ధర్మజ్ఞ వ్యాధీతానాం తథైవచ ॥ 27
మరణేసమనుప్రాప్తే రిపుజేచ తథాభయే ।
రుద్రహోమః పరాశాంతి పాయసేన ఘృతేనచ ॥ 28

మార్కండేయపురాణే :—
ఉపసర్గే నరాణాంతు మహామారీ సముద్భవం ।
తదాత్రివిధముత్పాతం మహోత్థం శమయేన్మమ ॥ 29
అత్ర ప్రాగుక్త నృసింహ గాయత్ర్యా ।
లక్ష హోమ కోటి హోమౌచ జ్ఞేయౌ ॥ 30

ఇతి జనమార మహామార్యాది శాంతిః

అథ కాక మైథున శాంతిః

అద్భుతసాగరే గర్గః :—
కాకస్య మైథునం పశ్యే త్కాక శ్చరసిచే ద్వితేత్ ।
శిరస్స్వరపివాతయాన్ త్పతధాతుం నఖేస్తథా ॥ 1

విచారణంచ కురుతేశ యానంచ స్పృశేద్యది ।
తదావదేత్తు మరణం మహారిష్ట మధాపివా ।
శాంతిం తత్ర ప్రకుర్వీత విధానేన యథోదితు ।
ఉద్దిశ్యారిష్ట శమనం కుర్యాత్సంకల్ప పూర్వకం ॥ 2

శుచౌదేశే రత్నిమాత్రే స్థండిలేగ్నిః విధాయచ ।
తదీశానే చాష్టదళే కుంభస్యోపరి శక్తితః ॥ 3

హిరణ్య నిర్మితం త్వైంద్రం లోకపాల సమన్వితం ।
పూజయిత్వా స్వశాఖోక్త విధినాశ్రపయేచ్చరుం ॥ 4

కృత్వాజ్యభాగ పర్యంతం జుహుయాత్క్రమశో హవిః ।
పాలాశ సమిధోవ్రీహి చర్వాజ్యాని యథాక్రమం । 5

అష్టోత్తర శత సహస్రంవా శత మష్టోత్తరంతువా ।
యత ఇంద్రేతి మంత్రేణ లోకపాలేభ్య ఏవచ ॥ 6

శక్త్యా హుత్వా స్వశాఖోక్త ప్రాయశ్చిత్తాహుతీర్హునేత్ ।
లోకపాల బలిందద్యా దింద్రాగ్న్యాదేశ్చ శేషతః ॥ 7

వాయసేభ్యో బలిందద్యా దైంద్ర వారుణ మంత్రతః ।
ఐంద్రవారుణ వాయవ్యా సౌమ్యాయా మ్యాశ్చ నైరృతాః ॥ 8
తేకాకాః ప్రతిగృహ్ణన్తు భూమావన్నం మయార్పితం ॥ 9

పూర్ణాహుతిం తతోదత్వా ఆచార్యం పూజయేత్తతః ।
కుంభోదకే నాభిషేకో యజమానస్య విస్తరాత్ ॥ 10

ఆచార్యా యైంద్ర ప్రతిమాం దద్యాత్సోపస్కరాంతతః ।
శక్త్యాచ భూయసీం దద్యా ద్విజానాం భోజనం దిశేత్ ॥ 11

శతంత దర్ధ మర్ధంవా శక్త్యభావే దశాపివా ।
కాకో మైథున యుక్తశ్చే చ్ఛ్వేతస్సయది దృశ్యతే ॥ 12

ఇతి హేమాద్రౌ గర్గః :—

కేచిత్తు శ్వేత కాకమైథున దర్శనే విశిష్టో దోషఃన కేవల ఇత్యాహుః । తేచేద్య దిపదాభ్యాం దృశ్యతే యదావృత్యాచని మిత్త్యభేదాత్ జ్ఞానాన్నృణా ఇత్యుపేక్షః ॥ ఇతి కాకమైథున శాంతిః.

అథ వాయస శాంతిః

మానవ సంహితాయాం :—

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి వాయసః ప్రవిశేద్గృహం ।
ప్రవిశేద్వారతోగచ్ఛే న్మాసమేకం విసర్జయేత్ ॥ 1

ద్వారాంతరే యదాగచ్ఛేత్ షణ్మాసాంస్తు విసర్జయేత్ ।
దేవాలయే నృపాణాంతు గ్రామనాశో భవిష్యతి ॥ 2

గృహప్రవేశనే కాకో గృహేశేషభయంకరః ।
శ్వానమార్జారతోగచ్ఛే ద్వాయసః ప్రవిశేద్గృహం ॥ 3

గృహస్థ మరణంవింద్యా త్సర్వనాశో గృహేభవేత్ ।
ఏతేషాం దోషజాతానాం శాంతింవక్ష్యే సమాసతః ॥ 4

ప్రవేశస్థానదేశేషు దక్షిణేవా గృహాత్తతః ।
ఆచార్యం వరయేదాదౌ బ్రాహ్మణం వేదపారగం ॥ 5

వ్రీహిద్రోణేషుకల్పిష్ణం స్థాపయేద్వ్రణం ఘటం ।
పంచపల్లవసంయుక్తం పంచగవ్య సమన్వితం ॥ 6

పంచరత్న సమాయుక్తం పూరయేత్తీర్థవారిణా ।
తస్యోపరిన్యసేత్పాత్రే కాకరూపం శచీపతిం ॥ 7

కర్షమాత్ర సువర్ణేన పాదేనాథ స్వశక్తితః ।
యత ఇంద్రేతి మంత్రేణ అర్చయిత్వాతు దైవవిత్ ॥ 8

ఇంద్రాదీశానపర్యంత మర్చయేల్లోకపాల క్రమాత్ ।
కుంభాభిమంత్రణం కుర్యాచ్ఛ్రీ రుద్రంచ స్పృశంజపేత్ ॥ 9

స్వగృహ్యోక్తేన విధినా హోమకర్మ సమాచరేత్ ।
యత ఇంద్రేతి మంత్రాభ్యాం సమిధాజ్యచరూన్ హునేత్ ॥ 10

అష్టోత్తర శతసహస్రంవా అష్టోత్తరశతంతువా ।
త్రియంబకేణ మంత్రేణ తిలానష్టశతంహునేత్ ॥ 11

ఇదం విష్ణుర్మమంత్రేణ లాజహోమం సమాచరేత్ ।
వుపహోమం తతఃకృత్వా మహావ్యాహృతిభిర్హునేత్ ॥ 12

ఇంద్రాయ స్వాహా వాయసోత్పాతశమన్యాయ స్వాహా శాంతాయ స్వాహేతి ।
తతః స్విష్టకృతంహుత్వా హోమశేషం సమాచరేత్ ॥ 13

సంపాతైరభిషిక్తస్తు గోయుగ్మం దక్షిణాం దిశేత్ ।
ఆజ్యావలోకనం కృత్వా మహాశాంతిం పఠేత్తతః ॥ 14

ఇతి వాయస శాంతిః — నారదః :—

శ్రీధాన్య బన్ధునాశశ్చ విత్తహానిస్తథాఽయశః ।
బన్ధుక్లేశం పుత్రహానిః స్త్రీచిన్తా చ మద్గదః ॥ 15

పూర్వాహ్ణాని ఫలాన్యేషా మింద్రచలుప్తేచ మస్తకే ।
పంచత్వక్పల్లవస్వర్ణ పంచామృత ఫలోదకైః ॥ 16

అభ్యజ్య మంత్రితైర్మంత్రై స్స్నాద్దోషం విముంచతి ॥ 17

ఏవమేవాగ్నిదాహేపి మస్తకే మధ్యదూషితే ।
దంతచ్ఛేదే కాక హంతౌ సరటీపతనేపిచ ॥ 18

లాభదః కుడ్య గోధాత్ర శుభదోవ్యత్యయే వ్యయః ।
దక్షిణేస్ఫురణేలాభం వామే స్ఫురణమన్యథా ॥ 19

స్త్రీణాం విపరీతం :—

సీతా హరిఙ్వదక్షిణడా చరాణాంవా మానినేత్రాణి సముల్లసంతీతి రామాయణోక్తేః । ఇతి వాయస శాంతిః ॥

అథ కాక మైథున నర్మద నరత్వోక్తా శాంతిః

మధనరత్నే నారదః :—

దివావాయది వారాత్రౌ యఃపశ్యేత్కాక మైధునం ।
సనరో మృత్యు మాప్నోతి యదివా స్థాన నాశనం ॥ 1

కాకఘాత వ్రతం యద్వా విదధీతాథ వత్సరం ।
పితౄ వద్వైద్విజాన్ భక్త్యా ప్రత్యహంచాభి వాదయేత్ ॥ 2

జితేంద్రియోజిత క్రోధః సత్య ధర్మ పరాయణః ।
తద్దోష శమనాయాథ శాంతి కర్మ సమాచరేత్ ॥ 3

గృహస్యైశాన భాగేతు హోమ స్థానం ప్రకల్పయేత్ ।
స్వగృహ్యోక్త విధానేన తత్ర స్థాప్య హుతాశనం ॥ 4

ముఖాంతే సమిదన్నాజ్యై ర్హునే దష్టోత్తరం శతం ।
ప్రతి మంత్రం త్ర్యంబకేన అపమృత్యు ద్వయేనచ ॥ 5

అపమృత్యు మపశుదమితి మంత్రద్వయం తైత్తరీయే ప్రసిద్ధం ।
వ్యాహృతిభి ర్వ్రీహితి లై ర్జయాద్యంతం ప్రకల్పయేత్ ॥ 6

పూర్ణాహుతిం జుహుయాత్కర్తా శుచిరలం కృత॥ ।
స్వర్ణ శృంగీం రౌప్యఖురాం కృష్ణాం ధేనుం పయస్వినీం ॥ 7

వస్త్రాలంకార సహితాం నిష్క ద్వాదశ సంయుతాం ।
తదర్ధేన తదర్ధేన తదర్ధేనా థవాయుతాం ॥ 8

యథా విత్తానుసారేణ తన్న్యూ నాధిక కల్పనా ।
ఆచార్యాయ శ్రోత్రియాయతాం గాంధద్యాత్కుటుంబినే ॥ 9

యస్మాత్త్వం పృథివీ సర్వా తైవ్వైతాదగ్ని సన్నిభాత్ ।
సర్వమృత్యుం హరేన్నిత్య మత॥ శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥ 10

బ్రాహ్మణేభ్యో విశిష్టేభ్యో యథా శక్త్యాచ దక్షిణాం ।
బ్రాహ్మణా న్భోజయేత్పశ్చాత్ స్వస్తివాచన పూర్వకం ॥ 11

ఏవం య॥ కురుతే నమ్యక్సతుదోషా త్ప్రముచ్యతే ।

అథ పల్లీ సరట శాంతి॥

మదనరత్నే వృద్ధ గార్గ్య॥ :—

మూర్ధ్నిరాజ్య శ్రియోరాప్తి ర్నేత్రయోర్బంధు దర్శనం ।
నాసికాయాంతు సౌభాగ్యం వక్త్రే మృష్టాన్న భోజనం ॥ 1

కంఠేవిత్యం ప్రియాశ్లేష॥ స్కంధయోర్విజయం ధ్రువం ।
దనలాభో బాహుయుగ్మే కరయోరర్థ సంచయ॥ ॥ 2

వక్షస్థలేచ సౌభాగ్యం పుత్ర ప్రీతి వివర్ధనం ।
పుత్రలాభస్తు కుక్షౌ స్యాన్నాభౌ కీర్తి వివర్ధనం ॥ 3

అర్ధారత్మే పృష్ఠేస్యా దూరూణాన్వ్యస్తు వాహనం ।
జంఘయోశ్చ విరుద్యోగః పాదయో ర్భ్రమణం భవేత్ । 4

పాదతో౽ప్యూర్ధ్వ గమనం కుర్యాదా మస్తకోపరి ।
గాత్ర ప్రదక్షిణంవాపి రాజ్య లాభో భవేత్తదా ॥ 5

మస్తకాత్పాద పర్యంతం యదిగచ్ఛే దధోపివా ।
గాత్ర ప్రదక్షిణంవాపి హావిశోకా సమా దిశేత్ । 6

సరటీపతనే హానిః పర్యాంగేషు చ సర్వదా ।
ఊర్ధ్వం గచ్ఛేదధోవాపి కుటుంబకలహ ప్రదః । 7

ఇతి పల్యాః పరిపాతస్య ఫలం జ్ఞేయం విచక్షణై ।
ఏతదేవ ఫలం విద్యాత్సరటస్య ప్రరోహణే ॥ 8

పల్యాః పరిపాతనేచైవ సరటస్య ప్రరోహణే ।
పంచరాత్రా భవేత్తస్య వ్యారిపీడా విశేషతః ॥ 9

పతనానంతరం తస్యారోహణం యది జాయతే ।
పతనే ఫల ముత్కృష్టం రోహణే విఫలం భవేత్ ॥ 10

ఆరోహణం చోర్ధ్వ వక్త్ర అధోవక్త్రేవి పాతనం ।
భవేద్యది సహస్రేణ తత్ఫలం జాయతే ధృవం । 11

మృత్యుయోగే దగ్ధదినే పాతేచ యమ కంటకే ।
చందాష్టమేచ విధష్టే జన్మర్క్షే విషనాడికే ॥ 12

అష్టమేశే క్రూరయుతే విషాష్టి వైధృతి సంయుతే ।
దుర్నిమిత్తే విదోత్పాతే నిధనంజాయతే ధృవం ॥ 13

తయోస్స్పర్శన్న మాత్రేణ సచైల స్నానమాచరేత్ ॥
గవ్యం పంచవిధం ప్రాశ్య కుర్యాదాజ్యావ లోకనం ॥ 14

స్త్రైవాప్యధ వాజస్య యదిచ్ఛేదాత్మన శ్శుభం ।
పుణ్యాహంవాచ యిత్వాతు శాంతి కర్మంత తశ్చరేత్ ॥ 15

ప్రతిరూపం తయోః కుర్యాత్సువర్ణేన స్వశక్తితః ।
రక్త వస్త్రేణ సంవేష్ట్య గంధపుష్పైః ప్రపూజయేత్ ॥ 16

అగ్నిసంస్థానం కృత్వా హోమం కుర్యాద్విధానతః ।
మృత్యుంజయేన మంత్రేణ సమిద్భిః ఖాదిరైశ్శుభైః ॥ 17
తిలైః వ్యాహృతి హోమంచ అష్టోత్తర సహస్రకం ।
అష్టోత్తర శతంవాపి కుర్యాద్విత్తానుసారతః ॥ 18
మహావ్యాహృతి హోమంచ సర్పిక్షీరేణ కారయేత్ ।
అభిషేకం తతః కుర్యాద్యజమానస్య మూర్ధని ॥ 19
పుణ్యైర్వారుణ సూక్తైశ్చ దర్భైః శాంత్యాదిక మంత్రతః ।
ధేనుం వస్త్రయుతం దద్యాద్యః కుర్యాచ్ఛాంతి ముత్తమాం ॥ 20
తస్యాయుర్విజయో లక్ష్మీః కీర్తిః పుష్టిశ్చ జాయతే ।
పల్లీసరటయోః శాంతి విధానం శౌనకోదితం ॥ 21
కీర్తితంతు ఫలోపేతం వృద్ధగార్గ్యేణ ధీమతా ॥

ఇతి పల్లీసరటయోః శాంతిః.

అథ నారదోక్త పల్లీసరట శాంతిః

నారదః :—

పల్యాః ప్రపతనేచైవ సరటస్య ప్రరోహణే ।
శుభాశుభం విజానీయాత్తత్ర స్థాన విశేషతః ॥ 1
పల్యాః ప్రపతనేచైవ ఫల ముక్తం శుభాశుభం ।
శీర్షే రాజ్య శ్రియోవాపి ఫాలే త్వైశ్వర్య వర్ధనం ॥ 2
సవ్యభుజే జయః ప్రోక్తః అపసవ్యే మహద్భయం ।
కుక్షౌ దక్షిణభాగేతు ధనలాభస్తథైవ చ ॥ 3
వామ కుక్షౌతువి ధనం కథితం పూర్వ సూరిభిః ।
సవ్య హస్తే మిత్రలాభో వామహస్తేతు నిస్వనః ॥ 4
ఉదరే దక్షిణేభాగే సుపుత్రావా ప్రాప్తి రుచ్యతే ।
వామభాగే మహారోగః కట్యాం సవ్యే మహద్యశః ॥ 5
వామకట్యాంతు హానిః స్యాన్మవిభి స్తల్ప దవ్విభిః ।
జాన్వోరేవం విజానీయా త్సవ్యపాదే శుభావహం ॥ 6

వామపాదేతు గమనమితి ప్రాహుర్మహర్షయః ।
స్త్రీణాంచ సరపేచ్చైవ వ్యత్యస్తంతు ఫలం వదేత్ ॥ 7

పల్లీ ప్రారోహణంచైవ సరటస్య ప్రపాతనే ।
సర్వాంగేష్వ శుభం విద్యాచ్ఛాంతిం కుర్యాత్స్వశక్తితః ॥ 8

శుభస్థానే శుభావాప్తిర శుభం దుఃస్థలేయది ।
తత్స్వరూపం సువర్ణేన రుద్రరూపం తథైవచ ॥ 9

మృత్యుం జయేన మంత్రేణ వస్త్రాదిభి రథార్చయేత్ ।
అగ్నిం తత్ర ప్రతిష్ఠాప్య జుహుయాత్తిల ప్రాయసైః ॥ 10

ఆచార్యోవారుణైః సూక్తైః కుర్యాత్తత్రాభిషేచనం ।
గణేశ క్షేత్రపాలార్క దుర్గాణ్యంగ దేవతాః ॥ 11

తాసాం ప్రీత్యై జపః కార్యశ్శేషం పూర్వవదాచరేత్ ।
ఋత్విగ్భ్యో దక్షిణాం దద్యా ద్విత్త శాఠ్యంన కారయేత్ । 12

ఇతి నారదోక్త పల్లీసరట శాంతిః.

అథ కపోత పింగలాది శాంతిః

మదనరత్నే నారదః—

ఆరోహేత్తు గృహం యస్య కపోతోవా ప్రవేశయేత్ ।
స్థానహానిర్భవేత్తస్య యద్వాసర్వ పరంపరా ॥ 1

దోషాయవి ధనాఢ్యోవ దరిద్రాయా శివాయచ ।
తచ్ఛాంతిశ్చ ప్రకర్తవ్యా జపహోమ విధానతః ॥ 2

బ్రాహ్మణాన్వరయేత్తత్ర స్వస్తివాచన పూర్వకం ।
షోడశ ద్వాదశాష్టౌవా శ్రౌతస్మార్త క్రియాపరః ॥ 3

దేవాః కపోత ఇత్యాది ఋచః పంచజపేత్సుధీః ।
కుండం కృత్వా ప్రయత్నేన స్వగృహ్యోక్త విధానతః ॥ 4

ఈశాన్యాం స్థాపయేద్వహ్నిం ముఖాంతేష్టోత్తరం శతం ।
ప్రత్యేకం సమిధాజ్యాన్నైః ప్రతి ప్రణవ పూర్వకైః । 5

యత ఇంద్ర భయా మహే స్వస్తిదేతి త్రియంబకైః ।
త్రిభిర్మంత్రైశ్చ జుహుయాత్తిలైః వ్యాహృతిభిః సహ ॥ 6

జయాందీంశ్చ తతో భక్త్యా కర్తా పూర్ణాహుతిం స్వయం ।
విప్రేభ్యో దక్షిణాం దద్యాద్దోష శాంతిస్తదో భవేత్ ॥ 7

బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్పశ్చాత్స్వయం భుంజీత బంధుభిః ।
ఏవం యః కురుతే భక్త్యా తస్మాద్దోషా త్ప్రముచ్యతే ॥ 8

పింగలస్య స్వరేప్యేవం మధు వల్మీక యోరపి ।
సంపూర్ణ మందిరే హానిః శూన్య సద్మని మంగళం ॥ 9

ప్రాకారేషు పురద్వారే ప్రాసాదాద్యేషు వీధిషు ।
తత్ఫలం గ్రామనాథస్య సీమ్ని సీమాధి పస్యచ శాంతి ।
కర్మాఖిలం కార్యం పూర్వోక్తైన కర్మేణతు ॥ 10

ఇతి కపోత పింగలాది శాంతిః.

అథ తురగ శాంతిః

అథాశ్వీన శుక్ల ప్రతిపది రేవంత పూజా ।
తత్ర మంత్రః శాలిహోత్రేణ నిర్దిష్టః ॥ 1

నమో దేవాదిదేవాయ తురంగ బలచారిణే ।
సూర్యపుత్రాయ దేవాయ తురంగాణాం హితాయచ ॥ 2

తురంగపరిషద్యస్య నృగజోపరిధావతి ।
పాశ్వ మశ్వావరం క్షేత్రం శరణం త్వాం ప్రజామ్యహం ॥ 3

రూపనారాయణీయేచ అభ్యాదప్రాప్తమంతాంతరం యథా ।
సూర్యపుత్ర మహాబాహో ఛాయా హృదయనందన ॥ 4

శాంతిం కురు తురంగాణాం రేవంతాయ నమోస్తుతే ।
తత్రైవ చాగ్నిహైన్గ ॥ 5

ఆశ్వీజ శుక్లపక్షేతు స్వాతీయోగే శుభేదినే ।
పూర్వముచ్చైశ్శ్రవానామ ప్రథమం సూర్యమావహత్ ॥ 6

తస్మాత్సర్వ ప్రయత్నేన రక్షణీయా స్తత్ర పూజ్యో స్వాశ్రద్ధయా తథా।
పూజనీయాస్తు రంగాశ్చ నవమీయావదేవహి ॥ 7

శాంతిః స్వస్త్యయనేకార్యా తదాతేషాం దినేదినే।
ధాన్యం భల్లాతకం కుష్టంవచా సిద్ధార్థకా స్తథా ॥ 8

పంచరంగేణ సూత్రేణ తదా తేషాంతు బంధయేత్।
వాయవ్యై ర్వారుణై స్సౌరై శ్శాకై ర్మంత్రై స్సవైష్ణవైః ॥ 9

వైశ్వదేవై స్తథా యజ్ఞై ర్హోమకార్యో దినేదినే।
తురగారక్షణీయాశ్చ పురుషైః శస్త్రపాణిభిః ॥ 10

వైవతాద్యాః క్వచితత్ర నచదాద్యాః కథంచన।
అశ్విన శుక్లపక్షేయ స్యాంతి రౌప్రాతః।

స్వాతీయోగ స్తదాది నవమీ పర్యంతం।
ప్రతిమాయాం రేవంతపూజా పూర్వక ముచ్చైశ్రవ।
సం సంపూజ్యా న్యాశ్వాన్ పూజయే దిత్యర్థః ॥ 11

శాలిహోత్రే :—

నీరాజితే తురంగే కృతే లోహాభిసారికేయజ్ఞే।
అభిషిక్తే రాజాశ్వే తతోన్యేషాం భవేద్యత్ర ॥ 12

ఆశ్వీజ శుక్లపక్షతిథౌ ద్వితీయాది సప్తరాత్రంతు।
బదబారూపేణైకా స్వాతిః సూర్యస్యవహతి రథం ॥ 13

పౌథరేణాక్రాంతా క్షుద్ధాయాన్య నిరక్షతే తీక్ష్ణ।
తేషాం తేజ స్తత్వం బలం చ కృత్స్నవి గృష్ణాతి ॥ 14

తస్మాత్స్వత్యుపపాతే తురంగ పీడా భవేస్మహతీ।
ఏవంచ సప్తరాత్రంచ సంపాత ఏవనిర్దిష్టః ॥ 15

తత్ర దివాకర కిరణై రస్పృష్టావాజినో రక్ష్యః।
కాలాంతదోపలిప్తాం మనోరమాం వర్జితాం చ రవికిరణైః ॥ 16

నానాకారైః పుష్పై రలంకృతాం దూపితాం చతం కుర్యాత్।
తస్యాం స్నాతాస్తురగాః సపూజితాశ్చార్చితా ద్వితీయాయాం ॥ 17

పురుషైః సశస్త్రహస్తై స్సప్తాహం రక్షితవ్యాస్తు ।
గుగ్గులు హింగుయవస్థాం సర్వచాపా మార్గతండులం లోహం ॥ 18
సిద్ధార్థాద్యైలస్థాశ్వ వథార్యా వాజినాం కంఠే ।
యవస్థా ఆమలకీ తండులం బీజం ॥ 19
వేదీం చ కల్పయిత్వా మధ్యేవిధానేన పావకం జుహుయాత్ ।
శాలిహోత్రే గదితేన మంత్రేణానేన హోమయేత్తత్ర ॥ 20
రోహితాశ్వ మహాభాగ హవ్యవాహవరోత్తమ ।
ధూమధ్వజ క్రతూద్ధార స్వర్గస్య ప్రథితః పథి ॥ 21
ఉత్తిష్ఠ హోమం సంగృహ్య శాంతిం కురుహయేషుచ ।
స్వాహేతి తత్రమంత్రేణ పాతయేత్ప్రథమాహుతిం ॥ 22
తత్ర ప్రజాపతీంద్రాభ్యాం సోమాయ వరుణాయచ ।
వివస్వతే కుబేరాయ పుషేణాయా హిశాయినే ॥ 23
ఆదిత్యేభ్య స్తథాశ్విభ్యాం రుద్రేభ్యో వసుభిఃసహ ।
విష్ణోశ్చ విశ్వేదేవానాం సాధ్యానాం మరుతాసహ ॥ 24
స్వాహాకారేణ జుహుయాత్ప్రథమం హవ్యవాహనే ।
ప్రజాపత్యాది సమస్తేభ్య ఏకాహుతిం రుద్రాంతేభ్యః ॥ 25
ఇతి రూపనారాయణః ।—
విద్యాధర యక్ష గంధర్వ నక్షత్రోడుగణ గృహాణాం ।
వాసుకి ప్రభృతినాగానాం పౌర్ణమాసీ దేవతానదీనాం ।
సాగర వనస్పతీనాం స్వాహాకారేణ జుహుయాత్ ॥ 26
అన్యేభ్యో దేవేభ్య స్వాహా ఇతి శిరః ।
వాదిత్రం వాహనాగారే గానం నిత్యం ప్రయోజయేత్ ॥ 27
అతిక్రమ్య చ సప్తాహ మష్టమ్యాం స్నాపయేద్ధయాన్ ॥ 28
వరుణాయ బలిందత్వా పశ్చాత్తోయేవ గాహయేత్ ।
అష్టమ్యాం ద్వితీయాద్యష్టమితో నవమ్యా మిత్యర్థః ॥ 29
తతః శుక్ల నవమ్యాంతు నిష్క్రామ్యనగరాద్బహిః ।
నవమ్యా మతీతాయాం దశమ్యా మిత్యర్థః ॥ 30

తథా చ భోజరాజః :—

ఉత్సవవిధిశ్చ వితతః నీరాజనం చ బాలవృద్ధ్యై ।
ఆశ్వయుజేష్వష్టమ్యాదిషు కుర్వీత యథాక్రమం నృపతిః ॥ 31

దిశి పూర్వోత్తరాయాంతు దేశే ప్రాక్ప్రవణేశుచౌ ।
తత్ర తోరణముత్థాప్య దశహస్త సముచ్ఛ్రితం ॥ 32

విస్తారేష్టాసమాఖ్యాతం ధ్వజ తోరణ భూషితం ।
శుద్ధస్నాత్వా తతోవాహాః స్నానన్నాహిక పురస్సరం ।
పుణ్యాహబ్రహ్మఘోషైశ్చ గీతావాది త్రనిస్వనై ॥ 33

సూతమాగధగంధర్వై స్తూయమానా స్వలంకృతాః ।
శస్త్రహస్తైశ్చ పురుషైః తదైవాశ్వోపజీవిభిః ॥ 34

తైరేవ రక్ష్యమానాశ్చ తత్ర తోరణసన్నిధౌ ।
దక్షిణే స్తంభవికటే హుత్వాచాగ్నిం పురోహితః ॥ 35

అష్టౌ మనుష్యాఅవ్యంగా ఉల్కాహస్త ద్విధాన్వితా ।
తేనాగ్నివ్యతిహారేణ కుర్యురుల్కాప్రదీపనం ॥ 36

హవిశ్శేషేణరాజాశ్వం ప్రోక్షయిత్వాతు తర్పయేత్ ।

తర్పయేత్ :—

చరుశేషేణ పిండం వాజినే దద్యాదిత్యర్థః ॥ 37

అశ్వరాజ పురోధాస్తు విష్ణుస్తే పురతఃస్థితః ।
వరుణపాశహస్తం స్త్వాం పృష్టతః పరిరక్షతు ॥ 38

వైవస్వత కుభేరౌచ పార్శ్వయోరభి రక్షతాం ।
చంద్రాదిత్యౌ పృష్ఠవంశే ఉదరే పృథివీ ధరః ॥ 39

రక్షేతు వక్త్ర గంధర్వా బలమింద్రో దదాతుతే ।
హవిశ్శేష బలిం పాశ్య విజయార్థం మహీపతేః ॥ 40

తతేస్తు ప్రాశితంచాపి పూరజ ద్విష జాంబరః ।
కర్ణజాయ మిదంచాస్య పిదభి శ్రవణేన్యసేత్ ॥ 41

కులాభిజన సంజాప్తా లక్షణ వ్యజనోత్థితం ।
భర్తారమత రక్షత్వం శివ స్తవ భవిష్యతి । 42
అర్కాదండ మినిష్టత్వంక్షమస్వ తురగోత్తమ ।
ఏవమా మంత్రితోవాజీ బ్రహ్మఘోష నినాదితః ॥ 43
సిచ్యమానః కుశోత్సృష్టైర్వా రభిర్మంత్ర సంస్కృతైః ।
తతస్తోరణ మధ్యేతు మంత్రిభిః సహపార్థివః ॥ 44
నిర్గచ్ఛేజ్జ యముద్ఘోష్య శేషైరను గతోహయైః ।
కుర్యాదాశ్వయుజంకర్మ సర్వమేతద్విశేషతః ॥ 45

ఇతి రూపనారాయణకృత శాలిహోత్రోక్తాశ్వ శాంతిః.

అథ మదనరత్నోక్తా శాంతిః

ఉత్పాతేషు విమిత్తేషు వాజినామాగతేషుచ ।
హయశాలోత్తరేభాగే స్థండిలం తత్ర కల్పయేత్ ॥ 46
త్రిరాత్రో పోషిత స్తత్ర శాంతిం కుర్యాత్పురోహితః ।
నవవాసోభిరా స్తీర్ణం స్థండిలంతు చతుర్దిశం ॥ 47
ఉదకుంభాశ్చ చత్వారః స్థాపనీయాశ్చతుర్దిశం ।
రసపాత్రాణి దేయాని పూర్ణకుంభేషు యేష్వథ ॥ 48
రసాఃఘృత దుగ్ధ దధి మధురూపాః ।
శిరస్యలం కృతోష్ణీషో యథావత్కృత మంగళం । 49
ఆహుతిం జుహుయాద్వహ్నౌ ఘృతేనతు సమాహితః ।
పితా మహాయ రుద్రాయ స్కందాయ వరుణాయచ ॥ 50
అశ్విభ్యాంచైవ శర్వాయ శక్రాయచ తథాగ్నయే ।
వాయవేచాథ హరయేశ్రియై దేవ్యై తథైవచ । 51
గంధర్వేభ్యశ్చ సోమాయ ఉచ్చైః శ్రవ ఏవచ ।
దేవతాయ భవేత్తత్ర ఉత్పాతస్యతుకారిణీ । 52
మండలేశాం విదిత్వాచ బలించాథ ప్రపూజయేత్ ।
శత మష్టాదికం హుత్వా ప్రతిదేవం పురోహితః ॥ 53

తతస్తు పూజనం కుర్యా ద్దేవతానాం విశేషతః ।
పాయసః పోలికా దీప ధూప మాల్యాను లేపనైః ॥ 54

మధుపాయస మిశ్రం చ విప్రాన్ భోజ్యా స్సదక్షిణాః ।
ఏకైకం దేవముద్దిశ్య దశ సప్తాది పంచవా ॥ 55

సువర్ణం చందనం వాసో గాం చ కాంస్యం చ దక్షిణాం ।
విప్రేభ్యశ్చార్థం తదాదేయం త్రిరాత్రం తు మహీ భుజః ॥ 56

వాహశ్చ పూజయేత్సర్వాన్ స్వస్తివాచో ద్విజోత్తమైః ।
ఏతద్ధి శాంతిదం కార్యం సర్వోపద్రవ వినాశనం ॥ 57

రాజ్ఞో విజయదం పుణ్యం ధనధాన్య వివర్ధనం ॥

ఇతి మదనరత్నే అశ్వ శాంతిః.

అథాశ్వ గజ శాంతిః

మదనరత్నే గారుడే :—

అథ రాజా ప్రకుర్వీత చతుర్థాః గజవాజినాం ।
శాంతిం మయూరాయ త్తస్తానాం తదుత్పన్నోదయే సతి ॥ 1

కంబళావిచ నాద త్తేయదాశ్వ శ్రోణిముంచతి ।
తతో వ్యాధి సముత్థాభిః పీడాభిః పీడ్యతేయదా ॥ 2

తదా శాంతిం ప్రకుర్వీత గజానాం వాజినాం తథా ।
శాంత్యర్థం గజవాజీనాం మంటపం చతురశ్రకం ॥ 3

ద్వాదశరత్నిమానేన వితతః కారయేత్సుధీః ।
కుండం త్రిమేఖలం కుర్యా ద్వృత్తం వా చతురశ్రకం ॥ 4

తత్పురస్తాద్దక్షిణతః పశ్చిమోత్తరే తథా ।
చతురశ్రం తతః కుర్యా త్కుందహస్తప్రమాణతః ॥ 5

కోణేషుచ తథా కుర్యా ద్వృత్తం చార్ధం త్రికోణకం ।
అశ్వత్థః ఖదిరపాలాశ బిల్వాశ్వత్థైర్వటైరపి ॥ 6

ఔదుంబరా అపామార్గా స్సమిధ స్తత్ర ఉత్తమాః ।
మధ్యే సర్వసమిద్భిర్వా పాలాశై ర్వాజ్య బిల్వకైః ॥ 7

తిలతండులలాజాభిః సక్తుసిద్ధార్థశాలిభిః ।
యవైరపి త్రిమధ్వక్తై ర్మధ్యే సర్వమితిస్థితిః ॥ 8

దధ్నాచ పయసాచైవ ఘృతేన మధునాపిచ ।
కోణేషుచ తథాజ్యేన మధ్యేతు కలశోపరి ॥ 9

స్థాపయేచ్ఛ తతః కుంభానష్టావష్టానుదిక్షుచ ।
వస్త్రయుగ్మై ర్నసంఛన్నా స్సర్వౌషధి సమన్వితాన్ ॥ 10

సర్వరత్నయుతాన్ యుక్తాన్ గంధపుష్పోదకై రపి ।
చతురః కలశాం స్తత్ర చతుర్దిక్షు సమం తతః ॥ 11

కోణేషు చన్యసేత్కుంభాన్ జలవస్త్రాదికై ర్యుతాన్ ।
స్మరే త్ప్రధానకుంభేతు నరసింహాకృతిం హరిం ॥ 12

శంఖ చక్ర గదా పద్మ చర్మాసి శరశక్తయః ।
పూర్వాది క్రమయోగేన ధ్యాతవ్యాః కలశేష్వపి ॥ 13

బహిః శక్రాది దిక్పాలా స్తత్రత్ర చ పూజయేత్ ।
ప్రధాన కుంభాత్పురతః కుర్యా చ్చక్రాకారమండలం ॥ 14

తత్ర సంపూజ్య దేవేశం పశ్చాద్ధోమాదిసాధయేత్ ।
కుండలాగ్రే తథా కుండం కుంభాగ్రే కుండమేవచ ॥ 15

సర్వత్రా నలసంస్కారః స్వగృహ్యోక్తేన కర్మణా ।
జుహుయాదగ్నిసిద్ధ్యర్థే సాజ్యాహుతి సహస్ర మంత్రః ॥ 16

సమిధాజ్య చ రూపేతం హుత్వా మంత్రీ సమాహితః ।
సంపాత్యాత్యాహుతినాం చ సహస్రం వాయుతంచరేత్ ॥ 17

తతః స్విష్టకృదాదీని సమాప్య విధివత్తతః ।
సంస్పృశన్నద కుంభంచ జపే ద్దశసహస్రకం ॥ 18

పూర్వాదికలశాం స్పృష్ట్వా జపేత్తత్ర సహస్రకం ।
అనంతరేషు కుంభేషు గాయత్ర్యా ప్రణవేనవా ॥ 19

ఋత్విక్భిర్యగపత్కార్యం హోమం తత్రపూర్వవత్ ।
ప్రతికుంభం సహస్రం చ జపేత్తానప్యపస్పృశన్ ॥ 20
పూజయేల్లోకపాలాదీన్ గంధాదిభిరతంద్రితః ।
అథ రాజా నమస్కుర్యాత్ నృసింహాదీ న్యథాక్రమం ॥ 21
కుంభోదకేన దేవాగ్రే తన్మంత్రేణాభిషేచయేత్ ।
పరితః కలశైశ్చాపి నృపయాన గజాదినా ॥ 22
అవశిష్టేనతోయేన స్నాపనం కారయేద్బుధః ।
అన్యవాహాన్ ద్విపాంశ్చైవ సర్వానేవ సమాహితః ॥ 23
బాహ్యకుంభోదకేనైవ స్నాపయే త్తత్రసాధకః ।
రాజ్ఞో నీరాజనం కుర్యా ద్వాహనేషుచ మంత్రవిత్ ॥ 24
దక్షిణామప్యలందత్వా ఋత్విగ్భ్యో గురవేన్నృపః ।
వస్త్ర వాహన భూమ్యాదీ నాచార్యాయ నివేదయేత్ ॥ 25
ఆచార్యో రాజభవనే నృపం సంవేశయే త్స్వయం ।
పూర్వస్నాతా వశిష్టేన కుంభతోయేన మంత్రవిత్ ॥ 26
గజశాలాం చ సంప్రోక్ష్య వాజిశాలాం తథైవచ ।
సిద్ధార్థ తండుల తిలైః పుష్పైశ్చాప్యవకీర్యచ ॥ 27
శాలామధ్యం ప్రవిశ్యాథ నృసింహం చ సుదర్శనం ।
దత్వాచార్యాయ గురవే ధేనుం దత్వా ప్రపూజయేత్ ॥ 28
గ్రామదానైశ్చ రత్నైశ్చ విప్రేంద్రాన్యో జయేత్సుధీః ।
సర్వాభరణ సంయుక్తం రాజవాహో పరిస్థితం ॥ 29
రాజానం గంధపుష్పాద్యైః కృత్వాలంకార సంయుతం ।
సక్తుభిః కృసరాన్నేన కుర్యా ద్భూతబలిం బహిః ॥ 30
తతం శాలాను సర్వా న్బ్రాహ్మణాన్ భోజయేద్బహూన్ ।
తత స్సంవేశనే కుర్యా దాచార్యో గజవాజినాం ॥ 31
ఏవం శాంతౌ కృతాయాంతు సర్వబాధా వివర్జితః ।
సుపుత్రో గజయుక్తస్తు నృపతి స్సమహీయతే ॥ 32

ఇతి మదనరత్నే గారుడే గజాశ్వాది శాంతిః

అథ పశుమార శాంతిః

పశుమార ప్రతాపే బ్రహ్మాండే :—

యదా పశూనాంపుర దేశమధ్యే దుష్ట వ్రణాః క్రిమియుతాః ప్రభవన్త్యకాలే ।
జ్వరాతురంచాపి తదేవ వింద్యాన్మనాక్సముద్రేక ముపాగమేత్సః ॥ 1
తత్ర మాత్స్యే జ్వరం మూత్రశ కృకృచ్ఛ్రః ప్రమేహం వావిరేచనం ॥ 2
ఏతేషు దృశ్యమానేషు రౌద్రశాంతి స్తదేష్యతే ॥

అథ గో శాంతిః

గర్గః :—

వ్యాధయశ్చరకేప్రోక్తా గవాం వక్ష్యామితాంశ్శృణు ।
ఉద్వేగో హృదయగ్రాహీ తపనం మోహకా తథా ॥ 1

గాలింగః పూతనాచైవ దారుణో ఘోటకస్తథా ।
కర్మ లంబకశ్చ గోష్ఠశ్చ దక్షై తేవ్యాధ యస్మృతాః ॥ 2

తేషాం రూప సముత్థానాం శాంతించాపి బ్రవీమితే ।
రాత్రౌ గోష్ఠేషుయూగావో విచరంతి యతస్తతః ॥ 3

అశ్రు ప్రమోక్షం కుర్వంతి పురీషం మూత్రమేవచ ॥ 4

హుంకారంచైవ కుర్వంతి రోమంథోపిన కాయతే ।
ప్రతిష్ఠాప్య తతోదేవాన్ వేదిం కుర్యాత్ప్రమాణతః ॥ 5

పూర్ణ కుంభాన్ కుశాన్మాల్యం లాజాంశ్చైవాథ పోలికాః ।
మత్స్యాం మాంసం సుపక్వంచ తథైవ తిల పిండకాన్ ॥ 6

ఘృత సర్షప తైలాన్న సర్షపా నక్షతాం స్తథా ॥ 7

శుక్ల ప్రతి సరానర్కా సమిధశ్చ సమాహరేత్ ।
ఔదుంబరం పలాశంచ ఖదిరం బిల్వమేవచ ॥ 8

అశ్వత్థంచైవ దూర్వాంచ సమిధ స్తత్ర కారయేత్ ।
తతో రుద్రం సంపూజ్య స్తుతిః ॥ 9

యథా :—

బ్రాహ్మణా బ్రహ్మశబ్దేన స్తువంతే సతంతుయం ।
సశివః శాశ్వతో దేవో గోషు రోగాన్న యచ్ఛతు ॥ 10

పూజ్యతే సతతం భక్త్యా విష్ణునా ప్రభవిష్ణునా ।
శివాయ శ్రీమతే తస్మై దేవదేవాయ యోగినే ॥ 11

రుద్రాయ స్థాణవే నిత్యం హరాయో మాధవాయచ ।
పరేశ్వరాయ సిద్ధాయ మంత్ర సిద్ధి ప్రదాయినే ।
త్ర్యయంబకాయ మహేశాయ అనంతాయ నమో నమః ॥ 12

అభిమంత్ర్య శివంతోయ మైతై మంత్రై ర్యథాక్రమం ।
ప్రోక్షయేత్తు గవాందేహం తతః శాంతిర్భవే ద్ధ్రువం ॥ 13

ఇదం యఃపఠతే గోషు రోగాతాన్సు విశేషతః ॥ 14

గోశాంతి కృత్సదాకాలంగోషు శాంతిర్భవే ద్ధ్రువం ॥ 15

ఇతి గోశాంతిః.

అథ అశ్వశాంతిః

పశుమార ప్రతాపే స్కాందే :—

దేశమన్యం నయేత్తి ప్రవాహనాదీని దూరితః ।
రేవతం పూజయేత్తత్ర మహాకాలం హరిం హరం । 1

సహస్ర కలశ స్నానం కారయేద్భయ నాశనం ॥ 2

అశ్వానాం వ్యాధయో యత్ర శక్త్యా బ్రాహ్మణ భోజనం ।
దద్యాదేవం కృతే క్షిప్రం వ్యాధిః శామ్యతి వాజినాం ॥ 3

ఈశ్వరస్య కుబేరస్య యమస్య వరుణస్య చ ॥ 4
బృహస్పతే రుశనసో ర్మహేంద్రస్య వివస్వతః ।

పూజాం కుర్యాన్నరో నిత్యం హోమంచాపి విచక్షణః ॥ 5

తత్ర మహేశ్వరా స్సప్త మహాదేవా ద్వినిర్గతాః ॥ 6

చత్వారో రాజ సాస్తేమ మునిభిః పరికీర్తితాః ॥ 7

త్రయస్త్రింశత్ సురా జ్ఞేయా యేషై వహ్నంతి వాజినః ।
హయప్రాణ హరారాజన్ రుద్రస్య వశవర్తినః ॥ 8
త్రిదినంచైవ సప్తాహం నవాహం పక్షమేవచ । 9
తావత్కాలం కర్మ కుర్యాత్పూజయే త్తావ దేవహి ।
తావ దేవచ హోతవ్యం గ్రహ యజ్ఞ పురస్సరం ॥ 10
దేవతా ప్రసాదేన రోగాన్ముంచతి వాజినః । 11

శాలిహోత్రే :—

స్నానాది కర్మ కృత్వాద శివపూజా విధీయతే ।
ఉచ్చై శ్రవాహయః పూజ్యో నక్షత్రేశంచ జన్మపః ॥ 12
వినాయకో యస్తుష్టేన పూజ్యో గణపతిర్భవేత్ ।
హయ మారే సముత్పన్నే హయమార ఉపద్రవే ।
ఇమాం శాంతిం ప్రవక్ష్యామి తన్మే నిగదతః శృణు ॥ 13
అహోరాత్రోషితో భూత్వా శాంతిం కుర్యాత్పురోహితః ।
చత్వారో బ్రాహ్మణా స్తత్ర సహాయాస్తు జితేంద్రియాః ॥ 14
ఋగ్వేద పాఠకశ్చైకో ద్వితీయో యాజుషాం వరః ।
తృతీయో స్సామ విద్భక్త్య శ్చతుర్థశ్చాప్య దర్వవిత్ ॥ 15
మధ్యే కుండం ప్రకుర్వీత మంటపంతు సమం తతః ।
విదిక్షు విన్యసేత్కుంభా న్పూర్ణా నౌషధి సంయుతాన్ ॥ 16
పూర్ణపాత్రం న్యసే త్తేషు ఈశానాది క్రమేణతు ।
సర్పిషా పయసాదధ్నా మధునాచ యథా క్రమం । 17
పూర్వకుంభే ప్రకుర్వీత ఉమాందేవేశ్వరం విభుం ।
దక్షిణేతు యమం కుర్యా త్పశ్చిమే వరుణం తథా ॥ 18
ఉత్తరేతు యధాభాగే యజేద్వై శ్రవణం విభుం ।
దేవాశ్చ పూజ్యా విధి వదాజ్య హోమ స్తతో భవేత్ ॥ 19
తతః పూర్వాది క్రమేణ దేవతా మంత్ర జపశ్చాభిషేకశ్చ ।
ఇతి శాలి హోత్రోక్తాశ్వ శాంతిః ॥ 20

ఇతి అశ్వ శాంతిః.

అథ ఖరశాంతిః

పరకుమార ప్రతాపే స్కాందే గాడదే :—

అష్టోత్తరాయుతం కుర్యాదగ్ని సూక్తేన వై ద్విజః ।
జపహోమంచ రుఘ్నుత్తైః ఖరాణాం శాంతి కారణం ॥
అగ్నిందూత మితి సూక్తేన ॥

ఇతి ఖర శాంతిః.

అథ భవిష్యోక్త మహా శాంతిః

కృష్ణ ఉవాచ :—

మహా శాంతిం ప్రవక్ష్యామి మహా దేవేన భాషితాం ।
పార్థివానాం హితార్థాయ మహాదుస్తర తారిణీ ॥ 1

నృపాభిషేకే సాకార్యా యాత్రాకాలే నృపస్యతు ।
దుస్స్వప్నే దుర్నిమిత్తేచ రోగవై గ్రస్యస భవే ।
విద్యుదుల్కాని పాతేచ జన్మర్క్షే గృహభేదనే ॥ 2

కేతూదయే చ నిర్ఘాతే క్షితికంపస్య సంభవే ।
ప్రసూతో మూలభేదాత్ యమళస్య సంభవే ॥ 3

ఛత్రాణాంచ ధ్వజానాం చ స్వస్థానాత్పతనే భువి ।
కాకోలూక కపోతానాం ప్రవేశే వేశ్మన స్తథా ॥ 4

క్రూరగ్రహాణాం చ క్రేషుజన్మాదిషు విశేషితః ।
జన్మని ద్వాదశేచైవ చతుర్థేవాష్టమే తథా ॥ 5

యదాస్యు గ్గురుమందారా సూర్యశ్చైవ విశేషతః ॥ 6

ఆరోగ్యాయః :—

యుద్ధేగృహాణాం సర్వేషాం సూర్య శీతాంశుకీలకే ।
వస్త్రదాహేధ దుర్వాతే మస్తకే శయనాసనే ॥ 7

యద్యగ్నిః పరిదృశ్యేత రాత్రావింద్ర ధను స్తథా ॥ 8

వేశ్మనశ్ఛత్రతులాలింగే గర్భేష్వ శ్వతరీషుచ ।
రవిబింబవ్వయేద్దృష్టే మహాశాంతిః ప్రశస్యతే ॥ 9

సర్వాణిదుర్నిమి త్తాని ప్రశమంయాంతి సర్వథా ॥ 10

తాంకుర్యుర్బ్రాహ్మణాః పంచకులశీల సమన్వితాః ।
చతుర్వేదా స్త్రివేదాశ్చ ద్వివేదాశ్చాపి పాండవ ॥ 11

అథర్వణవిశేషజ్ఞా బహ్వృచాశ్చ సుసంయుతాః ।
శుచయశ్శ్రుతిసంపన్నా జపహోమ పరాయణాః ॥ 12

కృచ్ఛ్రోపవాసన క్తాద్యైః కృతకాయ విశోధనాః ।
పూర్వామారాధ్యమంత్రై స్తు ప్రారభేయురతః క్రియాః ॥ 13

దశద్వాదశ హ స్తంవా మంటపం కారయేచ్ఛుభం ।
తన్మధ్యే వేదికాంకుర్యా చతుర్హ స్త ప్రమాణతః ॥ 14

ఆగ్నేయ్యాం కారయేత్కుండం హ స్తమాత్రం సుశోభనం ।
మేఖలాత్రయసంయు క్తం యోన్యాచాపి సమన్వితం ॥ 15

రవీంద్రోరుపరాగేషు మహోల్కా పతనేషుచ ।
ఉత్పాతేషు తథాన్యేషు నిమి త్తేషుచ సర్వశః ॥ 16

సర్వారిష్టోపశమనీ మహాశాంతిం ప్రశస్యతే ।
చారుచందనమూలేచ తోరణాలంకృతే తథా ॥ 17

గోమయే నోపలి ప్తేచ మంటపేతే ద్విజాయతః ॥ 18

శుక్లాంబరధరాస్స్నాతాః శుక్లమాల్యానులేపనాః ॥ 19

కర్మకుర్యురితిశేషః :—

తతశ్చ పంచకలశాం స్తస్యాం వేద్యాం నివేశయేత్ ।
ఆగ్నేయాదిషు కోణేషు పంచమం మధ్యమం తథా ॥ 20

అష్టపత్రకృతేపద్మే చూతపల్లవధారిణా ॥ 21

బ్రహ్మకూర్చవిధానేన పంచగవ్యంతు కారయేత్ ॥ 22

గోమూత్రం తామ్రవర్ణాయాః శ్వేతాయాశ్చాపి గోమయం ।
పయఃకాంచనవర్ణాయా నీలాయాశ్చ తథా దధి ॥ 23

ఘృతం కృష్ణవర్ణాయాః సర్వం కపిలమేనచ ॥ 24

అలాభే సర్వవర్ణానాం పంచగవ్యేష్వయం విధిః ।
గోమూత్రం మాషకాన్యష్టౌ గోమయస్యతు షోడశ ।
క్షీరస్య ద్వాదశప్రోక్తం దధ్నస్తు దశకీర్తితాః ।
గోమూత్రవద్ఘృతస్యాష్టౌ తదర్ధంతు కుశోదకం ॥ 25

పంచగవ్యంతు పంచభిః మంత్రైః కృత్వేశ్వర్ధః ।
ఔషధీః పంచరత్నాని రోచనం చందనంతథా ॥ 26

సిద్ధార్థరాజీ శమీదూర్వాన్ కుశాన్వ్రీహియవాస్తథా ।
అపామార్గశ్చ ఫలవాన్య గోధోదుంబరస్తథా ॥ 27

ప్లక్షశ్వత్థ కపిత్థాశ్చ ప్రియంగుం చూతపల్లవం ।
హస్తిదంతమృదంచైవ కోణకుంభేషు విన్యసేత్ ॥ 28

ఫలవతీగంధప్రియంగుః —

పుణ్యతీర్థోదకోపేతాః పంచగవ్యం చ మధ్యమే ।
ఋచం ప్రాచీమితిదంహి. వహ్నికుంభాభి మంత్రణం ॥ 29

ఆశుశ్శిశానస్త్వైఋత్యే యద్దేవాయుగోచరే ।
ఈశావాస్యం చతుర్థస్య కుంభస్య త్వభిమంత్రణం ।
మధ్యమేత్వథజప్తవ్యా రుద్రాః కుంభే యజుర్భవాః ॥ 30

గంధపుష్పాక్షతైర్మంత్రైర్నైవేద్యైః ఘృతపాయసైః ।
ఫలైశ్చ నారికేళాద్యైః దీపకైః కుంభపూజనం ॥ 31

స్వస్తివాచనకంచైవ కారయేత్తదనంతరం ।
క్రమేణానేన శనకైరగ్నికార్యే ప్రయోజయేత్ ॥ 32

అగ్నిం దూతమిత్యంగ్నించ పూర్వవత్తు విధాపయేత్ ॥ 33

కార్ష్మర్య వృక్ష సంభూతే సమే భద్రాసనే స్థితం ।

కాష్మర్యః శ్రీపర్ణి :—

వేదిమధ్యగతం కృత్వా దుర్నిమిత్త ప్రశాంతయే ।
పంచభిః కలశైః పూర్ణైర్మంత్రై రేతైర్యథా క్రమం ॥ 46

సహస్రాక్షేణ ప్రథమంత తశ్శైవ శతాయుషా ।
సజోషా ఇంద్ర ఇతిచ విశ్వాని వరుణేచ ॥ 47

ద్రుపదాది వేతిచ తతస్స్నాపయేయుః సమాహితాః ।
తతో దిశాంబలిందద్యా ద్వివిధాన్న సమన్వితం ॥ 48

నమో అస్త్వితి సర్వత్ర మంత్ర మేత ముదాహరేత్ ।
స్నాతస్య బ్రాహ్మణాస్సర్వే పఠేయుః శాంతి ముత్తమాం ॥ 49

శాంతితోయేన దారాంచపాతయిత్వా [illegible] తతః ।
పుణ్యాహవాచనం కృత్వా శాంతికర్మ సమాపయేత్ ॥ 50

తీర్థే దేవాలయేవాపి గోదోహంకారయేద్బుధః ।
క్షితిం హిరణ్యంవాసాంసి శయనాన్యాసనానిచ ॥ 51

విప్రేభ్యో దక్షిణాం దద్యాద్యథా శక్త్యా విమత్సరః ।
దీనానాథవి శిష్టేభ్యో దద్యాచ్చైవం యుధిష్ఠిరం ॥ 52

భోజనంచా నిశం దద్యాత్తత స్సర్వం ప్రసిద్ధ్యతి ।
ఆయుశ్చ లభతే దీర్ఘం శత్రూం న్విజయతేక్షణాత్ ॥ 53

దుర్గాణిచాస్య సిద్ధ్యంతి పుత్రాంశ్చ లభతే శుభాన్ ।
యథా శస్త్ర ప్రవాహాణాం కవచం వారణం భవేత్ ॥ 54

తథా దైవోప ఘాతానాం శాంతిర్భవతి వారణా ।
అహింస కస్యదాంతస్య ధర్మార్జిత ధనస్యచ ।
దయా దాక్షిణ్య యుక్తస్య సర్వే సానుగ్రహాగ్రహాః ॥ 55

అర్థాన్ సమర్థ యతి వర్ధయతేచ ధర్మం ।
కామం ప్రసాథ యతితస్య వినష్టి పాపం ॥ 56

యఃకారయేత్స కలదోషహరీం మహార్థాం శాంతిం ।
ప్రశాంత హృదయః పురుషస్స దైవ ॥ * 57
ఇతి భవిష్యోక్త మహా శాంతిః.

అథ బంధమోక్ష శాంతిః

తత్ర మహాభారతస్థ కృష్ణ సహస్రనామ స్తోత్ర మంత్రస్యాయుతం స్రం వాజపః కార్యః ॥

తదుక్తం భారతే :—
రోగార్తో ముచ్యతే రోగా ద్బద్ధో ముచ్యేత బంధనాదితి ॥

తథా—భీష్మపర్వస్థార్జున కృత దుర్గా స్తోత్రంవా పూర్వ సంఖ్యయా జపేత్॥

తదుక్తం తత్రైవ :—
వివాదే జయ మాప్నోతి బద్ధో ముచ్యేత బంధనాదితి ।
ఉభయత్ర తద్ద శాంశేన పాయసేన తిలైర్వాహోమః ॥
తథా—హరివంశస్థం అనిరుద్ధ కృత మాయా స్తోత్రం కృష్ణావతారస్థం చార్యా స్తోత్రం బలి కృతం వామన స్తోత్రంవా జపేత్ ॥

ఋగ్విధానేపి :—
బద్ధోవాప్య వరుద్ధోవా వాగత్యః ప్రయుతం జపేత్ ।
యాంస్థానాదిద్య దైవత్యాన్ సద్యో ముచ్యేత బంధనాత్ ॥ 1

* ఈ మహాశాంతిని దేశాధీశులు మండలాధిపతులు జాగీరుదారులు మొదలయిన ప్రభువర్యులు తమ తమ ప్రదేశములలో గల్గునట్టి క్షామడామర విషరోగాదీతిబాధలను తొలగించుటకును తమకు గల్గునట్టి యాపదలను తప్పించుటకును - ప్రజా సౌఖ్యము కొరకును అవశ్యముగా వేదవేదాంగ విత్తులయిన సద్బ్రాహ్మణ వర్యులచే నవశ్యముగా చేయించి దేశక్షేమము గల్గి తమ యరిష్టములను పరిహరించుకొని సుఖింపనగును. దీని విధానము దీనిలోనే స్పష్టముగా చెప్పబడియున్నది.

తథా కృవాసిత్వా జపేన్మంత్రంత్ర్య యుతం శృంఖలాదినా ।
బంధనాన్ముచ్యతే సత్యం నారీవా పురుషోపివా ॥ 2

తద్దినం నక్షత్రముదుత్తమ మితిద్వయోర్వా జపః కార్యః ।
వరుణస్య తార్క్ష్యస్య వాపలేన తదర్ధేనవా కృత్వా సువర్ణ ప్రతిమాందద్యాత్॥ 3

అన్యేపి వటుక భైరవ స్తోత్రస్య కార్తవీర్య స్తోత్రస్య జపాదయోజ్ఞేయాః ।
యద్వా మంత్రకోశే-తా రోహిణీయుగం బందీదేవీజ్ఞేయా నమోంతకా ॥ 4

ఏకాదశాశిరో మంత్రె భైరవస్త్రిష్టుభః పునః ।
బందీ ముచ్యాదిభిః ప్రోక్తా ఏకేన ద్వ్యంశ కంగకం ॥ 5

విధాయ సంస్మరే బందీ రత్నసింహాసన స్థితాం ।
సత్తోయ పాథోద సమాన కాంతీ సంభోజ యావకరీ రహస్తాం ॥ 6

సురాంగనారాధిత పాదపద్మాం భజామి బందీ భవబంధముక్త్యై ।
లక్షయుగ్మం జపేన్మంత్రం పాయసాన్నై ర్దశాం శతః ॥ 7

హుత్వా పూర్వోదితే పీఠే పూజయే ద్బంధముక్తయే ।
అష్టదళ పద్మగంధే చతురశ్రే ఇత్యర్థః ॥ 8

అంగపూజా కేసరేషు శక్తయః పత్రమధ్యగాః ।
పీఠపూజాం కృత్వా షడంగాని పూజయేత్ ॥ 9

కామదా మానదాసక్తా మధురా మధురానవా ।
నర్మదా భోగదానందా ప్రాణపీఠే స్వశక్తయః ।
మనోహర బందీ యోగపీఠే మమ ఇతి పీఠ ।
పూజాం కృత్వా శక్తిం పూజయేదిత్యర్థః ॥ 10

కాళీ తారా భగవతీ కబ్జాపా శీతలాపిచ ।
త్రిపురామాతృకా లక్ష్మీ ర్దిగీశా ఆయుధానిచ ॥ 11

ఏవమారాధితా బందీ ప్రయచ్ఛేదీప్సితం నృణాం ।
ఏకవింశ త్యహోరాత్రం త్వయుతం ప్రత్యహం జపేత్ ॥ 12

వాగ్బీజం భువనేశానీ రమా బందీచ కేశవః ।
అముష్య బంధతో మోక్షం కురుయుగ్మం ఠఠద్వయం॥ 13

వసుచంద్రార్ణ మంత్రోయం శీఘ్రం బందీ విమోక్షదః ।
ఐం హ్రీం శ్రీం భవ ఆయుష్యం బంధమోక్షం
కురు కురు స్వాహా స్వాహా ॥ 14

ఇతి మంత్రః :—

తస్మిన్నపూపే సంపూజ్య బందీ మావరణాన్వితాం ।
రాకానికేతనస్థాయ మిత్రాయ ప్రత్యహం సుహృత్ ॥ 15

సశుద్ధోవాగ్యతో భూత్వా భక్షయే త్తమపూపకం ।
తస్మిన్ సంభక్షితే బందో ముచ్యతే బంధనాద్ధ్రుతం ॥ 16

ఏవం వై కథితాం బందీ స్మరణాద్బద్ధముక్తిదా.

ఇతి శాంతిరత్నే బంధమోక్షః ॥ *

వీటిని గ్రంథాంతోత్తర పీఠికలో చూచుకొనుడు.

అథాత శృణురాజేంద్ర శక్రోత్థానం మహోత్సవం ।
యం కృత్వా నృపతిర్యాతి నకదాచి త్పరాభవం ॥ తథా ॥ 1

అర్జునశ్చాశ్వకర్ణశ్చ ప్రియకోధవ ఏవచ ।
ఉదుంబరశ్చ పంచై తే కేత్వర్థే నిత్యచస్మృతాః ॥ 2

అన్యేచ దేవదార్వా దిశాలాద్యా స్తరవ స్తథా ।
నచవృక్షం రుజేద్రాతౌ పృష్ట్వామంత్ర మిదంపఠేత్ ॥ రుజేద్భేదయేత్ ॥ 3

---

* ఈ బంధమోక్ష శాంతి సద్యః ఫలదంబు ఇందులో చెప్పబడునట్లు ఏదైన నొక విధానమున శాంతి చేయించిన తప్పక బంధమోక్షము కాగలదు. సామాన్యముగానే శాంతినైనను విప్రుడు శక్తుడైన తానే చేయవచ్చును. తానశక్తుడైనను బ్రాహ్మణేతరులగు నితర వర్ణములవారైనను పురోహిత బ్రాహ్మణమూలముగా చేయించదగును. ఇందులో చెప్పబడిన స్తుతులు ప్రసిద్ధంబులు. వాటిలో విష్ణుసహస్రనామము లోకైకవిదితము. (1) భారత భీష్మపర్వాంతర్గత దుర్గాస్తోత్రము (2) హరివంశగతంబగు ననిరుద్ధకృతమాయా స్తోత్రము (3) బలికృత వామన స్తోత్రము.

అత్రా యం క్రమః :—

యానివృక్షేషు భూతాని తేభ్యః స్వస్తి నమో నమః ॥ 4

ఉపహారం గృహీత్వేమం క్రియతే వాసవధ్వజః ।
వనస్పతే ప్రార్థయేత్వాం స్వస్తినోస్తు నగోత్తమ ॥ 5

ధ్వజార్థం దేవదేవస్య ఛిత్వా చతురంగుళం ।
తతోనీత్వా పురద్వారం కేతునిర్మాయ తత్రవై ।
శుక్లాష్టమ్యాం భాద్రపదే కేతువేదిం ప్రవేశయేత్ । 6

ద్వాత్రింశ హస్తమానంతు అధయః కేతురుచ్యతే ॥ 7

ద్వాత్రింశస్తు తతో జ్యాయాంశ్చ తుష్టీశ త్తతోవరః ।
కుమార్యః పంచకర్తవ్యాః శక్రస్య నృపసత్తమ ॥ 8

శాలిమప్యస్తుతాః సర్వాః అపరాచకమాతృకాః ।
కేతో పాదప్రమాణేన కార్యాః శక్రకుమారికాః ॥ 9

మాతృకార్ధ ప్రమాణంతు యత్ర హస్తద్వయం తథా ।
ఏవంకృత్వా కుమారీశ్చ మాతృకాంతేతు ఏవచ । 10

ఏకదశ్యాంసితేపక్షే యాష్టినామధివాసనం ।
అధివాస్య ప్రతిమాం కుర్యాత్ కాంచపిండారపిం తథా ।
అన్యైస్తేజన భూతావా సర్వాబాలేచ మృణ్మయీ ॥ 12

తాం మండలస్య మధ్యేతు పూజయిత్వా విశేషతః ।
తతః శుభే ముహూర్తేతు కేతుముత్థాపయే న్నృపః ॥ 13

వజ్రహస్త సురారిఘ్న బహునేత్ర పురంధర ।
క్షేమార్థం సర్వలోకానాం పూజేయం ప్రతిగృహ్యతాం ॥ 14

ఏహ్యేహి సర్వామరసిద్ధసంఘైః రభిష్టుతో వజ్రధరామరేశ ।
సముత్థిత స్త్వం శ్రవణాంఘ్రిపాదే గృహాణ పూజాం భగవన్నమస్తే ॥ 15

ఇంద్ర మంత్రేణ తంత్రేణ నానా నైవేద్య చందనైః ।
మహేషు దశదిక్పాలాన్ గృహాన్ స్థాప్య ప్రపూజయేత్ ॥ 16

సాధ్యాదీన్ సకలాన్ దేవాన్ మాతౄః స్సర్వాశ్చ పూజయేత్ ।
తతః శుభే ముహూర్తేచ జనివర్ధక సంయుతః ॥ 17

కేతుస్థాపన భూమించ యజ్ఞవేద్యాశ్చ పశ్చిమే ।
శిష్టైః పురోహితై స్సార్థంగచ్ఛేద్రాజా సుమంగలైః । 18

కుమారీ భిశ్చ సంయుక్తో దిక్పాలానాంచ పల్లవైః ।
యథా వర్ణో యథాదేశో యోజితై ర్వర్ణ వేష్టితం ॥ 19

చిత్ర మాల్యాంబరశ్చాపి చారుభిశ్చాపితో రథైః ।
ఉత్థాపయేన్మహా కేతుం రాజా మాత్యైశ్శనైః శనైః ॥ 20

తామ్ర ప్రతిమయాయుక్తే కేతౌ శక్రం విచింతయేత్ ।
పూజయే త్పూర్వ వత్తత్ర శచీం మాతలి మేవచ । 21

జయంతం తనయం తస్య చేంద్ర మైరావతం తథా ।
గ్రహాంశ్చాప్యథ దిక్పాలాన్ సర్వాశ్చ గణదేవతాః । 22

పూజితానాంచ దేవానాం హోమంచాపి సమాచరేత్ ।
హోమాంతేతు బలిం దద్యా ద్వాసవాయ మహాత్మనే । 23

తిలంఘృతం చాక్షతంచ పుష్పం దూర్వా స్తథైవచ ।
ఏతై రేతాన్ స్వస్వమంత్రై ర్జుహుయాన్నరోత్తమః ॥ 24

తతో హోమావసానేతు బ్రాహ్మణానపి పూజయేత్ ।
ఏవం ప్రపూజయే న్నిత్యం సప్తరాత్రం దినే దినే । 25

త్రాతారమితి మంత్రోయంవా సవస్య ప్రియంసదా ।
ఏవం కృత్వాతు భావేన శక్రోత్థాపన మాదితః ॥ 26

శ్రవణర్క్ష యుతాయాంతు ద్వాదశ్యాం పార్థివ స్స్వయం ।
అంత్య పాదే భరణ్యాంతునిశి శక్రం విసర్జయేత్ । 27

సప్తేషు సర్వలోకేషు యథారాజా నపశ్యతి ।
సార్థం సురాసుర గణైః పురందర శతక్రతో ॥ 28

ఉపహారం గృహిత్వేమం మాహేంద్ర ధ్వజగోత్తమ ।
ఉత్పాతే సప్తరాత్రాణి తథోప ప్లవ దర్శనే । 29

వ్యతీత్య తవి భామోచ అన్యస్మేపి వివర్ధితే ।
యథా రక్షే న్నృపః కేతుం నృపతే శకుని స్తథా ॥ 30

శనైః పాతు మహోత్పాతై స్తథోత్థాపన మాదరః ।
విసృజ్య సర్వకేతుంచ సాలం కారం తథానిశి ॥ 31
క్షేపనేన మంత్రేణ అగాధే సలిలే నృపః ।
తిష్ఠకేతో మహాభాగ యావత్సం వత్సరం ఇతి ॥ 32
భగవన్ సర్వలోకానా మంతరాయం వినాశయ ।
ఉత్థాపయే తన్నృవరైః సర్వలోకస్య వై పునః ॥ 33
ఏవం యః కురుతే పూజాం వాసవస్య మహాత్మనః ।
నతస్య రాజ్యే దుర్భిక్షం నేతయో ధర్మపర్థితాః ॥ 34

ఇతి కాలికాపురాణే శక్రధ్వజోత్థాపనవిధిః.

అథ ఆయుష్య హోమః

ఆయుష్కామియైనవాడు తన జన్మ నక్షత్రమందును జన్మతార యందును జన్మతిథియందును క్రూర కాలంబులలోను ఈ యాయుష్య హోమమును చేయుచు వచ్చినవారికి ఆయుర్వృద్ధిగల్గి వర్ధిల్లెదరు. తుదకు సంవత్సరముద కొకతూరియైనను తన పుట్టిన దినమునాడు చేయుట మిక్కిలి మంచిది.

మదనరత్నే శౌనకః :—

ఆయుష్య హోమం వక్ష్యామి శౌనకోహం ద్విజన్మనాం ।
కుర్యాత్తు జన్మ నక్షత్రే విషువే సంక్రమే తథా ॥ 1
పౌర్ణమాస్యా మమాయాం వాగ్రహే చంద్ర సూర్యయోః ।
అలంకృత్వా స్వస్తివాచ్య మన్నం దద్యాద్ద్విజాతయే ॥ 2
అథాజ్య భాగపర్యంతం అవదానస్య సంపదా ।
ఆనోభద్రాః క్రతవ ఇత్యృ చాందశ కేనతు ॥ 3
ఇమం స్తోమ మర్హత ఇత్యృచాఽ షోడశ కేనచ ।
జాతవేదసేత్యవ్యృచాహ నేత్విష్ట కృతం తతః ॥ 4
హోమశేషం సమాప్యాథ బ్రాహ్మణాన్ భోజయే త్తతః ।
స్వస్తివాచ్య ద్విజానన్నై ర్ధేనుం దద్యాచ్చ దక్షిణాం ॥ 5

ఇత్యాయుష్య హోమః

ఆయుస్సూక్తం

యోబ్రహ్మా బ్రహ్మణ ఉజ్జహార ప్రాణైశ్శిరః కృత్తివాసాః పినాకీ । ఈశానో దేవస్సన ఆయుర్దధాతు తస్మై జుహోమి హవిషా ఘృతేన స్వాహా - ఈశానాయేదం ॥ 1 ॥

విభ్రాజమానస్సరిరస్య మధ్యాద్రోచమానో ఘర్మరుచిర్య ఆగాత్ । సమృత్యుపాశానపనుద్య ఘోరా నిహాయుషేణో ఘృతమత్తు దేవః - ఘర్మరుచయ ఇదం ॥ 2 ॥

బ్రహ్మజ్యోతి ర్బ్రహ్మపత్నీషు గర్భం యమాదధాత్పురురూపం జయంతం । సువర్ణరంభగ్రహమర్కమర్చ్యం తమాయుషే వర్ధయామో ఘృతేన - బ్రహ్మజ్యోతిష ఇదం ॥ 3 ॥

శ్రియం లక్ష్మీమౌపలామంబికాం గాం షష్ఠీం జయామింద్రసేనేత్యుదాహుః । తాం విద్యాం బ్రహ్మయోనిం సరూపామిహాయుషే తర్పయామో ఘృతేన - బ్రహ్మయోనయ ఇదం ॥ 4 ॥

దాక్షాయణ్యస్సర్వయోన్యస్సయోన్యస్సహస్రశో విశ్వరూపా విరూపాః । ససూనవస్సపతయస్సయూథ్య ఆయుషేణో ఘృతమిదం జుషంతాం - దాక్షాయణీభ్య ఇదం ॥ 5 ॥

దివ్యాగణా బహురూపాః పురాణా ఆయుచ్ఛిదో నః ప్రమథ్నంతు వీరాః । తేభ్యో జుహోమి బహుధా ఘృతేన మానః ప్రజాం రీరిషో మోత వీరాన్ - దాక్షాయణీభ్య ఇదం ॥ 6 ॥

ఏకః పురస్తాద్య ఇదం బభూవ యతో బభూవ భువనస్య గోపాః । యమప్యేతి భువనం సాంపరాయే సనో హవిర్ఘృత మిహాయుషేత్తుదేవః - ఈశానాయ బ్రహ్మణ ఇదం ॥ 7 ॥

వసూన్రుద్రానాదిత్యాన్మరుతోఽథ సాధ్యాన్ ఋభూన్యక్షాన్ గంధర్వాంశ్చ పితౄంశ్చ విశ్వాన్ । భృగూన్ సర్పాంశ్చాంగిరసోఽథ సర్వాన్ ఘృతం హుత్వా స్వాయుష్యం మహయామశశ్వత్ - వస్వాదిభ్య ఇదం ॥ 8 ॥

విష్ణో త్వన్నో అంతమశ్శర్మ యచ్ఛసహంత్య । ప్రతేధారా మధుశ్చుత ఉత్సందుహ్రతే అక్షితం - విష్ణవ ఇదం ॥ 9 ॥

ఇత్యేకాహాంతిరంతే ॥

ఆయుష్య హోమ ప్రయోగః

మాసి మాసి ప్రత్యబ్దంవా జన్మర్క్షే కుహూ శనివార సంక్రమణ చంద్రసూర్య గ్రహణాదిషు జన్మనక్షత్ర యోగే జ్వరాది మహావ్యాధి పీడా యాంవా అపమృత్యు పరిహారార్థం ఆయుష్య హోమం కుర్యాత్ ॥ 1 ॥

విఘ్నేశ్వర పూజా పురస్సరం మమాముకదోష నివృత్త్యర్థ మాయుష్య హోమం కరిష్య ఇతి సంకల్పః ॥ ఆచార్య పక్షే మమాముక పీడా పరిహారార్థ ఆయుష్య హోమాఖ్యం కర్మ కర్తుం ఆచార్యంత్వాం వృణే మహా ఇతిత్యాచార్యం వృత్వా । ఆచార్యః అముక నక్షత్రే రాశౌ జాతస్యాముక శర్మణః అముకదోష నివృత్త్యర్థం మాయుష్య హోమాఖ్యం కర్మ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య దేవ యజనోల్లేఖ నాద్యగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య ప్రణీతా ప్రణయ నాన్తం కృత్వాగ్నేరీశాన్యభాగే తండులైశ్చతురశ్రం స్థండిలం కృత్వాష్టదళ పద్మం విలిఖ్య తదుపరి కస్తూరీ కుంకుమాది వాసిత పుణ్య తీర్థపూరితం పంచత్వ క్పంచ పల్లవాది శోభితం నారికేళ వస్త్రయుగ్మ సహితం కుంభం నిధాయ తస్మిన్ కర్షమాత్రసువర్ణ నిర్మితాం మృత్యుంజయ దేవతా ప్రతిమాం పంచగవ్యాదినా సంశుద్ధాం నిధాయ త్ర్యంబకమితి మంత్రేణ మృత్యుంజయ దేవతా మావాహ్య సర్వోపచారై స్సంపూజ్య ప్రాణ చరుమాయుష్మ చ్చరుంచ ప్రత్యేకశో నిర్వాపణ ధర్మేణ శ్రపయిత్వాభిఘార్య ప్రాచీన ముదీ చీనంవోద్వాస్య ప్రతిష్ఠిత మభిఘాబ్రహ్మాజ్య సంస్కారాద్యగ్ని ముఖాన్తం కృత్వా ఆయుష్మచ్చరోరవదాన ధర్మేణావదా యాయుష్టే విశ్వతో దధదితి పురోనువాక్యా మనూచ్యాయుర్దా అగ్న ఇతి యాజ్యయా హుత్వా స్విష్టకృత మవదాయాన్తః పరిధి సాదయిత్వాష్టౌ షట్చతురోవా బ్రాహ్మణాన్వృత్వా తైర్యో బ్రహ్మేత్యాద్యష్ట భిర్ఋత సూక్తైర్వా పదమష్టోత్తర సహస్ర మాజ్యా హుతీ రుపజుహోత్యంతిమే పర్యాయే విష్ణోత్వన్నో అన్తమ ఇతిచహుత్వా ప్రతిస్వాహాకారంహుత శేషమాజ్యం ప్రాణచరౌ సంపాతం వినయేద ముక స్యాప మృత్యుర్నశ్యత్వా యుర్వర్ధతా మితివ్యస్తాభి స్సమస్తా భిర్వ్యాహృతిభిః పశ్రితి మంత్రం జుహుయాదథస్విష్టకృతం హవ్యవాహమితి హుత్వా జయాది

తంత్రశేషం సమాప్య కుంభే పునః పూజాంకృత్వా దేవముద్వాస్య వారుణై రబ్లింగై ర్మార్జయిత్వా హుతశేషాన్నే నాగ్నేః పురస్తాద్బహిః పరిస్తరా ద్దూర్వా న్వక్షతోదకంనినీయ నమో అస్తు నీలగ్రీవాయేతి రుద్రాయ బలిం దత్వా తదుపరి పూర్వ వదక్షతోదకం నినీయ సంపాతిత ప్రాణ వరోర వదాయా యురసీతి సకుటుంబః ప్రాశ్యా చమ్యయత ఇన్ద్రి స్వస్తిదేతి ద్వాభ్యాం జఠరమభి మృశ్యాచార్యాయ కలశ వస్త్ర ప్రతిమాది దత్వా దక్షిణామృత్విగ్భ్యోదత్వా దోష తారతమ్యానుసార మపమృత్యు నివారణార్థం తిల కూష్మాణ్డాయః పిణ కృష్ణ కంబళాది దానం కృత్వా భూరిదానంకృత్వా బ్రాహ్మణాన్ భోజయేదిత్యాహ భగవాన్ బోధాయనః - కేచిదాయుష్మ చ్చరోః ప్రదానాహుతిం హుత్వా యోబ్రహ్మేత్యాద్యుపహోమం తదన్న సమిదాజ్యైః కుర్వన్తి శేషం సమానం ॥

ఇతి ఆయుష్య హోమ ప్రయోగః.

అథ అపమృత్యు నివారక శాంతివిధానం

ఈ మృత్యుంజయ విధానంబు అపమృత్యు ప్రాప్తమైనప్పుడును, రోగోపద్రవములచే బహుకాలము పీడింపబడునప్పుడును అత్యావశ్యక ముగా చేయుట శ్రేయస్సాధకంబు.

అథాప మృత్యునివారణం – మదనరత్నే బోధాయనః :—

అథ మృత్యుంజయకల్పం వ్యాఖ్యాస్యామో జన్మనక్షత్రే పుణ్యనక్షత్రే త్రిజన్మ వివార బ్రాహ్మనన్నేన పరితుష్య పుణ్యాహం స్వస్తియుద్ధిరితివాచ యిత్వా దేవయజనోల్లేఖనా ద్యగ్నిముఖాంతం కృత్వా సావిత్ర్యాయవాన్ పక్వాన్ జుహోతి ప్రాదేశమాత్రాస్తి ప్రోదూర్వా సమిద్ధోష్ట సహస్ర మష్ట శతంవా దధి మధు ఘృత పయాంసిసంమేళ్యా భ్యజ్యా దధాతి ॥ 1 ॥ అపైతు పరంమృత్యో మానోమహాంతం మానస్తోకే త్రియంబకం ॥ 2 ॥ ఏతే సహస్ర మిత్యభాజ్యాహుతీరు జుహోతి । మృత్యుర్నశ్య త్వాయుర్వర్థ

తాంభూ స్వాహా ॥ 2 ॥ మృత్యుర్నశ్య త్వాయుర్వర్ధతాం భువ స్వాహా । మృత్యుర్నశ్య త్వాయుర్వర్ధతాంస్వం స్వాహా । మృత్యుర్నశ్య త్వాయు వర్ధతాం భూర్భువస్సువ స్వాహా ॥ ఇతి స్విష్టకృత్ప్రభృతి సిద్ధమాధేను వరప్రదానా దథాగ్నేణాగ్నిం దూర్వా స్తంభే హుతశేషం బలిం దధాతి తచ్ఛం యోరావృణీ మహ ఇత్యథ దక్షిణాం దదాతి ధేనుం వృషభమనడ్వాహం హయం హిరణ్యం కాంస్యంవా సోవేత్యాహ భోదాయనః ॥

అథ క్రమః :—

కర్తాష్టౌ చతురోవా విప్రాన్ సంపూజ్య పుణ్యాహం వాచయిత్వా సంకల్పాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య నిర్వాపణాదినా సావిత్ర్యాచరుం శ్రపయిత్వాజ్య భాగాంతేచరు మవదాయ సావిత్రీ మనూచ్య తద్దైవహుత్వాతి స్వస్తిప్రో దూర్వా గవ్యం దధ్యాద్యుక్తా అపైతుమృత్యురితి షడ్భిః షడ్గృహీతాని హుత్వా మృత్యుర్నశ్యతి చత్వారూపహోమాన్ కృత్వా యదస్యేతి స్విష్ట కృతం హుత్వా బ్రహ్మ విసర్జనాంతేగ్నే రగ్రేణదూర్వా స్తంభేఽక్షతో దకం వినీయ హుతశేషేణ తచ్ఛంయోరితి బలిం దత్వాక్షతోదకం వినీ యాగ్నిం సంపూజ్య సూర్యం నమస్కృత్య విప్రాన్ భోజయేత్ ॥

ఏవం స్వకర్తృత్వే :—

ఆచార్యవశే గ్రహయజ్ఞం దినత్రయం రోగిణాం కార్యః ।
ప్రబలరోగో యావద్రోగ నివృత్తిస్తావత్ ప్రత్యహం కార్యః ॥

అథ మహా మృత్యుంజయదుర్వా గుడూచీ హోమః

అథ మహా మృత్యుంజయ హోమం వ్యాఖ్యాస్యామః :—

కుర్యాద్రోగేభిచారే దీర్ఘరోగే గ్రహపీడాయాం మృత్యుం ప్రాప్తౌ మహావ్యాధౌ మహాపది చంద్ర సూర్య గ్రహణదోషే జన్మనక్షత్రే విష నాడ్యాం కుహూయోగే వాన్యేషు మహాభయేషు పరిహారార్థం మాసి మాసి జన్మనక్షత్రే ప్రోక్తే ప్రోక్తే కాలే వత్సరేవా ఆచార్యేణవా స్వయంవా ఆయు

షాక్రమః కుర్యాత్ ॥ స్నాత్వా పుణ్యాహం వాచయిత్వా ప్రాణానాయమ్య ముకకర్మణ ఆయుష్కామో మహా మృత్యుంజయ హోమం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్యాగ్నే రుపసమానాధి పాత్ర ప్రయోగకాలే దూర్వాత్రికస్య షట్త్రింశ దధికం శతపత్ర మాసాదయేత్ ॥ గుడూచీ ఖండాని చతురంగుల ప్రమాణాని బ్రాహ్మణం దక్షిణతో దర్భేషు నిషాద్య వ్రీహి తండులా న్నిర్వపామీతి తూష్ణీమవహతాన్ కృత్వా ప్రక్షాళ్యాజ్యం సంస్కృత్య చరుణా సహ పర్యగ్నికరణం కృత్వా స్రువస్రుచమార్జనం కృత్వా సక్త్వాజ్జుహోతి । దర్వ్యాం ముప స్తీర్య మధ్యా ద్విరవదాయత్రిః పంచావ త్తినోతి భూర్యః ॥ అపైతు మృత్యుం శచీపతిరిత స్తం పురోనువాక్యా మనూచ్య పరంమృత్యో అనుపరేహిపీరా నిత్య స్తయాజ్యయా జుహోతి మృత్యువదమితిత్యాగః ॥ పూర్వవదుప స్తీర్యావదాయ హరిగ్ం హర స్తం విక్రమస్వేతి పురోనువాక్యా మనూచ్య మాచిదోమ్ప - విధేమేతి యాజ్యయా జుహోతి స్వాహాకారేణో భయోర్హోమః పూర్వవదుద్దేశః । అత్యేన మహావ్యాహృతిభిశ్చ జుహోతి ॥ భూరగ్నయేచ పృథివ్యైచ మహతేచ స్వాహేత్యాద్యైః పంచభిః పంచా హుతీన్ హుత్వా ॥ అథ దూర్వాత్రికం గుడూచీ ఖండాని పయసా జుహోతి ॥ షట్త్రింశ దధికశతత్రయం ప్రత్యేకం అపైతు మృత్యురమృ తన్న ఆగాన్ । పరంమృత్యో అనుపరేహి ప. థాం పీరాన్ స్వాహా ॥ వాతం ప్రాణం మనామీతి మహి స్వాహా । అముత్రభూయాదథయద్య - శచీభి స్వాహా ॥ శతైరగ్ని-మహ్యాగ్ స్వాహా ॥ హరిగ్ం హరంత విక్ర మస్వ స్వాహా । దేవేభ్య ఇదం ॥ మాచిదో మృత్యోమావధీః విధేమ స్వాహా ॥ రుద్రాయేదం ॥ ప్రజాపతేనత్వ - రయీణాం స్వాహా । యత ఇంద్రభయామహే - జహి స్వాహా । స్వస్తిదా - అభయంకరః స్వాహా ॥ త్రియంబకం - మామరీతాత్ స్వాహా ॥ అపమృత్యు - సహస్రిణగ్ం స్వాహా । అముకస్య మృత్యుర్నశ్యత్వాయుర్వర్థతాం భూః స్వాహా । అము - భువః స్వాహా । అము - సువస్స్వాహా । అము - భూర్భువస్సువ స్వాహా । ఇత్యేతై రేకవింశతి మంత్రై షోడశపర్యాయం జుహుయాత్ ॥

షట్త్రింశ దధికశతత్రయాహుతిర్భవతి ॥ అథాజ్యేనాష్టపర్యాయం ఏకవింశతి మంత్రైః ప్రతిమంత్రం జుహుయాత్ । అష్టాధికషష్టి శతాహుతిర్భవతి । పున రనేన గుడూచ్యా షోడశపర్యాయ మేకవింశతి మంత్రై ర్జుహోతి । షట్త్రింశ దధికశత త్రయాహుతిర్భవతి । పునరనేనచాష్టపర్యాయేణ ఏకవింశతి మంత్రైః ప్రత్యృచం గుడూచ్యా జుహుయాత్ ॥ అష్టాధిక షష్టి శతాహుతి ర్భవతి । ఏవం కృతే క్రమేణాష్టాధిక సహస్ర సంఖ్యా భవతి ॥ పునరా జ్యేన మృత్యవే స్వాహేత్యష్టవారం జుహుయాత్ । పునర్మహావ్యాహృతి భిర్హుత్వా తతః స్విష్టకృత మవదాయ హవ్యవాహ మభిమాతిషాహం - హువేమోం స్విష్టమగ్నే అయుస్స్వాహేతి స్విష్టకృద్ధోమం జుహోతి ॥ తతో జయాదీన్ హుత్వా అనంతరం పరిధ్యంజనం కృత్వా జపాదిపరిషేచనాంతం కృత్వాగ్నేర్దక్షిణాగ్నిందార్వా స్తంబేషు హుతశేషం నిదధాతి । సర్వోవై రుద్ర స్తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు ॥ విశ్వం భూతం - అస్తు ఇతిద్వాభ్యాం నివేదయేత్ ॥ అయుర్దా అగ్నే రక్షితామిమం స్వాహా । ఇత్యగ్నౌ సమిధమా దధాతి ॥ జాతవేదాయ దివావవృత్స్వ ఇత్యుపస్థాయ హుతశేషం హవిర్హ్వవి రాజ్యశేషం చాగ్నిరాయుష్మానితి పంచభిర్నివేదయేత్ ॥ అగ్నిరాయుష్మానితి పంచభిః పునరేకవింశతి ఋగ్భిశ్చతుర్వాన్ రమభిమంత్ర్యాయురసి విశ్వాయు రసి - గేషమితి సర్వశేషం ప్రాశ్యాచమ్య జఠరమభిమృశతి ॥ యత ఇంద్రస్య స్రిద ఇత్యేతాభ్యాం గురవే వరందత్వా అజ్యే రూపగ్ రూపమితి ఆవేక్ష్యాజ్యం దత్వా ॥ ఋత్విగ్భ్యో బ్రాహ్మణేభ్యశ్చ దక్షిణాం దత్వా బ్రాహ్మణాన్భోజయేత్ ॥ అపూపై ర్ఘృతపాయసైః ఏవం కృత్వా అయుష్మాన్ భవతి ఆయుత హోమాద్దీర్ఘాయు ర్భవతి ॥ లక్షహోమా త్సహస్రాయు ర్భవతి । ఇతి బోధాయనోక్త మృత్యుంజయ శాంతిః ॥ అస్మిన్నన్వాహి తేగ్నౌ జాతవేద సమిత్యాది చక్షుషీ అజ్యేనేత్యంతే అత్రప్రధానం మృత్యుం ద్వివారం చ రుద్రద్రవ్యేణ అగ్నిం పృథివీమహతః ॥ వాయుంతరిక్షే మహతః । ఆదిత్యద్యుమహతః । చంద్రమాద్యుర్నక్షత్రా ద్యుమహతః దేవాః పితృ భూర్వాదయః ఆజ్యేన పునరత్ర ప్రధానం ॥ వైవస్వతం శచీపతిం ॥ అశ్వినౌ

అగ్నిం హరిం మృత్యుం రుద్రం ద్విహారం ప్రజాపతిం । ఇంద్రమఘవంతం ।
ఇంద్ర మభయంకరం త్ర్యంబకం అగ్నిం మృత్యుం ॥ జాతవేద సమగ్నిం
జాతవేదస పావక వైశ్వానర వైదుత్యం అగ్నిం వాయుం సూర్యం ప్రజా
పతిం ప్రత్యృచం షోడశ పర్యాయైః దూర్వాత్రిక యుక్త గుడూచీఖండైః ।
పనస్తా ఏవం ప్రత్యృచ మష్ట పర్యాయ మాజ్యేన పునస్త్వాం పునస్తా ఏవ
ప్రత్యృచం షోడశ పర్యాయం గుడూచీ ఖండైః పునస్తా ఏవేత్యృచ మష్ట
పర్యాయ మాజ్యేన పునరత్ర ప్రధానం అగ్నిం పృథివీ మహతః । వాయు
వ్యంతరిక్షే మహతః । ఆదిత్య ద్యుమహతః । చంద్రమా నక్షత్రాద్యు
మహతః దేవాః పితృ భూరాదయః ఆజ్యేన శేషేణ స్విష్టకృత మిధ్మసన్న
హనేనచ రుద్రం జయాదీంశ్చ ॥

ఇత్యాయుష్య హోమే గుడూచీ శాంతిః.

ఋగ్విధానే :—

వ్యాధినాయోభి భూతస్యాద్ఘోరేణ ప్రాణహారిణా । చతుర్దశీ ముపో
ష్యైకాం కృష్ణస్య జుహుయాచ్చరుం ॥ ఆతే సూక్తేన రౌద్రేణ ప్రత్యృ
చంవాగ్యతః శుచిః । పూర్వమాజ్యాహుతీ ర్హుత్వా తథైవ స్థాప్య శంకరం ।
హవిశ్శేషేణ వర్తేతస ఏకాంత మతంద్రితః । పూర్ణే మాసే జయేన్మృత్యుం
రోగేభ్యశ్చ ప్రముచ్యతే । తత్రైవ - ఉపతిష్ఠేత రాజానం యమం సూక్తేన
వైద్విజః । స్థాలీ పాకంచ కుర్వీత పక్షయోర్య మదైవతం । అష్టమ్యాంచ
చతుర్దశ్యాం యజేతహ విషావయం । పరేయువాం సంప్రవసమితి సూక్త
మంత్రం ప్రయోజయేత్ ॥

అథ సులభోపాయే నాయుష్యాభి వృద్ధిః

పురాయుషిభయం తస్య నజానామి ప్రతి క్రియాం । తథాపి శాస్త్ర
మాలోచ్య వచ్మిశాంతిం సుఖావహం ॥ ధర్మరాజ ప్రియస్తోత్ర మన్త్రాన్తే
జుహుయాద్ధవిః । వైశాఖ్యాం పౌర్ణిమాయాంతు కర్మ నిత్యం ప్రయోజ
యేత్ ॥ 1 ॥ తత్రైవ - మృత్యుమేవ ప్రపద్యేత పరంమృత్యో జపన్ద్విజః ।

నక్తభోజీ మితాహారస్త్వం త్రయస్త్రింస్తరంసదా ॥ 2 ॥ నైతం పురాయుషో మృత్యుర్న్వయతేన సుత ప్రజం । ఫలాహారో జయేన్మృత్యుం త్రిభిర్వర్షైః మితాశనః ॥ యద్వా తత్రైవ । క్షీణాయురితి మన్యేత కంచిద్యస్సుహృదం ప్రియం । యత్తేయ మితి సుస్నాతః తస్యమూర్ధ్ని సూలభేత్ ॥ సహస్ర కృత్వః పంచాహం జపేదాయుర్లభేతసః ॥ ఘృతేన సింధు ద్వీపస్య సూక్తేనైనంచ లేపయేత్ । సంవిశేచ్ఛ యనేనిత్యమే తన్మంత్రం జపేతల్తౌ ॥ జీవామీతి ప్రయుంజీత నిత్యమేతాం గృహేవసన్ । స్రోతాంతస్య భ్యజ్య గాత్రాణి సుఖీ భవతి విజ్వరః ॥ అన్యేచ లక్షపార్థివ పూజాదయో మత్కృతే పూర్వ కమలాకరే జ్ఞేయాః ॥ తథా ॥ రుద్రేణ తిల తైలేన రుద్రాభిషేకో వ్యప మృత్యు పరిహారః । రుద్ర విధానంచ వక్ష్యామః ॥

ఇతి అపమృత్యు నివారణం.

అ నా వృ ష్టి ప రి హా ర ః

అథానావృష్టి శాంతిః ॥ ఋగ్విధానే :—

అథావహేతి సూక్తంతు వృష్టికామః ప్రయోజయేత్ । నిరాహారః క్లిన్నవాసా అచిరేణ ప్రవర్షతి ॥ హుత్వాయుతం వైతసీనాం క్షీరాక్తానాం హుతాశనే । మహద్వర్ష మవాప్నోతి సూక్తేనానేనహి ॥ తత్రైవ - నాభి దఘ్నం విగాహ్యాంభః ప్రాఙ్ముఖః ప్రయతశ్శుచిః । సూక్తాభ్యాం త్రివృదేకాఖ్యా ముపతిష్ఠే ద్దివాకరం । త్రిస్రోవాచః పర్జన్య ఏహిత్యాదయ ఇత్యర్థః॥ అనశ్నతాతు జప్తవ్యం వృష్టికామేన యత్నతః । పంచరాత్రే వ్యతీతేతు మహద్వర్ష మవాప్నుయాత్ ॥ యద్వా తత్రైవ ॥ వృష్టికామో యతాహారః ప్రపద్యేత బృహస్పతిం । పాయసేనోప హారేణ హోమేనచ సమన్వితః ॥ బృహస్పతే అతీత్యేత ద్వృష్టికామః ప్రయోజయేత్ । పర్జన్యంచ సమ న్కృత్య వృష్టిం విందతి శోభనాం ॥

ఇత్యనావృష్టిః । వైశాయనః :—

అథాతః పర్జన్య వృష్టిం వ్యాఖ్యాస్యామో బ్రాహ్మణాన్ వేదపారగాన్ పూర్వ మభ్యర్చ్య వరుణ ప్రతిమాం పూజయిత్వోదకే స్థిత్వా వరుణంధ్యాత్వా తత్సవితురితి పచ్చోర్ధర్చశో౽నవానం వేదాదీన్ జపతీ మంమ్మే వరుణేతి పంచర్చ ముదుత్తమ మితిషడృచం యదంతి యచ్చేతి ఉదాయుషాసహాగ్ం ఇంద్రోయ ఓజసావాచ మింద్రియేణయో వైనస్తదశ మైత్రా వరుణి మసౌ సారీం పయణం ప్రజాపతిం వరుణాయ వాయవేతా ద్వేహిర్ణ్య వర్ణాః ॥ పవమానో వృషాణో అగ్ంతః సింధేయో సౌయోపాసూది సర్వానువాకాన్ సువర్ణం సహస్రశీర్షాద్వ్యశ్చ ఆదిత్యోవై పృథివీ సమిత్యనువాకాన్ పఠిత్వా జలాదృహిర్గత్వా ప్రత్యుజ్మఖో భూత్వా ఏహోన్నమిత్యనువాకే మేకాదశ వారం జపిత్వా । పునర్మారుత మసీతి చతురోనువాకాన్ జపిత్వా ఏహిపర్జన్య । ఏహివరుణ – ఏహ్యాపాంపతే – పురోవాతం జనయ జనయ – పశ్చాద్వాతం శమయ శమయ – సద్య స్సువృష్టిం దేహిపర్జన్యే మిత్యష్టోత్తరం వారం జపేత్ । విభణ్డకసుత శ్రీమాన్ – ఋష్య శృంగాయ – యస్మకేశేషు – మైత్రావరుణీం ద్వయాసా మాలిఖేత – మారుత మసీతి. చతురోనువాకాన్ – పర్జన్యాయ ప్రగాయేతేతి – వర్షప్రదం – అపోహిష్ఠేతి – హిరణ్య శృంగ మితి జపిత్వా శుక్ల వస్త్రాణి ధారయన్తతః పర్జన్య హోమం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య విధి వదగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యాగ్ని ముఖాన్తే క్షీరాజ్య వైతస సమి చ్చరుభిః ప్రత్యేక మష్టశత మష్టావింశతివాన్ పురోవాతో వర్షన్నితి జుహు యాదృషాన్ యపురో వాతాయేత్యుద్దేశ త్యాగః ॥ తతో జయాదీన్ పూర్ణా హుతిం హుత్వా శాంతిపాఠం కుర్యాదాచార్యాయ వరుణ ప్రతిమామృత్విగ్భ్యో దక్షిణామితి సామాన్య పర్జన్య విధిః ॥

ఇతి పర్జన్య శాంతిః.

అథ ఋగ్విధానే వినియుక్త మంత్రాణాం సామాన్య విధిః

తత్రైవ :—

పునశ్చరణ మాదౌతు కర్మణాం సిద్ధికారకం ।
కేశశ్మశ్రులోమ నఖాన్వాపయిత్వా ప్లుతశ్శుచిః ॥ 1

తిష్ఠే దహనిరాత్రౌతు శుచిరా శీతవాగ్యతః ।
సత్యవాదీ పవిత్రాణి జపేచ్చ వ్యాహృతీ స్తదా ॥ 2

ఓంకారాద్యాం స్తుతీన్జప్త్వా సావిత్రీం చతదిత్యృచం ।
అపోహిష్ఠేతి సూక్తంతు శుద్ధవత్యోఘమర్షణీ ॥ 3

శంవత్యః స్వస్తిమత్యశ్చ పావమాన స్తథైవచ ।
సర్వత్రై తత్ప్రియో క్తవ్య మాదావంతే చ కర్మణాం ॥ 4

ఆసహస్రాదాశతా ద్వాతద్దంశాం శమతోజపేత్ ।
ఓంకార వ్యాహృతీః స్తిస్రః సావిత్రీ మథవాయుతం ।
తర్పయేదద్భి స్తథాచార్య ఋషిం శ్ఛందాంసిదైవతాన్ ।
ప్రపద్యేతి విరూపాక్ష రౌద్ర మంత్రగణం జపేత్ ॥ 5

అనార్యైర్నచభాషేత నశూద్రై ర్నాపిగర్హితైః ।
నరస్వలయానార్యా పతితై ర్నాంత్యజై ర్నృభిః ॥ 6

మంగళాచార్యయు క్తస్యా త్రిరహోన్నిత్యపయన్నృపః ।
అంతే ద్వాదశరాత్రస్యా త్సాలీపాకం ప్రకల్పయేత్ ॥ 7

అగ్నయే చాదసోమాయ తృతీయాచ తయోస్సహ ।
వైశ్వదేవీ చ రౌద్రీ చ జుహుయాదు త్తరే తథా ॥ 8

ఆవసానస్య పతయే తథా మమతయేపిచ ।
ధన్వంతరాయ ఇత్యన్యా గంధర్వావ్సరసామపి ॥ 9

(దశమీ బ్రాహ్మణస్పత్యా పరాతు బ్రహ్మణేస్మృతా ।
నరస్వతీ తధేష్ఠారోం త్యాసాపిష్టకృ త్తథా ॥) 10

ఆజ్యాహుతయఏవాదా స్థాలీపాకేహుంతే పునః ।
హుత్వాగ్నిం తర్పయేద్విప్రాన్ పితృభ్యశ్చ ప్రకల్పయేత్ ॥ 11

హుతంశేషం విధానేన శుచిర్భుంజీత వాగ్యతః ।
తథా ప్రాజాపత్యకృచ్ఛ్రం కృత్వా చాంద్రాయణాద్యపి ॥ 12

ఏభిర్వ్రతై ర్విపూతాత్మా కుర్యా త్కర్మాణ్యతంద్రితః ।
ఇష్టాన్కామాం స్తతఃసర్వా నవాప్నోతి నసంశయః ॥ 13

కణపిండ్యాకతక్రాణా మేకై కం శోధనం భవేత్ ।
ఏవం శుద్ధస్యకర్మాణి మంత్రైర్యక్ష్యంతు తద్యథా ।

త్రిరాత్ర మేవోపవసే దాదితః సర్వకర్మణాం ।
త్రిజిన స్త్రావివాకుర్యా త్తతః కర్మసమారభేత్ ॥ 14

తథా :—

సర్వత్ర దక్షిణాం దద్యా ద్దానంవా సిద్ధికామతం ।
నత్వేవా దక్షిణం కర్మ కించిద స్తీతి శౌనకః ॥ 15

శక్త్యాతపూర్ణపాత్రేణ సంమితాయత బోధవేత్ ।
వృషభై దశ దద్యా ద్వేనవాతుష్యతే గురుః ॥ 16

ఇతి ఋగ్విధానో క్త మంత్రసాధనం.

అథ శ్రీ సూక్త విధిః

ఋగ్విధానే :—

యఇచ్ఛేద్విపులాం దేవీం శ్రియం నిత్యంకులే స్థితాం ।
సశుచిః ప్రయతోభూత్వా జుహుయాదాజ్యమన్వహం ।
శ్రియః పంచదశర్చంచ శ్రీకామస్సతతం జపేత్ ।
ఆవాహయే చ్ఛ్రియంపద్మే పంచభిః కనకేపివా ॥ 1

ఉపహారానుపహరేచ్ఛుక్లాన్ భక్ష్యాన్పయోదధి ।
స్థాలీపాకం చ శాలీనాం పయసా సంప్రకల్పయేత్ ॥ 2

చాంద్రాయణ విపాకస్యా త్ప్రిపద్యే త్ప్రియతః శ్రియం ।
సర్వౌషధీభిఃసాతాభిః స్నాపయిత్వాద్భిః పావనై రపి ॥ 3

తృప్తేంతుమాం దేవసఖ ఇతి రాజ్ఞోఽభిషేచనం ।
మనసః కామిత్యేవ పశుకామాభిషేచనం ॥ 4

కర్దమేనేతి యః స్నాయాన్ ప్రజాకామః శుచివ్రతః ।
అశ్వపూర్వామితి స్నాయా ద్రాజ్యకామ శుచిర్వ్రతీ ॥ 5

రోహితే చర్మణి స్నాయాత్ బ్రాహ్మణస్తు యథావిధి ।
రాజా చర్మణివై యాఘ్రే క్షత్రియ స్త్వథ రౌరవే । 6

బస్తచర్మణివై శస్తు హోమః కార్య స్త్వనంతరం ।
చంద్రామితితు పద్మాని జుహుయాత్సర్పిషా ద్విజః ॥ 7

ఆదిత్యవర్ణ ఇత్యనయా బిల్వహోమే విధీయతే ।
బిల్వస్థ ఏవవాగ్నిస్స్యాత్ స్థాలీపాకంహునే ద్విజః ॥ 8

దశసహస్రికో హోమః శ్రీకామః ప్రథమోవిధిః ।
హుత్వాతు ప్రయుతం సమ్యగనంతాం విందతే శ్రియం ॥ 9

అయుతం శతకృత్వస్తు జప్త్వా శ్రియముపాశ్నుతే ।
అనంతా మవ్యవిచ్ఛిన్నాం శాశ్వతీం విందతే శ్రియం ॥ 10

అశక్తో జప ఏవైకో దశ సాహస్రికో పరః ।
జప్త్వాతు ప్రయుతం సమ్యగనంతాం విందతే శ్రియం ॥ 11

అయుతం శతకృత్వస్తు జప్త్వా శ్రియముపాశ్నుతే ।
అప్స్వేవ జుహుయాన్నిత్యం పద్మాన్యయుతకోటిని ॥ 12

దృష్ట్వా శ్రియంతూపరమే త్రికాలాసత్వాద్ద్విజస్తువై ।
బిల్వాశీ బిల్వనిలయః శుద్ధబిల్వాని సర్పిషా । 13

ఏకవింశతి రాత్రేణ పరాం సిద్ధిం విన్దతి ।
పద్మాన్యథాపి బిల్వాని సత్యకామస్సమృచ్ఛతి ॥ 14

అత్ర విష్ణుధర్మేషు పుష్కర ఉవాచ :—

హిరణ్యవర్ణాం హరిణీం ఋచః పంచదశ ద్విజః ।
శ్రీసూక్తం కథితం పుణ్యం ఋగ్వేదే పుష్టివర్ధనం ॥ 15

రథే అశ్వేషు వాజేషు చతుస్రశ్చ తథా బుధః ।
మూక్తమేతద్య్వజుర్వేదే కథితం పుష్టివర్ధనం ॥ 16

శ్రీయంతియం తథా సామ సామవేదే ప్రకీర్తితం ।
శ్రీయంతీ దాతుమయిదేహి ప్రోక్తమాధర్వణే తథా ।
శ్రీసూక్తంయో జపేత్ భక్త్యా తస్యాఽలక్ష్మీ ర్వినశ్యతి ।
జుహుయాద్యశ్చ ధర్మజ్ఞో హవిష్యేణ విశేషతః ॥ 18

శ్రీసూక్తేనతు పద్మానాం ఘృతాక్తానాం భృగూత్తమ ।
అయుతం హోమయేద్యస్తు వహ్నౌ భక్తియుతో నరః ॥ 19

పద్మహస్తద్వయాలక్ష్మీ ర్భజంత ముపతిష్ఠతి ।
దశాయుతంతు పద్మానాం జుహుయాద్యస్తథాజలే ॥ 20

నాపైతితత్కులాల్లక్ష్మీ ర్విష్ణోర్వశగతా యథా ।
ఘృతాక్తానాంతు బిల్వానాం హుత్వా రామాయుతం తథా ।
బహువిత్తమవాప్నోతి సయావన్మ్నపేచ్ఛతి ॥ 21

బిల్వానాం లక్షహోమేన కులలక్ష్మీ ముపాశ్నుతే ।
పద్మానా మథబిల్వానాం కోటిహోమం సమాచరేత్ ॥ 22

సత్యలోక మవాప్నోతి దేవేంద్రత్వ మపిధ్రువం ।
సంపూజ్య దేవీం వరదాం యథా వత్సుద్మైః సితైర్వా కుసుమై స్థథాన్యైః॥ 23

క్షీరేణ ధూపైః పరమాన్న భక్ష్యై ర్లక్ష్మీ మవాప్నోతి విధాన తశ్చ ॥

ఇతి విష్ణు ధర్మోత్తరే శ్రీసూక్త విధిః.

అథ నీరాజనం

తత్రైవ పుష్కర ఉవాచ :—

పూర్వోత్తరేచ దిగ్భాగే నగరాత్సు మనోహరే ।
విస్తీర్ణంకార యేద్రాజాసు మనోహర మంటపం ॥ 1

కద్దైర్గస్తం కుశాస్తీర్ణం పతాకాధ్వజ శోభితం ।
తోరణ త్రితయం శస్త్రం పాఙ్ముఖంకార యేచ్ఛుభం ॥ 2

కార్యం షోడశ కస్తంతు తత్ర కార్యం భృగూత్తమ ।
తోరణాద్దక్షిణేభాగే తత్ర కార్యం యథాశ్రయం ॥ 3

దేవతార్చాభవే తత్ర తథాగ్ని హవని క్రియా ।
పంచరంగక సూత్రేణ శతగ్రంధి మనోరమాం ॥ 4

మధమే తోరణే కుర్యాద్భృత పాశితు మధ్యమాం ।
ఛాదయిత్వా కుశైస్తాంతు ముదా సంఛాదయేత్పునః ॥ 5

తస్యాశ్చ లంఘసంవర్జ్యం ప్రయత్నా త్సర్వజంతుభిః ।
నలంఘితా సాయావత్స్యా త్పశిథమం రాజహస్తినాం ॥ 6

చిత్రాంత్యక్త్వా యదాస్వాతీం సవిత్రా ప్రతిపద్యతే ।
తతః ప్రభృతికర్తవ్యా యావత్స్వాతౌ రవిస్థితః ॥ 7

మంటపే ప్రత్యహారిదేవాః పూజనీయా ద్విజోత్తమ ।
బ్రహ్మ విష్ణుశ్చ శంభుశ్చ శక్రశ్చైవానిలానలౌ ॥ 8

వినాయకః కుమారశ్చ వరుణో ధనదోయమః ।
విశ్వాన్ దేవాన్మహాభాగ ఉచ్చైశ్రవ సమేవచ ॥ 9

అష్టౌ మహాగజాఃపూజ్యా స్తేషాం నామాని మేశృణు ।
కుముదైరావతౌ పద్మః పుష్పదంతోథ వామనః ॥ 10

సుప్రతీకోం జనోనీల ఏతేష్ట్వౌ దేవయోనయః ।
పూజాకార్యా గృహర్షాణాం తథైవచ పురోధనా ॥ 11

తతశ్చ జుహుయాద్వహ్నౌ పురోధాస్సు సమాహితః ।
యథా విమతదేవానాం మన్త్రైస్తల్లిగ సంజ్ఞకైః ॥ 12

తథాచ మంత్రహీనానాం ప్రణవేన మహాభుజ ।
సమిధః క్షీర వృక్షాణాం తథా సిద్దార్ధకానిచ ॥ 13

ఘృతంతిలాని ధర్యణ్ణ తథా చైవాక్షతానిచ ।
హుత్వాచ కలశాన్ కుర్యాత్సోదకాన్ ధాన్య సంయుతాన్ ॥ 14

తల్లాట కలి సిద్దార్థవచా కుష్ఠ ప్రియంగుకః ।
తోరణాత్ పశ్చిమేభాగే కలశైః పూర్వ కల్పితైః ॥ 15

తతః స్సంస్నాపనీయాస్తు మంత్రపూతైర్గజోత్తమాః ।
తురంగాంశ్చ మహాభాగా సలంకృత్య తతః స్తురాన్ ॥ 16

తతో౽భిషేకో నాంగస్య తథా తత్తురగస్యచ ।
పిండాన్నంతు తతోదేయ మభిమన్త్య పురోధసా ।
తస్యాభినందనే రాజ్ఞో విజయః పరికీర్తితః ॥ 17

ప్రాగేవతస్య విజ్ఞేయం మహద్భయము పస్థితం ।
నిష్కాసయేత్తోరణా త్తతోహి ప్రథమంగజ్జా ॥ 18

తత్రాపి ప్రథమం రామం అభిషేకం గజోత్తమం ।
తస్యాగ్రే గజ ఆనేష్యో నరః పంచనఖోపివా ॥ 19

లంఘున్యో లంఘయేత్తాంతు రాజ్ఞో మరణ మాదిశేత్ ।
లంఘయేద్వా మపాదేన యదితాం నృపకుంజరః ॥ 20

రాజ్ఞీపురోహితా మాత్యరాజ పుత్రాహితం భవేత్ ।
రాజ్ఞ సుమరణం బ్రూయాదా క్రమేత్తు యదా తదా ॥ 21

రాజ్ఞో విజయ మాచష్టే లంఘయేద్దక్షిణేనతాం ।
నిష్క్రామేయుస్త తస్సర్వే ప్రాఙ్ముఖాస్తే రజైర్గజాః ॥ 22

తతో౽శ్వాస్తు మహాభాగతతస్తు నరసత్తమః ।
తతశ్ఛత్రం ధ్వజశ్చైవ రాజలింగానియానిచ ॥ 23

మంటపేత్యాని సంస్థాప్య పూజయేదా యుధానిచ ।
పంచరంగక సూత్రేణ యాస్తాః పతిసరాః కృతాః ॥ 24

ధూపాద్య ధూరసి మంత్రేణ నిబధ్నీ యాత్పురోహితః ।
సర్వేషాం నృపనాగానాం తురంగాణాంచ భార్గవ ॥ 25

స్వగృహేషు తతోనేయాః కుంజరాస్తురగైస్సహ ।
స్వాతిష్ఠ స్వవితాయావత్తా వచ్ఛాయాను సంస్థితాన్ ॥ 26

పూజయేత్పతతం రామనాక్రోశేన్నచ తాడయేత్ ।
రాజచిహ్నాని సర్వాణి పూజయేన్మంటపేసదా ॥ 27

వరుణోజ్యాధ భూతేజ్యా రాత్రౌ బలిభిరుత్తమైః ।
వసేతా మాశ్రమే నిత్యం సాంవత్సర పురోహితౌ ॥ 28

అశ్వవైద్య ప్రధానశ్చ తథా నాగభిషగ్వరః ।
దీక్షితేనైస్తథా భావ్యం బ్రహ్మచారిభిరేవచ ॥ 29

స్వాతింత్రక్త్వా యదాసూర్యో విశాఖాం ప్రతిపద్యతే ।
అలంకుర్యాద్వనే తస్మిన్వాహనాం స్తువిశేషతః ॥ 30

హస్తినాం తురగం ఛత్రం ఖడ్గం యానందదుందుభిః ।
ధ్వజం పతాకాం ధర్మజ్ఞకాలజ్ఞ స్తథిమంత్రయేత్ ॥ 31

అత్ర ఛత్రాది మంత్రాజ్ఞేయాః :—

అభిమంత్ర్య తతః సర్వాన్కుర్యాత్ కుంజర ధూర్తగః ।
ఉల్మకానాంతు నిచయ మాదీ పితమనంతరం ॥ 32

రాజా ప్రదక్షిణం కుర్యా త్త్రిరాత్రం సుసమాహితః ।
చతురంగబలోపేతః సర్వసైన్య సమన్వితః ॥ 33

ఏకంగత్వా గృహంగచ్ఛే ద్రాజా సైన్య పురస్సరః ।
జన్వాసంపూజ్య చ తతః సర్వమేవ వివర్జయేత్ ॥

శాంతిర్నీరాజనాఖ్యేయం క్షేమవృద్ధికరీ తథా ॥

ఇతి నీరాజనం.

అథ ఘృతకంబళః.

విష్ణుధర్మోత్తరే । రాజోవాచ శాంతిమాచక్ష్వమే దేవఘృతకంబళసంజ్ఞికాం॥

పుష్కర ఉవాచ :—

పూర్వోత్తరేతు దిగ్భాగే శాత్యగారంతు కారయేత్ ।
అభిషేచ నికామంత్రాయే మయాభి హితాః పురా ॥ 1

దేవాదయస్తు యేతేషాం స్థానం తత్ర ప్రకల్పయేత్ ।
ఆవాహనం తతః కుర్యాత్స్నానం తత్ర ఉపోషితః ॥ 2

ఆవాహితానాం సర్వేషాం గంధమాల్యాది సంపదా ।
దేవతాపూజనం కుర్యా త్తథా మంత్రిపురోహితౌ ॥ 3

ఏవం సంపూజనం కృత్వా సోపవాస్తాతే త్రయః ।
కుర్యా త్రిభాగశేషాయాం రాత్రావుత్థాయశాంతికం ॥ 4

కృత్వా దశగుణాం స్తత్ర స్నాపయేత్తం నరాధిపం ।
పూర్వమేవ తథాస్నానం సిద్ధార్థైస్సాధితం తథా ॥ 5

పూర్ణేన ఘృతకుంభేన మంత్రేణాన కాలవిత్ ।
ఆజ్యం తేజస్సముద్దిష్టం సర్వపాపహరం పరం ॥ 6

ఆజ్యం సురాణామాహార మాజ్యే లోకాః ప్రతిష్ఠితాః ।
భౌమాంతరిక్షం దివ్యం వాయత్తేకిల్బిషమాగతం ॥ 7

సర్వం తదాజ్య సంస్పర్శా త్ప్రణాశ ముపగచ్ఛతు ।
తతో విరూపాక్ష తంతం చాప్యగ్రాన్వేదిం నరాధిప ।
గచ్ఛేత్తాంతు పురస్కృత్య సాంవత్సర పురోహితౌ ॥ 8

స్నానవేదిస్తు కర్తవ్యా రాజ్ఞాకుసుమమండితా ।
చతుర్భిః పూర్ణకుంభైశ్చ విదిక్షుచ సుశోభితాం ॥ 9

చత్వారి తస్యచర్మాణి ప్రాగ్గ్రీవాణి సమాన్యసేత్ ।
వృషస్య ద్వీపినశ్చైవ సింహ శార్దూలయోస్తథా ॥ 10

భద్రాసనం న్యసేద్రామ తేషా ముపరిచారిణాం ।
స్వాస్తీర్ణే నృపతిం తత్రవస్త్రైరాచ్ఛాదయేన్నవైః ।
కార్పాసకైస్తతఃపశ్చా దావికైః క్రిమిజైస్తతః ॥ 11

తతస్తు సర్వబీజకుంభైః పూర్ణైస్త మభిషేచయేత్ ।
కుంభాష్టకంతు కర్తవ్య మష్టావింశతి రేవద ॥ 12

అథవాష్టశతంరామ వృద్ధిరేషాం గుణోత్తరా ।
తతోపవీయవస్త్రాణి తస్యాం వేద్యాం పురోహితః ॥ 13

శూలేనమృణ్మయంభింద్యా చ్ఛత్రం క్రోధసమన్వితః ।
రాజ్ఞస్తు కలశందద్యా త్స్వయంసాం వత్సరస్తతః ।
రాజాభిషేకం మంత్రేణ స్వర్చితం కల్పితంద్భృతం ॥ 14

జ్యోతిష్మతీం త్రాయమాణాం అభయా మపరాజితాం ।
జీవాం విశ్వేశరీంపాఠాం సమంగా మభయాం తతః ॥ 15

సహోంచ సహోదేవీం చ పూర్ణకోశం వశతాంవరీం ।
అరిష్టికాం శివాం భద్రాం కలశే తత్రవిన్యసేత్ ॥ 16

బ్రాహ్మీం క్షేమాంవదాంచైవ సర్వబీజాని కాంచనం ।
మంగల్యాశ్చ యథాలాభం సర్వౌషధ్యోరసాం స్తథా ।
రత్నాని సర్వగంధాంశ్చ బిల్వంచ సవికంకతం ॥ 17

ఏవం స్నాతోపృతే దృష్ట్వావదనం దర్పణే తథా ।
మంగళాలంభనంకృత్వా ధౌతవాసాః సమాహితః ॥ 18

అభ్యర్చనం తతః కృత్వా దేవాదీనాం పృథక్ పృథక్ ।
తేషామేవ తతోవహ్నౌ చతుర్థంత్తైస్తు నామః ॥ 19

ఓంకారపూర్వం జుహుయాత్ ఘృతం హితపురోహితః ।
అయుధాభ్యర్చనం కార్యం వాహనాభ్యర్చనం తతః ॥ 20

రాజచిహ్నార్చనం కృత్వా అలంకృత్య స్వకాంతమం ।
అనులేప సమాదద్యాద్గంతు ద్వారేతి మంత్రితం ॥ 21

శ్రియం ధాతుమయీం దేహి మంత్రస్సుమనసాం భవేత్ ।
రాయస్పోషేతి చ తథా మంత్రోలంకరణే స్మృతః ॥ 22

కేశవాభ్యర్చనం కృత్వా వహ్నిస్థానం తతో వ్రజేత్ ।
వహ్నే రుత్తరభాగేతు ప్రాగ్రీవే ప్రోక్తచర్మణి ॥ 23

సింహాసనం న్యసేత్పశ్చాత్ పరార్థ్యా స్తరణాన్వితం ।
వృషస్య చర్మచాస్తీర్య కరేణోశ్చ తథోపరి ॥ 24

తయోరుపరిసింహస్య వ్యాఘ్రస్య చ తతఃపరం । 25

ఏషాంతు రామచర్మాణి ప్రాగ్రీవాణితు విన్యసేత్ ।
ధ్రువాద్యా రితిమంత్రేణ నృపం తత్ర ప్రవశయేత్ ॥ 26

తతః పురోధా జుహుయాద్వ్రీహ్మమంత్రైర్ఘృతం శుచిః ।
రౌద్ర వైష్ణవవాయవ్య శాక్త్రై స్సౌమ్యైస్సవారుణైః ॥ 27

దార్హస్పత్యై స్తతఃకుర్యా త్తంత్రము త్తరసంజ్ఞితం ।
దైవజ్ఞః ప్రయతఃకుర్యా ద్దేవతానాం విసర్జనం ।
అన్నేన బ్రాహ్మణాన్భోజ్య తతో దద్యాచ్చదక్షిణాం ॥ 28

ఇతి విష్ణుధర్మోత్తరేద్భృత కంబళ విధిః.

అథాగ్ని పురాణే సర్వార్థ సాధన శాంతిః

సర్వార్థ సాధనం స్నానం వక్ష్యేశాంతికరం శృణు ।
స్నాపయేచ్చ సరి త్తీరే గృహ విష్టం విచక్షణః ॥ 1

దేవాలయే జ్వరోత్పాతే వినాయక గృహార్దితే ।
విద్యాతీర్థే హ్యదేగేహే జపకామస్య తీర్థకే ॥ 2

పద్మిన్యాస్నాపయేత్తీర్థై ర్గ భయస్యాత వేళ్వత ।
అశోక సన్నిధౌ ప్రాప్య జాతోయస్య వినశ్యతి ॥ 3

పుణ్య తీర్థాశ్చ పుణ్యాద్యైః పుత్రిణాం వైవసాగరే ।
గేహే సౌభాగ్య రూపాయాం సర్వేషాం విష్ణు సన్నిధౌ ॥ 4

విష్ణ్వృక్షే రేవతీ పుష్యే సర్వేషాం స్నాన ముత్తమం ।
స్నాన కామస్య సప్తాహం పూర్వ మప్యాదనం శృణు ॥ 5

పునర్నవారోచనాచ శతాహ్వే మరుణాంత్వచం ।
మధూకం రజనీద్వేచ తగరం నాగ కేసరం ॥ 6

అసురా చైవ మంజిష్ఠా మాంసీయవ సమర్ధకైః ।
ప్రియంగు సర్షపా పుణ్యం వచాబ్రాహ్మీచ కుంకుమం ॥ 7

పంచగవ్యం సక్తుమిశ్రం ఉద్వర్త్య స్నానమాచరేత్ ॥ 8

మండలే కర్ణికాయాంచ విష్ణుం బ్రహ్మాణ మర్చయేత్ ।
మధ్యే కామహరం పూర్వం మంత్రైః పూర్వాది దిక్క్రమాత్ ॥ 9

లిఖే దింద్రాది కాన్దేవాన్ సాయుధాన్ సహవాహనాన్ ।
స్నాన మండల కాద్దిక్షు కుర్యాత్ప్రైవ విధితశ్చ ॥ 10

విష్ణు బ్రహ్మేశ శక్రాది సహస్రాణ్యపి హోమయేత్ ॥ 11

ఏకైకస్య త్వష్ట శతం సమిధస్తు తిలైస్సహ ।
భద్రః సుభద్రః సిద్ధార్థః కలహః పుష్టివర్ధనః ॥ 12

ఆమోదాశ్చిత్ర ధానుశ్చ పర్జన్యోథ సుదర్శనః ।
స్థాపయేత్తు ఘటానేతా న్సాశ్వినౌచ మరుద్గణాన్ ॥ 13

విశ్వే దేవా స్తథాదిత్యా వసవో మునయ స్తథా ।
శ్రాద్ధేశాః సంతు సుప్రీతా స్తథాన్యాఅపి దేవతాః ॥ 14

ఔషధీః ప్రక్షిపేత్కుంభే జయంతీం విజయాం జయాం ।
శతావరీం శంఖ పుష్టాం విష్ణుక్రాంతాం పరాజితాం ॥ 15

జ్యోతిష్మతీం బలాం చైవ చందనో శీర కేసరం ।
కస్తూరి కాంచకర్పూరం వాలుకం పత్రకేత్వథం ॥ 16

జాతీఫలం సుగంధంచ మృత్తికాః ఫలంచ గవ్యకం ।
భద్రపీఠేస్థితే మధ్యే స్థాపయే ద్యుర్ద్విజోత్తమాః ॥ 17

రాజాభిషేకం మంత్రోక్త దేవానాం హవనం పృథక్ ।
పూర్ణాహుతిం తతోదత్వా గురవే దక్షిణాం దదేత్ ॥ 18

ఇంద్రోభిషిక్తో గురణా పురాదైత్యాన్ జఘానహ ।
దిక్పాలస్యాస్నతః ప్రోక్తా స్సంగ్రామే విజితారిపూన్ ॥ 19

ఇతి అగ్నిపురాణే సర్వార్థ సాధక శాంతిః

అథైక వస్త్ర స్నానం

వీర సింహావలోకే రుద్రయామళే :—

శుక్రేణ ప్రార్థితః శంభుః ప్రణిపత్య జగద్గురుం ॥ 1

ఏకవాసో విధింబ్రూహి స్వామి న్విస్తరతో మమః ॥ 2

శృణుభార్గవ యత్నేన దుఃఖ వైధవ్య నాశనం ।
వంధ్యాత్వం విలయంయాతి యస్మిన్వస్త్ర విధౌకృతే ॥ 3

శివోనామేతి మంత్రేణ భానావనుదితే సతి ।
అష్ట పత్రం లిఖేత్పదం క్రమతః శుక్ల తండులైః ॥ 4

వేదోక్తవిధినా మంత్రై స్స్వాత్రై ర్వేద విధానతః ।
పంచవక్త్రం దశభుజం త్రిణేత్రం పార్వతీ పతిం ॥ 5

పద్మ మిధ్యేన్నవే ద్దేవం శివో నామేతి మంత్రతః ।
ఇందగ్రిం విశ్వేతి మంత్రేణ ఇంద్రమాగ్నేయ కోణకే । 6

యచే హేతిచ మంత్రేణ దక్షిణే యమపూజనం ।
యేదేవా ఇతి మంత్రేణ నైఋత్యే సనకాదయః ।
తత్త్వాయామీతి మంత్రేణ పశ్చిమే వరుణంన్యసేత్ ॥ 7

గణానాంత్వేతి మంత్రేణ వాయువ్యేతి గణేశ్వరం ।
అభిగోత్రేణ మంత్రేణ ఉత్తరే గర్భమాతరః ॥ 8

ఈశాన్యాంచ గ్రహాన్ సర్వాన్ స్థాపయేత్స్వస్వ మంత్రతః ।
ఋతవస్థ ఋతాన్ మంత్రాన్ పూర్వస్యాం విన్యసేత్స్మరం ॥ 9

తన్మధ్యే విన్యసేత్కుంభం పూరయే త్తీర్థ వారిణా ।
పూర్ణపాత్రయుతం మధ్యే సర్వౌషధి సమన్వితం । 10

సహిరణ్యం సవస్త్రంచ నారికేళేన సంయుతం ।
ప్రతిష్ఠాంచ విధాయాథో మంత్రైః పూజన మాచరేత్ ॥ 11

శ్రీరుద్రంచ జపే త్తత్ర షడంగం విధి పూర్వకం ।
సీపుంసాభ్యాం విధాతవ్యం పూజనం విధివ త్తతః । 12

అభ్యచ్యన్ విధినాసమ్యక్కృత్వా స్నానం విధానతః । 13

నాందీ ముఖాభిదం శ్రాద్ధం విధేయం విధివత్పునః ।
ప్రాశ్నీయాన్మధ్యమం పిండం గర్భోసీతిచ మంత్రతః । 14

జలప్రార్థనా :—

ప్రత్యగాశా పతే రాజన్ జలనామధిప ప్రభో ।
నష్టగర్భ ప్రసృష్టాత్వం గర్భం దేహి మమేప్సితం । 15
నదీనద తటాకాని తథైవాన్య జలాశయాః ।
త్వాంవినానైవ శోభంతే గర్భందేహి జలేశ్వర । 16

పూర్వజన్మ వియత్పాపం కుసం సర్గాత్స్వయం కృతం ।
ఇహాపి నలిలే స్థిత్వా గర్భదేహి ప్రసీదమే ॥ 17

షట్షష్టికోటి తీర్థానాం నద్యాదినాం ప్రభుర్భవాన్ ।
సప్తానామపిసిన్ధూనా మీశగర్భంద థస్వమే ॥ 18

త్వమేవ పాశపాణిస్త్వ మేవహ్యంభసాం పతిః ।
ఆపస్తు ప్రాణినాంజీవా గర్భంధేహి ప్రసీదమే ॥ 19

తవహస్తే జలింవామే దక్షిణే జీవ జీవనం ।
మస్తకేచ జటాపింగా గర్భంధేహి దయాపర ।

భూతప్రేతాది దోషాణాం రోగాణామిత రస్యచ । 20
అంతిరాయం ప్రభోచ్ఛిత్వా గర్భం దేహి దయాం కురు ॥ 21

ఇతి జల ప్రార్థనా - ఔషధి ప్రార్థనా :—

సర్వేషాం జగతో భానాం గ్రహాణాం నిధివస్వదా ।
తవస్వామి న్నహందాసో దేహి గర్భ మహౌషధే ॥ 22

ఔదుంబరీ ఫలవతీ శాఖాయా సర్వమంత్రవిత్ ।
ఓషధః సోమరాజీతి కామినా మర్భయేద్భృదః ॥ 23

శాఖాయా లంబనం కార్యం హృదిచేతసి నర్మలః ।
సమూలంత్యకరే దూర్వా నారికేళాత్తానపి ।
వరుణోపాసనం కుర్యాత్సూక్త పాఠపరాయణః ॥ 24

బ్రహ్మా విష్ణుశ్చ సోమశ్చ కందర్పో వృషవాహనః ।
పార్వతీ సుభగాభద్రా సావిత్రీ వాస్తు దేవతా ॥ 25

ఏతేహివాసపీ ఋత్రే అవ్యంగే గురు దైవతే ।
సర్వభూషణ రమ్యేచ బంధనేన శివం భవేత్ ॥ 26

ముద్గ తండుల గోధూమ యవకంగుమశాలిభిః ।
రాజమాషాదిభిర్వ్రీహి ద్వా న్వంశపాత్రం ప్రపూజయేత్ ॥ 27

విన్యస్య దీపకం తత్ర ఫలానాం సప్తకం తథా ।
ధానావంతేతి మంత్రేణ ధ్యానస్నానంతు కారయేత్ ॥ 28

నారికేళంచ నారంగం దాడిమం బీజపూర్వకం ।
ఉచత్థ్యంచై వపూగంచ సప్తమం దమనంస్మృతం ॥ 29

కూర్మపృష్ఠనిభం పృష్ఠం క్షీరనీరప్రపూరితం ।
త్రినేత్రం శంభుదైవత్యం నారికేళం సుతప్రదం ॥ 30

వృత్తం కనకవర్ణాభం సుబీజం సుమనోహరం ।
తుహినేన సమం శీతం నారంగం గర్భదంమమ ॥ 31

చంద్రబింబ సమానంతు బహుబీజ సుపూరితం ।
సుగంధం సోమదైవత్యం గర్భదం బీజపూరకం ॥ 32

ఉద్యదర్క సమం పుష్పం ఫలం సింధూరసన్నిభం ।
బీజపూరోదరోయస్మాత్ గర్భదం దాడిమం మమ ॥ 33

ఫలంత చ్ఛక్రదైవత్యం సూత్రం వైసదృశోపమం ।
జ్ఞానయోని ప్రపూర్ణంతు దేహిత్వం గర్భముత్తమం ॥ 34

పూగస్తు సూర్యదైవత్యో లాక్షారస సమప్రభః ।
అర్ధిః ఫలానాం ప్రవరోగర్భం దద్యాత్సదా మమ ॥ 35

ఉత్సవేషుచ సర్వేషు శుభదం సర్వదైవతం ।
గోరోచన సమాభాసం గర్భదం మదనం ఫలం ॥ 36

ఇతి ఫలైశ్శుభం — అథౌషధిస్నానం :—

వర్ధావరశ్చరాస్నాచ పీకాకీవటకీ శఖా ।
ధాన్యానిశా బహులాచ సర్వౌషధ్య ఇమాస్మృతా ॥ 37

యా ఓషధయ ఇతి మంత్రేణ సర్వౌషధ్యభిషేచనం ।
కరేణమూర్ధ్నివిన్యస్య వంశపాత్రంతు భార్గవ ॥ 38

ఋగ్వేదోక్తాన్ సర్వమంత్రాన్ తత్యాయామీతిపూర్వికాన్ ।
ధీమాన్ ప్రత్యేకముచ్చార్య దంపతీస్నాపయేత్తతః ॥ 40

వారుణఃపావితామంత్రా వరుణోత్తభనం తతః ।
ఏతే శతమిమంచైవ ఇదమాపః పునంతుమాం ॥ 41

ఇమాన్త్వే యాజుషాన్మంత్రాన్ శిరోమేత్య విధుక్తయా ।
ఘృతవతీ భువనావా పావమానీః పునః పునః । 42

సామ్నో వరుణసామ్నాథ పావకాన పరస్వతీ ॥ 43

శన్నో దేవ్యాదాథర్వమంత్రై స్నానమ ముదాహృతం । 44

తతో రుద్రజపస్నానం కర్తవ్యం మృతమిచ్ఛతా ॥ 45

అథ భార్గవ సంస్థాప్య స్థండిలే పావకం శుభే ॥ 46

గృహ్యోక్తేనవిధినానేన పాయసం శ్రపయేచ్చరుం ॥ 47

అష్టూరావాజ్యభాగౌచ దేయౌ తత్ర ఘృతాహుతీః । 48

అపాం పృష్ఠం విహోతాచ పునస్త్వేతి తథా సమిత్ । 49

వాజః పురస్తాదగ్నేత్వ మాదిత్యం గర్భమేవచ ॥ 50

తతః సరస్వతీయోన్యాం తం పత్నీ భరతఃపరం । 51

అదిత్యై రాస్నాసీతి మంత్రయేవర్ష యోపిచ । 52

గర్భో అస్యోషధీనాం చ మంత్రాం ఆహుతయఃక్రమాత్ ॥ 53

ఏభిర్మంత్రైశ్చరుంహుత్వా తతః స్విష్టకృతం హునేత్ ॥ 54

ఋషభం బ్రహ్మణేదద్యా దాచార్యే మరభిం తథా ।
ఇతరేభ్యోపి విప్రేభ్యో రజతం స్వేచ్ఛయా పునః 55

అభిషేకం తతః కుర్యా త్పవిత్రైః కుంభవారిభి । 56

మరాస్త్వామితి మంత్రాద్యైః పవిత్రై ర్వారిభిర్మణైస్సహ । 57

అకాస్య కామదై ర్మంత్రై ర్గృహ్ణీయాత్ ఫలన ష్టకం ॥ 58

సదీపం వంగపాత్రంచ నీత్వాయాయాచ్ఛివాలయం ॥ 59

శివస్య పురతోన్యస్య వంశపాత్రం ప్రణమ్యచ ॥ 60

దేవదేవ జగన్నాథ గౌరీనాథ మహేశ్వర ॥ 61

భవేశాన మహాదేవ నమోస్తు మృతదోభవ ॥ 62

అష్టా దోషాశ్చయేస్త్రీణాం నవమః పురుషస్యచ । 63

తత్తద్దోష వినాశాయ సస్త్రీకః స్నానమాచరేత్ । 64

పతిః । తేయదా తపసాక్లిశ్యన్న తేతుస్సృష్టి సాధనే ॥ శివమారాధ్య తపసా
ప్రసన్నం సమయాచిరే । ప్రజామేవ ప్రజాకామాః ప్రజాపతి సుతాస్తుతే ॥
భగవం స్తవ సాఖిన్నాః ప్రజాహేతో ప్రజాపతేః ॥ అకర్మ పచనాన్మోహా
ద్వారా నిష్ఫలలక్షణాత్ ॥ తతోహీన ప్రజాసిద్ధి రస్మాకం శివ జాయతే ॥
ప్రజార్థంత్వాం ప్రపన్నాస్మ స్తూహిత త్సిద్ధికృద్విధిం । ప్రార్థితస్తు తదా
శంభుః క్షణం ధ్యాత్వా బ్రవీచ్ఛ్రుతిచ్ ॥ శృణుధ్వంమునయ స్సర్వే ప్రజా
యాయద సంభవే । కారణంమునయ స్సర్వే యద్దృష్టం జ్ఞాన చక్షుషా ।
అనపత్యకరం కర్మచక్రేయా త్పూర్వ సంప్లవే ॥ కాశే ముక్తావ శేషేయత్
దౌర్భాగ్యం తద్ధ్రువం తనౌ ॥ విలుప్త షను మంత్రాది భేదభిన్నం ద్వయో
రపి ॥ వాసస్సైకేనత ద్దేహోయుగలం పరిధాయచ । కురుధ్వం విధి వత్స్నానం
తథా దౌర్భాగ్య నాశనం ॥ అసఖా గ్రాత్యకే శాంతం యావదంగం విశుక్ర
వత్ ॥ ఏవ మాయతి దౌర్భాగ్యం పంచధాయత్పురి కీర్తితం ॥ తస్య శయ్యా
సన విధిః సహప్రత్యైక వాససా ॥ స్నాత్వా సమ్యక్ విధేః పుత్రాః సంతతేః
శ్రేయ అప్స్వథ ॥ ఇత్యుక్త్వాన్తరితే శంభావ కుర్వన్మునయశ్చ హ ॥
యథైక వసనస్నాన మాదితః సమహద్విధిం ॥ యథా శత్యంయథాదృష్టం
శ్రుతిభ్యో జ్ఞాన చక్షుషా ॥ శుభమాసేసితే పక్షే సానుకూలే గ్రహేదినే ॥
నదనద్యోః సమాయోగ మహానద్యోర్ద్వ యోరపి ప్రత్యూషే సిద్ధిమాస్థాయ
శరీరస్య యథావిధి ॥ విధిం వివిధ మాస్థాయ పత్న్యా సహ మర్షణాం ।
విధాయ శ్రద్ధయా యుక్తో మంత్రమేతముదీరయేత్ ॥ కర్మసాక్షి జగన్నాథ
యన్మయా పూర్వ జన్మని । పంచధా పత్యుఃఖాఖ్యః దౌర్భాగ్యమతులం
భవేత్ । ప్రాప్తస్తస్య వినశాయ విధికల్ప మనుత్తమం ॥ సహపత్న్యా
దివానాథ తత్ర సిద్ధిం ప్రయచ్ఛమే ॥ ఏవముచ్చార్య తద్వస్త్ర మహతం
ద్విదశాత్మకం ॥ సార్ధహస్త ద్వయా యామం పంచవింశ కరోన్నతం ॥
వితత్య తంతుభిః శ్లక్ష్ణై స్తన్మధ్యేన్యూత మద్భుతం । యువాసువాసా మంత్రేణ
మంత్రితం ద్వైవ వేదిసా ॥ సమ్యద్దత్తం తదాదాయ పరిధ ధ్యాత్సవస్త్రకం ।
దృఢానీ విరభిన్నాచదేహేత్రి హిగుణీకృతం ॥ తచ్ఛేషా ద్దక్షిణాంగస్థాన

పత్నీకం సుపుత్రికా ॥ పరిదధ్యాత్ప్రియత్నేన సంవృత్త వమమ స్తకా ॥ కుశాన్సంమృజ్య సంగోప్య యాతిపృష్ఠానుగామినీ ఉపవిశ్య జలస్థానేతా వుభౌవపిదం పతీ ॥ ప్రక్షాళ్య పాణిపాదౌచ స్వాచాంతౌ మమసన్ముఖౌ ॥ వైదికాన్ లౌకికాంశ్చాపి సావదానౌజితేంద్రియౌ । తీర్థత్వమపి సర్వేషాం దేవనామగ్రణీః ప్రభుః । జీవనం సర్వ జంతూనాం గర్భందేహి మమప్రభో॥ యానియానీహ పాపాని అనపత్య కరాణినౌ । హత్వాతాన్యఖిలానిశ గర్భం దేహి మమప్రభో ॥ యదావాభ్యాం మహత్పాపం పూర్వజన్మని దుఃఖితః ॥ కృతంతన్మే ఏనిర్భూయ గర్భం దేహి మమప్రభో ॥ త్వామైవాధిష్టితా స్సర్వే నదీనద జలాశ్రయాః ॥ పునంతి పాపినః సర్వాన్ గర్భం దేహి మమ ప్రభో ॥ ఆశాస్మహే మహాభాగ సంతతిం లోకపావనీం ॥ ప్రసన్నాద్భవతః స్వామిన్ గర్భదేహి మమప్రభో ॥ భూతప్రేత పిశాచాద్యాయో నౌసంతతి విఘ్నదాః ॥ పాశేనాహృత్యతాన్ సర్వాన్ గర్భందేహి మమప్రభో ॥ ఏవం సంప్రార్థ్యతా ఆపః దంపతీతౌ బలాద్బహిః ॥ సుస్నాయ ప్రాఙ్ముఖః స్తిష్ఠే న్మంత్రం సుశ్రావయేదితి ॥

ఇమా మంగీరస :—

ఆదిత్యేభ్యోద్వయ మిమం శుభం ॥ శ్రావయన్నృపి విన్యపాత్రంత త్ప్రిణ మేచ్ఛమాం ॥ తతోన్యేవానసీ శుభ్రే శుచినీ పరిధాయతౌ ॥ ఉప విశ్యాసనే శుభ్రే పుణ్యస్రక్చ్ఛింద నార్చితౌ ॥ తతస్స కనకం నర్పిస్సొశేత సురభీం ద్విజాన్ ॥ ప్రణిపత్య తతః శేషం కర్మ సర్వం సమాపయేత్ ॥ ఆచార్యస్తు విధానేన దైవజ్ఞేనాను మోదితః ॥ హస్తమాత్రే తత స్తత్ర స్థండిలే కలశం న్యసేత్ ॥ అవ్రణం పయసా పూర్ణం స్వర్ణ పుష్పాక్షతైర్యుతం ॥ పూర్ణ పాత్రంన్యసే తత్ర పూర్ణం పుష్పఫలాక్షతైః । స్వస్వ మంత్రైః ప్రతిష్ఠాప్య మహేశ ముమయాసహ ॥ తస్యాగ్రే వ్రజపేయుస్తే బ్రాహ్మణాం మంత్ర కోవిదః । పంచాంగాద్విధి వన్మంత్రాన్ రుద్రసూక్తైశ్చ యాజుషైః ॥ ఉద్వాస్యాథచరుం సమ్యగాచార్యః స్వవిధానతః । అఘారావాజ్య భాగౌచ

హుత్వా వాహ్యానిథావనుం ॥ దిక్పతీన్పరితః పూజ్య సస్వ మంత్రై స్సమా
హితః । ప్రజాపతే రథాగ్నేయీం గర్భంధేహి తిచాపరాం । అపాం పృష్ఠాం
తథా హోతా ఇమంమే స_ప్తవారుణం ॥ తతః స్విష్ట కృతం హుత్వా కర్మ
శేషం సమాచరేత్ । హోమాంతే శివ మభ్యర్చ్య సశివం విధిపూర్వకం ।
జపం హోమం నివేద్యాస్మై విధివత్విజ కోవిదః ॥ తతో విప్రాయ విదుషే
సుశాంతాయ పయస్వినీం । సవస్త్ర దక్షిణోపేతాం సవత్సాం ధేనుముత్తమాం ।
తథాలంకృత సర్వాంగం వృషభం శుభ లక్షణం ॥ దత్వాద్దా దంపతీ వత్సా
దైవజ్ఞేనాను మోదితౌ ॥ మంత్రి ముచ్చారయేద్భాం హై విధివద్వి హితా
ర్వ్యాహైః । దేవదేవ జగన్నాథ సర్వపాపౌఘనాశన ॥ కర్మణానేన దానేన
తథా గోయుగళస్యతు ॥ సంతుష్టః సతతం భూత్వా సంతతిం దేహిమేప్రభో ॥
తతస్తు వైణవం పాత్రం శివస్యాగ్రే నివేదయేత్ । ఆచార్యాయ ప్రదేయా
విదానాని నిజశక్తితః । గురవేవాససీదత్వా కర్మశేషం సమాపయేత్ ।
ప్రణమ్య దేవతాభ్యశ్చ విసృజ్యేచ విధానతః । తతః కుంభాంభసా విప్రా
అభ్యషించేయురాదృతాః ॥ మంత్రైశ్చ వారుణై స్సౌరైః శాంతి స్వ_స్త్య
యనాదిభిః ॥ పౌరాణై రాగ మోక్తైస్తు నానాఫల విధాయినః ॥ నాందీముఖేన
విధినాతతః శ్రాద్ధం సమారభేత్ ॥ నమోవ ఇతి మంత్రేణ నమస్కార
ముదీరయేత్ ॥ స_ప్తతేతాంత్రికా మంత్రాః ఛాందసాః పంచవారుణాః ।
త్వం నః చత్రిభృతయో మన్త్రా వారుణౌ చావరావపి । త్వన్నో అగ్నే -
సత్వన్నో అగ్నే ద్వేఇమే వారుణీ శ్రుతీ ॥ పునస్తైరేవ మన్త్రైస్తు అర్ఘ్యం
దత్వా సమంతుతైః ॥ ఇమంమ్మే తత్వాయామి చేత్యా ద్వైర్వారుణ సూ_క్తకైః
ఏతం తజ్జలమా మంత్ర్యస్తుత్వా మంత్రైః ప్రణమ్యచ ॥ విమజ్యోన్మజ్యచ
పునస్తంత్ర స్నానం సమాచరేత్ ॥ ప్రయోగం విధివత్కృత్వా పుత్ర
కామ సమృద్ధయే । స్నాస్యామహే సభగవాన్ పరిచేతానౌ ప్రసీదతు ।
స్నాయీయాతాం తతః స్నానం ద్రవ్యై ర్మంత్రాభి మంత్రితైః ॥ మృత్స్నా
గోమయ గోమూత్రైర్దధి వైర్ఘదధిపయో ఘృతైః ॥ తిలామలక పిష్టైశ్చ
సర్వౌషధి కుశోదకైః ॥ నివృత్య విధివత్స్నానందం పతితా పుభౌవతి ।

స్నాపితైవ తతః పత్నీ ఏకైక ద్రవ్య సంచయైః ॥ ఔదుంబరం విహా
పలింద్విత్రిభి నిజమూర్ధని ॥ మంత్రపూర్వం న్నపతినా దత్తాం శాఖాం స్రజా
న్వితాం । సప్తౌషధి సుసం పూర్ణైః కలశై రథస ప్తభిః ॥ మంత్రపూతైః
సదైవజ్ఞః స్నాపయేతాం విధానతః ॥ వర్దా కరశర్కరాస్నాచ సహాదేవీశ
తావరీ ॥ పంచైలా లక్ష్మణాచేతి సప్తౌషద్యోభిషేచనే। యాజాతా అనువాకస్తు
సప్తౌషద్యభిషేచనే ॥ తతస్తు వైణవం పాత్రం సప్తధాన్యైప సంభృతం ॥
ముద్గ తండుల గోధూమ యవ శాలి సమన్వితైః ॥ సకంగు సహమాషైశ్చ
ధాన్యైరితిచ సప్తభిః ॥ పలాని విన్యసే త్తత్రయాః వలిభీరితి మంత్రతః ॥
నారికేళంచ నారంగందాడి మంబీజ పూరకం ఉత్తతీమథ పూగంచ జంబీరం
తాత్ర సప్తమం । లౌకికైస్తుత మంత్రైశ్చ పూర్వోక్తై రేవ సప్తభిః । శిరో
మేత్యను వాకేన స్నానం దౌర్భాగ్య నాశనం ॥ సమాప్య విధివత్పశ్చా
న్మంత్రమేత ముదీరయేత్ ॥ శిర మృత్యుకరం యన్మే దౌర్భాగ్యం ప్రాగుప
స్థితం । పాదాంగుష్ఠా దానఖాగ్రాదాకే శాంతం సముత్సృజేత్ ॥ స్నానే
నానేనమే దేవతాం త్వద్యానపసారయ ॥ ఇతి విజ్ఞాప్య వరుణం మాంచ
కర్మాది సాక్షిణం ॥ ఏకచిత్తః స్మరేద్దేవ ముమయా సహితం శివం ॥
తతస్త్వేతానేవ దేవాన్ మనుష్యాన్ సహపూర్వజైః ॥ నాందీ ముఖేన
విధినా సంతర్ప్య పితృదేవతాః । విభ్రాడిత్యనువాకేన ఫల పుష్పాంశ
తాంజలిః ॥ ఉపస్థాయ తతః పశ్చాత్కర్మ శేషం సమాపయేత్ ॥ తతస్తు
ద్వైష్ణం పాత్రం శిరస్యాధాయ యోషితః । కుశాగ్రేణ సమాలభ్య పతే
న్మంత్రాన సుశాంతికాన్ । తతః స్వస్త్యయనాదైవ శాంతయేచ ముహు
ర్ముహుః ॥ మధ్యమం పిండమశ్నాతి పత్నీ దైవజ్ఞ చోదితా । అధత్త
పితరో గర్భమితి మంత్రేణ మంత్రితం । ఆచమ్య విధివత్పశ్చాత్కర్మ
శేషం సమాపయేత్ ॥ శతంచ భోజయేదన్యాన్ ద్విజాన్ సంతోష్య శక్తితః ।
కృతకృత్యౌచ తౌస్యాతాం పుత్ర పౌత్ర సుఖాన్వితౌ ॥

ఇతి సూర్యారుణ సంవాదే ఏకవస్త్ర స్నానవిధిః. *

అథా కాలే గజమదే శాంతిః

అద్భుతసాగరే ధర్మశాస్త్ర నిబంధనే గర్గః । ఊర్ధ్వంవింశతి వర్షాత్తు మదో భవతివారణే । తదర్వాగ్య దిమాద్యేత స్వామినో మరణందిశేత్ । కారయేత్తత్రశాంతించ బ్రాహ్మణాంశ్చాపి తర్పయేత్ । ఏకరాత్రోషిత స్స్నాత్వా ప్రియః ప్రయతమానసః । అష్టోత్తర సహస్రంతు మంత్రంచాపి జపేచ్ఛుచిః । తతః ప్రజ్వాల్య మంత్రైస్తు సలిలంచాభి మంత్రయేత్ । గజానాం గజతత్వజ్ఞః సర్వదోషాపహరం శుభం । గజస్నానం ప్రకుర్వీత తద్దినేతూర్యనిస్వనైః । పూర్వాహ్ణేచాగ్నికార్యం చ కృత్వా కుంభశతేనహి । తతోహోమం ప్రకుర్వీత విధిదృష్టేన హోమవిత్ ॥ అగ్నయే స్వాహా రుద్రాయ స్వాహా గణపతయే స్వాహా వరుణాయ స్వాహా బృహస్పతయే స్వాహా శుక్రాయ స్వాహా ॥ స్నానం కుంభశతేనేహ సర్వోపద్రవ నాశనం । ద్విజపూజన పూర్వంస్యాత్సలిలం గుడమిశ్రితం యవయావక సంయుక్తం పిండం మధునాథ ధూపయేద్బహుశః । కృతపూజా సంస్కారం గణాధిపం వందయేత్తూర్ణం । ఈశ్వరస్య మహాసంపదుమా అలాటసంభవ । ఇదం కృతోపనీతంతుం నైవేద్యం భక్షయస్వవః । ఇతి నైవేద్యమంత్రః ।

ఇత్యకాలే గజమది శాంతిః.

అథ గోకరణీమద శాంతిః

మదం యదాతుమరళి ర్విసృజేత్పూతిమేవచ । పురేరాష్ట్రే వనేవాపి గృహేవాహస్తినీయదా । మత్తామూత్ర పురీషాణి యదాసంప్రోయతిష్ఠతి । మత్తయాభజ్యతేయుద్ధే హస్తిన్యాయదివారణః । మహాద్భయం తత్ర భవే ద్దేశస్య నగరస్యచ । ఉపోష్యబాంధవైస్తత్ర సామాత్యస్స పురోహితః । హస్తివత్కల్పితాంధేనుం విషాణాభ్యాం చ యోజితాం । అథైనాం హస్తినీం నీత్వా శత్రురాష్ట్రే విమోక్షయేత్ । ఇత్యేవమేవత్కుర్వీత రాత్రౌ వనవాసినీ । అథవా పూర్వవత్కృత్వా శాంతిం కృత్వావనేద్వయం । సువర్ణేన సుతప్తేన వనమేవ విదారయేదితి ॥ గోకరిణాం మద శాంతిః ॥

అథ ధనిష్ఠా త్రిపుష్కరాది శాంతిః

ఈ శాంతికర్త అత్యంతావశ్యకంబు - సంసారికులకు ఇండ్లలో ధనిష్ఠా పంచకాది మృత ప్రక్రియ గల్గినప్పుడు పిల్లలు స్త్రీలు వీరలకు భయాదులు లేక గృహ రక్షణ ముఖ్యము కావున దీనిని అందరును యాజకుల మూలముగా నెఱింగియుండదగినది.

మదనరత్న గారుడే :—

ఆదౌ కృత్వా ధనిష్ఠర్థమేతన్నక్షత్రపంచకం । రేవత్యం తం సదా దూష్య మశుభం దాహకర్మణి । శవస్యతు సమీపేతు క్షేప్తవ్యాః పుత్తలాస్తదా । దర్భైః కృతాస్తు చత్వారో ఋక్షమంత్రాభి మంత్రితాః । తతో దాహశ్చకర్తవ్య స్తైశ్చ పుత్తలకైస్సహ । సూతకాంతే తతః పుత్రైః కార్యాశ్శాంతిశ్చ పౌష్టికీ । పంచకేషు మృతోయావై నగతిం లభతే నరః । తిలాశ్చైవ హిరణ్యంచ తముద్దిశ్య ఘృతం దదేత్ ॥

క్రియానిబంధే :—

భాజనో పానహౌ ఛత్రం హేమముద్రాంచవాససీ । విప్రేభ్యో దక్షిణా దేయా సర్వపాతక మోచనీ ॥

మదనరత్నే గార్గ్యః :—

యది భద్రాతిథీనాంస్యా ద్భాను భౌమ శనైశ్చరైః । త్రిపాద్భక్షైశ్చంసయోగాద్ద్వయో ర్యోగోద్వి పుష్కరః । ద్విత్రిపుష్కరస్యయోగేతు మృతిర్మృత్యంత రావహం దహనే మరణేచైవ త్రిగుణంస్యాత్త్రి పుష్కరే । ఖననేస్యేవమేవస్యా దేతద్దోపశాంతయే । తిలపిష్టైర్యవైర్వాపి శరీరం కారయేత్తతః । కూర్చైనిధాయాలంకృత్య దాహయేత్తైశ్చతత్పకోపరి ॥

బోధాయనః :—

అస్మాత్త్వ మితిమంత్రేణ తిలపిష్టం ప్రదాహయేత్ । ద్విత్రిపుష్కరయోర్యోగం త్రిభిః కృచ్ఛ్రైర్వ్యపోహతి । వాసవే మరణంచేత్స్యా ద్గృహేవాపి పునర్మృతిః । సువర్ణం దక్షిణాందద్యా త్కృష్ణవస్త్రం మథాపివా ॥

వాసవం ధనిష్ఠా–బ్రాహ్మే :—

కుంభమీనస్థితే చంద్రే మరణం యస్యజాయతే । నతస్యోర్ధ్వగతిః దృష్టా సంతతౌచా శుభంభవేత్ । నతస్యదాహః కర్తవ్యో వినాశాత్స్వేషు జంతుషు । అథవాతద్దినేకార్యో దాహస్తు విధిపూర్వకం । ధనిష్ఠా పంచకే జీవో మృతోయదికథంచన — త్రిపుష్కరేయామ్యభేవా కులజాన్మారయే ద్ధ్రువం । తత్రానిష్టవినాశార్థం విధానం సముదీర్యతే । దర్భాణాం ప్రతిమాః కార్యాః పంచోర్ణాసూత్రవేష్టితాః । యవపిష్టేనాములిప్తా స్తాభిస్సహశవం దహేత్ । ప్రేతవాహః ప్రేతసఖః ప్రేతపః ప్రేతభూమిపః । ప్రేతహర్తా పంచమస్తు పంచనామాన్యనుక్రమాత్ । అత్ర ప్రతిమాః సంపూజ్య శిరోనేత్ర వామకుక్షి నాభిపాదేషు క్రమేణ న్యస్యతన్యామధిర్ఘృతం హుత్వాయ మాయ సోమం త్ర్యంబక మితిమంత్రాభ్యాం ప్రత్యేకంతా స్వాహాంహునేదితిభట్టాః । సూతకాంతే తతః పుత్రః కుర్యాచ్ఛాంతిం చ పౌష్టికీం । కాంస్యపాత్ర స్థితం తైలం వీక్ష్యదద్యా ద్ద్విజన్మనే । బ్రహ్మ విష్ణు మహేశేంద్ర వరుణప్రీతయే తతః । మాషముద్గయవవ్రీహి ప్రియంగు ప్రతిపాదనం । స్వర్ణ దానం రుద్రజాప్యం లక్షహోమో ద్విజార్చనం । గో భూదానం షడంశేన కుర్యా ద్దోషోపశాంతయే ॥

అపరార్కే స్మృత్యంతరే :—

ధనిష్ఠా పంచక మృతే పంచరత్నాని తన్ముఖే । ప్రాస్యాహుతి త్రయం తత్ర హునేద్వహ వపామితి । తతో నిర్వరణం కుర్యాదేష సాగ్నేర్విధి స్మృతః । ఇతరం నిఖనేదేవ జలేవా ప్రతి పాదయేత్ । త్రిపాదృక్షే మృతే తద్వద్దిరణ్య శకలం ముఖే । తస్యపిష్ట మయంకుర్యా త్పురుష త్రివయం తతః । హోమం ప్రతి ముఖం కుర్యాత్తథా వహవపామితి । కార్ష్ణాయ సంచ కర్పాసం కుసుమం ప్రతిపాద్యచ । నిర్యాత్యసాగ్నిం సంస్కుర్యాద్వ్యగ్నౌ వాన్య ముత్సృజేత్ ॥ తత్రైవ–కనకం హీరకం నీలం పుష్పరాగంచ మౌక్తికం । పంచరత్న మిదంధేయ మృషిభిః పరికీర్తితం । రత్నానాం వాప్యభావేతు స్వర్ణం కర్షార్ధంమేవవా । సువర్ణ స్యాప్యభావేతు ఆజ్యం జ్ఞేయం విచక్షణైః ॥

మదనరత్నే ప్యేవం :—

తథా - ఏకాశీతి ఫలం కాంశ్యం తదర్థం వాతదర్థకం । నవషట్త్రి ఫలంవాపి దద్యా ద్విప్రాయ శక్తితః ॥

అన్యత్రాపి :—

స్వగృహోక్త విధానేన కృత్వాగ్నేః స్థాపనం తతః । అన్వాధానం నిర్వపణం దేవతానాం తథా హుతిః । యమాయ ధర్మరాజాయ మృత్యవే చాంతకాయచ । వైవస్వతాయ కాలాయ సర్వభూత క్షయాయచ । ఔదుంబ రాయ దధ్నాయ నీలాయ పరమేష్ఠినే । వృకోదరాయ చిత్రాయ చిత్ర గుప్తాయ వైక్రమాత్ । విధినా శ్రవణం కృత్వా ఏకైకా మాహుతిం హునేత్। కృష్ణాంగం కృష్ణ వస్త్రంచ హేమనిష్క సమన్వితం । దద్యాద్వి ప్రాయ శాంతాయ ప్రీతో భవతుమే యమః ॥ త్రిపాదృక్ష్యే ప్యేవమేవ ॥

అపరార్కే :—

పునర్వసూత్తరాషాఢా కృత్తికోత్తర ఫల్గునీ । పూర్వాభాద్రా విశాఖాచ జ్ఞేయమే త త్త్రి పాదభం । బ్రహ్మచారి మరణే కుష్ఠి మరణే గర్భిణీ రజస్వలా సూతికా మరణేపి దానాన్యన్యశ్చ విశేషో మత్కృతే నిర్ణయ సింధౌ జ్ఞేయః ।

ఇతి ధనిష్ఠా పంచక త్రిపుష్కరాది మృతౌ శాంతిః.

అథ వసిష్ఠకల్పోక్తం మృత్యుంజయ విధానం

ఈ మృత్యుంజయ విధానంబు శాస్త్రత్రయము యోచితంబుగా సంభవించు నట్టి యుపమృత్యువులను నివారించుటకై చెప్పంబడినది యని స్పష్టమై యున్నది. బుద్ధిమంతులైన ఆస్తికశిఖామణులు తత్వవిచారపరులై యాజ్ఞి కులతో నాలోచించి హోమాదికంబులను జరుపవలసియుండును. అపమృత్యు ప్రయుక్తంబులగు రోగంబులలో నా యా రోగనివారణోపాయంబులు రక్ష విధానాదులు మిక్కిలి చక్కగనున్నవి.

వసిష్ఠకల్పోక్తం సంగృహోచ్యతే మృత్యుంజయ విధానం తద్యదా—
త్ర్యంబకస్య విధానంతు కీర్తయిష్యే మునీశ్వరాః ॥ 1

యథోక్తవిధినాయుక్తం సంన్యస్తం బ్రహ్మణాపురా ।
మృత్యుంజయత్రిధాప్రోక్త ఆద్యో మృత్యుంజయ స్మృతః ।
మృతసంజీవినీచైవ మహామృత్యుంజయ స్తతః ।
మృత్యుంజయే కేవలేస్యా ద్ఘటితో వ్యాహృతిత్రయైః ॥ 2

తార త్రిబీజవ్యాహృత్యా ఘటితో మృతజీవనీ ।
తార త్రిబీజవ్యా హృత్యా ఘటితస్తు త్రియంబకః ।
మహామృత్యుం జయఃప్రోక్తా స్సర్వమంత్ర విశారదైః ।
మృతసంజీవినీ తారం ప్రణవవ్యాహృతిః పురా ।
తతస్త్రియంబకోమంత్రః పునరంతే తథోచ్చరేత్ ।
మృత్యుంజయో యమోవాత్ర కథితో మంత్రవిత్తమైః ।
మాయాతారాదికాచైవ వ్యాహృతిత్రయం తతః ।
ఘటతత్ర్యంబకమను ర్మృతసంజీవనీ మతా ।
సబీజోయస్తు మంత్రోవై మహామృత్యుం జయఃస్మృతః ।
ప్రణవోవ్యాహృతీశ్చైవ ప్రణవాద్యః పఠేత్పురా ।
తత త్రియంబకమనురంతే వ్యాహృతయ స్తథా ।
త్రిబీజ ప్రణవాంతేచ వహ్నిజాయా మథోచ్చరేత్ ।
ప్రణవాంతే ప్రసాదశ్చ మృతిహారక ఏవచ ।
భూరాది వ్యాహృతయశ్చ త్ర్యంబకేతిచయుక్తతః ।
విపర్యేణ త్రిబీజం తద్వ్యక్త్వం వ్యాహృతిత్రయం ।
స్వాహాంతే మనురేషోత్ర శుక్రేణారాధితః పురా ।
మహామృత్యుంజయ ఇతి విశ్రుతో భువనత్రయే ।
ఓంకారైః సంహితఃషడ్భిః చతుర్దశభిరేవచ ।
మృత్యుంజయంతం విధివదుపాస్యేప్సిత మాప్నుయాత్ ॥

తతా విత్తమంత్రవర్ణైర్వా షడంగానాం ప్రకల్పనా ।
హృదయం త్రిభిరాఖ్యాతం చతుర్భిః శిరఉచ్యతే ।

శాష్టభిః సముద్దిష్టా నవభిః కవచం మతం ।
పంచభిర్నేత్రమాఖ్యాత మస్త్రం త్రిభిరుదాహృతం ।
పూర్వవత్ప్రమయా మ్యేందు వక్త్రేషు తదనంతరం ।
పూర్ణమంత్రంన్యసేదూర్ధ్వ ముఖే త్ర్యంబకసంజ్ఞకం ।
శిరోగళాస్యాక్షియుగనాశి హృత్పృష్ఠకుక్షిషు ।
లింగపాయూరుమూలాంత ర్జానుయుగ్మే తతఃపరం ।
తద్వృత్తయుగ్మే తత్తనయోః పార్శ్వయోః పాదయోఃపునః ।
పాణ్యోర్నాసికయోశ్శీర్ష్ణి మంత్రవర్ణాన్యసేత్క్రమాత్ ।
పదాన్యేకాదశన్యస్య శిరోభ్రూయుగళాక్షిషు ।
వక్త్రే గండయుగే ఖాయో హృదయే జఠరేపునః ।
గుహ్యోరుజానుపాదేషు న్యాసమేవం సమాచరేత్ ॥
ఏతత్ప్రయోగే వ్యక్తిర్భవిష్యతి :—

ఆదౌ ప్రాసాదబీజం తదనుమృతి హరంతారం వ్యాహృతీచ ప్రోచ్చార్య త్రంబకం యోజపతి మృతిహరం భూయ ఏవైతదాద్యం ॥
కృత్వాన్యాసం షడగంప్రవద మృతకరం మండలాంతః ప్రవిష్టం ।
ధ్యాత్వా యోగీశరుద్రం సజయతి మరణం శుక్రవిద్యా ప్రసాదాత్ ॥
వేదాదితారాది పదత్రయం చ మధ్యేజపేన్మృత్యుహరం త్ర్యంబకం ।
జపేత్ఫలార్థీ విధివత్ప్రయుక్తం ప్రాసాద మృత్యుంజయ సంపుటేన ॥
ఓంకార త్రితయాద్యశ్చ ఓంకార త్రితయాంతకః ।
వ్యాహృతి త్రితయంచైవ ప్రాసాద త్రితయంతథా ।
ఓఙ్కారైర్మనుసంఖ్యాకై ర్జపేయాత్సర్వసిద్ధయే ॥
మహామృత్యుంజయశ్చైవ మృత్యుంజయ త్రియంబకః ।
త్రింబకమనుర్యుక్తః పూర్వేచాంతేద్వయేనచ ।
మహామృత్యుంజయోలోకే శుక్రస్యారాధనాద్ధ్రువం ।
బీజంవినాచ శుద్ధస్తు మృత్యుంజయ సమాఖ్యకః ।
అన్యే మహామృత్యుంజయ ఇతి విద్యా త్రిధాహ్యాముం మనుంవదన్తి ॥

తథా అన్యత్ర :—

చతుర్దశస్వరై ర్యుక్తో హకారేణచ బిందునా ।
ప్రాసాదాఖ్యం భవేద్బీజం సుప్రసన్నకరం మహత్ ।
షష్ఠః స్వరశ్చ సంయుక్తో జకారేణచ బిందునా ।
మృత్యుంజయం సమాఖ్యాతం బీజం మృత్యుహరం పరం ।
సవిసర్గ స్సకారశ్చ తారకం పరికీర్తితం ।
సారం స్థిరం సకర్ణేందు భృగుసర్గ సమన్వితం ।
అక్షరాత్మాని గదితో మంత్రో మృత్యుం జయాత్మకః ।

ఇతి మృత్యుంజయ విధిః - వసిష్ఠ ప్రోక్తే :—

కుండస్య పూర్వదిగ్భాగే కాళీజిహ్వా ప్రకీర్తితా ।
ఆగ్నేయాంతు కరాళీస్యా ద్దక్షిణేతు సులోహితా ।
మనోజయాతు నైఋత్యాం ధూమ్రవర్ణీచ వారుణీ ॥
విస్ఫులింగీతు వాయవ్యాం సౌమ్యే విశ్వరుచి స్తథా ।
కాళ్యాం కరాళ్యాంవా కుర్యాచ్ఛాంతి కం పౌష్టికం తథా ।
భూతప్రేత పిశాచాది శాంతౌ లోహిత జిహ్వికా ।
మనోజయాయాం జిహ్వాయా మభిచారో విధీయతే ।
జుహుయా ద్ధూమ్రవర్ణాయాం వృష్టికామో యథాభవేత్ ।
స్ఫులింగినీతు యాజిహ్వా తస్యా ముచ్చాటనం విదుః ।
యాతు విశ్వరుచిర్జిహ్వా కుండస్యోత్తర భాగతః ।
సర్వార్థ సాధకా సేతి ప్రోచ్యతే మంత్ర విత్తమైః ।
అపరేవ సుధారేతి జిహ్వాం పూర్వోత్తరే విదుః ।
కుండస్య మధ్యమం భాగమగ్నే రాస్యం ప్రచక్షతే ।
తస్మిన్ సర్వాణి కార్యాణి కారయేన్మార్జనం వినా ।
ఔపాసనాగ్ని మానీయ తస్మిన్ కుండే వినిక్షిపేత్ ।
అథవా శ్రోత్రి యాగారాన్మథితంవాస మానయేత్ ।

అర్చయే ల్లోకపాలాంశ్చ ప్రాగారభ్య ప్రదక్షిణం ।
కుండే కృత్వాజ్య భాగాంతం సర్వముల్లేఖ నాదికం ।
స్వగృహ్యోక్త విధానేన పాయసే నైవహోమయేత్ ।
ఆయుః కామోఘృతే నాగ్నౌ జుహుయాల్లక్ష సంఖ్యయా ।
అయుతంవా సహస్రంవా శత మష్టోత్తరంతువా ।
దూర్వాత్రికై ర్వా జుహుయాన్మధు రత్రయ సంయుతైః ।
గుడూచీ ఖండకై ర్వాపి చతురంగుళ మాయతైః ।
అథవా జుహుయాద్విద్వాన్ మిశ్రితై స్తిల తండులైః ।
ప్రక్షాళితై స్తిలై ర్వాపి జుహుయాద్గోఘృత ప్లుతైః ।
పలాశ సమిధోహుత్వా సర్వమాయు రవాప్నుయాత్ ।
అథవా తర్పయేద్దేవ ముదకేన సమాహితః ।
ఆరోగ్యకామో జుహుయాదర్క కాష్ఠై ర్ఘృతప్లుతైః ।
పయసావాపి జుహుయాద్ద్రవ్యై నాజ్యేనవా పునః ।
పలాశ సమిధోవాపి సర్వరోగ ప్రశాంతయే ।
అచ్ఛిద్రై ర్నాగ్రమపర్ణైస్తు పయోక్తై ర్జుహుయాజ్జ్వరే ।
గుడూచీ ఖండకై ర్వాపి ఖాదిరై ర్వా ఘృతప్లుతైః ।
ప్రమేహే మధునాహోమః పయసావా ఘృతేనవా ।
ఔదుంబర సమిద్భిర్వా హోమ ఆమలకేనవా ।
గుల్మే శాల్మలి హోమస్యా త్తిలైః కృష్ణైఘృతేనవా ।
వర్ధమాన సమిద్ధోమః సద్యః శూల హరో భవేత్ ।
కరంజ సమిధోవాపి నిర్గుండీ సమిధోపివా ।
తైలే నాత్యజ్య జుహుయాద్వాతరోగ ప్రశాంతయే ।
శమీ సమిద్భిర్జుహుయాదతి సార ప్రశాంతయే ।
శాంత్యర్థ మక్షిరోగస్య పలాశ సమిధః స్మృతాః ।
అశ్వత్థ సమిధోహుత్వా అపస్మారాత్ప్రముచ్యతే ।

కుబేరాక్షీ స్త్రివల్లీభ్యాం నేత్ర రోగేషు హోమయేత్ ।
తైలేనాభ్యజ్య జుహుయాద్వ్రణ కుష్ఠేస్తథైవచ ।
మాతులింగ గుడూచీభ్యాం హోమః కామల నాశనః ।
మధురత్రయ హోమేన శాంతిః స్యాద్రాస యక్ష్మణాం ।
హోమాచ్ఛ ఫలమూలానాం గర్భరోగః ప్రశామ్యతి ।
కుష్ఠే మసూరికై ర్హోమో మధుత్రితయ సంయుతైః ।
ఛిన్నైశ్శలైస్తు జుహుయాత్పలా శైర్వా ఘృతప్లుతైః ।
అథవా తైల సంయుక్తై ర్జుహుయాద్గౌర సర్షపైః ।
యేచాన్యే ముఖరోగాః స్యుః శిరో రోగాస్తథైవచ ।
తేసర్వే ప్రశమంయాంతి తిలై ర్హోమాద్ఘృత ప్లుతైః ।
ఔదరాణాం తురోగాణాం సర్వేషాం శాంతి మిచ్ఛతా ।
బిల్వవృక్ష సమిద్ధోమః కర్తవ్యో ద్విజసత్తమ ।
అథ స్రావేతు జుహుయా త్వర్కపత్రై ఘృతప్లుతైః ।
దూర్వాభిర్వాపయోక్తాభి ర్జుహుయా చ్చందనేనవా ।
అశ్వత్థస్య సమిద్భిశ్చ రక్తస్రావేతు హోమయేత్ ।
అథవా గోఘృతేనైవ రక్తాతిసార శాంతయే ।
అన్యరోగేషు సర్వేషు కంఠరోగే మహోదరే ।
త్రిభిఃపత్రైస్తు జుహుయాన్మధు క్షీరఘృతప్లుతైః ।
మధురత్రయ హోమస్తు సర్వరోగ ప్రశాంతయే ।
ఆయుర్వేదేషు యత్ప్రోక్తం యస్య రోగస్య భేషజం ।
తస్యరోగస్య శాంత్యర్థం తేన తేనచ హోమయేత్ ।
అథవాతే నమంత్రేణ పావమానీభిరేవవా ।
తీర్థతోయేనదేవేశీ మభిషించే త్సమాహితః ।
భూత జ్వరే గ్రహాదీనాం సర్వేషా మపిశాంతయే ।
అథవా తర్పణంకుర్యా న్మంత్రైః పూర్వోక్తసంఖ్యయా ।

అథవా నియతాహారో జపేన్మంత్రం సమాహితః ।
ఏవం హోమం జపం కుర్యా త్తర్పణం జపమేవవా ॥
ఆయురారోగ్యసిద్ధ్యర్థ మాత్మనోవా పరస్యచ ।
ఏకాహం వాత్ర్యహంవాపి దశాహం ద్వాదశాహకం ।
పక్షం మాసం ద్విమాసంవా మాసత్రయ మథాపివ ।
అథవా చతురోమాసాన్ షణ్మాసానే కహాయనం ।
తథైవ హాని సంజాతే దీర్ఘకాలం సమాహితః ।
అల్పేల్పకాలంకుర్వీత జపహోమాదికం త్రయం ।
రోగకాలోపయుక్తం యద్ద్రవ్య శయ్యాసనాదికం ।
రోగముక్తస్తు తత్సర్వం నోపయుంజ్యా త్కదాచన ।
అపమృత్యు జయోపాయ మహం వక్ష్యామ్యతఃపరం ।
మధురత్రయ యుక్తాభిః దూర్వాభిర్జుహుయాద్బుధః ।
సహస్రమయుతంవాపి శతమష్టోత్తరంతువా ।
శ్వేతార్కకుసుమైర్వాపి జుహుయాద్గోఘృతేనవా ।
అపమార్గసమిద్భిర్వా తిలైః కృష్ణైర్యవైరపి ।
అథవా గోఘృతేనైవ పయసావాపి హోమయేత్ ।
కపిలా గోఘృతం క్షీరం ప్రశంసంతి మనీషిణః ।
శనైశ్చరదినేశ్వత్థం స్పృశన్మంత్ర మిమంజపేత్ ।
సాక్షన్మృతో ద్విజః కుర్యా త్కింపునః స్వయముత్సృజేత్ ।
అథవాపయ సాదేవ మభిషిచ్య ఘృతేనవా ।
పలాశ ఖదిరాశ్వత్థ సమిద్భి ర్జుహుయాత్తువా ।
బిల్వవృక్షో ద్భవైర్వాపి సోపిమృత్యోర్వి ముచ్యతే ।
అథవాత్ర పయిత్వాతు చరుం రౌద్రం ద్విజోత్తమ ।
అష్టోత్తర శతం హుత్వా మృత్యుంజయతి మానవః ।
అథోపాయాంతరం వక్ష్యే సాక్షన్మృత్యు వివర్తనం ।

హస్తమాత్ర ప్రమాణేన వేదిం కుర్యా ద్విచక్షణః ।
తన్మధ్యే స్థాపయేత్కుంభం పీత సూత్రేణ వేష్టితం ।
తండులై ర్వ్రీహిభిశ్చైవ చతురస్రం సమంతతః ।
వాసో యుగ్మేన సంవేష్ట్య తీర్థతోయేన పూరితం ।
పల్లవాన్ క్షీరవృక్షాణా మథవా చూత పల్లవాన్ ।
ప్రక్షిప్య తత్రా లంకృత్య గంధ మాల్యాక్షతాదిభిః ।
తత్రా వాహ్య మహాదేవం దేవం త్ర్యంబక మీశ్వరం ।
పూజయే ద్గంధ పుష్పాద్యైః త్ర్యంబకేత్య నయాబుధా ॥
తతోభి మంత్రయేత్కుంభం మంత్రేణానేన మంత్రవిత్ ।
అష్టోత్తర సహస్రంతు అభిషించేతతోనరం ॥
ప్రోక్షయే ద్వాతకూర్చేన రాజానంతు విశేషతః ।
నాప మృత్యు భయం తస్య వచవ్యాధి కృతం భయం ॥
పరార్థే ధనలోభేన మోహాదజ్ఞానతోపివా ।
మృత్యుంజయ జపం కుర్యాత్స్వయం మృత్యు మవాప్నుయాత్ ॥
మాతరం పితరం పుత్రం రాజాచార్యౌ వినా సదా ।

మహా మృత్యుంజయ విధానే రక్షావిధిః

అథ రక్షావిధిం వక్ష్యే సర్వభూత భయాపహం ।
ఔపాసనాగ్నౌ హోత్రోత్థం గృహీత్వా భస్మవైసితం । 1
మృత్యుంజయే నాయుతంవా సహస్ర మపివాశతం ।
తతోభి మంత్ర్యతద్భస్మతే నాంగానిచ సంస్పృశేత్ ॥ 2
అథారం ప్రవక్ష్యామి రోగమృత్యు భయాపహం ।
గ్రహప్రేతోరగాదిభ్యో భయంచైవ నజాయతే ॥ 3
యదేష్టేన సువర్ణేన కారయేదంగుళీయకం ।
పంచలోహే నవాకుర్యా త్రిలోహే నైవావునః ॥ 4

తతః సంపూజ్యదేవేశం గంధ పుష్పాక్షతాదిభిః ।
త్రియంబకేతి మంత్రేణ మనస్తేవ సమాహితః । 5

కుండేవా స్థండిలేవాపి విధివన్మంత్రకోవిదః ।
గోఘృతే నైవ జుహుయాద్ధ్యాత్వా దేవం జనార్దనం । 6

శతం సహస్రమయుతం నియుతంవాపి తత్త్వతః ।
హోతుశ్చ దక్షిణేపార్శ్వే హైమేవా రాజతేపివా । 7

కాంస్యేవా మృణ్మయేవాపి పాత్రేన్య స్యాంగుళీయకం ।
సర్వాహుతిషు సంపాతః తస్మిన్నర్పయతే బుధః ॥
అంగుళీయం స్పృశన్మంత్రం శతమష్టోత్తరం జపేత్ ।
అంగుళ్యాం సర్వరక్షార్థం ధారయేదంగుళీయకం ॥ 9

అనేనైవ విధానేన సర్వాణ్యాభరణానిచ ।
నవానిధారయేన్నిత్యం జీవేద్వర్షశతం సుఖీ । 10

ఉత్పాత దుస్స్వప్నాది శాన్తిః —
— తత్రైవ మహామృత్యుంజయే

అథ శాంతిం ప్రవక్ష్యామి సర్వోపద్రవనాశినీ ।
అద్భుతేషు చ సర్వేషు దుస్స్వప్నేషు ద్విజోత్తమ ॥ 1
దివ్యాంతరిక్షభౌమానా మద్భుతానాం చ దర్శనే ।
ప్రత్యక్షం ప్రతిభాతేషు నానారూపేషు సర్వశః ॥ 2
భూత ప్రేత పిశాచానా మావేశంకితే తథా ।
గ్రహ మధ్యేగ్ని మాధాయ శ్రపయేత్పాయ సంచరుం ॥ 3
తేనైవ జుహుయాదగ్నౌ మంత్రేణానేన సంయుతః ।
తిలోదనంవా జుహుయా చ్ఛుద్ధోదన మథాపివా । 4
అష్టోత్తర శతం మంత్రై ర్జుహుయాద్ఘృతేనవా ।
పలాశ ఖదిరాశ్వత్థ బిల్వన్య గ్రోధ సంభవైః ॥ 5
అపామార్గ సమిద్భిర్వా జుహుయాదథ వాతిలైః ।
అథవానేన మంత్రేణ కోటిహోమంతు కారయేత్ ॥ 6

గవ్యేన సర్పిషా విద్వాన్ యవవ్రీహి తిలై స్తథా ।
అగ్నిమాదాయ జుహుయాత్సమిచ్చరు ఘృతాదికం ॥ 7

భూతప్రేత పిశాచాశ్చయే చాప్యన్యే గ్రహాదయః ।
తే సర్వే హోమగంధేన ధూప సంస్పర్శనేనచ ।
మంత్రస్యాస్య ప్రభావేన నిర్గచ్ఛంతి గృహాత్తతః ॥ 8

అథవానేన మంత్రేణ పూర్ణ కుంభం సమీహితః ।
అభిమంత్ర్య గృహం సర్వం ప్రోక్షయేత్తేన వారిణా ॥ 9

అథన్యాస విధింవక్ష్యే మంత్రస్యాస్య మహామునే ।
అక్షరాది త్రయస్త్రింశ దస్మిన్ మంత్రేతు దేవతాః ॥ 10

ఆదా వష్టౌ వసూన్ విద్యాత్ రుద్రానేకాదశోత్తరే ॥ 11

తతశ్చ ద్వాదశాదిత్యాః ప్రజాపతి రనంతరం ।
వషట్కారస్తు భూతేషు సర్వరక్షా కరశ్శివః ॥ 12

ఏవమేతాని రూపాణి దేవానాం కథితానివై ।
అక్షరాణిన్యసేన్మంత్రీ సర్వాంగేషు సమాహితః । 13

మూర్ధాది పంచస్థానేషు ప్రథమం పంచకం న్యసేత్ ।
దక్షిణస్య కరస్యాపి సంధిస్థానేషు పంచసు ॥ 14

తతః పరాణి పంచైవ వామహస్తేన్య సేత్తతః ।
తతస్తు దక్షిణేపాదే సంధిస్థానేషు పంచసు ॥ 15

పరాణి పంచవిన్యస్య వామపాదే తథాన్యసేత్ ॥ 16

తతశ్చ దక్షిణేపార్శ్వే వామపార్శ్వేన్య సేత్క్రమాత్ ।
పృష్ఠేనాభౌచ గుహ్యేచ కుక్షౌచ త్రితయం న్యసేత్ ॥ 17

భ్రూమధ్యే శిరసిగళే హృదయే మాతృకాన్యసేత్ ।
ఏవం విన్యస్యసర్వాణి తతోమంత్రే ప్రణవం జపేత్ ॥ 18

స్వస్యాంగేషు న్యసేదేవ దేవమంత్రం సమాహితః ।
ఏవం కర్తుమశక్తస్తు కుర్యాద్రక్షాం ద్విజోత్తమైః ॥ 19

అథ కామ్యకర్మాణి

అథ కామ్యాని కర్మాణి ప్రవక్ష్యామి సమాసతః ।
శ్రీకామో బిల్వవృక్షస్య సమిద్భిరథవాఫలైః ॥ 1

పత్రైర్వాప్యస్య జుహుయా న్మహతీంశ్రియ మాప్నుయాత్ ।
గోకామః పయసా హోమాల్లభతేగాం పయస్వినీం ॥ 2

విద్యార్థీ జుహుయాద్యస్తు రుద్రాక్షై ర్గోఘృతప్లుతైః ।
విద్యాంచాయు స్తతోవిత్తం లభతేనాత్రసంశయః ॥ 3

అన్నాద్యకామో జుహుయాదన్నమేవం ఘృతప్లుతం ।
పలాశసమిధోహుత్వా బ్రహ్మవర్చ స్సమాప్నుయాత్ ॥ 4

వృష్టికామస్తుసంపూజ్య దేవదేవ త్రియంబకం ।
అర్ఘ్యపాద్యాదిభిర్దేవ మబ్లింగై రభిషేచయేత్ ॥ 5

ఆపోహిష్ఠేతితిసృభిః హిరణ్యవర్ణాదిభి స్తథా ।
పవమానువాకేన త్ర్యంబకేత్య నయాఋచా ॥ 6

వైతసీభిః సమిద్భిస్తు జుహుయాత్పయసాప్లుతైః ।
అయుతంవా సహస్రంవా జుహుయాత్పయసాపివా ॥ 7

పుణ్యాహంవా చయేచ్చైవ బ్రాహ్మణాన్ భోజయే త్తతః ।
దశాహాభ్యంతరేవృష్టి ర్భవత్యేవ నసంశయః ॥ 8

వృష్టికామశ్చార్ద్రవాసా వటవృక్ష సముద్భవైః ।
సమిద్భిర్జుహుయాన్మంత్రా స్సద్యోవృష్టి మవాప్నుయాత్ ॥ 9

నాభిమాత్రే జలేస్థిత్వా ధ్యాయన్నైవ పుష్టిమాప్నుయాత్ ।
జపేత్రియంబకం మంత్రం మహతీం పుష్టిమాప్నుయాత్ ॥ 10

అగ్నిహోత్రా త్సమాదాయ సితంభసితముత్తమం ।
అనయాఋచాహుత్వా జలేవృష్టిం నివారయేత్ ॥ 11

జలేదత్త్వేత్యర్థః :—

పుత్రకామస్తు జుహుయాత్పాయసం ఘృతసంయుతం ।
చరుశేషం స్వయంభుక్త్వా పుత్రమాప్నోతి మానవః ॥ 12

పౌర్ణమాస్యాం తిలాన్హుత్వా ఘృతాక్తాన్ విందతేసుతం ।
గోచర్మమాత్రమాలిప్య గోమయేనాథభూతలే ॥ 13

ధాన్యరాశిం వినిక్షిప్య తన్మధ్యే స్థాపయేద్బుధః ।
వింశతిం కలశాంస్తత్ర సితసూత్రేణ వేష్టితాన్ ॥ 14

తీర్థతోయేనపూర్ణాన్భూషితాన్ పల్లవాదిభిః ।
త్రియంబకేతి చ మంత్రేణ కలశాన్పూజయేత్సుధీః ॥ 15

కలశానభిమంత్ర్యాథ సూక్తాని ప్రజపే ద్బుధః ।
అథ వంధ్యాస్త్రియం తైస్తు అక్షిభ్యామాది మంత్రకాన్ । 16

త్రియంబకం చ జపిత్వాథ తీర్థైః ప్రత్యంగమార్జనం ।

కృత్వాతాం ప్రాఙ్ముఖీం కృత్వా కలశై రభిషించయేత్ । 17

అచిరాల్లభతేపుత్ర మాయుష్మంతం యశస్వినం ॥ 18

వస్త్రకామస్తు జుహుయాత్కుసుమైః కాలసంభవైః ॥ 19

యద్వర్ణం జుహుయాత్పుష్పం తద్వర్ణం వస్త్రమాప్నుయాత్ ।
ధాన్యం తిలాజ్యసంయుక్తం హుత్వా కన్యామవాప్నుయాత్ ॥ 20

దేవతావశ్యకామస్తు కృసరం ఘృతసంయుతం ।
అష్టోత్తర సహస్రంతు జుహుయాత్పాయసేనవా । 21

హవిశ్శేషం స్వయంభుక్త్వా జపేన్మంత్రమిమం పునః ।
దేవతాయాం సముద్దిశ్య కరోత్యేవ మతంద్రియః ॥ 22

ప్రత్యక్ష భూతాసా దేవీ వరమిష్టం ప్రయచ్ఛతి ।
ఇత్థం లోకం వంశే కుర్యానక్షత్రే రుద్రదైవతే । 23

కరవీరసమిద్భిస్తు తైలేనాక్తైః ఘృతేనవా ।
అష్టోత్తర సహస్రంతు హుత్వైవోచ్చాటయేద్రిపూన్ ।
విద్కండికా సముద్భిశ్చ శ్వేతార్క క్షీరసంమిత్రైః । 24

కారయేత్తత్ర హోమంతు కుర్వతో భ్రమతే రిపుః ।
తన్మాత్ర సమిధో హోమాత్పరస్యోచ్చాటనం భవేత్ । 25

అదాన్యపి యత్కూర్రం కల్పోక్తం మారణాదికం ।
తత్సర్వం నైవకర్తవ్యం బ్రాహ్మణేన నృపేణవా ॥ 26

లైంగే ఉత్తరార్థే త్రిపంచాదశ ధ్యాయే ।

సూత ఉవాచ :—

త్ర్యంబకేన మంత్రేణ దేవ దేవం త్రియంబకం ।
పూజయేద్బాణ లింగేవా స్వయం భూతేపివా పునః ॥ 27

ఋషి తీర్థే దేవతీర్థే యథావ దనుపూర్వశః ।

అష్టోత్తర :—

సహస్రేణ పుండరీకేణ శంకరం ॥ 28

రక్తోత్పల సహస్రేణ తథా నీలోత్పలేనచ ।
సంపూజ్య పాయసం దత్వా ఘృతమోదనికం పునః । 29

ముద్గాన్నం మధు సంయుక్తం భక్ష్యాణి సురభీణిచ ।
అగ్నిహోమశ్చ విపులో యథావదను పూర్వశః ॥ 30

పూర్వోక్తైరపి పుష్పైశ్చ చరుణాచ విశేషతః ।
జపేద్వైనియుతం సమ్యక్కాల మృత్యూప శాంతయే ॥ 31

జాతీపుష్పేణ వశ్యార్థీ జుహుయా దయుత త్రయం ।
ఘృతేన కరవీరేణ కుర్యా దాకర్షణం ద్విజః ॥ 32

విద్వేషణం విషేణైవ కుర్యాద్హాలాహలస్యచ ।
తైలే నోచ్చాటనం ప్రోక్తం స్తంభనం మధునాస్మృతం ॥ 33

తిలేన మోహనం ప్రోక్తం తాడనం రుధిరేణచ ।
ఖరస్యచ గజస్యాథ ఉష్ట్రిన్యచ యథా క్రమం ।
స్తంభనం సర్షపైశ్చాపి పాటనం లశునేనచ । 34

మారణోచ్చాటనం చైవ ద్రోహబీజేన సువ్రతాః ।
బంధనం స్నుహి పత్రేణ సేనాస్తంభోయతః పరం ।
ఘృతేన సర్వసిద్ధిః స్యాత్పాయసాద్భృది రుచ్యతే ।
తిలేన రోగ నాశశ్చ కమలేన ధనం భవేత్ । 35

కాంతిం మధూక పుష్పేణ సావిత్ర్యా చాయుత త్రయం ।
జపాది ప్రభృతిం కుర్యాత్ స్విష్టాంతం పూర్వ వత్సకృతం ॥ 36

రుద్రాధ్యాయే ప్యేవం - ఇతి వసిష్ఠ కల్పః.

దా న హే మా ద్రౌ శౌ న కః

త్రియంబకం యజామహ ఇతి శిఖాయాం న్యసేత్ । 1

సుగంధిం పుష్టివర్ధన మితి హృదయే ।
ఉర్వారుక మివ బంధనాదితి బాహ్వోః ॥ 2

మృత్యోరితి గుహ్యే ముక్షీయ మామృతాదితి నాభౌ ।
పాదగుల్ఫేచ జంఘోరుజఘనే కటిమేఢ్రయోః ॥ 3

నాభౌ కుక్షిద్వయే పార్శ్వేక క్షయోః కుచయోః హృది ।
స్కందేచ కుక్షికాయాంచ కూర్పరే మణిబంధకే ॥ 4

కనిష్టినామికా మధ్యా తర్జన్యాంగుష్ట పాణిషు ।
కంఠేచ చుబుకే వక్త్రే నాసికాకర్ణచ కుక్షి । 5

లలాటే మూర్ధ్ని చూడాయాం వర్ణాన్మంత్రస్య విన్యసేత్ ॥ 6

దేవీపురాణే :— ఓం - జూం - సః

ఇతి మంత్రోయంఖ్యాతో మృత్యుంజయః పరః ॥ 7

మృత్యుం జయస్తు దేవోయం చతుర్బాహు స్త్రీ ణేత్రకః ।
అక్షమాలాధరో దేవో దక్షిణేనతు పాణినా ॥ 8

వామేనామృత కుండీచ ధారయేద మృతాన్వితాం ।
వరదా భయపాణిశ్చ దివ్యాభరణ భూషితః ॥ 9

శుక్లః సునీల వాసాశ్చ పద్మస్యోపరి సంస్థితః ।
తారం తస్య శిరోజ్ఞేయం హౌం జుం సశ్చ శివార్చనే ॥ 10

అష్టౌతు శక్తయః పూజ్యాః పంచాక్షర సమన్వితాః ।
జయాచ విజయాచైవ అజితాచా పరాజితా ॥ 11

ఓం జూం సః ఇతి మంత్రేణ పూజ్యో మృత్యు జయః శివ ఇతి ॥

అథ ప్రయోగః

కర్తాదేశ కాలౌ స్మృత్వా మమ జీవచ్ఛరీరా విరోధేనా ముక రోగస్య సమూల నాశేనాపమత్యు విహరణ ద్వారా క్షిప్రారోగ్యార్ధమముక సంఖ్యయా మహా మృత్యుంజయ జపమహం కరిష్యే। విప్రద్వారా కారయిష్యే ఇతివా సంకల్ప్య॥ గణేశ పూజా పుణ్యాహవాచన మాతృకా పూర్వక వృద్ధి శ్రాద్ధాని కృత్వాచార్యం వస్త్రాద్యైః వృణయాత్॥

అథ ఆచార్యః :—

ఆచమ్య ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ స్మృత్వా అముకస్య క్షిప్రా రోగార్ధమముకాజ్ఞయా త్రింబక పూజన జపాదికం కరిష్యే॥

ఇత్యుక్త్వా :—

పృథ్వీతి మంత్రేణాసనంకృత్వాప సర్పన్త్వితి భూతాన్నుత్సార్య॥ తాళత్రయంకృత్వా మూలే నలమితి ద్వాదశావృత్యా 12—వామనాసాపూర్య। మూలం యమితి షోడశావృత్యా 16 — కుంభంకృత్వా॥ మూలేన-రమితి ద్వాత్రింశదావృత్యా 32 — రేచయేతే। యమితి ద్వాదశావృత్యా 12—దేహం సంశోష్యరమిత్యగ్ని బీజేన దగ్ధ్వావమిత్య మృతబీజేన ఆప్లావ్యాత్మన ఆకాశః ఆకాశాద్వాయుః వాయోరగ్ని రగ్నేరాపః అద్భ్యః పృథివీతి తస్య దేహోత్పత్తిం విభావ్యవమిత్య మృతం శ్రావయిత్వా ప్రాణప్రతిష్ఠాం కృత్వా శివోహ మితివిభావ్యేష్ట దేవంనత్వా వామే గురు పరమగురు పరాపరగురు పరమేష్ఠిగురూన్ స్వబీజనామభిర్నత్వా మూలేన ప్రాణానాయమ్య॥ అస్య శ్రీ మృత్యుంజయ మహామంత్రస్య వసిష్ఠఋషిః అనుష్టుప్ ఛందః॥ మృత్యుంజయ రుద్రోదేవతా హౌం బీజం — జుం శక్తిః ఓం కీలకం మృత్యుంజయ మంత్రజపే వినియోగః॥ శుద్ధ త్ర్యంబకేత్ర్యం బీజం। అం శక్తిః। వం కీలకమితి మంత్రకోశే అక్షి శిరోముఖ హృదయ గుహ్య పాదేషు ఋష్యాది న్విన్యస్యమూలేన కరశుద్ధిం కృత్వా ప్రణవం కరతల యోఃన్యసేత్। ఓం అగ్నయే హృదయాయ నమః। త్రింబకాయ శిరసే

స్వాహా । త్రినేత్రాయ శిఖాయై । వసిష్ఠాయ కవచాయ హుం । అనుష్టుప్ ఛందసే నేత్రత్రయాయ వౌషట్ రుద్రో దేవతా అస్త్రాయఫట్ ॥

అథ షడంగః :—

త్ర్యంబకం హృదయాయ । యజామహే శిరసే । సుగంధం పుష్టివర్ధనం శిఖాయై । ఉర్వారుక మివబంధనా త్కవచాయహుం । మృత్యోః ర్ముక్షీయ నేత్రత్రయాయ వౌషట్ । మామృతాదస్త్రాయ ఫట్ ।

అథ పాదన్యాసః :—

ఓం త్రియంబకం యజామహే పూర్వవక్త్రాయ నమః । ఓం సుగంధిం పుష్టివర్ధనం పశ్చిమ వక్త్రాయ నమః । ఓం ఉరువారుక మివ బంధనాత్ దక్షిణ వక్త్రాయ నమః । ఓం మృత్యో ర్ముక్షీయ మామృతాదిత్యుత్తర వక్త్రాయ నమః । ఓమితి సర్వర్చా ఊర్ధ్వ వక్త్రాయ నమః ।

అథాక్షర న్యాసః :—

సర్వత్ర ప్రణవాది నమోంతత్వం । త్ర్యం దక్షిణపాదమూలే । బంద దక్షిణజానుని । కం దక్షిణగుల్ఫే । యం దక్షిణ పాదాంగుళీ మూలేషు । జాం తదగ్రేషు । మం వామపాదమూలే । హేం వామజానుని । సుం వామగుల్ఫే । గం వామపాదాంగుళీ మూలేషు । ధిం తదగ్రేషు పుం గుహ్యే । ష్టిం ఆధారే । వం ఉదరే । ర్ధం హృదయే నం కంఠే । ఉర్వారుక మిత్యే తాని దక్షిణ బాహు సంధిషు । వబంధనాన్మృం వామ బాహు సంధిషు ॥ త్యోం ముఖే ర్ముం క్షిం దక్షిణ వామనాసయోః ॥ యం నేత్రయోః । మాం కర్ణయోః । మృం భ్రువోర్మధ్యే । తాత్ శిరసి । అథ పదన్యాసః । త్ర్యంబకం శిరసే ॥ యజామహే భ్రువోర్మధ్యాయ సుగంధిం నేత్రాభ్యాః । పుష్టివర్ధనం ముఖాయ । ఉర్వారుకం గండాభ్యాం । ఇవ హృదయాయ । బంధనాత్ ఉదరాయ । మృత్యోర్గుల్ఫాయ । ముక్షీయ మూరుభ్యాం । అమృతాత్పాదాభ్యాం ॥ అథాక్షరాది న్యాసం ఓం త్రిం అధర్వాయ శిరసే నమః । యం ధ్రువాయ నేత్రాభ్యాం బంసోమాయ కర్ణాభ్యాం । కం అదోప్యనాసా

పుటాయ । యం అనిలాయ ముఖే । జాం అనలాయ దక్షిణ బాహు మూలాయ । కం ప్రత్యూషాయ కూర్పరాయ । హేం ప్రభాసాయ దక్షిణ మణి బంధాయ । సుం వీరభద్రాయ దక్షాంగుళీ మూలేభ్యో । గం శంభవే తదగ్రాయ । ధిం గిరిశాయ వామ బాహు మూలాయ । పుం అజైక పాదాయ వామ కూర్పరాయ । ష్టిం అహిర్బుధ్న్యాయ వామమణి బంధాయ । వం పినాకినే వామాంగుళీ మూలేభ్యో నమః । ర్ధం అపరాజితాయ తదగ్రాయ । నం భువనాధీశ్వరాయ దక్షిణ పాదమూలాయ । ఉం కపాలినే దక్షజానవే నమః । ర్వాం స్థాణవే దక్షగుల్ఫాయ । రుం భర్గాయ దక్ష పాదాంగుళీ మూలేభ్యో । కం ధాత్రే తదగ్రేభ్యో నమః । మిం అర్యమ్ణే వామోరు మూలాయ । వం మిత్రాయ వామ జానవే నమః । ఉం వరుణాయ వామ గుల్ఫాయ । ధం ధర్మాయ వామపాదాయ । నాత్ భగాయ తదిరేషు । మృం ఇంద్రాయ దక్ష పార్శ్వాయ । ర్త్యోం యమాయ వామ పార్శ్వాం । ముం పృష్ఠే పృషాద్వ । క్షీం పర్జన్యాయ భ్రూర్మధ్యాయ । యం త్వష్ట్రే లలాటాయ । మాం విష్ణవే శిరసే నమః మృం ప్రజాపతయే కంఠాయ । తాద్వషట్కారాయ హృదయాయ ప్రణవం జపేత్ ।

అథా పరః :—

త్రింబకం యం — ఏతాన్మంత్రస్య పూర్వ పశ్చిమ దక్షిణోత్తరేషు న్యసేత్ । జాం ఉరసిమంగళే । హేం ముఖే । సుగంనేత్రయోః । ధిం నాభౌ । పుం హృదయే । ష్టిం పృష్ఠే । ర్ధం కుక్ష్యోః । నం లింగే । ఉం పాయౌ । ర్వాం ఊర్వోః । రుధకం జాన్వోః । మిం వంజంఘయోః । బంధం స్తనయోః । నాంన్మృరం పార్శ్వయోః । త్యోంర్ముం పాదయోః । క్షీం యం పాణ్యోః । మాం మృం నాసికయోః । తాత్ శిరసి । అథహేమాద్రౌ శౌనకోక్తన్యాసః । త్రంబకం యజామహే శిఖాయాం । సుగంధిం పుష్టివర్ధనం హృదయే । ఉర్వారుక మివబంధనా ద్బాహోః । మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ నాభౌ । త్ర్యం పాదయోః । బంగుల్ఫయోః । కంజంఘయోః । యం ఊర్వోః । జాం జఘనే । మం కటౌ । హేం మేఢ్రే । సుం నాభౌ । గం

కుక్షౌ । ధిం పార్శ్వయోః । పుం వక్షసి । ష్టిం స్తనయోః । వం హృది ।
ర్ధం స్కంధయోః । నం కంఠే । ఉం కూర్పరయోః । ర్వాం మణిబంధయోః ।
రుం కనిష్ఠయోః । కం అనామికయోః । మిం మధ్యమయోః । వం తర్జన్యోః ।
బం అంగుష్ఠయోః । ధం పాణ్యోః । నాం కపోలయోః । మృం చుబుకే ।
త్యోం ముఖే । ర్ముం నాసయోః । క్షిం కర్ణయోః । యం నేత్రయోః ।
మాం లలాటే । మృం మూర్ధని । తాత్ శిఖాయాం । ఏతే కేవలం మృత్యుం
జయన్యాసాః । మహా మృత్యుంజయేష్వేత దేవ కింతు ప్రత్యక్షరం వ్యాహృతి
త్రయం ప్రణవ పూర్వంవదేత్ ॥

ఓం భూః - ఓం భువః - ఓం సువః - ఓం త్ర్యం దక్షిణ పాద
మూలే - హౌం - ఓం - జుం - ఓం సః ఇతివా ప్రతివర్ణం ప్రతిపద
మాదౌ వదేత్ । అథనామ షడంగః । ఓం హౌం ఓం జుం ఓం సః ఓం
నమో భగవతే రుద్రాయ శూలపాణయే స్వాహా హృదయాయ నమః । ఓం
హౌం ఓం జుం ఓం సః ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ అమృత మూర్తయే
మాంజీవ య శిరసే । ఓం హౌం ఓం జుం ఓం సః ఓం నమో భగవతే
రుద్రాయ చంద్ర శిరసే జటినే శిఖాయై । ఓం హౌం ఓం జుం ఓం సః
ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ త్రిపురాంతకాయ హ్రాం హ్రీం కవచాయ ।
ఓం హౌం ఓం జుం ఓం సః ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ త్రిలోచనాయ
ఋగ్యజుస్సామ మంత్రాయ స్వాహా నేత్రత్రయాయ వౌషట్ । ఓం హౌం
ఓం జుం ఓం సః ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ ప్రళయాగ్ని రుద్రాయ
నేత్రత్రయాయ జ్వల జ్వల మాం రక్ష రక్ష అఘోరమూర్తయే అస్త్రాయ
ఫట్ । అథ తృతీయ షడంగః - ఓం హౌం ఓం జుం ఓం సః ఓం నమో
భగవతే రుద్రాయ త్రియంబకాయ త్రినేత్రాయ త్రిపురాంతకాయ త్ర్యంబకం
హృదయాయ । ఓం హౌం ఓం జుం ఓం సః ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ
నీలగ్రీవాయ శశాంక ధృతశేఖరాయామృత వర్షిణే యజా మహే శిరసే ।
ఓం హౌం ఓం జుం ఓం సః ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ వ్యాఘ్ర చర్మ
పరిధానాయ కపర్దినే సుగంధిం పుష్టి వర్ధనం శిఖాయై । ఓం హౌం ఓం జుం

ఓం నః ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ పినాకధారిణే నాగాభరణాయ దంష్ట్ర మాలా ధరాయ ఉర్వారుక మివబంధనా త్కవచాయ హుం । ఓం హ్రాం ఓం జుం ఓం నః ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ ఋగ్య జుస్సామ మంత్రాయ జ్యోతి రూపాయ జ్ఞానాత్మనే మృత్యోర్ముక్షీయ నేత్రత్రయాయ । ఓం హ్రాం ఓం జుం ఓం నః ఓం నమో భగవతే రుద్రాయ అగ్నిబీజాయ దుష్టగ్రహ నివారణాయ ధూర్జటినే అఘోరమూర్తయే జ్వల జ్వల రుద్ర శక్తి త్రిశూలం ధర మాం రక్ష రక్ష సర్వతోఽ భయం దిశ అఘోరాయ మామృతా స్త్రాయ ఫట్ । తతః పీఠా దౌమధ్యే వృత్తం । తద్బహిశ్చతు రస్రం - తద్బహిః షడ్రసం - తద్బహి రష్టదళ ద్వయం తతశ్చతుష్కోణ మితి యంత్రం విలిఖ్య । ధర్మాయ । జ్ఞానాయ । వైరాగ్యాయ । ఐశ్వర్యాయ । అధర్మాయ । అజ్ఞానాయ । అవైరాగ్యాయ । అనైశ్వర్యాయ । కృతాయ । త్రేతాయ । ద్వాపరాయ । కలయే । సత్వాయ । రజసే । తమసే । సూర్య మండలాయ । సోమ మండలాయ । వహ్నిమండలాయ । వహ్నయే । ఇతి సంపూజ్య ।

శ్లో॥ మృత్యుం జయస్తు దేవోయం చతుర్బాహు స్త్రీ నేత్రకః ।
అక్షమాలాధరో దేవో దక్షిణేనతు పాణినా ।
వామేన ఘృత కుండీచ ధారయన్న మృతాన్వితం ॥ 1

శ్లో॥ వరదా భయ పాణించ దివ్యా భరణ భూషితం ।
శుక్లం సునీల వాసాశ్చ పద్మస్యో పరి సంస్థితః ॥ 2

ఇతి హేమాద్రౌ ॥

శ్లో॥ అచ్ఛస్వచ్ఛారవిందస్థితి రుభయ కరాంక స్థితౌ పూర్ణకుంభౌ ద్వాభ్యాం ।
వేదాక్షమాలే నిజ కరకమలాభ్యాం ఘటౌ నిత్య పూర్ణౌ ॥ 1

శ్లో॥ ద్వాభ్యామిత్థం స్రవంతం శిరసి శశికలా బంధురేప్లావ యంతః ।
స్వోయం దేవో దధానః ప్రవిశతు నిశదాకల్పజాల శ్శ్రియం నః ॥ 2

ఇతి ప్రపంచ సార మంత్ర కోశ రీత్యా ॥

శ్లో॥ బద్ధపింగ జటాజూటం నాగభూషణ భూషితం ।
ద్వాదశాక్షం పంచవక్త్ర మష్టాదశ భుజం విభు మీశివా ॥ 1

హస్తాభ్యాం కలశద్వయామృత రసై రాప్లావ యంతం శిరోద్వాభ్యాంతౌ దధతం మృగాక్ష వలయం ద్వాభ్యాం వహంతం పరం । అంకన్యస్త కరద్వయామృత ఘటం కైలాస సంస్థం శివం స్వస్థాం భోజగతం నవేందు మకుటం దేవం త్రినేత్రం భజే ।

ఇతి ధ్యాత్వామూలే ననాసాగ్ర మార్గేణ మధ్యే దేవతా మావాహ్య స్థాపనీ సన్నిధాపనీ సన్నిరోధినీ ॥

ముద్రాః ప్రదర్శ్య :—

మూలేనాసన పాద్యార్ఘ్యాచమన మధుపర్క స్నాన వస్త్ర యజ్ఞోపవీత గంధ పుష్పాణి సమర్ప్య ॥

ఆవరణ పూజాం కుర్యాత్ :—

మధ్యే ఈశానం । పూర్వవక్త్రే తత్పురుషం । దక్షిణే వామదేవం । పశ్చిమే అఘోరం । ఉత్తరే వక్త్రే సద్యోజాతం । తతః షట్కోణేషు । హ్రాం హృదయాయ । హ్రీం శిరసే । హ్రూం శిఖాయై । హ్రైం కవచాయ । హ్రౌం నేత్రత్రయాయ । హ్రః హస్త్రాయ ఫట్ ॥ పురతః ॥ నైఋతే ప్రతిష్ఠాయై - విద్యాయై శాంత్యై - ఇతి చతుష్కోణే । గం గణపతయే నమః । మం మృత్యవే నమః । మం దుర్గాయై నమః । క్షం క్షేత్రపాలాయ నమః । ఇతి చతుః పత్రే । అష్టదళే బ్రాహ్మ్యై - మహేశ్వర్యై । కౌమార్యై । వైష్ణవ్యై । వారాహ్యై । ఇంద్రాణ్యై । చాముండాయై । తద్బహిశ్చండ భైరవాయ । క్రోధ భైరవాయ । ఉన్మత్త భైరవాయ । కపాల భైరవాయ । సంహార భైరవాయ । ఆపదుద్ధార భైరవాయ । కాల భైరవాయ । గౌర భైరవాయ । తద్బహిః । లం ఇంద్రాయ । రం అగ్నయే । యం యమాయ । నం నిఋతయే । వం వరుణాయ । వాం వాయవే । నం సోమాయ । ఈం ఈశానాయ । ఈశానేంద్ర మధ్యే అం

బ్రహ్మణే నమః । నైఋతి పశ్చిమ యోర్మధ్యే హ్రీం విష్ణవే నమః ।
ఇతి సంపూజ్య ధూప దీప నైవేద్య తాంబూల దక్షిణా నీరాజన ప్రదక్షిణ
నమస్కారా న్కృత్వా ।

శ్లో॥ మృత్యుంజయ మహారుద్ర త్రాహిమాం శరణాగతం ।
జన్మమృత్యు జరా రోగైః పీడితం కర్మబంధనైః ।
తావక స్త్వద్గతప్రాణ స్త్వచ్చిత్తోహం సదామృడ ॥

ఇతి విజ్ఞాప్య దేవేశ జపేన్మృత్యుం జయం పరం తతో జపం కృత్వా
పునః షడంగం కృత్వా ॥

జపం నివేదయేత్ :—

అయుతం పునశ్చరణం । తతః ప్రయోగః । అథ మంత్రోద్ధారః ।
ఓం భూః । ఓం భువః । ఓం సువః । ఓం త్రియంబకం యజామహే ఋక్ ।
ఓం సువః ఓం భువః ఓం భూః ఓం । ఇతి మృత్యుం జయః । కేవలయా
ఋచా । ఓం జూం సః ఇతి పూర్వా । ఓం హౌం జూం సః ఓం భూర్భువ
స్సువః ఇతి పూర్వా - అంతే ప్రతిలోమం సర్వత్ర ఇతివా మహా మృత్యుం
జయస్తు యథా । ఓం హౌం జూం సః ఓం భూః ఓం భువః । ఓం స్వః
ఓం త్రియంబకం ఋక్ । ఓం స్వః । ఓం భువః ఓం భూః ఓం సః ఓం జూం
ఓం హౌం ఓం స్వాహా । చతుర్దశ ప్రణవః । ఋగ్విధానే । త్రిరాత్రం
నియతోనశ్నన్ శ్రపయేత్పాయసం చరుం । తేనాహుతి శతం పూర్ణాం జుహు
యాత్సర్పిషాద్విజః । సముద్దిశ్య మహాదేవం త్ర్యంబకం త్ర్యంబకేత్యృచా -
ఏతత్సర్వం శతం కృత్వా జీవేద్వర్ష శతం సుఖీ ॥

ఇతి మృత్యుంజయ విధిః.

అథ పురుషసూక్త పునశ్చరణం

అథ పురుషసూక్త విధిః విష్ణుధర్మోత్తరే — పుష్కర ఉవాచ :—
ప్రతిదేవం మహాభాగ యత్సూక్తం పౌరుషంస్మృతం ॥
సర్వకామకరంజ్ఞేయం పవిత్ర మధుసూదనం ।
షట్త్రింశ ఋచా రామ స్నాతోదత్వా జలాంజలిం ।

పౌరుషేణతు సూక్తేన ముచ్యతే సర్వకిల్బిషైః ।
అంతర్జలగతోజప్త్వా సూక్తమేతత్తుపౌరుషం । 2
సర్వకల్మష నిర్ముక్తో యథేష్టాం లభతేగతిం ।
ఏకైకయాఋచాస్నాతః పంసేపుణ్యం నివేదయేత్ । 3
పురుషార్థంజలేరామ సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ।
ఏకైకయాఋచాస్నాతో దత్వోరామ ఫలంలభేత్ ।
సర్వకామనవాప్నోతి యాన్కాంశ్చ మనసేచ్ఛతి ।
పౌరుషేణతు సూక్తేన ప్రాణాయామో మహాఫలః ।
జపహోమౌ తథారామ సర్వకల్మషనాశనౌ ॥ 5
సురాపో బ్రహ్మహానేన తథైవ గురుతల్పగః ।
పాపేభ్యో విప్రముచ్యేత జప్త్వా సూక్తంతు పౌరుషం ॥ 6
కృచ్ఛ్రైః విశోధితం పూర్వం మధ్యాహ్నే సలిలంగతః ।
స్నానస్తు పౌరుషంసూక్తం జపేన్నిత్య మతంద్రితః । 7
సంవత్సరేణ దేవేశ వాసుదేవం ప్రవిశ్యతి ।
స్వయంచైవ మహాభాగ శాకమూల ఫలాశనః ॥ 8
తంతు కామమవాప్నోతి యం కామమన పేచ్ఛతి ।
శ్రియమగ్ర్యాం తథా రూపం జీవితం దీర్ఘమేవచ ।
అణిమాం లఘిమాం ప్రాప్తిం మహిమాం చ భృగూత్తమ । 9
దుఃఖాపగమమన్యద్వా యత్కించి న్మనసేచ్ఛతి ।
అకామః పౌరుషంజప్త్వా యాతివిష్ణో పరంపదం । 10
మాంగళ్యమేతత్పరమం పవిత్రం సంసార దుఃఖౌఘ వినాశకారీ ।
సుఖప్రదం దర్మవిదాం నరాణాం మనోరథావాప్తికరం ప్రదిష్టం ॥ 11

మహార్ణవే ఋగ్విధానే :—

వక్ష్యే పురుషసూక్తస్య విధానంత్వర్చనం ప్రతి ।
అగ్నికార్యం జపవిధిం స్తోత్రంచైవ తథాత్మకం ॥ 12
స్నాత్వా యథోక్తవిధినా ప్రాఙ్ముఖః శుద్ధమానసః ।
ప్రథమాం విన్యసేద్వామే ద్వితీయాం దక్షిణేకరే । 13

తృతీయాం వామపాదేతు చతుర్థీం దక్షిణేన్యసేత్ ।
పంచమీం వామజానౌతు షష్ఠీంవై దక్షిణేతథా ॥ 14

సప్తమీం వామకట్యాంతు అష్టమీం దక్షిణేతథా ।
నవమీం నాభిమధ్యేతు దశమీం హృదయేతథా ॥ 15

ఏకాదశీం కంఠదేశే ద్వాదశీం వామబాహుకే ।
త్రయోదశీం దక్షిణేచ ఆస్యదేశే చతుర్దశీం ॥ 16

అక్ష్ణోః పంచదశీంచైవ షోడశీం మూర్ధ్ని విన్యసేత్ ।
ఏవం న్యాసం విధింకృత్వా పంచాంగాని సమాచరేత్ ।
బ్రాహ్మణోస్యేత్యాదికాభిః ఋగ్భిః పంచాంగకల్పనా ॥ 17

హృదయం శిరః శిఖా కవచ మస్త్రంచేతి పంచాంగాని ।
యథాదేహే తథాదేవే న్యాసంకృత్వా విధానతః ॥ 18

తదాదౌ సంకల్పంకృత్వా న్యాసద్వయం కుర్యాత్ ।
అస్య సూక్తస్య నారాయణఋషిః । పురుషోదేవతా ।
అనుష్టుప్ ఛందోంత్యాత్రిష్టుప్ । జపే వినియోగః -
తత్ర జపహోమేచ ఋక్త్రిమేవ నియతమితిత దేవాహ ।
ఆద్యయావాహయేద్దేవమృచాతు పురుషోత్తమం ।
ద్వితీయయాసనం దత్వాత్పాద్యంచైవ తృతీయయా ॥ 19

చతుర్థార్ఘ్యం ప్రదాతవ్యం పంచమ్యాచ మనంతథా ।
షష్ఠ్యాస్నానం ప్రకుర్వీత సప్తమ్యా వస్త్రమేవచ ॥ 20

యజ్ఞోపవీతమష్టమ్యా నవమ్యాభరణం తథా ।
దశమ్యాం గంధదానంస్యా దేకాదశ్యా చ మాల్యకం ॥ 21

ద్వాదశ్యా ధూపనందత్వా త్రయోదశ్యాతు దీపకం ।
చతుర్దశ్యాతు నైవేద్యం పంచదశ్యా నమస్క్రియా ॥ 22

ఉద్వాసనంతు షోడశ్యా ఉపచారస్తు షోడశ ।
స్నానే వస్త్రేచ నైవేద్యే దద్యాదాచమనీయకం ॥ 23

దద్యాత్పురుషసూక్తేన యః పుష్పాంజలిమేవవా ॥ 24

అర్పితం తేనవై సర్వం త్రైలోక్యం సచరాచరం ।
దక్షిణాంతు యథాశక్త్యా షోడశర్చా ప్రదాపయేత్ ॥ 25

తతః ప్రదక్షిణంకుర్యా జపంకుర్యా త్సమాహితః ।
యథాశక్తిజపిత్వాతు సూక్తంచాస్మై నివేదయేత్ ॥ 26

దేవస్య దక్షిణేపార్శ్వే కుండస్థండిలమేవవా ।
కారయేత్ప్రథమర్చాతు ప్రోక్షణం తృతీయయా ॥ 27

తృతీయ యాగ్నిమాదధ్యా చ్చతుర్థ్యాతు సమింధనం ।
పంచమ్యా త్వాజ్యసంస్కారశ్చ రోశ్చ శ్రపణం తథా ॥ 28

షష్ఠ్యా నలస్య మధ్యేత కల్పయే త్పద్మమాసనం ।
చింతయే త్తత్రదేవేశం కాలానల సమప్రభం ॥ 29

వివృత్తాస్యం వాహశీర్షం రక్తాస్యం రక్తలోచనం ।
తతో గంధం చ పుష్పంచ ధూపం దీపం నివేదయేత్ ॥ 30

పంచబిశ్చ తతఃకుర్యా త్సప్తమ్యాది యథాక్రమం ।
వహా పూజయే దిత్యర్థః ॥ 31

సమిద్భిః ప్రత్యృచంపూర్వం జుహుయాదరిషూరిభిః ।
తతో ఘృతేనజుహుయాచ్చరుణా తతః పునః ॥ 32

ఏవం హుత్వా తతశ్చైవ అనుజ్ఞాప్య యథాక్రమం ।
అగ్నేర్భగవత స్తస్య సమీపేస్తోత్రముచ్చరేత్ ॥ 33

జితంతే పుండరీకాక్ష నమస్తే విశ్వభావన ।
నమస్తేస్తు హృషీకేశ మహాపురుష పూర్వజ ॥ 34

నమో హిరణ్యగర్భాయ ప్రధానావ్యక్తరూపిణే ।
ఓం నమో వాసుదేవాయ శుద్ధజ్ఞానస్వరూపిణే ॥ 35

దేవానాం దానవానాంచ సామాన్య మధిదైవతం ।
సర్వదా చరణం ద్వంద్వం వ్రజామి శరణం తవ ॥ 36

ఏకస్త్వమసిలోకస్య సృష్టిసంహారకారకః ।
అధ్యక్షశ్చానుమంతాచ గుణమాయా సమావృతః ॥ 37

సంసారసాగరం ఘోరం అనన్తం క్లేశనాశనం ।
త్వామేవ శరణంప్రాప్య నిస్తరన్తి మనీషిణః ॥ 38

నతేరూపం నచాకారో నాయుధాని నచాస్పదం ।
తథాపి పురుషాకారో భక్తానాం త్వం ప్రకాశసే ॥ 39

నైవ కించిత్పరోక్షంవా ప్రత్యక్షంవా నకస్యచిత్ ।
నైవ కించిదసిద్ధ్యేన చ సిద్ధోసికస్యచిత్ ॥ 40

కార్యాణాం కారణం పూర్వం వచసాం వాక్యముత్తమం ।
యోగినాం పరమంసిద్ధం త్వాం వదన్తిమనీషిణః ॥ 41

అహం భీతోస్మిదేవేశ సంసారేస్మిన్ భయావహే ।
పాహిమాం పుణ్డరీకాక్ష నాజానే శరణం పరం ॥ 42

కాలేష్వపి చ సర్వేషు దిక్షుసర్వాసు చాచ్యుత ।
శరీరే విగతేచాపి వర్ధతేమే మహద్భయం ॥ 43

త్వత్పాదకమలా దన్యన్నాస్తి జన్మాంతరేష్వపి ।
నిమిత్తం కుశలస్యాపి యేనగచ్ఛామి సద్గతిం ॥ 44

విజ్ఞానం యదిదంప్రాప్తం యదిదం జ్ఞానవర్జితం ।
జన్మాంతరేపిమేదేవ మాభూదస్య పరిక్షయః ॥ 45

దర్గతా వపిజాతన్య త్వం గతిస్త్వం మతిర్మమ ।
యదినాథం చ విందేయం తావతాస్మికృతీ సదా ॥ 46

అముంకలుషితం న త్తం మమతే పాదయోఃస్థితం ।
కామయేద్వైష్ణవం తత్వం సర్వజన్మసు కేవలం ॥ 47

ఇత్యేవ మనయా స్తుత్యా స్తుత్వా దేవం దినేదినే ।
కిం కరోమీతిచాత్మానం దేవాయైవ నివేదయేత్ ॥ 48

పురుషస్య హరేఃసూక్తం స్వర్గ్యంధన్యం యశస్కరం ।
ఫలాహరో జపేన్నిత్యం పశ్యన్నాత్మా నమాత్మని ॥ 49

ఫలాని భుక్త్వోపవసేన్మాత్ర సమద్భిశ్చ వర్తయేత్ ।
అరణ్యే నివసేనిత్యం జపన్ని ధుమృషిం మునిః ॥ 50

ఋషిం మంత్రం ఋగ్భిస్త్రిషవణంకాలే స్నాయాదప్సు సమాహితః ।
స్నానే ఏతాభిర్మార్జన మఘమర్షణంచేత్యర్థః ॥ 51

ఆదిత్యముపతిష్ఠేత సూక్తేనానేన నిత్యశః ।
అన్యాహంతీరనేనైవ హుత్వేవం చింతయేదృషిం ॥ 52

ఋషిఃసూక్తం ద్రష్టో నారాయణః ।
ఊర్ధ్వం మాసాత్ఫలాహారస్త్రి భిర్వర్షై స్తపేదిదం ॥ 53

తద్భక్తస్తన్మనోయుక్తో దశవర్షాణ్య నన్యభాక్ ।
సాక్షాత్పశ్యతితం దేవం నారాయణ మనామయం ॥ 54

అనాసా దయమానోపి భక్తం నపరిహాసయేత్ ।
భక్తానుకంపీ భగవాన్ జాయతే పురుషోత్తమః ॥ 55

యేనయేనచ కామేన జపేత ప్రయతస్సదా ।
ప్రాప్తకామ సమృద్ధస్యా చ్ఛ్రిద్ధధ్యానస్య కుర్వతః ॥ 56

హోమం వాప్యథవాజప్య ముపహార మథోచరుం ।
కుర్వీత యేనకామేన తత్సిద్ధి ముపధారయేత్ ॥ 57

జ్ఞాతిశ్రేష్ఠ్యం మహావిత్తం యశోలోకే పరాంగతిం ।
పాపేన విప్రమోక్షశ్చ భవేత్సర్వం నసంశయః ॥ 58

అథాభిధీయతేకర్మ పుత్రకామస్య వైష్ణవం ।
శుక్లపక్షే శుక్రవారే సునక్షత్రే సుగోచరే ॥ 59

ద్వాదశ్యాం పుత్రకామస్తు చరుంకుర్వీత వైష్ణవం ।
దంపత్యో రుపవాసస్యా దేకాదశ్యాం సురాలయే ॥ 60

ఋగ్భిః షోడశభిః సమ్యగర్చయిత్వా జనార్దనం ।
చరుం పురుషసూక్తేన శ్రపయేత్పుత్రకామనః ।
ప్రాప్నుయాద్వైష్ణవం పుత్ర మచిరాత్సంతతి క్షమం ॥ 61

ద్వాదశ ద్వాదశీ స్వప్యేకస్యయసానిర్వపేచ్చరుం ।
యః కరోతి సహస్రంతు యాతి విష్ణోః పరం పదం ।
హుత్వాగ్నింవిధి వత్సమ్యక్ ఋగ్భి ష్షోడశ భిర్బుధః ।
కృత్వాంజలిపుటో భూత్వా స్తవంభిశాభిః ప్రయోజయేత్ ॥ 62

కేశవం మార్గశీర్షేతు పౌషే నారాయణం విదుః ।
మాధవం మాఘ మాసేతు గోవిందం ఫాల్గునే తథా ॥ 63

చైత్రే చైవ తథా విష్ణుం వైశాఖే మధుసూదనం ।
జ్యేష్ఠే త్రివిక్రమం విద్యా దాషాఢే వామనం విదుః ॥ 64

శ్రావణే శ్రీధరం వింద్యాద్ధృషీకేశ మతః పరం ।
అశ్వినే పద్మనాభంచ దామోదర మతః పరం ।
ద్వాదశైతాని నామాని ప్రతి మాసంతు హావయేత్ ॥ 65

స్వగృహోక్త విధానేన పయసి చరుః కార్యః ప్రపంచ సమయేసూక్త మావర్తయేత్ - సకల సూక్తేన ఏకాహుతి రేవం సహస్ర హోమః ॥
నవ అయుత జపోత్తరం కార్యః :—

కృష్ణైకాదశ్యా ముపక్రమ్య అయుతం జప్త్వా ।
శుక్లైకాదశ్యాం దంపతీ ఉపోష్య ద్వాదశ్యాం ॥
చరుం సహస్రం జుహుయాదితి మహార్ణవః ।
అథాపరః ప్రకారోయ మేకాదశ్యామ భోజనం ॥ 66

దంపత్యోః పౌరుష సూక్తం నిత్య కర్మా విరోధిచ ।
కాలే జపేదిదం సూక్త మేకాదశ్యాం నిరంతరం ॥ 67
ద్వాదశ్యాం ప్రయతో భూత్వా పయసా నిర్వపేచ్చరుం ।
ద్వాదశ ద్వాదశీష్వేవం పయసా నిర్వపేచ్చరుం ॥ 68
ఏవ మేకాదశ్యుపవాసాది నాహుత్యాజ్యం విధి ।
వచ్ఛాత్ర ఋగ్భిః షోడశ భిద్బుధః ।
కృతాంజలిపుటో భూత్వాన్స్తువన్ శౌరిః ప్రయోజయేత్ ॥ 69
సమిదాశ్వత్థ వృక్షస్య హుత్వాజ్యం జుహుయాత్పునః —
ఉపస్థానం హుతాశస్య ధ్యాత్వాతు మధుసూదనం —
అగ్నేనయ మంత్రైరుపస్థానమితి మహార్ణవః ।
యుక్తంతు పురుషసూక్తే నైవ ॥ 70
హవిర్షో మంతతః కుర్యా త్పత్స్పృథం వాగ్యతః శుచిః ॥ 71
సూక్తేన జుహుయాదాజ్య మాదావంతేచ పూర్వవత్ ॥ 72

హవిశ్శేషం నమస్కృత్య నారీ నారాయణం పతిం ।
భక్షయిత్వా హవిశ్శేషం భక్త్వా వామభాయాస్యాదిత్యర్థః ।
తతః కృత్వాద్విదం కర్మ కర్తవ్యం ద్విజ తర్పణం ।
ద్వితీయాం ప్రియం వివర్తేత యావద్గర్భం నవిందతి ॥ 73

యయా నహేదం కర్మ కృతంతాం విహాయాన్యామృతా వపినోపేయాత్ ।
సర్వాణి స్పృహ ప్రతావరణేతు నదోషః ।

ఋతావప్యన్యప్రియా అగమనే అతిక్రమ దోషానాస్త్యేవ - కింత్వల్పః -
శక్తౌ కః శక్తా ప్రాతా పత్యః - అశక్తా త్రిరాత్ర ద్విరాత్రాది - అపుత్రా
మృత పుత్రాచ యాచకన్యాం ప్రసూయతే ।
క్షిప్రం సాధన యేత్పుత్ర మృష్యశృంగో యథా బ్రవీత్ ॥ 74

బృహత్పరాశరో ప్యేవం విధిముక్తవాన్ ।
హోమాంతే దక్షిణాం దద్యాద్ధేనుంవాన స్తథా తిలాన్ ॥ 75

భూమిం హిరణ్యం శక్త్యాణి యథా సంభవమేవచ ॥

ఇతి పురుషసూక్త విధిః.

అథ దీపస్థాపనం

సర్వేష్వపి జపాదౌ దీపస్థాపనం కార్యం తద్యథా :—

యుగ్మం స్వరాణాం విలిఖేచ్చ పూర్వంకాదీంశ్చ వర్గాన్క్రమశో విలిఖ్య ।
స్థానాదిపాద్యక్షరమస్తి యంత్రం తం దీపదేశం మునయోవదంతి ॥ 1

ఇదమేవకూర్మ చక్రం యస్యతుభేదోయ ద్రామ నామాద్యవర్ణేన ।
కూర్మముఖమితి తదుక్తం శివచంద్రికాయాం ॥ 2

అకారాది స్వరద్వంద్వం పూర్వాదిష్వష్టసున్యసేత్ ।
కదగాదీన్ సదావర్గా న్న్యసేచ్చిద్రదళాంవినా ।
గ్రామస్యాస్త్యాద్యవర్ణస్తు యస్యాం దిశ్యవతిష్ఠతి ।
తత్ర కూర్మముఖంజ్ఞేయ మన్యాంగానాం వరత్రవ ।
మన్త్రసిద్ధిం ముఖేవింద్యా త్కరయోరల్పకం ఫలం ॥ 3

విఫలం పాదయోర్మధ్యే ఔదాసిన్యంచ పాదయోః ।
వధబంధననిస్వాని పుచ్ఛదేశే భవంతిహి ॥ 4

ఏవం రుద్రపాదావ పీతికేచిత్ :—

అన్యేత్వస్యాతాంత్రిక జపపరత్వాద్వైదికజపేన నియమమిత్యాహుః ।

అస్యాపవాద స్తత్రైవ :—

కురుక్షేత్రే ప్రయోగేచ గంగాసాగర సంగమే ।
మహోదయాదౌకాళ్యం చ దీపస్థాపనం నచింతయేత్ ॥ 5

ఇతి దీపస్థాపనం.

రుద్ర పురశ్చరణవిధిః

సచరావణభాష్య భట్టభాస్కర విద్యారణ్యభాష్య హేమాద్రి మహార్ణవాద్యాలోచనేనోచ్యతే । తత్ర రుద్రస్యజపే హోమాభిషేకేచ శ్రుతిస్మృత్యాదౌ వినియోగే దృశ్యతే । తత్ర జాబాలిశ్రుతిః కిం జప్యేనా మృతత్వమ్నే బ్రూహి । శతరుద్రియేణేత్యేతా నిహవా అమృతానామధ్యే యాన్యేతైర్హవా అమృతా భవన్తీతి — కైవల్యోపనిషదియః శతరుద్రియ మధీతే సోగ్నిపూతో భవతి - స్వర్ణ స్తేయాత్పూతో భవతి బ్రహ్మహత్యాయాః పూతో భవతి కృత్యాకృత్యాత్పూతో భవతి । కైవల్యఫలమశ్రుత ఇతి ॥ 1 ॥

హేమాద్రౌ — బోధాయనః :—

అథ పంచాంగ రుద్రాణాం జపహోమార్చనవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామః ।
విధిశబ్దస్య జపాదిషు ప్రత్యేక మన్వయః ।
అర్చన మభిషేక ఇతి మహార్ణవః — పరాశరః ॥ 2

మద్యం పీత్వా గురుదారాంశ్చ గత్వా స్తేయం ।
కృత్వా బ్రహ్మహత్యాం చ కృత్వా ।
భస్మచ్ఛన్నో భస్మశయ్యాయాం శయనో ।
రుద్రాధ్యాయీ ముచ్యతే సర్వపాతకైః ॥ 3

ఇద మహరహః కృతే మాసమాత్రం జ్ఞేయం । 4
రుద్రాధ్యాయీ భవేద్భక్త్యా మాసమేకమతంద్రితః ।
ప్రాయశ్చిత్తం భవేదేతద్రహస్యస్య నసంశయ ఇతి పరాశర పురాణాత్ ॥ 5

పాద్మే శివగీతాసు :—

య స్తురుద్రం జపేన్నిత్యం ధ్యాయమానోమమాకృతిం । 6
షడక్షరంవా ప్రణవం నిష్కామోపి జితేంద్రియః ।
అథాధర్వశిరో మంత్రం కైవల్యంవా రఘూత్తమ ॥ 7
సతేనైవచ దేహేన శివస్సంజాయతే ధ్రువం । 8

వాయవీయే :—

సర్వేషు గ్రహదోషేషు దుస్వప్నాద్భుతదర్శనే ।
ఉపన్నుద్రాన్ సకృద్విప్రః సర్వదోషైః ప్రముచ్యతే ॥ 9

యమః :—

పంచబ్రహ్మంహంవాల శిల్యాన్ నిపత్స్రిషాన్ వృషాకపిం — హోహ్యా
న్రుద్రాన్సకృజ్జప్త్వా ముచ్యతే సర్వపాతకైః ।
శుక్రియారణ్య కజపోగాయత్ర్యాశ్చ విశేషతః ॥ 10
సర్వపాప హరాహ్యేతే రుద్రైకాదశినీ తథా । 11

హేమాద్రౌ శాకల బోధాయనౌ :—

రుద్రైకాదశినీత్వేషా సర్వకామ ఫలప్రదా । సర్వపాప క్షయకరీ సర్వశాంతి ప్రదాయినీ ॥

విష్ణు ధర్మోత్తరేపి :—

రుద్రాణాంచ తథా జాప్యం సర్వాఘ వినిషూదనం ।
సర్వకామకరో హోమ స్తథా సర్వత్ర శాంతిదః ॥ 12

అజావికానామశ్వానాం కుంజరాణాం తథా గవాం ।
మనుష్యాణాం నరేంద్రాణాం బాలానాం యోషితామపి ॥ 13

గ్రామాణాం నగరాణాంచ దేశానాంచాపి భార్గవ ।
ఉపద్రవాణాం ధర్మజ్ఞ వ్యాధితానాం తథైవచ ॥ 14
మారకేన మనుప్రాప్తే రిపుజేచ తథా భయే ।
రుద్రహోమః పరాశాంతిః పాయసేన ఘృతేనవా ॥ 15

హేమాద్రౌ కాలికా పురాణే :—

యః పున స్సతతం భక్త్యా అభ్యర్చ్య శశిశేఖరం ॥ 16
జపేద్ధ్యాయే త్సదారుద్రాన్సోపియాతి పరం పదం ॥ 17
అథైహికే ఫలం కించిదైహికం పుష్కలం తథా ।
తానేవహి జపే ద్రుద్రాన్ శుచిర్భూత్వా సమాహితః ।
అథవేదం జగత్సర్వం వశీకర్తుం సమీహతే ॥ 18
తదా రుద్రం జపేద్భూయో ధ్యాయమానో మహేశ్వరం ।
తేన జపరుద్రో హోమరుద్రోభిషేక రుద్రశ్చేతి త్రిధా రుద్ర ఉక్తః । 19
ఆద్యోద్విధా కేవల జపాత్మకో హోమాంగశ్చ । 20

తత్రా త్ర్యంగిరస్సా :—

ఏకాదశ గుణాన్వాపి రుద్రానావర్త్య ధర్మవిత్ ।
మహాపాపైరపి స్పృష్టో ముచ్యతేనాత్ర సంశయః ॥ 21
సర్వ పాపాని నశ్యంతి రుద్రైరేకాదశీసి తథేతి ।
కాలికా పురాణాదౌ జపమాత్రోక్తేః ॥ 22
జపాద్దశాంశతో హోమ స్తథా హోమాత్తు తర్పణం ।
తర్పణస్య దశాంశేన మార్జనం కథితం కిల ॥ 23
మార్జనస్య దశాంశేన బ్రాహ్మణానపి భోజయేత్ ।
జపోర్చా పూర్వకో హోమ స్తర్పణంచాభిషేచనం ॥ 24
భూదేవపూజనం పంచప్రకారోక్తా పురస్క్రియా ।
హోమాశక్తో జపంకుర్యాద్ధోమసంఖ్యా చతుర్గుణం ॥ 25
ఏవంకృతేతు మంత్రస్య జాయతే సిద్ధిరుత్తమేతి ।
పురశ్చరణ చంద్రికాదౌ జపమాత్రే తద్దశాంశ హోమోక్తేః ॥ 26

తేన తర్పణాద్యపి సిద్ధం ।
హోమరుద్రేతు తర్పణాద్య నావశ్యకమేవ ॥ 27

జపమాత్రే తదుక్తేః అన్యేతు పురశ్చరణ ఏవాయం విధిః ।
తతఏవ హేమాద్రి మహార్ణవాదౌ తర్పణాద్యనుక్తిః ॥ 28

తేన తదుక్తహోమో జపో విప్రభోజనం చేత్యే ।
తత్త్రయం కార్య మిత్యాహు ర్వృద్ధాః ।

వృద్ధ యాజ్ఞవల్క్యః :—

సురాపః స్వర్ణహారీచ రుద్రజాపీ జలేస్థితః ।
సహస్రశీర్షజాపీచ ముచ్యతే సర్వకిల్బిషైః ॥ 29

సర్వపాపహరా హ్యేతే రుద్రైకాదశినీ తథా ।
వేదమేకగుణంజప్త్వా తదహ్నై వవిశుధ్యతి ॥ 30

హేమాద్రౌ కాళికాపురాణే :—

యదాముష్మికమీహేత ఫలం లోకేష్వనల్పకం ।
తదారుద్రం జపేన్నిత్యం ధ్యాయమానో మహేశ్వరం ॥ 31

యశ్చ సాగరపర్యన్తాం దద్యాద్భూమింస కాంచనాం ॥ 32
తస్మాదప్యధికంతస్య కృద్రుద్ర జపాద్భవేత్ ।

వాయుపురాణేప్యేవం :—

నమకం చమకంచైవ పురుషసూక్తం తథైవచ ।
నిత్యం త్రయం ప్రయుంజానో బ్రహ్మలోకే మహీయతే ॥ 33

చమకం నమకాదర్వా క్పుంసూక్త మపియోజపేత్ ।
ప్రవిశేత్స మహాదేవం గృహం గ్రహపతిర్యథా ॥ 34

రోగవాన్ పాపవాంశ్చైవ రుద్రం జప్త్వా జితేంద్రియః ॥ 35
రోగాత్పాపాత్ప్రిముక్తో సాపతులం సుఖమశ్నుతే ।

లింగే ఉత్తరార్ధే త్రిపంచాశ దధ్యాయే :—

మృత్యుంజయ విధిం వక్ష్యే జపహోనాకిం ద్విజోత్తమ ।
రుద్రాధ్యాయే విధినాపృతేన నియతఃక్రమాత్ ॥ 36

సఘృతేన తిలేనైవ కమలే నైవయత్నతః ।
దూర్వయా ఘృతగోక్షీర మిశ్రయా మధునాథవా ।
చరుణాస ఘృతేనైవ కేవలం పయసాపివా ।
జుహుయా త్కాలమృత్యోస్తు ప్రతీకారః ప్రకీర్తితః ॥ 39

సూతసంహితాయాం :—

యఃశ్రద్ధయాయుతోనిత్యం శతరుద్రీయ మభ్యసేత్ ।
స్వర్ణస్తేయాత్సురాపానా దుష్కృతాచ రణాత్తథా । 40
ముచ్యతే బ్రహ్మహత్యాయా ఇతి కైవల్యశాఖినః ।

వాయుపురాణే :—

తపస్తపతియోత్యర్థం సహస్రాబ్దాని సంయమీ ।
గవాం కోటిప్రదానం యఃకరోతి విధివద్గురౌ ।
ససత్ఫల మవాప్నోతి యస్సకృద్రుద్రజాపకః ॥ 41
రుద్రేభ్యస్తు పరంనాస్తి జపోధ్యానంహుతం తపః । తథా ॥
అనపత్యాదిదోషేషు శాకిన్యాది గ్రహేషుచ ॥ 42
సర్వజ్వరవినాశాయ రుద్రజాపో విధిశ్చితః ।

ఆపస్తంబః :—

తస్య రుద్రః ప్రజాం పశూ నభిమన్యతే ॥ 43
యజ్ఞాదిసూక్తకల్ప ఇత్యాది రావణభాష్యేజ్ఞేయం ॥ 44
తత్రాదౌ వ్రతముక్తం హేమాద్రౌ కాలికాపురాణే ।
కృచ్ఛ్రమాదౌ స్వయంచీర్త్వాన్ పరాకంచ తథా పునః ॥ 45
కృత్వాధ్యయ న్మహాదేవ మేవంభూయః సమాచరేత్ ।
స్నాత్వాదేశం సమభ్యర్చ్య ఉషితా సప్తశర్వరీః ।
జపేద్రుద్రాం స్తథాజస్రం తదన్నంప్రాశయేద్ఘృతం । 46
అపరేహవిసంజాతే సమాప్త్యైవం వ్రతం పునః ।
భాస్కరాభిముఖోభూత్వా తస్మిన్న్యస్తేక్షణో జపేత్ ।
భూయశ్చాహ్ని పరేరుద్రం సంపూజ్య విధివత్కృతం ।
ఘృతాక్తై బిల్వపత్రైశ్చ రుద్రహోమం ప్రకల్పయేత్ ॥ 47

ఏవం సమ్యక్కృతేన్యాసం కర్తాసాక్షాయతే ద్విజః ।
సాక్షద్రుద్రో మహాతేజా స్తతః కామాంశ్చ సాధయేత్ ॥ 48

శాంతిహోమాద్రా క్షాశికః :—

బోధాయనోక్తమేవాహం ప్రవక్ష్యే శౌనకోద్విజః ॥ 49

కామినాం సర్వకామార్థం అకామానాం చ ముక్తయే ।
అకామః సర్వకామోవా జపేద్యః శతరుద్రియం ॥ 50

లింగాఖ్యే థవా తీర్థే స్నానం కృత్వా యథావిధి ।
రక్షార్థంతు శిఖా గ్రంధి మూర్ధకేశేతి మంత్రతః ॥ 51

భూతాని ప్రార్థయే త్తద్వ దుత్తిష్ఠంత్వితి మంత్రతః ।
ఉపవిశ్య సుచౌదేశే ప్రాణానాయమ్య వాగ్యతః ॥ 52

సంకల్ప్య జపహోమౌతు యదర్థాయ తదుచ్యతే ।
రుద్ర ప్రశ్నస్య ఛందోత్రస్యా దనుష్టు బృషి స్తదా ॥ 53

అఘోరః సర్వపాపఘ్న అదిత్యో దేవతాపరః ।
న్యాసంతవాదిభిః కృత్వా నమోంతైః ప్రణవాన్వితైః ॥ 54

మంత్రై రష్టాభిరీశానం భిలాద్యుక్తైః శుభ ప్రదైః ।
భవంచపాదయోర్న్యస్య శర్వంన్యస్యోరు మధ్యతః ॥ 55

ఈశానాం గుహ్యదేశేతు నాభౌ పశుపతిం న్యసేత్ ।
విన్యస్య హృదయే రుద్ర ముగ్రం విన్యస్య వై ముఖే ॥ 56

భీమం లలాట దేశేతు మహాంతం శీర్షి విన్యసేత్ ॥ 57

మహాంస్తు కవచే కార్య మేకైకే నాస్త్ర ముత్తమం ।
తథైవా న్యాసమవాకస్య మంత్రైర్ద్వాదశభిః శుచిః ॥ 58

న్యాసం కృత్వాను లోమ్యేన వర్జయిత్వా విచారకం ।
అద్యంతు పాదయోర్న్యస్య ద్వితీయం జాను దేశకే ॥ 59

ఊర్వో స్తృతీయం విన్యస్య చతుర్థంగుద దేశతః ।
పంచమం నాభిదేశేతు షష్ఠంతు హృదయేన్యసేత్ ॥ 60

స_ప్తమంకంఠ దేశేతు ముఖేచాష్టమ ము_త్తమం ।
నవమం నాసికాయాంతు దశమం నేత్రయోర్ద్వయోః ॥ 61

ఏకాదశం లలాటేతు ద్వాదశం శీర్షి విన్యసేత్ ।
త్రయోదశంతు కవచేహుం కృత్వా స్త్రేతు ఫట్ తతః ॥ 62

ఏవం న్యాస విధిం కృత్వా తతో ముద్రాం ప్రదర్శయేత్ ।
ఏషతే రుద్రభాగ_స్తమితి ముద్రా ప్రదర్శనం ॥ 63

శ్రీకామః శీర్షికర్వీ తతేజస్కామస్తు నేత్రయోః ।
ముఖేత్వన్నాద్య కామస్తు గ్రీవాయాంరోగ నాశనే ॥ 64

హృదయే సర్వకామస్తు నాభౌ జ్ఞానీ ప్రదర్శయేత్ ।
ప్రజా కామస్తు గుహ్యేవై పశుకామస్తు జంఘయోః ॥ 65

జాన్వోస్తు గ్రామ కామస్తు, ధాన్య కామస్తు పాదయోః ।
వశీకరణ కామస్తు వామహస్తే ప్రదర్శయేత్ ॥ 66

పాపక్షయేఖివారే వావ్యాధేరపగమే తథా ।
బహిశ్శరీరాత్కుర్వీత శివస్యాజ్ఞేతి సంస్మరన్ ॥ 67

ఏవం ప్రదర్శయిత్వాతు తతోధ్యానం సమాచరేత్ ।
త్రిలోచ నంచతుర్బాహుం సర్వాభరణ భూషితం ॥ 68

నాగ చర్మ పరిధానం వ్యాఘ్ర చర్మో_త్తరీయకం ।
వృషస్కంథ సమారూఢము మాదేహార్ధ ధారిణం ॥ 59

అమృతే నాప్లుతం శాంతం చంద్రార్ధ కృత శేఖరం ।
శుద్ధ స్ఫటిక సంకాశం జటా మకుట మండితం ॥ 70

వరదాభయ హ_స్తంచ సర్వకామ ఫలప్రదం ।
ఏవం ధ్యాత్వాద్విజ స్సమ్యగనం గాంగహారల్ హరం ॥ 71

అంగానాం యజనంకుర్యా త్సమ్యగ్భ_క్తి పరాయణః ।
హృదయే హృదయం జప్త్వా మూర్ధ్ని మూ_క్తంచ పౌరుషం ॥ 72

శిఖాయా ము_త్తరం చైవ నారాయణ మను_త్తమం ।
కవచేనా ప్రతిరథం జప్త్వేద్ధం శతరుద్రియం ॥ 73

జప్త్వాంగాని జపేచ్ఛాంతిం త్రిః శాంతిరితి చోచ్చరేత్ ।
శాన్తిం కన్నోవాతో నమోవాచం సత్రివిధోపి రుద్రః ప్రత్యేకం పంచధా॥ 74
రుద్రం రుద్రీ రుద్రో మహారుద్రోతి రుద్రశ్చేతి ।
తత్ర నమక చమక మాత్రము భయం రూపం । 75

అన్యేశాఖా తపేనోక్తాః :—

షడంగైకాదశినీ రుద్రో రుద్రైకాదశ రుద్రతః ।
ఏకాదశభిరేతాభిర్మహా రుద్రశ్చ కథ్యతే । 76

ఏకాదశ మహా రుద్రైరతి రుద్ర ఇతీరితః ।
అసార్ధ మహా మహార్ణవః ॥

పూర్వన్యాసంతే ఏకాదశ నమకాన్ పఠిత్వా ఆద్యంచ మకానువాకం పఠేత్ ।
పునస్తాన్ పఠిత్వా ద్వితీయంచ మకానువాక మిత్యేకాదశావృత్యా రుద్ర
ఇత్యుచ్యతే । 77

ఏకాదశిన్యా రుద్ర ఇతి పర్యాయః । తదాహ బోధాయనః ॥

నమస్తే రుద్ర మన్యవ ఇత్యేకాదశాను వాకానామగ్నా విష్ణూ
సజోషస ఇత్యైకైక మనువాకం జపేదితి ।
సర్వ నమకాన్ పఠిత్వా ఏకైకం చమకానువాకం పఠేదిత్యర్థః ॥ 78

తేనైకరూపే సర్వ నమక జపోవతు విభాగః ।
తైరేకాదశ రుద్రైః రుద్రీత్యుచ్యతే ॥ 79

నైవలఘురుద్రః రుద్రైకాదశి నీతిచోచ్యతే ॥
తాభిరేకాదశభి ర్మహారుద్రః । తైరేకాదశా వృత్తిరతిరుద్ర ఇతి ॥

ఏతదేవాహతుర్హేమాద్రౌ కాశిక బోధాయనౌ ।
సద్యాది పంచవక్త్రాంశ్చ రుద్రానైకాదశైవచ । 80

జపిత్వా సర్వరుద్రాంశ్చ చమకాద్యంతతో జపేత్ ।
పునరేత జ్జపేత్సర్వం ద్వితీయం చమకం తథా । 81

రుద్రైకాదశనీత్యేషా సర్వకామ్య ఫలప్రదా ।
సర్వపాపక్షయకరీ సర్వశాంతిప్రదాయినీ ॥ 82

ఏకాదశగుణాన్యైవ రుద్ర ఇత్యభిధీయతే ।
మహానేకాదశగుణ్య స్త్వతి రుద్ర ఇహోచ్యతే । 83

రుద్రం మహాతిరుద్రంచ జపేత్కార్యస్య గౌరవాత్ ।
అయం రుద్రైకాదశినీరీత్యా మహారుద్రాది ప్రకారః । 84

సర్వశాఖినాం జపసమయేభిషేకే చ సమానః ।
కాణ్వ కాత్యాయనీయానాం త్వేకాదశధా చమకవిభాగం వక్ష్యామః ॥ 85

తథా :—

తతో హోమం ప్రకుర్వీత నమః శంభవమంత్రతః ।

రుద్రైకాదశ జాప్యేవ త్రయస్త్రింశదథాహుతిః । 86

లఘురుద్రేశ తంత్రోక్తం షష్ట్యాత్ర్యధికయా తతః ।
చత్వారశ్చ తథారుద్రే సహస్రాః సప్తవర్జితాః ।
చత్వారింశత్సహస్రాశ్చ హోతవ్యాశ్చతురోత్తరాః ॥ 87

ఊనాశ్చైవాష్టసప్తత్యా త్వతిరుద్రే వినిశ్చయః ।
పాపక్షయేభిచారేచ తథా వ్యాధివిమోచనే ॥ 88

పాలాశస్సమిధః కార్యా నాన్యత్రోత్పాత దర్శనాత్ ।
ఔదుంబర్యశ్చ సమిధో మధ్వక్తాశ్చ తథాక్షతాః । 89

గ్రాహ్యశ్చాన్నాద్యకామేన శ్రియై శాంత్యైచ పాయసం ।
సర్వకామే చవా గ్రాహ్య మాయుర్వృద్ధ్యై తిలాస్స్మృతాః ॥ 90

ఘృతాక్తా అథవాదూర్వా స్తేజస్కామేనవై ఘృతం ।
వ్రీహయః పశుకామేన రాష్ట్రకామేన వై యవాః ॥ 91

ఉపవిశ్య కుచాదేశే దూర్వాస్తంభే జపేద్యది ।
జుహుయాశ్వేత పుష్పైర్వా సర్వేశ్వం కురుతేవశం । 92

స్పృష్ట్వాశ్వత్థం జపేద్యస్తు రుద్రైకాదశినీం వరః ।
రోగాన్ జ్వరాతి సారాదీన్ నాశయే దుర్భిక్షావపి ॥ 93

హోమ పలాశ సమిధః కర్తవ్యా మధు సంయుతాః ।
ఏకాదశ మహారుద్రాన్ పరచక్రాగమే పునః । 94

జపేదేకాదశ గుణాన్ హోమన్తు విధి వత్స్మృతః ।
తిలై రాజ్యేన నంసిక్తై ర్వీహివ త్తం వివ ర్తయేత్ ॥ 95

ఏకాదశినీ జాప్యే శతమేకో నమిష్యతే ।
సహస్రాఖ్య తథా రుద్రై నవత్యేకో నయాయుతః ॥ 96

ఏవం త్రిగుణితాకార్యా మహారుద్రాతి రుద్రయోః ।
వృష్టి కామేన వాయోజ్యా హ స్త్యశ్వామయ శాంతయే ॥ 97

అదృష్టేత్యదృష్టానాంచ గ్రహణా-తు విపర్యయే ।
గ్రహ గ్రామాది శాంత్యైచ తిలాశ్చాజ్యేన సంయుతాః ॥ 98

హోమా న్తే సర్వకామానాం కూష్మాండైశ్చాపి వాజవః ।
హోతవ్య మాజ్యం విధి వన్మహా వ్యాహృతిభి స్తథా ॥ 99

పరిషిచ్యతతో వహ్నిం తత్సాయామీతి చార్చయేత ।
అభిషేకం తతః కుర్యాన్మంత్రై స్వల్లింగకై ః శుచిః ॥ 100

అదావ న్తేవ నంపూజ్య పార్వతీ సహితం శివం ।
లోకపాలాంశ్చ సంపూజ్య విధివచ్చివ సన్నిధౌ ॥ 101

గంగాం దుర్గాంచ మంత్రేణ విధివద్వీర దానసం ।
వ్రువనోక్త విదానేన త్వరితేన నమన్కృతిః ॥ 102

తర్పయే ద్వివిధై ర న్నైః వయసా పాయసేనవా ।
ప్రీయతాం శంభురిత్యుక్త్వా భూమి దేవాన్ శుచిః శుచీన్ ।
దత్వాతు దక్షిణాం తేభ్యః ప్రణిపత్య విసర్జయేత్ ।
ఏవం కృతేన భగవాన్ ప్రీతికామాన్ ప్రయచ్ఛతి ॥ 103

అకామస్య వల ముక్తి నాన్ తత్రికార్యా విచారణా ।
బోధాయనో క్త మంత్రోయం సర్వకామ సమృద్ధయే ॥ 104

ఇతి హేమాద్రౌ రుద్ర విధిః :—

అయం రుద్రైకాదశినీ ప్రకార అప స్తంభ శాఖేయ ఋద్ర పరః ।
మాధ్యందిన కణ్వశాఖినాంతు చమకే ఏకాదశానువాకాభావా ।
దృమకాన్యైకాదశధావిభక్త్యైకై కభాగం నమకేషు ।
యోజ్యైకాదశినీం కుర్యాత్ ॥ 105

హోమేప్యేవం – అత్ర షడంగన్యాసో వైకల్పికః :—

పంచాంగరుద్రాణా మిత్యుక్తేరితికేచిత్ ।
అభిషేకేతదుక్తేష్షట్ అన్యః పంచేతి మహార్ణవః ॥ 106

బోధాయనోక్తైస్తైత్తరీయ శాఖీయ రుద్రైః ।
పంచాంగన్యాసః షడంగేతి వాజసనేయాది పరం ।
బృహత్పరాశరేణ తథోక్తేరిత్యన్యే ।
అభిషేక రుద్రపరేత్య పరే ।
యత్తుఛందోగానాం సామవిధానే బ్రాహ్మణే ॥ 107

అఘోరాజా తద్వోవర్గ అజ్యదోహాని దేవ ।
వ్రతానిచైషా రౌద్రీనామ సంహితైతాం ।
ప్రయుంజన్ రుద్రం ప్రీణాతీత్యుక్తం ।
అఘోరాణాత్యేకం సామతద్వోవర్గః చత్వారి ॥ 108

అజ్యదోహానిత్రీణి దేవవ్రతాని త్రీణి ।
ఏతత్ఫలాంతరార్థ ప్రయోగాంతరం ॥ 109

నత్వేవైతే మహారుద్రాదికరణే ప్రమాణమస్తి ।
తేనయద్ధూర్జరాణాం ద్వాదశసామభిర్మహారుద్రాద్యా చరణం ।
యచ్ఛాఋగ్వేదినాం రుద్రసూక్తైస్తన్నిర్మూలం ॥ 110

బ్రాంతికుత్తమాభి మానమాత్ర మిత్యుపేక్ష్యం మంత్రస్య ।

ప్రతివిదితావాచ్ఛ :—

అతఏవ బృహత్పరాశరేణ కుర్యాద్విధానం ।
రుద్రాణాం యజుర్వేదేన సంమితమిత్యుక్తం ।

అథ బృహత్పరాశరోక్తః – కాత్యాయనానాం విశేషః :—

ఇషేత్వాదిషు మంత్రేషు ఖం బ్రహ్మాంతేషు ।
దశ స్వేణవ సహితేషు యాః క్రియాః ।
మంత్రాదౌ ప్రణవఃకార్యో మంత్రాంతే ప్రణవః పునః ।
తతోవ్యాహృతి సంయుక్తస్వేతేచ ప్రణవాదశేత్యేకంపక్షః అన్యస్తు ॥ 111

ఆదౌ ప్రణవముచ్చార్య సర్వావ్యాహృతయ స్తత॥।
మంత్రాదౌ ప్రణవకార్యో మంత్రాంతే ప్రణవ॥ పునరితి। తథా।
మనోజ్యోతి రథోద్యగ్ని రగ్నిర్మూర్థా।
మూర్ధానం మర్మాణితే జాతవేదా ఇతి।
మానస్తోకేచగుహ్యే తత్పరిదమం పంచకం స్మరేత్ ॥ 112

తతోయాతే రుద్రేత్యా ద్యైరాద్యం న్యాసం దశాక్షరస్య వర్ణైః ద్వితీయం।

త్రాతారమిత్యాద్యైః సంపుటం బోధాయన వదుక్త్వాహా ॥ 513

సుత్రా మాదిది శాపాలాన్ ప్రాచ్యాదిషుస్మరేదథ।
రౌద్రీకరణీమే తద్వై కృత్వా పాపాత్ప్రముచ్యతే।

ఇత్యాద్యుక్తత్వాత్ :—

పంచాస్యం సోమమాత్మానం సర్వాభరణ భూషితం।
మృగలాంఛన మూర్ధానం శుద్ధ స్ఫటిక సన్నిభం। 114

ఫణౌ సహస్ర విస్ఫూర్జ దురగేంద్రోప వీతినం।
సప్తార్చిర్జ్వల నజ్వాల జటా జూట కిరీటినం ॥ 115

సహస్ర కర విభ్రాజత్ ఖట్వాంగాది విభూషితం।
దేదీప్యమానం చంద్రార్కజ్వల దగ్ని త్రిణేత్రిణం।
జగద్భాధిర్యకృన్నాద చంచ డ్డమరు ధారిణం ॥ 116

కేయూర బద్ధ నాగేంద్ర మూర్ధ్ని రత్న విరాజితం।
మేఖలా కింకిణీమాలా ముక్తారావ విరాజితం ॥ 117

ఘర్ఘరావ్యక్త నిర్గచ్ఛ ద్గంభీరా రావ నూపురం।
సహేమ పట్ట నీలాభం వ్యాఘ్ర చర్మోత్తరీయకం ॥ 118

దిగ్దేవతా సమాయుక్తం సురాసుర నమస్కృతం।
ద్విజోధ్యాత్యైవ మాత్మానం సమ్యగ్రుద్ర స్వరూపిణం ॥ 119

సంప్రపద్యస్తాంతరాయస్సన్ తతో యజన మారభేత్।
అనులిప్తేను గుప్తేచ దేశే గో చర్మ మాత్రకే।
స్థండిలేఽబ్జ మాలిఖ్య మంత్ర మాలిఖ్యతం పున॥ ॥ 120

దశాక్షర మిత్యర్థః :—

తత్రపూజాది కంకుర్యా న్నమశ్శంభవేతిచ ॥
యత్తుతే నైకాదశ కలశ స్థాపన ముక్త్వా ।
తత్ర రుద్ర పూజనం రుద్రైశ్చాభి మంత్రణ ముక్తం ।
తత్కామ్య ప్రయోగాంతరం ॥ 121

తంతు రుద్రాంత తశ్చ వక్ష్యమః :—

మానో మహాంతమితిచ సిద్ధం మంత్రం స్మరేద్విజః ॥
న్యాస మంత్రైశ్చ షోడశకారైర్మాన స్తోకేతి గుహ్యేపి ॥ 122
శంభవాయేతి మంత్రేణ దద్యాద్గంధోదకాదికం ।
ధూపనైవేద్య దీపాదీన్ యథాలాభం నివేదయేత ॥ 123
దశాక్షరేణతేనైవ సమస్కుర్యాత్ తుస్సద్విజః ।
శిఖాతస్యతు రుద్రస్యోత్తర నారాయణం స్మృతా ॥ 124
శిరః పురుషసూక్తంచ శివసంకల్పంచ హృత్ ।
కవచంచా ప్రతిరథం నేత్రే విభ్రాడ్ బృహత్స్మృతం ॥ 125
శతరుద్రీయమస్త్రంచ దేవస్యాత్రం ప్రకల్పయేత్ ।

శతరుద్రీయం — రుద్రాధ్యాయం :—

అధాతః శతరుద్రీయం జుహోతీతితస్యైవ ।
శతరుద్రీయ శబ్దేనా వ్యభిధానాత్ ॥ 126

ఏవం తైత్తిరీయాణామపి :—

మహోర్ణవస్త్వమగ్నే రుద్ర ఇతి శతరుద్రీయంవర్ద బ్రాంతఏవ ।
పంచాంగాన్ని స్మరేదష్టప్రణవం చ జపేద్విజః । 127

పంచాంగాని సద్యోజాతాదీని — హేమాద్రావప్యేవం :—

ఉద్ధృత్యప్రణవేనేశం వికిరేణవిసర్జయేత్ ।
ఏవం పూజాంకృత్వా జపం కుర్యాత్ ॥ 128

శత్రైకాదశిన్యాం చమకం వినైవ ।
రుద్రాధ్యాయ మాత్రస్య ఏకాదశావృత్తిః ।

ఏకాదశపురాణాత్ :—

రుద్రాన్‌జపిత్వా రుద్రశాన్ వ్రజేతి ।
బృహత్పరాశరాద్యైః రుద్రమాత్ర జపోక్తైః ।
చమకానాంచ రుద్రశబ్దవాచ్యత్వా భావాదితికేచిత్ —
తన్నఅన్య ప్రయోగాంత రత్వాదత్రరుద్రై కాదశినీ ।
మహారుద్రాది ప్రకారాను క్తైః జపమాత్రోక్త్యా ।
హోమే తదప్రసంగాత్కాణ్వానాం కాత్యాయనానాం ।
చాష్టౌ చమకానువాకా నేకాదశథాకృత్వా ।
ప్రత్యావృత్త్యైకైకభాగంయో జయేదిత్యేవ సాధుః ॥ 129

ఏవం హోమేపి — చమకవిభాగస్తు :—

అదౌ చత్వారోనువాకాః అశ్మాచమ ఇతి చతస్రః ॥1॥ అగ్నిశ్చమ ఇంద్రశ్చమ ఇతి తిస్రః ॥2॥ అగ్‌ంశుశ్చమ ఇతి తిస్రః ॥3॥ అగ్నిశ్చ మేఘర్మశ్చమ ఇతిద్వే ॥4॥ ఏకాచమే తిస్రశ్చమే ఇత్యేకా ॥5॥ మేచ తస్రశ్చమేష్టౌచమే ఇత్యేకా ॥6॥ త్రవిశ్చ మేత్రవీచమే ఇతిద్వే ॥7॥ వాయ జస్వాహేత్యష్టమః ॥8॥ ఆయుర్యజ్ఞేనమితిద్వే ఇయంతయేరాట్ ॥9॥ త్ర్యా ॥10॥ సోమశ్చ యజుశ్చేతి ॥11॥ అత్రమూలంతు — అథార్ద్రేంద్రాణి జుహోతి అథ గ్రహాన్ జుహోతి — అథైతాం యజ్ఞ క్రతుం జుహోతి — అథా హేయఃతే రాట్ — అథ కల్పాం జుహోతి — అథా హస్తోమశ్చ యజుశ్చేత్యాదయః శ్రుతంయో యజాగ్రతీ తిదిక్ — అయం హిశ్రుతావేకాదశధా విభాగ ఏతద్విషయ ఏవ విషయాం తరాభావాత్ తత్వంతు — భాగేష్వనుకాకత్వా భావాదనువాకైకైకం యోజయేదితి బోధాయన సూత్రహేమాద్ర్యాదావను వాకానుషంగేన భాగహారయోగః - అంతస్యైవ చమకాను వాకవ్యత్తిరక్యాసో యుక్తః — అష్టా కపాల మంత్ర స్యైంద్రాగ్నే ఇవ సామిధేని యాని వృద్ధా

స్తోమ వృద్ధావ ఏక వింశతి మను బ్రూయాదితి వదన్యత్ర చమకానుకావ
ప్రసిద్ధ్యా గమ బాధే ప్రయాజై కాదశ త్వాదత్యాసస్యైవ ప్రాప్తే రంత
ల్లోపోపి వృద్ధిర్వేత్యాప స్తంబో క్తేశ్చ ॥ 130

యత్తు కాత్యాయనాః కాణ్వాశ్చ పరశురామీయం పఠంతి - సాంగ
మాద్యం జపే ద్రుద్రం కేవలంతు నవాంతరే - సాంగం సశీర్షకం త్వ న్త్యం
విరంగ మితి కేచనేతి - అంత్యంరూపం పఠిత్వాంగానీతి కేచిత్ - అన్యేతు
సంపుటే మానాభావాత్ - ప్రథమా వృత్తివదంగాని తతో రుద్ర ఇత్యాహుః -
వయగ్ం సోమే త్యష్టా వృచః శీర్షం ఉగ్రశ్చేత్యాది స ప్త రుద్ర జపశ్చేత్యా
హుః - తద్వచనా భావాన్నిర్మూల మంథ పరం పరా మాత్ర ఇత్యుపేక్ష్యం -
తథా శివ సంకల్పమస్తు హృదయం సూ క్తః స్యాత్పౌరుషం శిరః - పాహ
న్నారాయణీ యంచ శిఖాం తస్యో త్తరాభిధాం । అద్భ్యః సంభూత ఇత్యు త్తర
నారాయణ మిత్యర్థః ॥ 131

ఆశుశ్శిశానః కవచం నేత్రం విభ్రాడ్ బృహత్సమ్మతం ।
శతరుద్రీయ మన్త్రంస్యాత్ షడంగక్రమఈరితః ॥ 132
హృచ్ఛిరస్తు శిఖావర్మ నేత్రమన్త్రం మహామతే ।
ప్రాహుర్వైదిక్షా రుద్రస్య షడంగాని స్వశాస్త్రతః ॥ 133
అత్రమూలం బృహత్పరాశరోక్తం ।
ఏషామృషి దేవతా ఛందాంసితే నైవోక్తాని ॥ బృహత్పరాశరః ॥ 134
అక్షతాంశ్చ తిలాన్వాపి యవాన్వానమిధోపివా ।
శంభవాయేతి జుహుయాత్పూర్వం స్నానాజ్యసి క్తకాన్ ॥ 135
పంచపంచాశషద్వాద్యా అష్టావష్టాదశాపివా ।
దశదశై కాదశవా జుహుయాత్సాధకో ద్విజః ॥ 136
జపతర్పణహోమాదౌ రతోయో వత్సరంజపేత్ ।

అథ ప్రయోగాంతరాణ్యాహ :—

ఆదాతః సిద్ధికామస్సన్ కందమూల ఫలాశనః ।
గోమూత్ర యావకక్షీర దధిశాకాజ్య భోజనః ॥ 137

హవిష్య భోజనోవాసౌ విప్రో నన్యత్రభోజనః ।
జపేహోమాదికుర్వాణో యథోక్త ఫలభాగ్ భవేత్ ॥ 138

శిరసా సహరుద్రాణాం సప్తైకాదశినీ ధ్రువం ।
సర్వేమంత్రా భవంతస్య బ్రాహ్మణస్యోక్తకారిణః ॥ 139

ఏకాదశశుభాన్కుంభా నాహృత్య విధివచ్ఛతాన్ ।
సహిరణ్యాన్ సవస్త్రాంశ్చ ఫలపుష్పైప శోభితాన్ ॥ 140

గంధోదకాక్షతైర్యుక్తాన్ పూజయే దుద్రభక్తితః ।
అథైకాదశభీరుద్రై రేకైక మభిమంత్రయేత్ ॥ 141

ఏవం సంపూజ్యతాన్ కుంభాన్నమస్కృత్యాభి మంత్ర్యచ ।
ఏకాదశమహాత్మాన ఏకంవా హితకారిణం ॥ 142

వినాయకోపసృష్టంవా స్నాపయే త్కాకపద్ధతిం ।
మృతవత్సాం కాకవంధ్యాం స్నాపయే ద్దిక్షియాచ్ఛరుం ।
అనడ్వాహంచ వస్త్రంచ దద్యాద్ధేనుం సదక్షిణాం ॥ 143

సమాప్తౌకర్మణి తథావిప్రాన్దశ దశభోజయేత్ ।
నమో గణేభ్య ఇత్యస్య మంత్రస్య బ్రాహ్మణోయుతం ॥ 144

జప్త్వాచ శ్రీఫలైర్హుత్వా సర్వకార్యేషు సిద్ధిభాక్ ।
నమో అస్తునీలగ్రీవా యేత్యే తన్మంత్రేణ సప్తచ ।
ఆవర్త్యోదకమామంత్ర్య విషార్త శ్రవణేన్యసేత్ ॥ 145

విషేణముచ్యతే సద్యః కాలదష్టోపి జీవతి ।
గ్రహగ్రస్తస్తథా ప్రేత రక్షః శాకినిదూషితం ॥ 146

ప్రముంచధన్వన ఇతి భస్మనాసర్షపైస్తథా ।
తాడయేన్ముంచముంచేతి శీఘ్రమేవ విముంచతి ॥ 147

నమశ్శంభవ ఇత్యస్య మంత్రస్యాప్యయుతం ద్విజః ।
జప్త్వాఖాదిరకాష్ఠైస్తు హుత్వా విప్రః సహస్రకం ॥ 148

కుటతైలపుతాన్సమ్యక్ మన్త్రాంతే చాముకంహన ।
వటార్కరేతైవజుహుయాత్ క్షయరోగి సుఖీభవేత్ ॥ 149

జలమధ్యే శతావృత్యా సద్యోవృష్టిర్నిగద్యతే । 150
నాభిమాత్ర జలేవిప్రః ప్రవిశ్య జుహుయాజ్జలం ।
కుర్యాదేకార్ణవాం పృథ్వీం మంత్రమహాత్మ్యతో భృశం ॥ 151

ఇత్యాదిజ్ఞేయః — అథ ప్రయోగః :—

కర్తాదేశకాలౌ స్మృత్వా అముక కామనయాముక రుద్ర జపహోమ మభిషేకం వాస్వయం బ్రాహ్మణద్వారావా కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య గణేశ పూజన పుణ్యాహవాచన మాతృకాపూజన నాంది శ్రాద్ధాది కృత్వాచార్యం బ్రాహ్మణ మృత్విజశ్చ వృణుయాత్ । తత ఋత్విజో దేశకాలౌ స్మృత్వా ముకస్యాముక కామనార్థం రుద్రజపం కరిష్యే ।

ఇత్యుక్త్వా న్యాసాన్కుర్యుః ॥ 152 ॥

తత్ర బోధాయనోక్తాః పంచన్యాసాః సర్వేషాం సమానాః ।
కాత్యాయన పరిశిష్టేత్వన్యే న్యాసా ఉక్తాః ॥ 153

బ్రహ్మయజ్ఞారంభే యథావిధి ।
స్నాత్వా ఛందః పురుషం శరీరేన్యసేత్ ।
ఇత్యుక్త్వా తిర్యగ్బిలశ్చమస ఊర్ధ్వం ।
బుధ్న స్తస్య ఋషి గౌతమ భరద్వాజౌ ॥ 154
శ్రోత్రే విశ్వామిత్ర జమదగ్నీ నాసికేవ వసిష్ఠ కశ్యపౌ ।
వాగత్రి ర్గాయత్రీ ఛందోగ్ని ర్దేవతాశిరసి ।
విన్యసేదుష్ణిహంసవితా రంగ్రీవాను చుబుకేబృహతీం బృహస్పతీం ॥ 155
బాహ్వో ర్బృహద్రథంతరంద్యావా పృథివీం ।
మధ్యే త్రిష్టుభ మింద్రం । 156
శ్రోణ్యోర్జగతీమాదిత్యం మేఢ్రే అతిఛందసం ప్రజాపతిం ।
అణ్డయోరగ్నిం యజ్ఞాయజ్ఞీయం ॥ 157
వైశ్వానరమూర్వో రనుష్టుభం విశ్వాన్ ।
దేవానష్ఠీవతః పఙ్క్తిం మరుతః ।
పాదయోః ద్విపదాం విష్ణుం ।
ప్రాణేషువి ఛందసం వాయుం । 158

న్యూనాతిరిక్తేష్వంగేషు న్యూనాక్షరం ఛందః ఆపో దేవతేత్యేవం సర్వాంగేషు యోజయిత్వా వేదమయః సంపద్యతే శాపానుగ్రహ సమర్థో భవతి । బ్రాహ్మం తేజః ప్రవర్తతే – నకులశ్ఛిద్ర్యయం విందతే ఋఙ్మయో యజుర్మయస్సా మమయోదర్వమయస్తేజో మయోమృతమయః సంభూతయ బ్రహ్మైవాప్యేతి తస్మాదేతన్నా బ్రహ్మచారిణేనా తపస్వినేనా సంవత్సరోషితాయనా ప్రవక్తేను బ్రూయాదిత్యాది తదే తద్పరిహ్మయజ్ఞే సర్వజపేషు చోక్తాను క్రమణేవ । అస్య రుద్రః పమాత్రాం గత్వే కిం మానమితిన విద్మః ॥ 159

తథా :—

జాతవేదసేతి పురశ్చరణం – చతుస్రక్తిరిత్యాసనం – మనోజ్యోతిరితి హృదయం – అథోద్యగ్నిరితి శిరసి – మూర్ధానందివ ఇతి శిఖాయాం – మర్మాణీతి కవచం – విశ్వతశ్చక్షురితి నేత్రం – మానస్తోక ఇత్యస్త్రం – అదన్యాసః – తత్ర పంచాంగంన్యాసేషు శిఖాద్యస్త్రాంత మేకత్రింశ దంగ న్యాసః ప్రథమః – మూర్ధాది పాదాంః తదశాంగన్యాసో ద్వితీయః – పాదాది మూర్ధాంతం పంచాగన్యాసస్తృతీయః – గుహ్యాది మస్తకాంతం పంచాంగ న్యాస శ్చతుర్థః – హృదయాద్యస్త్రాంతం పంచాంగః పంచమః – షడంగ న్యాస పక్షే ప్రజననాది షోడశాంగన్యాసః షష్ఠః । 160

హేమాద్రౌ మహార్ణవేచ బోధాయనః :—

అథాతః పంచాంగ రుద్రాణాం న్యాసపూర్వకం జప హోమార్చనాభిషేక విధిం వ్యాఖ్యాస్యామో యాతేరుద్రేతి శిఖాయాం । అస్మిన్మహత్యర్ణవ ఇతి శిరసి – సహస్రాణీ తిలలాటే – హగ్ం సశ్శుచి షదితి భ్రువోర్మధ్యే – త్రియంబకమితి నేత్రయోః ॥ 161

అత్రకాత్యాయనా నామగ్నిర్జ్యోతిరితి నేత్రం – నమః స్రుత్యాయేతి కర్ణయోః మానస్తోకేతి నాసికాయాం – అవతత్యేతి ముఖే – నీలగ్రీవాద్వాకంఠే – నమస్తే అస్త్వాయుధాయేతి బాహ్వోఃయాతే హేతిరిత్యుప బాహ్వోః-

యే తీర్థా నిచరన్తియోః - సద్యోజాతమితి పంచానువాకాన్ పంచస్వంగు
ళీషు - నమోవః కిరికేభ్య ఇతి హృదయే - యే వృక్షేష్విత్యుదరే - నమః
శంభవ ఇతి కుక్షౌ - నమో గణేభ్య ఇతి పృష్ఠే - నమో హిరణ్య బాహవ
ఇతి పార్శ్వయోః - విజ్యంధనురితి జఠరే - హిరణ్య గర్భ ఇతి నాభౌ।
నమో మీఢుష్టమాయేతి కట్యాం - యే భూతానా మధిపతయ ఇతి గుహ్యే -
సహిరాజాత వేదా ఇత్యపానే - మానో మహాంత మిత్యూర్వోః - ఏషతేతి
జాన్వోః సగ్ం సృష్టజిదితి జంఘయోః - విశ్వంభూతమితి గుల్ఫయోః -
యే పథామితి పాదయోః - అధ్యవోచదితి కవచం - నమో బిల్మిన ఇత్యుప
కవచం - నమో అస్తు నీలగ్రీవాయేతి తృతీయ నేత్రం - ప్రముంచ ధన్వన
ఇత్యస్త్రం - ఏతావంతశ్చేతి దిగ్బంధః - ఇతి ప్రథమోన్యాసః - ఓం నమో
భగవతే రుద్రాయేతి నమస్కారం న్యసేత్। ఓంకారం మూర్ధ్ని విన్యస్య
నకారం నాసికాగ్రతః - మోకారంతు లలాటే స్యై భకారం ముఖ మధ్యతః -
గకారం కంఠదేశేతు - వకారం హృది న్యసేత్। తేకారం దక్షిణే హస్తే
రుకారం వామతోన్యసేత్। ఇతి ద్వితీయః॥ 162

అత్ర కాత్యాయనా స్తృతీయ న్యాసాంతర మాహుః - యథా :—

శీర్షేతు విన్యసేద్రుద్రం లలాటే చంద్ర శేఖరం।
నేత్రే త్రిలోచనం దేవం భైరవం శ్రోత్రయోర్న్యసేత్॥ 163

ఘ్రాణేతు శంకరం దేవం ముఖే పశుపతిం న్యసేత్।
నీలకంఠం కంఠదేశే హృదయే వ్యాపకం న్యసేత్। 164

కరే గంగాధరం దేవం శివం నాభౌతు విన్యసేత్। 165
మహాదేవం తథా గుహ్యే జంఘయోస్త్ర్యంబకం న్యసేత్।
సర్వజ్ఞం విన్యసేత్పాదే శివం సర్వత్ర విన్యసేత్। 166

ఇతి తప్నిర్మూలం - బోధాయనః :—

సద్యంచ పాదయోర్న్యస్య వామంన్యస్యోరు మధ్యతః।
అఘోరం హృది విన్యస్య ముఖే తత్పురుషం న్యసేత్॥ 167

ఈశానం మూర్ధ్ని విన్యస్య హంసోనామ సదా శివః ।
హంస హంసేతి యోబ్రూయాద్ధం సోనామ సదా శివః ॥ 68
ఏవంన్యాస విధిం కృత్వా తతస్సంపుట మారభేత్ ॥

ఇతి తృతీయః :—

త్రాతార మింద్రం త్వన్నో అగ్నే సుగంనః పంథా మనుస్వంతం తత్వా యామ్యానో నియుద్భిర్వాయగ్ం సోమ తమీశానమస్మే రుద్రాస్యోనా పృథివీత్యేత త్సంపుట మింద్రాదీన్ దిక్షు విన్యస్యైవమేవాత్మ నిరోద్రీకరణం కృత్వా । 169

త్వగస్థిగతై స్సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే సర్వభూతేష్వ పరాజితో భవతి తతో యక్ష గంధర్వ భూత ప్రేత పిశాచ బ్రహ్మ రాక్షస యమదూత శాకినీ ఢాకినీ సర్పశ్వాపద తస్కరాద్యుప ద్రవాద్యుప ఘాతాః సర్వే జ్వలంతం పశ్యంతుమారం రక్షన్తు – మనోజ్యోతి రక్షోద్యగ్ని రగ్నిర్మూర్ధా మూర్ధానం మర్మాణితేజా తరేదా ఇతి గుహ్యోదర హృదయ ముఖ శిరోనాభిష్వభి మంత్ర్య బ్రహ్మాత్మ న్వద స్పృజితేత్యాత్మ రక్ష కర్తవ్యా ॥ 1.0

ఇతి చతుర్థః :—

శివసంకల్పం హృదయం పురుషసూక్తం శిరః ఉత్తర నారాయణం శిఖా ఆశుశ్శిశానేత్య ప్రతిరథం కవచం శతరుద్రీయ మస్త్రం పంచాంగం సకృజ్జపేత్ అష్టాంగం ప్రణమ్య । హిరణ్యగర్భోయః ప్రాణతో బ్రహ్మ జజ్ఞానం మహీద్యౌ రుపహ్వాస యాగ్నేనయయాతే అగ్నఇమం యమ ప్రస్తర మిత్యృచోజపే దధాత్మానం రుద్రరూపం ధ్యాయేత్ – అత్ర క్వచి దర్థ ఉచ్యతే –

సర్వ త్రైత త్తైత్తిరీయ పాఠః :—

ఉపబాహుః ప్రకోష్ఠః సద్యోజాతాది పంచస్వం గుళిష్వం గుష్ఠతర్జన్యాదిషు – నమోవః కిరికేభ్య ఇత్యాదౌ దేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్య

స్యోత్తరేష్వనుషంగః - నమో హిరణ్యేత్యాదౌ నమోంతయజుః సశిరాజాత వేదా ఇత్యపానఇతి అస్యార్థం - జాతవేదసే సునవామేత్యస్యా ఋచ అగ్నేత్వన్నః - తామగ్నివర్ణాం అగ్నేత్వం పారయ విశ్వానినోదుర్గహా పృతనాజితగ్ం సహమాన ముగ్రమితిఋక్ చతుష్టయం శిర ఇత్యుచ్యతే తేన జాతవేదస ఇత్యాద్యాః పంచర్చ అపానేన్యసేదితి తృతీయాన్యాసే ఓం నమ ఇతి నమస్కృత్య ఓం మూర్ధ్నే నమః - నం నాసికాయై - మోం లలాటాయ నమ ఇత్యాదిన్యసేత్ - తృతీయో సద్యోజాతం ప్రప ద్యామి ఇత్యాది పంచమంత్రాన్ పంచస్థానేషు విన్యసేత్ । తత్ర ఈశానః సర్వవిద్యానా మిత్యంతే సదాశివాోం హం ఇతి మూర్ధ్ని విన్యసేత్ - అత్ర కాత్యాయన హేమాద్ర్యుక్తౌ - సద్యోజాతాది పంచభిః పంచవక్త్రాన్యసే - ప్రాలేయాచల మిందు కుందధవళ మిత్యాది పంచశ్లోకైస్తద్ధ్యానం విధ్యా ద్వ్యష్టత్రింశత్కలాన్యా సంచావాపు స్తత్ప్రతిష్ఠాయాముక్తం - అత్రతు యజ మాన ప్రతారణమాత్రం నిర్మూలించేత్యుపేక్ష్యం । చతుర్థేత్రాతార మింద్ర మిత్యాదిది దశమంత్రైః ఇంద్రాయ నమ ఇత్యాద్యైశ్చ పూర్వాది దిక్షు ఇంద్రాదిభ్యోంజలిం కుర్యాత్ - సంపుటోంజలిః ఏతై స్సంపుటంకృత్వా పున రేతై రావృత్య నమస్కుర్యాదితి మహార్ణవః - మనోజ్యోతిర్గుహ్యాం అభో ద్యగ్నిరితి నాభిః అగ్నిర్మూర్ధా ఉదరం మూర్ధానం దివః హృదయం మర్మా ణితే ఇతి ముఖం - జాతవేదాయదివా పావకో - దభ్యావవృత్స్వేతి శిరసి ॥ ఇదమేవాత్మరక్షేత్యుచ్యతే :—

పంచమన్యాసేతు యజ్ఞాగ్రత ఇతి షడృచః పఠిత్వా శిరసే స్వాహేతి శిరసి - తత్ర తథాలోకాగ్ం అకల్పయన్నిత్యంతే వేదాహమేతం పురుషం మహాంతం ధాతా పురస్తాద్య ముదాజహారేతి ఋగ్ద్వయముపాంత్య మధికం - అత్ర - అద్భ్యః సంభూతః పృథివ్యై రసాచ్చేత్యాది సర్వం మన్నిషాణే మన్నిషాణేత్యంత ముత్తర నారాయణం పఠిత్వా శిఖాయైవషట్ - అథ శ్వశాన ఇతి పంచదశర్చం విశ్వాహా శర్మయచ్ఛ త్విత్యంతం - కాత్యాయ నాస్తు సప్తదశర్చం సూక్త ముక్త్వా కవచాయ హుం - ఇతి కవచం

కాత్యాయనాస్తు విభ్రాడితి ద్వ్తపళగ్నిర్నేత్ర మత్రాహ। - తతఃత్వమగ్నే రుద్ర ఇత్యను వాకేన శతు రుక్రీయేణాతి భూర్భువస్సువః స్వస్వాహేత్యంతే నాస్త్రాయ ఫట్ - ఇత్యస్త్రమితి మహార్ణవః - తన్న - చయనే శత రుద్రీయం జుహోతీ త్యాదౌ శత రుద్రీయ శబ్దేన రుద్రస్త్యైవో క్తేఃయత్తు సావిత్ర చయనే శ్రుతౌ త్వమగ్నే దెద్ర ఇతి శత రుద్రీయ యస్యరూప మిత్యుక్తం- తద్రూప మిత్యుక్తే గౌణం - రచాత్ర గౌణ గ్రహణే మానమ స్తి - తేన రుద్రాధ్యాయేనై వాత్రం యుక్తం మహార్ణవస్తు భ్రాంత ఏవ - అత్ర న్యాసాంగ మాత్రాణా మృషదైవత ఛందాంసి పాఠభేదశ్చ మహార్ణవే జ్ఞేయః ॥ 171

విస్తరాన్నోచ్యతే — కాత్యాయనాస్తు :—

నమస్తే రుద్రేతి షోడశర్మః శతురుద్రీయ మూహః ।

తతో హిరణ్యగర్భ ఇత్యాద్యే రష్టాంగం ప్రణమ్య ।

ధ్యానం యథా — శుద్ధ స్ఫటిక సంకాశం త్రిణేత్రం పంచవక్త్రకం । 172

గంగాధరం దశ భుజం సర్వాభరణ భూషితం ।

నీలగ్రీవం శశాంకాంకం నాగయజ్ఞోపవీతినం ॥ 173

వ్యాఘ్ర చర్మోత్తరీయంచ వరేణ్య మభయ ప్రదం ।

కమండల్వక్ష సూత్రాభ్యా మన్వితం శూలపాణినం ।

జ్వలంతం పింగళ జటా శిఖా ముద్యోత కారిణం ।

అమృతే నాప్లుతం హృష్ట ముమాదేహార్ధ ధారిణం ।

దివ్య సింహాసనా సీనం దివ్యభోగ సమన్వితం ।

దిగ్దేవతా సమాయుక్తం సురా సుర సమస్కృతం ।

నిత్యంచ శాశ్వతం శుద్ధం ధ్రువ మక్షర మవ్యయం ।

సర్వ వ్యాపిన మీశానం రుద్రం వైవిశ్వ రూపిణం ।

ఏవం ధ్యాత్వాస్యజః సమ్యక్ తతో యజనమారభేత్ ।

ఇతి పంచాగ స్న్యాసః ॥ 174

శాతాత పమతే షడంగన్యాసాః తత్ర పంచోక్తాః - షష్ఠస్తు :—

ప్రణవనే బ్రహ్మ తిష్ఠతు । తిష్ఠేతాం తిష్ఠంతు యదార్థే సర్వత్ర పఠేత్ - పాదయోః విష్ణుః - హస్తయోర్హరః - జఠరే అగ్నిః - హృదయే శివః - కంఠే వసవః వక్త్రే సరస్వతీ - నాసికయోర్వాయుః । నయన యోస్సూర్యా చన్ద్రమసౌ - కర్ణయో రశ్వినౌ - లలాటే రుద్రః - మూర్ధ్న్యాదిత్యాః - శిరసి శివః - పృష్ఠేపినాకీ - పురతః శూలీ - పార్శ్వయో శ్శివశంకరౌ - సర్వత్ర వాయుః - బహి స్సర్వతోగ్ని జ్వాలా మాలా పరివృత స్తిష్ఠతు - సర్వేష్వంగేషు సర్వాదేవతా యథా స్థానం తిష్ఠంతు - మాం రక్షంతు - అగ్నిర్మేవాచ శ్రిత ఇత్యా ద్యైర్యథా లింగ మంగాని సంస్పృశేత్ - యథా అగ్నిర్మేవాచి శ్రితః - వాగ్ఘృదయే - హృదయం మయి అహమమృతే - అమృతం బ్రహ్మణి ॥ 175

ఇతి జిహ్వాం - వాయుర్మే ప్రాణేశ్రితః ॥ ప్రాణో హృదయే - ఇతి న్యాసమ్ - సూర్యోమే చక్షుషి శ్రితః - మనో హృదయే ఇతి వక్షః - దిశోమేశ్రోత్రే శ్రితాః - శ్రోత్రగ్ం హృదయే - ఇతి శ్రోత్రే । ఆపోమే రేతసి శ్రితాః - రేతో హృదయే - ఇతి గుహ్యం - పృథివీమే శరీరే శ్రితా - శరీరగ్ం హృదయే ఇతి శరీరం । ఓషధి వనస్పతయో మేలోమ సుశ్రితాః । లోమాని హృదయే । ఇతి లోమాని - ఇంద్రోమే బలేశ్రితః - బలగ్ం హృదయే ఇతి బాహ్వోః - పర్జన్యోమే మూర్ధ్ని శ్రితః మూర్ధాహృదయే - ఇతి మూర్ధ్ని - ఈశానోమే మన్యౌ శ్రితః - ఇతి మనసి ఆత్మామ ఆత్మ నిశ్రితః ఆత్మా హృదయే - తదేవ - పునర్మ ఆత్మా పునరాయురాగాత్ - పునః ప్రాణః పునరాకూత యాగాత్ వైశ్వానరోరశ్మి భిర్వా వృధానః - అంత స్తిష్ఠత్వమృతస్య గోపాః - ఇతి సర్వాంగం ఇతి షడంగః ॥ 176

హేమాద్రౌ కౌశికస్తు - సంకల్ప జపహోమా విత్యుక్త్వా న్యాస ద్వయమాహ - తద్యథా - న్యాసం శివాదిభిః కుర్యాన్మంత్రైః ప్రణ వాన్వితైః ॥ 177

భవంచ పాదయోర్న్యస్య శివం న్యసోప మధ్యతః - ఈశానం గుహ్య దేశేతు నాభౌ పశుపతిం న్యసేత్ - రుద్రంచ హృదయే న్యస్యముఖే చోగ్రంచ విన్యసేత్ - భీమం లలాట పత్రేచ మహాంతం శీర్ష్ణి విన్యసేత్ - తథైవా న్యానువాకస్య మంత్రైర్ద్వాదశభిః శుచిః । న్యాసం కృత్వాను లోమ్యేన వర్జయిత్వాభిచారకం - ఆద్యంతు పాదయోర్న్యస్య ద్వితీయం జాను దేశతః ॥ 178

ఊర్వో స్తృతీయం విన్యస్య చతుర్థం గుహ్య దేశతః । పంచమం నాభిదేశేతు షష్ఠంచ హృదయేన్యసేత్ । సప్తమం కంఠదేశేతు ముఖే చాష్టమ ముత్తమం । నవమం నాసికాయాంతు దశమః నేత్రయోర్ద్వయోః । ఏకాదశం లలాటేచ ద్వాదశం శీర్ష్ణి విన్యసేత్ । త్రయోదశంతు కవచం కృత్వాస్త్రేణ ఫదిత్య ఇతి - అథ సామాన్యతో రుద్రస్య ఋష్యాది - తత్ర సర్వేషా మగ్నిర్భగవానృషిః - రుద్ర శ్చంతుర్దేవతా - మహా విరాట్ ఛందః - చమకానువాకా నామగ్నిః కాండఋషిః ॥ 179

ఆద్యా గాయత్ర్యాగ్ని వైష్ణవీ శిష్టం యజుః । వాజాదయోన్నాది విశేషా దేవతాః । జపే వినియోగః ॥

అథ విశేషతః :-

యథా ఆద్యాయాః కశ్యప స్తత ఆత్రేయ స్తతః కశ్యపః తతోద్వయో ర్గౌతమో ధూమ్ర స్తతః కణ్వ స్తతోద్వయోః కశ్యపోమరుత్వాన్ స్తతో భగవాం స్తత స్త్రయాణాం భగవాన్ । ద్వితీయానువాకే మండూక స్తృతీయే భగవాన్ శ్చతుర్థేః దుర్వాసాః పంచమషష్ఠ్యో ర్భగవాన్ సప్తమానువాకే హేమకోశోష్టమే నవమే చ నమోవః కిరికాంతం భగవాన్వసిష్ఠశ్చాగ్ని ర్దశ మానువాకేద్రాప ఇతి పులహఇమా రుద్రాయేతి ద్వయోర్మాండవ్యః - తతో దేవరాట్ మానస్తోక ఇతి భగవాన్నారద ఇత్యత్రిస్తుహి శ్రుతమితి వైయాఘ్రః పరిణో రుద్రస్యేతి భగవాన్ తతో వైరాజ స్తతః పులహ స్తతో నారదః తత ఆసమా స్తేద్దేవల ఇత్యృషయః - అథ తతశ్చతుర్ణాం దుర్వాసాః - 180
దేవతా - అహోయస్త్రాత్ర ఇతిద్వయోరాదిత్యాత్త ॥

యాతే రుద్రేతిస్కందాత్మా — మానోమహాంతమితి నందీశ్వరాత్మా :—

యాత ఇషురత్యవో చస్నమోఅస్తు నీలగ్రీవాయేత్యాసాం చతుర్థ పంచమ షష్ఠానువాకానామారాత్తే మీఢుష్టమేతిద్వయోశ్చ శంభుర్యాతే హేతిరితి త్రిస్రోరష్టమానువాకే నవమేద నమోవః కిరికాంతం మానస్తోకే పరిణో రుద్రస్యేత్యేషాం చ భగవాన్వసిష్ఠో నారదో రుద్ర ఇతిదేవతాః అథ ఛందాంస్యసౌయస్తామ్ర అవతత్యే తనయోరాస్తా రప త్తరసౌయోవ సర్వతి తిషట్పదా జగతీ - ఇమా రుద్రాయేతి చతస్రో జగత్యః అరాత్త ఇతి తిస్రస్త్రిష్టుభం మీఢుష్టమేతి పంచపదాత్రిష్టుప్ శిష్టా అనుష్టుభః - యాతే రుద్రేతి స్వాడనుష్టుప్ - అద్యవోచదిత్యనుష్టుప్ ద్వితీయానువాకే మహాగాయత్రీ తృతీయే బృహతీ చతుర్యుష్ణిక్ - పంచమ షష్ఠయో ర్మహావిరాట్ సప్తమే మహా పఙ్క్తి రష్టమ నవమయో ర్మహాత్రిష్టుప్ శిష్టాని యజూంషి ఛందాంసి జపే వినియోగః । అథాభిషేకే పంచాంగ రుద్రాణాం జపః - హోమార్చనవిధి మితి బోధాయనోక్తేః - ప్రాగుక్తాః పంచాంగన్యాసాభవం త్యేవ అథాతో రుద్ర స్నానార్చనవిధిం వ్యాఖ్యాస్యామ ఇతితే నైవోక్తా ప్రజననే బ్రహ్మాతిష్ఠ త్విత్యాది షడ్న్యాసోక్తేః షష్ఠేపిభవతి తతశ్చ సముచ్చయః తేనాగ్నిర్మేవాచి ఇత్యాద్యైర్ధథా లింగమంగాని సంస్పృశ్యేత్యంతం ప్రాగుక్తన్యాస షట్కంకృత్వా - ఆరాధితో మనుష్యైః త్వంసిద్ధై ర్దేవాసురాదిభిః - ఆరాధయామి భక్త్యాతాం మాం గ్రహాణమహేశ్వరేతి మనసా వాహ్య గంధాద్యైః పంచోపచారై స్సంపూజ్య - త్రింబకం యజామహే ఇత్యనైనే మారాధయేత్ - అవాహనాభిన్నాన్ పంచషద్వా త్ర్యంబకం యజామహా ఇత్యావాహ్యేథైన మారాధయేత్ - అవాహన హీనా పంచషద్వా త్ర్యంబకమిత్యనే నావాహనం కుర్యా దిత్యర్థః - అత్వావహంతు హరయః సచేతనః శ్వేతరశ్వైసహ కేతుమద్భిః । వాతాజివైర్బలవద్భి ర్మనోజవైరాయాహి శీఘ్రం మమహవ్యాయ శర్వోమితి దక్షిణనాసాయాం పుష్పేణ పీఠస్థెలింగే సంయోజ్యావాహ్య సద్యోజాతం ప్రపద్యామీ త్యావాహనం దద్యాత్

దితి - త్రింబకం సద్యోజాతాయవై నమో నమ ఇత్యాసనం । త్రింబకం
భవే భవేనాతి భవే భవస్వమా మితి పాద్యం । త్రింబకం భవోద్భవాయ
నమ ఇత్యబ్లింగాభిర్చ స్నానం ॥ 181

అపోహిష్ఠేత్యాదిభిః । అథాద్భి స్తర్పయతి ॥ భవం దేవంతర్పయామి ।
శర్వం దేవంత । ఈశానం దేవం తర్ప । పశుపతిం దేవం తర్ప । రుద్రం
దేవం తర్ప । ఉగ్రం దేవం తర్ప । భీమం దేవం తర్ప । మహాంతం దేవం
తర్ప । త్ర్యంబకం జ్యేష్ఠాయనమ ఇత్యాచమనీయం । త్ర్యంబకం శ్రేష్ఠాయ
నమ ఇతి మధుపర్కం । త్ర్యంబకం రుద్రాయనమ ఇతి గంధం । త్ర్యంబకం
కాలాయనమ ఇతి పుష్పం । కలవి కరణాయ నమ ఇతి ధూపం । బలి
వికరణాయ నమ ఇతి దీపం । బలాయ నమ ఇతి నైవేద్యం । 182

బల ప్రమథనాయ నమ ఇతి తాంబూలం । సర్వభూత దమనాయ
నమ ఇతి నీరాజనం । మనోన్మనాయ నమ ఇతి మన్త్ర పుష్పం । అఘోరేభ్య
ఇత్యృచా నమస్కారః ॥ 183

సర్వత్ర త్ర్యంబకస్యావృతిః । అథాష్టౌ పుష్పాణి । భవాయ దేవాయ
నమః శర్వాయ దేవాయ । ఈశానాయ దేవాయ । పశుపతయే దేవాయ ।
రుద్రాయ దేవాయ ॥ 184

ఉగ్రాయ దేవాయ భీమాయ దేవాయ । మహతే దేవాయ నమ ఇతి ।
అథాస్యా ఘోరేభ్య ఇతి త్రిభిః సదాశివో మిత్యేతై ర ఘోరతనురుపతిష్ఠతే ।
—అద్వైతస్య హిర్మణ్యయేన మూర్ధ్ని కలశేన సంతత ధారాం నిషించేత్ ।
మధునా పరిప్లావయసాచేక్షు రసేన నారికేళేణామ్రరసేనవా తద లాభే ఉదకే
నవా - నమస్తే రుద్ర మన్యవ ఇత్యేకాదశా నామనువాకానా మగ్నా విష్ణూ
సజోషస ఇత్యేకైక మనువాకం జపేత్సర్వేషాం వారే వారే పునరా రాధయే
దుత్తమారాధనం । పాపక్షయార్థీ వ్యాధి మోచనార్థీ శ్రీకామ శ్శాన్తి కామః
పుత్ర కామః పుష్టి కామో మోక్షార్థీచ కుర్యా దేవం కుర్వన్సిద్ధి మవాప్నోత్యా
చార్యాయ దక్షిణాం దదాతి దశగావః సవత్సా॥ సువర్ణభూషితా వృష
ఏకాదశ స్తద లాభే ఏకాంగాం దద్యాదిత్యాహ భగవాన్ బోధాయనః ॥ 185

అథ మహాస్నానం :—

హేమాద్రౌ లైంగే । స్నానం పల శతం జ్ఞేయ మభ్యంగః పంచ వింశతిః । ఫలానాం ద్వి సహస్రంతు మహాస్నానం ప్రకీర్తితం ॥ 186

స్నాప్య లింగంచ మధునాగవ్యే నైవఘృతేనచ ।
విశోధ్య సర్వద్రవ్యైస్తు పరాద్భిరభిషిచ్యచ ।
మహాస్నానే ప్రసక్తేతు స్నాన మష్టగుణం స్మృతం ।
జలేన కేవలేనైవ గంధతోయేన శక్తితః ।
ఆలేపనంచ తత్సర్వం పంచ వింశత్పలేనవై ।
శమీపత్రంచ విధినా బిల్వపత్రంచ పంకజం ।
దశద్రోణైస్తు నైవేద్య మష్టద్రోణ మథాపివా ।
దశద్రోణ సమం పుణ్య మాఢకేతు విధీయతే ।

విత్తహీనస్య భక్తస్య నాత్ర కార్యా విచారణా :—
జాగరంకారయేత్తత్ర పార్థయేత్తు యథా క్రమం ।
నృత్యైః ప్రదక్షిణై స్సార్థం ప్రార్థ్య లింగం మహేశ్వరం ।
ద్రవ్యహీనైః ర్మంత్రహీనై శ్రద్ధాహీనై స్సురేశ్వరి ।
కృతంచాన్య కృతంచాపితంతు మర్హసి శంకర ।
అత్ర విశేషోవ్రత కమలాకరే జ్ఞేయం ॥ 187

ఇతి మహాన్యాస స్నానం.

అథ రుద్రహోమః

అథ రుద్రహోమః — సద్వేధా :—

సమగ్రహోమః ప్రధానభూతో జపాంగ భూతశ్చేతి - తత్రాద్యే మూలం ॥ జపహోమార్చన విధిం వ్యాఖ్యాస్యామః । రుద్రహోమః ॥ పరాశాంతిః పాయసే ఘృతేన వేత్యాది బోధాయన విష్ణుధర్మాది వచనం ప్రాగుక్తం । అంగభూతస్తు దశాంశ హోమశ్శతాంశశ్చ । సతిలాద్యైః

కార్య ఇతి మహార్ణవః । అత్ర యద్యపితేన మూలం నోక్తం తథాపి అన్య
మంత్ర జప సామాన్యతోక్తం । అత్ర ద్రవ్యమనాదేశే హోమేతు ప్రవి
హీయతే ఇతి సామాన్యవచనా దాజ్యం నస్యాత్ । తత్తు తిలద్రవ్యకే మాన
మస్తి అతఏవ హేమాద్రిణా రుద్ర జపాంగ హోమోవాచక ఏవోక్తోనతు
దశాంశాది యథాహ । తత్రైవ బోధాయనః । తతోహోమం ప్రకుర్వీత నమ
శ్శంభవ మంత్రతః । సద్రైకాదశినీ ప్రోక్తం త్రయ స్త్రింశదతాహుతీః ।
లఘురుద్రేచ చత్వారః చత్వారశ్చ మహారుద్రా సహస్రస్త్రివర్జితాః ।
చత్వారింశత్సహస్రాశ్చ కర్తవ్యాశ్చ తదోత్తరా । అనాశ్చ సప్త సప్త
త్యాహుతి రుద్రే వినిశ్చయః । సచహోమో నమశ్శంభవేతి మంత్రేణ
కార్యమితి హేమాద్రిః । సచపూర్వోక్త విధుదర్వోక్తః । పాయసేన
ఘృతేనవా కార్యమితియుక్తం ప్రతిభాతి । తేన హేమాద్రిమతే మంత్ర
విభాగ ఏవనాస్తి । అయంచ జపాంగహోమ ఏవ । జప్యే ఇతి సప్తమ్యా
మితి మంద్రపాయణీయా మితివదరీత్యావ గతేః । ప్రధాన భూత సమగ్ర
హోమేతు అస్యాం సంభవాత్ । మహార్ణవోక్తః ప్రతిసూక్తం కల్పసూత్రా
దిషు చయనప్రకరణోక్త ఏవ మంత్రవిభాగో గ్రాహ్యః । మహార్ణవేనతు
ప్రధానే సమగ్రహోమే మంత్రవిభాగస్యా వశ్యకత్వాజ్జపాంగే అయమేవ
గ్రాహ్యః ॥ క్లుప్తత్వాదపేక్షితత్వాచ్చోక్తం । శిష్టైశ్చాయమేవాదృతః
సఇదానీ ముచ్యతే । తత్ర మంత్ర విభాగః । పంచధాత్రేధా షోడశధా
అష్టశత్వారింశ త్పథః । ఏకోన సప్తత్యుత్తర శతపక్షశ్చేతి । అద్యః ప్రతి
మంత్రపక్ష ఇత్యుచ్యతే । తత్రాద్యశ్చరమాయా మిష్టకాయాం జుహోతి
త్రయ ఇమేలోకా ఇతి శ్రుత్యోక్తః । బోధాయనోపి । నమస్తే రుద్రమన్యవ
ఇత్యేతాననువాకాంస్త్రేధా విభజ్యేతి అత్ర ద్వౌపక్షౌ । అద్యానువాక చతుష్క
మేకోభాగః । అపరం చతుష్కం ద్వితీయోభాగః । అంత్యానువాకత్రయం
తృతీయోభాగ ఇత్యయ మేకపక్షః । యద్వా । నమస్తే రుద్రేత్యారభ్య నభా
పతిభ్యశ్చవో నమ ఇత్యంత ఏకోభాగః । నమో అశ్వేభ్య ఇత్యాది వార్యాయ
చేత్యంతో ద్వితీయః । నమః ప్రతరణా యేత్యాదిరాసమాప్తే స్తృతీయః ।

షోడావిభాగస్తుతిస్త ఉత్తరా ఆహుతీ [illegible] ఇతి ప్రుతేరుక్తే । [illegible] ఉక్తం । యథా అపివా ప్రథమాదుపక్రమ్య [illegible] ఇతి [illegible] ఇలేస్థిత్వా జుహోతీతి । తథతాదేతృత్వ [illegible] యేతి నాథదఘ్న ॥ శేషేణ ప్రాగపరారితాద్వృత్వ [illegible] హోతా । సహస్రాణి సహస్రశ ఇతి దశానుషంగపరాన్ హుత్వా [illegible] జుహోతి । నమో రుద్రేభ్యోయే పృథివ్యాం యేషామన్న మిషవ ఇతి [illegible] ధారయమాణో నమో రుద్రేభ్యో యే అన్తరిక్షే యేషాం వాత ఇషవ [illegible] నమో రుద్రేభ్యోయె దివియేషాం వర్ష మిషవ [illegible] జుహోతీత్యేతే త్రయః పశః ప్రచరంతి । అథ అష్టచత్వారింశత్పటః [illegible] అనువాకే పంచదశ మంత్రాః । తతోష్టానువాక అష్టాయజూంషి [illegible] నవమాంతం త్రయోవింశతిః । దశమే ద్వాదశేతి పంచత్రింశత్ । ఏకాదశే దశమంత్రాణి యజూంషీతి త్రయోదశే త్వష్టా చత్వారింశత్ । తదయం సంగ్రహః । సంగ్రహః । ఆద్యే పంచదశప్రోక్తా దశమే ద్వాదశస్మృతాః । ఏకాదశేస్మి భూమ్యస్యుపష్టశిష్ట యజూంషిచ ప్రతిమంత్ర పక్షేత్వేతేప సప్తత్యుత్తర శతమంత్రాః । తత్ర ప్రథమానువాకే పంచదశ మంత్రాః । ద్వితీయే త్రయోదశ తృతీయే చతుర్థయోః ప్రత్యేకం సప్తదశ ఏతే ద్వితీయాది చతుర్థాంత ముభయతో నమస్కార మంత్రాః । పంచమషష్ఠయోః ప్రత్యేకం పంచదశ మంత్రాః సప్తమే షోడశ । అష్టమే సప్తదశ । నవమ ఏకోనవింశతిః । ఏషు పంచమాది నవమాంతేషు పురస్తాన్నమస్కారమంత్రాః । తత్ర దేవానాగ్ం హృదయేభ్య ఇత్యస్యోత్తర మంత్ర చతుష్టయేష్వనుషంగః । అయంచ హోమాదావేవ ఏవం విభజ్యప్రయోగః । జపాభిషేకాదౌతు విభాగాభావా ద్యథాధ్యయనం పాఠః । ఏవ మన్యత్రాప్యనుషంగో జ్ఞేయః । దశమే ద్వాదశమంత్రాః ॥ ఏకాదశే త్రయోదశేతి । యత్తు శాకపూర్ణిః ద్వితీయాది నవమాంతానువాకేషు నమస్కారాది నమస్కారాంతం యజు రిత్యాహ । తత్రోభయతో నమస్కారేషు స్పష్టోవిభాగః । మంత్రైకో

నమస్కారా యథా - నమోభవాయచ రుద్రాయచ నమః శర్వాయేత్యాద్రౌ ।
అత్ర ద్వితీయే నమః శబ్దః పూర్వస్యాం తత్వేన ద్వితీయస్యాదిత్వేనచకా
కాశేన నిత్యత్ర సంబధ్యతే — యద్వా ద్వితీయ తృతీయ చతుర్థానువాక
పఠం । యద్వ్యయాస్క్రః నమస్కారాద్యేకం యజురితి । తత్పంచమాది
స్వపి మూంతవంమితి మహార్ణవః ॥

ఆవయం సంగ్రహః :—

బాణేందవో 15 వహ్నిభువో 13 శ్వభూమ్యోః 17 నగేందవః 17
పంచపంతే 15 షభూమయః 17 ॥ నృపాశ్వభూమ్యాం 19 కభువోథ
భాస్కరా 12 విశ్వే 14 సమస్తా గ్రహ భూమయః 769 స్మృతాః । ఏతే
విభాగానా మంత్రేష్వేవ చమకేషుత్వాహ బోధాయనః ॥ అగ్నావిష్ణూ సజో
షస ఇతి చతుర్గృహీతం హుత్వా వాజశ్చమే ప్రసవశ్చమ ఇతి సంతతాం
వసోర్ధారాం జుహోత్యా మంత్ర సమాపనాదితి । మంత్రః సర్వేచకాః ఆద్యాను
వాకోవా । తేనాద్యర్చాహుత్యా సర్వైర్వశ్చమకై రేకాహుతిః ప్రత్యనువాకాంత
మేకైకాహుతయోవా । తేనద్వే ఆహుతీ ద్వాదశవా ఇదం వసోర్ధారోక్త
మప్యపేక్షితత్వాద్హోమేపి జ్ఞేయం । యద్వా ఏకాదశా నామనువాకా నామేక
మేకం జపేదితి బోధాయనోక్తేర్యథా జపే ఏకైకస్య చమకస్యా వృత్తిః
తథాపి హోమేపితే నాద్య చమకేన సర్వేణ హుత్వాన్యైః ప్రత్యేక మిత్యేకా
దశాహుతయ ఇతి పక్షత్రయం మహార్ణవే ఉక్తం । అత్ర త్రేధా విభాగాది
నాశతాంశే గ్రహహోమస్యచారా భావాద్దశాంశ హోమే సమగ్రహోమే చాష్టా
చత్వారింశత్పక్షే ప్రతి మంత్ర హోమ పక్షేచాహుతి సంఖ్యోచ్యతే తత్రైక
రూపో దశాంశ హోమో నాశంక్య ఏవ విభాగా భావా దేకాదశిన్యాత్వేకేన
రూపేణహోమః । శ్వైకరూపే విభాగాయోగాన్న దశాంశ హోమ ఏమహా
స్త్రాదావపీతి మహార్ణవః । అస్మద్గుర స్త్వష్టా చత్వారింశత్పక్షే పంచా
హుతయః ॥ స్త్రోత మిత్ర పక్షంచ సప్తదశాహుతయః ॥ ఆద్యైర్మంత్రైః
కార్యః । అన్నార్లోభో వివృద్ధిర్మేతాప స్తంభో క్తేరిత్యాహుః । యత్తు యత్ర.

త్రికపాలో నవకపాల ఇతి సంఖ్యాశ్రితాత త్రైవ । అత్ర తదభావాన్న
తదుక్తం । అత ఏవ సమ విభాగా భావా న్మూలాభావాచ్చ హోమాద్యుక్తా
వాచనిక ఏవ నమశ్శంభవేతి మూలమంత్రేణ హోమోనతు దశాంశే నేత్య
స్మాభి ర్మహార్ణవ మంగీకృత్య తూచ్యతే । తత్ర మూకాః శ్లోకాః ॥ రుద్రే
దశాంశేష్టా చత్వారింశత్పతేఖ వేదకాః । సమగ్ర హోమే తత్రైవఖ వేద శర
సంఖ్యయా 549 - ప్రతి మంత్రై ర్దశాంశేతుఖాద్రి చంద్రాహుతీ ర్హునేత్ 170 -
ప్రతి మంత్రే సర్వ హోమే శరాద్రివసు చంద్రమాః 1475 - ఇతి రుద్రైకా
దశిన్యాం సంఖ్యా । లఘు రుద్రే దశాంశేతుఖాంక బాణాహుతీ ర్హునేత్ 590 -
సమగ్రహోమే తత్రైవ ఖాగ్న్యంకఖ శరాః స్మృతాః 5940 - ప్రతి మంత్రం
దశాంశేతు లఘురుద్రే ప్రకీర్తితాః - చంద్రే వేదఖఖాయుగ్మం - 20041 -
సర్వహోమేవ దామ్యహం - చంద్రాద్రి శరఖయుగ్మం - 20571 - లఘు
రుద్రేత్విదం స్మృతం - ఇతి ॥ లఘు రుద్రే మహారుద్రే దశాంశేత్వాహుతీ
ర్హునేత్ । షట్సహస్ర శరశతీశ్చత్వారింశ ద్దశాంశకే - 6540 - తత్రైవ
సర్వహోమేతు ఖవేదాగ్ని శర ర్తవః - 65340 - ప్రతిమంత్రే మహా రుద్రే
దశాంశేత్వా హుతీర్హునేత్ । ద్వావింశతి సహస్రాణిషట్ శతాని దశైవచ ॥
22610 - ప్రతి మంత్రం మహా రుద్రే సర్వహోమే దదామ్యహం । లక్ష
ద్వయం సహస్రాణి షడ్వింశతి రథాపిచ ॥ ద్వేశతే సప్తతిశ్చైకాధికా
సంఖ్యయా మీరితా - 226271 - ఇతి మహా రుద్రే హోమ సంఖ్యా । అతాతి
రుద్రేష్టా చత్వారింశ త్పషే దశాంశకే । ఏక సప్తతి సహస్రాణ్య శీత్యం
త్యష్ట శత్యపి - 71880 - ప్రతి మంత్రం దశాంశేతు సార్ధ చతుశ్శతీ ।
ప్రతి మంత్రం సర్వహోమే పంచవింశతి లక్షకాః । ఏకాదశ సహస్రోనా స్త్వతి
రుద్రే సమీరితాః ॥ క్వచిదల్పాంతరం తత్ర నగణ్యం సూరిభిర్మమ । ఇదం
తైత్తిరీయ శాఖోక్తం । వాజసనేయ కాణ్వాది శాఖినాంతు ప్రతి మంత్ర
పక్షే షష్ట్యుత్తర శత విభాగాఽన్యూన సంఖ్యా నమశ్శంభవేతివా హోమే
జ్ఞేయః । ఇయం వసోర్ధారా సహితాహుతి సంఖ్యా । ఘృత తుంభై ర్వ
సోర్ధారాం పాతయే దనలోపరి । ఔదుంబరీ మథా ర్ధారించ ఋజ్వీంకోటర

వర్జితాం । బాహూ మాత్రాం స్రుచం కృత్వా తత స్తంభద్వయోపరి । ఘృత ధారాంత యాప్యాజ్య మగ్నేరుపరిపాతయేత్ । శ్రావయే త్సూక్త మాగ్నేయం వైష్ణవం రౌద్ర మైందవం । మహా వైశ్వానరం సామ జ్యేష్ఠ సామంచ పాతయేదితి మాత్స్యోక్తే ॥ 1 ॥ ఆగ్నేయ సూక్తాది ప్రాగుక్త బోధాయ నోక్తే స్సర్వ చమకాంతే జ్ఞేయం ॥ 2 ॥ వసోర్ధారాయద్యపి మాత్స్యే లక్ష హోమ ఏవోక్తా । తథాపిచయనే దృష్టత్వా త్ఫలహేతుత్వాచ్చ రుద్రేకార్యేతి మహార్ణవః । సచపూర్ణాహుత్యనంతరం కార్యః ॥3॥

శౌనకోపి :—

ఆయాశ్చేత్యాది భిర్హుత్వా సముద్రా దూర్మిమా క్తతః । సంతతమాజ్య ధారాంతం పూర్ణాహుతి మథాచరేత్ — అత్రపూర్ణాహుతేర్ధ పర్యాజ్యధారా తూష్ణీం దేయేతి కేచిత్ । వసోర్ధారా పరమితితు యుక్తం । అత ఏవ హేమాద్రౌ మదన రత్నేచ శాంతికాండే దేవీపురాణేచ వసోర్ధారోత్పత్తి ముక్త్వా సర్వత్ర నోక్తా । అత్రహోమ సంఖ్యావ శాత్కుండం కార్యం । తదుక్తం భవిష్యే — రత్ని మాత్రం శతార్ధేతు శతేదారత్ని మాత్రకం ॥1॥ సహస్రేత్వథ హోతవ్యే కుర్యాత్కుండం కరాత్మకం । ద్విహస్తమయుతే తద్వల్లక్షహోమే చతుష్కరం । దశ లక్షమితే హోమే షట్కరం సంప్ర చక్షతే । యత్తుమాత్స్యే — ద్విహస్త విస్తృతం తద్వచ్చతుర్హస్తాయ తనం పునః । లక్షహోమే భవేత్కుండం యోనివక్త్రం త్రిమేఖలం । తత్ర శ్రీప్రదాహి ఘృతాదౌ ద్విహస్తం లక్షహోమే జ్ఞేయం ॥5॥

యవచర్వాదౌ చతుర్హస్తం — సిద్ధాంతశేఖరే :—

లక్షార్ధే త్రికరంకుండం లక్షహోమే చతుష్కరం । కుండం పంచకరం ప్రోక్తం దశలక్షహుతౌ క్రమాత్ । షడ్ఢస్తం లక్షవింశత్యా కోట్యర్ధేహస్త సప్తకమితి । అత్ర । న్యూనసంఖ్యేదితేకుండేఽధికోహోమో విధీయతే ॥

ఇతి కుండరత్నాకరోక్తేః :—

అంతరాళికో హోమో న్యూనసంఖ్యోక్తే కుండే కార్యః — తచ్చ — కుండమైశాన్యాం మంటపమధ్యే చ వేదిః । తత్రైశా వేదికాకార్యా యజ్ఞ మంటపమధ్యతః । మధ్యస్తంభాంతరం యావత్తావన్మానా కరోచ్ఛ్రియేతి ।

పరశురామోక్తిరితికేచిత్ :—

ప్రాగుత్తరం సమాసాద్య ప్రదేశం మంటపశ్యతు । శోభనంకారయే త్కుండం యథావల్లి క్షణాన్వితం । విత్యయుత హోమేమాత్రేశక్తే । హేమాద్ర్యాది లేఖనాచ్చైవ శాంతి । అస్మద్గురవస్తు । పరశురామోక్తే ర్నిర్మూలత్వాత్ । మధ్యేతు మంటపస్యాపి కుండం కుర్యాదిక్షణః ॥

ఇతి వృద్ధవసిష్ఠోక్తేః :—

మాత్స్యేచపాశూర్వ్య మంటపస్యోత్తర ముత్కృష్టం మధ్యమ ప్రదేశం ప్రాప్యేత్యర్థాన్మధ్యే కుండం । అన్యథా — గర్తస్యోత్తర పూర్వేణ వితస్తి ర్భాయేసంమితా । పూర్వోత్తరే హస్తమితాహి వేదిర్గ్రహాది దేవేశ్వర పూజనాయేతి మాత్స్యే బాధాపత్తేశ్చ అతిహోమే తన్మధ్యే కుండం తద్వికృతిత్వాదిత్యాహుః । మధ్యే వేదీశ్చ దిక్షుతులాదావేవ । నాత్ర ఉపయోగాభావాత్ । రుద్రవేదిశ్చైశానే గ్రహవేదేర్భిన్నాచార ప్రాప్తాతాంత్రికీ వాస్తు । రుద్రస్య కామ్యత్వేపి గ్రహమఖ వికృతిత్వే భవతి ॥

యత్తు పరశురామః :—

మంటపోష్ఠ గుణాత్కుండం హోమానుసారత ఇతి । నచతుర్హాత్రే కుండే ద్వాత్రింశద్ధస్తస్య మంటపస్య క్వాపనుక్తే ర్నిర్మూలో మూర్ధాచారశ్చే త్యపేక్షః అత్రకేచిద్వేధా రుద్రమాహుః ॥

యథోక్తం స్కాందే :—

ప్రణమ్య జగతామీశ ముమాదేహార్ధధారిణం । యంత్రోద్ధార మహం వక్ష్యే రుద్రకల్పానుసారతః । మధ్యేవృత్తం సమాలిఖ్య తన్మధ్యేచ దశాక్షరం । బహిరష్టదళం పద్మం తతః షోడశపత్రకం । చతుర్వింశతి పత్రం తద్ద్వాత్రింశత్పత్రకం తథా । చత్వారింశ త్పత్రకంతు వృత్తం సూర్యసమ ప్రభం । పంచపద్మాత్మకం వృత్తం చతురస్రంతు భూగృహం । సత్వం రజస్తమశ్చేతి త్రిగుణైః పరితోవృతం ॥ చతుర్ద్వారం ద్వారదేశే బహి

ర్నాగ సమావృతం । చత్వారింశ చ్ఛతంచైకం దేవతానాంతు విన్యసేత్ । సోయం దశాక్షరోమంత్రః సర్వకామార్థసిద్ధిదః । ప్రణవాది నమోంతాని పంచాస్యాని తతః పరం । సద్యోజాతం వామదేవ మఘోరం తదనంతరం । తత స్తత్పురుషంప్రోక్త మీశానం పంచమంక్రమాత్ । దశేష్వష్టసుకం ద్యాదీన్ పూర్వాది క్రమతోన్యసేత్ । పూజ్య పూజకయోర్మధ్యే ప్రాచీస్యా ద్యంత్రలేఖనే । ఆదౌ నందీం మహాకాలం గణేశం వృషభం క్రమాత్ । అనంతరం భృంగిరిటం స్కందో మాచండసంజ్ఞకాన్ । షోడశారే తతః పద్మే ద్వితీయావరణం యజేత్ । అనంతం చ తథా సూక్ష్మం శివంచైక తదం తథా । ఏకరుద్రం త్రిమూర్తించ శ్రీకంఠం వామదేవకం । జ్యేష్ఠం శ్రేష్ఠం తథా రుద్రం కాలం కలవికరణం । బలం బలవికరణం బల ప్రమథనం తథా । తృతీయావరణేపద్మే చతుర్వింశద్దళే తథా । అణిమామహిమా చేతి లఘిమాగరిమా తథా । ప్రాప్తిః ప్రాకామ్యమీశత్వం వశిత్వం చాష్ట సిద్ధయః । తతః పరంక్రమేణైవ న్యసేద్బ్రాహ్మ్యాది దేవతాం । బ్రాహ్మీ మాహేశ్వరీచైవ కౌమారీ వైష్ణవీతథా । వారాహీంద్రీచ చాముండా చండికా చేతితాః [illegible] మాతే । అసితాంగో రురుశ్చండః క్రోధ ఉన్మత్తభైరవః । కాలభీషణ సంహార భైరవాష్టౌ ప్రకీర్తితాః । ద్వాత్రింశత్పత్రికే పూర్వం భవాష్టకముదాహృతం । భవశ్శర్వేశాన పశుపతి రుద్రోగభీమకాః । మహాంశ్చైవేతి విఖ్యాతా భవాద్యష్టౌ ప్రకీర్తితాః । తతోనంతో వాసుకిశ్చ తక్షకశ్చ కుళీరకః । కార్కోటక శ్శంఖపాలః కంబళోశ్వతర స్తథా । తతోష్టసున్యసే ద్వైన్యం పృథుర్హైహయ మర్జునం । శాకుంతలేయం భరతం నళం రామమితి క్రమాత్ । తతః కులాచలా నష్టాదశే ష్వష్టసువిన్యసేత్ । హిమవాన్నిషధోవింధ్యో మాల్యవాన్ పారియాత్రకః । మలయో హేమకూటశ్చ గంధమాదన సంజ్ఞికః । చతుర్థావరణేష్వేవ పంచమావరణే తతః । చత్వారింశద్దళే పద్మే పంచమావరణేన్యసేత్ । ఇంద్రాద్యష్టౌలోకపాలా నష్టసుక్రమశోలిఖేత్ — ఇదమగ్నిం యమంచైవ నిఋతిం వరుణం తథా । వాయుం కుబేరమీశానం దశే ష్వష్టసువిన్యసేత్ ॥ ఇంద్రాదిలోకపాలా నామష్టశక్త్యై

_స్తతోన్యసేత్ । శచీ స్వాహా చ వారాహీ ఖడ్గినీ వారుణీ తథా । మృగా రూఢా చ కౌబేరీ శూలినీచ తథాష్టమీ । తతోష్టానామాయుధాని వజ్రాదీన్క్రమశస్స్మరేత్ ॥ వజ్రం శక్తి ర్దండ ఖడ్గౌ పాశాంకుశ గదా అపి । త్రిశూలం లోకపాలానా మాయుధాని క్రమాల్లభేత్ ॥ తతోష్టౌవాహనాన్యేషా మష్ట సుక్రమశో లభేత్ । ఐరావతం తథా మేషం మహిషం ప్రేతసంజ్ఞకం ॥ మకరం చ మృగంచైవ నరంచ వృషభం తథా । ఐరావతాదయోష్టౌ దిగ్గజా స్తదనంతరం ॥ ఐరావతః పుండరీకో వామనః కుముదోంజనః । పుష్పదంత స్సార్వభౌమః స్సుప్రతీకశ్చ దిగ్గజాః ॥ ఇంద్రాదయోష్టౌ దిక్పాలాః పంచపద్మాత్మకాద్బహిః ॥ విరూపాక్షంతు విన్యస్యేదాగ్నేయ్యా మగ్నియోగతః । నైఋత్యాం నైఋతేయోగే విశ్వరూపం చ విన్యసేత్ ॥ వాయవ్యాం వాయుయోగే చ లిఖే త్పశుపతిం తథా ఊర్ధ్వం లింగం తథే శాన్యాం న్యసేదీశానయో గతః ॥ ప్రాగాది క్రమతో లేఖ్యాః శేషాద్యా భూగృహాద్బహిః । శేషం విన్యస్యపూర్వస్యాం సహస్ర ఫణి మండితం । అగ్నేయాం తక్షకంచైవ నైఋత్యాం వాసుకిం నాగం యుతం స ప్తశతైః ఫణైః । శంఖపాలంచ వారుణ్యాంయుతం స ప్తశతైః ఫణైః ॥ కంబళం చైవ కౌబేర్యాం స ప్తత్రింశ త్ఫణై ర్యుతం । కార్కోటకం తథే శాన్యాం శ్వేతం త్రింశత్ఫణాన్వితం । రుద్రపీఠ మిదంసర్వం రుద్రకృత్యేషు చ సంస్మృతం । శంభునాస్వయమాఖ్యాతం భక్తానుగ్రహ కామ్యయా । కుంకు మాగరు కర్పూర భూర్జపత్రేథవా పటే ॥ లిఖితం పూజితం భక్త్యా సర్వ కామార్థసిద్ధిదం । ఏతా దేవతాశ్చతుర్థ్యంత నమోంతై స్తన్నామమంత్రై రావాహ్యపూజయేత్ ॥

అత్రమూలం చింత్యం :—

తదైశాన్యాం రుద్ర కలశం సంస్థాప్య తత్ర వరుణం సంపూజ్య రుద్రైకాదశినీ జపార్థం విప్రం వృణుయాదిత్యాహుర్వృద్ధాః । తతో యజ మానేనత్యాగే కృతే గృహేభ్యః సాంగేభ్యో గ్రహయజ్ఞ వద్ధుత్వా రుద్ర

హోమే హుతే రుద్ర పిత దేవతాభ్య బలిం హుత్వా స్విష్ట కృదాది ప్రాయ
శ్చిత్త హోమాంతే దిక్పాలేభ్యో నవగ్రహాదిభ్యశ్చ మాష భక్తబలిం దత్వా
సముద్రా దూర్మిరితి త్రిచేన మూర్ధాన ... ప్రాగ్నిత్య పూర్ణాహుతిర్వా స ప్తతేధా
మంతే ఇతి పూర్ణాహుతిం హుత్వా పూర్వం దశమే అగ్నిమీళేతి సమిద్భిర్విష్టో
ర్వ్నరమితి షడ్భిరాతే పితః పంచభిః స్వాదిష్ఠయేతి దశభిః మహావైశ్వానర
జ్యేష్ఠ సామభ్యాంచ వసోర్ధారాం కృత్వా పూర్ణపాత్ర విమోకాది శేషం
సమాప్య ఋత్విగ్భ్యో దక్షిణాం దద్యాత్ - అత్ర రుద్ర మహాన్యాసే బోధాయ
నోక్తా దక్షిణా సువర్ణో పధానంవా దద్యాత్ ఋషిభ్యో రుద్రస్య దక్షిణా ।
ఏకాదశగాం దద్యాదితి శాలిత్రః । ఉపధానం హైమం తంతుకృత రూపోప
బర్హణం - సౌవర్ణం శతం శతచ్ఛిద్రం రుద్రో లఘు రుద్రః ప్రకారాంతరేణ
దక్షిణా మాహ మహార్ణవః । తత్ర సౌవర్ణ నిష్కాణాం దశ సాహస్రి
కోత్తమా ॥ తదర్థం మధ్య మాప్రోక్తా త్రితీయా త్రి సహస్రితా । ఉత్త
మాత్రి శతా వాస్యా ద్విశతీ మధ్యమామతా ॥ శత మాత్రాధ మాజ్ఞేయా
ప్రకారః కీర్త్యతే పరః । ఉత్తమాతు చతుష్షష్టి స్తదర్ధం మధ్యమామతా ॥
చతుర్వింశతి రన్యస్యా ధశానో విధిరుచ్యతే । సహస్రం దక్షిణాదేయా దశ
పూరుష కర్తృకే ॥ శతాని పంచదేయాని ఋత్విక్పంచక కర్తృకే । అథైక
కర్తృకే దేయం శతత్రయ మితిస్థితిః ॥ తతో గ్రహాది కలశోదకే నాభిషిక్తో
యజమానో గృహాదీనా ముత్తర పూజాం కృత్వా విసృజ్య ॥ శ్రీ రుద్ర
ప్రతిమాం స్వర్ణమయీం వస్త్రయుగాన్వితాం । శ్రీ రుద్ర ప్రీతయేచాపి
ప్రాప్తానిష్ట నివృత్తయే । ప్రార్థితాభీష్ట సంసిద్ధ్యై తుభ్యం శ్రీ రుద్ర రూపిణే ।
సంప్రదద్యాం విధానేన యథోక్త ఫలమస్తుమే । ఇతి రుద్ర ప్రతిమా
మాచార్యాయ దత్వాగ్నిం సంపూజ్య విసృజ్య విప్రాన్ రుద్రైకాదశిన్యాం
త్రినేకంచేతి సంభోజ్య కర్మేశ్వరార్పణం కుర్యాదితి - పుత్రార్థ మహారుద్రే
విశేషంత్వన పత్యత్వ హర కర్మవిపాకే వక్ష్యామః । ఇతర మంత్ర ప్రయోగా
భాష్యోక్తా భట్ట భాస్కరోక్తాశ్చ మహార్ణవేజ్ఞేయాః ప్రచారాభావాన్నోచ్యంతే ॥

ఇతి శ్రీమన్నారాయణభట్ట సూను రామకృష్ణ భట్టాత్మజ
కమలాకరభట్టకృతే శాంతిరత్నే రుద్ర విధానం సమాప్తం.

వేదపారాయణమ్

అథ వేదపారాయణం :—

తత్రాదౌ కలశస్థాపనాద్యుక్తం మహార్ణవే ।
తీర్థే దేవాలయే గేహే ప్రశస్తే సుపరిష్కృతే ॥ 1

కలశం సుదృఢం తత్ర మనిర్ణిక్తం సుభూషితం ।
పుష్ప పల్లవ మాలాభిశ్చందనైః కుంకుమాదిభిః ।
మృత్తికా యవనం మిశ్రం వేది మధ్యేన్య సేత్తతః ।
పంచాశద్భిః కుశైః కార్యో బ్రహ్మా పశ్చాన్ముఖః స్థితః ।
స్నాపితః స్థాపితం కుంభే చతుర్బాహు శ్చతుర్ముఖః ।
వత్సజాన్వా కృతిర్వేద ముత్తమాగ్రైః కుశైః కృతం ॥ 2

బ్రహ్మోపధానేదత్వాచ తతః స్వస్త్యయనం పఠేత్ ।
ప్రతిష్ఠాం కారయేత్పశ్చాత్పూజా ద్రవ్య మథోచ్యతే ॥ 3

యజ్ఞోపవీత నైవేద్య వస్త్ర చందన కుంకుమైః ।
స్రగ్ధూపదీప తాంబూలై రక్షతైశ్చ పితామహం ॥ 4

బ్రహ్మ జజ్ఞానమితి వా గాయత్ర్యా వా ప్రపూజయేత్ ।
ఉపాధ్యాయస్తు సంపూజ్య యథా పాఠం పఠేత్తతః ॥ 5

తతో వక్ష్యమాణహోమాది కృత్వా పఠేదిత్యర్థః ।

తత్రైవ బోధాయనః :—

స్థండిలం కల్పయిత్వాగ్ని ముప సమాధాయ పరిస్తీర్యాజ్యేనైతాభ్యో జుహోత్యగ్నయే సోమాయ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మణే ఋషిభ్య ఋగ్భ్యో యజుర్భ్యః సామభ్యః శ్రద్ధాయై మేధాయై ధారణాయై శ్రియై హ్రియై సావిత్ర్యై సవిత్రే ప్రజాపతయే కాండ ఋషయే సోమాయ కాండఋషయే అగ్నయే కాండఋషయే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యః కాండ ఋషిభ్య శ్రానుమత్యై స్విష్టకృతేచ పృథక్ స్వాహా కారేణ హుత్వా వ్యాహృతీ భిశ్చహుత్వా పునః పరిషించతి । సమానే చైతాన్ యజుషా తర్పయతి । ఏవమృగ్వేదస్యకాండ ఋష్యాది వర్జమాస్విష్ట కృతస్తేషాం స్థానే శాంతార్చిభ్యో మాధ్యమేభ్యో

గృత్సమదాయ విశ్వామిత్రాయ వామదేవాయాత్రయే భరద్వాజాయ జామ
దగ్నయే గౌతమాయ వసిష్ఠాయ ప్రగాథేభ్యః పావమానేభ్యః క్షుద్ర
సూక్తేభ్యో మహానామ్నీభ్య ఇతి తతో వేదాది మారభ్య సంతత మధీయీతే
త్యాహ భగవాన్ బోధాయనః - అథానశ్నన్పారాయణ విధిం వ్యాఖ్యాస్యామ
అసమాప్తేర్నాశ్నీ యాద్యథాశక్తిర్వాపయః ఫలాన్యోదనంవాహవిష్య మాత్ర
మన్నం భుక్త్వా తద్రాత్రౌ శేష మధీయీత గ్రామాత్ప్రాచీ ముదీచీంవాదిశ
ముప నిష్క్రమ్య అగ్ని ముపసమాధాయ పరిస్తీర్యేధ్మ ప్రదానాద్యగ్ని
ముఖాన్తేజ్యానై తాభ్యో దేవతాభ్యో జుహోత్యగ్నయే సోమాయేంద్రాయ ప్రజా
పతయే బృహస్పతయే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో బ్రహ్మణే ఋషిభ్యో ఋగ్భ్యో
యజుర్భ్యః శ్రద్ధాయై ప్రజ్ఞాయై ధారణాయై మేధాయై సదసస్పతయేను మతయే
శ్రియై హ్రియై సావిత్ర్యై సవిత్రే ప్రజాపతయే సోమాయాగ్నయేకాండ
ఋషయే విశ్వేభ్యో దేవేభ్యఃకాండ ఋషిభ్యః సాంహితీభ్యో దేవతాభ్య
ఉపనిషద్భ్యో యాజ్ఞికీభ్యో దేవతాభ్య ఉపనిషద్భ్యో వారుణీభ్యో దేవతాభ్య
ఉపనిషద్భ్యో హవ్యవాహాయ విశ్వేభ్యో దేవేభ్యో నుమత్యైస్విష్టకృతేచ
పృథక్స్వాహా కారేణ హుత్వా వ్యాహృతీభిశ్చ పునః పరిషించతి సమాప్తే
చైతా యజుషా తర్పయతి అన్తే ఏవాగ్నిషో మాద్యా యజుషా యజుర్వేదేన
సహతర్పయేత్ ॥ 6

యద్వా భూర్దేవాన్ తర్పయామీత్యాది యజుషా తర్పయిత్వాగ్న్యాది
దీం స్తర్పయేదిత్యాహ మహార్ణవే ॥ 7

ఏవ మృగ్వేదినాంకాండ ఋష్యాది వర్జమాస్విష్ట కృతన్తేషాం స్థానే
శతర్చిభ్య ఇత్యాది మహానామ్నీభ్య ఇత్యంతం ప్రాగ్వత్ । తతో వేదాది
మారభ్య సంతత మధీయీత నాస్యాంత రానధ్యాయో నాస్యాంతరా జనన
మరణే అశుచిః అశౌచ హేత్వర్థః - నాంతరవ్య వహరేద్యత్ర విరమేద్యావ
దన్త మధీయీత । యావత్పర్యంతం పఠేత్తావన్మధ్యే న విరమేన్నాన్యచ్చవ
దేదిత్యర్థః । యదన్తరా విరమేత్త్రీన్ ప్రాణానాయమ్య ప్రణవం వా వద
న్విక్షేపణవదేత యావత్కాల మధీయీత । తతః సర్వ విశాం విశాంతరం

సంగ్రామారణ్య సలిలంలోప్య పరిధద్యాత్ । నిశాన్తరం సంధ్యానిశాదీన్ లోప్య విహాయ సమాపయేదిత్యర్థః । అదావన్తేచ బ్రాహ్మణ భోజనం దక్షిణాంచ దద్యాత్ । యఏతేన విధినావేద మధీయత సతతః పూతో వేదో భవతి మనశ్శుద్ధిశ్చ భవతి । వేదరూపో భవతీత్యర్థః । ద్వాభ్యాం పారాయణాభ్యా మృగ్భిశ్చ భోజన ఇహానృతేభ్యః ప్రముచ్యతే — త్రిభిః పతనీయేభ్యః శూద్ర్యాం రేతస్సిక్త్వా గంగాప్సుని మజ్య పూతో భవతి చతుర్భిః పారాయణైః । శూద్రాన్నభోజనాత్తత్ స్త్రీ సేవనాచ్చ పంచభిర యాజ్య యాజనా దగ్రాహ్య గ్రహణాత్ । షడ్భిః బ్రాహ్మణ స్వహరణాత్ స్త్రీలోహిత కరణాత్ పశుహననాత్సువర్ణస్తే యాత్పతిత సంయోగాచ్చ సప్తభిః ప్రాజాపత్యస్య హీనాచరణాద్యజ్ఞోప బంధనాచ్చాష్టభిశ్చాంద్రాయణస్య గురు తల్ప గమనాద్ర జస్వలాగమనాచ్చనవభిః సురాపానాద్దశభిర సోమపానా దేకాదశభి బ్రహ్మ హననాద్ద్వాదశభిః పూర్వ జన్మేహ జన్మనిచ కృతైస్సర్వైః పాపైః ప్రముచ్యతే స్వర్గలోకం గచ్ఛత్యగ్నిష్టోమాది క్రతు భిరిష్టం భవతి । వేదాధ్యాయీ సదైవస్యాదపాప్మా సత్యవాక్ శుచిః । యం యం కామయతే కామం తం తంవేదేన సాధయేత్ । అసాద్యం నాస్తి యత్కించి ద్విప్రిహ్మ బోహి ఫలం మహదితి ॥ 8

ఋగ్విధానే :—

అదావేవతు సావిత్ర్యా కర్మ కుర్వీతశాంతయే । తుష్టయే పశులాభాయ ధనలాభాయ భూపతే ఏషాహి సంహితా దేవైః సర్వ బ్రహ్మ మయీత్రివృత్ । ఉగ్రేణ తపసాదృష్టా విశ్వామిత్రేణ ధీమతా । హోమాంశ్చ జప యజ్ఞాంశ్చ నిత్యం కుర్వీతవై తదా । సర్వకామ సమృద్ధర్థం పర బ్రహ్మేవ ముచ్యతే । ఏషైవ ప్రతిలోమోక్తః వచ్చః శత్రు వినాశినీ । అక్షర ప్రతిలోమేచ త్వభిచారేషుశస్యతే । సర్వ సంహితయా ప్రత్యృచం హోమః ।

అజ్యేన తిలైర్వాన్ :—

అజ్యం ద్రవ్యమనాదేశే హోమేషు తువిధీయతే ॥ 9

ఇతి బ్రహ్మోక్తేః :—

సర్వపాపహరో హోమ స్త్రిరైస్సర్వత్ర శస్యత ఇతి విష్ణు ధర్మోక్తే ర్వేచ । శాతాతపః । కృత్స్న ఖద్ర త్రయం చైవ వేదపారాయణం తథా । తిలహోమ సహస్రంచ నమమేతచ్ఛ తుష్టయం ॥ 10

ఇతి కమలాకరభట్టకృతే వేద పారాయణం.

జాతవేదస విధానం

శౌనకః :—

జాతవేదస ఇత్యేతత్సూక్తం సర్వార్థసాధనం ।
ఆయురారోగ్య సుఖదం భూతిదం శత్రునాశనం ॥ 1

యద్యద్వాంఛతివామర్త్య స్తత్తదాప్నోత్య సంశయం ।
సూక్తేనానేన జుహుయా చ్ఛుక్లాంబరధరః శుచిః ॥ 2

జపేద్వా నియతోమంత్రం హవిష్యాశీ జితేంద్రియః ।
వసు పుత్ర ధనార్థీచ ప్రత్యేకం లక్షమభ్యసేత్ ॥ 3

కుండేవా స్థండిలేవాపి హోమం కుర్యాద తంద్రితః ।
చతురశ్రం భవేత్కుండం మేఖలాద్వయ సంయుతం ॥ 4

స్థండిలాద్యాజ్యభాగాంతం యజ్ఞతంత్రం ప్రకల్పయేత్ ।
దుర్గామావాహయేత్కుంభే సాయుధాష్టమహాభుజాం ॥ 5

నీలోత్పలదళశ్యామాం కిరీటాద్యైర్విభూషితాం ।
తతశ్చారాధ్యతాం దేవీం తస్మిన్ తీర్థోదకాన్వితే ॥ 6

ఆవాహ్యనేన హవిషా సమిద్భిశ్చ పృథక్ పృథక్ ।
మంత్రేణానేన జుహుయా దష్టోత్తర శతాహుతీః ॥ 7

తతః స్విష్టకృతం హుత్వా హోమశేషం సమాపయేత్ ।
ఉత్థాయాథ జపేన్మంత్రమేతం శ్రద్ధా సమన్వితః ॥ 8

ఋగ్విధానే :—

జాతవేదస ఇత్యాది సదాస్వస్త్యయనం పఠేత్ ।
దుర్గేపథి ప్రయాతస్య నాస్యారిభ్యో భయం భవేత్ ॥ 9

రాజకార్యైర్ద్విషద్భ్యోదే అఖిలస్తోష్వనేకధా ।
అశక్తో బ్రాహ్మణైః కార్యోభయే ప్రాణాంతికేపివా ॥ 10

జాతవేదస ఇత్యేతాం జపం స్తేభ్యః ప్రముచ్యతే ।
సిహాధయిపరిత్థంచ ప్రస్థితో మనసా జపేత్ । 11

సిధ్యర్థం స్వస్తిమానేత చోచ్చైర్వాప్యేతనాధ్వని ।
కృతార్థః స్వగృహే తిష్ఠన్నేతామేవ సదాభ్యసేత్ ॥ 12

ఉదితే సవితర్యేంతాః జపే దస్తంగతే తథా ॥ 13

అహ్నిస్వస్త్యయనం శస్తం రాత్రౌ దుస్వప్నదర్శనే ।
వ్యుష్టాయాం చ జపన్నిత్య మేతాం దుస్వప్ననాశనీ ॥ 14

ఇతి జాతవేదస కల్పః.

త్వరిత రుద్ర కల్పః

అథ త్వరిత రుద్రః :—

శివపూజాం విధాయ సంకల్పమూలేన ప్రాణానాయమ్య - అస్య శ్రీ త్వరిత రుద్రమంత్రస్య అథర్వణఋషిః - అనుష్టుప్ ఛందః - త్వరిత రుద్రోదేవతా నమ ఇతి బీజం । అస్త్వితి శక్తిః త్వరిత రుద్రప్రీత్యర్థే జపే వినియోగః ॥ అథ మూలేనకరశుద్ధిం కృత్వా ప్రణవం కరతలయోర్విన్యస్య షడంగం కుర్యాత్ ॥

తద్యథా ;—

ఓం యో రుద్రః అంగుష్ఠాభ్యాం నమః । ఓం అగ్నౌ తర్జనీభ్యాం నమః । ఓం యో అప్సుమధ్యమాభ్యాం నమః । ఓం య ఓషధీషు అనామికాభ్యాం నమః । ఓం యో రుద్రో విశ్వాభువనావివేశ కనిష్ఠికాభ్యాం నమః । ఓం తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు కరతలకరపృష్ఠాభ్యాం నమః ॥

ఏవం హృదయాదిన్యాసః :—

ఓం యో రుద్రో హృదయాయ నమః । ఓం యో అగ్నౌ శిరసే స్వాహా । ఓం యో అప్సు శిఖాయైవషట్ । ఓం య ఓషధీషు కవచాయ హుం - ఓం యో రుద్రో విశ్వాభువనావివేశ నేత్రత్రయాయ వౌషట్ - ఓం తస్మై రుద్రాయ నమో అస్తు అస్త్రాయ ఫట్ । ఇత్యస్త్రేణ దిగ్బంధః ॥

అథ పాదన్యాసః :—

ఓం యః పాదాభ్యాం నమః - ఓం రుద్రః జంఘాభ్యాం నమః - ఓం అగ్నౌ జానుభ్యాం నమః । ఓం యః ఊరుభ్యాం నమః - ఓం అప్సు గుల్ఫాభ్యాం నమః - ఓం యః మేఢ్రాయ నమః । ఓం ఓషధీషు నాభ్యై నమః - ఓం యః ఉదరాయ నమః - ఓం రుద్రః హృదయాయ నమః - ఓం విశ్వా కంఠాయ నమః - ఓం భువనాముఖాయ నమః - ఓం వివేశ నాసికాయై నమః - ఓం తస్మై నేత్రత్రయాయ నమః - ఓం రుద్రాయ భ్రూమధ్యాయ నమః - ఓం నమః లలాటాయ నమః - ఓం అస్తు శిరసే నమః ॥

అథ ధ్యానం :—

రుద్రం చతుర్భుజం దేవం త్రినేత్రం వరదాభయం । దధాన మూర్ధ్వ హస్తాభ్యాం శూలం డమరుమేవచ ॥ అంకసంస్థాముమాం పద్మే దధానాంచ కరద్వయే అధః కరద్వయే కుంభం మాతులింగం చ బిభ్రతీం ।

ఏవం ధ్యాత్వా :—

ఏవం మూలమంత్రేణా వాహనాది షోడశోపచారై రభ్యర్చ్య విత్వ మష్టోత్తరశతం జపేత్ । ఏషతే రుద్రభాగ ఇతి ముద్రా ॥

అథ హోమవిధిః :—

లింగాభిముఖ ఉపవిశ్య ఘృతాహుతీ ర్జుహుయాత్ - ఏవం కృతే పురశ్చరణం భవతి ఘృతాక్తైర్ముక్తికామః - దూర్వాభిరాయుష్కామః -

కన్యాకామోలోజై౹ - అపామార్గై రర్థకామాః - మధుపుష్పై ర్వశ్యకామః - శ్రీఫలైః శ్రీకామః - సిద్ధార్థై సిద్ధికామాః - ఖాదిరై ర్తేజస్కామః - ఔదుంబరైః పుత్రకామః - సాజ్యసిద్ధార్థైః పుష్టికామః - గుడూచీఖండై ర్జ్వరనివృత్తి ర్భవతి - ఉత్పలై ర్దధిమధుఘృతై రష్టసహస్రం జుహుయాత్ । యథేష్టా శ్రీర్భవతి - బిల్వపత్రై ర్దధిమధుఘృతాక్తై స్సహస్ర హోమో జ్వరం నాశయతి - శాల్మలీ సమిద్భిశ్శశరుధిరాక్తైః సహస్రం జుహుయాత్ శత్రూణాం సద్యోమరణం భవతి - అక్లిన్నవాసా అర్కాభిముఖః సహస్రం మాసైకమాత్రం జప్త్వా యక్ష రాక్షస గంధర్వాదీవశం నయతి - మాసద్వయే నేంద్రాదీన్వశం నయతి - మాసేన బ్రహ్మాదిదేవాః సమాగచ్ఛంతి సనరో విరూపాక్షో భూతగణైః పరివృతో మహాదేవో భవతీత్యాహ భగవాన్ బోధాయనమః ॥

హేమాద్రౌ శాంతికాండే భీష్మ ఉవాచ :—

అథ త్వరిత రుద్రస్య న్యాసముద్రాః క్రమేణతం ।
జపహోమాదికం సర్వం కథ్యతే సర్వసిద్ధయే ॥ 1

యస్య కుక్షౌ జగత్సర్వం స్థావరం జంగమంచయత్ ।
దుఃఖచ్ఛిదే నమస్తస్మై బ్రహ్మ విష్ణు శివాత్మనే ॥ 2

ఛందోనుష్టుబథర్వాచ ఋషి స్త్వరిత సంజ్ఞకే ।
దేవతాత్వరితోరుద్రో బీజం శక్తిర్నమో స్త్వితి ॥ 3

దేవాగారే నదీతీరే శుచౌదేశే పివాగ్యతః ।
ఉపవిశ్య నియమ్యాత్మం సంకల్ప్య విధివద్బుధః ॥ 4

కరయోరుభయోశ్చైవ మూలమంత్రేణ విన్యసేత్ ।
క్రమేణతు షడంగానాం న్యాసస్స్యా ద్ధృదయాదిభిః ॥ 5

న్యాసం మంత్రపదైః కుర్యా త్పంచభిర్హృదయాదికం ।
యోరుద్రో అగ్నౌ హృదిన్యస్య శీర్షేయోఽప్స్వితి విన్యసేత్ ।
విశ్వా భువనావివేశేతి నేత్రం తైసముదాహృతం ॥ 6

శేషేణ కవచంనస్య వ్యాహృత్యా బంధయేద్దిశః ।
అంగుళ్యగ్రాణి మూలేన కృత్వాంగుష్ఠేనపీడయేత్ ॥ 7

సాముద్రా సుభగాప్రోక్తా తతోధ్యానం సమాచరేత్ ।
ఏషతే రుద్రభాగేతి అంగముద్రా ప్రదర్శనం ॥ 8

శ్రీకామః శీర్ష్ణికుర్వీత తేజస్కామస్తు నేత్రయోః ।
ముఖే త్వన్నాద్యకామస్తు గ్రీవాయాం రోగనాశనం ॥ 9

హృదయే సుఖకామస్తు నాభౌ జ్ఞానప్రదం భవేత్ ।
ప్రజాకామస్తు గుహ్యేవై పశుకామస్తు జంఘయోః ॥ 10

జాన్వోస్తు గ్రామకామస్తు సర్వకామస్తు గుహ్యకే ।
వశీకరణ కామస్తు వామబాహౌ ప్రదర్శయేత్ ॥ 11

పాపక్షయేభిచారేవా వ్యాధేరపగమే తథా ।
బహిః శరీరాత్కుర్వీత శివస్యాగ్రేతు సంస్మరేత్ ॥ 12

చతుర్భుజం త్రినేత్రంచ శుద్ధస్ఫటికసన్నిభం ।
అమృతేనచపూర్ణాద్వౌ కలశౌ హస్తయోర్ద్వయోః ॥ 13

హస్తద్వయేన యోగస్య కృతముద్రం స్థిరాసనం ।
సర్వకామప్రదం శాంతం శంకరం కరుణాకరం ॥ 14

ఉగ్రకర్మణిచైవోగ్ర మూర్తిం ధ్యాయేదుమాపతిం ।
ద్విభుజం నాగపాశంచ శూలపాణిం జటాధరం ॥ 15

ఏవం ధ్యాత్వా మహాదేవం నమస్త్వభ్యర్చ్యేసు భక్తితః ।
అధశ్శాయీజితక్రోధా బ్రహ్మచారీ హవిష్యభుక్ ॥ 16

అయుతేద్వే జపేత్పూర్వం ప్రత్యహం పూజయేచ్ఛివం ।
జుహుయాత్తు దశాంశేన తదర్థాంశేన తర్పణం ॥ 17

మార్జనం తద్దశాంశేన తతో బ్రాహ్మణ భోజనం ।
పురశ్చరణ మేవంచ కృత్వా సంపూజ్య శంకరం ।
జపేత్త్వరిత రుద్రంతు సర్వకామ ఫల ప్రదం ॥ 18

శ్రీకామః శాంతి కామోవా జపేల్లక్ష మతంద్రితః ।
బైల్వై స్సమిద్భిః శ్రీకామః శాంతి కామః శమీమయైః । 19

జుహుయా దాజ్య సంమిశ్రై స్తర్పణం మార్జనం తథా ।
ఏవం సర్వేషు కామేషు హోమాంతే జుహుయాద్యధైః ॥ 20

జప్త్వా లక్షంతు పుత్రార్థీ పాయసం జుహుయా త్తతః ॥ 21

విత్తార్థం శ్రీఫలై ర్హోమ ఆయుర్వృద్ధై చ మార్వ్ణయా ।
తిలై రప్యాజ్య సంమిశ్రై స్తేజస్కామో ఘృతేనవై ॥ 22

వ్రీహిభిః పశుకామస్తు రాష్ట్రివేషస్తువై యవైః ।
పాయసై స్సర్వకామేషు హోతవ్యం శర్కరాన్వితం ॥ 23

మధ్వక్తాన్యామ్ర పర్ణాని తీవ్ర జ్వర వినాశనే ।
మహాభూతాభిచారేషై గుడూచీ భిర్హునేద్ఘృతం ॥ 24

సర్వరోగ వినాశాయ సూర్యస్యాభి ముఖో జపేత్ ।
ఆయుతేద్వే జపేద్ధోమః కార్యోర్కాశ కలై ర్ఘృతైః ॥ 25

ఔదుంబరై రన్న కామ స్తే జస్కామస్తు ఖాదిరైః ।
అపామార్గ సమిద్ధోమా ద్భూతబాధా వినశ్యతి ॥ 26

గృహబాధా వినాశాయ జపేదశ్వత్థ సన్నిధౌ ।
లవణః శీత తీక్ష్ణాగ్ర సమిధోశ్వత్థ సంభవాః । 27

దధ్యక్తాః సమిధ కుష్మాః స్వాహాంతం మంత్ర ముచ్చరేత్ ।
దశ పంచాహుతీర్హుత్వా గచ్ఛ గచ్ఛేత్యు దీరయేత్ ॥ 28

యావద్ధోమం బలిర్దేయః పురుషాహార సంమితః ।
ఏవం కృతే విముచ్యేత పుమాన్ స్త్రీవా మహాగ్రహాత్ ॥ 29

యం జేతు మిచ్ఛేత్పురుష స్తత్థానాభి ముఖో జపేత్ ।
జుహుయాచ్ఛ తపత్రాణి సదుష్టః క్షయమాప్నుయాత్ ॥ 30

లాజ హోమేన కన్యార్థీ కన్యాం ప్రాప్నోతి రూపిణీం ।
లాజాశ్చ మధు సంయుక్తాః శ్వేత పుష్పాణివా పునః ।
హుతాయంతే హరితై రన్నై స్తస్య విశ్వం వశం భవేత్ ।

వామాంగ మున్నతం కృత్వా స్త్రీ వశేతు విచక్షణః ।
హస్త్యశ్వమాంద్య శాంత్యర్థం తిలైశ్చాజ్యేన సంయుతైః ।
హోమస్థానేతు సంస్థాప్య కుంభమేకం జలాన్వితం ।
మంత్రయిత్వాష్ట సాహస్రం చూత శాఖాంతు నిక్షిపేత్ ।
అభిషేకశ్చ కర్తవ్యస్తేషాం శాఖా ప్రోక్తైః ప్రదక్షిణం ॥ 31

గ్రహ గ్రామాది శాంతిశ్చ సర్వైః కార్యాతు పూర్వవత్ ।
వాస్తుపూజాచ కర్తవ్యా ఏకాశీతి పదైః శుభైః ॥ 32

ఈశానాయ బలిం కార్యో భూతానాం పతయే తథా ।
ఏవం కృతే పశూనాంచ ప్రజానాం శాన్తిమాప్నుయాత్ ॥ 33

అద్భుతేషుచ సర్వేషు నిశాయాం గ్రామ బాహ్యతః ।
ఉపవిశ్య జపే ద్రుద్రం త్వరితం బలిభిస్సహ ॥ 34

హోమః పాలాశ కాష్ఠైశ్చ కర్తవ్యో ఘృత సంయుతైః ।
ఈశానాయ బలిం కార్యో యస్యాం దిశిత దద్భుతం ॥ 35

తదాశా పతయేచైవ పశూనాం పతయే తథా ॥ 36

వృద్ధికామో జపేల్లక్షం తిలైర్హోమం ఘృతాన్వితైః ।
బలి పూజా ప్రకర్తవ్యా శివస్య వరుణస్యచ ।
సర్వకామేషు చైవాత్ర త్వరితస్య జపో భవేత్ ॥ 37

అయుతద్వయ మల్పేతు యావల్లక్షంతు నోధికే ।
ఏవం కృతేతు సిద్ధిస్స్యాన్నిష్కామః ప్రాప్నుయాచ్ఛివం ।
ఐహికాముష్మికాన్ భోగాన్ భుక్త్వా సాయుజ్య మాప్నుయాత్ ॥ 38

ఇతి హేమాద్రౌ శాంతి కాండే గాంగేయ ప్రోక్తత్వరిత రుద్ర విధిః.

స్వ ప్న ఫ లా ని

అథ స్వప్నాః :—

తత్ర దైవజ్ఞాదీన్ దేవంచ సంపూజ్యేత్యుక్త్వా అద్భుతసాగరే వరాహః - అథర్వోక్తైః మంత్రైస్తు పురోహితస్తు సంయమ్యత స్యాంభువి సంయతాయాం - బ్రహ్మేశ పూర్వాపరభాగ పుష్పం కృత్వోపధానం శిరసి క్షితీశః -

తథైకభుగ్దక్షిణ పార్శ్వశాయీ స్వప్నం పరీక్షేత యథోపదేశం । నమః శంభో త్రినేత్రాయ వరదాభయ పాణయే ॥ వామనాయ విరూపాయ స్వప్నాధి పతయే నమః । భగవన్ దేవదేవేశ శూల భృద్వృష వాహన – ఇష్టానిష్టం మమాచక్ష్వ స్వప్నేసుప్తస్య శాశ్వతం – ఏక వస్త్రః కుశా స్తీర్ణే సుప్తః ప్రయత మానసః । నిశాంతే పశ్యతే స్వప్నం శుభం వాయ దివా శుభం ॥ 1

శుభ స్వప్నానాహ బృహద్యాత్రాయాం వరాహః ।
శైల ప్రాసాద భాగాశ్చ వృషభారోహణం హితం ॥ 2
చంద్ర తారా గ్రహాణాంచ పరిమార్గణ మేవచ ॥ 3
భూమ్యం బుధీనాం గ్రసనం శత్రూణాంచ వధ క్రియా ।
జయో వివాదో ద్యూతేషు సంగ్రామేచ తథా జయః ॥ 4
భక్షణం చైవ మాంసానాం మత్స్యానాం పయసాం తథా ।
దర్శనం రుధిరం స్యాపి స్నానంవా రుధిరేణవా ॥ 5
సురా రుధిర మాంసానాం పానం క్షీరస్య చైవహి ।
అంత్రేణ వేష్టితం భూమౌ నిర్మలం గగనం తథా ॥ 6
సుఖేన దోహనం శస్తం మహిషీణాం తథా గవాం ।
సింహీనాం హస్తినాం చైవ బడబానాం తథైవచ ।
ప్రసాదో దేవ విప్రేభ్యో గురుభ్యశ్చ తథా శుభం ।
అంభసాం త్వభిషేకశ్చ జ్ఞేయం రాజ్యప్రదం హితత్ ॥ 7
రాజ్యాభిషేకశ్చ తథా ఛేదనం శిరసోపిచ ।
మరణం వహ్నిలాభశ్చ వహ్నిదాహో గ్రహాదిషు ॥ 8
తథోదకానాం తరణం తథా విషమ ఫలం ఘనం ।
హస్తినీ బడబానాంచ గవాంచ ప్రసవో గృహే ॥ 9
ఆరోహణం గజేంద్రాణాం రోదనంచ తథా శుభం ।
పరస్త్రీణాం తథా లాభ స్తథా లింగన మేవచ ।
నిగడై ర్బంధనం ధాన్యం తథా విష్టాను లేపనం ।
బీజానాం భూమిపాలానాం సుహృదామపి దర్శనం ॥ 10

[illegible] ద్రవ్యాణి [illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] బాహునా ఛత్రం వా ।
[illegible] బ్రాహ్మణాః ॥ 11

[illegible] మూర్ధ్ని [illegible] సిహ్మాదిరోహ [illegible] ముదధి [illegible] విపుల రణ విపుల ద్యూతవా ద్విజయశ్చ [illegible] విశతస్పరిరేవా [illegible] నారీ [illegible] ॥ 12

సిత సురభి మనోజ్ఞ [illegible] గురు రాజ్ఞాం దర్శనాన్ [illegible] తేషు భుక్త్వా ఘృత దధి పరమాన్నం [illegible] ॥ 13

బృహస్పతి సంహితాయాం

యస్తు శ్వేత [illegible] ధుతే ।
సహస్ర లాభ [illegible] తు దశమేదినే ।
ధరగో [illegible] దంశతే యది ॥ 14

విజయం [illegible] నిర్దిశేత్ ।
బాలా [illegible] ప్రతి బుధ్యతే ॥ 15

[illegible] లభతే భూమిం రాజ్యంవా ప్రియవాదినీం ।
రుధిరం పిబతే స్వప్నే సురాం వా పిబతి క్వచిత్ ।
బ్రాహ్మణో లభతే విద్యామితరస్తు ధనం లభేత్ ॥ 18

క్షీరం పిబతి యః స్వప్నే [illegible] దోహనే కృతే ।
సోమ పానం భవేత్తస్య ధనంవా బహుం వాదిశేత్ ॥ 17
దధిలాభే ధనం తస్య ఘృతలాభే ధ్రువం యశః ॥ 18

మృత ప్రాశే మహత్క్లేశో యశస్తు దధి భక్షణే ।
గోధూమై ర్వాయవై ర్వాపి లాభం సిద్ధార్థమేవచ ॥ 19
పుష్పైప్రాప్తే ధనం విద్యా త్ఫలేవృద్ధిరనుత్తమా ॥ 20
ఆసనే శయనేయానే శరీరేవాహనే గృహే ॥ 21
జ్వలమానే విబుధ్యేత తస్యశ్రీః సర్వతోముఖీః ॥ 22

వరాహః :—

వృశ్చికాది దశనం మణి రత్న కాంచనం కలశదీపకిశోరాః ।
వత్సహంస శశకాదయోర్సకలాభదః పశు గజాది లాభదః ॥ 23

విష్ణుధర్మే :—

పీకస్యాం యదివారాత్రౌ శుభం వాయదివా శుభం ।
పశ్చాద్దృశ్యే త్తదా తత్ర తస్యపాకం వినిర్దిశేత్ ॥ 24

అథ దుస్వప్నాః — అద్భుతసాగరే దేవలః :—

రక్తగంధాంబరస్రగ్వీ గచ్ఛేద్యా దక్షిణాముఖః ।
ఖరోష్ట్ర మహిషారోహే త్రిమాసాన్నాధిజీవతి ॥ 25
శ్వభ్రే యోనిపతేత్స్వప్నే ద్వారంవాస్యాపి ధాయతే ॥ 26
నచో త్తిష్ఠతి య స్తస్మా త్తదంతం తస్య జీవితం ॥ 27

మార్కండేయః :—

వాంత్యాం మూత్రం పురీషంతు సువర్ణం రజతం తథా ॥ 28
ప్రత్యక్ష మద్యవాస్వప్నే జీవేత దశమాసికం ।
కేశాంగారం తథా భస్మ ఉరగం నిర్జలాం నదీం ॥ 29
దృష్ట్వాస్వప్నే దశాహంతు మృత్యు రేకాదశేదినే ।
కరాళై ర్వికటైః కృష్ణైః పురుషై రుద్యతాయుధైః ।
పాషాణై స్తాడిత స్స్వప్నే సద్యోమృత్యు ర్భవేద్ధ్రువం ॥ 30
రక్తకృష్ణాంబరధరా గాయంతీ చ తథా హసేత్ ।
దక్షిణాశాం నయేన్నారీ స్వప్నేసోపిన జీవతి ॥ 31

వరాహః :—
హరిణారోహ భ్రమణం మృత్యుర్నరేణ సూకరారోహే ।
ఉష్ట్రారోహేవా వృద్ధిస్యాత్కుంజరారోహే ॥ 32
వాత్స్యే విష్ణుధర్మేచ :—
మలినాంబర ధారిత్వం అభ్యంగః పంకదిగ్ధతా ।
ఉచ్చాత్ప్రపతనంచైవ డోలారోహణమేవచ । 33
శక్రధ్వజస్య పతనం పతనం శశిసూర్యయోః ।
దేవద్విజాది భూపానాం ప్రజానాం క్రోధఏవచ ॥ 34
ఆలింగనం కుమారీణాం విధవానాంచ మైథునం ।
హానిశ్చైవ స్వగోత్రాణాం పీడః కంఠే మనఃప్రియా ।
దక్షిణా శాఖిగమనం వ్యాధినాభి భవస్తథా ॥ 35
ఫలోపహారశ్చ తథా శాద్వలానాం విశోధనం ।
గ్రహణాంచైవ భంగశ్చ గృహసమ్మార్జనం తథా ॥ 36
క్రీడాపిశాచ క్రవ్యాద వానరా శ్వతరైరపి ।
కాషాయవస్త్రధారిత్వం తద్వత్క్రీడనకం తథా ॥ 37
తైలపానశ్చాగరోహ శ్శవమాల్యానులేపనం ।
ఏవమాదీనిచాన్యాని దుస్స్వప్నానివినిర్దిశేత్ ॥ 38
పరాశరః :—
కాయస్యా లేపనంవా కలుషజలనిపీతస్నేహ ।
పక్షావిజగ్ధిజిహ్వాదంత ప్రబాహుంప్రపతన మధవానర్ధశోకప్రదాయి । 39
లైంగే :— 40
ముక్తకేశోహసంశ్చైవ గాయంతం నృత్యతే నరః ॥ 41
యామ్యాం దిశమితోగచ్ఛేత్తదంతం తస్య జీవితం ॥
అన్యేప్యుద్యోగ భీష్మ ద్రోణ కర్ణ పర్వ యుద్ధకాండాదౌ । 42
భారత రామాయణాదౌ జ్ఞేయాః ॥
మాత్స్యే విష్ణుధర్మోత్తరేచ :— 43
స్వప్నేతు ప్రథమేయామే వత్సరాన్తే ఫలం భవేత్ ॥

షడ్భిర్మాసైః ద్వితీయేచ త్రిభిర్మాసైః తృతీయామకే ।
చతుర్థే మాసమాత్రేణ ఫలం భవతి నాన్యథా । 44

పరాశరః :—

పాదద్విపాదోత్తర పాదవృద్ధ్యా వర్షార్ధమాసత్రయ మాసకాలాః ।
నిశావిభాగేన చతుర్షుదృష్టాః స్వప్నా అనిష్టేష్ట ఫలప్రదాఃస్యుః ॥ 45

వరాహః :—

ఆద్యేవర్షే వత్సరార్ధే ద్వితీయేపాకో వర్షార్ధభాగే తృతీయే ।
మాసాత్పాకశ్శర్వరీ పశ్చిమాంతే స్వప్నే పాకస్సూర్యబిమ్బంప్రదిష్టం । 46

దుస్వప్న శాన్తిః

పురుషం కరాళ దంతం పశ్యతిష్ఠ ఏనం హంతి వరాహ ఏనం హంతి మర్కట ఏన మాస్కంద యత్యాశు వాయురేనం ప్రవహతి - సువర్ణం ఖాదయిత్వా పగిరతి భక్షయత్యేకం పుండరీకం కరాళైః ఖరైర్వరాహై ద్యుక్తైర్యానైర్యాతి కృష్ణాం ధేనుం కృష్ణ వత్సాం వాపశ్యతి నళదమాలీ దక్షిణాముఖో వ్రజతి యోయుద్యేతేషాం కించిత్పశ్యేదు పోష్యసపాయ సంస్థాలీ పాకం శ్రపయిత్వా రాత్రి సూక్తేన ప్రత్యృచం హుత్వాన్నే నామేనవా విప్రాన్ భోజయిత్వా చరుం స్వయం ప్రాశ్నీయాదితి అత్ర లక్షహోమః కార్యః గౌస్వప్నాద్భుత దర్శన ఇతి పూర్వ ముక్తేః ॥

తథా చండీ పాఠేపి :—

శాంతి కర్మణి సర్వత్ర తథా దుఃస్వప్న దర్శనే ।
గ్రహపీడాసుచోగ్రాసు మాహాత్మ్యం శ్రుణు యాన్మమ ॥ 1
దుస్వప్నంచ నృభిర్దృష్టం సుస్వప్న ముపజాయతే ।
ఇత్యాది మార్కండేయ పురాణాత్ ॥ 2

పరాశరః :—

దేవ ద్విజాది ప్రతి పూజనాని మంత్రోపవాసాదిచ విప్రసేవా ।
తిలాన్న గో భూమి హిరణ్య దానం దుస్వప్న హంతౄణి పయశ్చగాంగః ।
తిలనామ యుతం తత్రజుహుయాత్తు సమాహితః । 3

శిలోసీతిచ మంత్రేణ ధేనుం దద్యాచ్చ దక్షిణాం ।
బ్రాహ్మణాన్ తర్పయేత్తత్ర దక్షిణా భోజనాదినా ॥ 5

దానంచ వివిధందేయ మశుభానాం నివృత్తయే ।
షడ్భిర్మాసైస్తు సంపూర్ణై రన్యథా మరణం భవేత్ ॥ 5

మాత్స్యే :—

స్తుతించ వాసుదేవస్య తథా తస్యచ పూజనం ।
గజేంద్ర మోక్ష శ్రవణం జ్ఞేయం దుస్వప్న నాశనం ॥ 6

విష్ణు సహస్రనామ జపః పుణ్యో దుస్వప్న నాశన ఇత్యుక్తేః ।

ప్రయోగ పారిజాతే శౌనకః :—

స్వప్నోత్పాతేషు చైతేషు కాళికాత్రాది దేవతా
పూజా విధానం పూర్వోక్తం కుర్యా దత్రాపి యత్నతః ॥ 7

స్వప్నాది నాశ మంత్రేణ హోమే దష్టోత్తరం శతం ।
హోమం కుర్యాత్ప్రియత్నేన రాత్రావేవ ద్విజోత్తమః ॥ 8

ప్రత్యృచం పాయసం హుత్వా రాత్రి వ్యఖ్యదితి క్రమాత్ ॥ 9
అష్టోత్తర శతం హుత్వా మంత్రేణానేన యత్నతః ।

కాలరాత్రి మంత్రేణేత్యర్థః :—

గురవే దక్షిణాం దద్యా ద్వస్త్రం హేమ పశూనపి ।
యద్యుక్త దక్షిణా దానేప్య శక్తో హోమకర్మణి ॥ 10

హిరణ్యం దక్షిణాం దద్యాత్త దానీమేవవా బుధః ।
వస్త్ర కుంభాది సకలం తద్ధోత్రే ప్రతిపాదయేత్ ॥ 11

సపీవ :—

యద్య విష్టఫలం స్వప్నే పశ్యేత్తస్యోచ్యతే విధిః ।
అద్యానోదేవ సవితరిత్యృచా పూర్వమేకయా ॥ 12

తతః పరం పరం యచ్చ దుస్వప్న స్వప్న పంచభిః ।
ఋగ్భిః పరం తతో హోమే రాజన్యజ్జ్య ఇతిత్యృచా ॥ 13

ఋగ్భి స్సర్వాభిరేతాభిరు పతిష్ఠేత భాస్కరం ॥
ఏవం కృతే తుదుః స్వప్న దర్శనం నిష్ఫలం భవేత్ ।
అథ స్వప్నస్యేతి జపన్ ప్రాతః ప్రాతర్దినే దినే ॥ 14
దుస్స్వప్నంతు వదేత్కృత్స్నంన తస్మాద్విందతే భయం ।

అత్రశ్రాద్ధమపి కార్యం :—

శ్రాద్ధార్హ ద్రవ్య సంపత్తౌ తథా దుస్స్వప్న దర్శనే ॥ 15
జన్మర్క్షే గ్రహపీడాసు శ్రాద్ధం కుర్వీ తవేచ్ఛయేతి ।
పృథ్వీ చంద్రోదయే మార్కండేయ పురాణ వచనాత్ ।
ఏత దస్మాభి ర్నిర్ణయ సిధావుక్తం ॥

ఇతి కమలాకర భట్టకృతే శాంతిరత్నే దుస్స్వప్న శాంతిః.

వాస్తు శాంతిః

అథ వాస్తు శాంతిః — తత్కాలోస్మాభిర్నిర్ణయసింధావుక్తః కశ్చిదుచ్యతే ॥

నారదః :—

సౌమ్య ఫాల్గుణ వైశాఖ మాఘ శ్రావణ కార్తికాః ।
మాసాస్యు ర్గృహనిర్మాణే పుత్రారోగ్య ధనప్రదాః ॥ 1

బాదరాయణః :—

వైశాఖే ఫాల్గుణే పౌషే శ్రావణే మార్గశీర్షకే ।
గృహారంభే శిలాన్యాసః స్తంభారంభః ప్రశస్యతే ॥ 2

దైవజ్ఞవల్లభః :—

శోకం ధాన్యం పంచతాని పశుత్వం స్వాప్తింనిస్వం సంగరం భృత్యనాశనం ।
స్వశ్రీప్రాప్తిం వహ్నిభీతించ లక్ష్మీం కుర్యుశ్చైత్రాద్యా గృహారంభకాలే॥ 3

మాత్స్యే తు :—

ఆషాఢే భృత్యరత్నాది పశువర్గ వినాశనం ।
మార్గశీర్షే తథా ధాన్యం పౌషే తస్కరతో భయ ।
మిత్యాషాఢో శుభః పౌషశ్చా శుభద ఉక్తః ॥ 4

రత్నమాలాయాం :—

కర్కినక్రహరి కుంభగతేర్కే పూర్వ పశ్చిమ ముఖాని గృహాణి ।
తౌలిమేష వృష వృశ్చికయాతే దక్షిణోత్తర ముఖాని వదంతి —

గర్గః :—

త్ర్యుత్తరామృగ రోహిణ్యాం పుష్యే మైత్రైకరత్రయే ।
ధనిష్ఠా ద్వితయే పౌష్ణే గృహారంభః ప్రశస్యతే ॥ 5

మాత్స్యే :—

ఆదిత్య భౌమవర్జంతు సర్వేవారాః శుభావహాః ।
చంద్రాదిత్య బలం లబ్ధ్వా లగ్నే శుభనిరీక్షితే ॥ 6

స్తంభోచ్ఛ్రాయాది కర్తవ్య మన్యత్తు పరివర్జయేత్ ॥ 7

ప్రాసాదేష్వేవ మేవస్యాత్కూప వాపీషు చైవహి ॥ 8

భూపరీక్షోక్తా తత్రైవ :—

అరత్నిమాత్ర గర్తేవై స్వను లిప్తేతు సర్వతః ।
ఘృతమాన శరావస్థం కృత్వావర్తి చతుష్టయం ।
జ్వాలయే ద్భూపరీక్షార్థం పూర్ణం తత్సర్వతోదిశం ॥ 9

దీప్తౌ పూర్వాది గృహ్ణీయాద్వర్ణానామానుపూర్వశః ।
అరత్ని మాత్రం గర్తంతు కృత్వా తత్ఖాతపూరణే ॥ 10

అధికే శ్రియమాప్నోతి న్యూనే హానిం సమేసమం ।
ఫలోత్కృష్టేథ తద్దేశే సర్వబీజాని వాపయేత్ ॥ 11

త్రిపంచ సప్తరాత్రేణ యత్ర రోహంతితాన్యపి ।
జ్యేష్ఠోత్తరా కనిష్ఠా భూర్వర్జనీయేతరామతా ॥ 12

వరాహః :—

దక్షిణ పూర్వకోణే పూజాంకృత్వా శిలాంన్యసే త్ప్రథమాం ।
శేషాః ప్రదక్షిణేన స్తంభాశ్చైవ సముద్ధాప్యాః ॥ 13

లల్లః :—

స్నానం చ పాకశయనం చ భోజ్యం గజాలయం వాజిగృహం ధనస్య ।
దేవస్య పూర్వాదిదిశాం క్రమేణ మధ్యేసమా భూపనివేశనాయ ॥ 14

అశ్వలాయన సూత్రే :—
యత్రాపః సర్వతోమధ్యే సమేత్య ప్రదక్షిణం శయనీయం ।
పరిత్యజ్య ప్రాచ్యః స్యందేరన్న ప్రవహాత్యత్ర సర్వంసమృద్ధం ॥ 15

వసిష్ఠః :—
స్వగృహాత్పశ్చిమేభాగే పితృవ్యా గజమందిరం ॥ 16

గర్గః :—
పరకోణే పరద్వారైః పరస్తంభైః పరద్రుమైః ।
కూపవృక్షాదిభిశ్చైవ కృతంగేహం నిరర్థకం ॥ 17

నారదః :—
ప్రవేశో మధ్యమోక్షేయః సౌమ్యకార్తికమాసయోః ।
మాఘ ఫాల్గుణ వైశాఖ జ్యేష్ఠమాసేషు శోభనః ॥ 18

రత్నకోశే :—
పుష్యే ధనిష్ఠా మృగ వారుణేయ స్వాయంభువ క్షేత్రిముచోత్తరాను ।
అక్షీణచంద్రః శుభదో నృపశ్చతిథావరిక్తే చ గృహప్రవేశః ॥ 19

వసిష్ఠః :—
కృత్వా శుక్రం పృష్ఠతో వామతోర్కం విప్రాన్ పూజ్యావ్యగ్రతః పూర్ణకుంభం ।
రమ్యం హర్మ్యం తోరణస్రగ్వితానైః స్త్రీభిస్సద్భిర్గీతవాద్యైర్విశేచ్చ ॥ 20
లగ్నాత్పూర్వాదికాదిక్షు ద్వాద్వారాః నివేశయేత్ ।
ఏకమేకంన్యసేత్పూర్ణేవామే శుక్రం విచింతయేత్ ॥ 21

నారదః :—
అకవాటమనాచ్ఛన్న మదత్త బలి భోజనం ।
గృహం న ప్రవిశేద్ధీమా నాపదామాకరోహితత్ ॥ 22
మృత్పేటికా స్వర్ణరత్న ధాన్య శైవాలసంయుతా ।
గ్రహమధ్యే హస్తమాత్రగర్తేవాస్తుం చ విన్యసేత్ ॥ 23

హేమాద్రౌ మాత్స్యే :—
ఏకాశీతి పదం కృత్వా రుజుభిః కనకేనతు ।
పశ్చాత్పిష్టేనావలిప్తే సూత్రేణాలోడ్య సర్వతః ॥ 24

దశపూర్వాయతా రేఖా దశచైవోత్తరాయతాః ।
సర్వవాస్తు విభాగే చ విజ్ఞేయానవకానవ ॥ 25

పదస్థాన్ పూజయేద్దేవాన్ చత్వారింశచ్చ పంచచ ।
ద్వాత్రింశ ద్వాహ్యదేశేషు పూజ్యాశ్చాంతే త్రయోదశ ॥ 26

మధ్యే నవపదే బ్రహ్మ చత్వారస్త్రిపదాః స్మృతాః ।
వింశతిర్వ్యేకపదకాస్తావంతో ద్విపద స్మృతాః ॥ 27

నామతస్తాన్ప్రవక్ష్యామి స్థానాని చ నిబోధత ।
ఈశానకోణాది సురాన్ పూజయేత్క్రమశో నవ ॥ 28

శిఖీచైవతు పర్జన్యో జయంతః కులిశాయుధః ।
సూర్యసత్యౌ భృశశ్చైవ ఆకాశో వాయురేవచ ।
పూషాచవితథాచైవ గృహతక్ష యమావుభౌ ॥ 29

గంధర్వో భృంగరాజశ్చ మృగః పితృగణస్తథా ।
దౌవారికోథ సుగ్రీవః పుష్పదంతో జలాధిపః ॥ 30

అసురః శోషపాపశ్చ రోగోహి ర్ముఖ్య ఏవచ ।
భల్లాటః సోమసర్పౌచ అదితిశ్చ దితిస్తథా ॥ 31

బహిర్ద్వాత్రింశదేశేషు తదంతశ్చ తురః శ్రుణు ।
ఈశానాది చతుష్కోణ సంస్థితాన్పూజయేద్బుధః ॥ 32

ఆపశ్చైవాథ సావిత్రో జయోరుద్ర స్తథైవచ ।
మధ్యే నవపదే బ్రహ్మ తస్యాష్టౌచ సమీపగాః ॥ 33

అర్యమాస్సవితాచైవ వివస్వాన్ విబుధాధిపః ।
మిత్రోథ రాజయక్ష్మ చ తథా పృథ్వీధరః స్మృతః ॥ 34

అష్టమశ్చాపవతశ్చ పరితో బ్రహ్మణః స్మృతాః ।
ఆపశ్చైవాపవత్సశ్చ పర్జన్యోహ్యదితిస్తథా ॥ 35

(యదికానాంతు వర్గోయ మేవంకోణేష్వ శేషతః)
తన్మధ్యేతు బహిర్వింశ ద్విపదాస్తేతు సర్వతః ।
అర్యమాచ వివస్వాంశ్చ మిత్రః పృథ్వీధరస్తథా । 36

బ్రహ్మణః పరితోదిక్షు త్రిపదా_స్తేతు సర్వతః ।
మూర్ధన్యగ్నిః సమావిష్టో ముఖే ఆపః సమాశ్రితాః ॥ 37
పృథ్వీధరోర్యమాచైవ తనుస్థానమధిష్ఠితౌ ।
వక్షస్థలే చాపవత్సః పూజనీయః సదా బుధైః ॥ 38
నేత్రయోర్దితిపర్జన్యౌ శ్రోత్రేదితి జయంతకౌ ।
సర్పేంద్ర శ్చాపవత్సశ్చ పూజనీయౌ ప్రయత్నతః ॥ 39
సత్యసోమాదయ_స్తద్వద్బాహోః పంచచ పంచచ ।
రుద్రశ్చ రాజయక్ష్మాచ వామహ_స్తే సమాస్థితౌ ।
సావిత్రః సవితాతద్వద్ద_స్తం దక్షిణ మాశ్రితౌ ।
వివస్వానథమిత్రశ్చ జఠరే సంవ్యసంస్థితౌ ॥ 40
పూషాచ పాపయక్ష్మాచ హ_స్తయో ర్మణిబంధనే ।
తథైవా సురశోషాచ వామపార్శ్వే సమాస్థితౌ ॥ 41
పార్శ్వేతు దక్షిణే తద్వద్వితథ స్సంగ్రహః క్రమః ।
ఊర్వోర్యమాంబుపౌ జ్ఞేయౌ జాన్వోర్గంధర్వపుష్పకౌ ॥ 42
జంఘయో ర్భృంగసుగ్రీవౌ స్ఫిక్స్థే దౌవారికో మృగః ।
జయశక్రౌ తథామేఢ్రే పాదయోః పితర_స్తథా ।
మధ్యే నవపదే బ్రహ్మా హృదయేసతు పూజ్యతే ।
చతుషష్టిపదోవాస్తుః ప్రాసాదే బ్రహ్మణాస్మృతః ॥ 43
బ్రహ్మా చతుష్పదే తత్ర కోణేష్వేకపద_స్తథా ।
బహిఃకోష్ఠేషుచాష్టౌతు సార్ధకోష్ఠే భయసంస్థితాః ॥ 44
వింశతిర్ద్విపదాశ్చైవ చతుషష్టిపదే స్మృతాః ॥ 45
పూజామాహ నారదః :—
వాస్తుమంత్రేణ వాస్తుజ్ఞో దూర్వా దధ్యక్షతాదిభిః ।
వసిష్ఠః :—
ప్రణవేనార్చయేద్వాపి అథవా స్వస్వనామభిః ॥ 46
హోమస్త్రిమేఖలేకార్యః కుండే హ_స్తప్రమాణకే ।
యవైరపి తిలైశ్చైవ సమిద్భిః క్షీరవృక్షజైః ॥ 47

పాలాశైః ఖాదిరైశ్చాపి సామార్గోదుంబర సంభవైః ।
కుశదూర్వా భవైర్వాపి మధు సర్పి సమన్వితైః । 48
కార్యస్తు పంచభిర్బిల్వై ర్బిల్వబీజై స్తథాపివా ।
హోమాంతే భక్ష్యభోజ్యైస్తు వాస్తుదేశే బలిం హరేత్ । 49
ఈశకోణే ఘృతాక్తాన్నం శిఖినేవి నివేదయేత్ ॥ 50
ఓదనం సోత్పలం దద్యా త్పర్జన్యాయ ఘృతాన్వితం ।
జయంతా యధ్వజంపీతం పైష్టం కూర్మాయ సన్యజేత్ ॥ 51
ఇంద్రాయ పంచరత్నాని పైష్టంత కులిశం తథా ।
వితానకంచ సూర్యాయా ధూపం సక్తుం తథైవచ ॥ 52
సత్యాయ ఘృత గోధూమం మత్స్యాన్ దద్యాద్భృశాయచ ।
శష్కులీశ్చాంత రిక్షాయ దద్యాత్సక్తుంచ వాయవే ॥ 53
లాజాః పూష్ణేచ దాతవ్యాః వితథేచణ కోదనం ॥ 54
గృహక్షతాయ మధ్వన్నం యమాయ పిశితోదనం ।
గంధోదనంచ గంధర్వే భృంగే మేషస్య జిహ్వికాం ॥ 55
మృగాయ యావకందద్యా త్పితృభిః కృసరం తథా ॥ 56
దౌవారికే దంతకాష్టం గృహక్షత బలిం తథా ॥ 57
సుగ్రీవే పూపకాన్ దద్యాత్పుష దంతాయ పాయసం ॥ 58
కుశ స్తంభేన సంయుక్తం తథా పద్మంచ వారుణే ॥ 59
పైష్టం హిరణ్మయం దద్యాద సురాయ సురామతా ।
ఘృతోదనం శోషపాయ గోధాం పైపాప యక్ష్మణే ॥ 60
ఘృత లడ్డుస్తు రోగాయా హిర్బుధ్న్యాయ సుమఫలం ।
భక్ష్యం ముఖ్యాయ దాతవ్యం ముద్గోదన మతః పరం ॥ 61
భల్లాట స్థానకే దద్యాత్సోమాయ మధుపాయసం ।
నాగాయ శాలిజం పిష్టమదిత్యై పోళికా స్తథా ॥ 62
దితేస్తు పరికాం దద్యాది త్యేవం బాహ్యతో బలిః ॥ 63

క్షీర మాషాయ దాతవ్య మాషవిశ్వాయ వైదధి ।
సవిత్రే లడ్డుకం దద్యా త్సమరీచం బలోదనం ॥ 64

సావిత్రే సుపహూపాంశ్చ జయాయ ఘృత చందనం ।
వివస్వతే పునర్దద్యా చ్చిత్త చందన పాయసం ॥ 65

హరితాన్నో దనం దద్యా దింద్రాయ ఘృత సంయుతం ।
గుడోదనంతు మిత్రాయ రుద్రాయ ఘృత పాయసం ।
అమం పక్వం తథా మాంసం దేయం స్యాద్రాజ యక్ష్మణే ॥ 66

పృథ్వీ ధరాయ మాంసాని కుష్మాండానిచ దాపయేత్ ।
శర్కరా పాయసం దద్యాదర్యమ్ణే పానమేవచ ॥ 67

పంచగవ్యం యవాన్ బ్రాహ్మే తిలాక్షత హవిశ్చరుం ।
భక్ష్యం భోజ్యంచ వివిధం బ్రహ్మణేపి నివేదయేత్ ॥ 68

ఏవం సంపూజితా దేవాః శాంతిం కుర్వంతు మే సదా ।
సర్వేషాం కాంచనం దద్యా ద్బ్రాహ్మణే గాం పయస్వినే ॥ 69

రాక్షసానాం బలిర్దేయో మాంసోదన సమన్వితః ।
మాంసోదనం ఘృతం మద్యం కేసరం హవిషాన్వితం ॥ 70

ఈశానభాగ మాశ్రిత్య చండికాయై నివేదయేత్ ।
మాంసోదనం సరుధిరం హారిద్రోదనమేవచ ॥ 71

ఆగ్నేయీం దిశమాశ్రిత్య విదార్యైవి నివేదయేత్ ।
దధ్యోదనంచ రుధిరం మత్స్య ఖండైశ్చ సంయుతం ॥ 72

పీత రక్తం బలిం దద్యా త్పూతనాయైతు మానవః ।
వాయవ్యే పాప రాక్షస్యై మత్స్య మాంసం సురాసవం ॥ 73

పాయసంవాపి దాతవ్యం స్వనామ్నా సర్వతః క్రమాత్ ।
నమస్కారాను యుక్తేన ప్రణవాద్యేన సర్వతః ॥ 74

తతః సర్వౌషధ స్నానం యజమానస్య కారయేత్ ॥ 75
ద్విజాంస్తు పూజయేద్భక్త్యా యేచాన్యే గ్రహ మాగతాః ।
ఏతద్వాస్తూప శమనం కృత్వా కర్మ సమాచరేత్ ॥ 76

ప్రాసాద భవనోద్యాన ప్రారంభే పరివర్తనే ।
జీర్ణోద్ధారే తథోద్యానే తథా గృహ నివేశనే ॥ 77
ద్వారాది స్థాపనే తద్వత్ప్రాసాద పంవర్తనే ।
పురవేశ్మ ప్రవేశేచ సర్వదోషోప శాంతయే ।
వాస్తూప శమనం కృత్వా తతః సూత్రేణ వేష్టయేత్ ।
రాక్షసోఘ్నాః పావమానేన సూక్తేన భవనాదికం ॥ 78
నృత్యం మంగళవాద్యంచ కుర్యా ద్బ్రాహ్మణ వాచనం ।
అనేన విధినాయస్తు ప్రతి సంవత్సరం బుధః ।
గృహే వాయతనే కుర్యాన్నస దుఃఖ మవాప్నుయాత్ । 79
గృహ్యోక్త హోమ విధినా బలిక్రమం కుర్యాత్ । 80
ప్రాసాద వాస్తు శమనే విధిర్య ఉక్తః ।
అత్ర పౌరాణవాస్తు శాంతేః స్వగృహ్యోక్త
వాస్తుశాంత్యా సముచ్చయో విధీయతే । 81
సంతర్పయే ద్ద్విజవరానథ భక్ష్యభోజ్యైః శుక్లాంబరశ్చ భవనం ప్రవిశేత్సు రూపం । కృత్వా పురోద్విజ వరానసుపూర్ణ కుంభ దధ్యక్షతైర్మధుర పుష్ప ఫలోప శోభనం । దత్వా హిరణ్య వసనాని తథా ద్విజేభ్యో మాంగళ్య శాంతి నిలయం స్వగృహం విశేద్చ ॥ 82

ఆశ్వలాయనః బీజవతో గృహాన్ ప్రపద్యేత్ :—

వసిష్ఠ సంహితాయామప్యేవం శాంతిరుక్తా - కించిద్విశేష ఉక్తాతత్రైవ :—

వాస్తుపూజామ కృత్వాయః ప్రవిశేన్నవ మందిరం ।
రోగాన్నానా విధాన్ క్లేశా నశ్నుతే సర్వ సంకరాన్ ॥

ఇతి వాస్తు శాంతిః.

అథ పరమశాయి వాస్తుశాన్తి ప్రయోగః

అథాస్మ త్సిత్ప్రకతో వాస్తుశాంతి ప్రయోగః :—

ఉక్త గృహప్రవేశ దినాత్పూర్వే శుభే పూర్వాహ్నేన స్త్రీకః శుచిః ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ స్మృత్వా గృహారంభాదౌ అస్య వాస్తోః శుభతా

సిద్ధ్యర్థం సనవగ్రహ వాస్తు శాంతిం కరిష్యే । ఇతి సంకల్ప్య తదంగత్వేన గణపతి పూజన పుణ్యాహవాచన మాతృకా పూజన నాందీ శ్రాద్ధాచార్యాది వరణాని కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్యైతాని కృత్వాచార్యాదీన్ వృత్వాలంకార వస్త్రాదిభిః పూజయేత్ - తత్ర ఋత్విజశ్చత్వారః । తతః ఆచార్యః కర్మ కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య గౌరసర్షపాన్ వికిరేదేభి ర్మంత్రైః ॥ 1

యదత్ర సంస్థితం భూతం స్థానమాశ్రిత్య సర్వదా ।
స్థానం త్యక్త్వాతుతత్సర్వం యత్రస్థం తత్ర గచ్ఛతు ।
అపక్రామంతు భూతాని పిశాచా స్సర్వతోదిశం ॥ 2

సర్వేషా మవిరోధేన శాంతికర్మ సమారభేత్ ।
భూత ప్రేత పిశాచాద్యా అపక్రామంతు రాక్షసాః ।
స్థానాదస్మాద్వ్రజంత్వన్యం స్వీకరోమి భువం త్విమామితి ॥ 3

తతో గాయత్ర్యా గోమూత్రం గంధద్వారేతి గోమయం ।
ఆప్యాయస్వేతిక్షీరం దధిక్రావ్ణ ఇతి దధిఘృతం మిమిక్షిర ఇతి ఘృతం ।
ఆపోహిష్ఠేతి కుశోదకం చైకత్ర సమాధాయ ప్రణవేనాలోడ్య కుశైః ।
శుచీవో హవ్యేతిత్యృచేన సర్వాన్ గృహాదీన్ ప్రోక్షయేత్ । 4

తతో గ్రహదౌ యజమానస్యైక హస్తప్రమాణం గర్తం చతురస్రం సయోనిం త్రిమేఖలం కుండం చతురంగుళోచ్ఛ్రియం స్థలంవా విధాయ తత్పూర్వత శ్చతురంగుళోచ్ఛ్రితం హస్తమితం వేదిద్వయం మృదావిధాయ । ఉత్తరవేద్యామీశాన్యాదికోణ చతుష్కే చతురః శంకూన్రోపయేత్ ॥ 5

ఓం విశంతుభూతలే నాగాలోక పాలాశ్చ సర్వతః ।
అస్మిన్ గృహేవతిష్ఠంతు ఆయుర్బలకరాస్సదేతి మంత్రేణారోపయేత్ ॥ 6

ప్రతిరోపణస్య మంత్రావృత్తిరేవ మగ్రేపి ।
ప్రాసాదాదౌతు గ్రహపదే తత్తన్నామాన్య పూహనీయాని ।
ఏవం ప్రాసాదే పీఠసర్వాంతేఽతి దేశాత్ ।
తతోరోపణ క్రమేణ శంకు పార్శ్వే మాష భక్తబలీన్ దద్యాత్ ।
అగ్నిభ్యో వ్యథసర్వేభ్యో యేచాన్యేత్ర సమాశ్రితాః ।
తేభ్యో బలింప్రయచ్ఛామి పుణ్యమోదన ముత్తమమితి దద్యాత్ ।

తతో వేద్యుపరినూత్నవస్త్రే కుంకుమాదినా సువర్ణ రజతాదిశలాకయా ।
శాంతాం యశోవతీం కాంతాం విశాలాం ప్రాణవాహినీం ।
సతీం సుమతీం సునందాం సుభద్రాం సురథాం దశ ।
ఇత్యోంకారాది నమోంతై ర్నామభిః పశ్చాదారభ్య ।
ప్రాగంతాః ఉదక్ సంస్థాః సమాః ।
అంగుళద్వయాంతరా దశరేఖాః కృత్వా ।
పునః హిరణ్యాం సువ్రతాం లక్ష్మీం విభూతిం విమలాం ప్రియాం ।
జయాం బలాం విశోకాంచ ఈడామితి దశక్రమాత్
ఇతి నామభి స్తదైవ దక్షిణారంభాః ఉదగంతాః ప్రాక్సంస్థాః ।

ప్రాగ్వద్దశరేఖాః కృత్వా కుండే స్థండిలే వాస్తుం సంస్కృత్యాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య దక్షిణవేద్యాం వస్త్రేనవగ్రహ మండలం విలిఖ్య తత్ర గ్రహాదీన్ సంస్థాప్య షోడశోపచారైః సంపూజ్యతి ఈశాన్యాం కలశం సంస్థాప్య వాస్తుమండలం గత్వా తత్ర ఈశానకోణ పద మారభ్య ప్రతిమాసు అక్షతపుంజేషు వాశిఖ్యాది దేవతాః ప్రణవాది నమోంతై ర్నామమంత్రై రావాహయేత్ ॥

తత్ర ఈశానకోణ పదే వాస్తోః శిరసి శిఖినే నమః ।
శిఖిన మావాహయామితి స్థాపయేత్ ॥

ఏవమగ్రేపి :—
తద్దక్షిణైకపదే దక్షిణనేత్రే పర్జన్యం తద్దక్షిణపదే ।
తతోపి పశ్చిమదేశ ఇతి ద్విపదే దక్షిణశ్రోత్రే జయంతం ।
తద్దక్షిణ పదద్వయే దక్షిణాంసే కులిశాయుధం ।
తద్దక్షిణ పదద్వయే దక్షిణ బాహౌ సూర్యం ।
తద్దక్షిణ పదద్వయే దక్షిణ బాహావేవ సత్యం ।
తద్దక్షిణ పదద్వయే దక్షిణ కూర్పరే భృశం ।
తద్దక్షిణోపరిస్థితైకపదే దక్షిణ ప్రబాహౌ వాకాశం ।
తద్దక్షిణ కోణపదే దక్షిణ ప్రబాహౌ వాయుం ।

తత్పశ్చిమైకపదే దక్షిణ మణిబంధే పూషణం ।
తత్పశ్చిమపదే తదుత్తరపదే చ దక్షిణపార్శ్వేవితథం ।
తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణపార్శ్వం పీవగృహక్షతం ।
తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణోరౌ యమం ।
తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణజానౌ గంధర్వం ।
తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణ జంఘాయాం భృంగరాజం ।
తత్పశ్చిమో పరిస్థితైకపదే దక్షిణస్ఫిచి మృగం ।
తత్పశ్చిమ నైఋత్య కోణపదే పాదయోః పిత్రూన్ ।
తదుత్తరైకపదే వామస్ఫిచి దౌవారికం ।
తదుత్తరపదే తత్ప్రాక్పదేచ వామజంఘాయాం సుగ్రీవం ।
తదుత్తర పదద్వయే వామజానౌ పుష్పదంతం ।
తదుత్తర పదద్వయే వామోరౌ వరుణం ।
తదుత్తర పదద్వయే వామపార్శ్వే అసురం ।
తదుత్తరోపరిస్థితైకపదే వామ మణిబంధే పాపం ।
తదుత్తర వాయవ్యకోణపదే వామప్రబాహౌ రోగం ।
తత్ప్రాగేకపదే వామబాహౌ వాహం ।
తత్ప్రాక్పదే దక్షిణపదేచ వామకూర్పరే ముఖ్యం ।
తత్ప్రాక్పదద్వయే వామబాహౌ భల్లాటం ।
తత్ప్రాక్పదద్వయే వామబాహావేవ సోమం ।
తత్ప్రాక్పదద్వయే వామాంసే సర్పం ।
తత్ప్రాక్పదద్వయే వామ శ్రోత్రే అదితిం ।
తత్ప్రాక్పద స్థైకపదే వామనేత్రేదితిం ।
తద్దక్షిణే శిఖిపదా దధః కోణపదే ముఖే ఆపం ।
ఆగ్నేయే వాయుపదా దధః కోణపదే దక్షిణహస్తే సావిత్రం ।
నైఋత్యే పితృపదా దధః కోణపదే మేఢ్రేజయం ।
వాయవ్యేరోగ పదాదధః కోణపదే వామహస్తే రుద్రం ।

మధ్యపదేష్వీశాన కోణపదా ద్దక్షిణ పదత్రయే దక్షిణ స్తనేఽర్యమ్ణం ।
తద్దక్షిణకోణపదే దక్షిణహస్తే సవితారం ।
తత్పశ్చిమ పదత్రయే జఠరే దక్షిణభాగే వివస్వంతం ।
తత్పశ్చిమ నైఋత్య కోణపదే వృషణయోర్వి బుధాధిపం ।
తదుత్తర పదత్రయే జఠరే వామభాగే మిత్రం ।
తదుత్తర వాయువ్య కోణపదే వామహస్తే రాజ యక్ష్మాణం ।
తత్ప్రాక్పదత్రయే వామహస్తే పృథివీధరం ।
తత్ప్రాగీశాన కోణపదే ఉరసి ఆపవత్సం ।
మధ్యే నవపదేషు హృన్నాభ్యాం బ్రహ్మాణం ।
తదుత్తరే వృషవాస్తుం :—

వాస్తోష్పతే వసిష్ఠో వాస్తోష్పతి స్త్రిష్టుప్ । వాస్తోష్పత్యా వాహనే వినియోగః ఓం వాస్తోష్పతే ప్రతిజానీహ్యస్మానితి మంత్రేణ స్థాపయేత్ । సచ స్వర్ణస్య రూప్యస్యవా । తతో మండలస్య బహిరీశా నాగ్నేయ నైఋత్య వాయువ్య కోణేషు క్రమేణ చరకీ విదారీ పూతనా పాపరాక్షసీ పూర్వ దక్షిణ పశ్చిమోత్తర దిక్షు క్రమేణ । స్కంద మర్యమణం జృంభకం పిలిపిచ్ఛంచ ప్రాగ్వన్నామ మంత్రైః సంస్థాప్య । ప్రాగాద్యష్టదిక్షు । ఇంద్రం । అగ్నిం । యమం । నిఋతిం । వరుణం । వాయుం । కుబేరం । ఈశానం । తత్తన్మంత్రైర్నామ మంత్రైర్వా స్థాప్యా వాహ్యాసనా ద్యుపచారైః ప్రత్యేక మేక త్రవా పదార్థా నుపమయేన కాండాను సమయేన వాభ్యర్చ్య మండలాదీశా న్యాం కాలశ మవ్రణం కలశం సంస్థాప్య తత్ర గంధౌషధి యవ దూర్వా పంచ పల్లవ సప్త మృత్తికా పంచ రత్నాని ప్రక్షిప్య । వస్త్రేణాభివేష్ట్య యవ పూర్ణ పూర్ణపాత్రం నిధాయ వరుణ మావాహ్య తత్ర తీర్థా నావాహ యేత్ । తత ఆచార్యోన్వాధానం కుర్యాత్ । తత్ర చక్షుషీ ఆజ్యేనేత్యంత ముక్త్వా నవగ్రహాః నముక సంఖ్యాభిః సమిద్భిస్తి లాజ్యాహుతిభిశ్చ అధి దేవతాః ప్రత్యధి దేవతాః వినాయకా దీనముక సంఖ్యాభిః సమిత్తి లాజ్యా హుతిభిః శిఖ్యాది పంచ చత్వారింశ ద్దేవతా అముక సంఖ్యాకాభిః సమిత్తిల

పాయసాజ్యాహుతి ర్విష్ణోర్న్వకేతి చరు స్సృభిః యుగ్మాః క్రమేణాముక
సంఖ్యాభిస్తైర్వ స్తద్భిత్తైర్వాచరకాః దీనముక సంఖ్యయా సమిదాది ద్రవ్య
రాహుతిభిరితి ప్రధాన దేవతాః సంకీర్త్య శేషేణ స్విష్టకృత మిత్యాద్యుక్త్వాగ్నిం
సమిధాదీన్ జుహుయాత్ । తతః ప్రణీతా ప్రణయనాంతం కృత్వా ఇంద్రాది
దేవతాభ్యః ప్రత్యేక మముష్మైంత్వేతి పాయసం నిరూప్యార్చ్యనాంతం
కుర్యాత్ । తతో యజమానో గ్నేర్దక్షిణత ఉపవిష్టః సర్వదేవతా ద్రవ్యాణిద
సంకీర్త్యైతాభ్య ఏతాన్యుత్సృజేత్ । నమ ఇత్యాది స్వత్వత్యాగం కుర్యాత్ ।
బహ్వృత్విక్కర్తృకే హోమే ప్రత్యాహుతి స్వత్వత్యాగస్య కర్తుమశక్యత్వాత్
తత ఆచార్య ఇర్త్విగాదీనాది కృత్వా ప్రధాన హోమం స్విష్టకృత్కుర్యాత్ । 7

తత్ర ద్రవ్యాణి తత్ర తత్స్థానే చోచ్యంతే । నవగ్రహేభ్యః క్రమేణ
అర్క పాలాశ ఖాదిరా పామార్గ పిప్పలో దుంబర శమీ దూర్వా కుశాఖ్యాః
సమిధః ప్రత్యేక మష్టోత్తర శత మష్టావింశత్యష్టౌవా ప్రాదేశ మాత్రాస్త
త్సంఖ్యాకాశ్చ తిలాహుతీ ర్జుహుయాత్ । యదాతేభ్యశ్చ చరపి తదాహ్యాహుతి
సంఖ్యానైవ కేచిత్త్వేకైకాం చర్వాహుతిరిత్యాహుః । తతోధి దేవతా ప్రత్యధి
దేవతా వినాయకాదిభ్యశ్చ న్యూనన సంఖ్యయా తత్రైవ తద్గ్రహాది దేవతాదిభ్య
స్తత్తద్గ్రహ సమిధః తిలాశ్చా గ్రహాణా మష్టమకే ఏతాభ్యశ్చ తత్ర ఇతి
శిష్టాః ॥ 8

అత్ర తిస్ర[illegible] దేశాహుతి కతి సంఖ్యాకాహ్వా కుత్రాప్య
కేతి । తతః [illegible] ప్రాగుక్త ప్రణవాది స్వాహాంత నామభిః
ప్రత్యేక మష్టసహస్ర మష్టశత మష్టావింశతి రష్టౌవాహుతిభిః సమిత్తిల
పాయసాజ్యం జుహుయాత్ । అత్ర [illegible] ముఖ్యా స్తదలాభే
అశ్వత్థాదీనామపి । [illegible] చరు [illegible] హోతవ్యాః । తిలాః [illegible] తిలేషు యవా
నాహుః । [illegible] ఇతి [illegible] క్రమేణ [illegible]
ప్రత్యేక మష్టోత్తర శతం । [illegible]

పంచ పంచ ఏకై కంవా షు శాక్తం బిల్వం జుహుయాత్ । వాస్తోష్పత ఇతి చతసృణాం వసిష్ఠో వాస్తోష్పతి త్రిష్టుప్ అంత్యా గాయత్రీ హోమే వినియోగః । వాస్తోష్పతే ధ్రువాస్థూణా మితి బహిర్వాస్తోష్పతి బృహతీ హోమే వినియోగః । తతశ్చరక్యాదిభ్యో ముఖ్యం న్యూనసంఖ్యయా చత్వారి ద్రవ్యాణి జుహుయాత్ । ముఖ్యేష్టసంఖ్యాయాం అన్యత్ర చతుస్సంఖ్యయా మితిశిష్టాః । ఏతాని సర్వాణి ద్రవ్యాణి హస్తేనైవహోతవ్యాని । తతః స్విష్ట కృదాది ప్రాయశ్చిత్త హోమాంతం కృత్వా । ఇంద్రాది దిక్పాలేభ్యశ్చ సదీప మాష భక్తబలిం దత్వా । స్రుచ్యాజ్యం ద్వాదశ గృహీతంచతుః గృహీతంవా కృత్వానారికేళాది ఫలం తత్ర సంస్థాప్య మూర్ధానమితి పూర్ణాహుతిం జుహుయాత్ । మూర్ధానం దివో భారద్వాజో వైశ్వానరస్త్రిష్టుప్ హోమే వినియోగః । తతః ప్రణీతాని నయనాది కర్మశేషం నమాప్య । వాస్తుమండల పశ్చిమదేశే శిఖినే ఏషతే పాయస బలిర్నమమేత్యేవం శిఖ్యాదిభ్యో బలిందద్యాత్ । తాన్విప్రైః ఘృతయుత పాయసే నక్షత్రియాదౌ వక్ష్యమాణైః వస్త్రైః స్తద భావే పాయసేనేతి । తతశ్చరక్యాదిభ్యస్తథైవమాష భక్తబలిం దద్యాత్ । తత ఆచార్యాదయ స్సముద్రజ్యేష్ఠా ఇత్యాది వైదికైః సురాస్త్వేత్యాది పౌరాణైశ్చ మంత్రై ర్యజమానం సపత్నీకం శాంతికలశోదకే నాభిషిచ్య సర్వౌషధీభి రనులిప్య స్నాపయేయుః । తతః ఆచార్యో బ్రహ్మస్థానే సురూపాం సుభూషితాం స్త్రీరూపాం పృథ్వీం ధ్యాత్వా । ఓం ధరాయై నమ ఇతి మంత్రేణ పూజయేత్ సర్వం దేవమయం వాస్తు వాస్తుదేవమయం పరమితి ॥ 9

తతో గృహం ప్రాగాది త్రిసూత్ర్యా పావమానేనసూక్తేన రక్షోఘ్నేనచ త్రిసూత్రేణ వేష్టయేత్ ॥

ఛిన్నే సూత్రే శుభం :—

తతో దుగ్ధపూర్ణయాచ స్తనకుంభ్యా జలపూర్ణయాచ స్తనకుంభ్యా తత్రైవ సూక్తద్వయేన ధారాద్వయ మవిచ్ఛిన్నాం కుర్యాత్ ॥ 10

తతో యజమానో గృహస్యాగ్నేయే ఆకాశపదే జానుదఘ్నమవటం ఖాత్వాతం గోమయే నోపలిప్య శుక్లచందన పుష్పాక్షతాదిభి రలంకృత్య

శాల్యాది సప్తబీజాని దధ్యోదనంచ ప్రక్షిప్య నవకుంభజల పూర్ణం శుక్లైక పుష్పయుతం గంధాదిభిరర్చితం హస్తద్వయేనాదాయ జానుభ్యా మవనిం గత్వా । ఓం నమో వరుణాయేతి తజ్జలేన గర్తంపూరయేత్ ॥ 11

తత్రావర్తే ప్రదక్షిణే పుష్పే చోర్ధ్వముఖే శుభం । తతో మృన్నిర్మిత పేటికాయాం సప్తబీజ దధ్యోదన శైవాల ఫలపుష్పాణి ప్రక్షిప్య పూర్వ స్థాపితం వృషవాస్తుం తూర్యమంగళఘోషేణానీయ తస్యాం సంస్థాప్య గంధాదిభిః సంపూజ్య ప్రార్ధయేద్వాస్తుం ॥ 12

పూజితోసిమయా వాస్తో హోమాద్యై రర్చనై శ్శుభైః ।
ప్రసీదపాహి విశ్వేశ దేహిమే గృహజం సుఖం ॥ 13
వాస్తుపురుష నమస్తేస్తు భూశయ్యా నిరత ప్రభో ।
మద్గృహే ధన ధాన్యాది సమృద్ధిం కురు సర్వదేతి ॥ 14
తతః పేటికాయా మాచ్ఛాద్య తస్మిన్ గర్తే శనై ర్నిక్షిపే దనేన ॥ 15
సశైల సాగరాం పృథ్వీం యథా వహసి మూర్ధని । 16
తథామాం వహ కల్యాణి సంపత్ పుత్రాదిభి స్సహేతి ।
గర్తేచత యైవ మృదాపూరితే మృదాధికే ఉత్తమం సామ్యే ।
మధ్యమం న్యూనత్వేత్వ ధమం ఫలం విదద్యాత్ ।
గర్తో పరిభూమిం గోమయే నోపలిప్య ।
శుక్ల పుష్ప గంధాక్షతై ర్ధూపయేత్ ॥ 17
తతోగ్నేః పశ్చిమత ఆచార్యం సంపూజ్యా లంకృతాం ।
సవత్సాంగాం వాసోయుగంచ దక్షిణాం దత్వా ।
బ్రహ్మర్త్విగ్భ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దత్వా ।
గ్రహాణాం శిఖ్యాది వాస్తు దేవతానాంచ పూజాం కృత్వా క్షమాప్య ॥ 18

ఉత్తిష్ఠయాంతు దేవేతి విసృజ్య ఆచార్య హస్తే ప్రతిపాద్యాగ్నిం సంపూజ్య గచ్ఛగచ్ఛేతి విసృజ్య బ్రాహ్మణైః సహ శాంతిం పాఠయిత్వా గ్రహాదీనాం శిఖ్యాదీనాంచ ప్రీతయే ప్రత్యేకం త్రీనేకైకం యథాశక్తివా బ్రాహ్మణాన్ సంభోజ్యా శిషో గృహీత్వా సుహృద్యుతో భుంజీత ఏవం - ప్రథమేహ్ని వాస్తు శాంతిం విధాయ ద్వితీయేహ్ని గృహ ప్రవేశం కుర్యాత్ ॥ 19

తత్ప్రత్థం :—

నవం జలపూర్ణం పల్లవోపేతం దూర్వాయుతం । మృదాలిప్త పత్ర వేష్టితం సంపూర్ణ పాత్రం సఫలం కలశ మంజలినా గృహీత్వా యజమానో బ్రాహ్మణాన్వితః సదార పుత్రస్తూర్య ఘోషేణ గృహం ప్రవిశ్య ప్రధాన గృహమధ్యే ధాన్యోపరితం కలశం స్థాపయేత్ తతో గృహస్థైర్యార్థం పుణ్యాహం వాచయిత్వా బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా శిషో గృహీత్వా సుహృద్యుక్తో భుంజీత ॥ 20

ఇతి వాస్తు శాంతి ప్రయోగః.

కేచిత్తు శాంతిపద ఏవ మంగల స్థాపన పూజన హోమ బలిదానేషు ప్రహ్వాది పూర్వత్వమిచ్ఛంతి ।

తథా :—

మధ్యే నవపదేషు వాస్తో హృన్నభౌ బ్రహ్మ తత్పరిక్ ।
సంలగ్న పదత్రయే దక్షిణహస్తే అర్యమ్ణం ।
బ్రహ్మపద సంలగ్న [illegible] పదత్రయే జఠరే దక్షిణభాగే వివస్వాన్ ।
బ్రహ్మపద పశ్చి[illegible] పదత్రయే జఠరే వామభాగే మిత్రం ।
తస్య [illegible] త్రయే వామస్తనే పృథ్వీధరః ।
బ్ర[illegible] ఈశానపదే ఉపస్థాపవత్సః ॥ 21
[illegible] పదే [illegible] స్తే [illegible] ।
[illegible] పదే వ్ర[illegible] ।
[illegible] పదే [illegible] స్తే [illegible] ।
[illegible] ॥ 22
[illegible] ॥ 23
[illegible] ।
[illegible] ।

షు. వరేశాన కోణపదాత్ శిఖ్యాదీన్ దిత్యంతాన్
ప్రాగ్వత్ సంస్థాప్య చరక్యాదీన్ ప్రాగ్వదావాహ్యాతే నైవ ।
క్రమేణ పూజన హోమాది కుర్యాత్ ఇతరత్పూర్వవదితి ॥ 24

ఇతి గృహోక్తా వాస్తుశాంతిః.

అథ మండూక వాస్తు శాంతిః

ప్రాసాదారామాదౌతు చతుష్షష్టిపద మండలం కుర్యాత్ ।
తత్ర లక్ష్మీ యశోవతీ కాంతా సుప్రియా విమలా శివా —
సుభగా సుమతీడా ఏతై ర్నామాంతై ర్నామభిః ।
ప్రాగగ్రా నవరేఖా ఉదక్సంస్థాః కృత్వా ధన్యాం ॥

ప్రాణాం - విశాలాం - స్థిరాం - భద్రాం - జయాం - నిశాం - విరజాం - విభవాం - ఏతై ర్నామాంతై ర్నామభిరుదగగ్రాః ప్రాక్సంస్థా నవరేఖాః కృత్వా మధ్యమపద చతుష్టయ మేకీకృత్య తత్కోణ చతుష్టయా [illegible]ప్రిహః కోణ చతుష్టయ[illegible] చ [illegible]గతరేఖాభిః పదాన్యర్ధీకృత్య శిఖ్యాదీన్ స్థాపయేత్ ॥

తత్ర [illegible]పద [illegible] శిరసి శిఖినం ।
తదక్షిణ[illegible]పదే [illegible]నేత్రే పర్జన్యం ।
తదక్షి[illegible] దక్షిణనేత్రే జయంతం ।
[illegible] దక్షిణాంసే కులిశాయుధం ।
[illegible] దక్షిణబాహౌ సూర్యం ।
[illegible] దక్షిణబాహావే సత్యం ।
తదక్షిణ స్వార్ధపదే దక్షిణ కూర్పరే భృశం ।
[illegible] దక్షిణబాహౌ ఆకాశం ॥
[illegible] దక్షిణ[illegible] హావేవ వాయుం ।
[illegible] స్వార్ధపదే [illegible]క్షిణ మణిబంధే పూషణం ।

తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణపార్శ్వే వితథం ।

తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణపార్శ్వ ఏవగ్రహక్షితం ।

తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణోరౌ యమం ।

తత్పశ్చిమ పదద్వయే దక్షిణజానౌ గంధర్వం ।

తత్పశ్చిమ సార్ధపదే దక్షిణ జంఘాయాం భృంగరాజం ।

తత్పశ్చిమ నైరృత్యసార్ధపదే దక్షిణస్ఫిచి మృగం ।

తదుత్తరపదార్ధే పాదయోః పితౄన్ ।

తదుత్తరపదార్ధపదే వామస్ఫిచి దౌవారికం ।

తదుత్తర పదద్వయే వామజంఘాయాం సుగ్రీవం ।

తదుత్తర పదద్వయే వామజానౌ పుష్పదంతం ।

తదుత్తర పదద్వయే వామోరౌ వరుణం ।

తదుత్తర పదద్వయే వామపార్శ్వే అసురం ।

తదుత్తర సార్ధపదే వామపార్శ్వ ఏవ శోషం ।

తదుత్తర వాయవ్యపదార్ధే వామమణిబంధే పాపం ।

తత్ప్రాక్పదార్ధే వామప్రబాహౌ రోగం ।

తత్ప్రాక్సార్ధపదే వామప్రబాహావే వాహిం ।

తత్ప్రాక్పదద్వయే వామకూర్పరే ముఖ్యం ।

తత్ప్రాక్పదద్వయే వామబాహౌ భల్లాటం ।

తత్ప్రాక్పదద్వయే వామబాహావేవ సోమం ।

తత్ప్రాక్పదద్వయే వామాంసే సర్పం ।

తత్ప్రాక్సార్ధపదే వామశ్రోత్రే అదితిం ।

తత్ప్రాగర్ధపదే వామనేత్రే దితిం ।

మధ్యపదేషు ఈశానపదోత్తరార్ధే ముఖే ఆపం ।

ఆగ్నేయపదోత్తరార్ధే దక్షిణహస్తే సావిత్రం ।

నైరృత్యపదోత్తరార్ధే మేఢ్రే జయం ॥

వాయవ్యపదోత్తరార్థే వామహస్తే రుద్రం ।
మధ్యాత్ప్రాక్పదద్వయే దక్షిణస్తనేఽర్యమణం ।
ఆగ్నేయపద దక్షిణార్థే దక్షిణహస్తే సవితారం ।
తత్పశ్చిమ పదద్వయే జఠరే దక్షిణే వివస్వంతం ।
నైఋత్యపదపూర్వార్థే వృషణయో ర్విబుధాధిపం ।
తదుత్తర పదద్వయే జఠరే వామే మిత్రం ।
వాయువ్య పద పశ్చిమార్థే వామహస్తే యక్ష్మాణం ।
తత్ప్రాక్పదద్వయే వామస్తనే పృథ్వీ ధరం ।
ఈశాన పద దక్షిణార్థే ఉత్తర స్యామాపవత్సం ।
మధ్యమ పద చతుష్టయేహృన్నాభౌ బ్రహ్మాణం ।
తత ఉత్తరే వాస్తోష్పత ఇతి కలశే వాస్తుం ।
చరక్యాది స్థాపనం పూర్వవత్ ।
తత్ర తత్ర గ్రహపదే ప్రాసాదాది పద్మ మూహ్యం ।
అపరేహ్ని ప్రవేశ శ్చాత్రనాస్తి ।
అన్య త్సర్వ మవిశేషం ।

ఇతి శ్రీ విద్వద్బృందవంద్య పాదపద్మ శ్రీ నారాయణభట్ట సూరి సూను రామకృష్ణ భట్ట రచితః పౌరాణ వాస్తుశాంతి ప్రయోగః.

ఇదానీం సూత్రోక్త వాస్తుశాంతి రభిధీయతే సాచద్విజానాం పూర్వోక్తయా సముచ్చీయతే । పూర్వోక్తాయామశక్తౌ స్వసూత్రోక్తైవ కర్తవ్యా తథాపిసిద్ధేః । యేషాంతుసూత్రేనాస్తి తేషాం శూద్రాణాంచ పూర్వోక్తైవ తస్యాః సర్వసాధారణ్యేన విధానాత్ । అతశ్చన శూద్రమాత్ర విషయత్వం తస్మాత్సూత్రోక్తా పూర్వయా సముచ్చీయతే । తత్రాశ్వలాయనీయ సూత్రోక్తాయాః ప్రయోగః । కాష్ఠాది నిర్మితం సంపన్నం గ్రహంవ్రీహ్యాది బీజ సంయుతం శోభనేముహూర్తే బ్రహ్మణైస్సహ తూర్య ఘోష పురస్సరం ప్రవిశ్య శుచిదేశే చతస్రః శిలాః సంస్థాప్యతా సుదూర్వా నిధాయ తత్ర

మణికసంస్థం పృథాఖండం స్థాపయేదనేన॥ పృథివ్యా అధి సంభవేతి అరంగ
రోవవాదీతి శ్రౌఢాఙట్ట్వో పరత్రయా । ఇరావతీ ప్రకంసత్య విరాజాన్య
బాధతామితివా । తతో మణిం జలమాసించేదనేన । మెసరాణా వరుణో కేవత్
ధిరాస్మిన్ స్థానేతిష్ఠతు మోదమానాః । ఇరాంవహంతో ఘృతముక్షమాణా
మిత్రేణసాకం సహసం విశంత్వితి ॥ తతస్త జ్జలం పాత్రాంతరే ఆదాయ
తత్ర గంధదూర్వాః శమీశాఖా ముదుంబరశాఖా వ్రీహీన్ వల వాన్ ఫలం
హిరణ్యంచ క్షిప్త్వాదూర్వాభిః శాఖాభ్యాంచ సర్వం గృహం ప్రాగాదితః ప్రద
క్షిణం వ్రజన్ త్రిఃప్రోక్షేదనేన సూక్తేన — శస్న ఇంద్రాగ్నీ ఇతి పంచ
దశర్చస్య వసిష్ఠో విశ్వేదేవా త్రిష్టుప్ ప్రోక్షణే వినియోగః । సకృత సూక్త
పాఠః । తతః ప్రాగాది తత్త్రిరవిచ్ఛిన్నా ముదకధారాం దద్యాదనేనతృచేన
ఆపోహిష్ఠేతితృచ స్యాంబరీషః సింధుద్వీప ఆపో గాయత్రీధారాయాం వివి
యోగః అత్రాపిత్రిన కృత్వాఽతః । తతో మధ్యేగృహ్యా మగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య
వాస్తోష్పతిం చతుర్వార మితిప్రధానం సంకీర్త్య అన్వాధాయ పూర్ణపాత్ర
విధానాంతం కృత్వా వాస్తోష్పతయే చరుం కృత్వా తూష్ణీం విరూప్య
తథైవ ప్రోక్ష్యాజ్యభాగాంతం కృత్వావ దానధర్మేణావదాయ వాస్తోష్పత
ఇతి చతుర్భిర్మంత్రై స్స్వాహాంతై ర్జుహుయాత్ — వాస్తోష్పత ఇతి చత
సృణాం వాస్తోష్పతి త్రిష్టుబ్బంత్యా గాయత్రీహోమే వినియోగః । వాస్తో
ష్పత ఇదం నమమేతి సర్వత్ర త్యాగః । తతః స్విష్టకృతాది హోమశేషం
సమాప్య శేషేనవరుణాన్యేన వాన్నేన శతం తదర్ధం సామాన్య పరిభాషయా
వాక్యావచనా దశ త్రీన్వా బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ । చరోః పూర్వం
తత్రాన్యః పాకోనకార్యః ॥ తతః శివం వాస్తుశివం వాస్త్వితి భవంతో
బ్రువంత్వితి బ్రాహ్మణాన్ బ్రూయాత్ — తైః శివం వాస్తుశివం వాస్త్వి
త్యుక్తః । సుహృద్యుతో భుంజేతేతి । విశీర్ణ గృహసజ్జీకరణేప్యే తదిష్యతే ।
సాధారణ శాంతివత్ ।

ఇతి శ్రీ రామకృష్ణ రచితాశ్వలాయన గృహోక్త వాస్తుశాంతి ప్రయోగః ।

ప్రాసాద వాస్తుశాంతి ప్రతిష్ఠా రాజాభిషేకాదికంతు మత్కృతే పూర్వ కమలాకరేజ్ఞేయం ॥

బోధాయనసూత్రే :—

అథాతో గృహవృద్ధిమైచ్ఛన్మాసి మాస్యనావృత్తౌ సంవత్సరేవాఽపూర్యమాణ పక్షే పుణ్యే నక్షత్రే గృహశాంతి మారభే తాషామార్గ పలాశశమీశిరీషోదుంబర సదా భద్రముస్తాత్పణై రింద్రపల్యాచ గృహం సంమార్జ్య మానో మహాన్తం మానస్తోక ఇతి పంచగవ్యేన దర్భ ముష్టినావా సంప్రోక్ష్య యత ఇంద్రభయామ హేస్వస్తిదావిశస్పతి రితిద్వాభ్యాం కృణుష్వపాజ ఇత్యేతానానువాకేన సిద్ధార్థాన్పం ప్రకీర్య వాస్తుమధ్యేగ్ని ముఖాత్కృత్వా పక్వా జ్జుహోతి వాస్తోష్పతే వాస్తోష్పత ఇతి ద్వాభ్యామథాజ్యాహుతీరుపజుహోతి వాస్తోష్పతే ధ్రువాస్థూణామితి షడ్భిరనుచ్యానన్ సావిత్ర్యా సహస్రం జుహుయాత్ । స్విష్టకృత్ప్రభృతి సిద్ధమాధేను వరప్రదానా ద్బ్రాహ్మణా నన్నేన పరితుష్య పుణ్యాహం స్వస్తి ఋద్ధిమితి వాచయేత్ ఏవం ప్రయుంజానో మహాంతం పోషం పుష్యంతి బహవః పుత్రాభవంతి నైవబాలాః ప్రమీయంతే నైవగ్రహోవ్యాథయో గృహ్ణంతి నదంష్ట్రిణోపమాతయే యుర్నతస్కర సర్ప రాక్షస పిశాచా బాధంతేయది గావః ప్రతప్యేరన్గవాం మధ్యే ఆహుతి సహస్రం జుహుయాద్గవాం శాన్తిరిత్యాచక్షతే ద్విపచ్చతుష్పదాం చైతదేవవ్యాచక్షతే వాసో నక్షిణేత్యాహ భగవాన్ బోధాయనః ॥

ఇతి బోధాయనోక్త గృహాది శాంతిః.

అథ దుష్ట రజో దర్శన శాంతిః

తత్ఫలమాహ :—

అమా రిక్తాష్టమీ షష్ఠీ ద్వాదశీ ప్రతిపత్స్వపి ।
పరిఘస్యాపి పూర్వార్ధే వ్యతీపాతేచవా ధృతౌ ॥

సంధ్యో సూపప్లవే విష్టావ శుభం ప్రథమార్తవే ।

ఉపప్లవో గ్రహణం :—

రోగి పతివ్రతా దుఃఖీ పుత్రిణీ భోగ భాగినీ ।
పతివ్రతా క్లేశభాగీ సూర్యవారాదిషు క్రమాత్ । 2

వైధవ్యం సుతలాభశ్చ మైత్రం శత్రు వినాశనం ।
మిత్రలాభః శత్రుహానిః కుమతిర్బంధు నాశనం । 3

మరణం వంశవృద్ధిశ్చ నిరాహారః కులక్షయః ।
తేజశ్చ సుతనాశశ్చ కులహాని స్తిథి క్రమాత్ । 4

గర్గః :—

సుభగాచైవ దుశ్శీలా వంధ్యా పుత్ర సమన్వితా ।
ధర్మయుక్తా వ్రతఘ్నీచ పరసన్తానమోదినీ । 5

సుపుత్రాచైవ దుష్పుత్రా పితృవేశ్మరతాసదా ।
దీనా ప్రజాపతీచైవ పుత్రాఢ్యా చిత్రకారిణీ ॥ 6

సాధ్వీ పతి ప్రియా నిత్యం సుపుత్రా కష్టచారిణీ ।
స్వకర్మ నిరతాహింస్రా పుణ్యా పుత్రాది సంయుతా ॥ 7

నిత్యం ధనచయాసక్తా పుత్రధాన్య సమన్వితా ।
మూర్ఖావజ్ఞా పుణ్యవతీ దస్రాద్యక్ష క్రమాత్ఫలం । 8

నారదః :—

కుళీర వృష చాపాంత్య న్ఋయుక్కన్యాతులాఘటాః ।
రాశయశ్శుభదా జ్ఞేయా నారీణాం ప్రథమార్తవే । 9

గర్గః :—

శుభగా శ్వేతవస్త్రాస్యా ద్దృఢవస్త్రా పతివ్రతా ।
క్షౌమ వస్త్రాక్షితీశాస్యా న్నవవస్త్రా సుఖాన్వితా ॥ 10 11

దుర్భగా జీర్ణ వస్త్రాస్యా ద్రోగిణీ రక్తవాససా ।
నీలాంబర ధరానారీ పుష్పితా విధవాభవేత్ ।
వస్త్రేష్వశ్రీవిషమా రక్త బిందవః పుత్రమాప్నుయాత్ । 12

సమూర్ఛేత్కన్యకాచేతి ఫలం స్యాత్రృథ మార్తవే ।

త్రి సంగపద్ధనమాహ వసిష్ఠః :—

ప్రభూతదోషేయది దృశ్యతే తత్పుష్పం తదాశాంతిక కర్మకార్యం ।
విసర్జయే దేవతయైక శయ్యాం యావద్రజోదర్శన ముత్తమేహ్ని ॥ 13

జ్యోతిర్నిబంధే వసిష్ఠః :—

అద్యర్తౌ పౌషశుక్రోర్జమధు శుచినభస్య శ్శుభాః పాపవారా ।
రిక్తాపర్వాష్ట షష్ట్యః పరగృహకుపదే రాత్రి సంధ్యాఽపరాహ్ణః ॥ 14
మిశ్రోగ్రామూలతీక్ష్ణవివరము నరుణోల్పాదికా స్సంగరాష్ట్రో ।
త్పాతా పాపస్యలగ్నం నసదరుణజరన్నీల చిత్రాంబరం చ ॥ 15

ఆద్యర్తౌ దర్భగానారీ విష్కంభేచే ద్రజస్వలా ।
వంధ్యా వైవాతిగండేచ శూలే శూలవతీ భవేత్ ।
గండేషు పుంశ్చలీనారీ వ్యామాతే చాత్మఘాతినీ ॥ 16

వజ్రేర స్వైరిణీప్రోక్తా పాతేచ పతినాశినీ ।
పరిఘే మృతవంధ్యాచ వైధృతౌ పతిమారిణీ ॥ 17

శేషాశ్శుభావహా యోగా యథానామ ఫలప్రదాః ।
శాంతౌ కృతాయామ ప్రీత్యర్థః । 18

శాంతిమాహప్రయోగ పారిజాతే శౌనకః :—

సార్తవానాస్తు నారీణాం శాంతిం వక్ష్యామి శౌనకః ।
పంచమేహ్ని చతుర్థేవా గ్రహాతిథ్య పురస్సరం ॥ 19

ద్రోణప్రమాణధాన్యేన వ్రీహిరాశిత్రయం యతః ।
కుంభత్రయంన్యసేద్రాశౌ తన్తువస్త్రాదివేష్టితం ।
పూరయేతీర్థసలిలైః ప్రతికుంభం పృథక్ పృథక్ ॥
సూక్తేనాథ నవర్చేన ప్రసువ అప ఇత్యథ ।
ఋచాయా ప్రవత స్తద్వ ద్గాయత్ర్యాప్రవ తతఃక్రమాత్ ॥ 21

మధ్యకుంభే క్షిపేద్ధాన్య మౌషధానిచ హేమచ ।
ఉదుంబరం కుశాన్దూర్వాన్ రాజీవ వటబిల్వకాం ॥ 22

విష్ణుక్రాంతాంచ తులసీం బర్హిషం శంఖపుష్పిణీం ।
శతావర్యశ్వ గంధాంచ నిర్గుండీం సర్షపద్వయం ।
అపామార్గం పలాశంచ వనసంజీవకం తథా । 23

ప్రియంగ వంచ గోధూమాన్ వ్రీహి నశ్వత్థమేవచ ।
క్షీరం దధిచ సర్పిశ్చ పద్మపత్రం తథోత్పలం । 24

కురంటకత్రియం గుంజావచా భద్రక ముస్తకాన్ ।
ద్వాత్రింశ దౌషధానీహ యథా సంభవ మాహరేత్ ॥ 25

మృత్తికాశ్చౌషధానీహ తన్మంత్రేణ క్షిపేత్క్రమాత్ ।
కుంభోపరిన్యసేత్పాత్రం కాంస్య మృద్వేణు తామ్రజం । 26

భువనేశ్వరీం న్యసే త్తత్ర ఇంద్రాణీంచ పురందరం ।
ఆచార్యః పూజయేద్విద్వాన్ గాయత్ర్యా మంత్రసారయా ॥ 27

ఇంద్రాణీం పూజయేద్దేవీ మింద్రాణీ మానుస్వారిమ ॥ 28

ఇంద్రత్వా వృషభం త్వింద్రం ఉపచారైః ప్రపూజయేత్ ।
మధ్యేతు సంస్పృశేత్కుంభం మంత్రేణ భువనేశ్వరీం ॥ 29

జపేద్గాయత్రిమా హోమాచ్ఛ్రీసూక్తం జపేత్తతః ।
స్పృశ్యన్నైవ దక్షిణం కుంభం మృత్విగేవో జపేత్తథా । 30

చత్వారి రుద్రసూక్తాని చతుర్మంత్రోత్తరాణిచ ।
సంస్పృశన్నుత్తరం కుంభం శ్రీరుద్రం రుద్ర సంఖ్యయా । 31

శన్న ఇంద్రాగ్నీ సూక్తంచ తత్రవై సంస్పృశన్ జపేత్ ।
కుంభస్య పశ్చిమేదేశే శాన్తి హోమం సమాచరేత్ ॥ 32

దూర్వాభిస్తి లగోధూమైః పాయసేన ఘృతేనచ ।
తిసృభిశ్చైవదూర్వాభిరేకైకాచాహుతిర్భవేత్ । 33

అష్టోత్తర సహస్రంవా శత మష్టోత్తరం తువా ।
గాయత్ర్యైవతు హోతవ్యం హవిరత్ర చతుష్టయం ॥ 34

తతః స్విష్టకృతం హుత్వా సముద్రా దూర్మి సూక్తతః ।
సంతతా మాజ్య ధారాంతాం పూర్ణమాహుతి మాచరేత్ । 35

అథాభిషేకం కుర్వీత ప్రతియంథ స్థితోదకైః ।
ఆపోహిష్ఠేతి నవభిః సూక్తేనచ తతః పరం ॥ 36

ఇన్ద్రో అంగతృచేనైవ పావమానైః క్రమేణతు ।
ఉభయం శృణవచ్చన్నః స్వస్తిదావిశ ఏకయా ॥ 37

త్ర్యయంబకేన మంత్రేణ జాతవేదస ఏకయా ।
సముద్ర జ్యేష్ఠా ఇత్యాది త్రాయంత్యాచ త్రిభిః క్రమాత్ ॥ 38

ఇమా అపః తృచేనైవ దేవస్యత్వేతి మంత్రతః ।
మంత్రేణాధత మీశానం త్వమగ్నే రుద్ర ఇత్యధః ॥ 39

తముష్టుహీతి మంత్రేణ భువనస్య పితరేతదా ।
యాతే రుద్రేతి మంత్రేణ శివ సంకల్ప మంత్రతః ॥ 40

ఇంద్రత్వా వృషభం పంచ మంత్రైశ్చైవాభిషేచయేత్ ।
ధేనుం పయస్వినీం దద్యా దాచార్యాయచ భూషణైః ॥ 41

నవశిణ మనశ్వాహం ప్రదద్మా ద్రుద్రజాపినే ।
మహాశాంతిం ప్రజప్యాథ బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్తతః ॥ 42

అథాస్య త్రితృకృత ప్రయోగః :—

కర్తా మమపత్న్యాః ప్రదమ రజో దర్శనే దుష్టమాసాది సూచిత సర్వారిష్ట శాంత్యర్థం సగ్రహ మఖాం రజో దర్శన శాంతిం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య గణేశపూజా పుణ్యాహవాచన మాతృకాపూజన నాందీ శ్రాద్ధాని కృత్వాచార్య మృత్విజశ్చ వృణుయాత్ । ఆచార్య ఐశానమధ్యే దక్షిణోత్తర యోశ్చ మహిద్యౌరితి భూమిం స్పృష్ట్వౌషధయః సమితి ద్రోణ ప్రమాణ వ్రీహిరాశిత్రయే ఆకలశేష్వితి కుంభత్రయం మంత్రావృత్యా సంస్థాప్య ప్రసువ ఆపఇతి నవానాం ప్రతిమేధానద్యో జగతీ । యాః ప్రవతో వసిష్ఠో నద్యః శక్వరీ । అభ్యంజలేనా పూర్వ గంధద్వారామితి గంధం యా ఓషధీరితి సర్వౌషధీః ఓషధయస్సమితి యవాంశ్చ త్రిషుశిష్ట్వా — ఔదుంబర కుశ దూర్వా రక్తోత్పల చంపక బిల్వ విష్ణుక్రాంతా తులసీ బర్హిష.శ్శాఖ పుష్పి శతావర్యశ్చ

గంధా నిర్గుండీ రక్తపీత సర్షపా మార్గ పలాశ పనస బంధూక ప్రియంగు గోధూమ వ్రీహ్యశ్వత్థ దధి దుగ్ధ ఘృత పద్మపత్ర సితోత్పలసిత రక్తపీత కురంటక గుంజావచా భద్ర ముస్తకాఖ్యాని ద్వాత్రింశ దౌషధాని యథా సంభవం వాక్షిపేత్ ॥ తతస్తేషు కలశేషు కాండాత్కాండాదితి దూర్వా అశ్వత్థేవ ఇతి పంచపల్లవాన్స్యోనేతి సప్త మృదః యాః ఫలినీరితి ఫలం, సహి రత్నానీతి పంచరత్నాని హిరణ్యరూప ఇతి హిరణ్యందక్షిణాం। యువాసు వాసా ఇతి వస్త్రేణా వేష్ట్య పూర్ణా దర్వీతి యవాది పూర్ణం పూర్ణ పాత్రాణి సవస్త్రాణి నిధాయ । తత్రాష్ట దళాది కృత్వా మధ్యే గాయత్ర్యా భువనేశ్వరీ మావాహ్య । దక్షిణ కుంభే ఇంద్రాణీం వృషాకపిరింద్రాణీ పఙ్క్తి రితీంద్రాణీ మావాహ్య । ఉత్తర కుంభే ఇంద్రశ్వా విశ్వామిత్ర ఇంద్రో గాయత్రీ । ఇతీంద్ర మావాహ్య । తత్తన్మంత్రైః షోడశోపచారైః పూజయేత్ । తతో మధ్య కుంభం స్పృష్ట్వా గాయత్రీ మష్ట సహస్రం అష్ట శతంవా జపేత్ ॥ తతః హిరణ్య వర్ణాం మితి పంచదశానాం । కర్దమానంద చిక్లీత ఇందిరా సుతా ఋషయః శ్రీ ర్దేవతా అద్యాస్తిస్రో నుష్టుభః ఏకా ప్రస్తార పఙ్క్తిర్ద్వే త్రిష్టుభోంత్యా ప్రస్తార పఙ్క్తిః జపే వినియోగః ।

తత ఏకఋత్విక్ దక్షిణకుంభే :—

కద్రుద్రాయేతి సప్తానాం ఘోరః కణ్వోరుద్రో గాయత్రీ ।
ఇమారుద్రా ఇత్యేకాదశానాం కుత్సో రుద్రో జగత్యోంత్యే త్రిష్టుభౌ ॥
ఆతేపితరితి పంచదశానాం గృత్సమదో రుద్ర త్రిష్టుప్ ।
ఇమా రుద్రాయ స్థిరధన్వనే ఇతి చతసృణాం రుద్రస్త్రిష్టుప్ ।
త్ర్యంబకం వసిష్ఠో రుద్రోనుష్టుప్ జపే వినియోగః ॥
అథాన్య ఋత్విజః ఉత్తరకుంభే రుద్రైకాదశినీం జపేయుః ।
శన్న ఇంద్రాగ్నీతి పంచదశానాం వసిష్ఠో విశ్వేదేవాస్త్రిష్టుప్ ।
ఇతి జపేత్ :—

అథాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్యైశానాం గృహాన్ రుద్రోమాస్కంద విష్ణు బ్రహ్మేంద్ర యమ కాల చిత్రగుప్తా నధిదేవతాన్ అగ్నిరాపో భూమి విష్ణు

రింద్రేంద్రాణీ ప్రజాపతి స్సర్ప బ్రహ్మణః ప్రత్యధిదేవతాన్ వినాయకాద్రి పంచ లోకపాలకాంశ్చావాహ్య సంపూజ్యేశాన్యాం కుంభే వరుణం సంపూజ్యన్వా దధ్యాత్. చక్షుష్వంతే నవగ్రహాన్ అముకసంఖ్యాభి స్సమిచ్చరూన్ జ్యాహుతిభిః సమిత్తిలాజ్యైర్వాది దేవాదీన్ ఏకైక యాహుంత్వా భువనేశ్వరీం ప్రత్యేకం దూర్వా తిలమిశ్ర గోధూమ పాయసాజ్యానా మష్టోత్తర శతాష్టావింశత్యన్యత రాహుతిభి రింద్రాణీ మింద్రంచ ప్రత్యేక ముక్తద్రవ్యై రష్టావింశత్యష్టా న్యత రాహుతిభిః శేషేణ స్విష్టకృత మిత్యాది ఉక్త దేవేభ్యో ముష్మైత్వేన మనసా తూష్ణీం నిరూప్య క్షీరే చరుంకృత్యాజ్య భాగాంతే యజమానేన త్యాగేఽకృతే ఉక్త సంఖ్యయా హోమః । తత్ర తిస్రుభిర్దూర్వాభిః దధి మధ్వా జ్యాక్తాభి రేకాహుతిః ॥

ఏవం సమిధోభ్యక్తాః — తతః :—

స్విష్టకృదాది ప్రాయశ్చిత్త హోమాంతే దిక్పాలకేభ్యో నవగ్రహేభ్యో భువనేశ్వరీంద్రాణీంద్రేభ్యశ్చ సదీపమాష భక్తబలీన్ దత్వా సముద్రా దూర్మిరితితృచస్య వామదేవోఽగ్ని త్రిష్టుప్ । ఇతి పూర్ణాహుతిం హుత్వా ప్రణీతా విమోకాది కర్మశేషం సమాప్య వధూవరౌ వధూం వాభిషించేత్. ఆపోహిష్ఠేతి నవభిః — యవీక ఇద్విదయతే గౌతమ ఇంద్రస్త్రిష్టుప్ । త్రిభిష్వం దేవేతి సప్తానాం వసిష్ఠస్త్రయాణాం అగ్ని స్తతో విశ్వేదేవా ఆద్యా గాయత్రీ తతోనుష్టుప్ ॥ తిస్రో గాయత్ర్యోం త్యేనుష్టుభౌ । ఉభయం శృణువచ్చన ఇతి గర్భ ఇంద్రో బృహస్పతీ ॥ స్వస్తిదావిశో యమ ఇంద్రోనుష్టుప్ । త్ర్యంబకం జాతవేదసే కశ్యపో దుర్గా త్రిష్టుప్ । సముద్ర జ్యేష్ఠా ఇతి చతసృణాం వసిష్ఠఆప త్రిష్టుప్ ॥ త్రాయంతామిమా ఆప ఇతి చతుసృణాం సప్తఋషయ ఆపో అనుష్టుప్ । దేవస్యత్వే త్యాపస్తంబ శాఖీయ త్రిభిః — తమీశానం గౌతమ ఈశానో జగతీ । త్వమగ్నే రుద్రస్త ముష్టిహీత్యంగిరస స్తిరశ్చ రుద్ర త్రిష్టుప్ — భువస్య పితరం త్ర్యంబకం యాతే రుద్ర కశ్యపో రుద్రస్వరాడనుష్టుప్ ॥ యజ్జాగ్రత ఇతి షణ్ణాం ప్రజాపతి మనుస్త్రిష్టుప్ ॥ ఇంద్రత్వా వృషభం పందానాం విశ్వామిత్ర

ఇంద్రో గాయత్రీ — తతస్సురా స్త్వేత్యాద్యైః రభిషిక్తోగ్నిం సంపూజ్యా చార్యాయ దేనుం రుద్రజాపినే అనడ్వాహం సదక్షిణ మన్యేభ్యశ్చ దక్షిణాంచ దత్వా । దేవతానా ముత్తరపూజాం కృత్వా । విసృజ్యాచార్యహస్తే దత్వాగ్నిం సంపూజ్య గచ్ఛగచ్ఛేతి విసృజ్య మహాశాంతిః పఠిత్వా విప్రాన్ సంభోజ్యస్వయం భుంజీత ॥

ఇతి కమలాకరభట్ట కృతే శాంతిరత్నే రజోదర్శన శాంతిః ।

మదనరత్నే ఋషిపుత్ర సంహితాయాం త్వన్యథోక్తం ।
ప్రథమార్తవ దోషాణాం శాంతిం కుర్యా దనంతరం ॥

తిథి నక్షత్ర వారాది దేవానాం పూజనం పృథక్ స్తండిలం కారయేత్తత్ర చతురాఢక శాలిభిః :—

ఆఢకం తణ్డులాశ్చైవ ఆఢకా తిలయావకా ।
ఆఢకః కుడవః ప్రస్థ ఆఢకోద్రోణ ఏవచ ।
ధాన్యమానేషు బోద్ధవ్యాః క్రమశోతి చతుర్గుణా ఇత్యుక్తః ఉపర్య పరసంస్తీర్ణం తన్మధ్యే నళినం లిఖేత్ ॥
దర్భైరాచ్ఛాద్య తన్మధ్యే కర్ణికాయాం న్యసేద్ఘటం ।
పుణ్యోదకేన సంపూర్య మాషధాది దినమన్వితం ।
సహదేవ్యైక పత్రాచ విష్ణుక్రాంతా సభద్రికా ॥
బిల్వపత్రం సంహితాని మార్జయిత్వాన్య సేత్ ఘటే ।
కుష్ఠం మాంసీ హరిద్రే ద్వేమురాశైలేయ చందనం ॥
వచాకచోరముస్తాఖ్యా స్సర్వౌషధ్యో దశస్మృతాః ।
గజాశ్వ రథ్యా వల్మీక సంగమాహ్రద గోకులాత్ ।
రాజద్వార ప్రదేశాచ్చ మృదమానీయ నిక్షిపేత్ ।
పంచగవ్యంచ కుముదం తథా ముక్తాఫలానిచ ॥
వజ్ర వైడూర్య మాణిక్య విద్రుమాని వినిక్షిపేత్ ।
ఏవం కుంభం సమాసాద్య అర్చేద్గన్ధాదిభిశ్శుభైః ॥
సావిత్రీం చ జపేత్కుంభం స్పృశన్ద శతం ద్విజః ।
ఏవం ప్రదోషకాలేతు ఏతైస్తైః స్నాపయేత్తతః ।
స్వగృహోక్తవిధానేన హోమం కుర్యా త్ప్రియతృతః ॥

దూర్వాజ్యేన తిలైర్హుత్వా గాయత్ర్యాచైవ మంత్రతః ।
అష్టోత్తరసహస్రంవా శతమష్టాధికం తథా ॥
తత్సంఖ్యయా త్రిధాహుత్వా దూర్వాజ్యేన తిలైస్సమం ।
బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వాతు దేవం సంపూజ్యయేత్తతః ॥
ఏవం సమాసతః ప్రోక్తం నారీణాం ప్రథమార్తవ ఇతి ॥

తత్రైవ నారదః :—

తత్రశాంతిం ప్రకుర్వీత ఘృతదూర్వా తిలాక్షతైః ।
ప్రత్యేకాష్టశతంచైవ గాయత్ర్యా జుహుయాత్తతః ।
స్వర్ణభాగో తిలాన్ దద్యాత్సర్వదోషాపనుత్తయే ।
ఇతి శిష్టైశ్చ ప్రయోగ పారిజాతాద్యైశ్చ శౌనకే నావ్యాదృతా ॥

ఇతి కమలాకరభట్ట కృతౌ రజోదర్శన శాంతిః.

అథ నాగబలిః

శౌనకః :—

అథవక్ష్యామి సర్పస్య సంస్కారవిధిముత్తమ్ ,
సినీవాల్యాం పౌర్ణమాస్యాం పంచమ్యాంవాపి కారయేత్ ॥ 1

కృత సర్ప వధో విప్రః పూర్వజన్మ నివాయది ।
వధం ప్రఖ్యాపయేత్వాపి చరేత్కృచ్ఛ్రాం శ్చతుర్దశ ।
విప్రాయ లోహదండంచ తన్మూల్యంవాపి దాపయేత్ ॥ 2

యాజ్ఞవల్క్యవ్యాఖ్యాయాం ఉరగ హత్యా మాయసోదేయ ఇతి ।

మూర్తిమాహ :—

నిష్కత్రయం ద్వినిష్కంవా నిష్కమేకం కనీయసం ॥ 3
అనుమత్యాది కర్త్రూణాం నిష్కమర్ధార్ధ దర్ధకం ।
ఇదం స్వర్ణ రౌప్యయోః శక్త్యా జ్ఞేయం । 4

తథా :—

ప్రియంగు వ్రీహి గోధూమ తిల పిష్టేనవా పునః ॥ 5

కృత్వా సర్పాకృతిం శూర్పే నిధాయ ప్రార్థమే దహిం ।
ఏహి పూర్వం సర్ప మృతః అస్మిన్ పిష్టే సమావిశ ।
సంస్కారార్థ మహం భక్త్యా ప్రార్థయామి సమాసతః ॥ 6

వస్త్రోపవీత గంధాద్యైః సంపూజ్యాథ హరేద్బహిః ।
కుర్యాత్సంస్కారం సంకల్పం ప్రాణాయామ పురస్సరం ।
యజ్ఞోపవీతినా కార్యం సర్ప సంస్కార కర్మణి ॥ 7

లౌకికాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య సమిదా ధాన మాచరేత్ ॥ 8

తతోగ్నే రగ్ని దిగ్భాగే భూమిం సంప్రోక్ష్య వారిభిః ॥ 9

చితిం కృత్వా ధనం స్తీర్య కుశై రాగ్నేయ కాగ్రకైః ।
పర్యుక్షగ్నిం పరి స్తీర్య పరిషిచ్య సమర్చయేత్ ॥ 10

కృత్వే ధ్మాథాన మాఘారౌ చక్షుషీచ యథావిధి ॥ 11

సర్పం గృహీత్వా యత్నేన చితిమారోప యేత్సుధీః ।
స్రువేణ జుహుయాదాజ్య మగ్నౌవ్యాహృతి భిస్త్రిభిః ॥ 12

సర్పాస్యే జుహుయాదాజ్యం వ్యాహృత్యాథ సమగ్రయా ।
ఆజ్య శేషం స్రువేణైవ సర్పదేహే విషేచయేత్ ॥ 13

చమసస్థైస్తిలై స్సర్పం వ్యాహృత్యా భ్యుక్ష్యపాణినా ।
అగ్నే రక్షణ ఇత్యస్యా సర్పా యాగ్నిం ప్రదాపయేత్ ।
జ్ఞానతో జ్ఞానతోవాపి కృత స్సర్ప వధోమయా । 14

పూర్వజన్మ నివాసర్ప తత్సర్వం క్షంతు మర్హసి ।
క్షీరాజ్యేన తతశ్చాగ్నిం ప్రోక్ష్యవ్యాహృతి భిర్ద్విజైః ॥ 15

నాస్థి సంచయనం కుర్యాత్స్నాత్వాచమ్య గ్రహం వ్రజేత్ ॥ 16

బ్రహ్మ చర్యాది కంకార్యం త్రిరాత్రా శౌచమిష్యతే ।
సచేలంతు చతుర్థేహ్ని స్నాత్వా విప్రాన్ సమర్చయేత్ । 17

సర్పేన న్తస్తథా శేషః కపిలో నాగ ఏవచ ।
కాలికః శంఖ పాలశ్చ భూత రశ్చేతి నామభిః ।
గంధ పుష్పాక్షతై ర్ధూపై ర్దీపాద్యై రర్చయే ద్విజాన్ ।
ఘృత పాయస భక్ష్యైశ్చ ద్విజా నష్టౌతు భోజయేత్ ॥ 18

ఏవం కృతే విధానేన సర్ప సంస్కార కర్మణి ।
సర్పహింసా కృతాత్పాపాన్ముచ్యతే నాత్ర సంశయః ॥

ఇతి నాగబలిః.

అథ కన్యా వైధవ్య యోగ శాన్తిః

తత్ర మార్కణ్డేయః :—

బాలవైధవ్యయోగేతు కుంభేందు ప్రతిమాదిభిః ।
కృత్వా శాన్తిం తతః పశ్చాత్కన్యో ద్వాహ్యేతిచాపరే ॥ 1

తత్ర పునర్భూత్వా భావఉక్తో విధానఖండే ।
స్వర్ణాంబు పిప్పలానాంతు ప్రతిమాం విష్ణురూపిణీం ॥ 2

తయాసహ వివాహేతు పునర్భూతం నజాయతే ॥ 3

సూర్యారుణ సంవాదే :—

వివాహాత్పూర్వ కాలేచ చంద్ర తారా బలాన్వితే ॥ 4

వివాహోక్తేన మంత్రేణ కుంభేన సహావోద్వహేత్ ।
సూత్రేణావేష్టయేత్పశ్చా ద్దశతంతు విధానతః ॥ 5

కుంకుమాలంకృతం దేహం తయో రేకాంతమందిరే ।
తతః కుంభంచ విస్సార్య ప్రభజ్య సలిలాశయే ।
తతోభిషేచనం కుర్యా త్పంచపల్లవవారిభిః ॥ 6

కుంభప్రార్థనా తత్రైవ :—

వరుణాంగ స్వరూపాయ జీవనానాం సమాశ్రయ ।
పతిం జీవయకన్యాయా శ్చిరం పుత్రసుఖం కురు ॥ 7

దేహి విష్ణోవరందేవ కన్యాంపాలయ దుఃఖితః ।
తతో లఙ్కారవస్త్రాద్యాం వరాయ ప్రతిపాదయేత్ ॥ 8

మూర్తిదానమపి తత్రైవోక్తం :—

బ్రాహ్మణం సాదుమామంత్ర్య సంపూజ్య వివిధార్హణైః ।
తస్మై దద్యాద్విధానేన విష్ణోర్మూర్తిం చతుర్భుజాం ॥ 9

శుద్ధవర్ణ సువర్ణేన విత్తశక్త్యాథవా పునః ।
నిర్మితాం రుచిరాం శంఖ గదా చక్రాబ్జ సంయుతాం ॥ 10

దధానాం వాససీపీతే కుముదోత్పల మాలినీం ।
సదక్షిణాంచ తాం దద్యాన్మంత్రమేన ముదీరయన్ ॥ 11

యన్మయాప్రాచిజనుషి హత్వాపత్యు స్సమాగతం ।
విషోపవిషశస్త్రాద్యై ర్హతోవాతి విరక్తయా ।
ప్రాప్యమానం మహాఘోరం యశఃసౌఖ్య ధనాపహం ॥ 12

వైధవ్యాదతిదుఃఖౌఘ నాశాయ సుఖలబ్ధయే ।
బహు సౌభాగ్యసిద్ధ్యర్థం మహావిష్ణోరిమాం తనుం ॥ 13

సౌవర్ణనిర్మితాం శక్త్యా తుభ్యం సంప్రదదేద్విజ ।
అనఘాద్యాహమస్మీతి త్రివారం ప్రజపేదితి ॥ 14

ఏవమస్త్వితితస్యోక్తిం గృహీత్వా స్వగృహం విశేత్ ।
తతో వైవాహికం కుర్యా ద్విధిం దాతామృగీదృశః ॥ 15

ఇత్యాది నిర్ణయసింధౌ జ్ఞేయం ॥ ఇతి వైధవ్యయోగ శాంతిః.

అథ అర్క వివాహః

అథ తృతీయ మానుషీ వివాహ నిషేధాత్త దర్ద మర్క వివాహ ఉచ్యతే ॥ 1

ప్రయోగ పారిజాతే మాత్స్యే ।
ఉద్వహేద్రతి సిద్ధ్యర్థం తృతీయాం నకదాచన ॥ 2

మోహాదజ్ఞానతోవాపి యది గచ్ఛేత్తు మానుషీం ।
నశ్యత్యే వన సందేహో గర్గస్య వచనం యదా ॥ 3

సంగ్రహే :—

చతుర్థాది వివాహార్థం తృతీయేర్కం సముద్వహేత్ ।
ఆదిత్య దివసేవాపి హస్తర్క్షేవా శనైశ్చరే ॥ 4

శుభేదినేచ పూర్వాహ్ణే కుర్యాదర్క వివాహకం ॥ 5

బ్రహ్మా :—

గ్రామాత్ప్రాచ్యా ముదీచ్యాం వాస పుష్పఫల సంయుతం । 6

కృత్వార్కం పురత స్తిష్ఠన్ ప్రార్థయేత్తు ద్విజోత్తమః ।
త్రిలోకవాసిన్ సప్తాశ్వ ఛాయయా సహితో రవే ।
తృతీయో ద్వాహ జం దోషం నివారయ సుఖం కురు ।
తత్రార్ధ్యారోప్య దేవేశం ఛాయయా సహితం రవిం ॥ 7

వస్త్రైర్మాల్యై స్తథా గంధై స్తన్మంత్రేణైవ పూజయేత్ ।
చతుర్థ దివసాతీతే పూర్వవ త్తాం ప్రపూజ్యచ । 8

విసృజ్య హోమమగ్నించ ఉద్వహేన్మానుషీం పరాం ॥ 9

వ్యాసః :—

సుపుష్ప ఫలశాఖైక మర్కం గుల్మం సమాశ్రయేత్ ।
అర్క కన్యా ప్రదానార్థ మాచార్యం కల్పయేత్పురా ॥ 10

అర్క సన్నిధి మాగత్య తత్ర స్వస్త్యాదివాచయేత్ ।
నాందీ శ్రాద్ధం సువర్ణేన అష్టవర్గాన్ప్రపూజయేత్ ।
పూజయేన్మధు పర్కేణ వరం విప్రస్య హ స్తతః ।
యజ్ఞోపవీత వస్త్రాది వరాయాస్మై ప్రదాపయేత్ । 11

అర్కం ప్రదక్షిణం కుర్వన్ జపేన్మంత్ర మిమం బుధః ।
మమప్రీతి కరాయేయం మయాసృష్టా పురాతనీ ॥ 12

అర్కజా బ్రహ్మణా సృష్టా అస్మాకం ప్రతి రక్షతు
పునః ప్రదక్షిణీ కుర్యాన్మంత్రేణానేన మంత్రవిత్ ॥ 13

నమస్తే మంగళేదేవి నమః సవితురాత్మజే ।
త్రాహిమాం కృపయాదేవి పత్నీత్వం మే ఇహాగతా ॥ 14

అర్కత్వం బ్రహ్మణా సృష్టః సర్వప్రాణి హితాయచ ।
వృక్షాణామాది భూత స్త్వం దేవానాం ప్రీతి వర్ధనః ॥ 15

తృతీయో ద్వాహజం దోషం మృత్యుంచాశు వినాశయ ।
తతశ్చ కన్యావరణం త్రిపూరుషం కులముచ్చరేత్ ॥ 16

మహార్ఘైర్కాం విరక్షేృత స్వస్తిసూక్త ముదీరయన్ ॥ 17

అర్కా కన్యామిమాం విప్ర యథాశక్తి విభూషితాం ।
గోత్రాయ శర్మణే తుభ్యం దత్తాం విప్ర సమాశ్రయ ॥ 18

అంజల్యక్షత పూర్వాణి కృత్వా కంకణ పూర్వకం ।
యావత్పంచావృతం సూత్రం తావదర్కాం ప్రవేష్టయేత్ ॥ 19

స్వశాఖోక్తేన మంత్రేణ గాయత్రీ మథవాజపేత్ ।
పంచవీకృత్య పునః సూత్రం స్కంధే బధ్నాతి మంత్రతః ॥ 20

అర్కాస్య పురతః పశ్చాద్దక్షిణోత్తర తస్తథా ।
కుంభాంశ్చ నిక్షిపేత్పూర్వా దాగ్నేయాది చతుష్టయే ॥ 21

ప్రతి కుంభం మహావిష్ణుం సంపూజ్య పరమేశ్వరం ।
పునః ప్రదక్షిణీకృత్వా మంత్రమేత ముదీరయేత్ ॥ 22

మయాకృత మిదం కర్మ స్థావరేషు జరాయుణా ।
అర్కా పత్యానినోదేహి తత్సర్వం క్షంతు మర్హసి ॥ 23

ఇత్యుక్త్వా శాంతి సూక్తాని జప్త్వాతాం విసృజేత్పునః ।
గోయుగ్మం దక్షిణాం దద్యాదంతే పుణ్యాహ మాచరేత్ ॥ 24

శౌనకః :—

తృతీయే స్త్రీ వివాహేతు సంప్రాప్తే పురుషస్యతు ।
నాందీ శ్రాద్ధం ప్రకుర్వీత స్థండిలంచ ప్రకల్పయేత్ ।
అర్కామభ్యర్చ్య సౌర్యాచ గంధ పుష్పాక్షతాదిభిః ॥ 25

సౌర్యా సూర్యదేవతయా ఋచా అక్రన్దిషేతి ॥ 26

అర్కాస్యోత్తర దేశేతు సమన్వారబ్ధ ఏతయా ।
ఉల్లేఖనాది కంకుర్యా దాఘారాంతమతః పరం ॥ 27

ఆజ్యాహుతించ జుహూ యాత్సంగోభి రనయైకయా ।
యస్మైత్వా కామ కామాయే త్యేతయర్చా తతః పరం ॥ 28

వ్యస్తాభిశ్చ సమస్తాభి. తతశ్చ స్విష్టకృద్వపేత్ ॥ 29

పరిషేచన సర్వత్ర మయాశ్వేత్యాదికం క్రమాత్ ।
అత్ర ప్రయోగోకృతే నిర్ణయ సిన్ధౌజ్ఞేయః ॥ 80

ఇతి రామకృష్ణ భట్టాత్మజ కమలాకరభట్టకృతే శాంతిరత్నే ఒర్క వివాహః.

రుద్ర స్నాన ప్రయోగః

అథాస్మత్పితృకృతో రుద్రస్నాన ప్రయోగో లిఖ్యతే :—

ఉదగయనాదౌ గురు శుక్రాస్తాది రహితే శుద్ధేమాసి శుక్ల పక్షే తిథౌ విశేషేణ చతుర్దేహ్ని అష్టమ్యాం చతుర్దశ్యాంవా రవివాసరేవా శుభనక్షత్రే చంద్ర తారాబలాద్యనుకూల్యే తత్కర్తవ్యం ॥
ఇదం చ చతుర్విధ వంధ్యత్వే విశేషతో మృతాపత్యత్వే భవతి.

ఏతన్మహానద్యోర్నద్యోర్వాళోష్యసంగమే సంగమమాత్రేవా కార్యం ।
ఇదంచ ఉదగయనానంతవే సర్వమాసేషు దక్షిణాయనేచ కార్యం ॥ 1

సర్వేష్వపిహిమాసేషు బ్రాహ్మణానుమతేషు చ ।
తస్మాదవశ్యం కర్తవ్యం పుత్ర శ్రీ సుఖమిచ్ఛతా ॥ 2

ఇతి హేమాద్రౌ భవిష్యోత్తరోక్తేః :—

తత్ర పూర్వం కర్త్రా సదారోదీర్ఘాయుః సుపుత్రాద్యుత్పత్తి ప్రతిబంధక ।
దురితనిరాసార్థం యథాశక్తి ప్రాయశ్చిత్త మనుతాపయుక్తః కుర్యాత్ ॥ 3

తచ్చఫలం తారతమ్యావగత దురిత తారతమ్యేన ।
షడబ్దత్ర్యబ్దసార్ధాబ్ది రూపం చాంద్రాయణ కృచ్ఛ్రాతి కృచ్ఛ్రరూపంవా ।
జప హోమ తీర్థయాత్రా బ్రాహ్మణ భోజనాది ।
ప్రత్నామ్నాయైః కార్యం సభ్యోపదిష్టం ॥ 4

తతః శ్రీ రుద్రప్రీత్యర్థం కృష్ణామేకాం ధేనుం ।
శక్త్యోపస్కార సంయుతాం దద్యాత్ ॥ 5

తత్రాశక్తో లక్షతదర్ధం తదర్ధం అయుతంవా ।
గాయత్రీ జపం తద్దశాంశేన తిలహోమంచ కుర్యాత్ ।
ఏవం కృతే రుద్రస్నానాధికారీ భవతి ॥ 6

తతః ప్రాతఃకాలే దేశేచ కర్తా సభార్యః కృతస్నానః ।
శుక్లవాససీ పరిధాయ ఆసనోపవిష్ట ఆచాంతః ।
భూమి శుద్ధిపూర్వకం ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ సంకీర్త్య ॥ 7

మమ సభార్యస్య దీర్ఘాయుః పుత్రాది సంతతి ప్రతిబంధకేన ।
ఇహజన్మ న్యన్యజన్మ నివాకృతే నష్టకాపర్వాది పైతృక నిమిత్త ।
కారణేనవా పరద్వేషేణవా అన్యేనవా మృగశావ భక్షణేనవా ॥ 8

బాలఘాతేనవా రత్నాపహారేణవా ।
వత్స వియోజనేనవా పితృ మాతృ ద్వేషేణవా ॥ 9

అన్యేన వాకర్మణోత్పన్న చతుర్విధ వంధ్యాత్వ స్యతరవంధ్యాత్వ దోష నిరాసద్వారా తథా స్త్రియాః కుక్షిదోష జ్ఞాతాజ్ఞాతరజో దుష్టస్త్రీ చేలాంచల స్పర్శదోష తద్దేశాసన శయన శయ్యాదిదోష జనితదోషాది సర్వసంతతి ప్రతిబంధ నిరాసద్వారా ఉమాసహిత శ్రీ రుద్రప్రీత్యర్థం దీర్ఘాయుష్య సుపుత్రాది సంతత్యవాప్త్యర్థం బోధాయనోక్త విధినా రుద్రకలశ స్నానకర్మ కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య గణేశ పూజన పుణ్యాహవాచన మాతృకా పూజన నాందీశ్రాద్ధానిచ సంకల్పపూర్వకం కుర్యాత్ । తానికృత్వా ప్రధాన సంకల్పం కుర్యాత్ ॥ 10

తత ఆచార్య బ్రహ్మ ఋత్విగ్వరణం కరిష్యే ।
ఇతి సంకల్ప్య వరణార్థం బ్రాహ్మణాన్ ప్రార్థయేత్ ॥ 11

బ్రాహ్మణాస్సంతుమేశాంతాః పాపాత్మంతు సమాహితాః ।
దేవానాంచైవ దాతారస్త్రాతారః సర్వదేహినాం ॥ 12

జపైర్యజ్ఞైస్తథాహోమైర్దానైశ్చ వివిధైః పునః ।
దేవానాం చ పితౄణాం చ తృప్త్యర్థం యాజకాస్మృతాః ॥ 13

యేషాం దేహస్థితావేదాః పావయంతి జగత్త్రయం ।
తేమాం రక్షంతుసతతం జపయజ్ఞైర్వ్యవస్థితాః ॥ 14

తతః :—

ఆహితాగ్నిం ద్విజం శాంతం ధర్మజ్ఞం సత్యవాదినం ।
స్నానార్థం ప్రార్థయేద్దేవం విపులం రుద్రకర్మణి ॥ 15

ఇతి లక్షణయుత మాచార్యం వృణుయాత్ ।
తతో బ్రాహ్మణ మృత్విజశ్చైకాదశ వృణుయాత్ ॥ 16

తతః సర్వాన్మధుపర్క వస్త్రాలంకారాదిభిః పూజయేద్యధాశక్తి ।
తతః ఆచార్యాది సహితో మణ్డపం ప్రవిశేత్ ॥ 17

తతః ఋత్విగాచార్యః సంకల్పపూర్వకం సంకల్పితే మణ్డపే ।
ఈశాన్యాం సర్వతోభద్ర లింగతోభద్ర మష్టదళంవా ప్రత్యేకం కృత్వా ॥ 18
తత్సమీపే పరితః సప్తధాన్యాని మణ్డలార్థం ।
నిధాయ రక్షోహణమిత్యాద్యైః యదత్ర సంస్థితం భూతం ।
స్థానమాశ్రిత్యసర్వదా స్థానంత్యక్త్వాతు తత్సర్వం యత్రస్థం తత్రగచ్ఛతు ॥ 19

అపక్రామన్తు భూతాని పిశాచాః సర్వతోదిశం । సర్వేషా మవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ సమారభే ఇతిచ సర్షపాన్వికీర్య పఞ్చగవ్యేన శుచీవో హవ్యేత్యృచాభ్యుక్ష్య మంటపపూజాం విధాయాసనే ఉపవిశ్య భూతశుద్ధ్యాదిక మాత్మ రక్షాం చ కృత్వా శ్రీ రుద్రంధ్యాత్వా ఆరాధితో మనుష్యైస్త్వం సిద్ధైర్దేవా సురాదిభిః ॥ 20
ఆవాహయామి భక్త్యాత్వాం మాం గృహాణ మహేశ్వరేతి ప్రార్థయేత్ ॥ 21

తతః :—

ప్రత్యేక మింద్రాది దిక్పాలాన్ ప్రణవాది నమోన్తైస్తత్తన్నామ మన్త్రైరర్చిత్వా మహీద్యౌ రితి భూమిం స్పృష్ట్వా ఓషధయస్స మితి యవాన్ । యా ఓషధీరితి సర్వౌషధీః కాణ్డాత్కాణ్డా దితి దూర్వాః యాః ఫలినీరితి ఫలంస్యోనా పృథివీతి సప్తమృదః ॥ 22

అశ్వత్థేవ ఇతి పఞ్చపల్లవాన్ సహిరత్నానీతి పంచరత్నాని హిరణ్యరూపమితి హిరణ్యంక్షిప్త్వా — యువం వస్త్రాణీతి వస్త్రేణ రక్తసూత్రేణ వేష్టయిత్వా పూర్ణాదర్వీతి వంశపాత్రాణి నిధాయ ॥ 23

కలశస్య ముఖేవిష్ణు రిత్యాదినా కలశేషు దేవతీర్థా నావాహ్య ।
దేవదానవ సంవాదే ఇత్యాదినా కలశం ।
సంప్రార్థ్య త్ర్యంబకమితి రుద్ర మావాహయేత్ ॥ 24

తతస్సముద్రా దూర్మిరితి సముద్ర మావాహయేత్ । 25

కలశమూలే బ్రహ్మజిజ్ఞాస మితి బ్రహ్మాణం ।
మధ్యే ఇదం విష్ణురితి విష్ణుం ।
కంఠే నమశ్శంభవేచేతి రుద్రం ముఖే ఇన్ద్రాగ్నీ ఆగత ।
మిత్రీంద్రాగ్నీ యమేన దత్తమితి యమంచ సర్వత ।
ఇషేత్వేతి దేవాన్ ఆదిత్యవిత్నస్యేతి సూర్యం ॥ 26

విశ్వత శ్చక్షురితి పరమేష్ఠినం ।
పార్శ్వయో ర్నమో అస్తు సర్పేభ్య ఇతి సర్పాన్ ॥ 27

పూర్వే అగ్నిమీళే ఇత్యృగ్వేదం ।
దక్షిణే ఇషేత్వేతి యజుర్వేదం ॥ 28

పశ్చిమే అగ్నఆయాహీతి సామవేదం ।
ఉత్తరే శన్నోదేవీ రిత్యథర్వవేదం ॥ 29

మధ్యే తత్సవితురితి గాయత్రీన్యసేత్
పూర్వా ద్యష్టదిక్షు తత్తన్మంత్రైః ।
ర్నామభివాన్ ఇంద్రా దీనష్టౌన్యసేత్ ॥ 30

కాండాత్కాండాదితి దూర్వాః — శిరసి నిక్షిపేత్ :—
తతో వంశపాత్రే ష్షష్టదళయుతాని వస్త్రాణి సంస్థాప్య ।
తత్ర నిష్కతదర్థసువర్ణ నిర్మితాం అశక్తౌవల్లావర ।
సువర్ణ నిర్మితాం శ్రీరుద్రప్రతిమాం పఞ్చామృతాభిషేక పూర్వకం సంస్థాప్య ॥ 31

తాన్త్వాత్వావహ న్త్వితి ఉమాసహిత రుద్ర మావాహయేత్ ।
ఏవమావాహ్య సద్యోజాతం ప్రపద్యామీత్యాసనం ।
సద్యోజాతాయవై నమ ఇతి పాద్యం ।
భవే భవేనాతి భవే భవస్వమా మిత్యర్ఘ్యం ॥ 32

భవోద్భవాయ నమ ఇత్యాచమనీయ ।
వామదేవాయ నమ ఇతి అపోహిష్ఠాద్యైశ్చ స్నానం ।
దత్వాచమనం చ దత్వాష్టభి స్తర్పయేత్ ॥ 33

భవం దేవం తర్పయామి । శర్వం దేవం తర్పయామి । ఈశానం దేవం తర్పయామి । పశుపతిం దేవం తర్పయామి । రుద్రం దేవం తర్పయామి । ఉగ్రం దేవం తర్పయామి । భీమం దేవం తర్పయామి । మహాన్తం దేవం తర్పయామి । వామదేవాయ నమ ఇతి స్నానం తతో । జ్యేష్ఠాయ నమ ఇతి వస్త్రం ॥ 34

తూష్ణీ మాచమనం :—

శ్రేష్ఠాయ నమ ఇత్యుపవీతం । రుద్రాయ నమ ఇత్యలంకారం । కాలాయ నమ ఇతి గంధం । కలవికరణాయ నమ ఇతి పుష్పం । బల వికరణాయ నమ ఇతి ధూపం । బలాయ నమ ఇతి నైవేద్యం । తూష్ణీ మాచమనం । బలప్రమథనాయ నమ ఇతి తాంబూలం । సర్వభూత దమనాయ నమ ఇతి నీరాజనం । మనోన్మనాయ నమ ఇతి దక్షిణాం దద్యాత్ ॥ 35
తత్పురుషాయేతి నమస్కారం అదాష్టౌ పుష్పాంజలీన్ దద్యాత్ ॥ 36

ఓం భవాయ దేవాయ నమః । ఓం శర్వాయ దేవాయ నమః । ఓం ఈశానాయ దేవాయ నమః । ఓం పశుపతయే దేవాయ నమః । ఓం రుద్రాయ దేవాయ నమః । ఓం ఉగ్రాయ దేవాయ నమః । ఓం భీమాయ దేవాయ నమః । ఓం మహతే దేవాయ నమః ॥ 37

అథాస్యా ఘోరతనూ రఘోరేభ్య ఇత్యుపతిష్ఠేత్ ॥

తతో నమస్కారః :—

విశ్వేశ్వర విరూపాక్ష విశ్వరూప సదాశివ ।
శరణం భవభూతేశ కరుణాకర శంకర ॥
హర శంభో మహాదేవ విశ్వేశామరవల్లభ ।
శివ శంకర సర్వాత్మ న్నీలకంఠ నమోస్తుతే ॥ 38

మృత్యుంజయాయ రుద్రాయ నీలకంఠాయ శంభవే ।
అమృతేశాయ శర్వాయ మహాదేవాయతే నమః ఇతి ॥ 39

తతః ప్రార్థనా :—

రాజసేన స్వయంబ్రహ్మ సాత్వికేన స్వయం హరిః ॥ 40

తామసేన స్వయం రుద్ర స్థితయం త్వయి సంస్థితం ।
నమామి త్వాం విరూపాక్ష నీలగ్రీవ నమోస్తుతే ॥ 41
త్రినేత్రాయ నమస్తుభ్య ముమాదేహార్ధధారిణే ।
త్రిశూలధారిణే తుభ్యం భూతానాం పతయే నమః ॥ 42

పినాకినే నమస్తుభ్యం మగ్రియాయచతే నమః ।
నమామి త్వాం మహాదేవా పతయేతే నమామ్యహం ॥ 43

భోక్తా భోజ్యస్త్వమేవేశ భక్తానాం శర్మదః స్వయం ।
మూర్త్యరూపం సమాసాద్య దేహినాం దేహధారకః ॥ 44

మునీనాం ముక్తిదాతాచ భక్తానాం భుక్తిదః స్వయం
యదృచ్ఛయా సర్వమిదం త్వామప్యేతి చయాతిచ ।
నాన్యస్య విజయందాతుం శక్తిరస్తి త్వయా వినా ॥ 45

తతః :—

ఆరాధితో మనుష్యైస్త్వం సిద్ధైర్దేవాసురాదిభిః ॥ 46

ఆరాధయామి భక్త్యా త్వాం మాం గృహాణ ।
మహేశ్వరేత్యాత్మానం నివేదయేత్ ।
తతః పూర్వాద్యష్టకమండలేషు ఇంద్రాద్యష్ట దిక్పాలకాన్ ।
సంపూజ్యాన్నాది బలి ముపహృత్య ప్రార్థయేత్ ।
ఇంద్రాద్యాశ్చ సురాస్సర్వే లోకపాలాస్తథైవచ ॥
ఆదిత్యా వసవో దేవా విశ్వేదేవా మరుద్గణాః ।
తే సర్వే పూజితాః శాన్తిం ప్రయచ్ఛన్తు యదీప్సితమితి ॥ 47
తతస్సర్వే ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ స్మృత్వా ।
యజమానస్యాయుష్మత్పుత్రాది ।
సన్తత్యవాప్త్యర్థం రుద్రైకాదశినీ జప సఙ్కల్ప సాధారణ ।
న్యాసాన్తే విశేషన్యాసాన్ కరిష్యామ ఇతి సంకల్ప్య ॥ 48

సద్యోజాత మితి పంచభిః :—

ప్రణవవ్యాహృతి పూర్వకైః వ్యాహృతి ప్రణవాన్తైర్వక్త్రైః ।
స్వమన్త్రైః హృదయశిర శిఖా కవచ నేత్రాస్త్రాణి ।

స్వస్మిన్విస్యస్యైవ మేవ కలశేష్వపీవితి ।
తతో రాజసేన స్వయంబ్రహ్మేతి స్తుతిపూర్వకం స్వాపకలశాన్ ।
స్పృష్ట్వా యజమానస్య శిరం ధ్యాయన్ ప్రత్యేకం మన్త్రైకాదశ ।
జపం కృత్వా రాజసేన స్వయంబ్రహ్మేతి స్తుత్వా ।
సమాపయేయుః హీనాతిరిక్త వర్ణైశ్చ వ్యంజనైశ్చ స్వరైస్తథా ।
జపో మే క్షమ్యతాం దేవ ప్రసాదం కురు శంకర ।
మహారుద్ర జపో యో మే న్యూనశ్చైవాధికశ్చ యః ॥ 49
సర్వః సంపూర్ణతాం యాతు త్వత్ప్రసాదాత్సదాశివ 50
యదక్షరం పరిభ్రష్టం మాత్రా హీనంచ యద్భవేత్ ।
తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ ప్రసీద పరమేశ్వర ఇతి । 51
తతః ఆచార్యః కుణ్డేస్థండిలేవా స్వశాఖోక్త విధినాగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య । 52
తూష్ణీం నిర్వాపాదినాచరుం పక్త్వాజ్య భాగాన్తం కృత్వా ।
సమిత్తిల చర్వాజ్యైః ప్రతిద్రవ్యం జపదశాంశేన ।
హోమం కుర్యాదృత్విగ్భిస్సహ । 53

అత్ర సర్వేషాం రుద్రైకాదశనీ జపరూపాణి శతద్వ త్రింశచ్చ తద్దశాంశః త్రయోదశ రూపాణితి ఏవాహూతే యాష్టా చత్వారింశత్పఞ్చషట్ శతాని చతుర్వింశతిశ్చ శిష్టరూపద్వయే దశాంశ ఆహూతయోదశ చమ కాహూతయశ్చతుర్దశ సర్వోదయన్యూన సార్ధషట్ శతాని ఏతాన్ ప్రతి ద్రవ్యం హోమః । 54

అశక్తౌ షోడశ శతాది పక్షేణ హోమః కార్యః ।
తతః ఏకాదశ శతసంఖ్యైః అర్క పత్రైర్మూల మన్త్రేణ హోమః కార్య ॥ 55
సర్వోపివా మూలమన్త్రేణైవ హోమః కార్యః ॥ 56

మూలమన్త్రస్య పరమేశ్వర ఋషిః । రుద్రో దేవతా పఙ్క్తిశ్ఛందః హోమాదౌ వినియోగః - అథన్యాసః । పరమేష్ఠినే ఋషయే నమః శిరసి । పఙ్క్తి శ్ఛన్దసే నమః ముఖే । రుద్రో దేవతాయై నమః హృదయే । నమ ఇతి శిఖాయాం । త్ర్యమ్బక ఇతి శిరసిచేతి లలాటేమయ ఇతి నేత్రయోః । 57

శివ ఇతి శ్రోత్రయోః చేతి నాసికాయాం ।
నమ ఇతి ముఖే శంకరాయేతి గ్రీవాయాం ॥ 58
మేతి హృదయే మయ ఇతి జఠరే స్కరాయేతి నాభౌ ।
చేతి శ్రోణ్యోః నమ ఇతి కట్యాం ॥ 59
శివాయో త్యూర్వోః చేతి జంఘయోః శివతరాయేతి జాన్వోః ।
చేతి పాదయోః నమశ్శంభవేతి హృదయే మయోభవే చేతి శిరసి ॥ 60
నమశ్శంకరాయ చేతి శిఖాయాం ॥ 61
మయస్కరాయ చేతి కవచాయ హుం ।
నమశ్శివాయ చేతి నేత్రత్రయాయ వౌషట్ ॥ 62
శివతరాయ చేత్యస్త్రాయ ఫట్ ॥

ఏవం హోమం కృత్వా స్విష్ట కృదాది పూర్ణాహుతిం ప్రాప్తనం హోమ శేషం సమాప్యాచార్యాదయో గంధాద్యుపచారైః పూజ్యాన్తే రుద్రస్యోత్తర పూజాం కృత్వాఽభిషేకార్థం రుద్రం ప్రసాద్య అగ్నే రుత్తరత శ్చతురశ్రం స్వస్తికోపేతం మణ్డలం కృత్వా తత్రోదుంబర కాష్ఠ పీఠద్వయే పరివీత శుద్ధశ్వేత వస్త్రౌ దమ్పతీ ప్రాఙ్ముఖా వుపవేశ్య । 63

స్వాయ ముదఙ్ముఖా శ్చతురధిక సప్తశత సంజ్ఞా భవంతి । తేనైకైకేన మంత్రేణైకైకేన అర్కపత్రేణ రుద్రైకాదశిన్యా మూల మంత్రేణైవాభి 64 షించేయుః ॥

అత్ర మాధ్యన్దిన శాఖాయాం రుద్రాధ్యాయ గతానాం చతుష్షష్టి మన్త్రాణాం ఏకాదశిన్యా చ చతురధిక సప్తశత సంజ్ఞా భవతి తేనైకైకేన 65 మన్త్రేణైకైకే నార్కపత్రేణాభిషిచ్య పత్రాణి త్యజేత్ ॥

అన్యేషాంతు శాఖానాం మూల మన్త్రేణైవతా వద్ద్వారావృతేన 66 శతైవాభిషేక ఇతి బోధాయన సంప్రదాయః ॥

తతః పల్లవైరావః శివాస ఇతి సూక్తేనాప్యాయస్వేతి సోమ సూక్తేన ఆపోహిష్ఠేత్యృతిభిః సముద్ర జ్యేష్ఠా ఇత్యాదిభిః సహస్ర శీర్షేతి సూక్తేన సురాస్త్వామిత్యాది పౌరాణైశ్చాభిషిచ్య శివం శివమితి వదేయుః । ఇహవా 67 నారోగ్యాన్యర్క పత్రాణి గృహ్ణీయు రిత్యేకే ॥

ఋత్విజ ఏవార్క పత్రై రేకాదశాన్యా ఆచార్యస్తు పఞ్చపల్లవైః । మూర్తి రభిషించేదిత్యుక్తేః । తతః సర్వౌషధీభిః సప్త మృద్భిః సద్య ఉదయ కూలం మృదాచ సర్వాంగే అనులిప్తౌ దమ్పతీ విశేషతః కుక్షిదేశేను లిప్తాం స్త్రియం శ్వేతే వోద్ధృతే సపర్వకలశోదకేన శీతాంగౌ శుద్ధోదకేన స్నాపయేయుః । తత స్తయోః ॥ 68

శరీర స్థాశ్చయే దోషాయే దోషా గర్భబీజయోః । తేసర్వేనాశ మాయాంతు కర్మణానేనవో ద్విజా ఇతి మన్త్ర ముచ్చార్యాభిషేక వాససీ త్యక్త్వా ॥ 69

శుద్ధే వాససీ పరిధాయ శుక్ల చన్దన మాలాద్య లఙ్కృతౌ భవేతాం । తత ఆచార్యో యజమానాభ్యా మన్వారబ్ధః సముద్రా దూర్మి రిత్యాది మంత్రైః పూర్ణాహుతిం హుత్వా వసోర్ధారాం జుహుయాత్ ॥ 70

తతః :—

శ్రావయే త్సూక్త మాగ్నేయం వైష్ణవం రౌద్ర మైందవం ।
మహా వైశ్వా నరం సామం జ్యేష్ఠా సామంచ పాఠయేత్ ॥ 71

తతో యజమానః సపత్నీకః కృతత్ర్యాయుష కరణః పూజా పూర్వక మాచార్యాయ పయస్వినీం ధేనుం సువర్ణంచ యథాశక్తి దక్షిణాంచ దత్వా । 72

బ్రహ్మణే వృష మృత్విగ్భ్య యథాశక్తి దత్వాక్షమాప్య శ్రీ రుద్రా ద్యావాహిత దేవతా విసృజ్య శ్రీరుద్ర ప్రీత్యర్థం శతం తదర్థంవా బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా జీవత్పతి పుత్రిణీభిః సువాసినీభిః కృతా పదాన గాన మంగళో బ్రాహ్మణా శిషో గృహ్ణీయాత్ । 73

అనేన విధినా కార్యో రుద్రః కలశ సంజ్ఞకః ।
భుక్త్వైవ సకలాన్ భోగాన్ ప్రసాదాచ్ఛం ।
కరస్య చేత్యాహ భగవాన్ బోధాయనః ॥ 74

భట్ట రామేశ్వర సుతో భట్ట నారాయణాత్మజః ॥
రామకృష్ణ స్త్విమాం చక్రే శ్రీరుద్రస్నాన పద్ధతిం ।

ఇతి శ్రీమన్నారాయణభట్ట సూరి సూను రామకిృష్ణభట్టు కృతో
రుద్ర స్నాన విధిః.

వన్ధ్యాత్వ నివారణ రుద్రస్నాన విధిః

అథ హేమాద్రౌ భవిష్యోక్తం రుద్రస్నానం ।

యుధిష్ఠిర ఉవాచ :—

దేవసేనా పతిం స్కందం రుద్ర పుత్రం షడాననం ॥ 1

అగస్త్యోముని శార్దూల సుఖాసీన మువాచహ :—

సర్వజ్ఞోహి కుమారత్వం ప్రసాదాచ్ఛం కరస్యవై ।
స్నానం రుద్ర విధానేన స్త్రీణాం బ్రూహికథం భవేత్ ॥ 2

స్కంద ఉవాచ :—

మృతవత్సాతు యా నారీ దుర్భగా ఋతు వర్జితా । 3

యా సూతే కన్యకాం వన్ధ్యా స్నాన మాసాం విధీయతే ।
అష్టమ్యాంవా చతుర్దశ్యా ముపవాస పరాయణా ॥ 4

ఋతౌ శుద్ధే చతుర్థేహ్ని ప్రాప్తే సూర్య దినేథవా ।
నద్యోస్తు సంగమే కుర్యా న్మహానద్యో ర్విశేషతః ।
శివాలయేథవా గోష్ఠే వివిక్తేవా గ్రహాం గణే ।
ఆహితాగ్నిం ద్విజం శాన్తం ధర్మజ్ఞం సత్యవాదినం ॥ 5

స్నానార్థం ప్రార్థయే దేనం విపుణం రుద్ర కర్మణి ।
తతస్తు మంటపం కుర్యా చ్చతురస్ర ముదక్ప్లవం ॥ 6

శుద్ధ చన్దన మూలంచ గోమయేనాను లేపితం ।
తన్మధ్యే శ్వేత రజసా సంపూర్ణం పద్మమా లిఖేత్ ॥ 7

తస్యమధ్యే మహాదేవం స్థాపయే త్కర్ణికోపరి ।
దద్యాద్దళేషు నన్ద్యాదీన్ చతుర్షు విధిపూర్వకం ॥ 8

ఇంద్రాది లోకపాలాంశ్చ దళేష్వష్ట సువిన్యసేత్ ।
దేవీం వినాయకం చైవ స్థాపయే త్తత్ర పార్థివ ।
దత్వార్ఘ్యం గంధ ధూపంచ పుష్పం దీపం గుడోదనం ॥ 9

తక్ష్య స్నానవిధానేయా త్ఫలాది విధానిచ ।
చతుః కోణేషు తన్నార మశ్వత్థ దళపూరితం ॥ 10

ఏకైకం విన్యసేద్విప్రో హ్యాన్ సర్వౌషధి సమన్వితం ।
మంటపస్య చతుర్దిక్షు కద్యాద్భూత బలిం తథా ॥ 11

అగ్నేయ్యాం దిశి కర్తవ్యం మణ్టపస్య సమీపతః ।
అగ్నికార్యం శుభే కుండే పత్ర పుష్పై రలంకృతే ॥ 12

లవణం పయసా యుక్తం ఘృతేన మధునాసహ ।
మూలమంత్రేణ జుహుయా త్కృతే హోమే నవగ్రహే ॥ 13

ద్వితీయ స్యాగ్ని కార్యస్య కర్తాచ బ్రాహ్మణో భవేత్ ।
రుద్ర జప్యే తథాధారః సిత వస్త్ర చర్చితం ॥ 14

సితవస్త్ర పరీధానం సితమాల్య విభూషితం ।
శోభయేత్కాంచనై ర్యుక్తైః కర్ణ వేష్టాంగుళీయకైః ॥ 15

పూర్వ మండల వత్కార్యం ద్వితీయం మండలం శుభం ।
తస్య మధ్యేతు సానారీ శ్వేత పుష్పై రలంకృతే ॥ 16

శ్వేతవస్త్ర పరీధానం శ్వేతగంధాను లేపనం ।
సుఖాసనే పవిష్టస్యా ఆచార్యో రుద్ర జాపకః ॥ 17

అభిషించేత్త తైర్వారైః అర్కపత్ర పుటాంబునా ।
చతుష్షష్టి ఘటం చైవ రుద్రే నైకాదశేనతు ॥ 18

కలాని సర్వ వర్ణానాం చతుర్భి రధికానితు ।
వర్ణానామితి ఘటానాంతాసాం చతుష్షష్టి ।
సంఖ్యానాం ఏకాదిశ కృత్వః పఠితానామియం సంఖ్యా ॥ 19

అప్సు దేవేతి మంత్రేణ స్నానార్థం వినివేశయేత్ ।
అశ్వస్థా నాద్గజస్థానా ద్వల్మీకాత్సంగ మాద్ధ్రదాత్ ॥ 20

వైశ్యాంగణా ద్రాజగృహో ద్గోష్ఠాదానీయ వై మృదం ।
సర్వౌషధీరోచనంచ నదీతీర్థోదకానిచ ॥ 21

ఏతత్సంక్షిప్య కలశే కుశలాకాచి దంగనా ।
రుద్రాభిజప్తేన తతః స్నాపయేత్కలశేనతాం ॥ 22

లోమ హస్తోదంతై ర్విశ్వనాథ పూజితైః ।
సర్వౌషధ్యా సహితా పశ్చాత్ స్నాపయేత్కలశత్రైః ॥ 23

ఏవంస్నాతా స్నాపితాయ పద్మాకర్ణాం కాంచనం తథా ।
హోమశేషాత్ర నిర్దిష్టా పవిత్రాగ్నిః పయస్వినీ । 24

బ్రాహ్మణానాం మహాశ్రేష్ఠానాం స్వశక్త్యా మునిపుంగవ ।
ద్రవ్యాణి కాంచనాదీని దత్వా సర్వాన్ క్షమాపయేత్ ॥ 25

ఏతేనానేన విప్రేంద్ర సర్వస్నానేన భామినీ ।
సుభగా కాంతి సంయుక్తా బహు పుత్రా ప్రజాయతే ॥ 26

సర్వేష్వపి హేమాద్రేః బ్రాహ్మణానుమతేషు చ ।
తస్మాచ్చ వశ్యం కుర్వీత స్త్రీ పుత్రం సుఖ మృచ్ఛతి ॥ 27

యత్స్నాన మాచరంతి యుప్రయుక్తి ప్రసిద్ధం ।
శ్రద్ధాన్వితాద్విజవరాను మతేనతాంగి ॥ 28

దోషాన్నిహత్య సకలాంశ్చ శరీరజాతో ।
భర్తుః ప్రియా భవతి జాత జీవవత్సా ॥ 29

ఇతి హేమాద్రౌ భవిష్యోత్తరోక్తం వంధ్యాత్వహరం రుద్రస్నానం.

అథ హేమాద్రావశ్వత్థ స్నానం — పార్వత్యువాచ :—

మృత ప్రజాల్పప్రజావాపి స్త్రీ ప్రజావాపి జాయతే ।
గ్రహరోగాన్వితావాపి త్యక్తాత్వజతినా పతిం ॥ 1
వద దేవకథం తస్యాః సర్వమేతత్ వినశ్యతి । 2
జాయేత చ తథాభీష్టమతః పృచ్ఛామి శంకరీ ॥ 3

ఈశ్వర ఉవాచ : -

శృణుయేన ప్రణశ్యన్తి దోషాః స్త్రీణాం త్వయోదితాః ।
జాయతేచ తథాభీష్టం యదావల్కపయామితే ॥ 4
గోమూత్ర గోమయాభ్యాం చ భూశుద్ధిం పరికల్పయేత్ ।
ఆవృతే వితతేదేశే యత్ర నాన్యః ప్రవేశ్యతి ॥ 5

కుంభాన్ సమాసనే త్తద్వత్ [illegible] ।
ఆహూయ ప్రార్థయేత్సర్వా [illegible] ॥ 6

ప్రవిశ్య స్థాపయేత్కుంభాన్ పూర్వోక్త [illegible] ।
కృత్వార్ఘ్యరక్షాం విధివత్పుణ్యా[illegible] ॥ 7

యతేన్మాం సర్వకామేశం ప్రాణానాయమ్య వాగ్యతః ।
సంకల్ప్యచాద్య కుంభేషు మామేవా[illegible] ॥ 8

ఆసనాది సమస్తం తు తత్రైవ పరికల్పయేత్ ।
కుంభస్య బాహ్యదేశేతు లోకపాలాన్ ప్రపూజయేత్ ।
బోధాయనోక్తవిధినా గణాధీశాననుస్మృతః ॥ 9

త్వరితం చ తతో నత్వా ఇంద్రాదీన్ మూలమంత్రతః ।
ప్రణవాద్యదితః కార్యో నమశ్చాంతే తథైవచ ॥ 10

దేవతాపదమధ్యస్తు మూలమంత్రః ప్రకీర్తితః ।
రుద్రైరేకాదశసిమేతాం స్పృష్ట్వా కుంభోదకం జపేత్ ॥ 11

పునః సంపూజ్యవిధివన్మహేంద్రాదీం స్తథైవచ ।
ఏవం సర్వేషు కుంభేషు సర్వైః కార్యో ద్విజోత్తమైః ॥ 12

తతః కుంభాన్ సమాదాయ క్రమాన్మూర్ధ్ని విసర్జయేత్ ।
ఏతదేకాదశగుణం కర్తవ్యం ద్విజసత్తమైః ॥ 13

ఏకాదశేహ్ని విధివత్కర్తవ్యం ద్విజతర్పణం ।
దత్వాంచ దక్షిణాంతేభ్యో నమస్కృత్య విసర్జయేత్ ॥ 14

ఏవం దోషాః ప్రణశ్యంతి జాయతేతు యదీప్సితం ।
పురుషస్యాపి కర్తవ్యం గ్రహరోగాన్వితస్యచ ।
పుష్ట్యాయుర్బలకామస్య క్షత్రియస్య జయార్థినః ॥ 15

ప్రతిసంవత్సరంయస్తు చైత్రశుక్లే శుభేదినే ।
కరోతిశ్రద్ధయాయుక్త అనేకాపద్విముక్తయే ॥ 16

ఇతి రుద్రస్నానం.

చండీకల్పః

అథ శతచండీ సహస్రచండీచ :—

చండీపాఠే ఫలం దేవి శృణుష్వ గదితో మమ ।
సంకల్పపూర్వం సంపూజ్యన్యస్యాంగేషు అనుక్రమాత్ ॥ 1

పఠనాద్బలిదానాద్వా సిద్ధిమాప్నోతి సాధకః ।
ఉపసర్గోపశాన్త్యర్థం త్రిరావృత్త్యా సదాపఠేత్ ॥ 2

గ్రహోపశాంతౌ కర్తవ్యా పంచావృత్తి ర్వరాననే ।
మహాభయేసముత్పన్నే సప్తావృత్త్యా సమున్నయేత్ ॥ 3

నవావృత్త్యా భవేచ్ఛాంతి ర్వాజపేయ ఫలంలభేత్ ।
రాజవశ్యాయ భూత్యైచ రుద్రావృత్త్యాప్యుదీరయేత్ ॥ 4

అర్కావృత్త్యా కామసిద్ధిర్వైరిహానిశ్చ జాయతే ॥ 5

మన్వావృత్త్యా వైరినాశ స్తథా స్త్రీవశ్యతామియాత్ ।
సౌఖ్యం పంచదశావృత్త్యా శ్రియమాప్నోతి మానవః ॥ 6

కలావృత్త్యా పుత్రపౌత్ర ధనధాన్యాగమం విదుః ।
రాజభీతి విమోక్షాయ వైరస్యోచ్చాటనాయచ ॥ 7

కుర్యాత్సప్తదశావృత్త్యా తథాష్టదశకం ప్రియే ।
మహావ్రణ విమోక్షాయ వింశావృత్త్యా పఠేత్సుధీః ॥ 8

అవృత్త్యా పంచవింశత్యా భవేద్బంధవిమోక్షణం ।
సంకటే సమనుప్రాప్తే దుశ్చికిత్స్యామయేతథా ॥ 9

జాతిధ్వంసే కులచ్ఛేదే ఆయుషోనాశఆగతే ।
వైరివృద్ధౌ వ్యాధివృద్ధౌ ధననాశే తథాక్షయే । 10
తథైవ త్రివిధోత్పాతే తథాచైవాతి పాతకే ।
కుర్యాద్యత్నాచ్ఛతావృత్త్యా తతః సంపద్యతే శుభం ।
శ్రేయోవృద్ధిః శతావృత్త్యా రాజ్యవృద్ధి స్తథాపరా ।
మనసా చింతితం దేవీ సిద్ధ్యేదష్టోత్తరాచ్ఛతాత్ ।
సహస్రావర్తనాల్లక్ష్మీరా వృణోతి స్వయం స్థిరా ॥ 11

భుక్త్వాపునోరథాన్ కామాన్ నరో మోక్షమవాప్నుయాత్ । 12
చండ్యాం శతావృత్తిపాఠాత్ సర్వాస్సిద్ధ్యంతి సిద్ధయః ॥ 13
శతసాహస్రికావృత్యా దిక్పాలాధిపతి ర్భవేత్ ॥

తథః :—

ఓం నారాయణాయ నమః - ఓం నరాయ నమః - ఓం నరోత్తమాయ నమః - ఓం దేవ్యై నమః - ఓ సరస్వత్యై నమః - ఓం వ్యాసాయ నమః - ఇతి నత్వా పఠేత్ - విధివాక్య పాఠస్తు మూలో క్తానాం ॥ 14

అధ్యాయం ప్రాప్యవిరమేన్నతు మధ్యే కదాచన । 15
కృతేవిరామేమధ్యేతు అధ్యాయాది పఠేన్నరః ॥

తథా :— 16

దేవార్చామగ్రతః కృత్వా బ్రాహ్మణానాం విశేషతః । 17
గ్రన్థింవా శిథిలంకుర్యా ద్వాచకః కురునందన ॥

అథ శతచండీ సహస్రచండీ ప్రయోగః ।

నత్వా గణేశ్వరం దేవీం పితరౌ రాఘవం శివం ।
రామకృష్ణ తనూజేన కమలాకరశర్మణా ।
డామరం యామళంచైవ యోగినీ తంత్రమేవచ ॥
వారాహీ తంత్రమన్యాంశ్చ గ్రంథానాలోచ్య యత్నతః ।
సహస్ర చండికాయాశ్చ శతచండ్యా స్తథైవచ ॥ 19
నవార్ణ న్యాసవిధినా ప్రయోగః సముదీరితః ।

తత్ర యజమానః :—

శుభేదేశే మే టవ చికీర్షు ణేశ కర్మశేష వసుధానా ।
పూజాం కృత్వా శతచండ్యాః షోడశ హస్తం ।
సహస్ర చండ్యా వి శతి హ స్తమంటపం ।
ప్రసాధ్య తదాగ్నేయ స్తంభావటెవా ॥ 20
పూర్వోక్తదేవానాం పూజాం కృత్వా తామ్రపాత్రేర్ఘ్యమాదాయ ।
జానుభ్యా మవనీంగత్వా అగచ్ఛ సర్వకల్యాణీ వసుధే లోకధారిణీ ।
ఉద్ధృతాసి వరాహేణ సశైల వనకాననా ॥ 21

మంటపంకారయామ్యవక్తల్పః దూర్వ్యం శుభలక్షణం । గృహాణార్ఘ్యం మయాదత్తం ప్రసన్నా శుభదా భవేతి ధూమ్యై అర్ఘ్యందత్వా — మంటపం విధాయ తన్మధ్యే ఈశాన్యాం హస్తమాత్రాంగుళవప్రాం గ్రహవేదిం కృత్వా పశ్చిమే శతచణ్ద్యాం ద్విహస్తం సహస్రచండ్యాం చతుర్హస్తం షడ్ఢస్తంవా చతురస్రం పద్మం పద్మకుండంవా కుర్యాత్ । తత్రాష్ట చత్వారింశదంగులాని చతుర్హస్తేకరణీయా ॥ 22

అష్టపంచాదశ మంగులాని సప్తయ వాయుక్తాద్వయుంచ షడ్ఢస్తే కరణీయా । ఏవం కుండం కృత్వా మంటపమధ్యేష్టకోణాం వేదిం కుర్యాత్ - తద్యథా - మధ్యస్తంభ చతుష్క మధ్యే సమ చతురస్రం కృత్వా షోడశ హస్త మణ్టపేష్టా దశాంగుళై ర్వింశత్యం గుణాధిక హస్తేనకోణేషు భయ కోణ్కమధి కృత్వాష్టసూత్ర దానా దష్టాస్రమిది రాఘవభట్టోక్తః ప్రకారః ॥ అథవా షోడశాంగుళాధిక హస్తమాత్రం మధ్యే చతరస్రం కృత్వా తత్సం లగ్నాని చతుర్దిక్షు తన్మానాని చత్వారి చతురస్రాణి కృత్వా బాహ్య చతురస్రాణాంకోణే ష్వష్టయుక్త సూత్రాణి వత్వాదితు చతురస్రశ్చతుర్దాం శాస్త్ర జేదిత్యష్టాస్రం ఏవ మష్టకోణాం హస్తోచ్చాం వేదిం కృత్వా — తదుపరి వారుణ మ దలం పత్వతో వస్త్రంవా కృత్వోపరివితానం కిఙ్కిణీ చామరాది యుతం బధ్వాశత చణ్డ్యాంపలేన తదర్ధేన తదర్ధేనవా సహస్ర చణ్ద్యాంతు పల పంచకేన తదర్ధేనవా దేవీమూర్తి మష్టాదశ భుజాం కుర్యాత్ —

అథ ప్రయోగః :—

శుభేహ్నికర్తా సపత్నీకః తిలతైలేన కృతాభ్యంగో భూషిత సంపూర్ణ కలశహస్తో భద్రం కర్ణేభిరితి మణ్టపం ప్రదక్షిణీకృత్య పశ్చిమద్వారేణ ప్రవిశోప్య విశ్వదేశ కాలౌ స్మృత్వామమేహ జన్మని దుర్గాప్రీతిద్వారా సర్వాప చ్ఛాంతి పూర్వక దీర్ఘాయుశ్విపుల ధన పుత్ర పౌత్రాద్యన వచ్ఛిన్న సన్తతి వృద్ధి స్థిర లక్ష్మీ కీర్తి లాభ శత్రు పరాజయ సదాభీష్ట సిద్ధ్యర్థం — మమా ముక కార్య సిధ్యర్థంవా సనవగ్రహ మఖ శత చండీం సహస్ర చండీంవా

స్వయం బ్రాహ్మణద్వారా వా పరిత్వా — కర్మాంగతయా గణేశపూజన పుణ్యాహవాచన మాతృకాపూజన [illegible] పూజన నాన్దీ శ్రాద్ధానిచ కృత్వాఽచార్యం వృత్వా ప్రార్థయేత్ । 23

ఆచార్యస్తు యథా స్వర్గే శక్రాదీనాం బృహస్పతిః ।
తథాత్వం మమయజ్ఞేస్మిన్నాచార్యో భవ సువ్రతేతి ॥ 24

తతో బ్రహ్మాణం వృణుయాత్ :—

యథా చతుర్ముఖో బ్రహ్మా సర్వలోక పితామహః - తథాత్వం మమ యజ్ఞేస్మిన్ బ్రహ్మాణం త్వామహం వృణే ॥ 25

ఇతి ప్రార్థయేత్ :—

తతః సదస్యం గాణాపత్యం జపార్థం వృత్వాస్మిన్ కర్మణి ఋత్విక్త్వేన త్వామహం వృణే ఇతి శతచండ్యాం నవఋత్విజో వృణుయాత్- సహస్రచండ్యాం శతం తతోద్వారపాలాన్ వృత్వా సంభవే సర్వేషాం మధుపర్కపూజాం కృత్వా ॥ 26

అంగుళీయ కర్ణభూషణ వస్త్రద్వయ జలపాత్రా సనార్ఘ్య పాత్రాణి దద్యాత్ - [illegible] మాచార్యాయ అథాచార్యోయదత్ర సంస్థితం భూత మితి సర్షపాన్ వికీర్య పంచగవ్యేన కుశైః శుచీవోహవ్యేతిత్యృచేన ఆపో హిష్ఠేతి త్య్రచేనచ మండపం ప్రోక్ష్య స్వస్త్యయనం తార్క్ష్య మితి మంత్రద్వయం పఠేత్ - తతో మత్స్యకృత తులాపద్ధతి మార్గేణ మండపపూజాం ప్రాగగ్ని స్థాపనాత్కుర్యాత్ । 27

తతః పూర్వే :—

[illegible] గజారూఢే వజ్రహస్తే ఏహ్యేహి ఆగచ్ఛ ఆగచ్ఛ - [illegible] సహిత ఇమం క్షీరాన్నం బలిం గృహ్ణ గృహ్ణ - మమేప్సితం కురు కురు స్వాహేతి బలిందత్వా - ద్వారశాఖయోర్బ్రాహ్మీ మాహేశ్వరీ [illegible] ధాత్రే విధాత్రే శంఖనిధయే పద్మనిధయే

ద్వారశ్రియై నమ ఇతి సంపూజ్యాత్రః వాస్తుపు[illegible]
పూజయేత్ - తత ఆగ్నేయే ఉత్రే అజారూ[illegible]
మరుభైరవశ్చ - దక్షిణే [illegible]రాశి మహిషారూఢ - [illegible]
త్యాది ద్వారశాఖయోః కౌమారీం వైష్ణవీం పూర్వవచ్[illegible]
చండభైరవం పూజయేత్ - తతో నైఋత్యాం [illegible] ప్రేతారూ[illegible]
హస్తే ఏహ్యేహీత్యాది - క్రోధభైరవశ్చ - తతః పశ్చిమే [illegible]
రూఢే పాశహస్తే ఏహ్యేహీత్యాది - ద్వారశాఖయోర్వారాహీ ఐంద్రాణీ
చిచ్ఛక్త్యాదీంశ్చ సంపూజ్య ఉన్మత్తభైరవం పూజయేత్ - తతో వాయువ్యే
మృగవాహనేం కుశహస్తే ఏహ్యేహీత్యాది - కపాలభైరవశ్చ - తత
ఉత్తరే యక్షిణీ సింహవాహినీ గదాహస్తే ఏహ్యేహీత్యాది - ద్వారశాఖయోః
చాముండాం లక్ష్మీం చ చిచ్ఛక్త్యాదీన్ సంపూజ్య - భీషణభైరవం
పూజయేత్ - ఈశాన్యాం కాళీ వృషారూఢే శూలహస్తే ఏహ్యేహీత్యాది
సంహార భైరవశ్చ - ఈశాన్య పూర్వమధ్యే సర్వరాజ్యే అహి వాహనే
చక్రహస్తే ఏహ్యేహీత్యాది భూమి పూజా చ పశ్చిమ నిఋతిమధ్యే సుర
శ్రేష్ఠే హయ వాహనే - అక్షమాత్ర కమండలుహస్తే ఏహ్యేహీత్యాది -
అంతరిక్ష పూజా చ - తతో వేద్యామాగ్నేయే విష్ణవే - పూర్వే రుద్రాయ -
ఈశాన్యాం బ్రహ్మణే - పశ్చిమే గణేశాయ - మధ్యే మహాలక్ష్మ్యై మహా
లక్ష్మ్యై మహాసర్వసత్యై ధ్వజ పతాకోచ్ఛ్రియణం కృత్వా పూజయేత్ ॥
తత ఆచార్యో గ్రహవేద్యాం - గ్రహాన్ సంస్థాప్య సంపూజ్య మధ్యవేద్యాం
పీఠే ఉపవిశ్య - గుం గురవే నమః - గం గణపతయే నమః - ద్వాం
ద్వారశ్రియై నమః - దుం దుర్గాయై నమః - క్షం క్షేత్రపాలాయ నమః -
ఫ్రః అస్త్రాయ ఫడితి వాస్తుపురుషాయ మహాలక్ష్మ్యై నమః - ఇతి నత్వా
పృథ్వీత్యాసనం కృత్వా అనన్తాసనాయ నమః - విమలాసనాయ నమః -
పద్మాసనాయ నమః - ఇతి నత్వా - అపక్రామన్తు భూతాని - అపసర్పంతు
యేభూతా ఇతి ద్వాభ్యాం వామపాద ఘాతత్రయం కృత్వా - ఫ్రః అస్త్రాయ
ఫడితి తాళత్రయం కృత్వా - గణపతి సరస్వతీ క్షేత్రపాలాన్ నత్వారః

షడిత్యగ్ని ప్రాకారం విచింత్య నమస్తాత్ జలధారాం దత్వా మూలే నాచమ్య ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ స్మృత్వా లస్మిన్ శతచండీయేకర్మణి శ్రీ మహాలక్ష్మ్యసవార్ణ విధానేన న్యాసపూజాది కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య భూతశుద్ధిం కుర్యాత్ ॥ 28

స్వజీవం హంసస్సోహమితి శిరస్థిత పరమాత్మని సంయోజ్య పాదాది జాను పర్యంతం లం పృథ్వీ మప్సు (ఉపసంహరామి) ఇతి సర్వత్రాను షంగః ॥ 29

జాన్వాద్యానాభి పర్యంతం - వం - అప స్తేజసి - ఉపసంహరామి - నాభేరాకణ్ఠ - ర తేజోవాయౌ ఉపసంహరామి - కంఠాత్ భ్రూమధ్య పర్యంతం యం - వాయు మాకాశే ఉపసంహరామి । భ్రూమధ్యాదా బ్రహ్మరంధ్ర పర్యంతం - అం - ఆకాశ మహఙ్కారే ఉపసంహరామి . అహంకార మహతి - మహత్ప్రకృతౌ - ప్రకృతిం పురుషే - పురుషం పరమాత్మని మహాలక్ష్మి సంజ్ఞే బ్రహ్మణి ఉపసంహరామీత్యను షంగేణ భూతాని సంహృత్య । వామ కుక్షావఙ్గుష్ఠ మాత్రం పాప పురుషం యమితి పూరకేణ షోడశావృత్త్యా (16) సంశోష్య - రమిత్యగ్ని బీజేన కుంభకేన చతుష్షష్ట్యా వృత్త్యా (64) దగ్ధ్వా - వమితి రేచకేణ ద్వాత్రింశదా వృత్త్యా (32) నిస్సార్య వామిత్య మృతబీజేనా ప్లావ్య । లమితి సమ్మేళ్య గ్లామితిఘనీ కృత్యహ మితివ్యోమబీజేన దేహావయవాన్ ధ్యాత్వా జీవం హంసస్సోహం హంస ఇతి తత్ర సంయోజ్య । 30

బ్రహ్మణం ప్రకృతిః । ప్రకృతేర్మహత్ - మహతోహంకారః - అహఙ్కారాదాకాశః - ఆకాశాద్వాయుః - వాయోరగ్నిః - అగ్నేరాపః - అద్భ్యః పృథివీ - పృథివ్యా ఓషధయః - ఓషధీభ్యోన్నం అన్నాద్రేతః - రేతసః పురుష ఇతి దేహోత్పత్తిం విభావ్య ప్రాణ ప్రతిష్ఠాం కుర్యాత్ । 31

అస్యశ్రీ అముక చండీప్రాణ ప్రతిష్ఠా మహామంత్రస్య బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రా ఋషయః । 32

ఋగ్యజుస్సామాని ఛందాంసి - చైతన్య రూపిణీ జగత్సృష్టి కర్త్రీ ప్రాణ శక్తిర్దేవతా - ఆం బీజం - హ్రీం శక్తిః - క్రోం కీలకం అస్యాశ్ఛందాః ప్రాణ ప్రతిష్ఠాయాం వినియోగః - ఓం అం - హ్రీం - క్రోం - అం - కం - ఖం - గం - ఘం - ఙం పృథివ్యాప్తేజో వాయవ్యాకాశాత్మనే అం అంగుష్ఠాభ్యాం నమః ॥ హృదయాయ నమః ॥

ఓం - ఇం - చం - ఛం - జం - ఝం - ఞం శబ్దస్పర్శరూప రస గంధాత్మనే ఈం తర్జనీభ్యాం నమః ॥ శిరసేస్వాహా ॥

ఓం - ఉం - టం - ఠం - డం - ఢం - ణం - శ్రోత్రత్వక్చక్షుర్జిహ్వాఘ్రాణాత్మనే ఊం మధ్యమాభ్యాం నమః ॥ శిఖాయై వషట్ ॥

ఓం - ఏం - తం - థం దం - ధం - నం - వాక్పాణి పాద పాయూపస్థానాత్మనే ఐం - అనామికాభ్యాం నమః - కవచాయ హుం ॥

ఓం - ఓం - పం - ఫం - బం - భం - మం వచనాదాన విహారోత్సర్గానందాత్మనే ఔం - కనిష్ఠికాభ్యాన్నమః - నేత్రత్రయాయ వౌషట్ ॥

ఓం - అం - యం - రం - లం - వం - శం - షం - సం - హం - ళం - మనో బుద్ధ్యహంకార చిత్త విజ్ఞానాత్మనే అః కరతల కర పృష్ఠాభ్యాం నమః - అస్త్రాయ ఫట్ ఏవం హృదయాది షడంగన్యాసః ॥

ఓం - ఆం - హ్రీం - క్రోం - యం - రం - లం - వం - శం - షం - సం - హం - సః సోహం - క్రోం - హ్రీం - ఆం - అముకదేవ్యాః ప్రాణా ఇహ ప్రాణాః - పునరేవ మమ జీవ ఇహస్థితః పునరేవ వాఙ్మనశ్చక్షుః శ్రోత్ర జిహ్వాఘ్రాణ ప్రాణాః పాణిపాద పాయూపస్థా ఇహైవాగత్య సుఖం చిరం తిష్ఠన్తు స్వస్తయే స్వాహేతి శిరసి హృది వాకరందత్వా త్రిః సకృద్వా జప్త్వా పంచదశ వారం ప్రణవం జపేత్ - సంస్కారాన్ భావయేత్ ॥

అథ మాతృకాన్యాసః :—

అస్యశ్రీ మాతృకా మన్త్రస్య బ్రహ్మఋషిః గాయత్రీ ఛందః - మాతృకా సరస్వతీ దేవతా. హలో బీజాని స్వరాః శక్తయః - క్షం కీలకం మాతృకా న్యాసే వినియోగః ॥

ఓం - అం - కం - ఖం - గం - ఘం - ఙం - ఆం అంగుష్ఠాభ్యాం నమః
ఓం - ఇం - చం - ఛం - జం - ఝం - ఞం - ఈం తర్జనీభ్యాం నమః
ఓం - ఉం - టం - ఠం - డం - ఢం - ణం - ఊం మధ్యమాభ్యాన్నమః
ఓం - ఏం - తం - థం - దం - ధం - నం - ఐం - అనామికాభ్యాం నమః
ఓం - ఓం - పం - ఫం - బం - భం - మం - ఔం - కనిష్ఠికాభ్యాం నమః

ఓం - అం - యం - రం - లం - వం - శం - షం - సం -
హం - ళం - అః - కరతల కరపృష్ఠాభ్యాం నమః - ఏవం హృదయాది
షడంగ న్యాసః । తతః కంఠస్థ షోడశదళ పద్మే అకారాది షోడశ స్వరాన్
న్యసేత్ - అం నమః - ఆం నమః - ఇం ఇత్యాది - హృదయస్థ ద్వాదశ
దళే కాదిఠాన్తాన్ - నాభౌ దశదళేడాదిఫాన్తాన్ - తదధః షడ్దళేబాదిలాంతాన్
ఆధారేచతుర్దళే వాదిసాన్తాన్-లలాటే ద్విదళే-హం-క్షం-ఇత్యంతర్మాతృకాః -
అథ బహిర్మాతృకాన్యాసః-ఋష్యాది షడంగః పూర్వవత్ అం నమః శిరసి-ఆం
ముఖే - ఇం దక్షిణనేత్రే - ఈం నమః వామనేత్రే -ఉం దక్షిణకర్ణే -ఊం
నమః వామకర్ణే - ఋం నమః దక్షిణనాసాపుటే- ౠం నమః వామనాసా
పుటే-ఌం నమః- వామనాసాయాం - ఌం నమః దక్షిణ కపోలే - ౡం
నమః వామకపోలే - ఏం నమః ఊర్ధ్వోష్ఠే - ఐం నమః అధరోష్ఠే - ఓం
నమః ఊర్ధ్వదన్తపఙ్క్తౌ - ఔం నమః అధోదన్తపఙ్క్తౌ - అం నమః
జిహ్వాయాం - అః నమః కంఠే - కం నమః దక్షిణబాహుమూలే - ఖం నమః
దక్షిణకూర్పరే - గం నమః దక్షిణ మణిబంధే - ఘం నమః దక్షిణాంగుళి
మూలే - ఙం నమః దక్షిణాంగుళ్యగ్రే - చం నమః వామబాహుమూలే -
ఛం నమః వామకూర్పరే - జం నమః వామమణిబంధే - ఝం నమః
వామాంగుళిమూలే - ఞం నమః వామాంగుళ్యగ్రే - టం నమః దక్షిణపాద
మూలే - ఠం నమః దక్షిణజానుని - డం నమః దక్షిణగుల్ఫే - ఢం నమః
దక్షిణపాదాంగుళిమూలే - ణం నమః దక్షిణపాదాంగుళ్యగ్రే - తం నమః
వామపాదమూలే - థం నమః వామజానుని - దం నమః వామగుల్ఫే - ధం
నమః వామపాదాంగుళిమూలే - నం నమః వామపాదాంగుళ్యగ్రే - పం నమః
దక్షిణపార్శ్వే - ఫం నమః వామపార్శ్వేన్ - బం పృష్ఠే - భం నాభౌ - మం
ఉదరే - యం నమః హృదయే - రం నమః దోర్మూలే - లం కకుది - వం
స్కంధయోః - శం హృదయాది దక్షకరే - షం హృదయాది వామకరే -

సం నమః హృదయాది దక్షపాదే-హం నమః హృదయాది వామపాదే - క్షం మూర్ధాదిపాదాన్తం-క్షం నమః పాదాదిమూర్ధాంతం అథనివృత్త్యాదికలాన్యాసః॥

అం నివృత్త్యై నమః - శిరసి - ఆం ప్రతిష్ఠాయై నమః ముఖే - ఇం విద్యాయై నమః లలాటే - ఈం శాన్త్యై నమః దక్ష వామక్రమేణ నేత్రయోః - ఉం ఇంధికాయై - ఊం దీపికాయై దక్షవామక్రమేణ కర్ణయోః - ఋం రేచికాయై - ౠం మోచికాయై నాసయోః - ఌం పరాయై - ౡం సూక్ష్మాయై కపోలయోః - ఏం సూక్ష్మామృతాయై - ఐం జ్ఞానామృతాయై దన్తయోః - ఓం సావిత్ర్యై - ఔం వ్యాపిన్యై ఓష్ఠయోః - అం సురూపాయై జిహ్వాయాం - అః-అనన్తాయై - కంఠే - అథ దక్షకరే-కం-సృష్ట్యై - ఖం ఋద్ధ్యై నమః - గం-స్మృత్యై నమః - ఘం-మేధాయై నమః - ఙం కాన్త్యై నమః- ఇతి దక్షిణ కరమూల కూర్పర మణి బంధాంగుళీ మూలాంగుల్యగ్రేషున్యసేత్ - చం లక్ష్మ్యై - ఛం ధృత్యై - జం స్థిరాయై - ఝం స్థిత్యై - ఞం సిద్ధ్యై - ఇతివామకరే పూర్వవన్న్యసేత్ ॥

టం - జరాయై - ఠం - పాలిన్యై - డం - శాన్త్యై - ఢం- ఈశ్వర్యై- ణం - రత్యై ఇతి దక్షపాదమూల జానుగుల్ఫాంగుళీ మూలాంగుల్యగ్రేషున్యసేత్ - తం కామికాయై - థం వరదాయై - దం హ్లాదిన్యై - ధం ప్రీత్యై - నం దీర్ఘాయై - ఇతి వామపాద మూలజాన్వాది క్రమేణ - పం తీక్ష్ణాయై - ఫం రౌద్ర్యై - కుక్షౌ దక్ష వామక్రమేణ - బం భయాయై - పృష్ఠే భం నిద్రాయై నాభౌ - మం తంద్ర్యై - ఉదరే - యం - క్షుధాయై నమః - హృది - రం - క్రోధిన్యై - కంఠే - లం - కృపాయై - కకుది - వం - ఉల్కాయై నమః - స్కంధయోః - శం మృత్యవే నమః - హృదయాది దక్షకరే - షం - పీతాయై - హృదయాది వామకరే - సం శ్వేతాయై - హృదయాది దక్షపాదే - హం - అరుణాయై - హృదయాది వామపాదే - ళం - అసితాయై మూర్ధాది పాదాన్తం - క్షం అనన్తాయై నమః పాదాది మూర్ధాంతం - ఇతి కలాన్యాసః ॥

తతో మూలేన త్రిః ప్రాణానాయమ్య - అస్య శ్రీ నవార్ణ మంత్రస్య బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రా ఋషయః - మహాకాళీ మహాలక్ష్మీ మహాసరస్వత్యో దేవతాః గాయత్ర్యుష్ణిగనుష్టుప్ ఛందాంసి - నందా శాకంభరీ భీమాః శక్తయః-

రక్తదన్తికా దుర్గా భ్రామర్యః బీజాని - అగ్నివాయుసూర్యాస్తత్త్వాని - హ్రీం బీజయుక్తాన్ అకా జప పూజాదౌ వినియోగః అథ న్యాసక్రమః - హ్రీం బీజయుక్తాన్ అకా రాది క్షకారాంతాన్ వర్ణాన్ బహిర్మాతృకాస్థానేషు న్యసేత్ - హ్రీం అం నమః శిరసి ఇత్యాది — ఇతి ప్రథమః ।

ఓం ఐం హ్రీం క్లీం బీజాని సర్వస్వమేతే కనిష్ఠికాంగుష్ఠాంతం కరతలం కర పృష్ఠ మణిబంధేషు న్యసేత్ । ఓం ఐం హ్రీం క్లీం నమః కనిష్ఠికాభ్యాం నమ ఇత్యాది - ఏవం హృదయాది షడంగః - ఏవం దశదిక్షు ఇతి ద్వితీయః ॥

ఓం హ్రీం ఐం - బ్రాహ్మీ పూర్వతో మాం పాతు - ఓం హ్రీం హ్రాం మాహేశ్వరీ ఆగ్నేయ్యాం మాం పాతు - ఓం హ్రీం క్లీం కౌమారీ దక్షిణే మాం పాతు - ఓం హ్రీం శ్రీం వైష్ణవీ నైరృత్యాం మాం పాతు - ఓం - హ్రీం - హ్రూం వారాహ్యై నమః పశ్చిమాయాం పాతు. ఓం హ్రీం గ్లాం ఇంద్రాణ్యై వాయవ్యాం మాం పాతు - ఓం హ్రీం ఖం నారసింహ్యై నమః ఉత్తరే మాం పాతు - ఓం హ్రీం భ్రౌం చాముండాయై ఈశాన్యాం మాం పాతు - ఓం హ్రీం వ్యోమేశ్వర్యై ఊర్ధ్వే మాం పాతు - ఓం హ్రీం సప్తద్వీపేశ్వర్యై భువి మాం పాతు । ఓం హ్రీం నాగేశ్వర్యై పాతాళే మాం పాతు. ఇతి తృతీయః ॥

సర్వత్రాదౌ ప్రణవః - ఓం ఆనందదాయై పూర్వాంగే మాం పాతు । క్లాం రక్తదంతికాయై దక్షిణాంగే మాం పాతు । క్లాం శాంకంభర్యై పశ్చిమాంగే మాం పాతు । క్లాం దుర్గాయై వామభాగే మాం పాతు - హ్రూం పాత్రకరాయై శిరసి మాం పాతు - మాతంగవర్ణాయై మస్తకాది పాదాన్తం మాం పాతు । శ్రీం చిత్రకాన్తిక్యుద్భవాయై నమః - పాదాది శిరోన్తం మాం పాతు ॥ ఇతి చతుర్థః ॥

ఓం హ్రీం బ్రహ్మణే నమః । పాదాది నాభిపర్యన్తం మాం పాతు - ఓం హ్రీం వైష్ణవ్యై నమః నాభేర్విశుద్ధిపర్యంతం మాం పాతు । ఓం హ్రీం రుద్రాయ విశుద్ధేః బ్రహ్మరంధ్రాంతం మాం పాతు । ఓం హ్రీం హం హంసాయై పదద్వయే మాం పాతు । ఓం హ్రీం వైనతేయాయ కర ద్వయే మాం పాతు । ఓం హ్రీం వృషభాయ నమః చక్షుషోః మాం పాతు । ఓం హ్రీం గజాననాయ సర్వాంగే మాం పాతు । ఓం హ్రీం పరాయ

పూర్వాపరదేహ భాగయోః ఆనందమయ నారే సర్వాంగే మాం పాతు ॥
ఇతి పంచమః ॥

ఓం హ్రీం మహాలక్ష్మ్యై మధ్యదేహే మాం పాతు । ఓం ఐం సర
స్వత్యై ఊర్ధ్వదేహే మాం పాతు । ఓం క్లీం మహాకాళ్యై అధోదేహే
మాం పాతు । ఓం హ్రీం శ్వేం సిహ్మయహస్తయోః మాం పాతు । ఓం
హ్రీం హంసాయ నేత్రయోః మాం పాతు । ఓం హ్రీం మహిషఘ్నీభ్యాం
నమః పాదయోః మాం పాతు । ఓం సమశ్చండికాయై సర్వాంగే మాం
పాతు ॥ ఇతి షష్టః ॥

ఓం ఐం నమః మూర్ధ్ని । ఓం హ్రీం నమః దక్షిణనేత్రే । ఓం క్లీం
నమః వామనేత్రే - ఓం చాం నమః దక్షిణ కర్ణే మాంపాతు । ముం నమః
వామకర్ణే మాంపాతు । డాం నమః దక్షిణ నాసికాయాం । యైం నమః వామ
నాసాయాం । ఓం నమో నమః నాసాముఖే మాంపాతు । చ్చై నమః పాయౌ
మాంపాతు ॥ ఇతి సప్తమః ॥

చ్చేం పాయౌ - ఐం ముఖే - య్యైం వామనాసాయాం - డాం దక్షిణ
నాసికాయాం మాం - ముం వామకర్ణే మాం - చాం దక్షిణకర్ణే మాం । క్లీం
వామనేత్రే మాం । హ్రీం దక్షిణనేత్రే మాం - ఐం మూర్ధ్ని మాం ॥
ఇత్యష్టమః ॥

ఐం హ్రీం క్లీం చాముండాయై విచ్చే స్వాహేతి మూలమన్త్రేణ ప్రత్య
క్షరం ప్రణవపూర్వం నమోన్తం మాంగ్రే దక్షిణ పశ్చిమ వామాంగేషు
ఆరోహావరోహాభ్యాం శిరస్తః పాదాంతం పాదాది శిరోన్తం న్యసేత్ ॥
ఇతి నవమః పూర్వోక్త సమగ్ర మూలమంత్రేణ హృదయాది షడంగః ॥
ఇతి దశమః ॥

తతః :—

ఖడ్గినీ శూలినీ ఘోరేత్యేకం శ్లోకముక్త్వా నీలవర్ణాం ధ్యాత్వా హృద
యాయ నమః ॥ శూలేన పాహినోదేవీతి శ్లోక చతుష్టయముక్త్వా రక్తవర్ణాం
ధ్యాత్వా శిరసే స్వాహా ॥ సర్వస్వరూపే సర్వేశీతి శ్లోకపంచకం పఠిత్వా
శ్వేతవర్ణాం ధ్యాత్వా శిఖాయైవషట్ ॥ ఇత్యేకాదశః ॥

తతో యోనిముద్రాం ప్రదర్శయేత్ - సాచైవం దక్షిణకరస్య తర్జన్యా వామస్యా నామికాం వామతర్జన్యా దక్షిణస్యా నామికాయాంచ ధృత్వాగ్రే మధ్యమాంగుళిద్వయ తదగ్రే కనిష్టికాద్వయం తదగ్రేంగుష్టద్వయమితి ॥

అథ ధ్యానం :—

శ్వేతాననా నీలభుజా సుశ్వేత స్తనమండలా ।
ర క్తమధ్యా ర క్తపాదా నీలే జంఘోరురున్మదా ॥
సుచిత్ర జఘనా చిత్రమాల్యాంబర విభూషణా ।
చిత్రానులేపనా కాంతి రూప సౌభాగ్యశాలినీ ॥
అష్టాదశ భుజా పూజ్యాసా సహస్రభుజా సతీ ।
ఆయుధాన్యత్రవక్ష్య న్తే దక్షిణాధః కరక్రమాత్ ॥
అక్షమాలాంచ కమలం బాణాసిః కులిశం గదాం ।
చక్రం త్రిశూలం పరశుం శంఖం ఘంటాంచ పాశకం ।
శ క్తిం దండం చర్మచాపే పానపాత్రం కమండలుమితి ।
తతో వేద్యాం సర్వతోభద్రం కృత్వా తత్ర దేవతాః స్థాపయేత్ ॥

మధ్యే బ్రహ్మాణం । ఉ త్తరాది సోమాదీన్ । వాయు సోమమధ్యాదిషు క్రమేణ జన్మయా అత్రేతివసూన్ । అరుద్రాన ఇతి రుద్రాన్ । త్యాన్ను క్షత్రియానితి ద్వాదశాదిత్యాన్ । అశ్వినావ ర్త్యేత్యశ్వినౌ । అభిత్యం దేవమితి స ప్తయక్షన్ ॥ ఆయంగౌరితి సర్పాన్ । అప్సరసాం గన్ధవాన్ ణామితి గంధర్వాప్సరసః ॥ బ్రహ్మ సోమమధ్యే కుమారమ్మాతేతి కుమారం । ఋషభమ్మేత్యృషభం । అదితిర్హ్యాజనిష్టేతి దక్షంచ । బ్రహ్మేంద్రమధ్యేతా మగ్నివర్ణా మితి దుర్గాం । ఇదం విష్ణురితి విష్ణుంచ । బ్రహ్మాగ్నిమధ్యే ఉదీరతా మితిస్వధాం । బ్రహ్మ యమ మధ్యే పరంమృత్యో ఇతి మృత్యు రోగాన్॥ బ్రహ్మనిఋతిమధ్యే గణానా న్త్వేతి గణపతిం । బ్రహ్మవరుణ మధ్యే శన్నోదేవీ రిత్యాపః । బ్రహ్మవాయుమధ్యే మరుతోయస్యేతి మరుతః॥ బ్రహ్మణం పాదమూలే స్యోనేతి భూమిం । తత్రైవ ఇమంమే గంగే ఇతి గంగాదినద్యః । ధామ్నోధామ్న ఇతి స ప్తసాగరాంశ్చ । బహిస్సోమాది సన్నిధౌ క్రమేణ గదాం త్రిశూలం వజ్రం శ క్తిం దండం ఖడ్గంపాశ మంకు శంచ । పునరు త్తరాది । గౌతమం భరద్వాజం విశ్వామిత్రం కశ్యపం జమదగ్నిం వసిష్ఠ మత్రి మరుంధతీంచ । పూర్వాది ఐంద్రీ కౌమారీ

బ్రహ్మ వాదాహ [illegible] [illegible] మాహేశ్వరీ వైనాయకీ । తత్ర [illegible] దశ్వవాహ్య సంపూజ్య [illegible] । తన్మధ్యే మహాదుర్గాం తత్ర భూమిం [illegible] ॥ ఓమయస్య ఇతి [illegible] తత్ర అంతర్విస్తీర్ణ హేమ [illegible] తామ్రమయం వా [illegible] । పదమంత్రేణ సంగోష్యుపచార పూజ్య । గంధద్వారా మితి గంధం । యా ఓషధీరితి వస్త్రాదికం । కాండాత్కాండాదితి దూర్వాః । అశ్వత్థేవ ఇతి పంచపల్లవాన్ । [illegible] యాః ఫలినీరితి ఫలం । హిరణ్యగర్భ ఇతి హిరణ్యం చ నిధాయ తత్ర వస్త్రే యన్త్రం లిఖేత్ ॥

యథా :—

చతుర్ద్వారం చతురస్రత్రయం కృత్వా తన్మధ్యే త్రికోణం కృత్వా తత్ప్రమాణేన ఏకైకకోణం కృత్వా [illegible] సంలగ్నకోణ మన్యత్రికోణం కుర్యాత్ । తేన బహికోణమధ్యే షట్కోణం సంపద్యతే । తన్మధ్యే చాన్య త్రికోణం కృత్వా తన్మధ్యే మన్యత్రికోణమితి ।

ఉద్ధారో యథా :—

యన్త్రమధ్యే త్రికోణం తద్బహిః షట్కోణం తద్బహిర్వృత్తం తద్బహిరష్టదళాని । తద్బహిః చతుర్ద్వారం చతురస్రత్రయమితి । ఏవం యన్త్రం విలిఖ్య తత్ర [illegible] హేమ్నా [illegible] సహస్ర చంద్రార్కన్తు [illegible] ప్రతిమాం కృత్వా । ధ్యానోక్తా మష్టాదశభుజాం [illegible] మష్టభుజాం వా మహిషాసుర హంత్రీం సింహస్థాం దేవీం మూర్తిం [illegible] సంస్థాప్య పూజయేత్ ॥

తద్యథా :—

స్వవామే స్థాప్య పవిత్రాక్షతం మూలేన జలపూరితం కుంభం నిధాయ పుష్పాక్షత గంధాదిభిర్మూలేన తత్ప్రాగ్రాన్ పూజ్య దేవ [illegible] । తతో మత్స్యముద్రయా త్రికోణం తద్బహిః షట్కోణం తద్బహిః చతురస్రం తద్బహిర్వృత్తం గోమయేన జలేన వా విలిఖ్య శంఖముద్ర యావ [illegible] వహ్నయే దశకలాత్మనే - ధూమ్రార్చిషే [illegible] -

విస్ఫులింగిన్యై - శుచ్యై - సురూపాయై - కపిలాయై - హవ్యవాహాయై - కవ్యవాహాయై నమః । ఇత్యభ్యర్చ్య షట్కోణే అగ్ని నిఋతి వాయు కోణేషు హృదయాయ నమః । శిరసే స్వాహా - శిఖాయై వషట్ - కవచాయ హుం మితి అగ్నౌ నేత్రత్రయాయ వౌషట్ - సర్వతః అస్త్రాయ ఫడితి అకైర్తై స్సంపూజ్య - అస్త్రక్షాళితం శంఖం సంస్థాప్య - హాం మాం సూర్యమండలాయ ద్వాదశ కళాత్మనే నమః - తపిన్యై - తాపిన్యై - ధూమ్రాయై - మరీచ్యై - జ్వాలిన్యై - రుచ్యై - సుషుమ్నాయై - భోగదాయై - విశ్వాయై - బోధిన్యై - ధారిణ్యై - క్షమాయై - ఇతి శంఖమకైర్తైః సంపూజ్య - తత్ర గంధపుష్పాణి హృదయ మంత్రేణ క్షిప్త్వా । షం నమః - శం నమః - హం నమః - ఇత్యాది విలోమ మాతృకాభిః శిరో మంత్రేణ జలేనా పూర్య - ఉం సోమమండలాయ షోడశకళాత్మనే - అమృతాయై నమః - మానదాయై నమః - పూషాయై నమః - తుష్ట్యై నమః - పుష్ట్యై నమః - రత్యై నమః - శశిన్యై నమః - చంద్రికాయై నమః - కాంత్యై నమః - జ్యోత్స్నాయై నమః - శ్రియై నమః - ప్రీత్యై నమః - అంగదాయై నమః - పూర్ణాయై నమః - పూర్ణామృతాయై నమః - కామదాయిన్యై నమః । ఇత్యభిమంత్ర్యాం కుశముద్రయా - సూర్యమండలా త్తీర్థమాకృష్య ఆవాహన్యాది ముద్రాం ప్రదర్శ్య శిఖా మన్త్రేణ ధేనుముద్రాం గాలినీ ముద్రాం గరుడ ముద్రాంచ ప్రదర్శ్య - కరద్వయాంగుష్ఠ తర్జన్యగ్ర సంయోగే గాలినీ ముద్రా కరద్వయస్య పృష్టం సంయోజ్య కనిష్ఠికానామి కావ వష్టభ్య అధోంగుష్ఠం పురత స్తర్జన్యో సంయోజ్య మధ్యమానామికయో ప్పార్శ్వయోః పక్షతుల్యత్వే గరుడ ముద్రాంచ ప్రదర్శయేత్ - నేత్రమంత్రేణ సంవీక్ష్య - కవచమంత్రేణ సజ్యోలీకృత్య తత్ర షడంగాని విన్యస్యాస్త్ర మంత్రేణ రక్షాం కృత్వా మూలేన గంధపుష్పై రభ్యర్చ్య హస్తేనాచ్ఛాద్య మూలేన సప్తవారభిమన్త్ర్య - చక్రముద్రయా సంరక్ష్య తజ్జలం కించిత్కుంభే క్షిప్త్వా - అస్త్రమంత్రేణాత్మానం సంపూజ్య ద్రవ్యాణి చ సంప్రోక్ష్య మూలేన షడంగం కృత్వాత్మానం గంధ పుష్పైరభ్యర్చ్య మూలేన త్రిః

న్యాసాని పుష్పాంజలిం దత్వా - ధూప దీప నైవేద్యాది మనసా నివేద్య దేవయాసః సమ్మూలం జప్త్వా - దేవాయ జపం నివేద్య పుష్పమాఘ్రాయ ఉచ్ఛోదరాయ నమ ఇతి వామే క్షిప్త్వా హస్తం ప్రక్షాళ్య పీఠం పూజయేత్ - యథా దేవీ దక్షిణే గుం గురోభ్యో నమః - పం పరమగురుభ్యో నమః ఇతి సంపూజ్య - వామే గం గణపతయే నమః - దుం దుర్గాయై నమః - క్షం క్షేత్రపాలాయ నమః - మధ్యే ఆధారశక్త్యై నమః - మూల ప్రకృత్యై నమః - కాలాగ్నిరుద్రాయ నమః - మహామంటపాయ నమః - కూర్మాయ నమః - వరాహాయ నమః - అనన్తాయ నమః - భూమ్యై నమః - అమృతార్ణవాయ నమః - రత్నద్వీపాయ నమః - హేమగిరయే నమః - నందనోద్యానాయ నమః - మణిభూమ్యై నమః - రత్నమంటపాయ నమః - కల్పతరవే నమః - రత్నవేదికాయై నమః - శ్వేతఛత్రాయ నమః - రత్నసింహాసనాయ నమ ఇతి సంపూజ్య - ఆగ్నేయాదికోణేషు ధర్మాయ నమః - జ్ఞానాయ నమః - వైరాగ్యాయ నమః - ఐశ్వర్యాయ నమః - పూర్వాదిదిక్షు అధర్మాయ నమః - అజ్ఞానాయ నమః - అవైరాగ్యాయ నమః - అనైశ్వర్యాయ నమః - ఊర్ధ్వం బ్రహ్మణే నమః - అథః అనన్తాయ నమః - మధ్యే వాస్తుపురుషాయేతి సంపూజ్య - మధ్యే సం సత్వాయ నమః - రం రజసే నమః - తం తమసే నమః - మాం మాయాయై నమః - విం విద్యాయై నమః - పీఠాత్తు పూర్వాద్యష్టదిక్షు - ఓం ఓంకార గిరిపీఠేశ్వరీ సహితాం ఓంకారగిరి పీఠేశ్వర్యంబాం పాదుకాం పూజయామి । ఓం ఓడ్యాణ పీఠేశ్వరీ సహితాం ఓడ్యాణ పీఠేశ్వర్యంబా శ్రీపాదుకాం పూజయామి - ఓం మాం మాతృకా పీఠేశ్వరీ సహితాం మాతృకా పీఠేశ్వర్యంబాం శ్రీపాదుకాం పూజయామి - ఓం జాం జాలంధర పీఠేశ్వర సహితాం జాలంధర పీఠేశ్వర్యంబాం శ్రీపాదుకాం పూజయామి - ఓం కోం కొల్హాగిరి పీఠేశ్వర సహితాం కోల్హాగిరి పీఠేశ్వరంబాం శ్రీపాదుకాం పూజయామి - ఓం పూం పూర్ణగిరి పీఠేశ్వరీసహితాం పూర్ణగిరి పీఠేశ్వరంబాం శ్రీపాదుకాం పూజయామి - ఓం సం సంహారగిరి పీఠేశ్వర సహితాం సంహారగిరి

పీఠేశ్వర్యంబాం శ్రీపాదుకాం పూజయామి - ఓం కాం - కామరూపిణీ పీఠేశ్వరీ సహితాం కామరూప పీఠేశ్వర్యంబాం శ్రీపాదుకాం పూజయామి - పునః పూర్వాది చతుర్దిక్షు స్వాదిక్రై ర్వామోచ్ఛై స్సర్వత్ర ।

గం గణేశాయ నమోస్తు క్షం క్షేత్రపాలాయ నమోస్తు - పాం పాదుకేభ్యో నమః - వం వటుకేభ్యః నమోస్తు - ఆగ్నేయాది కోణేషు జం జయాయై నమః - విం విజయాయై నమః - జం జయన్త్యై నమః - అం అపరాజితాయై నమః - తత్రైవ - అగ్నిముఖ బేతాళాయ నమః - ప్రేతవాహన భేతాళాయ నమః - జ్వాలాముఖ భేతాళాయ నమః - ధూమ్రమాత బేతాళాయ నమః - కం కందాయ నమః - నాం నాళాయ నమః - దం దళేభ్యో నమః - కేం కేసరేభ్యో నమః - కం కర్ణికాయై నమః - ఆం సూర్యమండలాయ నమః - ఉం సోమమండలాయ నమః - మం వహ్నిమండలాయ నమః - ఆం ఆత్మనే నమః - అం అన్తరాత్మనే నమః - పం పరమాత్మనే నమః - జ్ఞం జ్ఞానాత్మనే నమః - తతః పూర్వే - విం విష్ణవే నమః - మాం మాయాయై నమః - చేం చేతనాయై నమః - బుం బుద్ధ్యై నమః - నిం నిద్రాయై నమః - క్షుం క్షుధాయై నమః - ఇతి పూర్వే చాం ఛాయాయై నమః - శం శక్త్యై నమః - తృం తృష్ణాయై నమః - శాం శాన్త్యై నమః - జాం జాత్యై నమః - లం లజ్జాయై నమః - ఇతి దక్షిణే- శాం శాన్త్యై నమః - శ్రం శ్రద్ధాయై నమః - కాం కాన్త్యై నమః - లం లక్ష్మ్యై నమః - ధృం ధృత్యై నమః - వృం వృద్ధ్యై నమః - ఇతి పశ్చిమే। స్మృం స్మృత్యై నమః - దం దయాయై నమః - తుం తుష్ట్యై నమః - పుం పుష్ట్యై నమః - మాం మాతృకాయై నమః - భ్రాం భ్రాన్త్యై నమః - ఇత్యుత్తరే। ఓం హ్రీం సర్వశక్తి కమలాసనాయ సర్వాత్మ సంయోగ యోగపీఠాత్మనే నమః - ఇతి పీఠపూజా ॥

తతో హృదిస్థితాం జ్యోతిర్మయీం సపరివారాం మహాలక్ష్మీం ధ్యాత్వా॥ ఆగచ్ఛ వరదే దేవీ దైత్య దర్ప నిషూదిని । పూజాం గృహాణ సుముఖి నమస్తే శఙ్కరప్రియే। దుర్గేదేవి సమాగచ్ఛ సాన్నిధ్య మిహకల్పయా ॥

...ం పూజాం గృహాణత్వం [illegible] ... [illegible]
...దిన నానారంధ్రేణ పుష్పై [illegible] మూలే... [illegible]
...హనాది ముద్రాః ప్రదర్శయేత్ - [illegible] ... [illegible]
... [illegible] మోదేన జయ [illegible] ... [illegible]
మన మధుపర్కాన్నివేదయేత్ - తత్ర పాత్ర చతుష్టయం [illegible]
గంధాది నిక్షిపేత్ - తత్ర పాత్రే దూర్వా [illegible] ...
అర్ఘ్యే గంధపుష్పాక్షత కుశాగ్ర సర్షప యవ [illegible] ... [illegible]
ఫలం కంకోల లవంగాది - మధుపర్కే దధి మధు [illegible] ...
తైలం పంచామృతోష్ణోదక తీర్థోదకైః - శ్రీసూక్త [illegible] సూక్త [illegible]
సూక్తైరభిషిచ్య పునరాచమనం దత్వా వస్త్రయుగళ కంచుకాభర
ణాష్ట గంధ బిల్వ పత్ర నానాపుష్ప హరిద్రా కుంకుమ సింధూరాల క్తక
పరిమళ ద్రవ్యాణి సమర్ప్య పంచవింశతి ద్వాదశత్రీణి సహస్రాణి ఏకంవా
సహస్ర పుష్పాణి సమర్పయేత్

ఆథావరణ పూజా :—

దక్షిణే ఐం మహాకాళ్యైవిద్యే నమః । వామే క్లీం మహాసరస్వత్యై విద్యే నమః - వామే హుం మహిషాయ నమః - దక్షిణే [illegible] సింహాయ నమః - పురతః గణపతయే నమః - హుం కాలాయ నమః - పశ్చాత్ - హుం మృత్యవే నమః - షట్ దళేషు హ్రాం రుద్రాయ నమః - హ్రాం గౌర్యై నమః - శ్రీం విష్ణవే నమః - శ్రీం లక్ష్మ్యై నమః - ఐం బ్రహ్మణే నమః - ఐం సరస్వత్యై నమః - తత్రైవ - హ్రాం హృదయాయ నమః - హ్రీం శిరసే స్వాహా - హ్రూం శిఖాయైవషట్ - హైం కవచాయ హుం - హ్రౌం నేత్రత్రయాయ వౌషట్ - హ్రః అస్త్రాయ ఫట్ - తత్రైవ - గుం గురుభ్యోన్నమః - పం పరమగురుభ్యో న్నమః - పం పరమేష్ఠి గురుభ్యోన్నమః - హుం హరయే నమః - హుం హరాయ నమః - గం గణేశాయ నమః - దిక్షు - నం నందజాయై నమః 1 - రం రక్త దంతికాయై నమః 2 - శాం శాకంబర్యై నమః 3 - దుం దుర్గాయై నమః 4 -

భీం భీమాయై నమః 6 - భ్రాం భ్రామర్యై నమః 6 - త్రికోణేతాం ఇంద్రాణ్యై నమః - క్షం నారసింహ్యై నమః - ప్రేం చాముండాయై నమః - దిక్షు - అం అసితాంగ భైరవాయ నమః - రుం రురుభైరవాయ నమః - చం చండభైరవాయ నమః - క్రోం క్రోధనభైరవాయ నమః - ఉం ఉన్మత్త భైరవాయ నమః - కం కపాల భైరవాయ నమః - భీం భీషణ భైరవాయ నమః - సం సంహార భైరవాయ నమః - పూర్వాది - లం ఇంద్రాయ నమః - రం అగ్నయే నమః - యం యమాయ నమః - క్షం నిరృతయే నమః - వం వరుణాయ నమః - యం వాయవే నమః - సం సోమాయ నమః - హం ఈశానాయ నమః - బహిః తత్తదాద్యక్షర బీజయుక్తం - వజ్రాయ - శక్తయే - దండాయ - ఖడ్గాయ - పాశాయ - అంకుశాయై - గదాయై - త్రిశూలాయ - తతో మూలేన ధూప దీపౌ దత్వా నైవేద్య మన్త్రేణాభి మంత్రమూలేన ప్రోక్ష్య కవచేనావకుంఠ్య పుష్పం దత్వా ధేను ముద్రయామృతీ కృత్యమూలేన నివేద్యాగ్రా నముద్రాం ప్రదర్శ్య మధ్యే మధ్యే పానీయ ముత్తరాపోశనం చ దత్వా కరోద్వర్తన ఫల తాంబూల దక్షిణా నీరాజన ఛత్ర చామర దర్పణ గీత వాద్యాది నివేద్య ॥ అస్మత్కృత నవరాత్ర నిర్ణయోక్త విధినామాష్య భక్త కూష్మాండాది బలిం దత్వా పూజాం సమర్పయేత్ ॥

అథ చతుష్షష్టియోగినీ పూజా

తత్ర దేవ్యగ్రే రక్తవస్త్రేష్టాత్ర్యస్రాణితే కాపిష్టికాః - ఏవమష్టౌ త్ర్యస్ర పఙ్క్తీః కృత్వా వక్ష్యమాణ నామభిరావాహ్య సంపూజ్య పాయస బలిన్ దద్యాత్ - శుక్లవర్ణే శూల డమరు పాశాసిధరే సర్వాలంకార భూషితే సనైన్యేజయే ఏహ్యేహ్యగచ్ఛ గచ్ఛే మం పాయస బలిం గృహ్ణ మమే ప్సితం కురు కురు స్వాహా - 1 = ఏవం శుక్లవర్ణే + సనైన్యే విజయే ఏహ్యేహి - 2 జయన్తే - 3 అపరాజితే - 4 దివ్యయోగిని - 5 మహా యోగిని - 6 సిద్ధయోగిని - 7 గణేశ్వరి - 8 తతః గౌరవర్ణే శమాలాంకుశ

పుస్తక పీఠాధరే ప్రేతా [illegible] ఏహ్యే హిత్యాది ప్రాగ్వత్ - డాకిని - 2 కాలా - 3 కాళరాత్రి - 4 [illegible] - 5 [illegible] - 6 [illegible] - 7 హుంకారిణి - 8 రక్తవర్ణే జ్వాలా [illegible] [illegible] ఊర్ధ్వకేశి ఏహ్యేహిత్యాది 1 విరూపాక్షి - 2 [illegible] - 3 [illegible] - 4 [illegible] కారి - 5 వీరభద్రే - 6 ధూమ్రాంగి - 7 కలహప్రియే - 8 తతో విద్యుత్సన్నిభే ధ్వజ బాణ ధనుః పాశయుతే డాకిని ఏహ్యేహిత్యాది - 1 [illegible] - 2 విశ్వరూపే - 3 భయంకరి - 4 వీర [illegible] - 5 [illegible] - 6 వారాహి - 7 ముండ ధారిణి - 8 తత ఆదిత్యవర్ణే కమలాక్షమాలా భయవరదకరే భైరవి ఏహ్యేహిత్యాది - 1 ఏవం [illegible] - 2 ధూమ్రాంగి - 3 ప్రేతవాహనే - 4 ఖడ్గిని - 5 దీర్ఘ లంబోష్ఠి - 6 [illegible] - 7 మన్త్రయోగిని - 8 తతంసు నీలే శంఖ చక్ర గదా భయ వరదకరే కాళి ఏహ్యేహిత్యాది - 1 ఏవం చక్రిణి - 2 కంకాళి - 3 భువనేశ్వరి - 4 త్రోటకి - 5 మహమారి - 6 యమదూతి - 7 కరాళి - తతః [illegible] ఖడ్గఖేట పట్టిస పరశుహస్తే కేలని ఏహ్యేహి ఏవం [illegible] - రోమ జంఘే - విం వివారిణి - విశాలి - కార్ముకి - లోలి - అధోముఖి - తతః ధూమ్రవర్ణే కున్తఖేట భిండిపాల మాలాకరే ముండాగ్రధారిణి ఏహ్యేహిత్యాది - ఏవం వ్యాఘ్రి కాంక్షిణి - ప్రేతరూపిణి ధూర్జటిని - ఘోరి - కరాళి - విష లంబిని - 8 ఇతి యోగినీ పూజా - తతో గం గణపతయే - వం వటుక పింగళభాసుర నేత్ర బలిం గృహాణ - రక్ష - కవస [illegible] హ్రాం హ్రీం హ్రూం స్వాహేతి వటుకాయ క్షేత్ర పాలాయ బలిం దత్వా ప్రభూత బలిం దద్యాత్ । తత్ర మంత్రః ॥ సర్వ పీఠోప పీఠాని ద్వారోప [illegible] - క్షేత్రం క్షేత్రజ్ఞ సందేహ సర్వ దిగ్భాగ సంస్థితః ॥ యోగినీ యోగ పీఠేంద్రా స్సర్వే యత్ర సమాగతాః నగరే వాత [illegible] ఆవాసం [illegible] ॥ వాపీ కూపేషు వృక్షే చత్వ రానేషు చతుష్పదే - నానారూప ధరాయేచ బహురూప ధరాశ్చయే ॥ తే సర్వేచైవ సంతుష్టా బలిం గృహ్ణన్తుమే సదా । గతోస్మి శరణం యుష్మాన్ సర్వేచ మమ సువ్రతాః ॥ బలిదానేన సన్తుష్టాః ప్రయచ్ఛన్తు మమేప్సితం । సర్వ కార్యాణి కుర్వన్తు [illegible] సర్వదేతి ॥

అథ కుమారీ పూజా

తాశ్చ ప్రత్యహం శతం నవవా పూజ్యాః :—

బ్రాహ్మణీ సర్వకార్యేషు జయార్థే నృపవంశజా ।
లాభార్థే వైశ్యవంశోత్థా సుతార్థే శూద్ర వంశజా ॥
దారుణే వాన్త్య జాతానాం పూజయే ద్విధినా నరః ।

ఇత్యుక్త్వా సురూపాః శుభాస్యా భావ్యాః - తథా :—

నవ భిర్ల భతే భూమి మైశ్వర్యం ద్విగుణేనతు ।
ఏక వృద్ధ్యా లభేత్ క్షేత్రమేకై కేన శ్రియం లభేత్ ॥
ఏకవర్షాతుయా కన్యా పూజార్థేతాం వివర్జయేత్ ।
గ్రంధిస్ఫుటిత శీర్ణాంగీం రక్తపూయ వ్రణాంకితాం ॥
జాత్యం ధాంకే కరాం కాణీం కురూపాంతనురోమశాం ।
వర్జయే త్సర్వకార్యేషు దాసీ గర్భ సముద్భవామితి ॥

విశేషస్తు మత్కృతే నిర్ణయ సింధౌ జ్ఞేయః :—

తత్ర - సుగంధ తైలే నాభ్యంగంకార యిత్వా లంకృతాం పీఠే ఉప వేశ్య దేశకాలౌ స్మృత్వా అముక ఫల సిధ్యర్థం అముక కర్మణి కుమారీ పూజనం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య మూలేన షడంగం కృత్వా మూల మంత్ర ముచ్చార్య ॥ మంత్రాక్షర మయీం లక్ష్మీ మాతృకా రూపధారిణీ । నవ దుర్గాత్మకాం సాక్షాత్కన్యా మావాహ యామ్యహం ॥ ఇత్యావాహ్యాసనం పాద్యం తోష్ణోదకేన పాదౌ ప్రక్షాళ్యార్ఘ్యంచ మధుస్నాన పట్టదుకూల వస్త్ర కంచుకా లంకారాదీన్ దత్వా సుగంధేనానులిప్య హరిద్రా కుంకుమ సింధూరా లక్తకాంచన పుష్పమాలాభి రభ్యర్చ్య ధూపదీపౌ దత్వా పాయసాన్న భక్ష్యై ర్భోజయేత్ ।

భోజనకాలే చ మూలమంత్రం సప్తశతీంవా పఠేత్ ।
తతో నానాఫల తాంబూల దక్షిణా నీరాజనపుష్పాంజలీన్ దద్యాత్ ॥

ఏవమన్యాః పూజయేత్ — ఆవాహనేతు మంత్రభేదాః :—

పత్రాక్షర మయీతి సర్వత్ర ప్రథమ మావాహ్య ॥

జగత్పూజ్యే జగద్వంద్యే సర్వశక్తి స్వరూపిణి ।
పూజాం గృహాణ కౌమారీ జగన్మాత ర్నమోస్తుతే ॥ ఇతి ద్వితీయాం ॥

త్రిపురాం త్రిగుణాధారాం జ్ఞానమార్గ స్వరూపిణీం ।
త్రైలోక్య వందితాం దేవీం త్రిపురాం పూజయామ్యహ మితి ద్వితీయాం ॥ 2

కాళికాంతు కళాతీతాం కామణ్యైక పరాం శివాం ।
కల్యాణ జననీం నిత్యం కల్యాణీం పూజయామ్యహం ॥ఇతి తృతీయా ॥ 3

(అణిమాది గుణోధారాం) ఇతచ పాఠః :—

కపిలాంతు కళాతీతాం ఆకాశాద్యక్ష రాత్మికాం ।
అనంత శక్తి సహితాం కామాక్షీం పూజయామ్యహామితి చతుర్థీం ॥ 4

కామచారీం కాళరాత్రిం కాలదండ స్వరూపిణీం ।
కామదాం కరుణోదారాం కాళీమావాహయామ్యహామితి పంచమీ ॥ 5

చండ వీర్యాం చండమయీం చండముండ ప్రభంజనీం ।
బ్రహ్మేశ విష్ణునమితాం చండికాం పూజయామ్యహా మితి షష్ఠీం ॥ 6

సుఖానంద కరీం శాంతాం సర్వదేవ నమస్కృతాం ।
సర్వభూతాత్మకాం దేవీం శాంభవీం పూజ యామ్యహామితి సప్తమీం ॥ 7

సుందరీం స్వర్ణ వర్ణాంగీం సుఖ సౌభాగ్య దాయినీం ।
సంతోష జననీం దేవీం సుభద్రాం పూజయామ్యహం ఇత్యష్టమీం ॥ 8

దుర్గమే దుస్తరేకార్యే భయశోక వినాశినీ పూజయామి ।
సదాభక్త్యా దుర్గాం దుర్గార్తి హారిణీం ॥ ఇతి నవమీ ॥ 9

తతో బ్రాహ్మణ సువాసినీ పూజా :—

తతో బ్రాహ్మణ సువాసినీ పూజా నవరాత్రేపి ప్రత్యహం కార్యం ॥

ఏవం దేవీ కుమార్యాది పూజా నవరాత్రేపి ప్రత్యహం కార్యం ॥ ఏవం దేవీ కుమార్యాది పూజా సహస్ర చండ్యా ఇయం శత చండ్యాదిన చతుష్టయం ద్విగుణాది వృత్యా సహస్ర చండ్యా దశోత్తరా వృద్ధిః । తతః పూజాం దేవ్యై సమర్పయేత్ సర్వే విప్రాః కృతాంగ

న్యాసాః । శతం నవార్ణవం మంత్రం జప్త్వా కవచార్గళా కీలకాని సకృజ్జప్త్వా సప్తశతీం జప్త్వాన్తే రహస్యం నవార్ణమంత్రం శతం జపేయుః ॥ కవచాదీనాం ప్రత్యావృత్తౌనావృత్తిః । ప్రత్యేకం ప్రథమేఽహ్న్యేకం ద్వితీయే ద్వే తృతీయే త్రీణి చతుర్థే చత్వారి రూపాణీత్యేవం జపం కుర్యుః ॥ ఋత్విజాం కర్తుశ్చ ప్రత్యహం క్షీరమాత్రాశనం అశక్తౌ హవిష్యాన్నంవా ప్రత్యహం సహస్రం శతంవా బ్రాహ్మణాన్ భోజయేత్ । పంచమేఽహ్ని హోమః । నవరాత్రేతు నవమ్యాం సర్వహోమః ।

అథ హోమః :—

తత్ర స్వగృహ్యోక్తస్య ఆగమోక్త తంత్రస్య చ సముచ్చయః ।
గృహ్యోక్తం కృత్వా ఆగమోక్తం కుర్యాత్ । యథా ॥

దేశకాలౌ స్మృత్వా బ్రాహ్మణద్వారా కృతస్య నవచండీ శతచండీ సహస్రచండీ నామన్యతమ జపస్య సంపూర్ణతా సిద్ధ్యర్థం దశాంశేన తిల మిశ్ర పాయస ద్రవ్యేణ హోమం కరిష్యే । తదంగం కుండసంస్కారాగ్ని స్థాపనాది కరిష్యే ॥

ఇతి సంకల్ప్య :—

మూలేన కుండం వీక్ష్యాస్త్రేణ సంప్రోక్ష్యతే నైవ దర్భైః సన్తాడ్య కవచేనాభ్యుక్ష్యాశ్వత్థ పత్రధా మూలేనం ప్రాగగ్రాము దగగ్రాంశ్చ తిస్రోరేఖాః కృత్వా ॥ ప్రాగగ్రాసు విష్ణు ఈశ శక్రానుదగ గ్రాసు బ్రహ్మ యమ చంద్రా నభ్యర్చ్య మధ్యే త్ర్యస్ర షట్కోణాష్టదళం చతురస్రం కృత్వా మూలే నాభి క్షుస్త్ర్య దేవు యోనిముద్రాం ప్రదర్శ్య అస్త్రేణ సంరక్ష్య కవచేనావకుణ్ఠ్య । గంధాద్యైః సంపూజ్య మూలేన ప్రతిష్ఠాప్య - ఓం చిత్పింగళే హనహన పచ 2 దహదహ సర్వజ్ఞజ్ఞాపయ స్వాహా ఇతి జ్వాలినీముద్రాం ప్రదర్శ్యాం దర్భైః సమిధ్యాస్త్రేణ ద్రవ్యాన్ కంకణం బధ్వాగ్నే ర్గర్భాధానాది సంస్కారాన్ కుర్యాత్ ప్రతిసంస్కారం మూలే నాజ్యేన త్రిర్జుహుయాత్ నామకరణ కర్మణి శత మంగళనామా సిత్వం హుతాశ నేతి నామ కృత్వా జుహుయాత్ ॥ అథ స్వదేహేన్యాసః । ఓం సరయూం పద్మరాగాయై అగ్నిజిహ్వాయైనమః-లింగే- ఓం షరయూం సువర్ణాయై హృదయే ఓం శరయూం భద్రలోహితాయై

కసే - ఓం ఏరయూం లోహితాయై ముఖే - ఓం లరయూం శ్వేతాయై ఘ్రాణే - ఓం రరయూం ధమన్యై నేత్రయోః - ఓం వరయూం కపాల్యై సర్వాంగే - సహస్రార్చిషే - హృదయాయ - స్వస్తిపూర్ణాయ శిరసే - ఉత్తిష్ఠ పురుషాయ శిఖాయై - ధూమవ్యాపినే కవచాయ హుం సప్తజిహ్వాయ నేత్రత్రయాయ - ధనుర్ధరాయ అస్త్రాయ ఫట్ - అగ్నయే జాతవేదసే నమః - మూర్ధ్ని అగ్నయే సప్తజిహ్వాయ - చిబుకే - అగ్నయే హవ్యవాహనాయ దక్షకట్యాం - అగ్నయే విశ్వేశ్వరాయ లింగే - అగ్నయే వైశ్వానరాయ వామకట్యాం - అగ్నయే కౌమార తేజసే వామపార్శ్వే - అగ్నయే విశ్వముఖాయ దక్షపార్శ్వే అగ్నయే దేవముఖాయ శిఖాయాం - తతోగ్నిం ధ్యాత్వా పరిసమూహ్య పరిస్తీర్య పరిషిన్నిక్షిప్య పరిమేఖలాక్రమేణ బ్రహ్మ విష్ణు రుద్రాన్ మహాన్తం గౌరీం చ సంపూజ్య - వహ్నౌ యంత్రం విచింత్య షడ్దళేషు ఆగ్నేయాదికోణేషు పురతః పశ్చాత్ మధ్యే చస్యం పద్మరాగాయై ఇత్యాది పూర్వోక్త సప్తజిహ్వాః సంపూజ్య - ఆగ్నేయాది కోణేషు పరతః పశ్చాచ్చ సహస్రార్చిషే ఇత్యాది షడంగాని సంపూజ్య అష్టదళేషు పూర్వాది దిక్షు అగ్నయే జాతవేదసే ఇత్యాద్యష్టమూర్తీః సంపూజ్య - చతరస్రే ఇంద్రాదీన్ సాయుధాన్ సంపూజ్య కుండం నవసూత్ర్యా సంవేష్ట్య పాత్రసాదనాది స్వగృహ్యోక్త విధి కృత్వా నిర్వాపాదినా ప్రభూత పాయసం శ్రపయిత్వాజ్యం చరుం వం శ్రీం ఇత్యభిమంత్ర్య ధేను ముద్రాం ప్రదర్శ్య ఆజ్యభాగాన్తం స్వగృహ్యోక్తం కృత్వా తత స్తిష్ఠన్ మౌనీ వహ్నిత్రిస్రః సమిధోభ్యాదాయ వామ దక్షిణయో రిడాపింగళే మధ్యే సుషుమ్నాంచ ధ్యాత్వా - చక్షుషీ హుత్వా అగ్నీషోమాభ్యాం మధ్యేగ్నయే ప్రధాన దేవతాభ్యశ్చ ఉత్తర పూర్వార్ధే స్విష్టకృతేచ హుత్వా పూర్వోక్త సప్తజిహ్వాది మూర్తిభ్య స్తత్తన్మంత్రై రేకైకామాజ్యాహుతిం హుత్వా మర్త్యేభ్యః పితృభ్యో గంధర్వేభ్యో నాగేభ్య యక్షేభ్య ఇతి హుత్వా జుహ్వాం చతుర్గృహీత్వా వైశ్వానరజాతవేదః ఇహావహ లోహితాక్ష సర్వకర్మాణి సాధయ సాధయ స్వాహా వౌషడితి హుత్వా

గణేశ మంత్రేణ జుహుయాత్ తతః పూర్వోక్త సర్వన్యాసాన్ కృత్వా వహ్నౌ పీఠపూజాం కృత్వా దేవీ మావాహ్య - ఆవాహనాది ముద్రాం ప్రదర్శ్య షడంగం కృత్వా షోడశోపచారైః సంపూజ్య మూలేన శత మేకాదశాధికా అజ్యాహుతీ ర్హుత్వా నవగ్రహేభ్యో లోకపాలేభ్యశ్చ తత్తన్మంత్రైః సమిధాజ్య చరూన్ హుత్వా పాయస తిలఫలాని పుష్ప సర్షప పూగీఫల ఇక్షు దండ ఖర్జూర కదళీఫల లాజ దూర్వాం కుశయవ బిల్వఫల దాడిమ రక్తచందన గుగ్గులు గుడ బిల్వ దాడిమీపుష్ప పద్మ జాతీ వకుళ పాటలీ పుష్పాణి ద్రవ్యాణి తిల మిశ్ర పాయస మేవవా కవచార్గళా కీలకరహస్యైః ప్రతి శ్లోకం హుత్వా కృతస్య జపస్య తద్దశాంశే సప్రతి శ్లోకం సప్తశతీ మంత్రేణోక్త ద్రవ్యాణి తిలమిశ్రపాయసంవా జుహుయాత్‌। ప్రతిశ్లోకంచ జుహుయా త్పాయనం సర్షపా సహేతి వచనాత్ ॥ అధ్యాయ సమాప్తౌ ఉవాచస్థలే చ పత్ర పుష్ప ఫలై ర్హోమః । యద్వా సమోదవాక్ ఇత్యన్తేన సవార్ణ వేనవా జప దశాంశ హోమః । ఏవం ప్రధానహోమం కృత్వా నామభిః సృవేణాజ్యం పాయసంచ జుహుయాత్ ॥

యధా సర్వత్ర కాదంబర్యై స్వాహా - ఉల్కాయై స్వాహా - కరాళ్యై స్వాహా - రక్తాళ్యై స్వాహా - శ్వేతకాభేర్యై - హరితాయై - యక్షిణ్యై - కంకాళ్యై - నరశ్రేష్ఠాయై - సర్పరాజ్ఞ్యై - బ్రాహ్మ్యై - మాహేశ్వర్యై - కౌమార్యై - వైష్ణవ్యై - వారాహ్యై - ఐంద్ర్యై - నారసింహ్యై - చాముండాయై - ధాత్రే - విధాత్రే - శంఖనిధయే - పద్మనిధయే - ద్వారశ్రియై - వాస్తుపురుషాయ - ఐరావతాయ - పుండరీకాయ - వామనాయ - కుముదాయ - అంజనాయ - పుష్పదంతాయ - సార్వభౌమాయ - సుప్రతీకాయ - దామనాయ - గుగ్గులాయ - కురంటకాయ - పుండరీకాయ - ఋగ్వేదాయ - యజుర్వేదాయ - సామవేదాయ - అధర్వణవేదాయ - నవగ్రహాణాం - దిక్పాలకానాంచ నామభిః - అసితాంగ భైరవాయ - రురుభైరవాయ - చండభైరవాయ - క్రోధభైరవాయ - ఉన్మత్తభైరవాయ - కపాలభైరవాయ - భీషణభైరవాయ - సంహారభైరవాయ - తతః పూర్వోక్తాధార

శక్త్యాది పీఠదేవతాభ్యః అపరాజితాదేవతాభ్యశ్చ హుత్వా పిష్ట పూర్ణం హుత్వా -
ఓం బ్రాహ్మీ మహేశ్వరీ వైష్ణవీ వారాహీ నారసింహీ ఇంద్రీ చాముండాభ్యో
విశ్వేభ్యో పిష్ట కల్పితే స్వాహేతి - పిష్ట పూర్ణం హుత్వా [illegible] యాత్ ।
ఓం హ్రీం నందజాయై విచ్చే - ఓం హ్రీం రక్తదంతికాయై విచ్చే - ఓం హ్రీం
శాకంభర్యై విచ్చే - ఓం హ్రీం దుర్గాయై విచ్చే - ఓం హ్రీం భీమాయై
విచ్చే - ఓం హ్రీం భ్రామర్యై విచ్చే - ఓం హ్రీం కాళికాయై విచ్చే - ఓం
హ్రీం శివదూత్యై విచ్చే - ఓం హ్రీం ప్రజాపతయే స్వాహేతి హుత్వా -
ప్రాయశ్చిత్త హోమాంతే దిక్పాల నవగ్రహ వినాయకాది క్షేత్రపాలాదిభ్యో
మాష భక్త బలీన్ దత్వా ద్వాదశ గృహీతేన సమ్రుచా దూర్మిరితి ఋచేన
మూర్ధానం దివః పునస్త్వాదిత్యాః - పూర్ణాదర్వీ - సప్తతే - దామస్తే -
ఇత్యస్త్రేన మూలేనచ పూర్ణాహుతిం హుత్వా - ఇద మగ్నయే వైశ్వానరాయ
వసు రుద్రాదిత్యేభ్యః శత క్రతవే సప్తవతే అగ్నయే అద్భ్యః మహాలక్ష్మ్యై
సమేతిత్యజేత్ - తతో వసోర్ధారాం హుత్వా సంస్రవాన్ ప్రాశ్య ప్రణీతా
విమోకాది కర్మ శేషం సమాప్య మూల మంత్రేణ హోమ దశాంశేన దుగ్ధేన
జలేనవా తర్పయిత్వా - తద్దశాంశేన మార్జయేత్ ॥

తత్రశ్శ్రేయః సంపాద్యాచార్యాదీన్ వస్త్రాద్యైః సంపూజ్యాచార్యాయ
శతం తదర్ధం తదర్ధం అష్టౌవా గో మిథునాని సువర్ణ చతుర్థం దత్వా -
బ్రహ్మణే నిష్క ద్వయం గో ద్వయంచ - ఋత్విగ్భ్యః ప్రత్యేకం నిష్కత్ర
యం గో మిథునం చ । ఇదం సహస్ర చండ్యాం తదర్ధం శత చండ్యాం
తదర్ధం నవచండ్యాం తదర్ధం అశక్తౌ సర్వేభ్యః సువర్ణం ॥ తతో దానా
న్యాచార్యాదిభ్యో స్యేభ్యోవా పాఠకాయ దద్యాత్ । యథా విప్రం సంపూజ్య
కపిలాంగాం స్వర్ణ శృంగీం రౌప్య ఖురాం తామ్ర పృష్ఠాం ॥ కాంస్య
దోహానాం సవత్సాం సంపూజ్య । కపిలే సర్వభూతానాం పూజనీయా
శిరోమణీ । తీర్థ దేవమయీ యస్మాదత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । ఇతి
మంత్రేణ దద్యాత్ । యథారత్నేషు సర్వేషు సర్వదేవా వ్యవస్థితాః । తథా
శాంతిం ప్రయచ్ఛంతు రత్నదానేన మే సురాః ॥

ఇతి నీలమణిం :—

అథ శ్వేతాశ్వదానం । విప్రం సంపూజ్య - అశ్వం హేమపల్యయణం రౌప్యకటకవగజదన్త వజ్రనేత్ర తామ్రమయ ఖురశోమచ్ఛత్ర స్వర్ణ లలాటపట్ట సుకత్నస్వాయుధ గ్రైవేయ వస్త్రయుతం ధాన్యరత్నే పరిష్కృత్వా ॥ మాత్రందాయుత వేగాయ కాశ్యసాయతి । జగద్దీపాయ మూర్తాయత్రి వేదాయ నమో నమః ఇత్యుక్త్వాముక శర్మణేముక శాఖ్యాద్యాయినే సూర్యలోక నివాస కామనయాదేవీ ప్రీతికామనయావా ఇమం శ్వేతాశ్వం తుభ్య మహం సంప్రదదేన మమేత్యుక్త్వా కర్ణం విప్రహస్తే దద్వా మంత్రం పఠేత్ ॥

మహాద్ వేదసముత్పన్న ఉచ్చైశ్శ్రవ సప్తతక ।
మయాత్వం విప్రముఖ్యాయ తత్తోహయ సుదీతప ॥
ఇమం విప్రమన్యస్తుభ్య మశ్వం తే ప్రతిపాదితం
ప్రతిగృహ్ణీష్వ విప్రేంద్ర మయాదత్తం సుశోభనమితి ॥
తతః సువర్ణ దక్షిణాం దద్యాత్ ।
తతః ఇహాముత్రాతపత్రాణం కురు కేశవమే ప్రభో ॥
ఛత్రం త్వత్ప్రీతయేదత్తం బ్రాహ్మణాయ మయాసహేతి ఛత్రం ।
శశాంక కరసంకాశ హిమడిండీర పాండుర ॥
ప్రోత్సారయా తుదిద్రితం చామరామరవల్లభేతి చామరం ।
సర్వస్యాశ్రయా భూమి ర్వరాహేణ సముద్ధృతా ।
అనన్త సస్యఫలదా అతః శాంతిం ప్రయచ్ఛతు ॥
ఇతి భూమిం :—
యథాన కృష్ణశయనం శూన్యం సాగరజాతయా ।
శయ్యామమాప్యశూన్యాస్తు తథా జన్మని జన్మని ॥
ఇతి శయ్యాం :—
తృప్తిం కరోతి భూతాని నామిఇహలోకే పరత్రచ ।
తస్మాత్ప్రదీయతే ధాన్య మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥

ఇతి నక్షత్రదానాని :—

తతో ద్వాదశాపకేభ్యోస్యేభ్యశ్చ దక్షిణాం దద్యాత్ ।
తథా సర్వకలశోదకేన సామాత్యం యజమానం ।
సముద్రజ్యేష్ఠా ఇత్యాద్యైః సురాస్త్వేత్యాది పౌరాణైశ్చాభిషించేయుః ।

తతో యజమానో నవగ్రహాణా ముత్తరం పూజాం కృత్వా ।
విసృజ్యాచార్య హస్తే దత్వా దేవీం సంపూజ్య బలిం దద్యాత్ ॥

తత్ర క్షత్రియా దినాచ మేషఛాగ మహిషాణా మన్యతరం దేయం ।
విప్రేణ కూశ్మాండం బిల్వ మిక్షుశ్చ దేయాః ।
యదా - దేవీం ద్రోణ పుష్ప బిల్వామ్రమదళ జాతి చంపకైః ।
సంపూజ్య ఉదఙ్ముఖః కర్తా పూర్వ ముఖం దేవీ ముఖంవా ।

బలిం గంధాదినాభ్యర్చ్య :—

పశుస్త్వం బలి రూపేణ మమ భాగ్యాదుప స్థితా ।
ప్రణమామి తత స్సర్వ రూపిణం బలి రూపిణం ।

చండికా ప్రీతి దానేన దాతురాపద్వి నాశనం ।
చాముండా బలి రూపాయ బలేతుభ్యం నమోస్తుతే ।

యజ్ఞార్థే బలయః సృష్టాస్స్వయమేవ స్వయంభువా ।
అతస్త్వాం ఘాతయామ్యద్య తస్మాద్యజ్ఞే వధోఽవధ ఇతి అభిమంత్ర్య ॥

ఐం హ్రీం శ్రీమితి తత్ర పుష్పం క్షిప్త్వా ।
రసనాత్వం చండికాయాః సురలోక ప్రసాధకః ॥

హ్రాం హ్రీం - ఖడ్గ ఆం హ్రూం ఫడితి ఖడ్గ మన్యద్వా శస్త్రం సంపూజ్య ।
ఓం కాళి కలియజ్ఞేశ్వరి లోహ దండాయై నమ ఇతి ఛేదయిత్వా ।

ఓం హ్రీం ఐం హ్రీం కౌశికి రుధిరేణాప్యాయతామితి దేవ్యై నివేద్య శేషం గృహీత్వా పూతనాయై చరక్యై విదార్యై పాపరాక్షస్యై నివేద్య మాష పిష్ట మయం శత్రుం కృత్వా ఖడ్గేన ఛేదయిత్వా స్కందాయ విశాఖాయచ దత్వా బలి శేషం రక్షోభ్యో హరేత్ ।

మన్త్రస్తు :—

హ్రీం స్ఫుర స్ఫుర కుంభ దంభ సుసు సుసు గులు గులు ధసు ధసు మారయ మారయ విద్రావయ విద్రావయ - కంపయ కంపయ పాతయ పాతయ కృంతయ కృంతయ పూరయ పూరయ ఓం హ్రీం ఓం హ్రూం ఫట్ ఫట్ హూం మర్దయ మర్దయ హూం ఇతి ॥

తతః శేషేణ బహిర్దద్యాత్ :—

తత్ర మన్త్రః బలిం గృహ్ణాత్విమే దేవా ఆదిత్యా వసవస్తథా మరుతో దాశ్వినౌ రుద్రాః సుపర్ణాః పన్నగా గ్రహాః । అసురా యాతుధానాశ్చ పిశాచోరగ రాక్షసాః ॥

డాకిన్యో యక్ష భేతాళ యోగిన్యః పూతనాః శివాః ।
జృంభకా స్సిద్ధ గంధర్వాః మాలా విద్యా ధరానగాః ।
దిక్పాల లోక పాలాశ్చ యేచ విఘ్న వినాయకాః ।

జగతాం శాన్తి కర్తారో బ్రహ్మాద్యాశ్చ మహార్షయః ।
మా విఘ్నం మాచమే పాపం మాసన్తు పరిపంథినః ।
సౌమ్యా భవన్తు తృప్తాశ్చ భూతప్రేత సుఖావహాః ఇతి ॥

తతః స్నాత్వా తిలకం ధృత్వా ।
ఖడ్గినీ శూలినీ త్యేకేన మూలేన పాహినో దేవీతి చతుష్టయేన ।
నమో దేవ్యై ఇతి పంచకేన ప్రార్థయేత్ ।
రూపం దేహి యశో దేహి భగం భగవతి దేహిమే ।
పుత్రాన్ దేహి ధనం దేహి సర్వాన్కామాంశ్చ దేహిమే ।
మహిషఘ్ని మహామాయే చాముండే ముండ మాలినీ ।
ఆయురారోగ్య మైశ్వర్యం దేహి దేవి నమోస్తుతే ॥

తతః :—

గుహ్యాతి గుహ్య గోప్త్రీత్వం గృహాణాస్మత్కృతం జపం ।
సిద్ధిర్భవతుమే దేవి ప్రసాదాత్తవ సుందరి ॥
ఇతి దేవ్యై నివేద్య మూలేన పుష్పేణ దేవీ ముద్వాస్య వాసయాహృది ।
ప్రతిష్ఠాం విభావ్య సుప్రీతా వరదా భవేతి షడంగం కృత్వా ।

నవరాత్రే విశేషః :—

దశమ్యాం దేవీ విసర్జయేత్ ।

మంత్రస్తు :—

ఉత్తిష్ఠ దేవి చండేశి శుభాం పూజాం ప్రగృహ్యచ ।
కురుష్వ మమ కల్యాణ మష్ట శక్త్యా విస్సహేతి ఉత్థాప్య ।
గచ్ఛ గచ్ఛ పరం స్థానం స్వస్థానం దేవి చండికే ॥
వ్రజస్రోతే జలం వృద్ధ్యై స్థీయతాంచ జలేత్విహ ।
దుర్గేదేవి జగన్మాతః స్వస్థానం గచ్ఛ పూజితా ॥
సంవత్సరే వ్యతీతేతు పునరాగమ నాయవై ।
ఇమాం పూజాం మయాదేవి యథా శక్త్యైవ పాదితాం ॥
రక్షార్థం త్వం సమాదాయ వ్రజ స్వస్థాన ముత్తమ మితిజలే ప్రవాహయేత్.

తతోగ్నిం సంపూజ్య :—

విభూతిం ధృత్వా గచ్ఛ గచ్ఛేతి విసృజ్య సహస్ర చద్యాం సహస్ర మన్యత్ర శతం యథాశక్తివా విప్రాన్ సంభోజ్యయస్య స్మృత్యేతి సమర్ప్య । ప్రమాదాత్కు కర్వతామితి జపిత్వా పూర్ణతాంవాచ యిత్వా కర్మేశ్వరార్పణం కృత్వా సుహృద్యుక్తో భుంజీత ॥

ఇదమేవ పూజా హోమ బల్యాది విధానం నవరాత్రేపిజ్ఞేయం ॥

ఇతి శ్రీమత్పదవాక్య ప్రమాణ పారీణ రామేశ్వరభట్ట సూను నారాయణభట్ట సుత రామకృష్ణాత్మజ కమలాకరకృతే శాన్తి రత్నం సమాప్తిమగమత్.

అథ కదళీ దుష్టప్రసవ శాన్తిః

యేనైవ స్థాపితోవృక్షః సత్యాస ఫలమశ్నుతే ।
ప్రసూతాపూర్వదిగ్భాగే రంభాసౌఖ్య వివర్ధనీ ॥ 1
దక్షిణే చార్థనాశాయ శోక సంతాపకారకం ।
పశ్చిమేస్యాద్ధి సంగ్రామం కౌబేర్యాంతు శుభావహా ॥
అగ్నేయాది విదిక్ష్వత్ర మధ్యమం ఫలముచ్యతే ।
తస్య దోషస్య శాన్త్యర్థం కుర్యాచ్ఛాన్తిక ముత్తమం । 2

దుష్టప్రసూతారంభాం చ పీతవస్త్రేణ వేష్టయేత్ ।
కంచుకం కంఠసూత్రం చ వివిధాభరణం తథా ॥ 3
నివేద్య కదళీమూలే తతస్తాం పరిపూజయేత్ ।
తిలైశ్చాజ్యేన దూర్వాభిస్తానే దష్టోత్తరం శతం ॥ 4
అతో దేవీతి సూక్తేన సూతికావృత్తిస్తథేష్యతే ।
దశదానాని దద్యాచ్చ ఆచార్యాయ కుటుంబినే ॥ 5
సర్వారిష్ట ప్రశాన్త్యర్థం వి త్తశాఠ్య వివర్జితః ।
తతస్సా కదళీదేయా విప్రవర్యాయ ధీమతే ॥ 6

దానమంత్రస్తు :—
అసురాణాం కులోత్పన్నారంభా బాహు ఫలాన్వితా ।
అతస్తవ ప్రదానేన సన్తతిర్మేభివర్ధతాం ॥ 7
ఆజ్య సంపూరితేకాంస్యే తిలతైల ప్రపూరితే ।
విలోక్య ప్రతిబింబంతు దద్యాద్రజత సంయుతం ॥ 8
విప్రానన్యాంశ్చ సన్తోష్య దక్షిణాదిభిరాదరాత్ ।
ఏవం కృతేవిధానేన విఘ్నశాన్తిశ్చ జాయతే ॥ 9
పుత్రాన్ పౌత్రాన్ ప్రియంచైవ లభతే నాత్రసంశయః ।
ఇతి విధాన మాలాయాం కదళీ దుష్టప్రసవ శాంతి విధానం సమాప్తం ॥ 10

శ్రీమన్నారాయణాఖ్యస్సమజనివిబుధో రామకృష్ణాభిధానః ।
తత్సూను స్సర్వవిద్యాంబుధి నిజ చుళకీకారితః కుంభజన్మాం ।
దృష్ట్వా నానానిబంధాన్స్వ రచయ దతులం గ్రంథ మబ్జాకరాఖ్యః ।
పిత్రోః పాదాబ్జభృంగో రఘుపతిపదయోః స్వాశ్రయం ప్రాపయచ్చ ॥ 1
మోభాట్టతన్త్రగహనార్ణవ కర్ణధారః ।
శాస్త్రాన్తరేషు నిఖిలేష్వపి మర్మభేత్తా ॥
యోత్రశ్రమో స్తి విహితః కమలాకరేణ ।
ప్రీతోమునాస్తు సుకృతీ బుధ రామకృష్ణః ॥ 2

ఇతి శ్రీమత్పదవాక్య ప్రమాణ పారీణ రామేశ్వరభట్ట సూరి సూను
నారాయణభట్ట సుత మీమాంసక రామకృష్ణ భట్టాత్మజ
కమలాకరభట్ట కృతం శాన్తిరత్నం సమాప్తం.

శ్రీ మృత్యుంజయాయ నమః

శాంతికమలాకర గ్రంథస్య ఉత్తరపీఠికాయాం

అథ శౌనకోక్తోగ్రరథ శాంతిర్లిఖ్యతే

అథోగ్రరథ శాంతిం చ శౌనకోహం ద్విజన్మనామ్ ।
ప్రవక్ష్యామి సమాసేన సర్వారిష్ట నివృత్తయే ॥ 1

జన్మతష్షష్టమే వర్షే మృత్యురుగ్ర రథో నృణామ్ ।
దశాధిస్త్వధికేతస్మిన్ మృత్యుర్భీమ రథో నృణామ్ ॥ 2

విజయాఖ్య రథో మృత్యుః రష్టసప్తతిమే భవేత్ ।
షాణ్మాసాన్మృత్యు మాప్నోతి ధనహానిశ్చ జాయతే ॥ 3

పుత్రనాశో దారనాశో ధననాశ స్తథైవచ ।
తద్దోషశమనార్థాయ శాంతిం కుర్యాద్ద్విజోత్తమః ॥ 4

జన్మాబ్దే జన్మమాసే చ స్వజన్మ దివసే తథా ।
జన్మర్క్షేచైవ కర్తవ్యా శాంతిరుగ్రరథాహ్వయా ॥ 5

దేవాలయే నదీతీరే స్వగృహేవా శుభస్థలే ।
గృహాన్యే శానదిగ్భాగే మంటపం కారయేచ్ఛుభం ॥ 6

వ్రీహిరాశిం వినిక్షిప్య తదర్ధం తండులం న్యసేత్ ।
తదర్ధంతు తిలాన్న్యస్య పద్మ మష్టదళం లిఖేత్ ॥ 7

మధ్యే లిఖిత్వా హ్రీంకారం మంత్రసంస్థాపయేద్బుధః ।
ఉగ్రం మృత్యుంజయం దేవం సువర్ణేన ప్రకల్పయేత్ ॥ 8

ప్రజాపతి యమౌచైవ హ్యధిప్రత్యధిదేవతే ।
నవగ్రహాంశ్చ దిక్పాలాన్ నదీశ్చ చిరజీవినః ॥ 9

దుర్గా గణేశ వరుణాన్ విష్ణుంచ పరిపూజయేత్ ।
ఆచార్యం వరయేత్పూర్వ మృత్విజశ్చ తతః పరం ॥ 11

ఆవాహ్యపూజయే ద్దేవం స్తుహి ప్రకాశ మితిత్రచా ।
తత్తన్మంత్రై స్తథా దేవా నన్యానావాహయే త్తతః ॥ 11

స్వసూత్రోక్తేన మార్గేణ శాంతి హోమం సమాచరేత్ ।
చర్వాజ్యైః పాయసైర్దర్భైః సమిద్భిశ్చ తిలైస్తథా ॥ 12

అష్టోత్తర శతం హుత్వా హ్యన్యేషాం దశ పంచ వా ।
పశ్చాద్గ్రహ మఖం కృత్వా చాభిషేకం సమాచరేత్ ॥ 13

గ్రహ మన్త్రైశ్చ శ్లోకపాఠైర్వైదికైశ్చ పురాణకైః ।
ఆయుష్యాక్తైర్మృత్యుసూక్తైః శ్రీ సూక్తాదిభి రేవచ ॥ 14

ఆశీర్భ్యామితి సూక్తాద్యైః పుంసూక్తైరభిషేచయేత్ ।
అభిషేకాప్లుతం వస్త్ర మాజార్యాయ నివేదయేత్ ॥ 15

ఆచార్యం పూజయేద్భక్త్యా వస్త్రాలంకార భూషణైః ।
ప్రతిమాం దక్షిణోపేతాం వస్త్ర కుమ్భ సమన్వితామ్ ॥ 16

దద్యాద్విత్తాను సారేణ గాంచదద్యాత్పయస్వినీమ్ ।
ఋత్విగ్భ్యో దక్షిణాం దద్యాద్దీనానాథాంశ్చ తోషయేత్ ॥ 17

వస్త్ర మాజ్యా వేక్షణంచ కంబళం గాంత ధైవచ ।
కార్పాస మాయ సంచైవ దశదానం స్వశక్తితః ॥ 18

నవగ్రహాణాం ధాన్యాని దద్యాద్విత్తాను సారతః ॥ 19

బ్రాహ్మణాన్పూజయేద్భక్త్యా దక్షిణాభిశ్చ తోషయేత్ ।
హరిమేవ స్మరేన్నిత్యం కర్మపూర్వే పరత్రచ ॥ 20

ఏవం యః కురుతే శాంతిం శ్రద్ధా భక్తి సమన్వితః ।
స సర్వారిష్ట నిర్ముక్తో జీవేద్వర్ష శతం సుఖీ । 21
పుత్ర పౌత్రాది సంయుక్త స్సర్వాన్కామాన వాప్నుయాత్ ॥ 22

ఇతి శ్రీ శౌనకోక్తో గ్రరథ శాంతి కల్పః సమాప్తః.

అథ బోధాయనోక్తో గ్రరథ శాంతి కల్పః

అథాత ఉగ్రరథ శాంతి విధిం వ్యాఖ్యాస్యామో బ్రాహ్మణ రాజన్య వైశ్యానాం జన్మ దినాదారభ్య షష్టితమ వత్సరే జన్మమాసే జన్మ నక్షత్రే గోమయేన గోచర్మ మాత్రం చతురశ్రం కృత్వా తస్యాగ్నేయ దిగ్భాగే

ధాన్యానా ముపరి కలశం ప్రతిష్ఠాప్య నిష్కద్వయేన మృత్యు ప్రతిమాం కృత్వా కలశోపరి సంస్థాప్య షోడశోపచారై స్సంపూజ్య – అపైతు మృత్యుర మృతం । పరం మృత్యో । మనోమహాంతం । మానస్తోకే । త్ర్యంబక మిత్యష్టోత్తర శతవారం జపిత్వాథ దేవ యజనోల్లేఖన ప్రభృత్యాగ్ని ముఖాత్కృత్వా పక్వా జుహోతి ద్విరవదానం మానోమహాంత మితి పురోను వాక్యా మనూచ్య మానస్తోక ఇతి యాజ్యయా జుహోతి వ్యృత సూక్తేన ప్రత్యృచం హుత్వా స్విష్టకృత్ప్రభృత్యా ధేను వరప్రదానా దథాగ్రేణాగ్నిం దూర్వా స్తంభేషు హుతశేషం నిదధాత్య పరేణాగ్నిం ప్రాఙ్ముఖ ఉపవిశ్య మృత్యు సూక్తాయుష్య సూక్తపురాణ మంత్రై రభిషేకం కుర్యా దథన వస్త్ర ప్రతిమ కుంభ మాచార్యాయ దద్యా దృత్విగ్భ్యో యథాశక్తి దక్షిణాం దత్వా బ్రాహ్మణాన్ భోజయే దిత్యాహ భగవాన్ బోధాయనః ।

ఇతి బోధాయనోక్తోగ్రరథశాంతి సమాప్తా.

అథ శైవాగమోక్తా ఉగ్రరథ శాంతిః

కైలాస శిఖరే రమ్యే సర్వదేవ నమస్కృతమ్ ।
ప్రణమ్య శఙ్కరం దేవం గుహః పప్రచ్ఛసాదరం ॥ 1

స్వామిన్నుగ్ర రథోనామ సర్వప్రాణి భయంకరః ।
పుత్ర పౌత్రక్షయ కరో ధనధాన్య వినాశనః ॥ 2

రాజ్యభ్రంశకరో రాజ్ఞా మిత్యేవం బహుశశ్శ్రుతం ।
కొయం నజ్ఞాయతే సమ్యగేషకః పరికీర్త్యతాం ॥ 3

ఈశ్వర ఉవాచ :
సాధుతే కథయిష్యామి తముగ్రరథ మాదరాత్ । 4

మహామృత్యు సమఃప్రోక్తః ప్రాణినాం సర్వనాశనః ।
మహాకాయో మహాదంష్ట్రో ఘోరరూపీ భయానకః ।
ఆవిర్భావే యస్య పుత్ర ధన ధాన్యాది నాశనమ్ ॥ 5

భవేత్పీడాచ మహతీ రాజ్ఞాం రాజ్యవినాశనమ్ ।
అనావృష్టిశ్చ మహతీ శత్రుపీడా తథైవచ ॥ 6

గజాశ్వ రథనాశశ్చ స్వరాజ్యా ద్భ్రంశనం తథా
ప్రాదుర్భావే భవన్త్యేతే దోషా ఉగ్రరథస్యవై ॥ 7

ఉత్పత్త్యబ్దాదుగ్రరథ షష్టిమేబ్దె ప్రకీర్తితః ।
యస్యావిర్భావమాత్రేణ సంసారీ భయమాప్నుయాత్ ॥ 8

గుహః :—

కథంభవేత్తన్నిస్తారః ప్రాణినాంవద శంకర । 9

శంకరః :—

గుహోగ్ర రథశాన్తింతే కథయిష్యా మ్యహం శృణు
యదా చరణమాత్రేణ సంసారీ ముచ్యతే భయాత్ ॥ 10

పుత్రాన్పౌత్రాన్ప్రపౌత్రాంశ్చ ధనధాన్యాదికం తథా ।
రాజా రాజ్యం గజానశ్వాన్కోశ వృద్ధిం రిపుక్షయమ్ । 11

లభతే మహతీం భక్తిం విష్ణుపాదేఽధి గచ్ఛతి ।
తస్మాచ్ఛాంతిః ప్రయత్నేన కర్తవ్యానఘ షణ్ముఖ ॥ 12

గుహః :—

కీదృగ్విధా శాంతిరేషా దేవతాత్ర కీర్తితా ।
కోవిధిః కీదృశో మంత్రః కిం ఫలం పరికీర్తయ । 13

కస్మిన్ దేశే భకలేవా కస్మిన్కేన విధీయతే ।
ఏతత్సర్వం ప్రభో బ్రూహితత్వతః పృచ్ఛతో మమ ॥ 14

ఈశ్వరః :—

శైవాగమే ప్రసిద్ధేయం మునిభిః పకీర్తితా ।
గుహోగ్ర రథశాంతింతాం సావధాన మనాశ్శృణు ॥ 15

వర్షేషష్టితమేప్రాప్తే బ్రాహ్మణస్స్వయ మాచరేత్ ।
క్షత్రియోపిచ వైశ్యోవా శూద్రోవాన్యోథవా పునః ॥ 16

బ్రాహ్మణైఃకారయే త్సాధు శాంతిమేతాం ప్రయత్నతః ।
జన్మర్క్షే వానుకూలర్క్షే శాంతిం కుర్యా ద్విచక్షణః । 17

ప్రధాన దేవతా తత్ర సాహ్వాన్మృత్యుః ప్రకీర్తితా ।
ఉగ్రోధిదేవతా ప్రోక్తా జయః ప్రత్యధిదేవతా ॥ 18

విష్ణ్వగారే శివాగారే నదీతీరేఽథవా పునః ।
గోష్ఠేవా వహ్న్యగారేవా స్వోత్పత్తి గ్రామఏవవా ॥ 19

శాంతిమేతాం ప్రకుర్వీత విప్రైరనుగతః శుచిః ॥ 20

స్థండిలం పరికల్ప్యాథ గోమయేనానులిప్య చ ॥ 21

ప్రసాధ్య రంగవల్ల్యాద్యైః పుణ్యాహం నాందిపూర్వకం ।
వ్రీహిభారం వినిక్షిప్య తదర్థం తండులం తథా ॥ 22

తదర్థం తిలమాస్తీర్య హ్యష్టపత్రాంబుజం లిఖేత్ ।
విలిఖ్య తత్ర హ్రీంకారం నిక్షిపేత్కలశం తతః ॥ 23

తస్యోపరిష్టాత్స్వర్ణం రాజతం తామ్రమేవవా ।
అథవా మృన్మయం కుర్యాద్యథా విత్తానుసారతః ॥ 24

తంతుభిః పరివేష్ట్యాథ వస్త్రైరాచ్ఛాద్య మంత్రతః ।
శతమూలాని పుణ్యాని రత్నాని నవసంఖ్యయా ॥ 25

మృత్తికా దశసంఖ్యాశ్చ తథా పల్లవపంచకం ।
పంచవృక్ష కషాయాణి పంచగవ్యం తథైవచ ॥ 26

పంచ సౌగంధికం చైవ పుణ్యం లోహత్రయం తథా ।
ధాన్యాని చైవ సర్వాణి కుశదూర్వాస్తథైవచ ॥ 27

తీర్థోదకాని సర్వాణి సర్వకుంభేషు విన్యసేత్ ।
వాపీకూపతటాకేషు నదీప్రస్రవణేషుచ ॥ 28

సర్వతీర్థాని సర్వాణి జలాన్యాదాయ యత్నతః ।
తైః పూరయేన్మంత్రపూర్వం కుంభాంస్సర్వాన్యథాక్రమమ్ ॥ 29

సౌవర్ణీం ప్రతిమాం కృత్వా పలాష్టక సమన్వితాం ।
తదర్ధార్ధైర్వా కుర్యాద్యథా విత్తానుసారతః ॥ 30

అధిప్రత్యధిదేవౌచ తదర్ధ పలసమ్మితౌ ।
అన్యాస్తదర్థ పలకాః ప్రతిమాః పరికల్పయేత్ ॥ 31

తత్తత్స్థానాధి రూఢేషు కుమ్భేష్వేతాః ప్రపూజయేత్ ।
ఆచార్యం వరయేత్పూర్వం శీలవంతం కుటుంబినం । 32

సురార్చకం సుశాంతం చ వేదశాస్త్రార్థ పారగమ్ ।
శాంతికర్మ విధానజ్ఞం మన్త్రతన్త్ర విశారదం ॥ 33

దుకూలాద్యై రలంకృత్య గంధపుష్పాక్షతాదిభిః ।
బ్రహ్మాదీ నృత్విజోఽవృత్త్వా యథాశక్తి స్వలంకృతాన్ ॥ 34

ప్రతిమాః పూజయేరంస్తే తన్మన్త్రజపపూర్వకం ।
తత్తద్దేవాన్ప్రవక్ష్యామి సప్తధా చిరజీవినః ॥ 35

తతో వత్సరదేవాంశ్చ తతో ద్వ్యయన దేవతే । 36

తత స్త్వృతూన్ తతో మాసాం స్తతః పక్షౌ తతస్తిథీన్ ॥ 37

తతో వారాం స్తతస్తారా స్తతో యోగాన్యథావిధి ।
కరణాని తతో రాశీన్ పంచబ్రహ్మ తతః పరమ్ ॥ 38

సప్తానిలా నష్టవసూ నవదుర్గా దిశో దశ ।
రుద్రా నేకాదశాదిత్యాన్ ద్వాదశైవ యథావిధి । 39

బ్రహ్మాణం విష్ణు రుద్రౌ చ విఘ్నేశ క్షేత్రపాలకౌ ।
పూజయేత్ప్రియతో దేవా నభయంకర వాస్తుపీ ॥ 40

వరుణాం శ తురః పశ్చాన్మృత్యుంజయ మహో గ్రహాన్ ।
బృహత్కుంభం తతః కుర్యా చ్ఛతచ్ఛిద్ర సమన్వితం । 41

ప్రత్యేకం పూజయేదేతాన్ తత్తన్మన్త్రై ర్విధానతః ।
అష్టాద్యనేక మేకం వా యథాశక్త్యర్థ వైభవాత్ । 42

పరంమృత్యో ఇతి మంత్రేణ ప్రధాన జపమాచరేత్ ॥ 43

స్తుహిశ్రుతమితి మంత్రేణ చాధిదేవం సమర్చయేత్ । 44

త్రియంబక మితిమన్త్రేణ ప్రత్యధీశం సమర్చయేత్ ॥ 45

తత శ్చతుర్వేద జపం తతో ద్వారజపం తథా ।
థానో స్తతో నమస్కారాం న్ప్రతిరాజ ప్రదక్షిణమ్ ॥ 46

మతిమాన్య త్నతః కుర్యా త్తతో రుద్రాభిషేచనమ్ ।
శ్రీసూక్తం భూమిసూక్తంచ నమకం చమకం తథా ॥ 47
ఆపోహిష్ఠా దివాద్లింగం ముంచామిత్వేతి సూక్తకమ్ ॥ 48
దేవా పిత్ర ఇతిప్రోక్తం పావమాన్య స్తథైవచ ।
శంవతీచ స్వస్తిమతీచాయుసూక్తం తథైవచ ॥ 49
ఇంద్రాది దిగధీశానసూక్తాన్యేతాని కీర్తయేత్ ।
మంటపాత్పశ్చిమేభాగే కుండం కుర్యాద్యథా విధి ॥ 50
స్వస్వసూత్ర ప్రకారేణ ప్రతిష్ఠాప్య హుతాశనమ్ ।
ముఖాన్తం విధివత్కృత్వా తతః కర్మ సమాచరేత్ ॥ 51
అథ ప్రధానం జుహుయాత్సమిచ్చరు తిలాజ్యకైః ।
దూర్వాంకురైశ్చ మధునా సంసిక్తైః సృషదాజ్యకైః ॥ 52
ప్రధాన మన్త్రైః పుర్వోక్తై రష్టోత్తర సహస్రకమ్ ॥ 53
అష్టోత్తర శతం వాపిహ్యాచార్యో జుహుయా త్తతః ।
తిల హోమాయుతం కార్య మవశ్యం భూతిమిచ్ఛతా ॥ 54
అష్టోత్తర సహస్రంవా శత మష్టోత్తరంతువా ।
పశ్చాద్గుణాదికా హోమా యథా సమ్భవ మాచరేత్ ॥ 55
ఇతరేషాంతు దేవానాం సమిద్భిశ్చ రుతాజ్యకైః ।
త త్తన్మామ్నైవ జుహుయా దృషణాం సోపహోమకమ్ ॥ 56
గ్రహయజ్ఞ విధానేన గ్రహహోమం సమాచరేత్ ।
జయస్విష్ట కృతౌ హుత్వా హోమ శేషం సమాపయేత్ ॥ 57
శతచ్ఛిద్ర ఘటస్థేన మంత్ర పూతేన వారిణా ।
స్నపయేద్యజమానంవా ఆచార్యో బ్రాహ్మణై స్సహ ।
మార్జయిత్వా పుణ్యసూక్తైశ్చతుర్దిక్షు బలిన్న్యసేత్ ॥ 58
యజమానస్స్వలం కృత్య చాజ్యావేక్షణ మాచరేత్ ।
బ్రాహ్మణేభ్య స్తతో దద్యాదయః పిండాది పంచకం ॥ 59
అథా లంకృత్య చాచార్యం వస్త్రా లఙ్కారభూషణైః ।
సవత్స్రాం ప్రతిమాం దద్యాదాచార్యాయ హిరణ్మయీమ్ ॥ 60

ప్రతిమా సమ సంఖ్యావా తదర్థవాత్ర దక్షిణా ।
ప్రతిమాయా సృతీయాంశ స్సర్వేషాం దక్షిణాస్మృతా ॥ 61

దశదానం తతః కుర్యా ద్భూదానంతు విశేషతః ।
హస్త్య స్వరథ దానాని ధాన్యం రత్నాని పద్మచ ॥ 62

వాసః కన్యాది దానాని బ్రహ్మస్థాపన మధ్వరం ।
ఏతాని దద్యా ద్విప్రేభ్యో యథా విభవ సంభవమ్ ॥ 63

దినేభ్యోఽథ విశిష్టేభ్యో భూరిదానం ప్రకల్పయేత్ ॥ 64

అయుతం భోజయే ద్విప్రాన్ సహస్రంవా శతంతువా ।
సర్వాన్కామానవాప్నోతి య ఏతాం శాంతి మాచరేత్ ॥ 65

పుత్రా న్పౌత్రా న్ప్రపౌత్రాంశ్చ దీర్ఘమాయుశ్చ వైభవం ॥ 66

హస్త్యశ్వరథ వృద్ధించ కోశవృద్ధించ పుష్కలామ్ ।
విష్ణుభక్తి మవాప్నోతి శివ భక్తిం తథైవచ ॥ 67

య ఏతా మాచరే దుగ్ర రథశాంతిం షడానన ।
శత్రవోస్య వినశ్యంతి సర్వదా సుఖమేధతే ॥

ఇతి శ్రీ శైవాగమే పరమేశ్వర షణ్ముఖ సంవాదే
ఉగ్ర రథ శాన్తి కల్పః సమాప్తః.

అథ శైవాగ మోక్తోగ్ర రథ శాంతి ప్రయోగః

శ్లో॥ శైవాగమానుసారేణ ప్రయోగోత్ర విధీయతే ।
సర్వలోక హితార్థాయ సులభః కథ్యతే క్రమః ॥

రచనాప్రకారః :—

జన్మాది షష్టితమ వర్ష ప్రవేశే జన్మ నక్షత్రేఽనుకూల నక్షత్రేవా శుభ దివసే కర్తా పత్న్యాసహ మఙ్గళ స్నానం కృత్వా వస్త్రాభరణాదిభిర లంకృత్య దేవాలయే నదీతీరే పుణ్యదేశే స్వగృహేవా ఐశాన దిగ్భాగే రమ్యా స్తమ్భాది శోభితం విచిత్ర వస్త్ర వితానతం దివ్య కుసుమాలంకృతం మంటపం

కృత్వా గోమయేనానులిప్య రఙ్గవల్ల్యాదిభిరలంకృత్య స్వస్తివాచనైర్నానా విధ వాద్యవాదిత్ర ఘోషైశ్చ మణ్టపం ప్రవిశ్య విప్రైః పుణ్యాహంవాచ యిత్వానాందీం కృత్వా పునః సంకల్పం కుర్యాత్ ।

అద్యేత్యాది .... ఏవంగుణ విశేషణ విశిష్టాయామస్యాం శుభతిథౌ మమ జననాది షష్టివత్సర ప్రవేశన యోగదోషస్య జనితదోష పరిహారార్థం యక్ష్యమాణ శాన్తి దేవతా ప్రసాదేన సర్వారిష్ట పరిహారద్వారా సర్వాభీష్ట సిద్ధ్యర్థం జన్మ నక్షత్ర జన్మరాశి వశాన్నామ నక్షత్ర నామరాశి వశా జ్జన్మాద్యను జన్మ త్రిజన్మ నక్షత్ర వశాదులగ్న గ్రహ వశాద్గోచర గ్రహ వశా ద్వామ దక్షిణ వేధవశా ల్లిఙ్గ నక్షత్ర గ్రహవశా దుపగ్రహవశా ద్ధ్రువ గ్రహవశాల్లత్తోప గ్రహ వశాత్ సర్వతో భద్రవశా జ్జన్మలగ్నాది షడ్వర్గ వశా న్మహా దశాన్తర్దశాన్తరా న్తర్దశా సూక్ష్మదశా ప్రాణవశా వశాత్ కాల చక్ర వశాచ్చ ప్రాప్త సకలారిష్ట పరిహారార్థం ఆదిత్యాది నవగ్రహేషు యేయే గ్రహా అరిష్ట స్థానేషు స్థితాస్తైస్తైర్గ్రహైః క్రియమాణ కరిష్యమాణ సూచితాగామి దుష్టారిష్ట పరిహారద్వారా శుభస్థాన ఫలావాప్త్యర్థం ఆధ్యాత్మి కాధి దైవికాధి భౌతిక భౌమాన్తరిక్ష దివ్య మహోత్పాత దుస్స్వప్నాపశకునా ద్యద్భుతాగామి దుష్టారిష్ట పరిహార ద్వారా ఆయురభి వృద్ధ్యర్థం పరమన్త్ర పరయన్త్ర పరతన్త్ర విచ్ఛేదనపూర్వక శత్రు ఫలాయనార్థం సమ్మతోన్మత్త లత్తోప గ్రహరాశి నక్షత్ర తిథివార క్రూర స్వరక్రూర గ్రహవేధవశా దష్టక వర్గభావ బలవశా త్స్థానబలవశా దృష్టిబలవశా త్సఙ్క్రాన్తి గ్రహణోల్కా పాతవశాన్నిసర్గ గ్రహబలవశా త్తాత్కాలిక గ్రహబలవశా న్నానాచక్రబల వశా న్నానాచక్రభావబలవశాచ్చ ప్రాప్త సకలదోష నివృత్త్యర్థం సకలజన వశ్యతా సమ్పత్స మృద్ధ్యర్థం ఆదిత్యాది నవగ్రహముఖ పురస్సరం శైవాగ మోక్త ప్రకారేణోగ్ర రథశాంతి కర్మ కరిష్య ఇతి సంకల్పయేత్॥

ఆచార్యాది ఋత్విగ్వరణం కుర్యాత్ :—

శాన్త్యాముగ్ర రథాఖ్యాయాం సర్వకర్మ సుకోవిదం ।
ఆచార్యం ఫలదాతారం వృణోత్వాం ద్విజసత్తమ ।
అస్మిన్నుగ్ర రథ శాంతి కర్మణ్యాచార్యం త్వాం వృణే ।

ఇత్యాదార్య వరణం :—
సోపి వృతోస్మి కరిష్యామీతి ప్రతి వదేత్ ॥
యథా చతుర్ముఖో బ్రహ్మా శక్రాదీనాం ప్రజాపతిః ।
తథాత్వం మమ యజ్ఞేస్మిన్ బ్రహ్మా ద్విజ పతేభవ ॥
అస్మి న్నుగ్ర రథ శాంతి కర్మణి బ్రహ్మాణం త్వాం వృణే ।

ఇతి బ్రహ్మ వరణం :—
సోపి వృతోస్మి కరిష్యామీతి ప్రతి వదేత్ం ॥
శాన్మా వుగ్ర రథాఖ్యాయాం భవంతోభ్యర్థితా మయా ।
సుప్రసన్నాః ప్రకుర్వంతు ప్రయోగం విధి పూర్వకం ।

అస్మిన్నుగ్ర రథశాంతి కర్మణి మన్త్రజపే పూజా విధౌ హోమ విధౌచ ఋత్విజో వోవృణే । తేపి వృతాస్మః కరిష్యామీతి ప్రతివదేయుః । తత ఆచార్యః స్యోనాపృథివీతి మంత్రేణ పృథివీ ప్రార్థనం కృత్వాయేనతో కాయేతి మంత్రేణ దళభార పరిమితం భార పంచక పరిమితంవా యథాశక్తివా ధాన్యరాశిం వినిక్షిప్యచతురశ్రం కృత్వా తదుపరి తదర్థం తండుల రాశిం వినిక్షిప్య తదుపరి తదర్థం తిలరాశిం వినిక్షిప్య తదు పర్యష్టదళ పద్మం విలిఖ్య తన్మధ్యే హ్రీంకారం విన్యస్య తదుపరి ఆకలశేష్వితి మంత్రేణ కలశాం స్తత్స్థానేషు స్థాపయిత్వా తన్తుం తన్వన్నితి మంత్రేణ తంతుభిః పరివేష్ట్య శతౌషధాని సంస్పృశ్య యథా కలశ సంఖ్యం విభజ్యయా ఓషధీరితి తేష్వోషధీర్నిక్షిప్య ఓషదయ స్సంవదంత ఇతి పంచత్వచః పంచ పల్లవానిచ నిక్షిప్య ధాన్యమసీతి యవ గోధూమ మాష ముద్గ ప్రియంగు చణకరాజ మాష తిల కుళుత్థ శ్యామకాన్నిక్షిప్య ఉద్ధృతాసీతి గజాశ్వరథ వల్మీక హ్రద గోకుల రాజద్వార చతుష్పథాశ్వత్థ తులసీ మృదో నిక్షిప్య రువతీ భీమ ఇత్యౌదుమ్బర వటాశ్వత్థ ప్లక్షామ్రత్వచో వినిక్షిప్య - ప్రవో యజ్ఞేష్వితి తత్పల్లవాన్నిక్షిప్య - సహి రత్నానీతి నవరత్నాని హిరణ్యరూప ఇతి స్వర్ణ రజత తామ్ర శకలాన్నిధాయ ॥

"ఉచ్యతే కలశన్యాస క్రమశ్శైవాగ మోదితః ।
సర్వేప్రాగ పవర్గా వాయ్వదగ్గిగ పవర్గకాః ॥

మధ్యే ప్రధాన దేవ స్తు ద్దక్షిణేత్వధి దేవతా ।
ప్రధానో త్తర దేశేతు స్మృతా ప్రత్యధి దేవతా ॥

విష్వగేషాం చిరంజీవి దేవతా వినివేశయేత్ ।
తత్పార్శ్వ్యాం పంచవీథీభి ర్ద్వాదశ ద్వాదశక్రమాత్ ॥

జన్మాది వత్సరా ష్షష్టిర్న్యస్యాః ప్రాగపవర్గకాః ।
ప్రధాన దక్షిణేన్యస్యా దక్షిణాయన దేవతా ।
తద్దక్షిణేన్యు ర్వర్షాదిఋతు త్రితయదేవతాః ।
దద్దక్షిణేతు కటకముఖ షణ్మాస దేవతాః ॥

ప్రధానస్యో త్తరేభాగే తూ త్తరాయణ దేవతాః ।
తదు త్తరేతు శిశిర వసంత గ్రీష్మదేవతాః ॥

తదు త్తరేతు మకరముఖ షణ్మాస దేవతాః ।
ప్రధానాగ్నేయ దిగ్భాగే విన్యసే త్తిథి దేవతాః ॥

తిద్యు త్తరేన్యసే త్పక్షౌ వారాం స్తత్పశ్చ పశ్చిమే ।
వసూన్వారా త్పశ్చిమతో రుద్రాంశ్చ వసుదణే ।

రుద్ర పశ్చిమతస్తారా యోగాన్ నక్షత్ర పశ్చిమే ।
యోగేభ్యః పశ్చిమే ధీమాన్న్యస్యేత్కరణ దేవతాః ॥

ప్రధాన నై రృతిదిశి నవదుర్గాః ప్రపూజయేత్ ।
బ్రహ్మాణం విష్ణు రుద్రాంచ విఘ్నేశ క్షేత్రపాలకా ॥

ప్రధాన పశ్చిమేన్యసే దభయంకర వా స్తునీ ।
స ప్తభ్యః ప్రాగ్రాశిదేవా నుదగ్గిగపవర్గకాన్ ॥

ప్రధాన వాయవ్యదిశి విన్యసే త్స ప్తమరుతాన్ ।
మరుద్భ్యః ప్రాఙ్న్యసే త్పంచసద్యోజాతాది దేవతాః ॥

ప్రధానో త్తరదిగ్భాగే సాదిదేవా న్నవగ్రహాన్ ।
ప్రధానై శాన దిగ్భాగే ద్వాదశాదిత్య దేవతాః ।

మృత్యుంజయస్యనే ద్ధీమాన్ ద్వాదశాదిత్య పూర్వతః ।
ప్రాద్యాద్యష్టదిశా స్విం।ద్రప్రముఖాన్ దిక్పతీన్ క్రమాత్ ॥

ఇంద్రాత్పురస్తాదాకాశం వరుణా త్పశ్చిమే మహీమ్ ।
చతుష్కోణేషుచై తేషాం చతురో వరుణాన్యసేత్ ॥

శతచ్ఛిద్రం బృహత్కుంభం సర్వేషాం పురతోన్యసేత్ ।
మంటపాత్పశ్చిమేభాగే కుండత్రితయమాచరేత్ ॥

దక్షిణే గ్రహ హోమార్థం కుండమేకకరం భవేత్ ।
మధ్యమే శాంతిహోమార్థం కుండమేకకరంస్మృతమ్ ।

ద్విహస్త కుండమయుత తిలహోమార్థ ముత్తరే ।
తంత్రే త్వైకత్ర స్సర్వేషాం హవనే త్వేక కుండకం ॥

యజమానోపవేశార్థం తత్పశ్చాద్వేదికాం శుభామ్ ।
కుర్యాదుదీచ్యా మైశాన్యాం నాభిషేకార్థ మంటపమ్ ॥

ఏవంన్యాసః క్రమః పత్రేసమ్యగ్ద్రవ్యస్యత్ర దర్శితః ।
ధరాధికారి శ్రీ చక్రవర్త్యా యజ్ఞార్య ధీమతాః '' ॥

ఆప్యాయస్వేత్యాదిత త్తన్మన్త్రైః పంచామృతాని నిక్షిప్య గాయత్ర్యాది త త్తన్మన్త్రైః పంచగవ్యాని నిక్షిప్య దేవ స్యత్వేతి కుశోదకం నిక్షిప్య కాండాత్కాండాదితి దూర్వాఙ్కురాణి నిక్షిప్య పునంతుమాం దేవ జనా ఇతి కుశగ్రంథిం నిధాయ ॥

ఇమంమే గంగే । ఋతంచ సత్యంచ । ఆపోవా ఇదం । యాః ప్రవత ఇతిచ । సర్వేకలశేష్వపః పూరయిత్వా । యాః ఫలినీరితి ఫల పుష్పాణి విన్యస్య యువం వస్త్రాణీతి వస్త్రైరాచ్ఛాద్య కలశాన్ గంధాక్షతాది భిరలం కృత్య కలశస్య ముఖే విష్ణురితి కలశానభిమన్త్ర్య అగ్ని స్సప్తిమితి సూక్తేన తాపశుద్ధిం కృత్వా పంచామృత పంచగవ్య శుద్ధోదకై స్తత్త న్మంత్రైః ప్రతిమాస్నపయిత్వా బృహస్పతే ప్రతిమే ఇతి మంత్రేణతాః ప్రతిమాః కలశస్థ వస్త్రోపరి నిధాయ అసునీతే ఇతి ప్రాణప్రతిష్ఠాపనం కృత్వా ఆవాహనాది షోడశోపచార పూజాం కుర్యాత్ ॥

పూజాక్రమ మాహ :—

హ్రీంకార : ధ్యేయ నివేశిత ప్రధాన కలశే పరిస్థాపిత మృత్యు ప్రతిమాం ధ్యాయేత్ ॥ శ్రీ ॥ యమం దండోజ్జ్వల కరం మహిషోపరి సుస్థితమ్ । సర్వభీతికరం ధ్యాయే న్మృత్యుం జగద ధీశ్వరం । పాశ ఖడ్గాం కుశ గదా భాసమాన కరామ్బుజమ్ । గీర్వాణ గణ వంద్యాంఘ్రిం మృత్యుం మహిష వాహనం । ఓం భూః మృత్యు మావాహయామి । ఓం భువః మృత్యు మావాహయామి । ఓం సువః మృత్యు మావాహయామి । ఓం భూర్భువస్సువః మృత్యు మావాహయామి । పరం మృత్యో ఇతి మంత్రేణ షోడశోపచార పూజాం జపంచ కుర్యాత్ । అష్టోత్తర సహస్ర మష్టోత్తర శతంవా మూలమన్త్రం జపేత్ । తద్దక్షిణ పార్శ్వే నివేశిత కలశే పరిస్థితా మధిదేవతా ముగ్రం ధ్యాయేత్ । కరాళాస్యం విరూపాక్ష ముగ్రంవ్యాఘ్రవరే స్థితం । శూలం చ డమరుం పాణ్యోర్విభ్రతం హృది భావయేత్ । ఓం భూః మృత్యో రధిదేవతా ముగ్ర మావాహయామి । ఓం భువః ఇత్యాది—। స్తుహిశ్రుతమితి మన్త్రేణ పూజాం జపంచ కుర్యాత్ । ఏవం ఇమం యమేతి యమదేవతాంవా పూజయేత్—॥ తమ త్తరభాగే మృత్యుంజయ ప్రతిమాం ధ్యాయేత్ ॥ మృత్యుంజయ నమస్తేస్తు వృష వాహన శంకర । శమయోగ్ర రథోత్పన్నం భయంమే ఫాలలోచన ॥ ఓం భూః మృత్యోః ప్రత్యధి దేవతాం మృత్యుంజయ మావాహయామి । ఓం భువః ఇత్యాది॥ త్ర్యమ్బక మితి పూజా జపశ్చ । తత్పరితస్సప్త చిరజీవినోఽశ్వత్థామాదీన్ పూజయేత్.

సప్త చిరజీవి పూజా

తత్రాదౌ :—

బ్రహ్మసూత్రోజ్జ్వల భుజో రాజత్కృష్ణాజినాసనః । అశ్వత్థామా చిరంజీవీ దీర్ఘ మాయుర్దదాతుమే । ఓం భూః అశ్వత్థామానమావాహయామీ త్యాది ॥ 1 ॥

బలిః పాతాళనిలయో ధనుర్బాణ ధరోన్నపః । విష్ణుపాదాంకిత శిరా శ్చిరంజీవీ ప్రసీదతు ॥ ఓం భూః బలిమిత్యాది ॥ 2 ॥

వ్యాస స్సమస్త ధర్మాణాం వక్తాముని వరేడితః । చిరంజీవీ దీర్ఘ మాయుర్దదాతు జటిలోమమ ॥ ఓం భూః వ్యాసమిత్యాది ॥ 3 ॥

హనుమాన్నామపాదాబ్జ సంగీవర్ణి వరశ్శుచిః । సంజీవనోపహర్తా చ రోగశాంతిం దదాతుమే ॥ ఓం భూః హనుమంత మిత్యాది ॥ 4 ॥

విభీషణో ధర్మపరో రామార్చన పరాయణః । దదాతు చిరజీవిత్వం చిరజీవీ జితేంద్రియః ॥ ఓం భూః విభీషణమిత్యాది ॥ 5 ॥

కృపః కృపావయోరాశి స్తపస్వీచీర వస్త్రధృత్ । వితనోతు ప్రసన్నాత్మా యావజ్జీవ మరోగతామ్ ॥ ఓం భూః కృపమిత్యాది ॥ 6 ॥

పరశూజ్జ్వల హస్తాబ్జో జటామండలమండితః । దదాతు చిరజీవిత్వం ప్రసన్నాత్మా భృగూద్వహః ॥ ఓం భూః పరశురామమిత్యాది ॥ 7 ॥

ఏతేషాం ఓం నమోఽశ్వత్థామ్నే ఇత్యాదినా పూజా జపశ్చ । అత్ర కల్పాంతరే నవ చిరజీవిన ఇత్యుక్తం॥ తద్రీత్యా మార్కండేయ ప్రహ్లాదౌ పూజ్యౌ ॥

షష్టి వత్సర పూజా

తతః ప్రాగ్భాగే ద్వాదశ ద్వాదశ సంఖ్యయా ప్రాగపవర్గాః పంచవీ ద్యాత్మికాః జన్మ సంవత్సర మారభ్య షష్టివత్సర దేవతా ఆవాహయేత్ ।

తత్తద్ధ్యానాని :—

అక్షాద్యంకిత పాణిపద్మమభయం చిన్ముద్రికాం హస్తయోర్బిభ్రాణం చతురాననం ప్రవికచత్పద్మాసనాం తఃస్థితమ్ । వక్షోభాగ విరాజమాన విశదశ్రీ బ్రహ్మసూత్రోజ్జ్వలం వందేహం ప్రభవాభిదం కమలజం శ్రేయోభి వృద్ధిప్రదం ॥ ఓం భూః ప్రభవాబ్ద దేవతాం కమలజ మావాహయామి॥ 1

భాస్వత్కిరీటం వరచక్ర శార్ఙ్గ గదాభిరామైస్సహితం చతుర్భిః । కరైరనన్తాసన సన్నివిష్టం ధ్యాయేద్రమేశం విభవాభిదానమ్ । ఓం భూః విభవ దేవతాం రమేశ మావాహయామి ॥2॥

జటిలం మురగభూషా భూషితాంగం. త్రినేత్రం శశిధర మకుటాన్తం వ్యాఘ్రచర్మోత్తరీయం । వృషవరకృతవాహం శుక్ల సంజ్ఞం గిరీశం నమ దమరమునీంద్రం శూలపాణిం నమామి ॥ ఓం భూః శుక్లసంవత్సర దేవతాం శూలపాణి మావాహయామి ॥ 3 ॥

కరీన్ద్రవక్త్రం కనదేకదంతోజ్జ్వలం ప్రమోదదూత కృతాభిధానం । ప్రత్యూహశాంతి ప్రదమాఖు సంస్థంధ్యాయేద్ధృదబ్జే సతతం గణేశం ॥ ఓం భూః ప్రమోదూత సంవత్సర దేవతాం గణేశ మావాహయామి ॥4॥

దంతీంద్ర వక్త్రాంక గతాం సుశక్తిం చతుర్భుజాం చంద్రకళావతంసాం । ఉత్తేష్టపాశోవిధి పూర్ణచంద్రం వందే ప్రజోత్పత్తి కృతాభిధానమ్ । ఓం భూః ప్రజోత్పత్తి సంవత్సర దేవతాం శక్తిమావాహయామి ॥5॥

శక్త్యైకబాహుం శశధరమకుటం మయూరమారూఢం అంగిసాభిధానం షణ్ముఖమీడే మహేంద్ర సేనాన్యమ్ ॥ ఓం భూః అంగిరసాబ్ది దేవతాం షణ్ముఖ మావాహయామిత్యాది ॥6॥

చంద్రముఖీం చారుదృశం కుక్కుటవాహం గుహాద్భృతా మనిశమ్ । శ్రీముఖసంజ్ఞాం వల్లీం శ్రేయోవృద్ధి ప్రదామహం కలయే । ఓం భూః శ్రీముఖ సంవత్సర దేవతాం వల్లీ మావాహయామి ॥7॥

గౌరీం గిరీంద్రతనయాం వృషవరస్థాం కలాధరాం శశినః । భావాఖ్యామహమీడే భవకుతుకామ్భోరి పూర్ణచంద్రాంతాం ॥ ఓం భూః భావసంవత్సర దేవతాం గౌరీమావాహయామిత్యాది ॥8॥

యువసంజ్ఞా మహమీడే బ్రాహ్మీం బ్రహ్మాదివందితాంఘ్రియుగామ్ । హంసవరారూఢాం తాం శమ్భుమనోహారి రూపసౌభాగ్యామ్ ॥ ఓం భూః యువసంవత్సర దేవతాం బ్రాహ్మీ మావాహయామీత్యాది ॥9॥

మహేశ్వరీ హృదబ్జేవిలసతు సతతం చ ధాతు సంజ్ఞామే । చంద్రావతంస సహితా శ్రేయోవృద్ధి ప్రదా సదా శంభోః । ఓం భూః ధాతు సంవత్సర దేవతాం మాహేశ్వరీ మావాహయామి ॥ 10 ॥

కౌమారీ మహ మీడే సంపద్ధాత్రీం సదా శుకాయుధామ్ । శా పీత్ర రాశి ధానాం శంకరతోష ప్రదాం స్వరూపేణ ॥ ఓం భూః ఈశ్వర సంవత్సర దేవతాం కౌమారీ మావాహయామి ॥ 11 ॥

బహుధాన్యనామ ధేయాం సతతం హృదయేన వైష్ణవీం కందే । శంకర వామాంకస్థాం సమతా మిష్టార్థ దాయికా మవిశం ॥ ఓం భూః బహుధాన్య సంవత్సర దేవతాం వైష్ణవీ మావాహయామి ॥ 12 ॥

వారాహీం ప్రణమామో ధూర్జటి హార్ఘాద్రి పూర్ణచంద్రాంశామ్ । శ్రేయోబ్ధి వృద్ధి ధాత్రీం కృత నిజ నామ్నీం ప్రమాథీతి ॥ ఓం భూః ప్రమాథి సంవత్సర దేవతాం వారాహీ మావాహయామి ॥ 13 ॥

మాహేంద్రీం కలయామో విక్రమ సంజ్ఞాం వృషాసనా రూఢాం । భాసుర చంద్రకిరీటాం భక్తాభీష్ట ప్రదాం భియాం శాంత్యై ॥ ఓం భూః విక్రమ సంవత్సర దేవతాం మాహేంద్రీ మావాహయామి ॥ 14 ॥

చాముండాం చారుతనూ మహమిహ వందే వృషాసనా రూఢామ్ । విషునామ్నీం సురవంద్యాం దైత్యకుల ధ్వంసకారిణీ మవిశం ॥ ఓం భూః విషు సంవత్సర దేవతాం చాముండా మావాహయామి ॥ 15 ॥

ఆరోగ్యాహ్వయ మీడేహం చిత్ర భానుం సదాముదే । తురంగ మవవా రూఢం మకుటోజ్వల స్తమ్ ॥ ఓం భూః చిత్రభాను సంవత్సర దేవతా మారోగ మావాహయామి ॥ 16 ॥

ఆరోగ్య సిద్ధిదం నృణా- స్వభానుం భ్రాజ సంజ్ఞితమ్ । గజారూఢం లసత్ఖడ్గఖేట హస్తం నమామ్యహమ్ ॥ ఓం భూః స్వభాను సంవత్సర దేవతాం భ్రాజ మావాహయామి ॥ 17 ॥

అంతర్హృదబ్జే సతతం కలయే పటరాహ్వయమ్ । తారణం మోక్ష గమనం శూలోద్భాసి కరం భజే ॥ ఓం భూః తారణ సంవత్సర దేవతాం పటర మావాహయామి ॥ 18 ॥

పతంగం పతంగారూఢం పార్థివాహ్వయ మాశ్రయే । శంఖ చక్ర ధరం దివ్యపీతాంబర మహం భజే ॥ ఓం భూః పార్థివసంవత్సర దేవతాం పతంగమావాహయామీత్యాది ॥19॥

స్వర్ణరం కోకిలారూఢం వ్యయ సంజ్ఞక్రమాశ్రయే । చంద్రావతంసం జటిలం త్రినేత్రం శూలధామరం । ఓం భూః వ్యయ సంవత్సర దేవతాం స్వర్ణరమావాహయామి ॥20॥

సర్వజిత్సంజ్ఞకం వందే జ్యోతిషీమంతమిష్టదం । త్రిశుండీ పాశ, హస్తాబ్జం వ్యాఘ్రారూఢం త్రిలోచనం । ఓం భూః సర్వజిత్సంవత్సర దేవతాం జ్యోతిషీమంతమావాహయామి ॥21॥

విధాననామకర భానుం సర్వధారికృతాహ్వయమ్ । ఇష్టప్రాప్త్యై సదా వందే సపాశ్వ రథమాస్థితమ్ । ఓం భూః సర్వధారి సంవత్సర దేవతాం విధానమావాహయామి ॥22॥

మేడమశృంగాననస్థంతం విరోధి కృతనామకమ్ । కశ్యపం పంచ వదనం దశహస్తం నమామ్యహమ్ । ఓం భూః విరోధి సంవత్సర దేవతాం కశ్యపమావాహయామి ॥23॥

రవిం వికృతినామానం త్రిశీర్షం షడ్భుజం భజే పన్నగేశ్వర మారూఢం పాశపీతాంబరావృతం ॥ ఓం భూః వికృతి సంవత్సర దేవతాం రవిమావాహయామి ॥24॥

సూర్యాభిధం ఖరం వందే చతుర్వక్త్రాష్టహస్తకమ్ ॥ ఖగవర్యసమారూఢం నీలాంబర సమావృతం ॥ ఓం భూః ఖరసంవత్సర దేవతాం సూర్యమావాహయామి ॥25॥

భానుం నన్దననామానం భూషాభారపరిష్కృతం । మృగేన్ద్రవాహనం పంచవక్త్రం దశభుజం భజే । ఓం భూః నన్దన సంవత్సర దేవతాం భానుమావాహయామీత్యాది ॥26॥

షణ్ముఖం ద్వాదశభుజం వ్యాఘ్రవాహన మాశ్రితమ్ । వ్యాఘ్రచర్మా మ్బరం వందే ఖగం విజయసంజ్ఞకం ॥ ఓం భూః విజయదేవతాం ఖగ మావాహయామి ॥27॥

పూషణం జయనామానం జయదం భక్తసన్తతే । శంఖ చక్రాంకిత కరద్వన్ద్వం హృది సమాశ్రయే ॥ ఓం భూః జయాబ్దదేవతాం పూషణ మావాహయామి ॥28॥

హంసవర్యాధిరూఢం వీణామండిత హస్తకమ్ । హిరణ్యగర్భం వందేహం మన్మథాఖ్య మనిష్టహమ్ ॥ ఓం భూః మన్మథ సంవత్సర దేవతాం హిరణ్యగర్భ మావాహయామి ॥29॥

మరీచిః దుర్ముఖాఖ్యానం మన్యుం మర్కటమాశ్రితమ్ । వివృతాస్యం జగద్భీతిదాయకం సంశ్రయేముదే ॥ ఓం భూః దుర్ముఖాబ్దదేవతాం మరీచిమావాహయామి ॥30॥

ఆదిత్యం తేజసాం స్థానం హేవిళమ్బి కృతాహ్వయమ్ । సప్తసప్తి సమారూఢం జగతాం నేత్ర మాశ్రయే ॥ ఓం భూః హేవిళమ్బి సంవత్సర దేవతా మాదిత్య మావాహయామి ॥31॥

విళమ్బి సంజ్ఞం మనసా సవితారం స్మరామ్యహం । చాపబాణ ధరం దోర్భ్యాంతు రజవక్త్ర వాహనమ్ ॥ ఓం భూః విళంబి సంవత్సర దేవతాం సవితార మావాహయామి ॥32॥

అర్కం వికారినామానం కర్కంతి క్రకచాయుధమ్ । క్రూర వ్యాఘ్ర సమారూఢ మేకనేత్రం నమామ్యహం ॥ ఓం భూః వికారినామ సంవత్సర దేవతా మర్క మావాహయామి ॥33॥

భాస్కరం శార్వరీ సంజ్ఞం భాషాపూరిత దిఙ్ముఖమ్ । చక్రోజ్వలకరం వందే భాస్వద్రథ సమాశ్రయం ॥ ఓం భూః శార్వరి దేవతాం భాస్కర మావాహయామి ॥34॥

అగ్నిం నమామి సతతం జ్వాలా మాలంత మోహహమ్ । అజా రూఢం చతుర్హస్తం ద్విశీర్షం ప్లవ సంజ్ఞికమ్ । ఓం భూః ప్లవ సంవత్సర దేవతా మగ్ని మావాహయామీత్యాది ॥35॥

జాతవేద సమీడేహం శుభకృన్నామకం సదా । ఆందోళికా సమా రూఢం ఖడ్గఖేట ధరం శుభం ॥ ఓం భూః శుభకృత్సం వత్సర దేవతాం జాతవేద సమావాహయామి ॥36॥

సహోజసం శోభకృతం నృణామిష్టద మాశ్రయే । శిబికా వాహనా రూఢం వామరద్వ భుపాణికమ్ । ఓం భూః శోభకృద్దేవతాం సహోజస మావాహయామి ॥37॥

అజిరా ప్రభుమీడేహం క్రోధీకృత నామకమ్ । గోరథా రూఢమనిశం కుంతోజ్వల కధాంబుజం ॥ ఓం భూః క్రోధి దేవతాం మజిరా ప్రభు మావాహ యామీత్యాది ॥38॥

వైశ్వానరం భజే నిత్యం విశ్వావసు కృతాహ్వయం । నరవాహన మారూఢం ఖడ్గఖేట ధరం విభుమ్ । ఓం భూః విశ్వావసు వత్సర దేవతాం వైశ్వానర మావాహయామి ॥39॥

పరాభవాహ్వయం వందే నర్యాపసముదర్చిషం । ఉత్తుంగ తురగా రూఢం పరశూజ్జ్వలి పాణికమ్ ॥ ఓం భూః పరాభవ సంవత్సర దేవతాం నర్యాపస మావాహయామి ॥40॥

పఙ్క్తిరాధ సమీడెగ్నిం ప్లవంగ ఇతి విశ్రుతం । శ్వేతాశ్వ వాహనా రూఢం శార్ఙ్గబాణ ధరం సదా ॥ ఓం భూః ప్లవంగ దేవతాం పఙ్క్తిరాధ సమావాహయామి ॥41॥

విసర్పిణం హుతవహం కీలకాహ్వాయ మాశ్రయే । ఉత్తుంగ గజమా రూఢం శూలోజ్వలి కరాం చలిం ॥ ఓం భూః కీలక సంవత్సర దేవతాం విసర్పిణ మావాహయామి ॥42॥

మత్స్యమూర్తి హరిం వందే రసా సౌమ్య సంజ్ఞకమ్ । శం చక్రోజ్వలకరం భక్తాభీష్ట ప్రదాయకం ॥ ఓం భూః సౌమ్యసంవత్సర దేవతాం మత్స్యమూర్తి మావాహయామీత్యాది ॥43॥

కూర్మాకృతి మహం వందే మన్దరాచలధారిణమ్ । కౌమోదకీ కార్గ హస్తం సాధారణ కృతాహ్వయమ్ ॥ ఓం భూః సాధారణ దేవతాం కూర్మ మావాహయామి ॥44॥

దంష్ట్రారూఢ మహీభాగం క్రోడరూపధరం హరిమ్ । వరదాభయదం వందే విరోధికృది తిగ్రభరం ॥ ఓం భూః విరోధికృద్దేవతాం వరాహ మావాహయామి ॥45॥

నృకేసరి తను వందే హరిం స్తంభవిదారణమ్ । ప్రహ్లాదహర్షదాతారం పరీధావి కృతాహ్వయమ్ ॥ ఓం భూః పరీధావి వత్సర దేవతాం నృసింహ మావాహయామి ॥46॥

ఛత్రోజ్వలకరం వందే హరిం వామనరూపిణమ్ । బలిప్రతారణకరం ప్రమాదీచ కృతాహ్వయమ్ ॥ ఓం భూః ప్రమాదీచ సంవత్సర దేవతాం వామనం మావాహయామీత్యాది ॥47॥

జక్షదానంద జనకం సీతావల్లభ మాశ్రయే । రామమానంద నామానం ధృతకోదండ మార్గణం ॥ ఓం భూః ఆనంద సంవత్సర దేవతాం రామ మావాహయామీత్యాది ॥48॥

కుఠార హోజ్వలకరం జటామండల మండితం । భార్గవ రామ మాశానే రాక్షసాభిధమంజసా ॥ ఓం భూః రాక్షస సంవత్సర దేవతాం భార్గవరామ మావాహయామి ॥49॥

సీరోద్భాసికరాం భోజం నీలాంబర సమావృతం । బలరామ మహం వందే నీలాహ్వాయహర్షికమ్ ॥ ఓం భూః నరదేవతాం బలరామ మావాహయామి ॥50॥

కృష్ణం పింగళనామానం బర్హి బర్హోజ్వలాకృతిమ్। నవనీతోజ్వలకరం నృత్యంతం హృది సంశ్రయే॥ ఓం భూః పింగళ దేవతాం కృష్ణ మావాహయామి ॥51॥

మ్లేచ్ఛావళీ కృతద్వేషం కాళయుక్తి కృతాహ్వయమ్ । ఆశ్రయే కర్కమారూఢం దనుర్బాణధరం సదా ॥ ఓం భూః కాళయుక్తి దేవతాం కల్కిన మావాహయామీత్యాది ॥52॥

సిద్ధార్థికృతనామానం బుద్ధాకృతిమహం భజే । నగ్నం విరూపవ పురుషం స్త్రీ ప్రదర్శనకారణమ్ ॥ ఓం భూః సిద్ధార్థిదేవతాం బుద్ధమావాహయామిత్యాది ॥53॥

దుర్గాం విపత్తిదుతయే రౌద్రీతి కృతసంజ్ఞికామ్ । ధ్యాయామి దైత్య హంత్రీం తాం రక్తాస్వాదన తత్పరామ్ ॥ ఓం భూః రౌద్రి సంవత్సర దేవతాం దుర్గా మావాహయామీత్యాది ॥54॥

యాతు దానం వక్రముఖ మేకాక్షం దారుణాకృతిమ్ । ధ్యాయామ్యనిష్ట శాంత్యర్థం దుర్మతీతి కృతాహ్వయమ్ ॥ ఓం భూః దుర్మతి దేవతాం యాతు ధాన మావాహయామీత్యాది ॥55॥

దుందుభీతి కృతాఖ్యానం సమస్త రిపు భైరవమ్ । భైరవం శ్వవరా ఢూఢం దిగంబర ముపాశ్రయే ॥ ఓం భూః దుందుభి దేవతాం భైరవ మావాహయామిత్యాతి ॥56॥

హనుమంతం వాయుసుతం రుధిరోద్గారి సంజ్ఞకమ్ । సముద్ర లంఘనోద్యుక్తం దీర్ఘలాంగూల మాశ్రయే ॥ ఓం భూః రుధిరోద్గారి సంవత్సర దేవతాం హనుమంత మావాహయామిత్యాది ॥57॥

సరస్వతీం గానమాన వీణోజ్జ్వల కరాంబుజామ్ । రక్తాక్షి సంజ్ఞికాం దేవీం ప్రపద్యే వాగ్వి భూతిదామ్ ॥ ఓం భూః రక్తాక్షి సంవత్సర దేవతాం సరస్వతీ మావాహయామిత్యాది ॥58॥

దాహయంతీ క్రోధనాఖ్యం వత్సరంతు [illegible] ప్రియాం హి । శుభ్రా రూఢాం కాల [illegible] [illegible] నిష్టయే ॥ ఓం భూః క్రోధన సంవత్సర దేవతాం దాహయంతీ మావాహయామీత్యాది ॥59॥

ప్రవర్ష్యే క్షయ సంఖ్యానాం లక్ష్మీం క్షీరాబ్ధి కన్యకాం । హంసారూఢా [illegible] [illegible] [illegible] ॥ ఓం భూః క్షయ సంవత్సర దేవతాం లక్ష్మీ మావాహయామి ॥60॥

సర్వేషాం ఓం నమః ప్రణవా ద్యేకా దినా పూజా కుర్యాత్ ॥

అయన ఋతు మాస ధ్యానాది

ప్రధాన దక్షిణ దిగ్భాగే దక్షిణాయన దేవతాం వర్షాది ఋతు త్రయ దేవతాః కర్కటకాది మాస షట్క దేవతాశ్చావాహయేత్ । తదుత్తర దిగ్భాగే ఉత్తరాయన దేవతాం శిశిరాది ఋతుత్రయ దేవతాః । మకరాది మాస షట్క దేవతాశ్చావాహయేత్ ॥

తద్ధ్యానాని :—

శ్రేయసే భూయసే నిత్యం దక్షిణాయన మాశ్రయే । భాస్వద్రథ గతం సూర్య చన్ద్ర నక్షత్ర సంవృతమ్ ॥ ఓం భూః దక్షిణాయన మావాహ యామీత్యాది ॥1॥

త్రైలోక్యస్థిత్యే నిత్య ముత్తరాయణ మాశ్రయే । దివ్యం స్యన్దన మారూఢం సూర్యాదిగ్రహ సంయుతం ॥ ఓం భూః ఉత్తరాయణ మావాహ యామి ॥2॥

శంసా [illegible] మాహ్యవ్యవర్షాహర్ష ప్రదాయికాః । ప్రసీనివిష్టా స్సతతం దక్షిణాయన మాశ్రితాః ॥ ఓం భూః వర్షఋతు మావాహయామి ॥1॥

శారదో ధవితాహ్యస్తత్ప్రాప్తిర్ధితానాం ప్రదాయకః ఋతుః ప్రత్య [illegible] స్ఫాటిక [illegible] వహన్ ॥ ఓం భూః శరదృతు మావాహ యామి ॥2॥

హేమన్తఋతురస్మాకం మునకుమ్మఖ ముపాశ్రితః । శిఖీ యజ్ఞోప వీతీ చ ప్రసీదతు శుభప్రదః ॥ ఓం భూః హేమంతఋతు మావాహ యామి ॥3॥

శిశిరం శిరసానౌమి ఋతుమార్గముఖం స్థితం । సూర్యబింబాహిత దృశం పంచాక్షర జపోద్యతమ్ ॥ ఓం భూః శిశిరఋతు మావాహ యామి ॥4॥

వసన్తమృతు మీదేహం వసన్తం వ్యాఘ్రచర్మణి । అక్షమాలోజ్వల కరం బ్రహ్మసూత్ర విభూషితం ॥ ఓం భూః వసన్తఋతు మావాహ యామి ॥5॥

గ్రీష్మం ప్రాఙ్ముఖమాసీనం విష్టరేమునిపూజితే । కమండలూజ్జ్వలకరం నమామి శిరసాస్వహమ్ ॥ ఓం భూః గ్రీష్మఋతు మావాహయామి ॥6॥

అథమాస దేవతాః :—

ద్విశీర్ష కంచతుర్హస్తం పన్నగేశ్వర వాహనమ్ । ఉపాస్మహే శుచిం మాసం భక్తాభీష్టప్రదాయకమ్ । ఓం భూః శుచి మాసయామి ॥1॥

చతుర్ముఖం చాష్టభుజం వరాహ వరవాహనం । నభోమాస నమామ్యద్య క్లేశనాశ్యాపనుత్తయే ॥ ఓం భూః నభోమాస మావాహయామి ॥2॥

పంచవక్త్రం దశభుజం సారఙ్గప్రవరస్థితమ్ । నమామ్యహం నభస్యాఖ్యం మాసమిష్టస్యసిద్ధయే ॥ ఓం భూః నభస్యమాస మాన మావాహయామి ॥3॥

షణ్ముఖం ద్వాదశభుజం భల్లూక వరసంస్థితమ్ । భక్తాభీష్టప్రదం నిత్యమిషంమాస ముపాస్మహే ॥ ఓం భూః ఇషమాస మావాహయామి ॥4॥

త్రిణేత్రం చారుజటిలం చారు చంద్రార్ధశేఖరమ్ । కైలాసశిఖరా రూఢ మూర్జం మాస ముపాస్మహే ॥ ఓం భూః ఊర్జమాస మావాహయా మీత్యాది ॥5॥

వృషారూఢం శూలపాణిం ప్రమథాళి సేవితమ్ । నమామి శిరసా దేవం సహాఖ్యం మాస మవ్యహమ్ ॥6॥

శారికా వాహనారూఢం ఖడ్గఖేట లసత్కరమ్ । ధ్యాయామి మనసా నిత్యం సహస్యం మాసమాదరాత్ ॥7॥

చన్ద్రి హసోజ్వలకరం శుక ప్రవర వాహనమ్ । ధ్యాయామీష్టకృతే నిత్యం తపో మాస మనన్యధీః ॥8॥

తపస్యం మాసమీదేహం కోకిల ప్రవర స్థితమ్ । బ్రహ్మ సూత్రో జ్వలాం సంచ కిరీటాం చిత మస్తకం ॥9॥

శంఖ చక్రోజ్జ్వల కరం కిరీటోద్భాసి మస్తకమ్ । జగదానన్ద జనకం మధుమాస ముపాస్మహే ॥10॥

కౌమోదకీ శార్ఙ్గధరం మాసం మాధవ సంజ్ఞికం । గరుత్మ ద్వాహన గతం వన్దేఽభీష్టస్య సిద్ధయే ॥11॥

త్రిశీర్షం షడ్భుజం బ్రహ్మసూత్రోజ్జ్వల భుజాంతరమ్ । వ్యాఘ్ర వాహన మారూఢం శుక్రం మాస ముపాస్మహే ॥12॥

ఏతేషాంమన్త్ర మప్యుచి మాసాయేత్యాదినా పూజా జపశ్చ ॥

ప్రధానస్యాగ్నేయ దిగ్భాగే పక్ష దేవతే ఆవాహయేత్ ॥ దినే దినేచ గీర్వాణైర్వ్యహ్నైన్ద్రి యమపూర్వకై ॥ । ఆపూర్యమాణ పక్షాయ నమశ్శుక్లాశవ పుష్కతే ॥ ఓం భూః శుక్లపక్ష ద్దేవతాం మిన్ద్రమావాహయామి ॥ ఇందు ర్దేవానాం — మహతే సౌభగాయేతి యద్దేవా ఇతివా పూజా జపశ్చ ॥1॥

దినే దినే దేవగణాన్ పుష్ణతేఽమృత ధారయా । అసితాయ నమస్తేస్తు పితృ ప్రీతి కరాయవై । ఓం భూః కృష్ణపక్ష దేవతాం మూర్య మావాహ యామి ॥ కృష్ణాయర్ణోష్మృతుణీమ — అస్మృతద్రు ఇతి — ఇమం యమ ఇతివా పూజా జపశ్చ ॥2॥

ప్రథమాది తిథి దేవతా ధ్యానాది

పక్షదేవతా దక్షిణ దిగ్భాగే తిథి దేవతా ఆవాహయేత్ । ఏహి సాక్షి దిహాగ్నేత్వం దేవానాం హవ్యవాహనః । శాంతికర్మణి పూజార్థం మేతా మూర్తిం సమావిశ । ఓం భూః ప్రతిపత్తిథి దేవతా మగ్నిం ఆవాహయామి । అగ్నేనయ యోతి పూజా జపశ్చ ॥1॥

త్వష్టుర్జగత్త్రయీ ధాతరి హేహి వయయా మహీమ్ । ప్రతిమాయా మముష్యాంత్వం సంవిశత్స్వ చతుర్ముఖ । ఓం భూః ద్వితీయా తిథి దేవతాం బ్రహ్మాణం ఆవాహయామి బ్రహ్మదేవానామితి పూజా జపశ్చ ॥2॥

ప్రతిమాయాం హిరణ్మయ్యామేహి పర్వతి కన్యకే । నమస్యామి పదాబ్జంతే పుష్టి ప్రతిపత్తయే ॥ ఓం భూః తృతీయా తిథి దేవతాం గౌరీ మావాహయామి ॥ ఋచి గౌరీ ర్మిమాయేతి । యజుషి గౌరీ మిమాయేతి పూజా జపశ్చ ॥3॥

విఘ్నాంధకార [illegible] పార్వతీమల సంభవ । గజాననార్చాం గృహ్ణీష్వ ప్రతిమాయాం నిషీదతో । ఓం భూః చతుర్థీ తిథి దేవతాం గణేశం ఆవాహయామి । గణానాంత్వేతి పూజా జపశ్చ ॥4॥

సర్పాలేహి మయాహూతః ప్రతిమాయాం కృతాదరః । పూజయామి పదాంభోజం [illegible] సంపద వాప్తయే । ఓం భూః పంచమీ తిథి దేవతాం సర్పానావాహయామి । నమో అస్తు సర్పేభ్య ఇతి పూజా జపశ్చ ॥5॥

షడానన నమస్యాంతే కరవాణి పదాబ్జయోః । ప్రతిమాయాం హిరణ్మయ్యా మేహివల్లీ మనః ప్రియ । షష్ఠీ తిథి దేవతాం షణ్ముఖం మావాహయామి । కుమారం మాతా యువతిరితి పూజా జపశ్చ ॥6॥

సహస్ర భానో చండాంశో ప్రతిమామేహి సాదరం । త్రయీ తనో నమస్యాంతే భూయో భూయః కరోమ్యహమ్ । సప్తమీ తిథి దేవతాం ఆదిత్యం । ఆకృష్ణేనేతి ఆసత్యేనేతివా పూజా జపశ్చ ॥7॥

సర్వోత్తార సముత్తీర్ణ్ణ గౌరీనాథ జగత్పతే । ప్రసాదం కురుమే శంభో ప్రతిమాం ప్రాప్య మహాప్రభో । అష్టమీతిథి దేవతాం రుద్రం ॥ సద్యోజాతమితి పూజా జపశ్చ ॥8॥

దుష్టైత్యజయనే చంద్ర కలాంచిత శిరో రుహే ఇహాగత్య ప్రసాదం మ్మేంచయూళు మహేశ్వరి ॥ నవమీ తిథి దేవతాం దుర్గా — జాతవేదస ఇతి పూజా జపశ్చ ॥9॥

భూధార భుగ్నగ్రీవాయ విష్ణుపాదాంక మౌళయే । నమో నమోస్తు నాగాయ ప్రతిమా మేహి సత్వరం ॥ దశమీ తిథి దేవతా మాది శేషం — యా ఇషవ ఇతి పూజా జపశ్చ ॥10॥

శ్రుతివేద్య స్వరూపాయ యాగాది కృతమూర్తయే । భూరిశ్రేయ స్పాధనాయ ధర్మాయ మహతే నమః ॥ ఏకాదశీ తిథి దేవతాం ధర్మ — ఓం నమో ధర్మాయేతి పూజా జపశ్చ ॥11॥

హరే జగత్త్రియాధీశ లక్ష్మీవల్లభ మాధవ । ప్రతిమామేత్య సహసాప్రసాదం కురుమేప్రభో ॥ ద్వాదశీతిథి దేవతాం విష్ణుం - హరిగ్ం హరితే మితి పూజాజపశ్చ ॥12॥

రతివల్లభ పుష్పేషు నారాయణ తనూద్భవ । ఏహిమాం ప్రతిమాం తూర్ణం ప్రసీదమయి మన్మథ ॥ త్రయోదశీ తిథి దేవతాం కామ - ఓం నమః కామాయేతి పూజా జపశ్చ ॥13॥

సర్వధర్మ ప్రహర్తారం సర్వపాప ప్రవర్తకం । వంచనా చతురం వందే భూతయే కలిభూపతిం ॥ చతుర్దశీతిథి కలిదేవతాం కలి మావాహయామి ॥ ఓం నమః కలయఇతి పూజా జపశ్చ ॥14॥

సర్వగీర్వాణ సేవ్యాయ లక్ష్మీ కాముకచక్షుషే । క్షీరాబ్ధి ప్రియ పుత్రాయ సమశ్చ స్త్రిమసేస్తుమే ॥ పూర్ణిమా తిథిదేవతాం చన్ద్ర మావాహయామి॥ అప్యాయస్వేతి పూజా జపశ్చ ॥15॥

పితృలోక నివాసిభ్యః పితృభ్యోఽస్తు నమోనమః । ప్రతిమాం ప్రాప్య సౌపర్ణీం ప్రసీదంతు సదామయి ॥ అమావాస్య తిథిదేవతాం పితౄనావాహయామి । పునర్నః పితర ఇతి పూజా జపశ్చ ॥16॥

వారదేవతా పశ్చిమదిగ్భాగే వారదేవతా ఆవాహయేత్ । అర్కశ్చంద్రశ్చ రంగారో బుధశ్చైవ బృహస్పతిః । శుక్రశ్శనిః క్రమాదేతే కథితా వారదేవతాః ॥1॥

అగ్నిరాపో భూమి విష్ణ్వింద్రా ఇంద్రాణీశ ప్రజాపతిః । భాన్వాది వారాధీశానాం క్రమోక్తా అధిదేవతాః ॥2॥

శివోదుర్గా గుహోవిష్ణు ర్బ్రహ్మేంద్రౌ కాలవిత్తకః । సూర్యాదీనాం క్రమాదేతు ప్రోక్తాః ప్రత్యధిదేవతాః ॥3॥

భాన్వాది వారాభిమాని దేవతా ధ్యానక్రమః :—

వృషారూఢం శూలపాణిం ప్రమదా పరివేష్టితం । శిరసా ప్రణమా మ్యద్య రవివారాధిపం శివం ॥ ఓం భూః రవివారాభిమాని దేవతాం శివ మావాహయామీత్యాది ॥1॥

దుర్గాం విపత్తిదుతయే భుజాష్టక విభూషితాం । ధ్యాయామి దైత్య హంత్రీం తాం రక్తాస్వాదన తత్పరామ్ ॥ ఓం భూః ఇందువారాభిమాని దేవతాం దుర్గా మావాహయామి ॥2॥

శక్త్యుజ్జ్వలైకకరహం శశిధరమకుటం మయూరమారూఢం । అనాకాధినాథం షణ్ముఖ మీడేఽమరేంద్ర సేనాన్యం ॥ ఓం భూః భౌమవారాభి మాని దేవతాం షణ్ముఖ మావాహయామి ॥3॥

భాస్వత్కిరీటం దర చక్ర శార్ఙ్గ గదాభిరామై స్తుహితం చతుర్భిః కరై రనంతాసన సన్నివిష్టం ధ్యాయేద్రమేశం బుధవారనాథమ్ ॥ ఓం భూః బుధవారాభిమాని దేవతాం విష్ణు మావాహయామి ॥4॥

చతుర్ముఖ శ్చతుర్బాహుః కమండల్వక్షమాత్ర భృత్ । పరాభయ కర శ్శుద్ధో గురువారాధిపో మతః । ఓం భూః గురువారాభిమాని దేవతాం బ్రహ్మాణ మావాహయామి ॥5॥

ఇంద్రం గజవరారూఢం వజ్రాంకుశ వరాభయమ్ । కరై శ్చతుర్భి ర్దధతం శుక్రాదీశ్వర మాశ్రయే ॥ ఓం భూః శుక్రవారాభిమాని దేవతాం మింద్రమావాహయామి ॥6॥

పాశ దండోజ్జ్వల భుజద్వయం మహిషవాహనం । యమం నీల తనుం భీమం శనివారాధిపం భజే ॥ ఓం భూః శనివారాభిమాని దేవతాం యమ మావాహయామి ॥7॥

అష్టవస్వేకాదశ రుద్ర ధ్యానాది

తత్పశ్చిమభాగే అష్టౌ దేవా వసవ ఇతి మంత్రేణాష్ట వసుదేవతా ఆవాహయేత్ ।

తత్ర ధ్యానక్రమః :—

అక్షమాలాదర్భ బ్రహ్మసూత్రోజ్జ్వల భుజాంతరం । ధ్రువాయ యశ ధ్రువమనేచిన్తయామి సదా ముదా ॥ ఓం నమో ధ్రువాయేతి పూజా జపశ్చ ॥1॥

స్రుక్స్రువ పంక కరద్వంద్వం వ్యాఘ్రచర్మాంబరం శుచిం । అగ్ని శుశ్రూషణరత మధ్వరం హృది భావయే ॥ ఓం నమో ఽధ్వరాయేతి పూజా జపశ్చ ॥2॥

జగదానన్దజనక మమృతస్రావి చక్షుషం । రత్నసింహాసన గతం సోమం హృదిభావయే ॥ ఓం నమ స్సోమాయేతి పూజా జపశ్చ ॥3॥

సర్వపాప వినాశిన్య స్సముద్ర ప్రేమపూరితాః అనర్ఘ్యభద్రప్రదా స్సంతు మత్స్యవాహన సంగతాః ఓం నమోఽద్భ్య ఇతి పూజా జపశ్చ ॥4॥

శుభాయమే పదాభూ మూదనిలో లోకపావనః । సమస్త దేవనివహా వంద్యమాన పదాంబుజః ॥ ఓం నమో నిలాయేతి పూజా జపశ్చ ॥౫॥

అధిరూఢం శుభదం స్వాహాదేవీ సమన్వితం । కిరీటోజ్జ్వలమూర్ధానమనలం భావయామ్యహం ॥ ఓం నమోఽనలాయేతి పూజా జపశ్చ ॥౬॥

శ్వేతవస్త్రధరం శ్వేత చన్దనాలిప్త దేహకమ్ । ప్రత్యూషం చిన్తయామి తాయుః ప్రత్యూషో న్మాలకారణం ॥ ఓం నమః ప్రత్యూషాయేతి పూజా జపశ్చ ॥౭॥

ప్రభా సంపూర్ణవపుషం ప్రభాసం భావయామ్యహం । అక్షమాలోజ్జ్వల కరం వ్యాఘ్రాజిన వివాసినం ॥ ఓం నమః ప్రభాసాయేతి పూజా జపశ్చ ॥౮॥

వసుదేవతా దక్షిణభాగే కద్రుద్రాయేతి మంత్రేణ ఏకాదశ రుద్రానావాహయేత్ ॥

తత్ర ధ్యానాని :—

దక్షాధ్వర ధ్వంస కరః కోపరూప ముఖాంబుజః । శూలపాణి స్సుఖాయాస్తు వీరభద్రో మమానిశం ॥ ఓం నమో వీరభద్రాయేతి పూజా జపశ్చ ॥౧॥

బ్రహ్మ విష్ణు గిరీశాద్య దేవదానవ రాక్షసాః । యస్మాత్ప్రజజ్ఞిరే దేవా స్తం శంభుం ప్రణమామ్యహం ॥ ఓం నమశ్శంభవ ఇతి పూజా జపశ్చ ॥౨॥

కైలాస శిఖర ప్రోద్యన్మణి మందిరమధ్యగః । గిరీశో గిరిజా ప్రాణవల్లభోస్తు ముదేమమ ॥ ఓం నమో గిరీశాయేతి పూజా జపశ్చ ॥౩॥

త్రిస్పృణాంచ పురాంహంతా కృతాన్త మదభంజనః । ఖడ్గపాణి స్తీక్ష్ణ దంష్ట్రోభైరవోస్తు ముదేమమ ॥ ఓం నమో భైరవాయేతి పూజా జపశ్చ ॥౪॥

వృషారథ సమారూఢం బ్రహ్మసూత్ర సమన్వితం । చతుర్వేదాశ్వ సహితం పినాకి నమహం భజే ॥ ఓం నమః పినాకిన ఇతి పూజా జపశ్చ ॥౫॥

వామాఙ్గకృత సంవేశ గిరి కన్యా సుఖావహమ్ । స్థాణుం నమామి శిరసా సర్వదేవ నమస్కృతం ॥ ఓం నమః స్థాణవ ఇతి పూజా జపశ్చ ॥౬॥

రుద్రశ్శ్వేత వృషారూఢ శ్శ్వేతమాల్య శ్చతుర్భుజః । శూలఖట్వాఙ్గ
భయవరాన్ దధానోస్తు ప్రసీదతు ॥ ఆర్ద్రా నక్షత్ర దేవతాం రుద్ర మావాహ
యామి ॥ ఆర్ద్రయా రుద్ర ఇతి పూజా జపశ్చ ॥4॥

అదితిః పీతవర్ణాచ స్రుక్స్రువం దర్భ సంయుతం । దధానా శుభదా
భూయా త్పునర్వసు కృతాహ్వయా ॥ పునర్నో దేవీతి పూజా జపశ్చ ॥5॥

వందే బృహస్పతిం పుష్య దేవతాం మానుషా కృతిం । సర్వాభరణ
సంపన్నం దేవ మన్త్రిణ మాదరాత్ ॥ పుష్య నక్షత్ర దేవతాం బృహస్పతి
మావాహయామి । బృహస్పతిః ప్రథమ మితి పూజా జపశ్చ ॥6॥

సర్పా రక్త త్రినేత్రశ్చ ఫలరాసి కరద్వయః । ఆశ్రేషా దేవతా
పీతాంబర ధ ద్ద్వరదోస్తుమే ॥ ఇదగ్ం సర్వేభ్య ఇతి పూజా జపశ్చ ॥7॥

పితరః పిండహస్తాశ్చ కృతాధూమ్రాః పవిత్రిణః । కుశలం దద్యు
రస్మాకం మఘా నక్షత్ర దేవతాః ॥ ఉపహూతాః పితర ఇతి పూజా జపశ్చ ॥8॥

సంపూజ యామ్యర్యమణం ఫల్గునీతార దేవతామ్ । ధూమ్రమువర్ణ
రథారూఢం సశక్తి కర సంయుతమ్ ॥ పూర్వాఫల్గునీ దేవతాం సూర్య
మావాహయామి ॥ గవాంపతిరితి పూజా జపశ్చ ॥9॥

భగంవర రథారూఢం ద్విభుజం శంఖ చక్రిణం । ఫల్గునీ దేవతాం
ధ్యాయే ద్భక్తాభీష్ట వరప్రదం ॥ ఉత్తరాఫల్గునీ నక్షత్రదేవతాం భగ
మావాహయామి ॥ శ్రేష్ఠో దేవానామితి పూజా జపశ్చ ॥10॥

సవితార మహం వందే సప్తాశ్వరథ వాహనమ్। పద్మాసనస్థం ఛాయే
శం హస్తానక్షత్ర దేవతామ్ । ఆసూతు దేవస్సవితోపయాత్వితి పూజా
జపశ్చ ॥11॥

త్వష్టారం రథమారూఢం చిత్తానక్షత్ర దేవతాం । శంఖ చక్రాన్విత
కరం కిరీటిన మహంభజే ॥ త్వష్టా నక్షత్ర మభ్యేతీతి పూజా ॥12॥

వాయుం మృగవరా రూఢం స్వాతీ నక్షత్ర దేవతాం । ఖేట చర్మో జ్జ్వల కరద్వితయం ప్రణమామ్యహం ॥ వాయుర్నక్షత్ర మితి పూజా ॥13॥

ఇంద్రాగ్నీ శుభదౌ స్యాతాం విశాఖా దేవతే శుభౌ । నమోమ్యేక రథా రూఢౌ వరాభీతి కరాంబుజౌ ॥ విశాఖా నక్షత్ర దేవతే ఇంద్రాగ్నీ మావాహయామి । దూర మస్మ చ్ఛ్రత్తవ ఇతి పూజా ॥14॥

మిత్రం పద్మాసనారూఢ మనూరాధేశ్వరం భజే । శూలాంకుశ ధరం బాహ్వోః దేవం శోణిత వర్ణకమ్ ॥ బుధ్యాస్మహవైర్యేరితి పూజా ॥15॥

ఇంద్రం గజవరా రూఢం వజ్రపాశ వరాభయమ్ । కరై శ్చతుర్భిర్ద ధతం జ్యేష్ఠా ధీశ్వర మాశ్రయే ॥ ఇంద్రో జ్యేష్ఠామితి పూజా ॥16॥

కరాళ వదనం కృష్ణం యాతు ధానం నృవాహనం । ఊర్ధ్వకేశం విరూపాక్షం భజే మూలాధి దేవతామ్ । మూలం ప్రజామితి పూజా ॥17॥

ఆషాఢా దేవతా నిత్యమావ న్త్వంతు శుభ ప్రదాః । సముద్ర గాస్త రంగిణ్యః పావిన్య స్సర్వదేహినామ్ ॥ పూర్వాషాడా నక్షత్ర దేవతా అప ఆవాహయామి ॥ యా దివ్యా ఇతి పూజా ॥18॥

విశ్వాన్ దేవానహం వందేఽషాఢా నక్షత్ర దేవతాః । శ్రీపుష్టి కీర్తిధీ ధాత్రీ స్సర్వపాపాప శుత్తయే ॥ ఉత్తరాషాఢా నక్షత్ర దేవతా విశ్వాన్ దేవానావాహయామి ॥ తన్నో విశ్వ ఇతి పూజా ॥19॥

నిర్గుణం బ్రహ్మ భూయాన్మేజ్ఞా నైశ్వర్య ప్రదం సదా । అభిజిత్తార కేశానం వేదాంత కృత సంశ్రయమ్ ॥ అభిజిన్నక్షత్ర దేవతాం బ్రహ్మ మావాహయామి ॥ యస్మిన్ బ్రహ్మేతి పూజా ॥20॥

శాన్తాకారం చతుర్హస్తం శ్రోణా నక్షత్ర వల్లభమ్ ॥ విష్ణుం కమల పత్రాక్షం ధ్యాయే ద్గరుడ వాహనమ్ ॥ శ్రవణా నక్షత్ర దేవతాం విష్ణు మావాహయామి ॥ శృణ్వంతీతి పూజా ॥21॥

శ్రవిష్ఠా దేవతా వందే వసూన్ రత్న వరాశ్రితాన్ । శంఖ చక్రాంకిత కరాన్ కిరీటాంకిత మూర్ధజాన్ ॥ ధనిష్ఠా నక్షత్ర దేవతా వసూ నావాహయామి, అష్టౌ దేవా వసవ ఇతి పూజా ॥22॥

వరుణం సతతం వందే సుధా కలశ ధారిణం । పాశహస్తం శతభిష ద్దేవతాం దేవ వందితామ్ ॥ శతభిషఙ్నక్షత్ర దేవతాం వరుణ మావాహయామి ॥ క్షత్రస్య రాజేతి పూజా ॥23॥

అజపాదం సుజం వందే పీతపాదం తమోపహం । పూర్వ ప్రోష్ఠపదే శానం సర్వదేవ నమస్కృతమ్ ॥ పూర్వాభాద్రపద నక్షత్ర దేవతా మజ మేకపాద మావాహయామి ; అజ ఏకపాదుదగాదితి పూజా ॥24॥

అహిర్బుధ్నియో భూయాన్ముదే ప్రోష్ఠపదేశ్వరః । శంఖ చక్రాంకిత కరః కిరీటోజ్జ్వలమౌళిమాన్ ॥ ఉత్తరాభాద్ర దేవతా మహిర్బుధ్నియ మావాహయామి । అహిర్బుధ్నియ ఇతి పూజా ॥25॥

పూషణం త్విషకం వందే రేవతీశం సమృద్ధయే । వరాభయోజ్జ్వల కరం రత్న సింహాసనే స్థితం । రేవతీ నక్షత్ర దేవతాం పూషణ మావాహయామి ; పూషా రేవత్యన్వేతి పూజా ॥26॥

అశ్వినౌ దేవతే శ్వేతవర్ణౌ తౌ ద్విభుజౌ స్తుమః । సుధా సంపూర్ణ కలశ కరాబ్జావశ్వవాహనౌ ॥ అశ్వినీ నక్షత్ర దేవతే అశ్వి నావాహయామి, తదశ్వినావితి పూజా జపశ్చ ॥27॥

పాశ దండోజ్జ్వల భుజద్వయం మహిష వాహనమ్ । యమం నీల తనుం భీమం భరణీ దేవతాం భజే ॥ భరణీ నక్షత్ర దేవతాం యమ మావాహయామి ; యద్యమో రాజేతి పూజా జపః ॥28॥

అథ యోగ దేవతా ధ్యానాది

విష్కంభం శిరసా వందే విష్ణుగోత్ర సముద్భవమ్ । ప్రాఙ్ముఖం ప్రాంజలి కరం త్రికోణోపరి సంస్థితమ్ ॥ ఓం నమో విష్కంభాయేత్యావాహనాది పూజా ॥1॥

ప్రీతి మీదేహ మనిశం బ్రహ్మగోత్ర సముద్భవం । ప్రాఙ్ముఖం పుండరీకస్థం జపమాలా ధరం శుభం ॥ ఓం నమః ప్రీతయ ఇత్యా వాహనాది పూజా ॥2॥

ఆయుష్మంత మహం వందే యోగం యోగిభిరీడితమ్ । ప్రాఙ్ముఖం పంచకోణస్థ మత్రి గోత్ర సముద్భవం । ఓం నమః ఆయుష్మత ఇతి పూజా ॥3॥

సౌభాగ్యం నౌమి శిరసా చతుష్కోణ ముపాశ్రితం । కౌండిన్య గోత్ర జనితం ప్రాఙ్ముఖం జపతాం వరమ్ । ఓం నమ స్సౌభాగ్యాయేతి పూజా ॥4॥

ప్రాఙ్ ముఖం పంచకోణస్థం శాండిల్యాన్వయ సంభవమ్ । శోభనం శోభనకరం నమతా మాశ్రయే సదా ॥ ఓం నమ శ్శోభనాయేతి పూజా ॥5॥

వాధులాన్వయ సంభూతం పంచకోణో పరిస్థితం । అతి గండాభిదం వందే జపంతం ప్రాఙ్ముఖం సదా ॥ ఓం నమోతి గండాయేతి పూజా ॥6॥

సుకర్మాణం యోగ మహం దక్షిణాముఖ మాశ్రయే । కౌశికాన్వయ సంభూతం జపంతం లోక పూజితం ॥ ఓం నమ స్సుకర్మణ ఇతి పూజా ॥7॥

ధృతిర్యోగ స్సదాభూయా దాత్రేి యాన్వయ సంభవః । దక్షిణా ముఖ మాసీనో వేదా మ్రేడన తత్పరః ॥ ఓం నమో ధృతయ ఇతి పూజా ॥8॥

శూలనామా మహాన్యోగో భూయా దిష్టార్థదో మమ । దక్షిణా ముఖ మాసీనః కుండినాన్వయ సంభవః ॥ ఓం నమ శ్శూలాయేతి పూజా ॥9॥

యోగోస్తు గండనామా మేము దేశాండిల్య వంశజః । దక్షిణాముఖ మాసీనో బ్రహ్మ పారాయణం పఠన్ ॥ ఓం నమో గండాయేతి పూజా ॥10॥

వృద్ధి ర్వృద్ధి ప్రదోమేస్తు కౌశికో దక్షిణాముఖః । చింతయ న్బ్రహ్మ పరమం బ్రిసీ మాశ్రిత్య విష్టితః । ఓం నమో వృద్ధయ ఇతి పూజా ॥11॥

ధృతిర్ధ్రువోసుమే నిత్యం యోగోయం దక్షిణాముఖః । అక్ష మాలాంక రేత్రి ద్గాయత్రీ మాదరాజ్జపన్ । ఓం నమోధ్రువాయేతి పూజా ॥12॥

వ్యాఘాత శిరసానౌమి వ్యాసాన్వయ సముద్భవమ్ । ప్రత్యఙ్ముఖోప విష్టంతం ప్రత్యగ్రరవి సన్నిభమ్ ॥ ఓం నమో వ్యాఘాతాయేతి పూజా ॥13॥

హర్షణం హర్షణం వందే ప్రత్యఙ్ముఖ ముదర్చిషమ్ । పఠంతం వేదమనిశం కాశ్యపాన్వయ సమ్భవమ్॥ ఓం నమో హర్షణాయేతిపూజా ॥14॥

వజ్రనామ భవేద్యోగో భరద్వాజాన్వయోద్భవః । ప్రత్యఙ్ముఖ ముపాసీనః పఠన్ ప్రణవ మన్వహమ్ ॥ ఓంనమో వ్రజాయేతిపూజా ॥15॥

ప్రత్యఙ్ముఖో బ్రహ్మవంశ్య సిద్ధి సిద్ధి ప్రదోస్తుమే । విష్టరో భరిసం విష్టో వేదాంత పఠనోన్ముఖః । ఓం నమ స్సిద్ధయ ఇతి పూజా ॥16॥

స్మరామ్యహం వ్యతీపాతం వీతహవ్యా న్వయోద్భవమ్ । ప్రత్య ఙ్ముఖం పాఠయంతం వేదాంచ్ఛిష్యా నహర్నిశమ్ ॥ ఓం నమో వ్యతీపాతా యేతి పూజా ॥17॥

వరీయాన్నామ యోగోయం వరదోస్తు సదామమ । ప్రత్యఙ్ముఖః ప్రాంజలికః సామవేద కులోదితః । ఓం నమో వరీయస ఇతి పూజా ॥18॥

ఉదఙ్ముఖో బ్రహ్మగోత్రో యోగః పరిఘనామకః । కైలాస శిఖరా రూఢ స్సామగాయన్ భవేన్ముదే । ఓం నమః పరఘాయేతి పూజా ॥19॥

శివ శ్శివాయ మే భూయాచ్ఛి వారాధన తత్పరః । విష్ణు వంశ సముద్భూత జుగద్యాపన తత్పరః ॥ ఓం నమశ్శివాయేతి పూజా ॥20॥

సిద్ధ సిద్ధి ప్రదోమేస్తు కుండినాన్వయ సంభవః । ఉదఙ్ముఖ స్స్వశి ష్యేభ్యో యజూంషి సతతం పఠన్ ॥ ఓం నమస్సిధాయేతి పూజా ॥21॥

సాధ్యనామా భవేద్యోగ శ్శౌనకానామ పను త్తయే ఉదఙ్ముఖో మహా మంత్ర మాథర్వణ మనుస్మరన్ ॥ ఓం నమస్సాధ్యాయేతి పూజా ॥22॥

శుభ శ్శుభాయ మే భూయా ద్వాసిష్ఠాన్వయ సంభవః । ఉదఙ్ముఖో జపన్మంత్రిం శైవం పంచాక్షరం శుభమ్॥ ఓం నమ శ్శుభాయేతి పూజా ॥23॥

శుక్లనామా మహాన్ యోగో యోగి న్వయముదఙ్ముఖః । ప్రత్యగ్దృష్టి ర్ముదే భూయా త్కౌశికాన్వయ సంభవః ॥ ఓం నమ శ్శుక్లాయేతిపూజా ॥24॥

బ్రాహ్మో బ్రహ్మకులోద్భూతో మహా నూర్ధ్వముఖ స్థితః । బ్రహ్మ ధ్యాహిత దృష్టిస్సన్ తపస్సన్తు సుఖాయమే ॥ ఓం నమో బ్రహ్మయేతి పూజా ॥25॥

ఐగ్రాయ ప్రణతి శ్శేమస్యా మూర్ధ్వ ప్రేరిత దృష్టయే । వాధూలాన్వయజాతాయ వరదాయ సదానృణామ్॥ ఓం నమ ఐంద్రాయేతి పూజా॥26॥

వైధృతి ర్నామయో గోసా పూర్ధ్వ దృష్టి శ్శుభో స్తుమే । కౌండిన్య గోత్రజో బ్రహ్మ సంస్మర న్మనసాన్వహమ్ ॥ ఓం నమో వైధృతయ ఇతి పూజా జపశ్చ ॥27॥

అథ కరణ దేవతా ధ్యానాది

సద్యోజాతం బవాఖ్యానం చంద్రార్ధకృత శేఖరమ్ । తపస్వి సంఘ సంసేవ్యం కరణం ప్రణమామ్యహమ్ ॥ ఓం నమో బవాయేత్యావాహనాది పూజా ॥1॥

కరణం బాల వాఖ్యానం వామదేవ నమామ్యహం । నేత్రత్రయోజ్జ్వల ముఖం నమామి బల వృద్ధిదమ్ ॥ ఓం నమో బాలవాయేతి పూజా జపశ్చ ॥2॥

అఘోరం కౌలవాఖ్యానం చర్మాంబరధరం శుచిమ్ । నమామి మోక్ష దాతారం వేదాంత ప్రతిపాదితం ॥ ఓం నమః కౌలవాయేతి పూజా జపశ్చ ॥3॥

తైతులాఖ్యం తత్పురుషం గంగోద్భాసిత మస్తకమ్ । సమస్త గీర్వాణ నుతం నౌమి పుత్రాది వృద్ధిదమ్ ॥ ఓం నమస్తైతులాయేతి పూజా జపశ్చ ॥4॥

నమామి శిరసా నిత్య మీశానం గరజాహ్వయమ్ । వామాంగ నిత్య సంవిష్టం హేమాద్రి తనయోజ్జ్వలమ్ ॥ ఓం నమో గరజాయేతి పూజా జపశ్చ ॥5॥

శివం వణిక్స్వరూపంతం శిరసా ప్రణమామ్యహం । ప్రమథావృత పర్యంతం శూలోజ్జ్వల కరాంచలమ్ ॥ ఓం నమో వణిజ ఇతి పూజాది ॥6॥

విరూపాక్ష మహంవన్దే శకునీతి కృతాహ్వయమ్ । ఆరోగ్యదం ప్రణమతాం జటా మండల మండితం ॥ ఓం నమ శ్శకునయే ఇతి పూజా ॥7॥

భద్రాయ మహతే భూయా ద్భద్రాఖ్యః పార్వతీ పతిః । రుద్రాక్ష మాలికోద్భాసి కంధర శ్శుభవర్ధనం ॥ ఓం నమో భద్రాయేతి పూజా జపశ్చ ॥8॥

చతుషష్ట్యాత్మ కృత సంజ్ఞాయ నీలకంఠాయ శంభవే । అమరస్తుత్య పాదాబ్జ యుగళాయ నమో నమః ॥ ఓం నమ శ్చతుష్పదేశితి పూజా ॥9॥

నాగ చర్మాంబర ధరం నాగవాఖ్య ముమాపతిమ్ । ధ్యాయే త్పమ స్త సిద్ధ్యర్థం ముత్తుంగ వృషభాశ్రయమ్ । ఓం నమో నాగవాయేతి పూజా ॥10॥

నమస్యాం కరవై నిత్యం కింస్తుఘ్నాఖ్యాయ శూలినే । భస్మోద్ధూళిత దేహాయ వేదాంత కృత సద్మనే ॥ ఓం నమః కింస్తుఘ్నాయేతి పూజా ॥11॥

ప్రధానస్య నిర్ఋతి దిగ్భాగే నవదుర్గాః పూజయేత్

వందే వాంఛిత లాభాయ చంద్రార్ధకృత శేఖరామ్ । వృషారూఢాం శూలధరాం శైలపుత్రీం యశస్వినీమ్ ॥ ఓం నమశ్శైల పుత్ర్యా ఇత్యా వాహనాది ॥1॥

దధానా కరపద్మాభ్యా మక్షమాలాంక మండలమ్ దేవీ ప్రసీదతు మమ బ్రహ్మచారిణ్య నుత్తమా ॥ ఓం నమో బ్రహ్మచారిణ్యా ఇతి పూజా ॥2॥

అండజ ప్రవరారూఢ చండరోపార్పటీయుతా । ప్రసాదం తనుతాం మహ్యం చండ ఖండేతి విశ్రుతా ॥ ఓం నమ శ్చండ ఖండాయా ఇతి పూజా ॥3॥

సింహాసన గతా నిత్యం పద్మాంచిత కరద్వయా । శుభదాస్తు సదా దేవీ స్కంద మాతా యశస్వినీ ॥ ఓం నమ స్కందమాత్ర ఇతి పూజా ॥4॥

సురా పూర్ణంచ కలశం రుధిరాప్లుతమేవచ । దధానా హస్త పద్మాభ్యాం కూష్మాండా శుభదాస్తుమే ॥ ఓం నమః కూష్మాండాయా ఇతి పూజా [illegible]॥5॥

చంద్ర హాసోజ్జ్వలకరా శార్దూల వరవాహనా కాత్యాయనీ శుభం దద్యాద్దైత్యదా నవఘాతినీ ॥ ఓం నమః కాత్యాయన్యా ఇతి పూజా ॥6॥

కరాళ రూపా కాళాబ్ది సమానాకృతి విగ్రహా । కాళరాత్రి శ్శుభం దద్యా ద్దేవీ చండాట్ట హాసనీ । ఓం నమః కాళరాత్ర్యా ఇతి పూజా ॥7॥

శ్వేత హస్తి వరారూఢా శ్వేతాంబర ధరాశుచిః । మహా గౌరీ శుభం దద్యాన్మహాదేవ ప్రమోదదా ॥ ఓం నమో మహా గౌర్యా ఇతి పూజా ॥8॥

సిద్ధ గంధర్వ యక్షాద్యైః రప్సరైర సురైరపి । సేవ్యమానా సదా భూయా త్సర్వదా సిద్ధిదాయినీ ॥ ఓం నమ స్సిద్ధిదాయిన్యై ఇతి పూజా ॥ నాతవేనస ఇతి మంత్రేణ షోడశోపచార పూజాం కుర్యాత్ ॥9॥

అథ బ్రహ్మ విష్ణు రుద్ర గణపత్యాది ధ్యానాది

ప్రధానస్య పశ్చిమ దిగ్భాగే బ్రహ్మ విష్ణు రుద్ర గణపతి క్షేత్రపాలా భయంకర వాస్తు పురుష రాశిదేవతా ఆవాహయేత్ ॥

పద్మాసనం చతుర్వక్త్రం ద్విచతుర్హస్తమేవచ । బ్రహ్మసూత్రోజ్వలం ధ్యాయే ద్దేవాద్రమేదన తత్పరమ్ ॥ బ్రహ్మ దేవానా మిత్యావాహనాది ॥1॥

గరుత్మద్వాహనా రూఢం శంఖ చక్ర ధరం హరిమ్ । పీతాంబరం హృదిధ్యాయే త్సర్వాభీష్టస్య సిద్ధయే । విష్ణోర్నుకమితి పూజా ॥2॥

త్రినేత్రం జటిలం హస్తే చర్మాంబర ధరం శివం । శూల హస్తం వృషారూఢం ధ్యాయామి గిరిజాపతిమ్ ॥ కద్రుద్రాయేతి పూజా జపశ్చ ॥3॥

ఏకదంతం గజముఖం లంబాలం మోదకప్రియమ్ । శూర్పకర్ణం నమస్యామి శిరసాఖు వరస్థితమ్ ॥ గణానాంత్వేతి పూజా ॥4॥

ఉత్తుంగ వృషభారూఢం పద్మ పత్రాయ తేక్షణం । క్షేత్రపాలం మహాం వందే సర్వాభీష్టస్య శాంతయే ॥ క్షేత్రస్య పతినేతి పూజా ॥5॥

అష్టమజనానందోహా భీతిత్రాత వినాశనం । అభయంకర మీదేహం సతతం సౌఖ్యదాయినమ్ ॥ యత ఇంద్రేతి పూజా ॥6॥

మానదండకరాబ్జేన వహంతం భూమి శోధకమ్ ।
వందేహం వాస్తు పురుషం శయానం శయనే శుభే ॥

వాస్తోష్పతి ఇతి పూజా

అథ రాశి దేవతా ధ్యానాది

తీక్ష శృంగ యుతం దీర్ఘ సటాకూట విరాజితమ్ । రక్తాక్షం కుంచి తపదం మేషం హృది విభావయే ॥ ఓం నమో మేషాయేత్యా వాహనాది పూజా ॥1॥

సంచార్య చల సంకాశం తీక్ష్ణ శృంగ ద్వయాన్వితం । కకుద్వి రాజ మానాంసం వృషభం హృది భావయే । ఓం నమో వృషభాయేతి పూజా జపశ్చ ॥2॥

పరస్పరాసు రాగార్త మనోజ్ఞస్య సమృశాకృతి । అన్యోన్యా శ్లిష్ట హస్తాబ్జం మిధునం హృది భావయే॥ ఓం నమో మిధునాయేతి పూజా జప ॥3॥

వారి పూరాంత రచరం షడంఘ్రిం లోహితేక్షణమ్ । కుక్షి విన్యస్త వదనం ద్యాయామి హృది కర్కటమ్ ॥ ఓం నమః కర్కటాయేతిపూజా॥4॥

చండాట్టహాస భయదం దప్తి మస్తక భేదనమ్ । దీర్ఘ లాంగూల సంయుక్తం సింహం హృది విభావయే । ఓం నమః సింహాయేతి పూజా ॥5॥

పతి ముద్దిశ్య సదృశం తపస్యంతీం మితాశనామ్ । పూర్ణ చంద్ర ముఖీం కాన్తాం కన్యాం హృది విభావయే । ఓం నమః కన్యాయా ఇతిపూజా॥6॥

పదార్థమాన సిద్ధ్యర్థం బ్రహ్మణా కల్పితాం పురా । తులావామేతి కథితాం సంఖ్యారూపా ముపాస్మహే । ఓం నమస్తులాయ ఇతి పూజా ॥7॥

హాలాహల సమాయుక్తం వితతోయత సన్నిభమ్ । ఆతోల్యమాన పుచ్ఛాగ్రం వృశ్చికం హృది భావయే॥ ఓం నమో వృశ్చికాయేతి పూజా ॥8॥

ఈషన్నమిత కోట్యగ్ర దృఢబ్యాబంధ నాన్వితమ్ । ఆరోపితోగ్ర బాణాగ్రం ధనుర్హృది విభావయే । ఓం నమో ధనుష ఇతి పూజా ॥9॥

అంభోధి ఘోరజఠరకృత భూయిష్ఠ కేళనం । జలజంతు ప్రతిభయం కమలం హృది భావయే । ఓం నమో మకరాయేతి పూజా ॥10॥

సౌవర్ణం రత్న ఖచితం సుధా పూరాభి పూరితమ్ । వైనతేయ జవా నీతం కుంభం హృది విభావయే । ఓం నమః కుంభాయ ఇతి పూజా ॥11॥

నిమేష హీన నయనం స్వులరంతం వారి కేళితే । మమాభీష్టస్య సిద్ధ్యర్థం మీనం హృది విభావయే । ఓం నమో మీనాయ ఇతి పూజా ॥12॥

సప్త మరుత్పంచ బ్రహ్మవాహనాది

ప్రధానస్య వాయవ్య దిగ్భాగే సప్త మరుద్దేవతాః పంచ బ్రహ్మ దేవతాశ్చా వాహయేత్ — ఆసమంతాత్సంచరిష్ణు స్సతీవ్ర గరుడస్థితః । ఆవహో మరుతాం శ్రేష్ఠ స్సుఖాయాస్తు సదా మమ । ఓం నమ ఆవాహాయేతి పూజా జపశ్చ ॥1॥

జగతాం భంజనం కుర్వన్ విపరీత ప్రధావనైః । నభో మధ్యగతో వాయుర్వివహో భూతిదోస్తుమే ॥ ఓం నమో వివహాయేతి పూజా జపశ్చ ॥2॥

ప్రచండగతి విర్ధూత ప్రపలాయిత పర్వతమ్ । ప్రవహంప వన శ్రేష్ఠం శిరసా ప్రణమామ్యహం ॥ ఓం నమః ప్రవహాయేతి పూజా జపశ్చ ॥3॥

ఉద్వేలయన్ పయోరాశీన్ గిరీనున్మూలయం స్తరూన్ । జగంతి క్షోభయ న్నిత్య ముద్వ హస్సేవ్యతే మయా ॥ ఓం నమ ఉద్వహాయ ఇతి పూజా ॥4॥

జగదానంద జనకో గంధహారీశ్చ నైశ్చనైః । శీతాంబురణ సంవాహా స్సంవహో స్సుఖ దోస్తుమే ॥ ఓం నమ స్సంవహాయ ఇతి పూజా ॥5॥

ప్రాణా పానాది రూపేణ జగతి వ్యాప్య జీవయన్ । సేవ్యతాం ప్రాణి నివహైః మరుత్పరి వహోళిదః ॥ ఓం నమః పరివాహాయ ఇతి పూజా ॥6॥

ప్రాతి కూల్యేన ధావంతం భ్రామయంతం జగత్త్రయం । మరుతాం ప్రవరం నిత్యమాశ్రయే ప్రవహాళిదమ్ ॥ ఓం నమః ప్రవహాయ ఇతి పూజా ॥7॥

మారుత మసీతి మంత్రేణ సర్వేషాం మరుతాం సర్వోపచార పూజాజపశ్చ —సద్యోజాతాదిభిః పంచభి ర్మంత్రైః పంచ బ్రహ్మ పూజా ॥ తధాహి అక్ష మాలావరాభీతి హస్తం త్ర్యక్షం చతుర్ముఖం । కుందేందు శంఖ ధవళం సద్యోజాతం నమామ్యహం । సద్యోజాతం ప్రపద్యామీత్యా వాహనాది ॥1॥

అక్షమాలాభయ వరటంక హస్తం త్రిలోచనమ్ । కించిల్కూ్రరం చతుర్వక్త్రం వామదేవ మహంభజే । వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠా యేత్యా వాహనాది ॥2॥

కుఠారాంకుశ పాశాక్ష సూత్ర ఢక్కా కపాలవాన్ । త్ర్యక్ష శ్చతు ర్ముఖోఽ ఘోరః పాతుమాం నీల విగ్రహః ॥ అఘోరేభ్యోఽథ ఘోరేభ్య ఇతిత్యావాహ్య ॥3॥

ప్రదీప్త విద్యుత్కనక వర్ణం త్ర్యక్షం చతుర్ముఖం । విద్యావర కుఠా రాది హస్తం తత్పురుషంభజే ॥ తత్పురుషాయ విద్మహే ఇత్యావాహనాది ॥4॥

టంక పాశాంకుశాభీరి వేద రక్షాక్ష శూలవాన్ । సితద్యుతిః పంచ
ముఖః ఈశానోఽస్మాన్ సదావతు॥ ఈశాన స్సర్వవిద్యానామిత్యావాహనాది ॥౮॥

ఆదిత్యాది నవగ్రహ పూజా

ప్రధానకోష్ఠోత్తర దిగ్భాగే నవగ్రహ దేవతాః గ్రహ యజ్ఞోక్త ప్రకారేణ పూజయేత్ । తత్ప్రకారః ప్రదర్శ్యతే ॥ గోధూమా స్తండులా శ్చైవ ఆఢకా ముద్గకా స్తథా । చణకాశ్చైవ నిష్పావా స్తిలా మాషాః కుళుత్థకాః ॥ ఏతాని నవధాన్యాని :—

మధ్యే గోధూమ ధాన్యో పరివర్తులాకార మండలే సాంగం సాయుధం సవాహనం సశక్తి పుత్ర మిత్ర పత్నీ పరివార మధి దేవతా ప్రత్యధి దేవతా సహితం భగవంతం సూర్య గ్రహ మావాహయామి ॥ ఏవమాగ్నేయ్యాం తండులో పరిచతురస్రాకార మండలే సోమమ్ । దక్షిణస్యాం ఆఢక ధాన్యోపరిత్రి కోణాకార మండలే అంగారకగ్రహమ్ । ఐశాన్యాం ముద్గ ధాన్యోపరి బాణాకార మండలే బుధగ్రహం । ఉత్తరస్యాంచణక ధాన్యోపరి దీర్ఘ చతురస్ర మండలే బృహస్పతి గ్రహమ్ । ప్రాచ్యాం నిష్పావ ధాన్యోపరి పంచకోణాకార మండలే శుక్ర గ్రహమ్ । ప్రతీచ్యాం తిలధాన్యోపరి ధనురాకార మండలే శనైశ్చర గ్రహమ్ । నైరృత్యాం మాషధాన్యోపరి శూర్పాకార మండలే రాహుగ్రహమ్ । వాయువ్యాంకుళుత్థ ధాన్యోపరిధ్వజాకార మండలే కేతు గ్రహమ్ ॥

ఆదిత్యాదిః—

సర్వత్ర సాంగం సాయుధ మిత్యాది పఠనీయం ఇతి గ్రహయజ్ఞే ॥ అత్ర తద్ధ్యానాదికం గ్రాహ్యమ్ । తథాహి — పద్మాసనః పద్మకరోద్విబాహుః పద్మద్యుతి స్సప్త తురంగవాహః । దివాకరో లోక గురుః కిరీటీ ప్రసీదతాన్మే భగవాన్ దినేశః ॥ ఆకృష్ణేనేతి అసత్యేనేతివా ఓం నమ ఆదిత్యాయ ఇతి సూర్యా వాహనాది ॥ — సూర్యాధి దేవతాగ్ని ధ్యానం । పింగభ్రూశ్మశ్రుకేశాక్షి త్రిశయం సూక్ష్మ మాత్రకం । ధ్యాయామగ్నిం శక్తి

ధరం ఛాగస్థం రక్త విగ్రహం । అగ్నిం దూతమితి । ఓం నమ ఆదిత్యాధి దేవతాయై అగ్నయ ఇతి పూజా । సూర్య ప్రత్యధి దేవతా రుద్రధ్యానమ్ । పినాక ఖట్వాంగకపాల శూలధరం త్రినేత్రం సితదేహ కాంతిం । వృషాధిరూఢం వరదం ప్రసన్నం ధ్యాయామి రుద్రం మృగలాంఛనాంకమ్ । కద్రుద్రాయేతి । ఓం నమ ఆదిత్య ప్రత్యధి దేవతాయై రుద్రాయ ఇతి పూజాది ॥1॥

శ్వేతాంబర శ్వేత విభూషణాఢ్యో గదాధర శ్శ్వేత రుచిర్ద్వి బాహుః । చంద్ర స్సుధాత్మా వరదః కిరీటి శ్రేయాం సిమహ్యం ప్రదధాతు దేవః ॥ అప్యాయ స్వేతి మంత్రేణ ఓం నమ స్సంద్రమస ఇతి చత్వారి వాహనాది । చంద్రాధి దేవతాఽప్దేవతా ధ్యానమ్ । స్త్రీరూప ధారిణీ శ్వేతా అపోమకర వాహనాః । దదానాః పాశ కలశౌ ముక్తాభూషా భజామ్యహమ్ । అప్సుమే సోమో । ఓం నమ స్సోమాధి దేవతాభ్యోఽద్భ్య ఇతి పూజాది । చంద్ర ప్రత్యధి దేవతా గౌరీ ధ్యానం । ధ్యాయామి గౌరీ మాదర్శ మక్ష సూత్రం కమండలుం । బిభ్రాణాం పంకజం హస్తై ర్హైమా భామ మరార్చితాం । గౌరీ ర్మిమాయ గౌరీ మిమాయేతివా । ఓం నమ శ్చంద్ర ప్రత్యధి దేవతాయై గౌర్యై ఇతి పూజాది ॥2॥

రక్తాంబరో రక్తవపుః కిరీటి చతుర్భుజో మేష గమోగదా భృత్ దరాన్వత శ్శక్తిధర త్రిశూలీ సదామమస్యా ద్వరదః ప్రశాంతః । అగ్నిర్మూర్ధా । ఓం నమోంగారకాయ ఇతి కుజావహనాది । అంగారకాధి దేవతా భూమి ధ్యానం । అబ్జాంకరై రోషధి పాత్ర సస్యపాత్రేవ హంతీం వరరత్న పాత్రం । ధ్యాయామి చండాంశు నిభాంబరాఢ్యాం శుక్లాం మహీం దిగ్గజ పృష్ఠ సంస్థాం ।

స్యోనాపృథివీభవ :—

ఓం నమోంగారకాది దేవతాయై పృథివ్యై ఇతి పూజా । అంగారక ప్రత్యధి దేవతా స్కంద ధ్యానమ్ ॥ పతాకికా శక్తి ఘంటా కుక్కుటాఢ్యం

మయూరగంభీర క్తాంబరధరం పింఛ భూవం ధ్యాయామి షణ్ముఖం కుమారం మాతా । ఓం నమోంగారక ప్రత్యధి దైవతాయై కుమారాయ ఇతి పూజా ॥3॥

పీతాంబరః పీతవపుః కిరీటి చతుర్భుజ శ్శుద్దమతిర్గదాభృత్ । చర్మాసి ధృత్సోమ స్సుత స్సదామే సింహాధిరూఢో వరదో బుధస్స్యాత్ । ఉద్బుధ్య ధ్వం - ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ఇతివా । ఓం నమో బుధాయేతి సౌమ్య వాహనాది । బుధాధి దేవతా విష్ణుం ధ్యానం । ప్రదక్షిణం దక్షిణాధః కరాదారభ్య బిభ్రతం । గదాబ్జ శంఖ చక్రాణి క్రమాద్విష్ణుం సితం భజే । ఇదం విష్ణు ర్విచక్రమే ఓం నమో బుధగ్రహాధి దేవతాయై విష్ణవే ఇతి పూజాది । బుధ ప్రత్యధి దేవతా పురుష ధ్యానం । శంఖ చక్ర గదా పద్మ రాజమాన కరాంబుజం సువర్ణ వర్ణం పురుష మూర్తిం హృదివి భావయే । సహస్ర శీర్షా । ఓం నమో బుధగ్రహాధి దేవతాయై పురుషాయ ఇతి పూజా ॥4॥

పీతాంబరః పీత వపుః కిరీటి చతుర్భుజో దేవ గురుః ప్రశాంతః । దధచ్చ దండంచ కమండలుంచ తథాక్ష సూత్రం వరదోస్తు మహ్యం ॥

బృహస్పతే అతి :

ఓం నమో బృహస్పతయ ఇతి బృహస్పత్యా వాహనాది ॥ బృహస్పత్యధిదేవ తేంద్ర ధ్యానమ్ । చతుర్దంత గజారూఢం వజ్రాంకుశలసత్కరమ్ । ప్రాచీ పతిం స్వర్ణవర్ణం ధ్యాయా మీంద్ర సురాధిపం । ఇంద్ర శ్రేష్ఠాని । ఇంద్రంవో విశ్వత ఇతివా । ఓం నమో బృహస్పత్యధి దేవతాయై ఇంద్రాయ ఇతి పూజాది । బృహస్పతి ప్రత్యధి దేవతా బ్రహ్మ ధ్యానమ్ ॥ కమండలుం పుస్తక మక్షమాలాం స్రువం దధానం జటిలం చతుర్ముఖం । పద్మాసనస్థం మృగ చర్మవస్త్రం సార్కస్థ హంసం ప్రణమామి పాటలం । బ్రహ్మజాతే బ్రహ్మజి జ్ఞాన మితివా ॥ ఓం నమో బృహస్పతి ప్రత్యధి దేవతాయై బ్రహ్మణే ఇతి పూజా ॥5॥

శ్వేతాంబర శ్శ్వేత వపుః కిరీటి చతుర్భుజో దండ ధరశ్చ శుక్రః । తథాక్ష సూత్రంచ కమండలుంచ జటాశ్చ బిభ్ర ద్వరదోస్తు మహ్యం ।

శుక్రంతే అన్యత్ — ఓం నమ శ్శుక్రాయ ఇతి ధ్యానా వాహనాది । శుక్రాధి దేవతేంద్రాణీ ధ్యానం । ఇంద్రాణీ [illegible] వామే [illegible] ముంఖ రీ । అభయం దక్షిణే స్వర్ణ వర్ణాం ధ్యాయామ్యహం [illegible] । ఇంద్రాణి మాసునారీషు । ఓం నమ శ్శుక్రాధి దేవతాయై ఇంద్రాణ్యై ఇతి పూజాది । శుక్ర ప్రత్యధి దేవతేంద్ర ధ్యానం । శ్వేతహస్తి సమారూఢం వజ్రాంకుశం సత్కరిం । సహస్ర నేత్రం స్వర్ణాభ మింద్రం ధ్యాయే విభావసుం [illegible] విశ్వత — । ఓం నమ శ్శుక్ర ప్రత్యధి దేవతాయై ఇంద్రాయ ఇతి పూజాది ॥6॥

సూర్యాత్మజ శ్శ్యామవపుః కిరీటి వరేషు బాణాసన ఖడ్గపాణిః । గృధ్రాసనః క్రూరతనుః కృపావాన్ ప్రసీదతాన్మే భగవాన్ శనైశ్చరః । శమగ్నిరగ్నిభిః ఓం నమశ్శనయ ఇతి । శనైశ్చరాధి దేవతా ప్రజాపతి ధ్యానం హస్తాబ్జై స్స్రువ పుస్తకేచ విపులాం [illegible] ప్రాణం సితయజ్ఞ సూత్ర విలసద్విస్తీర్ణ వక్షస్థలం । వైరాగ్యం వదతా మనిశం పద్మప్రభా భాసురం సావిత్రీ సహితం ప్రజాపతి మహం ధ్యాయామి లోకేశ్వరం । ప్రజాపతే నత్వదే — ॥ ఓం నమ శ్శనైశ్చరాధి దేవతాయై ప్రజాపతయ ఇతి పూజాది । శని ప్రత్యధి దేవతా యమ ధ్యానం ॥ రక్త దృష్టిం పాశహస్తం యమం మహిష వాహనం । కాలం కరాళ వదనం నీలాంగం భీషణం భజే । యమాయ సోమం — ॥ ఓం నమశ్శనైశ్చర ప్రత్యధి దేవతాయై యమాయేతి పూజాది ॥7॥

కృష్ణాంబరః కృష్ణ వపుః కిరీటి కరాళ వక్త్రం కరవాళమాలీ । చతుర్భుజశ్చర్మధరశ్చ నీల సింహాధి రూఢో వరదోస్తు రాహుః । కయా నశ్చిత్ర — ॥ ఓం నమో రాహుగ్రహాయేతి ఆవాహనాది । రాహ్వాధి దేవతా సర్ప ధ్యానం । రక్త వర్ణం కరాబ్జాభ్యామక్షమాలాం కమండలుం । బిభ్రాణం భావయే సర్పం త్రిభోగం సర్ప భూషణమ్ । ఆయంగౌః పృశ్ని ॥ ఓం నమో రాహ్వాధి దేవతాయై సర్పాయేతి పూజాది ॥ రాహు ప్రత్యధి దేవతా మృత్యు ధ్యానం । కాలం కరాళ వదనం భజే నీలాంగ భీషణం । పాశ దండధరం మృత్యుం సర్ప వృశ్చికరో మతం ॥ పరం మృత్యో— । రాహు ప్రత్యధి దేవతాయై మృత్యవ ఇతి పూజా ॥8॥

ధూమ్రో ద్విబాహుర్వరదో గదా భృద్గృధ్రాసనస్థో వికృతాననశ్చ । కిరీట కేయూర విభూషితాంగస్సదాస్తు మే కేతు రయం ప్రశాంతః ॥ కేతుం కృణ్వన్ —— ॥ ఓం నమః కేతు గ్రహాయేత్యావాహనాది ॥ కేత్వధి దేవతా బ్రహ్మ ధ్యానం ॥ విరించిం చాప్రుతం శ్వేతపద్మస్థం పద్మ సన్నిభం । అక్ష స్రక్కుండికా భీతి దానహస్తం పితామహం ॥ బ్రహ్మ జజ్ఞానం । ఓం నమః కేత్వధి దేవతాయై బ్రహ్మణే ఇతి పూజాది । కేతు ప్రత్యధి దేవతా చిత్ర గుప్త ధ్యానం । పింగళశ్మశ్రు కేశాఢ్యం స్వర్ణాభం చిత్ర గుప్తకం । వామే పత్రం కరేదక్షే లేఖినిం దధతం భజే । సచిత్ర చిత్రం । ఓం నమః కేతు ప్రత్యధి దేవతాయై చిత్ర గుప్తాయేతి పూజా జపశ్చ ॥9॥

ద్వాదశాదిత్య పూజా

ప్రధానస్యైశాన దిగ్భాగే ద్వాదశాదిత్య దేవతాః మృత్యుం జయ దేవతాం చావాహయేత్ ॥

తద్ధ్యానం :—

ధాతా శుభస్య మేదాతా భూయో భూయోపి భూయసః । రశ్మిజాల సమాశ్లిష్ట స్తమస్తోమ వినాశకృత్ ॥ ఓం నమో ధాత్ర ఇతి పూజా జపశ్చ ॥1॥

మేరు శృంగాంతర చరః కమలాకర బాంధవః । అర్యమాస్తు సదా భూత్యై భూయస్యై ప్రణతస్యమే ॥ ఓం నమోఽర్యమ్ణ ఇతి పూజా ॥2॥

నిశా నివారణ పటు రుదయాద్రి కృతాశ్రయః । మిత్రోస్తు మమ మోదాయ తమస్తోమ వినాశనః ॥ ఓం నమో మిత్రాయేతి పూజా ॥3॥

సూర్యస్యందనమారూఢో హ్యర్చిర్మాలీ ప్రతాపవాన్ । కాలభూత కామరూపో హ్యరుణస్సేవ్యతేమయా ॥ ఓం నమోఽరుణాయేతి పూజా ॥4॥

నిశానిద్రా ప్రహరతో జగన్మండపదీపకః । మునీంద్ర నివహస్తుత్యో భూతిదోంశ ర్భవేన్మమ ॥ ఓం నమోంశవే ఇతి పూజా ॥5॥

ఆదిమాస యుతూనాంచ వత్సరాయ నయోరపి । ఘటికానాంచయః కర్తా భగో భాగ్య ప్రదోఽస్తుమే ॥ ఓం నమో భగాయేతి పూజ ॥6॥

సహస్ర రశ్మి సంవీత మింద్రం వరద మర్చయాం । శిరసా ప్రణ
మామ్యద్య శ్రేయో వృద్ధి ప్రదాయకం ॥ ఓం నమ ఇంద్రాయేతి పూజా ॥7॥

జగన్నిర్మాణ కర్తారం సర్వ దిగ్వ్యాప్త తేజసం । నభో గ్రహ మహా
దీపం వివస్వంతం సమామ్యహం ॥ ఓం నమో వివస్వత ఇతి పూజా ॥8॥

పూషా తోషాయమే భూయా త్సర్వ పాపాపనుత్తయే । సహస్ర కర
సంవీతః సమస్తా శాంతరాంతరః ॥ ఓం నమః పూష్ణ ఇతి పూజా ॥9॥

ప్రపంచం ప్రతపన్ భూయో వృష్టిభిర్హ్లాదయన్ పునః । జగదానంద
జనకః పర్జన్యః పూజ్యతేమయా ॥ ఓం నమః పర్జన్యాయేతి పూజా ॥10॥

త్వష్టా శుభాయమే భూయాచ్ఛిష్టావళి నిషేవితః । నానాశిల్పకరో
నానాదాతు రూపః ప్రభాకరః ॥ ఓం నమ స్త్వష్ట్ర ఇతి పూజా ॥11॥

భాను మండల మధ్యస్థం వేదత్రయ నిషేవితమ్ । గాయత్రీ ప్రతి
పాద్యం తం విష్ణుం భూత్యైన మామ్యహం ॥ ఓం నమో విష్ణవ ఇతి పూజా ॥12॥

ద్వాదశాదిత్యానాముద్యన్న ద్యేతి పూజా జపశ్చ ॥

అథ మృత్యుంజయ ధ్యానం :—

వదనం తాడిత యమం భక్త రక్షణ తత్పరం ।
మృత్యుం జయం సదాధ్యాయే త్సర్వాపద్వి నివృత్తయే ॥

త్రియంబకం :—

ఓం నమో మృత్యుం జయాయేతి పూజా ॥

ఏతేషాం పరితోష్ట దిక్షు త త్తద్ధసనేషు దిక్పాలకా నావాహయేత్ ॥

తత్త ధ్యానం :—

శ్వేతహస్తి సమారూఢం వజ్రహస్తం పురంధరం ।
సహస్ర నేత్రం పీతాభ మింద్రం హృది భావయే ॥

ఇంద్రం వో విశ్వతః :—

ఓం నమ ఇంద్రాయేతి పూజా జపశ్చ ॥1॥

సప్తార్చిర్భిర్వృతవ పుష్టం స్వాహాదేవీ నిషేవితం ।
అజ వాహనమారూఢ మగ్నిం స్వర్ణతనుం శ్రయే ॥

అగ్నిం దూతం :—

ఓం నమో అగ్నయ ఇతి పూజా జపశ్చ ॥2॥

కరాళ మహిషారూఢం కాలదండధరం పునః ।
శ్యామవర్ణం పాశహస్తం కృతాంతం ప్రణమామ్యహం ॥

యమాయ సోమం :—

ఓం నమో యమాయ ఇతి పూజా జపశ్చ ॥3॥

స్తుమో నిరఋతింగంతుం తురంగమకృతాశ్రయం ।
శ్యామరూపం శూలహస్తం వృత్త నేత్రం భయంకరం ॥

యత్తే దేవేతి :—

ఓం నమో నిర్‌ృతయ ఇతి పూజా జపశ్చ ॥4॥

నక్రవాహనమారూఢం సుధా కలశ ధారిణం ।
పాశ హస్తం ధూనరాధిం వరుణం శిరసా మమః ॥

ఇమంమే వరుణ :—

ఓం నమో వరుణాయ ఇతి పూజా జపశ్చ ॥5॥

మారుతం మరుతాం సేవ్యం సారంగ వరవాహనం ।
సర్వప్రాణ్యం తరగతం ధూమ్రవర్ణ మహం భజే ॥

తవవాయో :—

ఓం నమో వాయవ ఇతి పూజా జపశ్చ ॥6॥

కుబేరం పుష్పక గతం నిధిభిర్న వభిర్వృతం ।
సువర్ణ వర్ణం పింగాక్షం మనసా భావ యామ్యహం ॥

సోమే ధేనుం :—

ఓం నమః కుబేరాయ ఇతి పూజా ॥7॥

చంద్రమౌళిం త్రినయనం తుంగవు పుంగవ వాహనం ।
చర్మాంబర ధరం శంభుం రక్తరూపం నమామ్యహమ్ ॥

శమీశానమ్ :—

ఓం నమ ఈశాయేతి పూజా జపశ్చ ॥8॥

క్వచిద్దిక్పాల పూర్వభాగే అధో లోకపాలోర్ధ్వ లోక పాలా వాహనం దృశ్యతే ॥

తథాహి :—

పద్మాసనం చతుర్వక్త్రం భారతీశం చతుర్భుజం ।
బ్రహ్మమూర్తోజ్జ్వలం ధ్యాయే ద్వేదామ్రేడన తత్పరమ్ ॥

అదః పశస్య ॥

ఓం నమోధో లోకపాలాయ బ్రహ్మణే ఇతి పూజా ॥

గరుత్మద్వాహనా రూఢం శంఖ చక్ర ధరం హరిమ్ ।
పీతాంబరం హృది ధ్యాయే త్సర్వాభీష్టార్థ సిద్ధయే ॥

తద్విష్ణోః :—

ఓం నమ ఊర్ధ్వ లోకపాలయ విష్ణవ ఇతి పూజా ॥

ఏతేషాం పూర్వభాగే ఆకాశ దేవతా మావాహయేత్ ॥

సర్వవ్యాపక మాకాశం శబ్దమాత్రి సమాశ్రియమ్ ।
నమామి శిరసా నిత్య మారోగ్యా వ్యాప్తయే సదా ॥

అన్యైత ద్రుబ్రా మోహనా :—

ఓం నమ ఆకాశాయేతి పూజా జపశ్చ ॥

ఏతేషాం పశ్చిమభాగే మహీ దేవతా మావాహయేత్ ॥

సమస్త జగదా ధారాం గంధమాత్ర కృతా శ్రయాం ।
అద్యాం పద్మభువ స్సృష్టే ర్మహీమీడే ముహుర్ముహుః ॥

మహీం దేవీం :—

ఓం నమో మహ్యై ఇతి పూజా జపశ్చ ॥

ఓశేషాం చతుష్కోణేషు :—

నక్ర వాహన మారూఢాన్ సుధాకలశ ధారిణః ।
పాశ హస్తాన్ ధూసరాభాన్ వరుణాం శ్చతురో భజే ఇతి ధ్యాత్వా ॥

ఇమంమే వరుణ తత్వాయామి త్వంన్నో అగ్నే సత్వన్నో అగ్నే ఇతి చతస్రో వరుణ దేవతా ఆవాహయేత్ ॥

తైరేవ మంత్రై రుపచారో జపశ్చ ।

సర్వేషాం పురస్తాచ్చ తచ్ఛిద్రి సమన్వితం బ్రహ్మకలశం పూజయేత్ । అతశ్రి బ్రహ్మ జజ్ఞాన మిత్యాది మంత్రేణ బ్రహ్మాణం అవతే హేళో వరుణ ఇత్యాది మన్త్రేణ వరుణంవా పూజయేదితి కేచిత్ ॥

తత్తత్కలశ నివేశితానాం ధ్యానా వాహనాదికం కృత్వా ధూప దీప నైవేద్య భక్ష్య భోజ్య లేహ్య చూష్య పేయఖాద్య చర్వణాదికం నానావిధ ఫల సహితం తామ్బూలంచ నివేద్య నీరాజనాదికం కృత్వా మంత్రపుష్ప ప్రదక్షిణ నమస్కారాదికం కుర్యాత్ ॥

తైర్బ్రాహ్మణై స్తత్తన్మంత్ర జప మష్టోత్తర సహస్ర సంఖ్య యాష్టోత్తర శత సంఖ్యయావా కారయేత్ ॥

తతః వేదపారాయణ ద్వారా జప సూర్య నమస్కారాశ్వత్థ ప్రదక్షిణ రుద్రాభిషేక నమక చమక పురుషసూక్త శ్రీసూక్త భూసూక్తాయుష్యసూక్త మహాశాంతి మోక్షశాంతి మహా సౌరాపోహిష్ఠా ముంచామిత్వా ఏవాపిత్రే పావమానీ శంవతీ స్వస్తిమతీ ఇంద్రాదీశానాంతసూక్త నవగ్రహసూక్త విష్ణుసూక్త సముద్రసూక్త వామనసూక్త విష్ణు సహస్రనామ శివ సహస్రనామ విష్ణుకవచ శివకవచ నామ త్రయాది జపార్థం బ్రాహ్మణాన్వృణుయాత్ ॥

మంటపాత్పశ్చిమేభాగే శాంతి హోమార్థం నవగ్రహ హోమార్థం అయుత తిల హోమార్థంచ కుండత్రియం కుర్యాత్ । సమాన తంత్రేణ త్రయాణామేకం వా కుండం కుర్యాత్ । అయుత తిల హోమ పక్షే పృథగేవ కుండం కుర్యాత్ ॥

కుండ ప్రమాణమ్ :—

ముష్టిమానం శతార్ధేతు శతేచా రత్నిమాత్రకమ్ । సహస్రేత్వథ హోతవ్యే కుర్యా త్కుండం కరాత్మకమ్ । ద్విహస్తమయుతే హోమే లక్ష హోమే చతుష్కరం । అష్ట హస్తాత్మకం కుండం కోటి హోమే తతోధిక మితి వచనాత్ హోమ తారతమ్యాను సారేణ చతురశ్రం కుండం యథోక్తం కృత్వా స్వగృహ్యోక్త మార్గేణోల్లేఖ నాద్యాజ్య భాగాంతం కృత్వా నవగ్రహ హోమం శాన్తి హోమం తిలహోమంచ కుర్యాత్ । ఏకస్మిన్ కుండే స్థండిలే వాగ్రహ యజ్ఞోక్త ప్రకారేణ గ్రహ యజ్ఞం కృత్వా ప్రధాన దేవతా మంత్రేణ సమిచ్చర్వాజ్యై రష్టోత్తర సహస్ర మష్టోత్తర శతంవా జుహుయాత్ ॥

అధిదేవతా ప్రత్యధి దేవతాభ్యామే తద్ద్రవ్యైః తన్మంత్రాభ్యాం తదర్థం జుహుయాత్ । మాచ్ఛిదోమృత్యో ఇతి యథా శక్తి తిలహోమం కుర్యాత్ । తద్గాయత్ర్యా యథాశక్తి మధుసిక్త దూర్వా హోమం పృషదాజ్య హోమం కుర్యాత్ ॥

ఏతే సహస్ర మితి మంత్రేణ యథాశక్తి గుళూచీ హోమం కుర్యాత్ । న్యాస పూర్వకం త్ర్యంబక మంత్రేణ పృథక్కుండ పక్షే అయుత తిల హోమం ఏక కుండ పక్షే యథాశక్తి తిలహోమం కుర్యాత్ ॥

జన్మ సంవత్సరాయనర్తు మాస పక్ష తిథి వార నక్షత్రయోగ కరణ రాశి దేవతానాం సమిచ్చర్వాజ్యై రష్టా వింశతి సంఖ్యయాష్ట సంఖ్యయావా హోమః । ఇతరేషా మేకైకాహుతిః ।

ఉల్లేఖనాద్యగ్ని ప్రతిష్ఠాపనానంతర మన్వాధానవతా మన్వాధాన క్రమః

అస్మిన్నన్వాహితేగ్నా విత్యాదిచక్షుషీ ఆజ్యేనేత్యంత ముక్త్వా పర్వతో భద్రమండల దేవతా ఏకైక సంఖ్యయా సమిచ్చర్వాజ్య ద్రవ్యైః । ఆదిత్యాది నవగ్రహ ప్రధానదేవతాః యథా సంభవం వివక్షిత సంఖ్యయా త త్తత్సమిచ్చ ర్వాజ్యైః । అగ్న్యాదిన నాది దేవతాః రుద్రాది నవ ప్రత్యధి దేవతాశ్చ వివ క్షిత సంఖ్యయా సమిచ్చర్వాజ్యైః । ఉగ్రరథ ప్రధాన దేవతాం మృత్యుం ।

పరం మృత్యో ఇతి మంత్రేణాష్టోత్తర సహస్రాది వివక్షిత సంఖ్యయా శమీ సమిచ్చ ర్వాజ్యైః । ఉగ్రరథాధి దేవతా ముగ్రంస్తు హిక్రుత మితి మంత్రే ణాష్టోత్తర శతాది వివక్షిత సంఖ్యయా శమీ సమిచ్చ ర్వాజ్యైః । ఉగ్రరథ ప్రత్యధి దేవతాం మృత్యుంజయయ్॥ త్ర్యమ్బకమితి మంత్రేణాష్టోత్తర శతాది వివక్షిత సంఖ్యయా శమీ సమిచ్ఛ ర్వాజ్యైః । పునః ప్రధాన దేవతాం మృత్యుం మాచ్ఛిదో మృత్యోఇతి మంత్రేణ వివక్షిత సంఖ్యయా తిల ద్రవ్యేణ। పునః ప్రదాన దేవతాం మృత్యుం తద్గాయత్ర్యా వివక్షిత సంఖ్యయా మధుసిక్త దూర్వాచ రుపృష దాజ్యైః । పునః ప్రధాన దేవతాం మృత్యుమేతే సహస్ర మితి మంత్రేణ వివక్షిత సంఖ్యాక గుడూచీ సమిచ్చర్వాజ్యైః పునః ప్రధాన దేవతాం త్ర్యమ్బక మితి మంత్రేణ వివక్షిత సంఖ్యాక తిల ద్రవ్యేణ । అశ్వ త్థామాది చిరజీవిన స్తత్తన్నామ మన్త్రైః ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యయా సమిచ్చ ర్వాజ్యైః । జన్మాది షష్టి వత్సర ద్వ్యయన షడృతు ద్వాదశ మాస ద్విపక్ష షోడశ తిధి సప్తవార దేవతాః తత్తన్నామ మంత్రైః ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యయా సమిచ్చ ర్వాజ్యైః । అష్టవస్వేకాదశ రుద్ర దేవతా స్తత్తన్నామ మంత్రైః ప్రత్యేక మష్టసంఖ్యయా సమిచ్చర్వాజ్యైః । జన్మర్క్షాది నక్షత్ర దేవతా, తైత్తరీ యక మంత్రైః ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యయా సమిచ్చర్వాజ్యైః । జన్మాది యోగ కరణ దేవతా స్తత్తన్నామ మంత్రేణ ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యయా సమిచ్చ ర్వాజ్యైః । నవదుర్గా దేవతా స్తత్తన్నామ మంత్రైః ప్రత్యేక మష్టసంఖ్యయా సమిచ్చర్వాజ్యైః బ్రహ్మాణం బ్రహ్మ జజ్ఞానమితి మంత్రేణ । విష్ణుం । ఇదం విష్ణురితి మంత్రేణ । రుద్రం కద్రుద్రాయేతి మంత్రేణ । గణపతిం గణానాం త్వేతి మంత్రేణ । క్షేత్రపాలం క్షేత్రస్యేతి మంత్రేణ వాస్తు పురుషం వాస్తో ష్పత ఇతి మంత్రేణ । అభయంకరంయత ఇంద్రేతి మంత్రేణ । ప్రతి దేవత మష్ట సంఖ్యయా సమిచ్చర్వాజ్యైః ।ద్వాదశరాశి దేవతాః సప్తమరుద్దేవతాశ్చ తత్తన్నామ మంత్రైః ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యయా సమిచ్చర్వాజ్యైః । సద్యో జాత వామదేవా ఘోర తత్పురుషే శానాఖ్య పంచబ్రహ్మాణః తత్తన్మంత్రైః ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యయా స్సమిచ్చర్వాజ్యైః । ఆదిత్యాది నవగ్రహాన్యాది ప్రత్యధి దేవాం స్తత్తన్మంత్రైః ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యయా సమిచ్చర్వాజ్యైః ।

ద్వాదశాదిత్యాం స్తత్తన్నామ మంత్రైః ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యయా సమిధ-
ర్వాజ్యైః । మృత్యుంజయం త్ర్యంబక మితి మంత్రేణాష్ట సంఖ్యయా సమిధ-
ర్వాజ్యైః । ఇంద్రాది లోకపాలానాం దేవతాం మహాదేవతాం దశగో
వరుణాంశ్చ తత్తన్మంత్రై ప్రత్యేక మష్ట సంఖ్యయా సమిదన్నాజ్యైః ।
శతచ్ఛిద్రాభిమాని దేవతే బ్రహ్మవరుణౌ తత్తన్మంత్రాభ్యాం ప్రత్యేక మష్ట
సంఖ్యయా సమిచ్చర్వాజ్యైః । దిక్పాల సాద్గుణ్య దేవతాః ప్రత్యేక మష్టా
త్రైక సంఖ్యయా కేవలాజ్య ద్రవ్యేణ శేషేణ స్విష్టకృత మిత్యాది సద్యో
యక్ష్య ఇత్యేక కుండపక్షే । పృథక్కుండ పక్షేతు గ్రహ హోమ కుండే
చక్షుషీ ఆజ్యేనేత్యంతే ఆదిత్యాది నవగ్రహ ప్రధాన దేవతాః ప్రత్యేక
సంఖ్యయా । అధి ప్రత్యధిదేవతాః ప్రధానార్ధ దశమ భాగాంశాదష్టసంఖ్యకు
సంఖ్యయా తత్తత్స మిచ్చర్వాజ్యైః । దిక్పాల సాద్గుణ్య దేవతాః కేవలాజ్య
ద్రవ్యేణ శేషేణేత్యాది సద్యోయక్ష్యే ఇతి । శాంతి హోమ కుండే । సరత్నో
రుద్ర దేవతాది శతచ్ఛిద్ర దేవతాంతం సంకల్పయేత్ । తిల హోమ కుండే ।
అయుత సహస్ర శతాన్యతమ సంఖ్యాక తిల హోమాన్సంకల్పయేత్ । కుండ
త్రయేపీధ్మా ధానాది చక్షుష్యంత పూర్వాంగ హోమః స్విష్ట కృదాద్యుత్త
రాంగ హోమః పాత్రా సాదనాది బ్రహ్మ విసర్జనాంతం తంత్రాది కుండ
సమానం ॥

చిరంజీవి సప్తనామ హోమః

1. ఓం నమశ్చిరంజీవినే శ్వత్థామ్నే స్వాహా
2. ఓం నమశ్చిరంజీవినే బలయే స్వాహా
3. ఓం నమశ్చిరంజీవినే వ్యాసాయ స్వాహా
4. ఓం నమశ్చిరంజీవినే హనుమతే స్వాహా
5. ఓం నమశ్చిరంజీవినే విభీషణాయ స్వాహా
6. ఓం నమశ్చిరంజీవినే కృపాయ స్వాహా
7. ఓం నమశ్చిరంజీవినే పరశురామాయ స్వాహా

ప్రభవాది హోమః

1. ఓం నమోబ్రహ్మణే ప్రభవాయస్వాహా
2. ఓం నమో విష్ణవే విభవాయస్వాహా
3. ఓం నమోరుద్రాయశుక్లాయస్వాహా
4. ఓం నమోగణేశాయ ప్రమోదూతాయ
5. ఓం నమశ్శక్త్యై ప్రజోత్పత్తయేస్వా
6. ఓం నమఃకుమారాయాంగిరసాయస్వా
7. ఓం నమో వల్ల్యై శ్రీముఖాయ స్వాహా
8. ఓం.నమోగౌర్యై భావాయస్వాహా
9. ఓం నమో బ్రాహ్మ్యైయువాయ స్వాహా
10. ఓం నమో మాహేశ్వర్యై ధాతవేస్వా
11. ఓం నమః కౌమార్యై ఈశ్వరాయస్వా
12. ఓం నమో వైష్ణవ్యై బహుధాన్యాయ
13. ఓం నమోవారాహ్యైప్రమాథినేస్వాహా
14. ఓం నమోమాహేంద్ర్యైవిక్రమాయ
15. ఓం నమశ్చాముండాయై వృషనేస్వాహా
16. ఓం నమఆరోగాయచిత్రభానవేస్వాహా
17. ఓం నమోభ్రాజాయ స్వభానవేస్వాహా
18. ఓం నమఃపటరాయ తారణాయస్వాహా
19. ఓంనమఃపతంగాయపార్థివాయస్వాహా
20. ఓం నమస్స్వర్ణరాయవ్యయాయస్వాహా
21. ఓం నమోజ్యోతిషీమతే సర్వజితేస్వా
22. ఓంనమోవిభాసాయసర్వధారిణేస్వాహా
23. ఓంనమః కశ్యపాయ విరోధినేస్వాహా
24. ఓంనమో రవయే వికృతయే స్వాహా
25. ఓంనమస్సూర్యాయ ఖరాయస్వాహా
26. ఓంనమోభానవే నందనాయస్వాహా
27. ఓంనమఃఖగాయ విజయాయస్వాహా
28. ఓంనమః పూష్ణేజయాయస్వాహా
29. ఓంనమోహిరణ్య గర్భాయమన్మథా
30. ఓంనమోమరీచయేదుర్ముఖాయస్వాహా
31. ఓంనమఆదిత్యాయ హేవిళంబినేస్వాహా
32. ఓంనమ స్సవిత్రే విళంబినేస్వాహా
33. ఓంనమోఒర్కాయ వికారిణేస్వాహా
34. ఓంనమోభాస్కరాయశార్వరిణేస్వాహా
35. ఓంనమోఒగ్నయేప్లవాయస్వాహా
36. ఓంనమఃజాతవేదసే శుభకృతేస్వాహా
37. ఓంనమస్సహోజసే శోభకృతేస్వాహా
38. ఓంనమోఒజిరాప్రభవే క్రోధినేస్వాహా
39. ఓంనమో వైశ్వానరాయ విశ్వావసవే
40. ఓంనమోనర్యాపసే పరాభవాయస్వా
41. ఓంనమఃపఙ్క్తిరాధసే ప్లవంగాయస్వా
42. ఓంనమః విసర్పిణే కీలకాయస్వాహా
43. ఓంనమోమత్స్యాయసౌమ్యాయస్వాహా
44. ఓంనమః కూర్మాయసాధారణాయస్వా
45. ఓంనమః వరాహాయ విరోధికృతేస్వా
46. ఓంనమఃనృసింహాయపరీధావినేస్వాహా
47. ఓంనమః వామనాయ ప్రమాదీచాయ
48. ఓంనమః రామాయానందాయస్వాహా
49. ఓంనమఃపరశురామాయరాక్షసాయ
50. ఓంనమః బలరామాయ నళాయస్వాహా
51. ఓంనమఃకృష్ణాయ పింగళాయస్వాహా
52. ఓంనమః కల్కినేకాళయుక్తినేస్వాహా
53. ఓంనమః బుద్ధాయ సిద్ధార్థినేస్వాహా
54. ఓంనమః దుర్గాయై రౌద్రిణేస్వాహా
55. ఓంనమః యాతుధానాయ దుర్మతయే
56. ఓంనమః భైరవాయ దుందుభయేస్వా
57. ఓంనమః హనూమతే రుధిరోద్గారిణే
58. ఓంనమః సరస్వత్యై రక్తాక్షిణేస్వాహా
59. ఓంనమో దాక్షాయణ్యై క్రోధనాయస్వా
60. ఓంనమో లక్ష్మ్యైక్షయాయస్వాహా

---

1. ఓంనమః సూర్యాయదక్షిణాయనాయ
2. ఓంనమఃశ్చంద్రాయ ఉత్తరాయణాయ

1. ఓంనమః వర్షాఋతవేస్వాహా
2. ఓంనమః శ్శరదఋతవేస్వాహా
3 ఓంనమః హేమంతాయఋతవేస్వాహా
4. ఓంనమః శ్శిశిరాయఋతవేస్వాహా
5. ఓంనమః వసంతాయఋతవేస్వాహా
6. ఓంనమో గ్రీష్మాయఋతవేస్వాహా

---

1. ఓంనమః శ్శుచయేమాసాయస్వాహా
2. ఓంనమః నభసేమాసాయస్వాహా
3. ఓంనమః నభస్యాయమాసాయస్వాహా
4. ఓంనమః ఇషాయమాసాయస్వాహా
5. ఓంనమః ఊర్జాయమాసాయస్వాహా
6. ఓంనమః స్సహాయమాసాయస్వాహా
7. ఓంనమః స్సహస్యాయ మాసాయస్వా
8. ఓంనమః స్తపసేమాసాయస్వాహా
9. ఓంనమః స్తపస్యాయమాసాయస్వాహా
10. ఓంనమో మధవే మాసాయస్వాహా
11. ఓంనమో మాధవాయ మాసాయస్వా
12. ఓంనమః శ్శుక్రాయ మాసాయస్వాహా

---

1. ఓంనమః అపూర్యమాణపక్షాయస్వాహా
2. ఓంనమః కృష్ణపక్షాయస్వాహా

యేదేవేలేమం యమేరివాక్రమాదుభయోః

---

1. ఓంనమోఽగ్నయే ప్రతిపదేస్వాహా
2. ఓంనమో బ్రహ్మణేద్వితీయాయైస్వాహా
3. ఓంనమోగౌర్యైతృతీయాయైస్వాహా
4. ఓంనమోగణపతయే చతుర్థ్యైస్వాహా
5. ఓంనమస్సర్పేభ్యఃపంచమ్యైస్వాహా
6 ఓంనమః స్కందాయషష్ఠ్యైస్వాహా
7. ఓంనమోరవయేసప్తమ్యైస్వాహా
8. ఓంనమోసద్యోజాతా యాష్టమ్యై
9. ఓంనమోదుర్గాయైనవమ్యైస్వాహా
10. ఓంనమః ఆదిశేషాయ దశమ్యైస్వాహా
11. ఓంనమోధర్మాయైకాదశ్యైస్వాహా
12. ఓంనమోహరయేద్వాదశ్యైస్వాహా
13. ఓంనమఃకామాయ త్రయోదశ్యైస్వా
14. ఓంనమః కలయే చతుర్దశ్యైస్వాహా
15. ఓంనమశ్చంద్రాయపూర్ణిమాయైస్వాహా
16. ఓంనమః పితృభ్యోఽమావాస్యాయై

తిథిదేవతానాంతత్తన్మంత్రైర్హోమ ఇతికేచిత్

---

1. ఓంనమశ్శివాయ రవివారాయస్వాహా
2. ఓంనమోదుర్గాయై సోమవారాయస్వా
3. ఓంనమష్షణ్ముఖాయ కుజవారాయస్వా
4. ఓంనమో విష్ణవే బుధవారాయస్వాహా
5. ఓంనమోబ్రహ్మణేగురువారాయస్వా
6. ఓంనమఃఇంద్రాయ శుక్రవారాయస్వా
7. ఓంనమో యమాయ శనివారాయస్వా

వారదేవతానాం తత్తన్మంత్రైర్హోమావా-

---

1. ఓంనమో ధ్రువాయ వసవేస్వాహా
2. ఓంనమోఽధ్వరాయ వసవేస్వాహా
3. ఓంనమఃసోమాయవసవేస్వాహా
4. ఓంనమోఽద్భ్యవసవేస్వాహా
5. ఓంనమోఽనిలాయవసవేస్వాహా
6. ఓంనమోఽనలాయ వసవేస్వాహా
7. ఓంనమఃప్రత్యూషాయ వసవేస్వాహా
8. ఓంనమః ప్రభాసాయ వసవేస్వాహా

అష్టౌదేవావసవఇతిమన్త్రైణహోమావా-

---

1. ఓంనమోవీరభద్రాయ రుద్రాయస్వా
2. ఓంనమఃశ్శంభవే రుద్రాయస్వాహా
3. ఓంనమో గిరీశాయ రుద్రాయస్వాహా
4. ఓంనమోభైరవాయ రుద్రాయస్వాహా
5. ఓంనమఃపినాకినేరుద్రాయస్వాహా
6. ఓంనమఃస్థాణవే రుద్రాయస్వాహా
7. ఓంనమోభర్గాయ రుద్రాయ స్వాహా
8. ఓంనమస్సదాశివాయ రుద్రాయస్వా
9. ఓంనమస్స్మరారయే రుద్రాయస్వాహా
10. ఓంనమశ్శివాయరుద్రాయస్వాహా
11 ఓంనమో హలాయరుద్రాయ స్వాహా

కద్రుద్రాయేతిమంత్రేణ హోమఇతి కేచిత్ తతోనక్షత్రేష్టి ప్రకారేణాష్టావింశతినక్షత్ర దేవతాస్యోపహోమం హావయేత్ ॥

1. ఓంనమోవిష్కంభాయస్వాహా
2. ఓంనమః ప్రీతయేస్వాహా
3. ఓంనమః ఆయుష్మతేస్వాహా
4. ఓంనమః సౌభాగ్యాయస్వాహా
5. ఓంనమః శోభనాయస్వాహా
6. ఓంనమోఽతిగండాయస్వాహా
7. ఓం నమః స్సుకర్మణేస్వాహా
8. ఓంనమో ధృతయేస్వాహా
9 ఓంనమ శ్శూలాయస్వాహా
10. ఓంనమో గండాయస్వాహా
11. ఓంనమో వృద్ధయేస్వాహా
12. ఓంనమో ధ్రువాయస్వాహా
13. ఓంనమోవ్యాఘాతాయస్వాహా
14. ఓంనమోహర్షణాయస్వాహా
15. ఓంనమో వజ్రాయస్వాహా
16. ఓంనమః స్సిద్ధయేస్వాహా
17. ఓంనమో వ్యతీపాతాయస్వాహా
38. ఓంనమో వరీయసేస్వాహా
19. ఓంనమః పరిఘాయస్వాహా
20. ఓం నమశ్శివాయస్వాహా
21. ఓంనమస్సిద్ధాయస్వాహా
22. ఓంనమస్సాధ్యాయస్వాహా
23. ఓంనమశ్శుభాయస్వాహా
24. ఓంనమశ్శుక్లాయస్వాహా
25. ఓంనమో బ్రాహ్మాయస్వాహా
26. ఓంనమ ఐంద్రాయస్వాహా
27. ఓంనమో వైధృతయేస్వాహా

1. ఓంనమస్సద్యోజాతాయబవాయస్వా
2. ఓంటమోవామదేవాయబాలవాయ
3. ఓంనమోఽఘోరాయ కౌలవాయ
4. ఓంనమ స్తత్పురుషాయ తైతులాయ
5. ఓంనమ ఈశానాయగరజాయస్వాహా
6. ఓంనమోభవాయవణిజేస్వాహా
7. ఓంనమః పార్వతీపతయేభద్రాయ
8. ఓంనమోవిరూపాక్షాయశకునయే
9. ఓంనమోనీలకంఠాయచతుష్పదేస్వా
10. ఓంనమఉమాపతయేనాగవాయ
11. ఓంనమశ్శూలినే కింస్తుఘ్నాయస్వా

1. ఓంనమశ్శైలపుత్ర్యై దుర్గాయైస్వాహా
2. ఓంనమోబ్రహ్మచారిణ్యైదుర్గాయై
3. ఓంనమశ్చంద్రఘంటాయైదుర్గాయై
4. ఓంనమఃస్కందమాత్రేదుర్గాయై
5. ఓంనమఃకూశ్మాండాయై దుర్గాయై
6. ఓంనమఃకాత్యాయన్యైదుర్గాయై
7. ఓంనమఃకాళరాత్ర్యైదుర్గాయై
8. ఓంనమోమహాగౌర్యైదుర్గాయై
9. ఓంనమ స్సిద్ధిదాయిన్యైదుర్గాయైస్వాహా

జాతవేదసఇతి సప్తభిః యశ్ఛందసామి దిత్యాభ్యాం నవదుర్గాహోమ ఇతి కేచిత్

1. ఓంనమోబ్రహ్మణేస్వాహా
2. ఓంనమోవిష్ణవే
3. ఓంనమోరుద్రాయ
4. ఓంనమోగణపతయే
5. ఓంనమః క్షేత్రపాలాయ
6. ఓంద మోఽభయంకరాయ
7. ఓంనమో వాస్తుపురుషాయ స్వాహా

బ్రహ్మదేవానామితి। విష్ణోర్నుకమితిక ద్రుద్రాయేతి । గణానాంత్వేతి । క్షేత్రస్య ప్రతినేతి । యతఇంద్రేతి । వాస్తోష్పత ఇతి మన్త్రైః క్రమాద్ధోమ ఇతి కేచిత్

1. ఓంనమో మేషాయరాశయే
2. ఓంనమో వృషభాయరాశయే

3. ఓంనమో మిథునాయరాశయే
4. ఓంనమః కర్కటాయరాశయే
5. ఓంనమస్సింహాయరాశయే
6. ఓంనమః కన్యాయైరాశయే
7. ఓంనమస్తులాయైరాశయే
8. ఓంనమోవృశ్చికాయరాశయే
9. ఓంనమో ధనుషేరాశయే
10. ఓంనమోమకరాయరాశయే
11. ఓంనమఃకుమ్భాయరాశయే
12. ఓంనమోమీనాయరాశయే

---

1. ఓంనమఅవహాయమరుతె
2. ఓంనమో వివహాయెమరుతె
3. ఓంనమఉద్వహాయమరుతె
4. ఓంనమస్సంవహాయమరుతె
5. ఓంనమోఽనువహాయమరుతె
6. ఓంనమఃపరివహాయమరుతె
7. ఓంనమఃప్రవహాయమరుతె

వురావాతో వర్షన్నిత్యాది సప్తమన్త్రై
ర్హోమ ఇతి కేచిత్

---

1. ఓంనమస్సద్యోజాతాయ బ్రహ్మణేస్వా
2. ఓంనమో వామదేవాయ బ్రహ్మణేస్వా
3. ఓంనమోఽఘోరాయ బ్రహ్మణేస్వా
4. ఓంనమస్తత్పురుషాయ బ్రహ్మణేస్వా
5. ఓంనమఈశానాయబ్రహ్మణేస్వాహా

సద్యోజాతమిత్యాది పంచబ్రహ్మమంత్రై
ర్హోమ ఇతి కేచిత్ ॥

తతశ్శాంత్యంగతయాధిదేవతా ప్రత్యధి
దేవతా సహిత నవగ్రహ హోమం గ్రహ
యజ్ఞోక్త ప్రకారేణ కుర్యాత్

---

1. ఓంనమోధాత్రే ఆదిత్యాయస్వాహా
2. ఓంనమోఽర్యమ్ణే ఆదిత్యాయస్వాహా
3. ఓంనమోమిత్రాయాదిత్యాయస్వాహా
4. ఓంనమోఽరుణాయాదిత్యాయస్వాహా
5. ఓంనమోంశనే ఆదిత్యాయస్వాహా
6. ఓంనమోభగా యాదిత్యాయస్వాహా
7. ఓంనమఇంద్రాయాదిత్యాయస్వాహా
8. ఓంనమోవివస్వతేఆదిత్యాయస్వాహా
9. ఓంనమఃపూష్ణేఆదిత్యాయస్వాహా
10. ఓంనమఃపర్జన్యాయాదిత్యాయస్వాహా
11. ఓంనమస్త్వష్ట్రేఆదిత్యాయస్వాహా
12. ఓంనమోవిష్ణవే ఆదిత్యాయస్వాహా

ఉద్యన్నద్యమిత్రమహరిత్యాది భిస్తృచి
రృగ్భిర్ద్వాదశాదిత్యహోమ ఇతి కేచిత్॥

1. త్ర్యంబకమితిమంత్రేణమృత్యుంజయ
హోమః

---

1. ఓంనమఇంద్రాయదిక్పాలాయస్వాహా
2. ఓంనమోఽగ్నయేదిక్పాలాయస్వా
3. ఓంనమోయమాయదిక్పాలాయస్వాహా
4. ఓంనమోనిరృతయే దిక్పాలాయస్వా
5. ఓంనమోవరుణాయదిక్పాలాయస్వాహా
6. ఓంనమోవాయవేదిక్పాలాయస్వాహా
7. ఓంనమఃకుబేరాయ దిక్పాలాయస్వాహా
8. ఓంనమఃఈశానాయదిక్పాలాయస్వా

ఇంద్రంవోవిశ్వతః । అగ్నిందూతం ।
యమాయసోమం । యత్తేదేవీ । ఇమంమే
వరుణ । తవవాయో । సామోధేనుం ।
తమీశానం ఇత్యష్టభిర్మంత్రైర్హోమః కార్య
ఇత్యన్యే॥ అత్రఅర్థఃపశ్యన్త్వేతిమంత్రేణాధో
లోకపాలం బ్రహ్మణం॥ తద్విష్ణోరితిమంత్రే
ణోర్ధ్వ లోకపాలం విష్ణుంచ జుహుయా
దితి కేచిత్ ॥

---

1. ఓంనమః ఆకాశాయస్వాహా
2. ఓంనమో మహ్యైస్వాహా

ఆస్మేరుద్రామేహనా ఇత్యాకాశహోమః॥
మహీందేవీమితి మహీహోమఇతి కేచిత్॥

4. ఇమంమే వరుణ తత్వాయామి । త్వంనోఅగ్నే । సత్వంనోఅగ్నే ఇతి చతుర్భిశ్చతుర్వరుణ హోమం కుర్యాత్ । శతచ్ఛిద్ర కలశ దేవతాం బ్రహ్మణజ్ఞాన మితిబ్రహ్మణం అవతే హేళో వరుణ ఇతి వరుణంవా ఆవాహ యాదితి కేచిత్ వర్యాదివదభిషేకార్థ త్వేనా సాదనమాత్రం పఠీయతేఽతు తత్రదేవతా వాహనాదీత్యన్యే ॥

క్వచిత్పుస్తకే అశ్వినీదేవతా విశ్వదేవ సప్తసాగర సప్తనదీ చతుర్వేద సంధ్యాత్రయాది కలశావాహనం పూజా హోమశ్చ దృశ్యతే । తచ్చా పార్ష త్రికత్వా త్కల్పాను క్తత్వాచ్చ నప్రదర్శితమ్ ।

తతోజయాది స్విష్టకృత్పూర్ణాహుతి బ్రహ్మ విసర్జనాంత హోమ శేషం సమాపయేత్ ॥ పూర్వోక్త కుండత్రయ పక్షే ఏకస్మి న్నవగ్రహ హోమం అన్యస్మిన్ శాంతి హోమం అపరస్మిన్నయుత తిల హోమంచ కృత్వా జయాది హోమశేషం సమాపయేత్।తతః ప్రతిమానాం పునః పూజాం కృత్వా దేవతా ఉద్వాసయేత్ । తతోఽగ్నే రుత్తర దిగ్భాగే అభిషేకార్థం కల్పిత మంటపే పుత్ర పౌత్రాది సహితం సర్వాలంకార సంయుతం యజమానం భద్రపీఠే ఉపవేశ్య ఆచార్యో బ్రాహ్మణై స్సహ శత ఛిద్ర బృహ త్కుంభే తత్కలశోదకం నిక్షిప్య వక్ష్యమాణై రాపో హిష్ఠాది వేదోక్త మంత్రైః సురాస్త్వా మభిషించం త్విత్యాది పౌరాణిక మంత్రైశ్చ మార్జయిత్వా స్నాపయేత్ । అభిషేక మంత్రాః । ఆపో హిష్ఠామయోభువః । హిరణ్య వర్ణాః । పవమాన స్సువర్జనః । సముద్ర జ్యేష్ఠాః । అవ ఇద్వాను భేషజీః । ఆతోదేవా । శివసంకల్పాః । అక్షీభ్యాంతే । నవగ్రహ మంత్రాః । ఇంద్రంవో విశ్వత స్పరీత్యాది దిక్పాల మంత్రాః । వరుణ మంత్రాః । పరం మృత్యో । హవిగ్ం హరంతమను । దేవస్యత్వా । ముంచామిత్వా । సర్వేషువా ఏషు లోకేషు । హిరణ్య వర్ణాం । త్ర్యంబకం । ఋతంచ । తచ్చం యోరావృణీమహే ఇత్యా దయో వైదిక మంత్రాః ।

సురాస్త్వా మభిషించంతు బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరాః ।
వాసుదేవో జగన్నాథ స్తథా సంకర్షణో విభుః ॥

ప్రద్యుమ్నశ్చా నిరుద్ధశ్చ భవంతు విజయాయతే ।
అఖండ లోగ్నిర్భగవా న్యమోవై నిరృతి స్తథా ॥
వరుణః పవనశ్చైవ ధనాధ్యక్ష స్తథాశివః ।
బ్రహ్మణా సహితా దేవా స్సదా త్వాంపాలయంతుతే ।
కీర్తిర్లక్ష్మీ ర్ధృతిర్మేధా తుష్టి శ్రద్ధాక్షమామతిః ।
బుద్ధిర్లజ్జావపుః శ్శాంతిః పుష్టిః కాంతిశ్చ మాతరః ॥
ఏతాస్త్వా మభిషించంతు ధర్మ పత్న్యః స్సమాగతాః ।
ఆదిత్య శ్చంద్రమా భౌమో బుధో జీవ స్సితోఽర్కజః ॥
గ్రహాస్త్వా మభిషించంతు రాహు కేతు సమన్వితాః ।
దేవ దానవ గంధర్వ యక్ష రాక్షస పన్నగాః ।
ఋషయో మునయో గావో దేవ మాతర ఏవచ ।
దేవ పత్న్యో ధ్రుమానాగా దైత్యాశ్చాప్సర సాంగణాః ॥
అస్త్రాణి సర్వ శస్త్రాణి రాజానో వాహనానిచ ।
ఔషధానిచ రత్నాని కాలస్యా వయవా స్తథా ॥
సరిత స్సాగరా శ్శైలా స్తీర్థాని జల దానదాః ।
ఏతానిత్వాభి షించంతు ధర్మకామార్థ సిద్ధయే ॥
విఘ్నేశః క్షేత్రపో దుర్గా లోకపాలా నవగ్రహాః ।
సర్వకామ ప్రదా నిత్యం యచ్ఛంతు తవ మంగళం ॥

ఇత్యాదయః పౌరాణిక మన్త్రాః :—

అతః పరం కాంస్యాది పాత్రస్థ దీపైః పరితః ప్రాదక్షిణ్య క్రమేణ నీరాజనం కుర్యాదితి కేచిత్ । యానీహ భూతాని వసంతితాని బలిం గృహీత్వా విధి వత్ప్రదత్తమ్ । అన్యత్రవాసం పరికల్పయంతు నమోస్తుతేభ్య స్సకల గ్రహేభ్యః ॥

ఇతి మంటపస్య చతుర్దిక్షు చిత్రాన్న బలిం న్యసేత్ । తతో యజమానో వస్త్ర పుండ్రాదికం ధృత్వా గంధ పుష్పాది భిరలం కృత్వాభిషేకాప్లుత వస్త్రాణ్యాచార్యాయ దత్వా బృహత్సామేతి రక్షాం ధృత్వా అలక్ష్మీ పరిహారార్థం నిరీక్షితాజ్య దానం కరిష్యే ఇతి సంకల్ప్య రూపం రూపం ప్రతిరూపో బభూవేతి కాంస్యపాత్ర స్థాజ్యే స్వముఖం నిరీక్ష్య । యాఽలక్ష్మీర్యచ్చ మే దౌస్థ్యం సర్వాంగేషు వ్యవస్థితమ్ । తత్సర్వం శమయాజ్యత్వం శ్రియం పుష్టించ వర్ధయ । ఇతి మంత్రేణాజ్యం సంప్రార్థ్య । కామధేనో స్సముద్భూతం విష్ణు ప్రీతికరం శుభం ॥ దేవానా మాజ్యమాహార మతః శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే ॥ ఇతి మంత్రేణాస్మై బ్రాహ్మణాయ సంప్రదదే నమమ నమమేత్యాజ్యం సదక్షిణం తామ్బూలం సకాంస్య పాత్రం దద్యాత్ । ఏవమయః పిండకార్పాస లవణ తిల కమ్బళాదీని దుర్దానాని కుర్యాత్ । యస్మాద శేష కర్మాణిత్వ దధీనాని సర్వదా । అయః పిండ సమస్తుత్వం దుష్టారిష్టం నివారయ ॥ ఇతి చత్వారింశ త్పలాధిక మయః ఖండం సదక్షిణం బ్రాహ్మణాయ దద్యాత్ ॥

కార్పాసం చంద్రి దైవత్యం నరాణా ముపకారకం ।
త్వమేవా వరణం యస్మాదతః శాంతిం ప్రయచ్ఛ మే ॥
ఇతి కార్పాసం సదక్షిణాకం దద్యాత్ ॥

యస్మాదన్న రసా స్సర్వే నోత్కృష్టా లవణం వినా ।
ప్రియంచ శివయోర్నిత్యం తస్మా చ్ఛాంతిం ప్రయచ్ఛ మే ఇతి ।
రసానామగ్రజం శ్రేష్ఠం లవణం బల వర్ధనం ।
తస్మా దేతత్ప్రదాస్యామి తతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥
ఇతివా లవణం ద్రోణ పరిమితం దద్యాత్ ॥

యస్మాన్మధురిపోర్విష్ణో ర్దేహస్వేదన ముద్భవాః ।
హవ్య కవ్యేషు శస్తాశ్చ తస్మాచ్ఛంనో భవన్త్విహ ॥

ఇతి తిలం సంప్రార్థ్య :—
తిలాః కాశ్యప సమ్భూతా నిత్యం పాప హరా స్మృతాః ।
తిలదానాద సహ్యం మే పాపం నాశయ కేశవ ॥
ఇతి మంత్రేణ ద్రోణ పరిమిత తిల దానం ॥

మేష లోమ సముత్పన్న శ్శీతవాత భయాపహః ।
తుషార భయహారీ య త్త స్మాచ్ఛాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥
ఇతి మన్త్రేణ కంబళ దానమ్ ॥

అమాంగల్య పరిహారార్థం తైల ఘట దానం కరిష్య ఇతి సంకల్ప్య ।
తత్ర స్వముఖం నిరీక్ష్య ।
అమంగళంమే యత్ప్రాప్తం దౌస్థ్యం యచ్చ మమాంగకే ।
సర్వం తదద్యశమయ తైల పుష్టించ వర్ధయ ॥ ఇతి సంప్రార్థ్య ॥
తైలం పుష్టికరం నిత్య మాయుష్యం పాప నాశనం ।
అమాంగల్య హరం పుణ్య మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥
ఇతి మంత్రేణ తైల ఘటం దద్యాత్ ।
యతో రసానాం ప్రవరస్సా ద్విష్ణో మధురోరసః ।
తస్మాద్గుడం ప్రదాస్యామి తత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥
ఇతి గుడం సదక్షిణాకం సతామ్బూలం దద్యాత్ ॥
దుర్దానానంతరం స్నాత్వా వస్త్రం పరివ ర్త్య వాచమ్యవా శుచిర్భవేత్ ।
అథాచార్యం భద్ర పీఠే ఉపవేశ్య గంధ పుష్ప వస్త్రాది భిరలంకృత్య ।
సాలఙ్కారం సదక్షిణాకం వృషభం ।
ధర్మత్వం వృష రూపేణ జగదానంద కారక ।
చిరమాయుర్బలం సౌఖ్యం శాంతించ కురుమే ప్రభో ॥
ఇతి మంత్రేణ సంప్రార్థ్య దద్యాదితి కేచిత్ ॥
యజ్ఞ సాధన భూతాయా విశ్వస్యాఘ ప్రణాశనీ ।
విశ్వరూప ధరోదేవః ప్రీయతామన యాగవా ।
గవా మంగేషు తిష్ఠంతి భువనాని చతుర్దశ ।
తస్మాదేనా మహం దద్యా మత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥
ఇతి మంత్రేణ సాలంకారాం సవత్సాం సదోహన కాంస్యాం సదక్షి
ణాంచగాం దద్యాత్ ॥
అథ కలశ దానమ్ :—
తత్రాదౌ ప్రధాన ప్రతిమాదానమ్ ।
యమ దండోజ్జ్వల కరాం మహిష ప్రవరస్థితాం ॥
దదామి మృత్యు ప్రతిమాం సర్వదోష నివృత్తయే ॥

ఇతి :—

పాశ హస్తాం రక్త వృశం ఘోరాం మహిషమాశ్రితామ్ ।
దదామి మృత్యు ప్రతిమాం సర్వాపద్వి నివృత్తయే ॥
ఇతివా మంత్రేణ సవస్త్ర కలశ దక్షిణాం మృత్యు ప్రతిమాం దద్యాత్ ।

అధి దేవతోగ్ర ప్రతిమా దానమ్ :—

కరాళాస్యాం విరూపాక్షీం వ్యాఘ్ర ప్రవర సంస్థితాం ।
దదామిచోగ్ర ప్రతిమాం సర్వ మృత్యు నివృత్తయే ॥

ఇతి :—

ఉగ్రాం భయప్రదాత్రీం తాం సింహ ప్రవర వాహనం ।
దదామి ప్రతిమాం తుభ్యం సర్వభీతి నివృత్తయే ॥
ఇతివా మంత్రేణ పూర్వ వద్దద్యాత్ ।

ప్రత్యధి దేవతా మృత్యుం జయ ప్రతిమా దానమ్ ॥

మృత్యుంజయ నమస్తేస్తు వృషవాహన శంకర ।
తవమూర్తి మహం దద్యా మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥

ఇతి :—

సుధా పూర్ణ ఘటం హస్తే బిభ్రాణాం జయనామికాం ।
దదామి ప్రతిమాతుభ్య సర్వసంపద్వి వృద్ధయే ॥
ఇతివా మంత్రేణ పూర్వవద్దద్యాత్ ।

ప్రతిమాం వస్త్ర సంయుక్తాం ప్రాప్తారిష్ఠ నివృత్తయే ।
తుభ్యం ద్దాస్యామి విప్రేంద్ర యథోక్త ఫలదోభవ ।
ఇతి మంత్రేణే తరాం త్సర్వాన్ కలశాన్ సవస్త్ర ప్రతిమా దక్షిణాన్ దద్యాత్ ॥

తతః :—

గో భూ తిల హిరణ్యాజ్య వాసో ధాన్య గుడానిచ రూప్యం లవణ మిత్యాహుర్దశ దానాన్య నుక్రమాదిత్యుక్త దశ దానాని కుర్యాత్ । తత్ర గోదాన పూర్వవత్ । సర్వ సస్యాశ్రయా భూమిర్వరాహేణ సముద్ధృతా ।

తస్మా దస్యాః ప్రదానేన విశ్వాత్మ ప్రియతాం హరిః । ఇతి భూదానమ్ ।
తిలాః కాశ్యప సంభూతా నిత్యం పాప హరా శ్శుభాః । తిల దానా దసహ్యం
మే పాపం నాశయ కేశవ । ఇతి తిలదానమ్ ॥

హిరణ్య గర్భ గర్భస్థం హేమ బీజం విభావసోః ।
అనంత పుణ్యఫలద మితశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥

ఇ తి ।—

జన్మాంతర సహస్రేషు యత్కృతం దురితం మయా ।
హిరణ్యస్య ప్రదానేన శాంతిరస్తు సదా మమ ॥

ఇతి హిరణ్యదానం ॥

కామధేను సముద్భూతం సర్వక్రతుషు సంస్థితం ॥
దేవానామాజ్య మాహార మతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ।

అత్ర దద్యామితి శేషః ఇత్యాజ్య దానమ్ ॥

శీత వాతోష్ణ సంత్రాణం లజ్జాయా రక్షణం పరమ్ ।
దేవా లంకరణం వస్త్రమత శ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥

ఇతి వస్త్ర దానం ।

ధన్యం కరోతి దాతారం ధాన్య మత్ర పరత్రచ ।
తస్మాదేత త్ప్రదాస్యామి అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే ॥

ఇతి ధాన్య దానం ॥

గుడ దానం పూర్వవత్ ।

రుద్ర నేత్ర సముత్పన్నం రజితం పితృ వల్లభం తస్మాదే తత్ప్రదా
స్యామి అతశ్శాంతిం ప్రయచ్ఛమే । ఇతి రూప్య దానం ॥

లవణ దానం పూర్వవత్ ॥

తతో విశిష్య భూదానం గజాశ్వ రథ ఛత్ర చామర నవధాన్య
నవరత్న గృహ వస్త్ర కన్యా బ్రహ్మ స్థాపన క్రతు దానాని మనసోద్దిష్ట
సర్వ దానాని ఫల పుష్ప తాంబూలాది దానానిచ యథాశక్తి కుర్యాత్ ।
భూమి దానం చ కుర్యాత్ । తత్ర గజదాన మంత్రః । ఐరావత శ్చతుర్దంతో

గణానాం నాయక స్త్వయం దిగ్గతీనాం పూజ్యతమ శ్శాంతిం కురుష్వ మమ । అథాశ్వదాన మంత్రః । అశ్వోహి వాహనానాం దానోత్తమ హితః ప్రదః । సంప్రదానేన చైతస్య శాంతిరస్తు సదా మమ ॥

అథ రథ దాన మంత్రః :—

రథాయ రథ నాథాయ నమస్తే విశ్వకర్మణే ।
విశ్వ భూతాయ నాథాయ నమో లోక హితాయచ ॥

ఇత్యాదయో మన్త్రా స్తత్తద్దానేషు ప్రష్టవ్యాః । తతో ఽయుతం వా సహస్రం వా శతం వా బ్రాహ్మణాన్ భోజయిత్వా శిషోవాద యిత్వా బ్రహ్మో ర్పణం కృత్వా స్వయం బాంధవైస్సహ భుక్త్వా హరిం స్మరన్ సుఖ మాసీత । ఏవం కుర్వీత స్సర్వారిష్ట శాంతిర్భవతి సర్వ సౌభాగ్య స్సమృద్ధిర్ భవతి ॥

తథా చోక్తం :—

జయం స్విష్ట కృతం హుత్వా హోమ శేషం సమాపయేత్ ।
ప్రతిమానాం పునః పూజాం కృత్వా చోద్వాసయే త్తతః ।

ఆగ్నేరుత్తర దిగ్భాగే చైశానేవా విచక్షణః ।
ప్రాంగణేచాభిషేకార్థం గోమయేనాను లేపనమ్ ।
రంగ వల్ల్యాది కం కుర్యాద్భద్ర పీఠం వినిక్షిపేత్ ।
పుత్ర పౌత్రాది స్సహిత స్సర్వాలంకార భూషితః ।
భద్ర పీఠం సమాసాద్య పూర్వాభిముఖ మాశ్రితః ।
యజమానః ప్రహృష్టాత్మా కారయేన్మార్జనం ద్విజైః ।

ఉత్క్షిప్యచ బృహత్కూర్చ్యమాచార్య స్సుదృఢం నవమ్ ।
సమాహిత మనాభూత్వా తన్మార్గో పరిధారయేత్ ॥

ఆదాయ చతురః కుమ్భాన్ చత్వారో వేద పారగాః ।
ఋత్విజ స్సర్వ కలశ తీర్థం సమ్పూర్యతేషుచ ।

బృహత్కుమ్భే నిక్షిపేయు ర్మంత్రైర్వారుణ పూర్వకైః ।
శతచ్ఛి ఏ ఘటస్థేన మంత్రపూతే నవారిణా ॥

ఆచార్యో యజమానంతం స్నాపయే న్మంత్ర పూర్వకమ్ ।
మంత్రై స్సముద్ర జ్యేష్ఠా ద్యైరాపో హిష్ఠా దిభిస్త్రిభిః ।
మంత్రైశ్చ పావమానీభి ర్విష్ణుసూక్తైశ్చ వారుణైః ।
నవగ్రహో క్త మంత్రైశ్చ తథా దిక్పాల మంత్రకైః ।
అక్షీభ్యామితి సూ క్తేన దేవస్యత్వేతి మంత్రతః ।
త్రాతార మిన్ద్రమి మంత్రేణ తత్వాయామీతి మంత్రతః ।
త్వన్నో అగ్నేచ సత్వన్నో అగ్నేచేత్యపి మంత్రతః ।
హిరణ్య గర్భ మంత్రేణ సహస్రాక్షాది మంత్రతః ।
శాంతి మంత్రై స్తథా సౌరై రభిషేకం సమాచరేత్ ।
సురాస్త్వా మభిషించంతు ముఖ్యైః పౌరాణికై రపి ।
ఘృతా క్తవ ర్తీ జ్వలితైః కాంస్యపాత్ర గతైః శుభైః ।
పరితో మంగళార్థాయ దీపై ర్నిరాజయేచ్చతమ్ ।
చిత్రోదన బలింపశ్చా చ్చతుర్దిక్షు వినిక్షిపేత్ ।
యజమాన స్త్వ లంకృత్య వస్త్ర పుష్ప విభూషణైః ।
గృహోత్పాతేతి రక్షాం చ ధారయేదితి కేచన ।
అభిషేకా ప్లుతం వస్త్ర మాచార్యాయ నివేదయత్ ।
స్వర్ణ యు క్తే కాంస్య పాత్రే గో ఘృతేన సమన్వితే ।
ముఖమాలోక్య తత్పాత్రం బ్రాహ్మణాయ ప్రదాపయేత్ ॥

మృత్యోశ్చ ప్రీణనార్థాయ దద్యాద్గండ ప్రశాంతయే ।
చత్వారింశ త్పలాదూర్ధ్వ మయం పిండంచ కమ్బళం ।
కార్పాసః లవణం చైవ తిలం తైల ఘటం గుడమ్ ।
ఏవం దత్వా చదుర్దానం స్నాత్వా చాచమ్యవా శుచిః ।
అథాచార్యం భద్ర పీఠే ఉపవేశ్య ప్రపూజయేత్ ।
గంధ పుష్పాక్ష తై ర్మాల్యై ర్వస్త్రై రాభరణై రపి ।

ఆచార్యాయ వృషం దద్యాత్సా లంకారం సదక్షిణమ్ ।
సర్వాలంకార సంయుక్తాం సవత్సాంగాం ప్రదాపయేత్ ।
ప్రధాన ప్రతిమాం దద్యాత్కుంభ వస్త్రాది సంయుతామ్ ।
అన్యాస్తు ప్రతిమా దద్యా దృత్విగాది ద్విజన్మనాం ॥

దశదానాని కుర్వీత భూదానంచ విశేషతః ।
గజాశ్వ రథ వాసాంసి తాంబూలం ఛత్ర చామరే ॥

గృహం ధాన్యాని రత్నాని ఫల పుష్పాది కన్యకాః ।
మనసోదిష్ట మన్యచ్చ బ్రహ్మస్థాపన మధ్వరం ।
ఏతాని దద్యాద్విప్రేభ్యో యథా విభవ మాదరాత్ ।
దీనేభ్యో భవిశిష్టేభ్యో భూరిదానం ప్రకల్పయేత్ ।
అయుతం భోజయే ద్విప్రాన్ సహస్రంవా శతంతువా ।
ఆశిషః ప్రతిగృహ్యాథ కృత్వా బ్రహ్మార్పణం తతః ।
బంధుభిస్సహ భుంజీత హరిం స్మృత్వా సుఖీ భవేత్ ।
ఏవం యః కురుతే శాంతిం భక్తి శ్రద్ధా సమన్వితః ॥

స సర్వారిష్ట నిర్ముక్తో జీవేద్వర్ష శతం సుఖీ ॥

ఇతి శ్రీ శైవాగమోక్తోగ్రరథశాన్తి ప్రయోగస్సమాప్తః

శ్రీ మన్మహాగణాధిపతయే నమో నమః

శాంతి కమలాకర గ్రంథే

యంత్ర విధి నిరూపణ సంగ్రహః

తత్రాదౌ సర్వ సాధారణ యంత్ర విధిర్నిరూప్యతే :—

యంత్ర ప్రయోగ కుశల స్సదాచార సంపన్న స్సత్యవాగ్జితేంద్రియః పరమేశ్వరారాధకో బ్రాహ్మణః శుద్ధ స్థలే సుస్నాత స్సువస్త్ర చందనాది భిర్భూషితో యథోక్త ద్రవ్యై శ్శుద్ధ దేశే యంత్రం లిఖేత్ । తత్రాదౌ షట్కోణం సాధం పదం మధ్యే బీజం తదధో విధ్యుక్తం సర్గబీజం లిఖేత్-

యంత్ర గాయత్రీ ॥

యంత్ర రాజాయ విద్మహే మహాయంత్రాయ ధీమహి ।

తన్నో యంత్రః ప్రచోదయాత్ - ఇతి యంత్ర గాయత్ర్యా ప్రాణ ప్రతిష్ఠా మంత్ర పఠనేన యంత్రం సర్వతో వేష్టయేత్ - ఏవం యంత్రం లిఖిత్వా సావధానతయా సుపద్మాది నావేష్టితం కృత్వా యంత్ర ప్రతిష్ఠాం కుర్యాత్ - సాయథా - సర్వతో భద్రమండలే౽ష్టదళేవా కర్ణికాయాం కలశస్థాపన విధినా కలశం సంస్థాప్య తదుపరి యంత్రం స్థాపయేత్ - మండల కోణ చతుష్టయే చతుః కలశాన్సంస్థాప్య ప్రతి కలశం అం హ్రీం క్రోమితి త్ర్యక్షరీ విద్యాకూర్చ బీజయుతాం సహస్రం జపేత్ - తతస్త ద్యంత్రం చతుః కలశోదకై రభిషేక మంత్రై రభిషిచ్య గంధాది భిస్సం పూజ్య యంత్రే ప్రాణప్రతిష్ఠా మంత్రేణ యంత్ర దేవతా ప్రాణాన్ ప్రతిష్ఠాప్య యంత్ర గాయత్ర్యా యంత్రం షోడశోపచారై స్సంపూజ్య బ్రాహ్మణ సువాసినీః కుమారీశ్చ సంభోజ్య దక్షిణాం దత్వా తేషామాశిషో గృహీత్వా యథోక్తాంగేయంత్రం ధారయేత్ - అనుక్త లేఖనస్థలే భూర్జ పత్రం - అనుక్తలేఖన ద్రవ్యే కేసర గోరోచన కర్పూర కస్తూరీ గజమద

చందనాగరు ద్రవ్యాణి - అనుక్త లేఖనికాయాం సువర్ణశలాకా. అనుక్త వేష్టనే సువర్ణం - అనుక్తధారణాంగే దక్షిణబాహుః - ఇతి సర్వసాధారణ యంత్రవిధానం.

ఉక్తంహి పార్వతీ పరమేశ్వర సంవాదాత్మకే యంత్రచింతామణి గ్రంథే ॥

ఏకదా దేవదేవేశం దృష్ట్వాదేవీ శుచిస్మితా ।
ఉపగమ్య శనైర్వాక్యం ప్రోవాచ జగదంబికా ॥

పార్వత్యువాచ :—

దేవదేవ జగన్నాథ కరుణాకర శంకర ।
వర్ణాశ్రమాశ్చ ధర్మాశ్చ సందేహాశ్చ మహాప్రభో ॥
కౌతుకాని స్వకల్పాని పురాణాదిని వై ప్రభో ।
శ్రుతం సర్వం మయాత్వత్త స్సర్వజ్ఞో స్తయతః స్వయం ॥
మంత్రాణాం వినియోగస్తు యంత్రాణాం నిర్ణయ స్తథా ।
ఆచారభేదా యేలోకే యోగధ్యాన స్సుదుర్లభః ॥
సుదుర్లభతరం జ్ఞానం యజ్ఞకాండ స్సుదుర్లభః ।
అనేక మంత్రయోగో వై వేదోక్తో పిహిదృశ్యతే ॥
తథైవాగమ భేదేషు ఉదితోహిన సంశయః ॥
ఏవం ద్విజాశ్చ మంత్రజ్ఞా దృశ్యంతే క్లేశభాగినః ॥
పాఖండిభిః పరాభూతా నాస్తికై ర్వేద నిందకైః ।
వినామంత్రైర్జపైర్హోమై రల్పక్లేశేనచ ప్రభో ।
తత్ క్షణాజ్జాయతే సిద్ధిస్సు సిద్ధా సర్వకామదా ।
మారణోచ్చాటనాకృష్టే విద్వేషే స్తంభనేతథా ॥
అభిచారేషు సర్వేషు కామ్యార్థేషు చసర్వదా ।
వివాదేచ వివాహేచ రణేవై రిజయేతథా ॥

పరత్వర్ణం యథాదేవ సిద్ధ్యతే నాద [illegible] ।
విచార్య దేవదేవేశ ర[illegible] పరి[illegible] ॥

శ్రీ పరమేశ్వర ఉవాచ :—

వేదాచారో మయాప్రోక్తో యుక్తానాంతు మహాత్మనాం ।
శివధర్మస్తు ముక్తానాం వైష్ణవానాంతు వైష్ణవః ॥
సౌర్యం గాణత్యం మయాప్రోక్తం బహూనాం సిద్ధిమిచ్ఛతాం ॥
శాక్తంచ బహుధాప్రోక్తం భైరవం బహుధా ప్రియే ॥
ధర్మకామార్థ మోక్షాణాం జ్ఞానం చైవ ప్రకాశితం ।
రహస్యం గోపితంభద్రే సర్వత్రాపిన సంశయః ॥
రహస్యహీనో మంత్రస్తు ధ్యానేనాపి విశేషతః ।
నసిద్ధ్యతి వరారోహే కల్పకోటి శతైరపి ॥

శ్రీ పార్వత్యువాచ :—

ప్రసాదం కురుదేవేశ సుఖోపాయం వదస్వమే ।
సురహస్యం సుబోధంచ సద్యః ప్రత్యయకారణం ॥
వినాహోమేన జాప్యేన పురశ్చరణ సేవయా ।
ఫలాతు సిద్ధ్యతేదేవ తథోపాయం వదస్వమే ॥

శ్రీ పరమేశ్వర ఉవాచ :—

సాధుసాధు మహాప్రాజ్ఞే లోకానాం హితకారకే ।
ఇదమిష్టంనకేనాపి పృష్టోహం పద్మలోచనే ॥
శృణుష్వైకాగ్ర చిత్తాత్వం రహస్యం శీఘ్ర సిద్ధిదం ।
కల్పం చింతామణింనామ గుహ్యాద్గుహ్య తరం మహత్ ॥
సర్వాగమస్య సారంచ మంత్రాణాం సారముత్తమం ।
అథర్వణస్య వేదస్య సారాత్సార తరంపరం ।

అస్మిన్‌కాలే భవిష్యంతి చింతామణిమయే శుభే ।
యంత్రాణి బహుధాదేవి కామ్యకర్మ కరాణిచ ॥

ఏతత్కల్పం సదాయస్య లిఖితం విద్యతే గృహే ।
సంపూజ్యతే ప్రతి దినం ప్రభావంతస్య వైశ్రుణు ।

అల్పమృత్యు భయంనాస్తి నాస్తిచౌర భయం తథా ।
భూతప్రేత పిశాచానాం ప్రభావోనైవ జాయతే ॥

అన్యస్య కపటం నూనంన సిద్ధ్యతికదాచన ।
అవిశ్వాసోన కర్తవ్యః సాధకేన వరాననే ।

అభిచారో భవేత్కల్పే హ్యవిశ్వాసాన్న సంశయః ।
సంశయేన కృతం యంత్రం విపరీతం ప్రజాయతే ।

స్నానంకృత్వా శుచిర్భూత్వా పూజయేత్కుల దేవతాం ।
లేఖనీయం ప్రయత్నేన ఏకాంతే యంత్రముత్తమం ।

యస్యకస్య ప్రయోగస్య విధిరేషః ప్రకీర్తితః ।
దినత్రయం ప్రకుర్వీత పూజాం భోగవిధానతః ।

త్రిరాత్రం భూమిశాయీస్యాత్ బ్రహ్మచర్య రతశ్శుచిః ।
త్రిదినాజ్జాయతే స్వప్నం సాధకస్య వరాననే ।

సిద్ధంసాధ్య మరించైవ సుసిద్ధ మథవాధ్రువం ।
అవశ్యం వదతిస్వప్నే మంత్రాధిష్ఠాన దేవతా ॥

యదా నజాయతే స్వప్నం తదసాధ్యం వివర్జయేత్ ।
నోచేద్యథాశ్రుతంస్వప్నే తత్తథైవ వివర్జయేత్ ।

శ్రుత్వాదేవముఖాత్ స్వప్నే ఫలసిద్ధిం విధానతః ।
యదావిచారితః స్వప్నేతదాతద్యంత్రముత్తమం ।

ఏవం విలిఖ్యయః కుర్యాత్సిద్ధిరేవ ప్రకీర్తితా ।
అతఏవమయోక్తాని యంత్రాణి సుబహూన్యపి ।

యేనమంత్రేణ సంసిద్ధి ర్యేషాం తేషాం ప్రజాయతే ।
తేనతేనహితద్గ్రాహ్యం నిషిద్ధంతు పరిత్యజేత్ ।
విధిరేషః ప్రసిద్ధో స్తి యంత్రాణాం భూతలేకిలా ।
మంత్రకోష్ఠేతుపశ్యంతి సిద్ధసాధ్యాదిసాధకాః ॥
నతేషాంజాయతే సిద్ధిః కలిదోషాత్కదాచన ।
నచైకస్సాధకోలోకే నైకప్రకృతికోజనః ॥
నచైకరాశినక్షత్రం నచైకాకులదేవతా ।
యంత్రబీజం తథామంత్రం చతుర్థాభవతిప్రియే ॥
నచైకపంచమేసిద్ధ స్సాధ్యష్షడ్భయుగ్మకే ।
త్రిసప్తరుద్రేసుసిద్ధో వేదాష్టద్వాదశేరిపుః ।
సిద్ధసాధ్యావరిశ్చేతి సుసిద్ధస్తుతథాపరః ।
సిద్ధస్సిద్ధ్యతికాలేన సాధ్యస్సిద్ధ్యతివానవా ॥
అరిర్నికృంతతేమూలం సుసిద్ధస్తత్ క్షణార్థదః ।
తస్మాద్దైవవశాద్రాశింకాలం స్వప్నం మహోదయం ।
సాధకస్య మనోభావం సమ్యక్ జ్ఞాత్వా సమాచరేత్ ।
ఏతద్రహస్యం పరమంప్రోక్తం యంత్రస్యలక్షణం ॥ఇతి॥

1. మహామోహనయంత్రం :—

రాజవశ్యం మహాయంత్రం శృణుదేవిమనోభితం ।
కాంస్యభాజనమానీయ శుద్ధం భస్మాదిభిః కృతం ।
జాతీకాష్ఠేనవిలిఖేద్రోచనాచందనేనచ ।
సాధ్యనామలిఖేన్మధ్యేవర్తులం వేష్టయేత్తతః ।
తస్యోపరిదళాన్యష్టావకారాం స్తత్రవిన్యసేత్ ।
తతస్తద్వేష్టయేత్సమ్యగ్వర్తులం పూర్వవత్ప్రియే ।

తస్యోపరిప్రకుర్వీతపద్మంషోడశపత్రకం ।
అకారాది స్వరాలేఖ్యాదళే ప్రత్యేకశః క్రమాత్ ॥
తతస్తద్వేష్టయేత్సమ్యగ్రేఖాభిస్తిసృభిస్తతః ।
మల్లికాజాతికుసుమైస్సితాంభోజైః ప్రపూజయేత్ ॥
అన్యైశ్చ శ్వేతకుసుమైః సుగంధైః శ్వేతకర్పూరైః ।
సంపూజ్యయంత్రరాజంతం మహామోహనసంజ్ఞకం ।
ఏవం సప్తదినం కృత్వాత్రిలోహైర్వేష్టయేత్తతః ।
యోధారయేత్తం శిరసిబాహుమూలేగళేథవా ॥
యోషిద్వాపురుషోవాపి కృతనిశ్చయసంయుతః ।
కింకరా ఇవతేసర్వే వశీభూతాస్సదైవహి ॥ (1)

2 వివాద విజయయంత్రం :—

అథాతస్సం ప్రవక్ష్యామి వివాదే విజయంనృణాం ।
యంత్రం కుర్యాత్ప్రయత్నేన సర్వలోక మనోహరం ।
మధ్యేనామ లిఖిత్వాతు వర్తులం వేష్టయేత్తతః ।
చతుర్దళం తతః కుర్యాద్బీజయుక్తం తు మానవః ॥
హ్రీంయంహ్రీంయం లిఖేద్దళే రోచనా కుంకుమేనచ ।
భూర్జపత్రే సమాలిఖ్య పూజయేద్భక్తిమాన్నరః ॥
ధూపైర్దీపైస్సనైవేద్యైః పుష్పైర్నానావిధైశ్శుభైః ।
త్రిలోహవేష్టితం యంత్రం దుగ్ధమధ్యేక్షిపేత్తతః ।
తతోగచ్ఛేద్వివాదార్థం జయేన్నాస్త్యత్రసంశయః ।
వివాదవిజయం నామయంత్రం దేవైః ప్రపూజితం ॥ (2)

3. ధనికోత్తమవర్ణవశ్యకర యంత్రం :—

యదాతుదైవసూత్రేణ ద్రవ్యనాశః ప్రజాయతే ।
ధనికోయాచతే ద్రవ్యం నిర్బంధేనాధమర్ణికం ॥

తస్యదాతుంనచేచ్ఛక్తిర్దరిద్ర్యాద్వాథవేకథంచన ।
తదాతన్మోహనార్థాయయంత్రం మాయామయంమహత్ ॥
రోచనాకుంకుమేనైవ భూర్జపత్రే సువిస్తృతే ।
షట్కోణంకారయేద్యత్నాత్సాధ్యనామ సమన్వితం ॥
కోణాంతరే బహిర్లేఖ్యం క్లీంకార ద్వాదశం తథా ।
తతస్తద్వేష్టయే త్సమ్యగ్వర్తులం యంత్రముత్తమం ॥
పంచవింశతి హ్రీంకారైశ్చక్రవత్పరివేష్టయేత్ ।
తతస్తద్వేష్టయే త్సమ్యగ్వర్తులేనైవ పూర్వవత్ ।
ఏవం సప్తదినం యంత్రం పూజయే ద్విధినాతతః ।
ప్రత్యహం పూజయేద్దేవీం మహామాయాం విచక్షణః ॥
మార్కండేయ పురాణోక్తం దేవీమాహాత్మ్యముత్తమం ।
జపేత్సప్తదినం యావత్తతోహోమం తు కారయేత్ ॥
అంతే పూర్ణాహుతిం హుత్వాభోజయేత్కన్యకాత్రయం ।
ప్రతిశ్లోకం చ జుహుయా త్పాయసం మధుసర్పిషా ॥
త్రిలోహవేష్టితం కృత్వా బాహుమూలేగళేథవా ।
తేనైవధృతమాత్రేణ ధనికోవశ్యతామియాత్ ।
నయాచతే చతద్ద్రవ్యం వాణిజ్యార్థం దదాతిచ ॥ (8)

4. దుష్టవశ్యకరం మృత్యుంజయ యంత్రం —

యదాక్రుద్ధః ప్రభుర్హ్యూనం ఘాతం కర్తుం హివాంఛతి ।
తదాస్వజీవరక్షార్థం యంత్రం మృత్యుంజయం లిఖేత్ ।
ఆనీయ భూర్జపత్రాణి లిఖేత్పత్రద్వయోపరి ।
మధ్యేనామలిఖిత్వాతు చతుష్కోణం తురేఖయా ॥
ఏవం సప్తచతుః కోణం లిఖేల్లోహశలాకయా ।
తస్యోపరిదశాంత్రీశ్చ చతుర్దిక్షువిలిఖ్యచ ।

ఈశానాదౌలిఖేల్లలా లిలీలులూచ దక్షిణే ।
లైలై లోలౌ పశ్చిమేన లంలః స్యాదథచోత్తరే ॥
ఏవం ద్వాదశవిశేష ప్రత్యేకం బీజమేకకం ।
త్రిశూలంచ చతుష్కోణే సబిందుంవిలిఖేన్నరః ॥
ఏవం యంత్రద్వయం లేఖ్యం సంపుటంకారయేత్తతః ।
నిక్షిప్యథామౌతద్యంత్రం సాధకశ్చోత్తరాముఖః ॥
తస్యోపరిక్షిపేన్మూనం మహతీచశిలాంద్రృఢాం ।
పశ్చాత్తిర్సన్ముఖేగచ్ఛేత్కోపస్తస్యప్రశామ్యతి ।
మృత్యుంజయం మహాయంత్రం ప్రాణరక్షకరంపరం ॥
యదాశస్యోపరిక్రుద్ధః కాలోఽపిహిదురాసదః ।
తదాపి యంత్రరాజోయం రక్షత్యే వనసంశయః ॥ (8)

5. వ్యవహారవివాదజయయంత్రం :—

అథాతస్సం ప్రవక్ష్యామి వివాదేజయవర్ధనం ।
వ్యవహారేభయహర మిదంయన్త్రం ప్రశస్యతే ॥
పూర్వపంక్తౌ సమాలేఖ్యం హ్రీంమాంహ్రీం చతథైవచ ।
తస్యాధస్సాధ్యనామంత చ్చతుఃకోణేనవేష్టయేత్ ।
కోణకోణదళం కుర్యాన్మధ్యదేశేతథైవచ ।
దక్షిణేరోధబీజంతు నైరుతేక్షంతథైవచ ॥
పశ్చిమేస్తంభబీజంతు వాయవ్యేక్షంతథైవచ ।
ఉత్తరేక్షోభబీజంతు ఈశాన్యేక్షంతథైవచ ।
పూర్వేచమోహబీజంతు ఆగ్నేయాంక్షంతథైవచ ।
ఏవంచాష్టదళేన్యస్య బీజానిద్వాదశైవతు ।
శరావసంపుటేక్షిప్త్వా యంత్రరాజం జయావహం ।
అభ్యర్చ్యగంధపుష్పాద్యైః శ్రీపైశాచ్చష్టభిరేవచ ।

లోకపాలాస్తుసంపూజ్య భోజయిత్వాకుమారికాం ।
బలిదీపైః ప్రపూజ్యాథ అష్టదిక్షుక్రమేణతు ॥
తావత్పూజ్యం ప్రయత్నేన యావత్కార్యంచసిద్ధ్యతి ।
వ్యవహారజయంనామ వివాదవిజయం తథా ॥
రాజ్ఞాంకులే వివాదేచ జయేన్నాస్త్యత్రసంశయః ।
మానోన్నతిర్భవేత్తస్య యంత్రరాజప్రసాదతః ॥ (10)

6. శ్రీసౌభాగ్యకరం లలితాఖ్యం మహాయంత్రం :—

అతః పరం దేవితవ్రబవీమి దౌర్భాగ్యహంత్రీణిచకామినీనాం ।
యంత్రాణి సౌభాగ్యవివర్ధనానినంమోహనానిప్రియకాముకీనాం ॥
ఏకపంక్త్యాంతుసంలేఖ్యం హ్రీంకార త్రితయం కృతం ।
తస్యాధస్తాత్సమాలేఖ్యం నామవై రమణస్యచ ॥
తతఃపంక్తౌతృతీయేతు హ్రీంకారత్రితయంపునః ।
తతస్తద్వేష్టయేత్సమ్యక్పృథుః కోణంతురేఖయా ॥
తతశ్చాష్టదళంకృత్వా బీజన్యాసం ప్రకల్పయేత్ ।
హ్రీంకారత్రితయం లేఖ్యం చతుర్దిక్షు వరాననే ॥
కోణేకోణేదళేన్యస్య హ్రీంకారంతు విచక్షణః ।
రోచనాకుంకుమేనైవ మృగనాభిస్తుచందనం ॥
ఏకీకృత్యలిఖేద్యంత్రం భూర్జపత్రేసువిస్తృతే ।
త్రయోదశ్యాంసితేపక్షే సాధకశ్చోత్తరాముఖః ॥
తద్యంత్రం పూజయేన్నిత్యం రాత్రౌరాత్రౌవరాననే ।
భోగైర్నానావిధైః పుష్పైః వస్త్రాలంకారభూషణైః ॥
ఏవం సప్తదినం కృత్వా తదంతేతవరుష్టయే ।
శ్రీయస్సౌభాగ్య సంయుక్తా భోజయేత్సప్తసంఖ్యయా ॥
శంకరస్యప్రియేదేవి లలితేప్రియకామినీ ।
రూపందేహియశోదేహి సౌభాగ్యందేహిమేశ్రియం ॥

భగవతివాంఛితం దేహి ప్రియమాయుష్యవర్ధనం ।
ఏవంమంత్రంసముచ్చార్య తతశ్చాయం విసర్జయేత్ ॥
తద్యంత్రం ధాతునా వేష్ట్య సదాకంఠేతుధారయేత్ ।
సుభగారూపసంపన్నా పతిప్రియతమాభవేత్ ।
లలితాఖ్యం మహాయంత్రం స్త్రీణాం సౌభాగ్యకారకం ॥ (15)

7. స్త్రీణాం సౌభాగ్యకర యంత్రం :—

శృణుదేవి ప్రసన్నేన యంత్రం భర్తృ ప్రసాదనం ।
సం లిఖ్యాథ ప్రియంనామ సాంకార పుటితం శుభం ।
అథోపరి తథా లేఖ్యం సాంకార ద్వితయం శుభం ।
తత స్త ద్వేష్టయేత్సమ్య గ్వర్తులం రేఖయైకయా ॥
తస్యోపరి దళాన్యష్టౌ హ్రీంకార సహితాన్ లిఖేత్ ।
రోచనా కుంకుమేనైవ భూర్జపత్రే లిఖేన్నరః ।
త్రిదినం పూజయే న్నిత్యం రాత్రౌ రాత్రౌతు పూర్వవత్ ।
తతః స్నాత్వా చతుర్థేహ్ని పూజయే త్పృథగాత్రయం ॥
అనంగ వల్లభం దేవి త్వంచమే ప్రియతామితి ।
ఏవం ప్రియాం మహావశ్యం కురుత్వం స్మరవల్లభే ॥
ఏతన్మంత్రం సముచ్చార్య పూజయిత్వాతుతాః స్త్రియః ।
తద్యంత్రం ధాతునా వేష్ట్య కృత్వాకంఠే ప్రధారయేత్ ।
పతిర్దాసో భవేత్తస్యా యంత్రరాజ ప్రసాదతః ।
సౌభాగ్య మతులంతస్యా జాయతే నాత్ర సంశయః ॥
నసపత్నీం గణయతి సౌభాగ్య మదదర్పితాం ।
ఏకానువాసినీ భోజ్యా చతుర్దశ్యాం సితేతరే ॥
పక్షేపక్షే రతి ప్రీత్యై పూజ్యం యంత్రంతు విశ్వశః ।
యాసాం తాసాం సదా తన్యం యంత్రం సౌభాగ్య వర్ధనం ॥16॥

8. స్త్రీ వశ్యకరం కామరాజాఖ్య యంత్రం :—

యోషి ద్వశ్యం ప్రవక్ష్యామి శృణుదేవి సులోచనే ।
రోచనా కుంకుమేనైవ శ్రీఖండ మృగ నాభినా ॥
భూర్జపత్రేతు సంలేఖ్యం జాతీ కాష్ఠేన యంత్రిణం ।
ఐం హ్రీం క్లీం చతతోనామ ఐం హ్రీం క్లీంచ పునస్తథా ॥
ఏవం సంపుటితం కృత్వా చతుః కోణంతు వేష్టయేత్ ॥
ఉపర్యధోపివిలిఖేత్పంచబీజాని యత్నతః ।
ఐం హ్రీం క్లీం చ తథా క్షీం చ ఐం చాంతేచ పునస్తథా ॥
కోణేషు విన్యసేద్బీజాన్ ఐం హ్రీం క్లీం చ తథైవచ ।
దళాకృతీస్తు కర్తవ్యా బీజానా ముపరి క్రమాత్ ।
ఏవం చతుర్దళం కృత్వా బీజయుక్తం మనోహరం ॥
రాజతీం ప్రతిమాం కృత్వా మదనస్యతు కాష్ఠకే ।
తస్యా హృదితు సంస్థాప్య తద్యంత్రం పూజయేత్తతః ॥
భోగైశ్చ వివిధైర్గంధైర్ధూపైర్దీపైః ఫలైః శుభైః ।
రాత్రౌ రాత్రౌ ప్రకర్తవ్యాదినాంతే ప్రత్యహం శుభే ॥
ఏవం కృతేచసానారీ దాసీ నూనం ప్రజాయతే ।
యంత్రం శ్రీరామ రాజాఖ్యం యోషిద్వశ్యకరం పరం ॥
సంపూజ్య మదనశ్చాత్ర రాజికా ప్రతిమోదరే ।
కామోనంగః పుష్పశరః కందర్పో మీన కేతనః ॥
శ్రీవిష్ణు తనయో దేవః ప్రసన్నో భవమే ప్రభో ।

(ఇతి పూజన మంత్రః)

ఏవం నిత్యం ప్రకర్తవ్యం యావత్సావశ్యతా మియాత్ ॥ (17)

9. క్రోధశమనం జామదగ్న్య యంత్రం :—

మహ్యాదో బంధువర్గోవాశత్రుర్వా క్రుధ్యతే యది ।
తదాతత్కోపశాంత్యర్థం కుర్యాద్యంత్రం విచక్షణః ॥

మధ్యేనామలిఖిత్వాతు వర్తులం వేష్టయేత్తతః ।
ఉపర్యధశ్చోత్తరే చ దక్షిణేచ తథైవచ ॥
బిందువర్యం చతుర్దిక్షు వేష్టయిత్వాలిఖేత్తదా ।
హుంకారంతులిఖేద్గర్భే బిందుమధ్యే ఉపర్యధః ॥
దక్షిణేచోత్తరేచైవ సాధ్యనామచ పూర్వవత్ ।
అంతే ఫట్కారసంయుక్తమథః పశ్చాత్ప్రసాదయ ॥
ఏతద్యంత్రం సుసంలేఖ్యం తాలపత్రే సువిస్తృతే ।
కంటకేనాయసేనైవ విలిఖేత్సోమవాసరే ॥
కులాలమృత్తికా మధ్యేయంత్రం క్షిప్త్వాతుగోలకం ।
కృత్వాపూజాప్రయత్నేన యస్మాత్కోపః ప్రశామ్యతి ॥
జామదగ్న్యం మహాయంత్రం సద్యఃకోపహరంపరం ।
అక్రోధనస్సత్యవాదీ జమదగ్నిః దృఢవ్రతః ॥
రామస్యజనకస్సోఽశాత్సత్వమూర్తె నమోస్తుతే ।
ఏవం మంత్రం సముచ్చార్య పూజయిత్వా ప్రయత్నః ॥
ఏవం సప్తదినం కార్యం క్రోధాపహరణంపరం ।
సప్తమేహ్ని పూజనీయో బ్రాహ్మణో వేదపారగః ।
నోచేద్ధర్త్యోదనం దేయం మనుష్యాహారపూరితం ।
క్రోధస్తు హృదయాద్యాతి ప్రసన్నోజాయతేక్షణాత్ ॥ (14)

10. సౌభాగ్యజననం కమలాఖ్యం యంత్రం :—

అతః పరంప్రవక్ష్యామియంత్రం సౌభాగ్యదాయకం ।
స్త్రీణామేవసముద్దిష్టం యంత్రం కమలసంజ్ఞికం ॥
తస్యసంధారణాద్దేవి వంధ్యాగర్భవతీభవేత్ ।
మృతవత్సాతుయానారీసాలభేత్పుత్రముత్తమం ॥
మృత్వాతుజాయతేదేవి జీవత్పుత్రానసంశయః ।
రోచనాకుంకుమేనైవ భూర్జపత్రే లిఖేన్నరః ॥

ప్రిజపంతులిఖేత్పూర్వం హ్రీంకార స్తదనంతరం ।
తతోరమణనామంచ హ్రీంకారాంతం ప్రతిష్ఠితం ॥
ఉపర్యధోపివిలిఖే త్క్రోంకార మేకకంతథా ।
తత స్త్రద్వేష్టయేత్పూర్వం వర్తులం రేఖయైకయా ॥
తస్యోపరిదళాన్యష్టౌ బీజాక్షరయుతానిచ ।
జూంకారంచ చతుర్దిక్షు దళమధ్యేతు విన్యసేత్ ॥
ఓంకారంచ తథాహ్రీంచ జూంకారంచ తథైవచ ।
హ్రీంకారంచ పునరేఖ్యమేవం బీజచతుష్టయం ॥
కోణేకోణేదశాలేఖ్యం మధ్యదేశేతు సాధకః ।
ఏవం యంత్రం సుసంలేఖ్యం పూజయేత్తు దినత్రయం ॥
భోజయేన్మిథునంచైకం లోకేశః ప్రీయతామితి ।
పశ్చాత్తంతంతునావేష్ట్య త్రిలోకే నవిశేషతః ॥
వర్తులం మణివత్కృత్వా హారమధ్యేతు ధారయేత్ ।
ధారణాజ్జాయతే దేవి సౌభాగ్యమతులం మహత్ ॥
పుత్రంచలభతే నూనం వంధ్యాత్వంచ ప్రశామ్యతి ।
కమలాఖ్యం మహాయంత్రం స్పష్టంతు బ్రహ్మణాపురా ॥
నదెయంయస్యకస్యాపి సాధకేన వరాననే ॥ (21)

11. సర్వవ్యాఘ్రచోరభయనాశన యంత్రం :—

శ్రుణుదేవిప్రవక్ష్యామి యంత్రమరినివారణం ।
సర్వవ్యాఘ్రభయంనాస్తియంత్రం కరతలేస్థితం ॥
లేఖనేవిధిపూర్వోక్తో ద్రవ్యం పూర్వోక్తమేవచ ।
సర్వత్రశాంతికేదేవి విధిరన్యోనవిద్యతే ॥
పూజనంచాపిపూర్వోక్తం నియమశ్చాపితాదృశః ।
భూర్జపత్రేతు సంలేఖ్యం ద్వితీయం యంత్రముత్తమం ॥
హ్రీంకారగర్భమధ్యేతు సాధ్యనామ లిఖేన్నరః ।
తత్తత్పాదేతు సంయోజ్యం మకారం తదనంతరం ।

లకారంచ వకారంచ యకారాంతం ప్రతిష్ఠితం ।
ఈకార స్వరసంయుక్తం శాంతిబీజం మనోహరం ॥

తత్ర క్లేష్టయేత్సమ్యక్చతుః కోణం ద్విరేఖయా ।
త్రిలోహవేష్టితం కృత్వా దాహంమూలేగళేథవా ॥

సర్వవ్యాఘ్ర భయంహంతి హంతిఘోర భయంతథా ।
వివిధోపద్రవంహంతినాత్రకార్యా విచారణా ॥ (48)

12. బాలరక్షా యంత్రం :—

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి బాలానాం శాంతికారకం ।
యంత్రంత రక్షకరం శ్రేష్ఠం సర్వోప ద్రవనాశనం ॥

పూర్వోక్త విధినాలేఖ్యం ద్రవ్యైః పూర్వోదితైః క్రమాత్ ।
భూర్జపత్రోపరిదేవి పూర్వోక్త విధినార్చనం ॥

మధ్యేనామలిఖిత్వాతు వర్తులం వేష్టయేత్తతః ।
తతశ్చాష్టదళం కుర్యాద్బీజయుక్తం మనోహరం ॥

నకారాన్ సవిసర్గాంతాన్ దళే ప్రత్యేక శోన్యసేత్ ।
సంపూజ్య విధివత్పశ్చా ద్బాహుమూలేగళేథవా ॥

ధారయేద్యంత్రరాజంతు లోహత్రితయ వేష్టితం ।
శాకిన్యో వాథ డాకిన్యోబాలగ్రహా స్తథాపరే ॥

గచ్ఛంతిబాలకంముక్త్వా యంత్రరాజస్య ధారణాత్ ॥ (49)

13. భూతజ్వర నాశనయంత్రం :—

అథాతస్సంప్రవక్ష్యామి జ్వరనిర్నాశనం పరం ।
భూతజంతుజ్వరం హంతివి ఖ్యాతే వైద్యకోదితః ॥

బాలానాంతు సదాకార్యం యంత్రం వైజ్వరశాంతయే ॥

ఉన్మత్తస్వర వైర్లేఖ్యం కర్పటే వైశ్మశానకే ।
కృష్ణాష్టమ్యాం చతుర్దశ్యాం సంపూజ్య నిఖనేత్తతః ।
శ్మశానేతు దివైవస్యాన్ని రాహారేణ మానవః ॥

చతుఃకోణోపరిచతుర్భ వేదష్టదళం తథా ।
మధ్యేనామ లిఖిత్వాతు రకారస్యతుసంపుటే ।
దళమధ్యేంతరాళేతు రకారం సంప్రతిష్ఠితం ।
ఏవం వింశతిరేఫాః స్యుః సర్వంతత్ర క్రమేణతు ।
సంపూర్యభూమౌ సంపూజ్యబలిపుష్పై ర్మనోహరైః ।
తత్క్షణాద్యాతి భూతంతు జ్వరరూపంతు దారుణం ॥ (48)

14. సర్వస్తంభన యంత్రం :—

అథాతస్సం ప్రవక్ష్యామి సర్వాత్పంరక్షణం పరం ।
సర్పాదిభిర్యథా బాలః ప్రేతోవాపి విశేషతః ॥
నదృశ్యతే యథాదేవి పశ్రిమాదాద్వహ్ని శాన్తయః ।
పూర్వోక్తవిధినాలేఖ్యం పూజయిత్వా విధానతః ॥
మధ్యేనామ లిఖిత్వాతు వర్తులంతు ద్విరేఖయా ।
సంవేష్ట్యచ దళాన్యష్టౌ హంసబీజాన్ పృథక్పృథక్ ।
త్రిలోహవేష్టితం కృత్వా బాహుమూలేతు ధారయేత్ ।
నశ్యంతిదర్శనా తస్యదండభూతాశ్చతుర్దిశం ॥
ప్రమాదాత్పతితేపాదే తిష్ఠంతి స్తంభితాద్ధ్రువం ।
అథదష్టః ప్రమాదేన విషంనై వాధిరోహతి ।
సర్వేషాం స్తంభనార్థాయ యంత్రం గరుడభాషితం ॥ (54)

16. భూతత్రాపన యంత్రం :—

అథా తస్సం ప్రవక్ష్యామి డాకినీ త్రాసనం పరం ।
భూతప్రేత పిశాచాద్యైః డాకినీ బ్రహ్మరాక్షసైః ।
యదా గ్రస్తో నరఃకో నారీపివా బాలకోపివా ।
తదా యంత్రం ప్రకుర్వీత త్రాసార్థం భూత రక్షసాం ॥

ఖటికయా లిఖిత్వాతు ఖర్పరే నూతనే శుభే ।
చతురస్ర స్తిర్యగా రేఖా ఊర్ధ్వాస్తాః పంచరేఖకాః ।
ఏవం భవంతి కోష్ఠానాం ద్వాదశైవ వరాననే ।
హ్రీంకారం ప్రతికోష్ఠేతు విలిఖ్యాథ ప్రపూజయేత్ ।
బలి పుష్పైప హారైశ్చ తతో దూల్యా ప్రపూరయేత్ ।
సంస్థాప్య దాగ్నేరు పరిజ్వాలయే ద్ఖదిరానలైః ।
రుదంతంచ మహాభూతం వేపమానం పలాయతే ।
తత్ క్షణాద్బాలకంత్యక్త్వా దేశత్యాగేన గచ్ఛతి ॥ (56)

16. గర్భ రక్షకర యంత్రం :—

అథా తన్యం ప్రవక్ష్యామి గర్భ రక్షకరం పరం ।
హాస్తి మదేన సంలేఖ్యం భూర్జ ప్రత్రేతు శోభనే ।
మధ్యేనామ లిఖిత్వాతు చతుః కోణం ద్విరేఖయా ।
సంవేష్ట్య కర్ణికాకార్యా వర్తులాతు చతుర్దిశం ॥
యకారంచ రకారంచ విసర్గాంతం పృథక్ పృథక్ ।
కర్ణికా మధ్యతో లేఖ్యః పూర్వవత్పూజయేత్ క్రమాత్ ॥
లోహై కేనతు సంవేష్ట్య గర్భిణః కంఠతో న్యసేత్ ।
సుఖాత్ప్రిహీతిర్భవతి భల ఛిద్రంచ నశ్యతి ॥ (57)

17. గర్భిణీ రక్షణం సుఖ ప్రసూతి కరణం యంత్రం :—

అథాత న్యంప్రవక్ష్యామి అంతర్వత్ని సురక్షణం ।
యంత్రం యోని వ్యథాంయాతి దారుణం భూత నాశనం ।
పూర్వోక్త విధినా లేఖ్యం ద్రవ్యైః పూర్వోదితైః క్రమాత్ ।
భూర్జపత్రే విధానేన మధ్యదేశే విచక్షణః ।
ప్రణవంచ తథా హ్రీంచ ఆద్యంతం నామతో లిఖేత్ ।
పటవచ్చ చతుః కోణం దీర్ఘం సంవేష్ట్య రేఖయా ।
ఉపర్యధోఽపి త్రిదళా న్కోణే తైకం ప్రతిష్ఠితం ।

[illegible]
[illegible]

[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ (57)

18. [illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible] ॥ (58)

19. బంధమోక్షణ యంత్రం :—

అథాతస్సం ప్రవక్ష్యామి [illegible] ।
[illegible] ॥

యదాకేనాపి సంస్పృష్టో భవేదే న్ముక్తిమాత్మనః ।
తదాయంత్రం ప్రవక్ష్యామి క్షణాన్ముక్తిదాయకం ॥
కర్పూరకుంకుమేనైవ భూర్జపత్రే సువిస్తృతే ।
లేఖనీయం ప్రయత్నేన ఏకాంతే యంత్రముత్తమం ॥
మధ్యేనామ లిఖిత్వాతు హృల్లేఖాం తదనంతరం ।
తతస్తద్వేష్టయేత్సమ్యగ్వర్ణౌఘంతు ద్విరేఖయా ॥
మాంమోహ యేతిసర్వత్ర చతుర్దిక్షు ప్రవేష్టయేత్ ।
చతుః కోణంతు సంవేష్ట్య రేఖాద్వితయ కేనతు ॥
పూజనీయం ప్రయత్నేన గంధపుష్పైః ఫలై శ్శుభైః ।
త్రిలోహవేష్టితం కృత్వా బాహుమూలేగళేధారణాత్ ।
తత్క్షణాన్ముక్తః సంసార ఇవ నిర్మమః ॥
స్వస్థతాధారణా నిత్య మవరోధః కదాచన ।
జాయతేనైవ సందేహః స్వప్నేపిహి కదాచన ॥ (62)

20. ద్యూతవిజయకరణ యంత్రం :—

అథాతస్సం ప్రవక్ష్యామి యంత్రం ద్యూత జయావహం ।
సర్వద్యూతేహి పరమం జయం స్యాద్యంత్ర ధారణాత్ ।
వాజినః క్రీడామాఖ్యాతం చతుష్షష్టిస్తు కోష్టకం ।
తద్ధారణాజ్జయం దేవి ద్యూతే సర్వత్రనిశ్చితం ।
చందనత్రి సంలేఖ్యం లేఖిన్యాకా కపిచ్ఛయా ।
కజ్జలస్య మషీకృత్వా లిఖేద్రాత్రౌ శుచిస్మితే ॥
తిర్యగూర్ధ్వాస్తు సంలేఖ్యా నవరేఖాస్తు విస్తృతాః ।
ఏవం భవతికోష్ఠాశ్చ చతుష్షష్టిర్వరాననే ॥
మధ్యేబీజాన్సు సంలేఖ్య అనులోమ ప్రతిలోమతః ।
తే ఏవహి పునర్లేఖ్యా శ్శేషకోష్ఠేషు చక్రమాత్ ॥

[illegible] పాని బలిం దాపయేత్ ।
భవానీ మమ [illegible] ।
పితా [illegible] ద్విరిదే [illegible] మాత్ ॥
స్వేచ్ఛయానియుతే యేన చతుష్షష్టి పదం బుధైః ।
[illegible] మనోహరం ॥
[illegible] ధారణాద్[illegible] ॥ ([illegible])

21. నిగడబంధమోక్షకర యంత్రం :—

అథాతస్సం ప్రవక్ష్యామి యంత్రం నిగడమోచనం ।
హస్తపాదతలేబద్ధో ముచ్యతే యత్ప్రసాదతః ॥
కాంస్యపాత్రే పరిలేఖ్యం రోచనాచందనేనచ ।
కర్పూరకుంకుమాభ్యాంచ మృగనాభియుతేనచ ॥
హ్రీంకారం మధ్యదేశేతు వర్తులం వేష్టయేత్తతః ।
లిఖేత్తు షోడశదళ మకారాది స్వరాన్వితం ॥
తస్యోపరి ప్రకర్తవ్యం ద్వాత్రింశద్దళసంయుతం ।
కకారాది [illegible] వ్యంజనాని లిఖేత్క్రమాత్ ॥
[illegible] పూజా గంధపుష్పాక్షతైశ్శుభైః ।
నైవేద్యైర్బలి హోమైశ్చ దీపదానైర్మనోహరైః ॥
ఓం [illegible] దికాయై స్వాహేతిమంత్రేణాష్టోత్తరశతం జుహుయాత్ ।
[illegible] గుగ్గులేన విశేషతః ॥
ప్రత్యహంతు ప్రకర్తవ్యం సప్తమేహనిపూర్వకే ।
ఉద్ధృత్య ప్రణతః పూర్వం భోజనాగంధరోచనం ॥
పానార్థమర్ఘం దాతవ్యం ఘటికార్ధేన కల్పయేత్ ।
తద్వారాత్ప్రముచ్యేత చిరంబద్ధోపి మానవః ॥ (87)

22. బాలానాం జ్వరాదిష్టి భయం దంతరోగాది నివృత్తి ప్రశస్తమైన యంత్రం :—

అథాతస్సం ప్రవక్ష్యామి బాలానాం రక్షణం సదా ।
యంత్రం జ్వాలనరక్షార్థ మాయుర్వృద్ధికరం పరం ॥
పూర్వోక్త విధినా లేఖ్యం ద్రవ్యం పూర్వోదితైశ్శుభైః ।
భూర్జపత్రేతు సంలేఖ్యం సాధ్యనామతు మధ్యతః ॥
తతస్తద్వేష్టయే త్పశ్చాత్కృతుః కోణం తురేఖయా ।
తస్యోపరిచతుః కోణం త్రిశూలం కోణతో లిఖేత్ ॥
కోణాంతరే లిఖేద్బీజం చకారం బిందుభూషితం ।
ఉపర్యధోంతరాలేతు హ్రీంకారం విలిఖేద్బుధః ॥
ఏవం సంలిఖ్య తద్యంత్రం పూజయిత్వా విధానతః ।
త్రిలోహవేష్టితం కృత్వా బధ్నీయాత్కంఠ మధ్యతః ॥
మహోపసర్గాః కేచిద్రోగా శ్శారీరమానసాః ।
ఈర్ష్యాకోపస్తథా దోషా బంతానాం సంభవః పునః ।
నజాయతే బాలకస్యాస్య దోషః కదాచన ॥ (62)

23. ప్రతివాది ముఖస్తంభన యంత్రం :—

అథాతస్సం ప్రవక్ష్యామి వాచాస్తంభంచ సుందరి ।
ప్రతివాది ముఖస్తంభం యంత్రం ఖ్యాతంతుభూతలే ॥
పీతద్రవ్యేణ సంలేఖ్యం శిలాసంపుట మధ్యతః ।
రోచనా హరితాలంచ హరిద్రాంచ మనశ్శిలాం ॥
కుంకుమేన సమాయుక్తం పీతద్రవ్యం ప్రచక్షతే ।
మధ్యేనామ లిఖిత్వాతు త్రికోణం వేష్టయేత్తతః ॥
తతస్తద్వేష్టయే త్పశ్చాద్వృత్తం రేఖయైకయా ।
తస్యోపరిదలాన్యష్టౌ ప్రకుర్వీత తతః పరం ॥

[illegible] మూర్ధ్ని లిఖేద్బీజం ఏకారం [illegible] ।
ఏవం ప్రాణాదికే లేఖ్యం [illegible] ॥
పిత్తపత్రై స్తథా దూర్వై ర్బిల్వపత్రై ర్దధి [illegible] ।
బ్రాహ్మణం భోజయేత్పశ్చాత్ పాయసేన [illegible] ॥
తతో నిత్యం ధూపమారుహ్య [illegible] ।
వివాదే వ్యవహారేచ శాస్త్రవాదే [illegible] ॥
ప్రతివాది ముఖస్తంభో జాయతే నాత్ర సంశయః ।
ఏతద్యంత్రం మహాదేవి సుగోప్యం [illegible] తవ ॥ 28 ॥

24. శాంతికంపౌష్టికం నామ యంత్రమ్ :—

శృణు దేవి పరం గుహ్యం యంత్రం శాంతికరం పరం ।
బాలస్త్రీపురుషాణాంచ మహారక్షాకరం స్మృతం ॥
కాంస్యపాత్రేతు సంలేఖ్యం సుతిథౌ శోభనేదినే ।
రోచనాం కుంకుమైన్నైవ కర్పూరేణ విశేషతః ॥
మృగనాభి సమాయుక్తం జాతికాష్ఠేన సంలిఖేత్ ।
ఊర్ధ్వమష్టాభిరేఖాభిస్తిర్యగ్రేఖాభిరేవచ ॥
ఏవమేకోనపంచాశత్ కోష్ఠాశ్చ ప్రభవంతిహి ।
ఈశానాదిక్రమేణైవ సర్వాః కోష్ఠేన సంలిఖేత్ ।
తైనేవ క్రమతో లేఖ్యా శేషకోష్ఠేషు వ్యంజనాః ।
ఏవం సంలిఖ్య బీజాని త్రిశూలాని లిఖేత్తతః ।
త్రిశూలోపరి నామం చతుర్దిక్షు క్రమాల్లిఖేత్ ।
క్రోంకారాస్సప్తసంలేఖ్యాః తు పూర్వపంక్తౌ తు పశ్చిమే ।
ఏవం సంలిఖ్య తద్యంత్రం పూజయే ద్భక్తిభావతః ।
పుండరీకైస్సితాంభోజైః శతపత్రైర్మనోహరైః ।
మాలతీయూథికాభిశ్చ కేతకైర్మల్లికై స్తథా ।

పకులైశ్చ యథాలాభం ఫలైః కాలోద్భవైః శుభైః ।
నిర్గంధం రక్తవర్ణంచ పుష్పం యత్నేన వర్జయేత్ ॥

సకర్పూరైశ్చ తాంబూలైః ధూపైః దీపైః సితాంబరైః ।

దినత్రయంతు సంపూజ్య నైవైద్యైః వివిధైః ప్రియే ।
జపేత్సప్తశతీనిత్యం బ్రాహ్మణాంస్తు దినత్రయం ॥

స పూజ్యపాయసేనైవ యద్వైషెవ ఘృతేనతు ।
త్రిదినం భూమిశాయీస్యాద్భోజనాద్గంధరోచనాం ।

ఉద్ధృత్యఘుటికాం కుర్యాత్త్రిలోహైర్వేష్టయేత్తతః ।
తచ్చేషం చైవపాతవ్యం పానీయేన వరాననే ।

పరస్యజాయతే శోభో విద్యయా వై నియోజితః ।
ఘుటికాంధారయేద్దేవి బాహుమూలేగళేథవా ॥

ధారణాత్తస్య యంత్రస్య ఉపసర్గః ప్రశామ్యతి ।
అలక్ష్మీః కలహశ్చైవ దౌర్భాగ్యంచ విశేషతః ॥

యత్పరేణకృతం కించిత్తత్సర్వంచ ప్రణశ్యతి ।
శాంతికం పౌష్టికం వామదేవానామపి దుర్లభం ॥

ప్రథమం యంత్రరాజాఖ్యం సద్యః ప్రత్యయకారకం ॥ (45)

ఇత్థమేవ సర్వాణి యంత్రాణి సాధ్యానీతిసాధకానాందిక్

ఇతి శాంతికమలాకర గ్రంధే విశేష విషయ
సహితే ఉత్తర పీఠికాయాం
యంత్ర విధినిరూపణ సంగ్రహః
సమాప్తః

---

* ఈ గుర్తుల సంఖ్యలు యంత్రచిత్రరేఖనమున చూచి యంత్రంబులను వ్రాసికొనదగును. తక్కిన యంత్రంబు లన్నిటికిని ఆరంభము నందు గల యంత్రక్రమము నెఱింగి గురూపదేశ సత్సంప్రదాయము నెఱింగి ప్రయోగించువానికి సమస్త యంత్రంబులు సిద్ధింపగలవు.

శ్రీ కాశీ విశ్వేశ్వరాయ నమః

శాంతకమలాకర గ్రంథే

ఉత్తర పీఠికాయాం

శ్రీ పరాశరోక్త వైదికాగమ సూత్రం

ఓమహాశైవలింగ విగ్రహ ప్రతిష్ఠాపనం [illegible]
గాత్రం పంచశైవం కేవలంతాంత్రికం [illegible]
పంచరాత్రే బ్రాహ్మణైస్తైర్వ [illegible] క్రియా లింగ
విగ్రహేషు ముద్రా [illegible] ప్రసిద్ధం [illegible]
[illegible] బ్రాహ్మణానాం [illegible]
శైవం [illegible] జీవతి [illegible] క్రియాభావేషు [illegible]
భావం [illegible] యంత్రం ముద్రా [illegible] మంత్ర
మాగమ ప్రసిద్ధం [illegible] పంచశైవ మిత్యాహుః [illegible]
దేషు సర్వేషు [illegible] తత్ర నివేదితం న గ్రాహ్యమే [illegible]
[illegible] లింగేషు స్థాపయంతీతి విజ్ఞాయతే —
[illegible] మారభతే తదేవ కేవలం సంస్కార [illegible]
విశేష [illegible] విగ్రహేషు తత్ర నివేదితం గ్రాహ్యమేవ వైదికానాం [illegible]
త్వాత్ — తాంత్రికం తంత్రి మాత్రమ మంత్రిత క్రియా [illegible]
[illegible] పాషాణేషు [illegible] ప్రసిద్ధం బ్రాహ్మణాః కేచిదిచ్ఛంతి తత్ర
శక్తిర్గరీయసీ జీవహింసాః పరిత్యజంతి శిష్టాః ప్రవర్తంతే [illegible]
దివ్య క్షేత్రేషు ధ్యానారూఢం పంచ హంసం యథాశక్తిః ప్రవర్తయతే తదా
పూజనీయం మానవ మిత్యేవ క్రియాలింగ విగ్రహేషు [illegible]
ధ్యాన గమ్యం స్థాపయంతి తస్యాకర్షణ బలాద్బ్రాహ్మణైకీ స్థితి స్తత్ర [illegible]
పరిగ్రాహ్య మత్రాగమోనాస్తి విశేషో బ్రాహ్మణా దీనా మైచ్ఛికీ శక్తిర్యథా
జాతి ప్రసిద్ధం తథా కర్తవ్యం ॥ 1 ॥

యదాంపువా శివలింగ ప్రతిష్ఠా పుణ్య కర్మ కరిష్యమాణో వైదికే నాగమేప దీక్షా ధారయమాణోథ శ్శాయీ బ్రహ్మచారీన త్రియోపేతః శాంతః దాంతః పర్యన్యచ శివదాసః పరోభూత్వా సతతం మంజుభాషీ సత్యవాదీ సాత్వికశ్చ జితేంద్రియః ప్రకుర్వీత శివసాయుజ్యమేతి నార్మదంవా క్రియా లింగం సపరివారం సంపాద్య - వృషభంచ గణావృతం లింగంచే ద్వ్యాది కంభవేత్ । అథవా బలి పీఠంచ ధ్వజరాజంచ శాంభవీ మితి - శివక్షాల నక్షత్రేషు విశేషోదగయనేషు దివ్య క్షేత్ర తీర్థేషు శివలింగ విగ్రహ ప్రతిష్ఠాం కర్తవ్యమితి విజ్ఞాయతే తత్రాలయే నిర్మితేయ ద్భూమే రిత్యాది శివగ్ శివమిత్యంతం యథోక్తమాలయ సిద్ధిం కృత్వా యథాశక్తి కరణం పంచపల్వ పంచత్వక్పలాని పంచగవ్య పంచామృతాని మధుపర్క ఇత్యేవ పంచ వస్త్ర సూత్రాణి పంచ కషాయ పంచగంధ ధాతు వృష్ఠాణి పంచధూప తైలాని పంచబీజ ధాన్యాని చతుర్దశ ఇత్యేవ లింగ యంత్ర వస్త్ర నేత్ర సువర్ణ కజ్జలానిదేను త్రిశూల నారికేళ కూష్మాండాని పంచరత్న యంత్రాణి బలిదీప దర్పణాని సమిచ్చర్వాజ్య కుశతృణాని సృక్సృవేంధనా దీని సంపాద్య పంచశరావ పూర్ణకుంభాని చతుర్వేద మంత్రాగమ బ్రాహ్మణాగ్శ్చ సంపాద్య వ్యాఘ్రాజిన రుద్రాక్ష సర్షపార్క క్షీరబిల్వపత్రాణి భస్మగోళ కానిచ సంపాద్యాష్ట బంధనాష్ట పీఠా యశ్మంకు కేతనాని తత్రోక్త దేవతా కలశ వస్త్ర ప్రతిమాదిని మంగళతూర్య వాద్యాని వాహనాందోళికా చ్ఛత్ర చామరాణి దివ్య దుకూల వస్త్రాభరణానిచ సంపాద్య యథోక్త దక్షిణాం కృత్వా పూజా సంభారవానుప విశ్వద్రాహ్మణాన్ ప్రార్థయేత్ ॥2॥

తతః శ్వోభూతే మహాపగాప్సు యథావిధి స్నాత్వాస్వకీయ శివాలయే మంత్రసిద్ధే బ్రాహ్మణై స్సహ పుణ్యాహంవాచ యిత్వా । పవిత్రపాణిః ప్రాణానాయమ్య దేశకాలౌ సంకీర్త్య శ్రీపరమేశ్వర ప్రీత్యర్థం సపరివారం సంస్థాపయామీతి సంకల్ప్య ఋత్విజః ప్రియంజానో బ్రాహ్మణమాచార్యం వృణుయా ద్బ్రాహ్మణాన్ జపకర్మసుచ బృహత్వామేతి కంకణం ధృత్వా ద్విహస్తమాత్రే చతుష్కోణకుండే విధివదగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య పరిస్తరణాంత

మగ్ని మలం ప్రతిష్ఠాప్య స్సంపూజ్య పంచశరావేషు చతుర్దశబీజాన్యావాప్య బ్రహ్మాణ మింద్రం ధర్మ మపాంపతించ సోమమిత్యేతాః పంచదేవతా ఆవాహ్య నిత్యం సంపూజయే ద్యావత్కర్మ పర్యంతం పంచరత్నేషు త్రిశూలాంచిత వృషభధ్వజం సంస్థాపయే త్కర్మాంగం త్రిశూల మాశు శ్శుక్లానేత్యనువాకం పఠిత్వా ధ్వజమూలేవిధాయార్క క్షీరజలాని రుద్రమంత్రై రభిషిచ్య సచేతనం సంపూజ్య కూష్మాండే నిధాయ యావత్కర్మపర్యంతం చక్రతుండాయేతి ద్వారపాలకౌ సంస్థాప్య సచేలనౌ సమౌ కుర్యాద్దిక్పాలకాం త్సంభోచ్య దిగ్బంధనం కుర్యాచ్ఛివాలయ స్యాయశ్శంకూని సర్వతస్సంకీల్య పంచసూత్రై రావేష్టయేత్ ॥3॥

తతఃపరం ధాన్యరాశిం పరికల్ప్య లింగయుక్త ప్రతిష్ఠాప్య తన్మధ్యే బ్రహ్మశిలాయాం బ్రహ్మాణమావాహయే త్త మీశాన మీశానో నమశ్శంభవేచ నమో హిరణ్యబాహవే తత్పురుషాయేతి పంచభిర్మంత్రై రుమాపతిం విశ్వనాథ మావాహయే త్సద్యోజాతాయేతి పంచదేవాన్నిధనపతయేనమ ఇతిద్వావింశతి ర్మంత్రైరేకాదశ రుద్రాన్ ఋతగ్ం సత్యమితి విరూపాక్షం నమస్తే రుద్ర మన్యవ ఇతి త్రిశతరుద్రాన్గణానాంత్వేతి గణనాథం సహస్రశీర్షమితి నారాయణం జాతవేద సమితి ద్వాభ్యాం దుర్గాం మాతామహాఃనేనాయేతి స్కందమాదిత్యోవేతి హిరణ్మయ మాదిత్యం సహస్రశీర్షేతి విరాజం బ్రహ్మ శివోమే అస్త్వితిచండిం వృషభం మా చక్రితుండాయేతి మహోక్షం చక్రతుండాయేతి నందినం తథా భృంగించ నమస్తే రుద్రమన్యవ ఇతిధ్వజం త్రిశూలం నమోస్తు సర్పేభ్య ఇతిశేషం నవగ్రహ దిక్పాలకాన్ తత్తన్మంత్రై స్సుపర్ణోసి సువర్ణపక్షయేతితార్క్ష్యన్ మిమంమ్మేగంగే సముద్రాద్దూర్మిరితి నదీసముద్రాన్ భూమిర్ధేనురితి భూమి మాపోవా ఇదగ్ సర్వమిత్యాపస్సలిల మగ్నిమీళ ఇత్యగ్నిమానోని యుద్భిరితివాయుం ధూరగ్న యేచేత్యాకాశంకళా ముహూర్తేతికాలగ్ సోమోధేనుమితి సోమమగ్నిర్నః పాత్వితినక్షత్రాణ్యా యస్మిన్నితి ఋషీన్యచ్ఛందసేతి ఛందాగ్ంసి ధ్రువంతే రాజా ఇతిచత్వారి శాకినీ డాకినీ గణాగ్ స్తైతానుక్త దేవాన్ తత్తత్కాలశేషావాహ్యావస్త్రాది భిరలంకృత్యగంధాది భిరభ్యర్చ్య సమ్యక్ప్రార్థయేత్ ॥4॥

అథ శ్రీ శివలింగ విగ్రహాణాం జలాధివాసం కారయేత్ క్రౌర్యాదిదోష
నివృత్త్యై ప్రముఖీకరణంచ తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణం తదస్త్వితి బ్రాహ్మణ
వచనం సర్వత్రికార్యమంథ స్యేత్యనువాకం తజ్జలం స్పృష్ట్వాజపే దేకరాత్ర
మిత్యాద్యేకరాత్రిం త్రిరాత్రం వామాసద్వయ ముదాహృతం అంథస్యేత్యను
వాకేన నిత్యం స్పృష్ట్వాజపే జ్జలమితి దేవగర్భం జలం సంపూజ్యతత
ఉత్థాప్య తథా బీజసిద్ధిర్ధాన్యాధివాసేన సప్తగ్రామ్యేత్యాది శ్రుతిప్రసిద్ధ చతుర్దశ
ధాన్యేషు నిక్షిపేద్యాజాతే త్యనువాకం ధాన్యరాశిం స్పృష్ట్వాజపే త్తత్తన్మం
త్రాభి మంత్రణం ధాన్యరాశిం సంపూజ్యతత ఉత్థాప్య వీర్యతేజో బలవృద్ధి
ఘృతాధివాసేన ఘృతమధ్యే వినిక్షిపేత్ ఘృతం మిమిక్షిరే ఘృతస్యనామ
ఇత్యేతద్ద్వయం తద్ఘృతం స్పృష్ట్వాజపే త్తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణం తత్
ఘృతం సంపూజ్యతత ఉత్థాప్య పంచగవ్యైః స్నాపయేత్ బహిఃకాయశుద్ధి
స్తప్తఘాతనేదనం లిప్తఘాతాది దోషనివృత్తి రుక్తానుక్తపదైః క్షుద్రైరగ్ని
మంత్రై స్సేచయేద్దేవత్వ సిద్ధిర్దైవరాబధ్య పంచవింశతి తత్వ సిద్ధిర్యథా
క్రమం ప్రకుర్యాద్భూమిర్భూమ్నా భూమిస్తైనుద్ధరణీతి పంచధా ధాతుభి
రభిషిచ్య తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణాత్ పృథివీ భూతసిద్ధిరాపోహిష్ఠేతితిస్రుభి
ర్హిరణ్యశృంగమిత్యనువాకేన పంచజలై రభిషిచ్య తత్తన్మంత్రాభిమంత్రణాద
భూతసిద్ధిరగ్నిమయత్తేతి మంత్రేణ భస్మనాభిషిచ్య తత్తన్మంత్రాభిమంత్రణా
త్తేజోభూతసిద్ధిస్త్వ పవాయోరితి మంత్రేణ పంచధూపైః స్నాపయే త్తత్త
న్మంత్రాభి మంత్రణా ద్వాయుభూతసిద్ధిరతః పరంమంత్రైః పంచపుష్పై
రభిషిచ్య తత్తన్మంత్రాభిమంత్రణా న్మహాభూతసిద్ధిరేవం కుర్యాత్పంచమహా
భూతానాం సిద్ధిర్భవతి సిద్ధిర్భవతి సిద్ధిర్భవతి ॥౯॥

ఏవం పంచమహాభూత సిద్ధానాం శివలింగ విగ్రహాణాం పంచ
తన్మాత్రసిద్ధిం కుర్యా ద్భూమిర్భూమ్నిస్యోనా పృథివీతిద్వాభ్యాం పంచధాతు
జలైః స్నానం తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణ మాపోహిష్ఠా హిరణ్యవర్ణా ఇతి
పంచత్వగ్జలైః స్నానంత త్తన్మంత్రాభిమంత్రణ మగ్నేయత్తేబృహద్భానో ఇతి
ద్వాభ్యాం పంచపల్లవజలైః స్నానం తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణం తవవాయు

వృద్ధస్పతేశస్తైవో ఇతిద్వాభ్యాం పంచకషాయ స్నానం తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణమతః పర మధువాతేతి ద్వాభ్యాం పంచపయస్నానం తత్తన్మం త్రాభి మంత్రణమేనం కుర్యాత్పంచ తన్మాత్రసిద్ధి స్తతః పంచకర్మేంద్రియ పంచజ్ఞానేంద్రియసిద్ధిం కుర్యాదిహోరణీయా విశ్వానువాకేన సహిరణ్యా సీతిమంత్రాభ్యాం పంచరత్నోదకైః స్నాపయే తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణా త్పంచకర్మేంద్రియ సిద్ధిర్హిరణ్యగర్భో యఃప్రాణతోయ అత్తదామానోహిగ్ సీదాపోహాయదితి పంచభిర్మంత్రైః పంచదీపా నివర్తయేత్తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణా త్పంచజ్ఞానేంద్రియ సిద్ధిరథ పంచాద్యవసాయసిద్ధిం కుర్యాన్మధు వాతేతి త్రిభిరాప్యాయస్వసరి త్రాపృణ్ణోఘృత మిమిక్షిరే మధువాతాస్స్వాదుః పవస్వాదుః పవస్వయాః ఫలినీర్యా అపోహిష్ఠేత్యేషభిర్మంత్రైః పంచమధు పంచామృత పంచనదీజలైః స్నాపయే తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణాత్పంచా ద్యవసాయసిద్ధిరథ బీజశరీరసిద్ధి స్స్థావరజంగమాత్మకపంచ చైతన్యబ్రహ్మాండ శక్తిరూపస్థూల సూక్ష్మకారణశరీర సిద్ధ్యర్థం గోఘృతై స్సమ్యక్ స్నాపయే న్నిధనపతయే నమ ఇత్యాది సర్వోవైరుద్ర ఇత్యంతం శివలింగస్య గోఘృత స్నానం సద్యోజాతమిత్యాది ఋతగ్ం సత్యమిత్యంతం శివవిగ్రహాణాం తామగ్నివర్ణాం గౌరీమిమాయ కాత్యాయనాయేతి త్రిభిర్దేవ్యాః గణానాం త్వా వక్రతుండాయేతి గణపతేః కుమారం మాతా మహాసేనాయేతి కుమారస్య వృషభం మా చక్రతుండాయేతి వృషభస్య శివోమే అస్త్వితి చండికస్య చైవం గోఘృతైః స్నాపయే త్తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణాద్బీజ శరీర సిద్ధి రేవం కుర్యాత్పంచీకరణ సిద్ధిర్భవతి సచేతనం సమ్యక్కుర్యా న్మధుక్షీరం నివేదయేత్ ॥ 6 ॥

తతో మలసిద్ధిం కుర్యాత్పంచీకరణ సిద్ధానాం శివలింగ విగ్రహాణాం బ్రాహ్మణేష్వమృతగ్ం హితం శుక్రమసీతిద్వాభ్యాం పంచతైలాభిషేచనం స్నానచూర్ణానులేపన ముష్ణోదకస్నానం హిరణ్యవర్ణేత్యాది బ్రహ్మవర్చ సాయత్వేత్యంతం తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణం హిరణ్యవర్ణామితి సూక్తేన పంచపరిమళ హరిద్రా కుంకుమచందనోదకైః స్నాపయేత్తత్తన్మంత్రాభి

మంత్రేణ మహారుద్ర పురుషసూక్త శ్రీసూక్త గాయత్రీ పంచాక్షరీత్యాది మంత్రైః పంచబ్రహ్మాణాభి మంత్రిత పంచకుంభోదకైః స్నాపయే త్పురా స్త్యభిషించంతు దేవస్యతేత్రాదిభిః తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణాద్యైశ్వర్య సిద్ధిః శివలింగ విగ్రహాన్వస్త్రేణ సంమృజ్య శివస్యలింగయంత్రం దేవ్యాః శ్రీయంత్రం గణపతేర్విఘ్నయంత్రమితరేషాం తత్తద్యంత్రమేతాన్యత్యర్హ్య హంసతూలికాతల్ప దివ్యాలంకారశోభిత రుద్రాక్షగోపుర చిత్రగోపుర పట వల్కల కాశ్మీర భాగినేయ చీనాపుంటకాది దివ్యదుకూలచిత్రిత నవరత్న ఘంటాఝల్లికాలోలంబై రుపశోభిత చతుష్షష్టి శాతకుంభకలశాద్యష్టకేతనధ్వజ పతాకైః పరిశోభిత శోభాయమానపర్యంక గోపురాది దివ్యస్థలేషు నానా విచిత్ర పంచరంగవల్లి భిరలంకృత సభారత్నమంటపేషు ధౌతశ్వేతపర్యం కమధ్యే తత్తద్యంత్రాణి సంస్థాప్య సంపూజ్యమల్లికా కుందవకుళ చంపకా శామంతికాకేతకీ పాటలీత్యాది సౌగంధిక పుష్పాణి సర్వత్రపరికీర్య సకలజన మనోరంజనాభి ముఖీకృత్య మంగళతూర్య వాద్యభేరీ ఝాంకార నృత్యగీతో పచారై ర్వైదికాగమ సిద్ధదేవాన్ గృహిత్వా భద్రం కర్ణేభిర్మామాగ్నే ధ్రువంతే రాజా ఇత్యాది శోభనమంత్రై ర్వ్యాహృతైః స్వహోత్రస్థానేషూపవేశ్యదేవతా భిముఖీకరణం కజ్జలైర్నేత్రబింబం సుపర్ణేనకారయేత్తస్మిన్ కాలేదృష్టిపథే కేపినస్థేయుః పార్శ్వభాగే స్థిత్వాయావత్పర్యంత సేవా తావత్తృతీయామం సకలోపచారాణి కుర్యాచ్ఛివస్యపురతః ఫలతూలకూష్మాండనారికేళ పూర్ణకుంభ బలిదీపదర్పణాని నిక్షిపేదితరేషాం నారికేళ పూర్ణకలశ బలిధూపదీపా న్యంతర పటమితి కేచిద్వర్ణిస్సర్వత్రిపాతోద్వర్యంచ యజమానంచ ధ్యాయే దుర్గిదోర్గిమాతుక ఇత్యాది స్మరణాత్ ॥7॥

తతో యాగశాలాయా ముపవిశ్యావాహిత దేవతా స్సంపూజ్య యజ్ఞేశ్వర మలంకృత్య పరిస్తీర్య పరిషిచ్య పాత్రా సాదనం కుర్యా చ్చతుర్దశ సహస్రహోమ పర్యాప్తం సమిచ్చర్వాజ్య కుశతృణాని ప్రయుం జ్యాద్యథా క్రమం కలశా వాహన దేవతాభ్య స్సమిచ్చర్వాజ్య ద్రవ్యైః

ప్రధాన హోమం కుర్యాత్ప్రతి ద్రవ్యముద్దిశ్య తన్మంత్రేణ ద్వాదశ సహస్ర హోమం
దాంగదేవతాః ప్రధాన దేవతాః ప్రాయశ్చిత్తాశ్చ హోమ శేషం సమాపయ్య
పూర్ణాహుతిం హుత్వా తతో వైదికాగమ మంత్ర సిద్ధాన్పర్యంక దేవాన్స
ముత్థాప్యోత్తిష్ఠత స్వప్నేభ్య దివస్పృథివ్యోరనువారం జపే దస్మిన్నహ మితి యజుషా
ధనం దేవతాభ్యోదద్యాదయం బలిమిత్యష్టభిర్మంత్రైస్సర్షప పరికరణం హుత్వా
మమాగ్నేవర్చ ఇతి పర్యంక దేవాం స్తంభోర్ధ్వ బ్రాహ్మణై స్సహోత్తర
చతుష్పథం గత్వా క్షిప్ర మాగత్య ముహూర్తం సాధయేద్దేవ శరీరస్థ దర్భ
గ్రంథీన్ తత్తత్కాలశేషు విధాయ తత్తన్మంత్రన్యాస ధ్యాన జపం కుర్వన్
దేవాన్ గృహీత్వా పీఠ మాగచ్ఛేత్తత స్సుముహూర్తే పీఠబంధౌ నమ
స్కృత్య సవ్యాహృతిం సప్రణవం సర్వలింగం సముచ్చార్య హృత్పుండరీక
మధ్యస్థం పరమేశ్వరం ధ్యాత్వాత్వావహ ఇతి మంత్రేణాత్రావాహ్య వైదికా
గమ సిద్ధలింగం బ్రహ్మమయా విష్ణురూపో మహాపాణిపీఠే భాందం సంస్థా
పయే న్ముహూర్తం రహః స్థేయం స్థాపన ముద్రాం ప్రదర్శ్య శిలాన్యాసం
కుర్యాత్పంచాక్షరం పఠిత్వా విగ్రహాణాం తత్తన్మంత్రం సచేతనం సమ్య
క్కుర్యాద్ఘంటా నాదంచ నవ దిగ్బంధనం కార్యం నాపస్పర్శనం ప్రాణ
ప్రతిష్ఠా మంత్రైః ప్రాణా నాయమ్య దర్భగ్రంథిం పునర్ధార్యం తత్తద్దేవతా
ముఖ్య కలశాభిషేచన సువర్ణ స్పర్శ నాత్కాగా సిద్ధిర్భవతి తదాక్షీరం
నివేదయే ద్దేవం విగ్రహాణాం సుముహూర్తం బ్రూయుర్బ్రాహ్మణాః స్వస్తి
మంత్రాన్ ఘంటానాదంచ భేరీ తూర్యనాదం తమీశాన మీశానో నమశ్శంభు
త్రయంపతే దుదజ్మభోప విశ్వాత్మానమేవ సమిందే దిగ్దేవతాం నమస్కృత్య
సర్షపాన్ వికీర్య దిగ్బంధనం కుర్యాత్పాణి మంత్రాన్ పఠేత్ ॥8॥

తతస్తామ్ర పాత్రే గోఘృతే స్వనామవాపి తుర్నామ కాలనామాని
సంలేఖ్య తత్తన్మంత్రాభి మంత్రణ మగ్నిరాయుష్మానితి పంచభిర్మంత్రైః
బ్రాహ్మణై స్సహ శిషోవాచ యిత్యాపాదం ప్రబ్రూయాచ్ఛ్రియ మావాహయే
త్పుష్పైర్మాకాదశ రుద్రావిధి నర్వకలశ శోదకై స్సహాన్న ధారాభి షేచనం

శయనద్రియై శ్శలం కుర్యాన్మధు మంత్రాంజపే న్మధు ప్రాశయే త్కజ్జల నేత్ర చిహ్నం వ్యాఘ్ర చర్మ రుద్రాక్షం భస్మ ధార్యం విగ్రహాణాం దుకూలం శత రు ద్రై రలంకృత్య పంచ వింశత్యా పచారై ర్మహా పూజాం కృత్వా పరమేశ్వరం తోషయేచ్ఛివ సాయుజ్యమేతి హిరణ్యగర్భే శ్యష్ట విర్మంత్రై రష్ట దీపాని దద్యాద్బలి ధూప దీపాని సత్యం ప్రపద్య ఇతి దేవాన్ స్పృష్ట్వా జపతి తదా దర్పాత్మక మన్యేనకారయే చ్చతుష్పదే మహాశ్వాని బ్రాహ్మణాన్ భోజయే ద్భక్త్యాజ స్సంపూజ్య సంస్థాపితానాం దేవానాం ప్రణీతా ద్భిస్సం మార్జనం హోమశేషం సమాపయే ద్దేవం బ్రాహ్మణోహి క్షత్రియాదీన్ బ్రాహ్మణాయ సర్వం దద్యాద్యథావిధి । మయా సంపాదితం క్షేత్ర మిదం ద్రవ్యం శివాలయం । తుభ్యం సంప్రదదేనోహ ప్రతిష్ఠాం కురు శూలినః । ఇత్యుక్త్వా స్థిరచిత్తో విధేయశ్చ యథా జాతి క్రమం కుర్యా దాచార్యాయ నిర్ణయ గో ధనాని దద్యాత్ఫలం క్రీణీయాదిహలోకే ఫలం భుంక్తే శివలోకే మహీయతే శివలోకే మహీయత ఇత్యాహ భగవాన్ పరాశరః ॥9॥

అథో త్తరం ప్రవక్ష్యతే శివాలయే పంచసూత్రే పతిత పాషండ పాపిష్ట కుష్ఠవ్రాత్యానాం వైశ్యశూద్ర చండాల సంకరజాతి నికృష్టానాం శ్వాన కుక్కుట [illegible]ణానాం గృధ్రవాయసాది దుష్ట జంతూనాం జ్ఞానతోవా జ్ఞానతోవా రాజ చోర కాలవైపరీత్యేన ప్రవేశనే స్పర్శనేచ ప్రాయశ్చిత్తీ భవేత్పంచ సూత్రక్రమో భేద స్తత్రాద్య ద్వితీయౌచ తత్రాయం క్రమః । వృషభంచ గణాధ్యక్షం లింగంచే ద్వైదికం భవేత్ । అధివా బలి పీఠంచ ధ్వజరాజంచ శాంభవం । ఇతి చంధోగా స్తత్రాద్యేన దోషః । పంచ సూత్ర సంప్రోక్షణం తదేవ ప్రాయశ్చిత్తం తద్విధానం వక్ష్యమోష్ట బంధనం బెచ్చల నమగ్ని దగ్ధంచ పునస్సంస్థాపనం కార్యముక్త పూర్వ ప్రకారేణ రహస్తత్త్వ స్థాపకోవా తదీయ సంప్రదాయకోవా పూర్వదీక్షాం ప్రకుర్వీత శుచిర్భూత్వా సునక్షత్రే చతుర్వేద విదోవరా న్బ్రాహ్మణా నాహూయ పుణ్యా

హుంవాచ యిత్వాంతస్యేత్యారభ్య విశ్వం భూత మిత్యంత మవిచ్ఛిన్నాభిషే
చనం శివం స్పృష్ట్వా జపేన్మంత్రంతా మగ్నివర్ణాం గౌరీమిమాయ హిరణ్య
వర్ణామితి మంత్రై రవిచ్ఛిన్నాభిషేచన ముమాం స్పృష్ట్వా జపేన్మంత్ర
మన్యేషాం దేవానాం తత్తన్మంత్ర క్రమం కుర్యాదేవం పరికారేణ వక్ర
తుండం చక్రతుండం కుమారం చండికేశ్వరం । భృంగీశం నందికేశంచ
బలిపీఠం ధ్వజం క్రమాత్ । యాఃకాశ్చ దేవతా స్సర్వాస్త్రీ శూలంభో క్త
దేవతాః । ఇత్యేవ మభిచ్యాభి మంత్ర్య కలశ స్థాపనం కుర్యా త్తత్రాయం
క్రమః । బ్రాహ్మణ మీశానం సపరివార ముక్తమేతద్దిక్పాలకా న్నవగ్రహా
న్నారాయణ మాదిత్యం పృథివీ నదీసముద్రాంశ్చ రుద్రసంఘా నావాహ్యాగ్ని
మలం కృత్య యథావిధి క్రమేణైతాం తిల మిశ్రిత చరుభిరైక స్సమిదాజ్యైశ్చ
శ్చతుర్వారం తత్తన్మంత్రై ర్యథాలింగం సవ్యాహృతిభిః కృత్వా మహేశ్వరం
తోషయే ద్బ్రాహ్మణా స్తత్తన్మంత్రైః కలశాద్భి స్సమ్మార్జనం ప్రాణప్రతిష్ఠాం
కృత్వా తత్త ద్దేవాం స్సమభ్యర్చ్య మంగళతూర్య నిస్వనై శ్చతుష్పథే
త్రిశూలేన హిరణ్యనాభయేతి బలిస్థానే బలిందత్వా మహోత్సవం మహేశాన
మితరేషాం విగ్రహాణాం మహానందకరం కుర్యా ద్ధోమశేషం సమాపయే
త్పూర్ణపాత్ర జలై ర్దేవాం శ్చమ్యక్సం మార్జయే త్తామ్రపాత్రే గోఘృతే
హోమ భస్మ సమాదాయ దేవ నామాని సంలేఖ్యాగ్నిరాయుష్మానితి పంచ
భిర్మంత్రై ర్దేవా నభిషిచ్య తత్తన్మంత్రాం జపేచ్ఛిలాన్యాసం కృత్వా
తదిహాస్యం భవేద్దిగ్బంధనం కుర్యా త్తత స్సంపూజ్య వస్త్రాదిభిరలంకృత్య
తదాసర్వే బ్రాహ్మణాశ్చ మంత్ర పుష్పాంజలిం దద్యాద్బలి దీప దర్పణాది
దర్శోల్కమకం కృత్వా తదా సత్యం ప్రపద్యేతి దేవాన్ స్పృష్ట్వాజపే క్షేత్ర
పాలబలిం దత్వా జలం స్పృష్ట్వాత్రిరాచా మేదాచార్య మలంకృత్య ధేనుం
దద్యాత్సవత్సకామృత్విజ స్సంపూజ్య బ్రాహ్మణాన్భోజయేచ్ఛివసాయుజ్య
మేతి ॥ 10 ॥